BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 ianuarie 1968 Nr. 1—2

Telegraful Român

Biblioteca „Ştefan Gheorghiu" Sibiu str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

*La a 20-a aniversare a Republicii**

La 30 decembrie poporul român a sărbătorit a 20-a aniversare a Republicii noastre. La această sărbătoare a poporului nostru, participă și Biserica cu ierarhii, clericii și credincioșii ei, pentru că ei sînt fii ai acestui popor și — alături de poporul românesc — au participat și participă și ei la realizarea transformărilor adînci și înnoitoare, ce s-au împlinit — de-alungul acestor 20 de ani — în viața poporului român.

20 de ani par să fie puțini și în viața unui individ; 20 de ani sînt anii tinereții, iar în viața unui popor care are o istorie îndelungată, 20 de ani par să fie și mai puțini. Și totuși în acești 20 de ani s-au petrecut atîtea transformări profunde și înnoitoare, încît ele reprezintă o întreagă epocă nouă.

Transformările acestea se văd pretutindeni în înfățișarea cu totul nouă a Patriei noastre. Ne putem mîndri că bunul Dumnezeu ne-a binecuvîntat cu una din cele mai frumoase țări din Europa. Munții noștri, înalți și maiestoși, ne aduc aminte de năzuințele înalte ce trebuie să ne însuflețească viața; marea ne aduce aminte de frămîntările sufletului. La aceștia, se adaugă dealuri și șesuri, cu toate bogățiile și frumusețile țării noastre.

Aceste bogății și frumuseți au fost multiplu valorificate prin munca *și* priceperea *geniului creator al poporului nostru sub îndrumarea conducătorilor lui înțelepți și iubiți. Din ele au răsărit fabrici, uzine, hidrocentrale, orașe și cartiere noi. Peste tot se văd aceste transformări înnoitoare pe latura materială a vieții poporului nostru.*

Dar aspectul acesta palpabil, pe care-l vedem toți, pe care-l văd și-l admiră toți străinii care ne vizitează țara și prin care se asigură — prin industrie și prin întreaga economie națională — progresul material și bunăstarea poporului, — nu trebuie să uităm că este numai manifestarea sufletului lăuntric, care însuflețește și promovează aceste transformări. Căci în cei 20 de ani s-au produs schimbări profunde și înnoitoare de ordin sufletesc, încît se poate spune cu drept cuvînt că poporul nostru și-a dăruit toată puterea sa de creație, făurind valori spirituale cu caracter universal.

Pe planul acestor adînci și înnoitoare transformări spiritual-morale, al îmbogățirii vieții noastre lăuntrice, este vrednic de amintit faptul că ele sînt în legătură cu valorile din trecut. Noi mergem adînc în trecutul nostru pînă la strămoșii noștri geto-daci, atît de frumos înzestrați cu virtuți sufletești și trupești alese. Mergem adînc în trecut pînă la strămoșii noștri romani, din care — împreună cu geto-dacii — s-a plă-

(Continuare în pag. 3)

* Cuvîntarea Î. P. S. Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, rostită cu prilejul împlinirii a două decenii de la proclamarea Republicii, Duminică 31 decembrie 1967, după Sf. Liturghie, în Catedrala mitropolitană din Sibiu.

69305

Intruparea Mîntuitorului Iisus Hristos

„Hristos pe pămînt, înălțați-vă!"
(Vers din Catavasiile Crăciunului)

Deși ne aflăm la o oarecare distanță de Nașterea Domnului, vibrații calde, ecouri puternice, născute de acest mare praznic, continuă totuși să stăpînească sufletele noastre creștinești.

Semnificațiile întrupării Mîntuitorului, ale Nașterii Sale suprafirești din pîntecele unei cu totul neprihănite fecioare, ale luării de trup omenesc, de ființă asemănătoare nouă și umblării Sale pe pămînt — sînt multiple și sînt, mai ales, cu anevoie de tălmăcit, în toate laturile sau întinderile lor. Întruparea celei de a doua Persoane divine, a Fiului lui Dumnezeu, înainte de orice rămîne un act — cel mai mare act — de manifestare a nemărginitei iubiri a Părintelui nostru ceresc față de creatura Sa, față de lucrul mîinilor Sale.

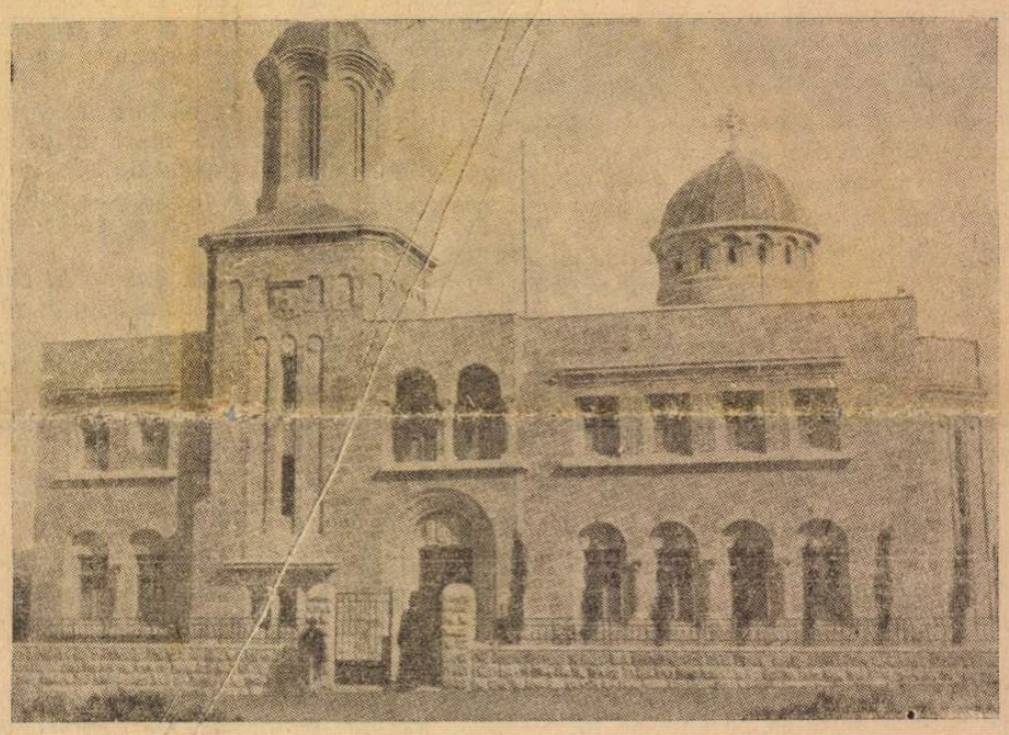

Biserica ortodoxă română din Ierusalim

Despre întruparea Sa ne vorbește chiar Mîntuitorul Iisus Hristos, cu diverse prilejuri, și ne vorbesc apoi Sf. Apostoli și multe capete luminate ale Bisericii noastre.

Un înțeles dintre cele mai de căpătîi ale Nașterii Domnului este bine redat și într-un vers din Catavasiile Crăciunului, care spune: *„Hristos pe pămînt, înălțați-vă!"*.

Mai întîi, acest vers arată că întruparea Mîntuitorului este un fapt real, este un lucru cert, sigur, petrecut aievea: „Hristos pe pămînt". Crăciunul nostru deci ne amintește, ne aduce în față an de an o realitate istorică, un eveniment petrecut în urmă cu aproape două mii de ani, un mare adevăr, o negrăită piatră de hotar în istoria lumii, de la care oamenii au început să-și numere anii erei în care ne aflăm.

Despre acest eveniment ne grăiește Sf. Evanghelist Luca, care — în virtutea darului primit de Sus, în virtutea personalității sale, a pregătirii sale intelectuale și a calităților sale de adevărat istoric — a încopciat, a legat Nașterea Domnului și ieșirea Sa la propovăduire, umblarea Sa „pe pămînt" deci — cum zice versul menționat — de contextul istoric al vremii, de fapte și oameni, ale căror nume sînt cunoscute istoriei universale. Astfel, Nașterea Domnului a avut loc în anii regelui Irod al Iudeii, care a domnit crud și blestemat de norod între anii 40 a.Hr. și 4 d.Hr. sau 750 a.u.c., și în timpul cînd la Roma în fruntea întinsului imperiu roman era Caesar Octavianus Augustus, care împărățește între anii 27 a.Hr. și 14 d.Hr. și căruia îi urmează Tiberius Claudius Nero, om crud și desfrînat, pe care, alături de încă alți stăpînitori ai vremii, Sf. Luca de asemenea îl amintește.

Despre Nașterea Domnului și despre petrecerea Sa pe pămînt ne grăiesc apoi „locurile sfinte", cum îndeobște ne sînt cunoscute, ne vorbesc adică acele drumuri și acele cetăți care și-au legat nemurirea de pașii Celui ce le spunea: „Ochii voștri sînt fericiți că văd și urechile voastre că aud, căci mulți proroci și drepți au dorit să vadă cele ce vedeți voi și să audă cele ce auziți voi" (Matei 13, 16—17). Ne vorbește Nazaretul, înmiresmat și astăzi de parfumul livezilor sale de portocali, ne vorbește Capernaumul ale cărui rămășițe arată strălucirea sa de odinioară, ne grăiesc Ioppe sau Iafa de astăzi, Betsaida și Magdala, Sichemul și Ierihonul unde arheologii descoperă astăzi importante urme din trecut, ne vorbește Betleemul, cu o seamă de monumente legate de Nașterea Domnului, și cu deosebire Ierusalimul, vechiul Ierusalim, plin și el de tot felul de biserici și alte construcții care vorbesc peste veacuri de petrecerea Mîntuitorului în această cetate. Chiar și noi românii avem aici o biserică, pe care o reproducem în clișeul de mai sus.

In al doilea rînd, versul de Crăciun pus în fruntea acestor rînduri ne arată în mare mă-

(Continuare în pag. 2)

Întruparea Mîntuitorului Iisus Hristos

(Urmare din pag. 1)

sură chiar scopul venirii lui Iisus Hristos pe pămînt, cînd ne spune: *„Înălțați-vă!"*. Intr-adevăr, nici un cuvînt parcă nu redă mai bine înțelesul întrupării Mîntuitorului ca înălțarea: „Hristos pe pămînt, înălțați-vă!".

Nu este vorba de a ne înălța pe vreun munte oarecare și nici de vreo altă înălțare fizică sau văzută, care, de altfel, își au și ele frumusețile și înțelesurile lor, ci este vorba de o înălțare morală, sufletească, de o ridicare a noastră deasupra celor rele, de o înălțare deasupra a tot ce este josnic și urît, de o scuturare și o permanentă depășire a noastră pe o linie care ne ridică tot mai sus către starea omului bun și cinstit, la starea omului harnic, curat și luminat, la starea „bărbatului desăvîrșit", cum îl numește Sf. Ap. Pavel. Iisus — spune mitropolitul A. Ivireanul în înțeleptele sale predici — „a venit în lume să facă pe toți oamenii curați și fără stricăciune", să-i înalțe, spus altfel.

„Cuvîntul trup s-a făcut" — ne învață un Sf. Părinte, reproducînd cuvintele Sf. Evanghelist Ioan (Ioan I, 14) — ca trupul să se facă cuvînt, fiind bogat s-a făcut sărac pentru noi, ca noi să ne îmbogățim cu sărăcia lui (cf. II Gor. 8, 9), s-a făcut asemenea nouă din multă iubire de oameni ca noi să ne facem asemenea Lui prin toată virtutea". Înălțați-vă deci, parcă vrea să ne spună versul în cauză, deasupra josniciei, înălțați-vă deasupra vorbelor deșarte, deasupra egoismului și lăcomiei, deasupra urii și îngustimii de care adesea ne facem vinovați, înălțați-vă sau ridicați-vă deasupra a tot ce trage în jos viața voastră, întinînd-o, pătînd-o și întunecînd-o. Înălțați-vă, ne îndeamnă pe toți cîntarea de Crăciun, prin muncă, prin creație, prin căutări nepotolite, prin priveghere asupra voastră, prin meditație și rugăciune, prin fapte bune și dreaptă apreciere a frumuseților vieții, prin gînduri alese și preocupări frumoase. Prin toate acestea deci și altele asemenea lor înălțați-vă spre sferele curate și luminoase ale unei vieți adevărate, cinstitoare pentru voi, folositoare semenilor și bine plăcută lui Dumnezeu. Rezumînd concepția despre Biserică și rostul ei în lume a Sf. Chiril din Alexandria, un mare teolog de-al nostru arată că ea (Biserica) este „comunitatea care se purifică pe sine de tot ce este rău și egoist și se umple de tot ce este bun, într-un *act neîntrerupt de înălțare* spre Dumnezeu și de creștere în comuniune iubitoare".

Despre această „înălțare" ne vorbește Mîntuitorul Iisus Hristos în „Predica de pe Munte" de pildă, unde ne cere să ne ridicăm prin faptele noastre pozitive deasupra fățărniciei „cărturarilor și fariseilor" (Matei 5, 20), deasupra jignirilor, neînțelegerilor și a tot ce pricinuiește dezbinări și crime între oameni (Matei 5, 21—25), deasupra a ceea ce în chip vinovat ne tentează sau ne ispitește (Matei 5, 29), deasupra a tot ce înseamnă nelealitate sau minciună între noi (Matei 5, 37), tinzînd permanent sau înălțînd mereu ființa noastră spirituală spre Cel ce ne-a „chemat dintru întuneric la minunata sa lumină" — cum zice Apostolul (I Petru 2, 9), spre „Soarele nostru Hristos", spre Ziditorul și Părintele nostru ceresc, după cum în aceeași Predică ni se spune: „Fiți dar voi desăvîrșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri, desăvîrșit este" (Matei 5, 48). Tot pe linia acestor gînduri, comentînd cuvintele Mîntuitorului: „Așa să lumineze lumina voastră..." (Matei 5, 16), Sf. Ioan Gură de Aur ne învață că noi, creștinii, trebuie să fim pătrunși de „o virtute mare, să ardă în inimile noastre — cum spune el — focul dragostei, iar lumina lui să strălucească în afară. Faceți viața voastră fără reproș înaintea oamenilor. Viața voastră toată să fie mai curată și mai strălucitoare ca lumina soarelui".

Sfînta Liturghie arhierească la Blaj

Marți, 26 decembrie 1967, a doua zi de Crăciun, Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit *Nicolae*, însoțit de P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu și de C. diaconi I. Bolog și V. Gîrbu, a plecat la Blaj. Aici, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi și în prezența unui mare număr de credincioși, care umpleau frumoasa catedrală din acest oraș pînă la refuz, Inaltul nostru Ierarh a slujit Sf. Liturghie arhierească.

Ingenunchiați în rugăciune, clerici și credincioși aduc laudă și mulțumită lui Dumnezeu pentru toate binefacerile ce le revarsă asupra noastră.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, P. C. pr. *A. Teodorescu*, parohul catedralei, mulțumește călduros I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru bucuria de care i-a învrednicit săvîrșind Sf. Liturghie arhierească, la altarul la care au slujit atîția ierarhi de seamă, al căror suflet se bucură că, iată, astăzi ne găsim înfrățiți într-o singură Biserică românească.

P. C. prot. *P. Boieru* (Mediaș) subliniază faptul că după slujba săvîrșită ieri, în prima zi de Crăciun, în catedrala mitropolitană din Sibiu, Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae a venit a doua zi a praznicului să îngenuncheze alături de fiii Tîrnavelor și să se roage împreună cu ei.

P. C. vicar *Tr. Belașcu* vorbește credincioșilor despre importanța sărbătoririi Soborului Maicii Domnului, subliniind cinstirea care se cuvine să o aducem Prea Curatei Născătoare de Dumnezeu. Cărțile noastre de cult și colindele noastre strămoșești sînt pline de cîntări de laudă aduse Prea Sfintei Fecioare.

In continuare arată că țara noastră se bucură azi de prestigiu tot mai mare în lume și că noi, preoți și credincioși, avem datoria să ne aducem contribuția ca patria noastră să înflorească, pacea și buna înțelegere să se sălășluiască în lumea întreagă.

A vorbit apoi I. P. S. Mitropolit Nicolae, *care a adresat credincioșilor un cald și luminos cuvînt de învățătură, spunînd printre altele că la praznicul Nașterii Domnului, se bucură cerul și pămîntul, toate cele văzute și nevăzute. Toate cîntă împreună cu îngerii ...„pe pămînt pace și între oameni bunăvoire". Toate sînt înfiorate, pentru că Pruncul ce se naște nu-i un prunc oarecare. Este pruncul pe care l-au profețit proorocii și l-au așteptat veacurile.*

Dacă de fiecare dată Nașterea Domnului ne umple de bucurie, înseamnă că Hristos este veșnic viu. El se naște și se întrupează în veci, în viața și inima fiecărui credincios.

Ce este taina Sf. Botez, dacă nu momentul cînd în cel botezat se sălășluiește Hristos? Fiecare devine staulul în care se naște Hristos, în care se „întrupează" și crește Dumnezeu.

Dar Iisus Hristos „se naște", se sălășluiește nu numai în fiecare credincios, ci și în întreaga Biserică a Sa. Sf. Apostol Pavel ne spune că Hristos este „Capul Bisericii", iar Biserica este „trupul lui Hristos". Așa Hristos trăiește în Biserică de-a lungul veacurilor, însoțind cu puterea Sa dumnezeiască întreaga ei lucrare.

Cînd Mîntuitorul a trimis pe Sf. Apostoli să propovăduiască Evanghelia, i-a trimis către toate popoarele, adică să o vestească fiecăruia în limba sa. Nu într-o anumită limbă. Așa a ajuns Evanghelia lui Hristos și la poporul nostru prin misionarii creștini între care se menționează Sf. Apostol Andrei. Poporul român, băștinaș pe aceste meleaguri, a primit cu dragoste și bucurie dumnezeiasca învățătură creștină. Așa se face că în vremuri grele, de durere și suferință, credința în Dumnezeu și legătura cu Biserica a fost mîngîiere a poporului român.

Biserica noastră strămoșească a trăit cu acest popor nădejdea zilelor de mai bine.

Biserica a promovat legătura între frații de același sînge și ne-a adunat pe toți sub aripa sa ocrotitoare. Aceasta a fost posibil numai pentru că în toate bisericile se făcea aceeași slujbă, se foloseau aceleași cărți. In toate am fost una, toate ne-au fost comune, în aceeași limbă a vechilor cazanii.

Fără nici o deosebire episcopii și mitropoliții din Alba Iulia, Sibiu și Blaj au sacrificat totul pentru cultura, literatura și ridicarea poporului român.

Biserica a ocrotit și școala românească aducîndu-și contribuția la unitatea de limbă și cultură a poporului nostru.

Această unitate este mîndria poporului român și de aceea cinstim pe toți înaintașii noștri. Cinstim pe Simion Ștefan care în prefața la Noul Testament de la Bălgrad (1648) mărturisește că s-a străduit să folosească astfel de cuvinte care sînt înțelese de toți românii. Cinstim pe Inochentie Micu, care a murit ca un martir pentru legea strămoșească și drepturile „nației române". Cinstim pe Andrei Șaguna, care în fruntea delegației române a susținut în fața împăratului din Viena dreptul la libertate a acestui popor.

Toți au luptat pentru ridicarea și biruința poporului român.

Dumnezeu ne-a învrednicit ca să vedem biruința mult așteptată, cînd poporul român și-a cîștigat libertatea și unitatea într-o singură patrie. Astăzi, toți muncesc și se străduiesc ca patria noastră, Republica Socialistă România, să crească, să înflorească și să se înalțe pe cele mai înalte culmi.

Pe întinsul patriei noastre apar astăzi uzine noi, cartiere noi. Peste tot se vede progres spre tot mai mare fericire.

Toate aceste progrese se datoresc unității noastre și dragostei noastre de om, de patrie, de omenire.

Să-l preamărim deci pe Hristos în unitate — spune Inaltul nostru Ierarh în încheierea cuvîntului său. Să ne apropiem de dragostea lui Hristos care ne îmbrățișează pe toți, ca Biserica strămoșească să fie vie și luptătoare pentru pace, ca patria noastră să înflorească.

După aceea I. P. S. Mitropolit Nicolae a împărtășit credincioșilor anaforă.

La ieșirea din Catedrală, Inaltul Ierarh a fost înconjurat cu dragoste de credincioși, I. P. S. Sa interesîndu-se îndeaproape de mersul lucrărilor de reparație a catedralei.

Spre seară, cu bucurie în suflet că lucrarea săvîrșită a adus roadele cele bune ale unității în credința străbună și în slujirea patriei, Arhipăstorul nostru a plecat spre Sibiu, petrecut de dragostea fiască a tuturor celor ce au participat la prăznuirea de Crăciun, de la Blaj.

Arhidiacon I. Bolog

*

„Hristos pe pămînt, înălțați-vă!" — este, precum am văzut, una din chemările de seamă ale întrupării Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Să ne străduim deci să urmăm acestei chemări redată atît de frumos și cuprinzător prin pana inspirată a poetului creștin de demult, care a compus versurile Catavasiilor.

Să ne înălțăm viața pe cît mai înalte culmi de trăire creștinească, să respectăm întru totul legile atît de sănătoase ale „omeniei" noastre românești. Numai astfel trăind ne valorificăm drept, pozitiv și superior viața, pe linia scopului sădit în ea de Cel ce ne-a dat-o, fiind, totodată, de folos semenilor și Patriei noastre dragi.

Diac. Gh. Papuc

BOBOTEAZA

Născătoare prea curată
Astăzi fiul tău s-arată,
In apa Iordanului
Cum a fost dorința Lui.

Să vie la rîu-n care
Ioan boteza popoare,
Legea ca să se plinească
Apele să le sfințească.

Cerul porțile deschide
Glasul Domnului s-aude,
Peste cei ce se botează
Minune mare să vază.

Duhul să mărturisească
Puterea dumnezeiască,
Pe Fiul Său cel iubit
Intru care bine-a voit.

Iar Ioan cu teamă mare
Botează pe-Acela care,
Este unul din Troiță
Cu Tatăl de o ființă.

Pe Fiul tău botezat
Roagă-l Maică ne-ncetat
Pentru noi ce-l prea mărim,
Prin El să ne mîntuim.

Vasile Fărcaș

La a 20-a aniversare a Republicii

(Urmare din pag. 1)

mădit ființa noastră etnică și care au creat valori universale în istoria omenirii.

Vedem, de asemenea, cum toate puterile creatoare ale poporului nostru sînt scoase la lumină și — puse în lucrare — ele creează valori cu pecete românească, dar de factură universală.

Sînt căutați și scoși în evidență toți marii oameni ai Bisericii, care și-au adus contribuția lor la lupta pentru libertate, progres, independență și unitate națională, la cultura românească, la literatura românească, pentru că limba și literatura românească s-au cultivat și în Biserică. Din tinda ei s-a concretizat de timpuriu firul culturii, al literaturii și limbii literare, care s-a putut desfășura — apoi — în libertate și măreție.

De asemenea, sînt scoase în lumină frumoasele noastre mănăstiri în frunte cu mănăstirea Voroneț, care sînt de valoare universală și în fața cărora se pleacă cu evlavie și admirație orice suflet în care vibrează sentimentul prețuirii valorilor superioare.

Păstrînd legătura cu trecutul, învățăm din el, totodată, ca în prezent să ne facem datoria *față de țara noastră ca și strămoșii noștri. Așa precum ei și-au dăruit toate forțele și chiar viața — tot așa și noi să ne dăruim toate puterile ca poporul nostru să strălucească din ce în ce mai deplin în viața lui cea nouă.*

O fațetă a vieții noastre moral-spirituale noi este înlăturarea egoismului *rapace, deși poate că unele rămășițe mai există. El a fost înlocuit cu* dăruirea de sine pentru binele obștesc. *Această dragoste de popor, de patrie, este ceea ce face pe fiecare să se dăruiască pe sine pentru propășirea și fericirea poporului nostru.*

Această dăruire de sine este în conformitate cu învățătura noastră creștină ortodoxă. Pentru că a fi creștin, însemnează a iubi adevărul, binele și frumosul, a iubi neamul și Patria, a iubi pe toți oamenii, pe toată lumea.

Dacă Biserica noastră crește pe credincioșii ei în dragoste de Patrie, de poporul românesc și de întreaga omenire, ea aduce în felul acesta contribuția sa la zidirea vieții celei noi, bazată pe dragoste și înfrățirea tuturor.

Iată, dar, transformări adînci și înnoitoare, prin care s-a ajuns la progresul de azi al țării noastre. Ne bucurăm și noi de acest mare progres al poporului nostru, sîntem mîndri că numele de român a pătruns cu fală în toate țările pămîntului, precum și de faptul că oricine te întîlnește în străinătate, te felicită pentru minunatul și rapidul nostru progres multilateral, pentru spiritul de demnitate națională și pentru contribuția poporului nostru la propășirea lumii de azi și la așezarea unui spirit de pace și înfrățire între popoare.

Sentimentul acesta: că sîntem prețuiți în toată lumea, ne umple de bucurie și este, totodată, un imbold permanent *ca și de aici înainte să ne dăruim toate* puterile *pentru ca poporul nostru să se ridice cît mai sus, pe culmi și mai luminoase de cultură și de civilizație.*

Astfel participăm noi la sărbătorirea a 20 de ani de la proclamarea Republicii. Dumnezeu a binecuvîntat munca și străduințile noastre pentru viața cea nouă, pace și înfrățire între toate popoarele.

Ne rugăm lui Dumnezeu să ocrotească poporul român, să-l călăuzească pe căi de împlinire și de mărire, iar Biserica noastră s-o ajute să-și împlinească nu numai misiunea ei religios-morală, ci și misiunea ei socială, patriotică și românească și prin aceasta prin faptele noastre cele bune să se preamărească numele lui Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin!

La început de an

Întreg poporul nostru — și împreună cu el și noi, credincioșii creștini — am pășit pragul Anului nou 1968 cu optimism, învăluiți în lumină și încredere nestrămutată în viitor. Cu toții am ascultat cu emoție cuvîntul de caldă urare al d-lui Nicolae Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, cu toții am închinat pentru prosperitatea Patriei noastre scumpe, Republica Socialistă România, pentru fericirea familiilor noastre și a întregului nostru popor.

Căci la împlinirea a 20 de ani de la proclamarea Republicii, roadele recoltate sînt deosebit de bogate. De-a lungul acestor două decenii, linia timpului a fost ridicată pe o cotă înaltă a unor realizări epocale. Pentru poporul nostru, anul 1967 a fost anul nașterii *cuvintelor* împlinite. *De aici optimismul și nădejdea tare că* Anul nou 1968 va fi un an de pace și creație.

Acum, la cumpăna de ani, cînd ne despărțim de anul care a trecut și-l salutăm pe cel care vine, privim — asemenea unui drumeț care face un scurt popas — în urmă la alergarea vieții noastre din anul ce s-a sfîrșit și la strădaniile noastre, liniștiți și împăcați că acestea au marcat linia unei dinamici ascendente, *concretizată în succesele obținute în opera de desăvîrșire a noii societăți din țara noastră.*

Este de la sine înțeles că nu ne putem mărgini numai la a privi roadele ce pot fi acum culese cu satisfacție și bucurie. A ne limita la atît, ar însemna că ne culcăm pe lauri. De aceea, se cuvine să vedem și lipsurile ce au rămas neîmplinite, să chibzuim cu grijă asupra programului de muncă *pentru Anul nou 1968, alegînd mijloacele cele mai potrivite pentru îndreptarea greșelilor și pentru sprijinirea și mai activă — din partea noastră a fiilor Bisericii Ortodoxe Române — a împlinirii în cît mai bune condițiuni a muncii ce s-a programat pentru anul acesta și pentru cei imediat următori. Trebuie să ne antrenăm și mai intens și mai înflăcărat într-o muncă jertfelnică, susținută și cît mai folositoare Sfintei noastre Biserici și scumpei noastre Patrii, Republica Socialistă România.*

Să nu uităm că ceea ce s-a făcut pînă acum nu este totul în acțiunea în care poporul nostru s-a angajat cu atît avînt și capacitate creatoare. Pînă la culmea mult dorită a împlinirilor depline, mai este cale lungă, *iar viața — în permanența ei năzuință și schimbare spre mai bine — ne impune* să mergem mereu înainte, *să privim cît mai des înainte, spre viitorul ce ne stă în față și cît mai rar înapoi, spre trecutul pe care l-am parcurs. Căci mai mult decît cele ce-am reușit să înfăptuim, sînt cele ce așteaptă să fie înfăptuite în viitor. De aceea, entuziasmul și rîvna noastră constructivă să nu se micșoreze, ci să* sporească necontenit *pe măsura sarcinilor noi ce ne stau în față.*

Tocmai acest lucru se desprinde luminos și convingător din spiritul dinamic care străbate, ca un fir roșu, Directivele și legile pe care le-a adoptat recenta sesiune a Marii Adunări Naționale. Căci ele trasează un vast program de muncă *și dimensionează — printr-o pătrundere ca de săgeată în viitor — linia ascendentă a Patriei noastre în anii care urmează. Ele arată grija deosebită și permanentă pentru viitorul națiunii noastre. Ele constituiesc, în același timp, o* chezășie *a progresului rapid pe drumul unei vieți culte și civilizate și în necontenită înflorire.*

Dacă pătrundem în adîncul spiritului și semnificației acestor Directive și legiuiri, dacă deslușim întrutotul ce reprezintă ele pentru noi, atunci ne dăm seama de răspunderea noastră a fiecăruia în parte *în cadrul marelui șantier al desăvîrșirii vieții celei noi din Patria noastră.*

Munca și răspunderea colectivă, caracteristică fundamentală și dominantă a noii noastre orînduiri sociale, are la bază — și nu se poate concepe fără ea — determinarea precisă a funcției fiecărui ins, *a fiecărei rotițe din marele angrenaj al vieții prospere din cuprinsul Patriei noastre. Ceea ce înseamnă că fără munca de răspundere și intensă a fiecărui ins, nu se poate asigura desfășurarea în bune condițiuni a muncii conștiincioase și constructive a colectivității.*

Astfel, nu au deloc dreptate cei ce spun: „Nu eu răspund, alții au hotărît așa!". O astfel de atitudine necorespunzătoare are la bază o conștiință socială nesănătoasă, *dominată de indiferență sau de lipsă de interes pentru mersul înainte al colectivității în care trăiește.*

Dacă privim în spiritul arătat mai sus sarcinile noastre prezente și imediat următoare, atunci dovedim capacitatea și maturitatea unei atitudini lucide și pozitive față de viitor.

După învățătura noastră creștină, timpul — datorită Providenței divine și capacității credincioșului creștin de a colabora cu aceasta — poartă în sine germenii viitorului, cu biruințele sau înfrîngerile lui. În curgerea lui, se pot dura, împlini atîtea izbînzi și bucurii, cîte zămislesc o muncă de răspundere și constructivă.

Astfel, anii care ne stau în față și pe care-i dorim cu fervoare să fie anii victoriilor viitoare, încep sub auspiciile mult promițătoare ale noilor Directive, care cuprind hotărîrea fermă a întregului nostru popor de a munci cu abnegație pentru traducerea lor în viață, pentru dezvoltarea multilaterală a Patriei, pentru întărirea și înflorirea națiunii noastre socialiste.

Viitorul nostru este oglindit în vastul program de muncă pentru înflorirea Patriei noastre, elaborat de înțeleapta și încercata noastră cîrmuire de stat. Cuprindem acest viitor prin dorința noastră fierbinte de a-l vedea înfăptuit cît mai deplin și cît mai curînd. Asigurăm acest viitor în măsura în care sporim munca harnică și de răspundere, necesară realizării unui ideal atît de măreț.

Cu încredere și cu speranță, privim în mod deschis spre viitor, pentru că perspectivele lui sînt promițătoare și clare. Către acest viitor pășim bărbățește, făcînd fiecare un sfînt legămînt: *acela de a nu precupeți nici un efort, nici o jertfă pentru a face din zilele, săptămînile și lunile anului 1968 — prilej de a munci asiduu pentru zidirea fericirii de viitor a Patriei noastre. Sîntem cu toții gata să ne slujim Patria cu abnegație, devotament și iubire, sîntem ferm hotărîți să-i dăruim totul Republicii noastre Socialiste România pentru necontenita ei întărire și înflorire!*

C. Sîrbu

Adunarea Eparhială

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Ortodoxe Române de Alba Iulia și Sibiu s-a întrunit în sesiune ordinară de lucru la 10 decembrie 1967, la Sibiu, sub președinția I. P. S. Mitropolit Dr. *Nicolae Mladin* al Ardealului. Membrii Adunării au participat mai întîi la Sf. Liturghie, în capela Institutului Teologic, unde s-a făcut și invocarea Sf. Duh.

Lucrările Adunării Eparhiale s-au desfășurat în sala festivă a Institutului Teologic.

Înainte de a se intra în ordinea de zi, s-au propus și trimis telegrame ocazionale: Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, Domnului Ion Gheorghe Maurer, Președintele Consiliului de Miniștri, Prea Fericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, și Domnului Profesor Dumitru Dogaru, Secretarul General al Departamentului Cultelor.

După aceea, I. P. S. Mitropolit Nicolae a deschis ședința printr-un cuvînt adresat reprezentanților clerului și credincioșilor din Arhiepiscopia Sibiului, mărturisind bucuria să are bun prilej să lucreze împreună cu ei la rezolvarea diferitelor probleme bisericești.

A amintit apoi săvîrșirea din viață a Mitropolitului Nicolae Colan, a Arhiereului Teodor Scorobeț și a membrului Adunării Eparhiale Iuliu Mitrofan, în memoria cărora s-a păstrat un moment de reculegere.

I. P. S. Sa a remarcat că viața bisericească în cadrul Arhiepiscopiei s-a desfășurat, în anul 1967, pe linia tradițională, credincioșii manifestînd atașament neîmputinat față de legea strămoșească, numită și lege românească, din care toți sorbim încontinuu energii noi. Unificarea din 1948 este un rezultat al acestei legi și de aceea s-a consolidat atît de repede și atît de puternic.

Scopul superior fixat azi de Biserică — a precizat I. P. S. Sa — „este sprijinirea muncii poporului român pentru o viață mai bună".

Dacă „misiunea noastră este să rămînem una în legea strămoșească și să facem din această lege un izvor din care să sorbim mereu energii pentru ca să facem ca viața religios-morală să se ridice pe un plan superior", apoi, „în epoca noastră, în care poporul român și-a realizat cele mai măreți visuri, și în conlucrare cu naționalitățile conlocuitoare a pășit pe calea progresului, făcînd ca prestigiul țării să crească ... între popoarele lumii, sîntem angajați și noi alături de toți în lupta pentru progres și pace".

I. P. S. Sa a mai arătat și aceea că viața trebuie privită dintr-o perspectivă nouă și supe-

(Continuare în pag. 4)

rioară, lăsînd la o parte tot ce a fost rău în trecut. „Învechite sînt: ura, dezbinările, neînțelegerile și certurile între frați, care nu ne-au adus niciodată folos ci numai pagube, slăbindu-ne ființa" ...

„Să privim înainte cu sufletul deschis" a adăugat I. P. S. Sa.

Intrîndu-se în ordinea de zi, a fost prezentat mai întîi *Raportul general al secțiunilor unite* (întocmit de P. C. vicar Tr. Belașcu, raportor dl prof. I. Ivan), care a arătat, succint, fidel și documentat, evenimentele mai însemnate petrecute în 1967 în cuprinsul Arhiepiscopiei în ceea ce privește viața religioasă, administrativă, cultural-socială și economică.

Raportul a exprimat bucuria preoțimii și credincioșilor pentru așezarea I. P. S. Dr. Nicolae Mladin în scaunul Mitropoliei Ardealului, ca om atît de bine cunoscut, iubit și prețuit pentru activitatea sa bogată pe teren teologic, cultural și social, pentru blîndețea și iubirea cu care se dăruiește semenilor săi, pentru personalitatea sa multilaterală. S-a subliniat climatul de libertate în care se desfășoară viața religioasă în țara noastră; apoi participarea activă a unor delegați ai Bisericii la conferințe intercreștine peste hotarele țării, vizitele unor personalități proeminente din străinătate, colaborarea în spirit ecumenist cu celelalte culte religioase din Transilvania și sprijinul acordat Arhiepiscopiei noastre de ocîrmuirea de stat, prin Departamentul Cultelor.

Raportul Secției administrative-bisericești (întocmit de P. C. cons. D. Călugăr, raportor, P. C. prot. Dr. V. Coman) a reliefat contribuția preoțimii și credincioșilor la așezarea vieții pe temeliile păcii și dreptății sociale, necesitatea unei pastorații potrivite vieții celei noi din patria noastră și din lume, patriotismul luminos manifestat de preoți și credincioși etc.

Raportul a menționat evenimentele mai însemnate petrecute în Arhiepiscopie; a subliniat activitatea în protopopiate și parohii, colaborarea cu autoritățile locale de stat, activitatea harismatică-liturgică a preoțimii, raporturile frățești cu alte culte, sfințiri de preoți și biserici, rezultatul colectei pentru F.C.M. (251.446,65 lei) etc.

Raportul Secției culturale (întocmit de P. C. cons. I. Vlad, raportor dl Paul Constantinescu) a scos în evidență grija pentru îndrumarea preoțimii și credincioșilor în noile condiții de viață. La aceasta au contribuit publicațiile Centrului arhiepiscopesc. Preoții au luat îndrumări din conferințele de orientare, din cursurile ce se țin la Curtea de Argeș, din bibliotecile parohiale etc. A remarcat și activitatea Institutului Teologic din Sibiu, a Seminarului Teologic de la Cluj; precum și lucrările întreprinse pentru organizarea Muzeului bisericesc de la Alba Iulia.

Raportul Secției economice (întocmit de P. C. cons. I. Nicoară, raportor dl Dr. I. Georgescu), a arătat situația economică-financiară a Centrului Arhiepiscopesc, situația Fondului de asigurare, a atelierului de lumînări, parcului de mașini, librăriei și tipografiei, aceea a gospodăriilor anexe, a materialelor de construcții și reparații, asistența socială, casa de pensii etc. Apoi: amenajarea Căminului preoțesc de la Sibiu, situația caselor de odihnă de la Păltiniș și Bazna, biroul tehnic, reparații la imobile, contribuția benevolă a credincioșilor, construcții, reparații și pictări de biserici etc.

La discuțiile asupra rapoartelor a luat cuvîntul, aducînd contribuții: P. C. prot. V. Coman, dl E. Furnică, P. C. prot. P. Boeriu, dl P. Deji, P. C. prot. N. Belea, dl prof. I. Ivan, P. C. prot. N. Cantor, P. C. rector S. Vlad, C. pr. I. Șarlea, P. C. prot. V. Negrea etc.

Ordinea de zi s-a încheiat prin prezentarea și aprobarea mai multor rapoarte speciale cu caracter economic-financiar, după care P. C. vicar *Tr. Belașcu,* în numele Adunării Eparhiale a exprimat mulțumiri pentru felul în care au fost întocmite și prezentate rapoartele Consiliului Arhiepiscopesc, bucuria tuturor pentru venirea I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin la cîrma Bisericii ardelene și asigurarea de sinceră colaborare a clerului și credincioșilor din Arhiepiscopie, a ostenitorilor de la Centrul Arhiepiscopesc și de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, pentru o activitate vie și rodnică.

Dl Dr. *I Georgescu,* a exprimat aceleași simțăminte, reliefînd și însemnătatea colaborării strînse dintre cler și mireni, colaborare ce se va menține permanent.

În cuvîntul de încheiere, I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin *a scos în evidență încrederea reciprocă existentă între cler și credincioși, care „constituie temelia realizărilor noastre din diferitele sectoare ale Bisericii". Această încredere este întru totul trebuitoare pentru bunul mers al vieții bisericești și religioase.*

În numele Adunării Eparhiale, I. P. S. Sa a exprimat recunoștință Departamentului Cultelor pentru sprijinul acordat. „Aceasta ne obligă să ne dăruim toată ființa noastră pentru propășirea poporului; ... prin munca noastră să contribuim la propășirea și dezvoltarea Patriei noastre scumpe".

După îndemnuri asemenea celor de mai sus, I. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin a mulțumit tuturor pentru participarea activă la lucrări și a declarat închisă sesiunea Adunării Eparhiale din anul 1967.

D. Călugăr

Praznicile creștinești

de la sfîrșit și început de an la Centrul Arhiepiscopesc Siblu

Marile praznice creștinești de la sfîrșit și început de an, ale Nașterii Domnului, Anului Nou și Bobotezii s-au desfășurat la Centrul nostru Arhiepiscopesc din Sibiu, în atmosfera de pace pe care aceste sărbători le imprimă sufletelor noastre, dublate în acest an de bucuria venirii în scaunul mitropolitan a noului nostru Arhipăstor, I. P. S. Sa Dr. Nicolae Mladin.

Începutul praznicelor l-a făcut tradiționalul concert de colinde, care au avut loc în prezența I. P. S. Mitropolit Nicolae și a unui mare număr de credincioși, în Catedrala mitropolitană, în cadrul vecerniei de Duminică, 24 decembrie 1967. Executate cu multă simțire, colindele au lăsat, prin frumusețea lor, o puternică impresie. Ele au fost executate de corul mixt al Catedralei, condus de P. C. prof. Gh. Șoima, iar un scurt cuvînt de învățătură a rostit cu acest prilej P. C. cons. I. Vlad.

Luni, 25 decembrie 1967, în prima zi de Crăciun, I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească. Răspunsurile au fost date de corul Catedralei. La Priceasnă a fost citită Pastorala de Crăciun a I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, din care am învățat cu deosebire se însemnează bucuria creștinească a sărbătorilor și cum ea ne leagă de bucuria strămoșilor, am învățat cum să ne iubim Patria, poporul, pe om și omenirea în general, cum să fim făcători și iubitori ai păcii pe pămînt.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, I. P. S. Sa a rostit o caldă rugăciune de mulțumire lui Dumnezeu pentru toate binefacerile revărsate asupra noastră.

În același duh ne-am rugat și marți, *a doua zi de Crăciun,* în cadrul Liturghiei săvîrșită de un sobor de preoți și diaconi, predicînd cu acest prilej P. C. prof. C. Sîrbu, despre întruparea și misiunea Fiului lui Dumnezeu pe pămînt.

A treia zi de Crăciun, Sf. Liturghie a fost săvîrșită în același duh de simțire creștinească, de față fiind și I. P. S. Mitropolit Nicolae. Predică despre slujirea lui Dumnezeu și oamenilor în lumina exemplului dat de Sf. mucenic Ștefan a ținut C. pr. V. H. Bunea.

Duminică, 31 decembrie, sfîrșit de an. Întreaga țară se află sub impresia aniversării a două decenii de existență a Republicii noastre socialiste. Evenimentul se subliniază și în Catedrala plină de credincioși, unde, după Sf. Liturghie, se înalță polihroane pentru conducătorii noștri bisericești și de stat. De pe podiumul din mijlocul Catedralei, Înaltul nostru Ierarh vorbește credincioșilor despre însemnătatea actului istoric de acum 20 de ani, cuvînt pe care îl reproducem în întregime în paginile gazetei noastre.

1 ianuarie 1968, prăznuirea Tăierii împrejur și a Sf. Vasile. Sf. Liurghie a fost săvîrșită de un sobor de preoți și diaconi, avînd în frunte pe P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu. Erau de față numeroși credincioși precum și I. P. S. Mitropolit Nicolae. La sfîrșit, P. C. vicar a vorbit credincioșilor despre Tăierea împrejur a pruncului Iisus, viața pilduitoare a Sf. Vasile cel Mare și trecerea de la un an ce se sfîrșește la altul care începe.

De Anul nou 1968, spune printre altele P. C. Sa, trebuie să ne punem fiecare o problemă de conștiință: aceea de a fi la înălțimea chemării noastre atît în spiritul îndrumărilor pe care ni le dă Sf. noastră Biserică, cît și în spiritul înțeleptelor măsuri luate de Înalta noastră ocîrmuire de stat pentru întărirea familiei, pentru propășirea și înflorirea necontenită a Patriei noastre.

După terminarea Sf. Liturghii, urmează un Te-Deum, săvîrșit de către I. P. S. Mitropolit Nicolae, la sfîrșitul căruia s-au înălțat polihroane pentru Căpeteniile bisericești și de Stat și pentru credincioșii prezenți.

In continuare, la Reședința mitropolitană a avut loc o recepție în cadrul căreia a vorbit P. C. vicar Tr. Belașcu, care, în numele colaboratorilor din Arhiepiscopie, aduce Înaltului nostru Arhipăstor urări calde de sănătate și întru toate bună sporire cu prilejul Anului nou, zăbovind asupra folosirii cît mai drepte a fiecărei clipe, a marelui dar pe care-l avem: viața, și dorind noi succese pentru anul 1968.

La urare a răspuns I. P. S. Mitropolit Nicolae, care arată printre altele că: „anii nu trec, ci se sedimentează în sufletul nostru și devin germeni de viață nouă, de energii, un zăcămînt viu, ca pe baza lui să privim cu încredere anii care vin.

Trecutul trăiește în noi, în popor, ca o energie de viață nouă și ne îndrumează, astfel, către viitor". De aceea, la sfîrșit de an și la începutul unui an nou, nu simțim melancolie, ci bucuria împlinirilor. Simțind acest lucru, privim înainte cu optimism și tindem să amplificăm viața și s-o ridicăm pe culmi. Căci din dinamismul sădit de Dumnezeu în viața noastră, izvorăște năzuința spre o desăvîrșire ce nu se termină niciodată.

„Tocmai în aceasta constă și fericirea noastră: tendința necontenită spre progres, spre tot mai binele vieții noastre, spre autodepășire continuă".

I. P. S. Mitropolit Nicolae a amintit apoi activitatea Bisericii noastre pe plan intern și extern, colaborarea frățească cu celelalte culte religioase de la noi din țară etc., în încheiere îndemnînd pe colaboratorii I. P. S. Sale la muncă susținută, animați de duhul înfrățirii și dragostei, pentru binele Bisericii și propășirea Patriei noastre dragi.

Sîmbătă, 6 ianuarie 1968, Botezul Domnului, cînd deasemenea, în Catedrala mitropolitană, se slujește Sf. Liturghie arhierească de către I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

După Sf. Liturghie, I. P. S. Sa rostește un înălțător cuvînt de învățătură, tălmăcind, printre altele, sensul „Epifaniei" sau „Arătării", cum mai este numit Botezul Domnului, cu care prilej „s-a descoperit cine este Iisus Hristos, ce daruri și ce puteri are".

De aceea, „pentru noi, credincioșii creștini, acest moment din viața lui Iisus Hristos este un moment de bucurie, de tresăltare a sufletului, pentru că El vine să ne mîntuiască". În continuare, I. P. S. Sa arată că și în viața noastră există acest moment de răscruce, care ni s-a arătat în viața Mîntuitorului la Botezul din Iordan. Orice nou născut „se dezvoltă trupește și sufletește pînă cînd ajunge la vîrsta de răscruce, în care — după ce a primit tot ceea ce putea primi de la familia sa, de la societate — el însuși își dă seama de chemarea sa și pășește în societate ca să-și împlinească această misiune.

De aceea, se cade ca — precum la Botezul Domnului, cînd Dumnezeu-Tatăl a arătat tuturor cine este Iisus Hristos — și noi, cînd sîntem la momentul de răscruce al vieții, să ne rugăm ca bunul Dumnezeu să ne descopere ce chemare avem și să ne călăuzească pașii spre chemarea ce ne-a dat-o. Pentru că adevărata mulțumire, adevărata fericire în viață stă în a păși în făgașul vocației, întrucît numai așa înflorește, se desăvîrșește personalitatea omului — slujind obștei, binelui comun".

Nu trebuie să uităm însă că „există o chemare de bază, care pătrunde toate celelalte chemări. Aceasta este chemarea de a sluji, care ni s-a descoperit în Iisus Hristos, care a venit — cum însuși spune — ca să slujească omenirii, să slujească pînă la jertfa de sine. Indiferent unde slujim și ce lucrare avem, la baza tuturor chemărilor omenești stă această chemare generală: a sluji pe om, poporul, omenirea, punînd în slujba lor toate capacitățile".

A urmat apoi sfințirea apei, după care I. P. S. Sa a botezat cu apă sfințită, din fața Sf. Altar, pe toți credincioșii prezenți în Catedrală.

La capătul acestei scurte cronici vom spune deci că Sf. sărbători ale Crăciunului, Anului Nou și Bobotezii s-au desfășurat la Centrul nostru, ca de altfel în întreaga Arhiepiscopie a Sibiului, sub semnul păcii și dragostei frățești, ele constituind totodată un nou imbold de zidire creștinească, de rîvnă sporită în muncă spre înălțarea Patriei și pacea lumii.

C. S. și V. B.

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 ianuarie 1968 Nr. 3—4

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Inceputurile creştinismului pe teritoriul Patriei noastre

Răspîndirea creştinismului în Peninsula Balcanică s-a făcut prin însuşi Sf. Apostol Pavel şi prin ucenicii săi, lucru pe care-l afirmă el însuşi în unele epistole ale sale. Astfel în epistola către Romani, scrisă în anul 58, arăta că „a împlinit propovăduirea Evangheliei lui Hristos" pînă în Iliria (Rom. 15, 19). Prin anii 65—66 a petrecut o iarnă întreagă în Nicopolea Epirului din Grecia, unde-l chema şi pe ucenicul său Tit, episcopul Cretei (Tit 3, 12). În toamna anului 66 îl informa pe Timotei, episcopul Efesului, că Tit propovăduia cuvîntul lui Dumnezeu în Dalmaţia (II Tim. 4, 10). Iliria cuprindea teritoriile de azi ale Jugoslaviei şi Ungariei de sud, iar Dalmaţia era teritoriul de apus al Jugoslaviei actuale, pe ţărmurile Mării Adriatice.

Din moment ce Sf. Apostol Pavel şi ucenicii săi au propovăduit pe Hristos în sudul Dunării, putem presupune că unii dintre ucenicii lor au trecut şi în nordul ei, în Dacia. Potrivit unei tradiţii, consemnată de istoricul bisericesc Eusebiu din Cezareea (pe la anul 324), Sf. Apostol Andrei ar fi predicat Evanghelia în Sciţia. Tradiţia mai tîrzie afirmă că el a trecut din Asia în Sciţia Mare (sudul Rusiei), apoi în Sciţia Mică (Dobrogea), unde a predicat în oraşele greceşti de pe ţărmul Mării Negre, iar de aici s-a îndreptat spre sud, în Grecia, unde a murit ca martir, fiind răstignit pe o cruce în formă de X în oraşul Patras. Ar însemna că o parte a teritoriului patriei noastre a fost evanghelizat de Sf. Apostol Andrei.

După cucerirea Daciei de către oştile împăratului Traian, în anul 106, ea a fost transformată în provincie romană. Aici au fost aduşi colonişti din toate părţile întinsului imperiu roman, în primul rînd din împrejurimi şi anume din Moesia (Bulgaria de azi) şi Iliria, apoi din Panonia (Ungaria de azi), din Galia, din Italia, din Asia Mică şi din Siria. Fără îndoială, că între coloniştii aduşi din Siria, din Asia Mică şi din Peninsula Balcanică, vor fi fost şi unii creştini, căci în aceste părţi creştinismul a fost cunoscut prin însăşi predica Sfinţilor Apostoli.

Pentru paza militară a noii provincii, împăratul Traian şi urmaşii săi au adus în Dacia mai multe unităţi militare: legiunea XIII Gemina, aşezată la Apulum (Alba Iulia), iar mai tîrziu, cînd Dacia a început să fie ameninţată de barbari, legiunea V Macedonica, aşezată la Potaisa (Turda). Printre soldaţii acestor legiuni vor fi fost şi unii creştini. Se ştie că primul roman încreştinat a fost sutaşul Corneliu (F. Ap. cap. X). În anul 174 se întîlnesc creştini între soldaţii legiunilor XII Fulminata şi X Fretensis în lupta de la Cotinum (în Ungaria de azi). Mai tîrziu, prin secolul III, între martirii creştini se întîlnesc şi numeroşi militari din armata romană. Deci, fără-ndoială că şi între soldaţii romani aduşi în Dacia vor fi fost şi unii creştini, care după eliberarea lor din armată, ca veterani, se căsătoreau şi se stabileau aici, punînd bazele unor familii creştine.

Un alt factor care a contribuit la răspîndirea creştinismului în timpul stăpînirii romane în Dacia (106—271) a fost cel economic. În Dacia veneau numeroşi negustori din diferite părţi ale imperiului roman, îndeosebi din oraşele greceşti de la Marea Neagră, din Asia Mică şi din insulele greceşti. Putem presupune că şi între aceştia au fost creştini, care au făcut cunoscută noua învăţătură unora din cei cu care veneau în contact în Dacia.

Pe la mijlocul secolului III apar în Dacia Traiană goţii, neam de origină germanică. În cursul expediţiilor lor în Asia Mică şi în Balcani, au luat în captivitate numeroşi locuitori din acele regiuni, între care erau şi creştini, pe care i-au adus apoi în părţile noastre. În unele din aceste expediţii au adus şi preoţi care apoi au răspîndit cuvîntul lui Dumnezeu între ei, lucru confirmat de mai mulţi istorici. Desigur aceşti preoţi vor fi propovăduit şi între locuitorii Daciei.

Pe lîngă aceste argumente, de ordin logic, mai avem cîteva mărturii ale unor scriitori creştini din primele secole, asupra răspîndirii creştinismului în Dacia. Astfel, Sf. Iustin Martirul şi Filozoful († 165) scria că „nu există nici un neam, fie şi trăind pe căruţe şi în corturi şi crescînd vite, la care să nu se facă rugăciuni în numele lui Hristos" (Dialogul cu iudeul Trifon, 117). Apologetul Tertulian din Cartagina (c. 160—240) scria în anul 196 că Hristos stăpîneşte şi în „ţinuturile sarmaţilor, dacilor, germanilor şi sciţilor" (Adversus Judaeos). Nu putem trage de aici concluzia că aceste neamuri în întregime credeau în Hristos, ci numai că numele Lui era cunoscut unora din ei. Cam în acelaşi timp marele teolog Origen din Alexandria (c. 185—254) scria că foarte mulţi dintre daci, sarmaţi şi sciţi n-au auzit cuvîntul Evangheliei. Inseamnă că o parte dintre ei totuşi îl auziseră (Comentarul 39 la Evanghelia de la Matei, 24, 14).

Pe lîngă toate aceste argumente, însuşi faptul că în secolul IV cunoaştem urme arheologice creştine în Dacia, nume de martiri, precum şi scaune episcopale — cu alte cuvinte o organizaţie bisericească — duc la concluzia că ele n-au putut să apară dintr-odată, ci că în secolele anterioare trebuie să fi fost cunoscută aici învăţătura lui Hristos, bine-nţeles nemărturisită de comunităţi întregi, ci în mod sporadic şi individual, de teama persecuţiilor. În orice caz, după retragerea romanilor în sudul Dunării sub împăratul Aurelian (271), numărul creştinilor s-a putut înmulţi, căci acum nu se mai temeau de legile romane care interziceau religia creştină.

În privinţa vechimii creştinismului la strămoşii noştri daco-romani, ne servesc şi termenii

(Continuare în pag. 2)

Popasuri duhovniceşti

Toate sărbătorile din cursul anului sînt adevărate izvoare de reîmprospătare şi primenire duhovnicească, sînt popasuri duhovniceşti care sînt necesare vieţii noastre sufleteşti. Căci aşa după cum trupul obosit de prea multă muncă are nevoie de clipe de linişte şi de odihnă, tot aşa şi sufletul nostru are nevoie de anumite popasuri pe care să le facă lîngă izvoarele limpezi şi răcoroase pe care ni le oferă şi Sfintele Sărbători ale anului.

Printre sărbătorile care sînt legate ca nişte salbe strălucitoare de sărbătoarea Naşterii Domnului, mai avem şi alte praznice mari: Tăierea împrejur a Domnului nostru Iisus Hristos pe care o sărbătorim în fiecare an în ziua de 1 ianuarie şi sărbătoarea Botezului Domnului (Boboteaza) pe care o sărbătorim în ziua de 6 ianuarie.

In ziua de 1 ianuarie, cînd sărbătorim Tăierea împrejur a Domnului nostru Iisus Hristos, mai sărbătorim şi Anul Nou şi mai facem pomenirea Sf. Vasile cel Mare.

Nedemn este creştinul care trece peste aceste Sfinte Sărbători însemnate care sînt aduceri aminte ale unor momente importante din viaţa Domnului nostru Iisus Hristos şi care constituie pentru noi prilejuri de înviorare duhovnicească. Sînt asemenea oazelor din pustie la care ajuns călătorul, care străbate întinsele deşerturi de nisip, se opreşte o clipă, se uită în urmă la drumul parcurs şi priveşte încrezător la ţinta la care trebuie să ajungă. Aşa sînt pentru noi toate sărbătorile din cursul anului bisericesc dar mai ales cele de la începutul anului.

In Sf. Evanghelii citim că la opt zile după naştere, după ce păstorii s-au reîntors la turmele lor preamărind pe Dumnezeu, au fost să taie Pruncul împrejur cu care prilej i-au pus şi numele de Iisus, după cum a fost numit de înger cînd i-a vestit Maicii Domnului că va naşte fiu.

In această zi, Răscumpărătorul lumii, care e atotputernic, de bună voie se supune legii lui Moise, care pretindea ca pruncul a opta zi de la naştere să se taie împrejur. Prin aceasta Iisus Hristos, deşi prunc mic încă, ne dă nouă tuturor o mare pildă care e aceea că precum El, Dumnezeu fiind, a împlinit porunca lui Moise şi s-a supus rînduielilor legii vechi, tot aşa datori sîntem şi noi să împlinim toate cele ce ne sînt poruncite de Dumnezeu pentru a putea fi buni creştini.

Tot în această zi mai prăznuim şi facem pomenirea celui dintre Sfinţi Părintele nostru Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei din Capadochia, pe care Sf. Biserică ni-l pune înainte la început de an ca pe un bărbat ales, care a strălucit prin sfinţenia vieţii, prin înţelepciune şi ştiinţă adîncă şi prin tăria credinţei.

In al treilea rînd mai prăznuim acum Anul Nou, zi însemnată, peste care nu putem trece fără ca să ne facem socoteala cu noi înşine, cu faptele şi pornirile noastre, să ne descoasem cărările vieţii şi să vedem ce drumuri am bătătorit şi cum am păzit poruncile, spre binele şi fericirea noastră.

Sf. Pavel ne îndeamnă în epistola către Efeseni cu cuvinte potrivite pentru această zi: „Şi să vă primeniţi în duhul cugetului vostru. Imbrăcîndu-vă în omul cel nou care este făcut după chipul lui Dumnezeu în dreptatea şi sfinţenia adevărului" (4, 23—24).

După cum pasărea doreşte să zboare şi peştele să înoate, tot aşa fiecare creştin are în sufletul

(Continuare în pag. 4)

Simbolul credinţei

„Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor"

(Continuare)

Să vedem deci, în aceste rînduri, care sînt, ce sînt, cine le-a rînduit şi de ce se cade să le cerem şi să le primim pe cele şase taine.

Cele şase taine care se împărtăşesc numai după ce am primit taina Sf. Botez sînt: Sf. Mir, Sf. Împărtăşanie (Cuminecătura), Sf. Pocăinţă (Spovedania), Sf. Preoţie, Sf. Cununie şi Sf. Maslu.

Pentru ca o Sf. Taină să fie într-adevăr o lucrare Sfîntă prin care ni se împărtăşeşte harul dumnezeiesc şi pentru ca prin ea să dobîndim rodul făgăduit şi aşteptat trebuie să îndeplinească următoarele condiţii.

a) să fie aşezată de Domnul nostru Iisus Hristos şi practicată totdeauna de Biserică începînd de pe timpul Sf. Apostoli,

b) să se întrebuinţeze materia folosită de Sf. Apostoli după porunca Domnului,

c) să se rostească cuvintele (simbolul) cerute pentru fiecare taină,

d) să fie împărtăşită în laturea ei văzută de persoana rînduită pentru împărtăşirea ei, şi

e) să fie dorită, chiar cerută cu credinţă, cu dragoste şi nădejde de credincios.

Cele şapte taine ale Bisericii Ortodoxe întrunesc fără excepţie toate aceste cerinţe sau condiţii.

E de datoria noastră să arătăm acum ce dar ni se dă prin fiecare Sfîntă Taină.

1. *Sfîntul Botez* naşte din nou pe om, „naştere de sus prin apă şi prin Duh" (Ioan 3). Prin primirea lui se rupe zapisul (scrisoarea, învoiala) primului om cu cel rău şi viclean, care l-a despărţit de Dumnezeu şi l-a depărtat de El. Prin sîngele moştenit din tată în fiu începînd de la primii oameni am primit fiecare din noi sămînţa răului, parte de vină din păcatul lor, aşa numitul păcat strămoşesc. Prin Sf. Botez se spală, se curăţă sufletul nostru de acest păcat, ne întoarcem la Dumnezeu şi ne spală şi de toate păcatele proprii, — ştiute şi neştiute, săvîrşite de la naştere pînă la primirea Sf. Taine. Prin el ni se dă putinţa să devenim iarăşi cetăţeni ai raiului, ai împărăţiei lui Dumnezeu. Sf. Apostol Pavel ne învaţă: „Nu ştiţi oare, că cei ce ne-am botezat în Hristos Iisus, în moartea lui ne-am botezat? Prin botezare în moarte ne-am îngropat împreună cu El, ca după cum Hristos a înviat din morţi prin slava Tatălui, aşa şi noi să începem o viaţă nouă. Căci dacă ne-am făcut una prin asemănare cu moartea Lui, atunci trebuie să fim una şi prin înviere asemenea cu a Lui" (Rom. 6, 3—5). Prin cufundare în apa sfinţită a botezului îngropăm pe omul cel vechi din noi şi prin scoaterea din apă ridicăm pe cel nou născut de sus. Cel botezat odată cu această credinţă în numele unui Dumnezeu întreit în feţe, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, e încreştinat şi e păcat să mai primească alt botez.

2. Îndată după Botez, celui născut din apă şi din Duh i se dă *Taina Sf. Mir*. Ea ne împărtăşeşte harul de a creşte în viaţă creştinească şi de a ne întări şi spori în credinţă şi de a deveni statornici în legea Domnului. La început pe vremea Sf. Apostoli se împărtăşea noilor botezaţi prin punerea mîinilor de către înşişi Sf. Apostoli (Fapte 8, 14—17 şi 18, 6). Dar înmulţindu-se mereu numărul nou botezaţilor, Sf. Apostoli n-au mai putut alerga în toate părţile lumii spre a-şi pune mîinile peste ei. Prin îndemn de sus au sfinţit mir (o materie pregătită din peste 40 de plante aromate fierte în untdelemn) sfinţit de ei şi împărţit tuturor bisericilor pentru ca preoţii să le dea taina prin ungere în chipul sfintei cruci. „Voi aveţi ungere de la Cel Sfînt" ne spune Sf. Ev. Ioan (I 2, 20).

3. Îndată după primirea acestor două taine, celui încreştinat i se dă *Sfinta Taină a Cuminecăturii* (a Sf. Împărtăşanii), cu Sf. Trup şi scump sîngele Domnului, făcîndu-se astfel părtaşi jertfei aduse de Mîntuitorul pentru a noastră mîntuire, pe altarul de pe Golgota, cum arătase El la Cina cea de taină. „Ori de cîte ori mîncaţi pîinea aceasta şi beţi paharul acesta, vestiţi moartea Domnului pînă va veni" (1 Cor. 11, 26). „Aceasta s-o faceţi întru pomenirea Mea" a poruncit însuşi Domnul (Luca 22, 19). „Căci Eu sînt pîinea vieţii ... care se pogoară din cer ... de va mînca cineva din pîinea aceasta va fi viu în veci; şi pîinea pe care eu v-o dau vouă, este trupul Meu pe care îl voi da pentru viaţa lumii".

4. Bunul şi Atotştiutorul, Atotînţeleptul şi Atotmilostivul Dumnezeu cunoscînd slăbiciunea firii noastre şi ştiind că prin neascultarea cea dintîi firea noastră şi-a pierdut imunitatea faţă de păcat şi că libertatea de voinţă cu care ne-a înzestrat încă n-o ştim folosi cum se cuvine după voia Lui cea sfîntă, şi ştiind ce pete, ba chiar spărturi, rane adînci cauzează păcatul sufletului nostru, a rînduit şi un mijloc de a ne curăţi şi înnoi haina sufletului prin *Sfînta Taină a Pocăinţei.*

— „De credem şi zicem că n-am greşit, atunci îl facem pe El (pe Mîntuitorul) mincinos şi cuvîntul lui nu este în noi" (I Ioan 1, 10).

— „Luaţi Duh Sfînt: cărora veţi ierta păcatele li se vor ierta şi cărora le veţi ţinea, ţinute vor fi" zice Domnul (Ioan 20, 19—23).

— „De ne mărturisim păcatele, atunci El, Domnul, fiind credincios şi drept, ne va ierta păcatele noastre şi ne va curăţi de ori ce nedreptate (călcare a voii lui Dumnezeu) (I Ioan 1, 9).

— Şi fiindcă greşim şi păcătuim mult şi de multe ori, se cade să ne întoarcem la Domnul cu cuvînt şi faptă de iertare cît mai des şi să ne împăcăm cu El prin această sfîntă taină, dar fără a toci însemnătatea ei şi puterea prin repetare uşuratică.

5. *Sfînta Taină a Preoţiei* dă harul sau împuternicirea de a săvîrşi lucrul lui Dumnezeu şi anume de a vorbi oamenilor în numele Lui şi de a mijloci prin lucrarea văzută a Sfintelor Taine ca ei să primească darurile cele făgăduite credincioşilor. Prin acest har omul primeşte sfinţirea şi devine slujitorul, ba mai mult împuternicitul Domnului, devine preot. Care este temeiul acestei Sfinte Taine? Domnul Iisus Hristos n-a spus niciodată, că nu trebuie preoţi şi nici că preoţii Vechiului Testament n-ar fi fost rînduiţi de Dumnezeu; i-a mustrat numai că nu-şi fac datoria cum se cuvine potrivit chemării ce li s-a făcut; Domnul Iisus Hristos a dat chemarea preoţiei celor 12 Apostoli şi celor 70 de învăţăcei, iar de la Sf. Apostoli, au primit sfinţire prin punerea mîinilor şi chemarea Duhului Sfînt cei aleşi de Domnul pentru a săvîrşi cele ale Lui spre mîntuirea noastră. Aşa preotul a devenit gazda de la casa de oaspeţi care a primit cei doi dinari — cuvîntul Domnului şi puterea de-a săvîrşi sfintele taine, prin mijlocirea cărora să poarte grijă de sănătatea morală a omului pîndit de ispite şi rănit de păcate. De aceea „blăstămat este slujitorul Domnului care-şi împlineşte slujba cu nepăsare" — strigă proorocul Ieremia.

6. Cum am putea face înţeleasă *Sfînta Taină a Nunţii?* Bărbatul se însoţeşte cu femeia, pentru că dintru început aşa a rînduit Ziditorul: „Şi vor fi amîndoi un trup" (Facere 2, 14), adică o unitate în care cei doi se completează unul pe celălalt şi aşa împreună fiind, de la început Dumnezeu i-a binecuvîntat. Ca să întărească şi mai mult faptul, că însoţirea, căsătoria, e de la Dumnezeu şi cu binecuvîntarea Lui, Mîntuitorul a luat parte la nunta din Cana Galileii (Ioan 2, 1—11). Sf. Ap. Pavel zice că această însoţire făcută în Biserică şi întru Hristos este *taină mare* (Efeseni 5, 32). Primind această Sf. taină, soţul şi soţia devin împreună lucrătorii lui Dumnezeu la perpetuarea creaţiei mai departe a neamului omenesc. Prin primirea acestei taine se sudează nu două trupuri spre a deveni unul, ci mai ales două suflete, care la fel au să cugete, să simtă şi să făptuiască creştineşte, trăind unul pentru altul şi împreună pentru fiii şi fiicele lor, pentru societatea din care fac parte. Fericiţi cei care pot înţelege şi vor împlini aceste cuvinte!

7. Boala este adesea urmarea unor greşeli sau păcate. Acest adevăr îl spune şi medicina din timpuri străvechi (Hipocrate). Mici greşeli şi păcate zilnice, cărora nu le dau de cele mai multe ori nici o atenţie şi nici o importanţă, ori prea puţină, încetul cu încetul se şubrezesc sufletul, făcîndu-l nepăsător la ceea ce poate urma şi odată cu el slăbesc forţele trupului. În consecinţă tratarea boalei care poate veni sau dă semne că va veni începe de fapt cu vindecarea sufletului care la rîndul său va purta grijă şi de sănătatea trupului. Această lucrare o face Biserica prin *Sfînta Taină a Maslului*. „Atunci a chemat (Mîntuitorul) pe cei 12 şi a început a-i trimite doi cîte doi, dîndu-le putere asupra duhurilor necurate ... şi (ei) propovăduiau oamenilor să se pocăiască, izgoneau duhurile necurate şi pe mulţi bolnavi îi ungeau cu untdelemn şi-i vindecau" (Mc. 6, 7 şi 12—13) Sf. Ap. Iacob scrie: „De este bolnav careva între voi, să cheme preoţii bisericii să se roage pentru el ungîndu-l cu untdelemn în numele Domnului şi rugăciunea credinţei, va mîntui pe cel bolnav" (Iacob 5, 13—15).

Să ne mai aducem aminte de ceva. Cînd a vindecat pe slăbănogul din Capernaum, Domnul a zis mai întîi: „Fiule, iartă-ţi-se ţie păcatele" şi numai după aceea: „Ia-ţi patul tău şi mergi la casa ta". Şi prin Sf. taină a Maslului, întîi se dă vindecare de păcate, vindecare sufletului, de toate acele răni dobîndite prin greşeli şi păcate nebăgate în seamă şi nemărturisite şi numai în al doilea rînd şi trupului, — dacă rostul lui pe această lume încă nu s-a încheiat.

*

Despre Sfintele Taine ar mai fi multe de spus. Ne oprim la atît, pentru că credinciosului pentru mîntuirea lui îi e deajuns să ştie, să creadă şi să trăiască învăţătura despre cele şapte Sfinte Taine atîta, cîtă ne-am străduit noi să scoatem pentru el din visteria Bisericii noastre.

Mărturisim deci un botez întru iertarea păcatelor, dar prin acel unic botez am luat asupra noastră toate obligaţiile cerute de legea cea nouă, între care şi practicarea celorlalte şase Sf. Taine din Biserica Ortodoxă.

gm

Începuturile creştinismului...

(Urmare din pag. 1)

bisericeşti din limba română. Deosebim trei grupe de termeni:

a) Termeni de credinţă. *Principalii termeni de credinţă: Dumnezeu (din păgînul Domine Deum), lege, făcătorul lumii, împărăţia lui Dumnezeu, Treime, fiinţă, faţă, credinţă, rugăciune, înviere, răscumpărare, iertare, întrupare, patimă, răstignire, înălţare, fecioară, arată că strămoşii noştri au fost evanghelizaţi de misionari veniţi din Răsărit, care făureau cu ajutorul poporului de limbă latină termeni noi, întocmiţi pe loc după modelul celor greceşti (Treime după Trias, faţă după prosopon, credinţă din credendia).*

b) Termeni de cult. *Cuvîntul sărbătoare s-a format pe loc din păgînul servatoria (păziloare), florii din sărbătoarea păgînă de primăvară florilea, rusalii din sărbătoarea păgînă italică rosalia, crăciun din calatio (anunţarea în templu a sărbătorilor la romani la începutul anului şi cum Naşterea se prăznuia odată cu Botezul, la 6 ianuarie, atunci se anunţau Paştile şi alte sărbători mişcătoare de peste an). Numirile vechi ale sărbătorilor sfinţilor (Sîntămăria, Sîngeorz, Simedru Simpetru, Sînvăsii, Sînziene, Sîntoader, Sîntion, Sîntilie) sînt dinainte de venirea slavilor la noi, dar necunoscute în Apus. Cuvintele: cuminecare, împărtăşire, cununie, nuntă, altar, binecuvîntare, cruce, tîmplă, toacă, mormînt, răposat, priveghiu, sînt termeni latini locali, complet deosebiţi de cei pe care-i foloseşte Biserica apuseană.*

c) Termeni de organizare bisericească. *Încă din secolele I se construiau încăperi anume pentru săvîrşirea slujbelor care se numeau împărăteşti (în greceşte basiliche). Construirea unor asemenea lăcaşuri de închinare s-a generalizat, încît sub împăratul Constantin cel Mare (306—337) lăcaşul creştin de cult se numea basilica. Deci din acest cuvînt s-a format şi românescul biserică, astfel că avem de a face tot cu o formaţie locală balcano-dunăreană. De origină greacă-latină sînt şi cuvintele: episcop, diacon, preot, martir şi altele. Cuvîntul popa provine de la romanii păgini.*

Observăm deci că majoritatea cuvintelor privind credinţa, cultul şi organizarea bisericească sînt de origină latină sau creiate pe loc de misionarii răsăriteni din elementele latine locale. Aceasta înseamnă că noi n-am fost evanghelizaţi de misionari din Apus, cum au crezut unii istorici, căci Biserica apuseană ne-ar fi impus termenii ei, mai ales că avem aceeaşi limbă.

Deci, pe teritoriul de azi al Patriei noastre au existat creştini încă din primele trei secole, învăţătura lui Hristos fiind adusă aici prin ucenici ai Sfinţilor Apostoli, prin unii colonişti, soldaţi sau negustori veniţi din diferite părţi ale imperiului roman sau prin captivi aduşi de goţi din sudul Dunării şi din Peninsula Balcanică. Analiza cuvintelor creştine româneşti ne arată că noi am primit noua învăţătură prin misionari şi creştini din Răsărit.

Mircea Păcurariu

109 ani de la Unirea Principatelor

Unitatea, veche și fierbinte aspirație a tuturor românilor

Unirea tuturor românilor într-un singur stat este un eveniment deosebit pentru țara și poporul nostru. Realizată în două etape: în 1859 și 1918, această mare realitate românească constituie împlinirea firească a unei străvechi dorințe, este rezultatul unei lupte susținute, dusă de veacuri, sub diverse forme, de poporul român.

De aceea, asemenea Psalmistului, vom spune că „nu sînt graiuri, nici cuvinte", care să sublinieze destul meritul deosebit al poporului nostru și anume acela de a fi răzbătut prin negurile dese ale învolburatei sale istorii, păstrîndu-și ființa și, paralel cu aceasta, dorința sa puternică de a-și menține unitatea și de a se aduna la un loc în hotarele aceleiași țări, la sînul aceleiași mame ocrotitoare. Este ceea ce exprima atît de potrivit Domnul Nicolae Ceaușescu, *cînd, cu un anumit prilej, spunea: „Multe pagini glorioase a înscris poporul român în lupta pentru libertate și socialism. Graiul nu poate reda măreția acestor fapte; ele adeveresc și vor adeveri peste veacuri vitalitatea și înțelepciunea poporului nostru care, trecînd prin grele încercări, a rămas neclintit și a prins de fiecare dată noi puteri, ridicîndu-se, asemenea stejarului după furtună, și mai mîndru spre soare".*

Încă de la începutul apariției sale pe scena istoriei, poporul nostru a avut conștiința originii sale comune, ceea ce confirmă și primii noștri cronicari prin pana lui Grigore Ureche de pildă, care scria: „Românii cîți se află lăcuitori la Ardeal și la Maramureșu, de la un loc sînt cu moldovenii", sau cum scria stolnicul muntean Constantin Cantacuzino: „Însă rumânii înțeleg nu numai ceștia de aici, ci și den Ardeal, cari încă și mai neaoși sînt și moldovenii și toți cîți întraltă parte se află ... una sînt".

Grăitoare pentru această unitate este limba, cea mai unitară dintre toate limbile latine, căci un maramureșan s-a înțeles totdeauna cu un dobrogean, așa după cum un bănățean se înțelege cu un moldovean: este, apoi, aceeași factură sufletească pe care o au toți românii, aceeași lege sau aceeași credință, aceleași obiceiuri, același port etc., lucruri la care, în decursul veacurilor, poporul nostru a ținut cu sfințenie. „Mai ușor s-ar smulge ghioaga din mîinile lui Hercule — remarca A. Benkö în 1778 — decît a abate pe români de la datinile lor". Originea comună deci, unitatea teritorială, limba și legea unitară, elementele comune de viață economică și încă alte asemenea elemente au caracterizat în decursul veacurilor existența poporului român din Transilvania, Moldova și Țara Românească.

Aceste realități îl făceau pe Cezar Bolliac să spună că „România întreagă este un atom", și așa se face că unitatea politică a fost una dintre cele mai vechi, fierbinți și legitime aspirații ale poporului nostru, după cum același autor arăta în 1853, cînd scria că „nimic nu lipsește României decît să redobîndească unitatea politică ce a avut în multe rînduri și a cărei idee nu i-a lipsit niciodată; unitate economică, precum are pe cea fizică, și pacea din partea tiranilor străini geloși pe frumusețile ei. Acestea vor veni, și România va fi o țară model; fericită înlăuntru și respectată din afară".

Acum înțelegem mai bine cum, în 1542 de pildă, intrarea lui Petru Rareș în Transilvania a fost ușurată prin solidarizarea cu domnul moldovean a românilor transilvăneni, căci, după cum spune un martor străin, „din pricina asemănării limbii lor, s-au alăturat cu ușurință moldovenilor". Acum înțelegem mai bine, noi cei de astăzi, cum, într-o litografie, lui Horia i se dă titulatura de „rex Daciae", și cum la vestea luptei de la Șelimbăr, „care s-a răspîndit cu cea mai mare iuțeală în întreaga țară — după cum ne informează cronicarul maghiar Szamosközy — neamul românesc care locuia în satele și cătunele Transilvaniei, răsculîndu-se pretutindeni, s-au unit cu poporul venit (de peste munți)". Cît de înălțător interpretează N. Bălcescu această izbîndă a lui Mihai Viteazul, cînd scrie: „Mihai realizase acum visarea iubită a voievozilor celor mari ai românilor. Acum românul s-a înfrățit cu românul și toți au una și aceeași patrie, una și aceeași cîrmuire națională, astfel cum ei n-au fost din vremurile uitate ale vechimei".

Fapta lui Mihai Viteazul a încins mai mult dorul românilor după unitate politică și ea începe să fie tot mai vădit cerută. „Crearea unui mare ducat al Daciei, scria un diplomat francez înainte de revoluția din 1848, ni s-a părut a fi aici expresia dorinței celei mai generale a acestei țări", dorință care va figura în programul revoluționarilor din 1848 din cele trei provincii românești. Căci, precum știm, revoluționarii moldoveni au cerut în „Prințipiile noastre pentru reformarea patriei" ca și în alte documente unirea cu Țara Românească, cei munteni au exprimat aceeași idee în presa revoluționară din acel timp, iar strigătul românilor transilvăneni: „Noi vrem să ne unim cu Țara!" a fost una din lozincile cele mai impresionante ale revoluției din 1848.

In acest context istoric deci vedem cît de firească a fost Moțiunea Adunării Ad-hoc a Moldovei, care vedea în Unire „drept dorința cea toate generațiile trecute, acea care este sufletul mai mare, cea mai generală, cea mai hrănită de generației actuale, cea care împlinită va face fericirea generațiilor viitoare".

Unirea Moldovei cu Țara Românească, pecetluită prin faptele din 5 și 24 ianuarie 1859, a însemnat într-adevăr, cum bine s-a spus, „actul de naștere a României moderne".

Unirea realizată în 1859 a deschis apoi drum desăvîrșirii statului național român, eveniment întîmplat în 1918 prin unirea Transilvaniei cu România, ceea ce marca împlinirea unității politice a poporului nostru.

Ceea ce profetic prevedea C. Bolliac, în urmă cu peste 100 de ani, cînd spunea că „România va fi o țară model; ferită înlăuntru și respectată din afară", se împlinește astăzi sub ochii noștri în noua orînduire instaurată de poporul român, orînduire în care el își conduce destinele după propria voință.

In marile realizări ale anilor noștri însă, aport deosebit și-au adus și evenimente ca cel pe care îl aniversăm acum, pentru care motiv poporul nostru le cinstește după cuviință.

Gh. P.

Binecuvîntarea bisericii din Boz

Duminică, 26 noiembrie 1967, a avut loc binecuvîntarea bisericii parohiale din Boz, protopopiatul Sebeș, după ce, prin jertfelnicia credincioșilor, sfîntului locaș i s-a făcut reparații însemnate.

Sf. slujbă a fost săvîrșită de P. C. prot. Nicolae Cantor de la Sebeș, parohul locului Ioan Cismașiu și preotul Cornel Hațegan de la Dostat. Au luat parte credincioșii numitei parohii.

După Sf. Liturghie, P. C. prot. N. Cantor a rostit o cuvîntare ocazională, subliniind strădaniile pr. I. Cismașiu și ale credincioșilor din Boz, pentru electrificarea și renovarea bisericii. Astfel, după o păstorire de peste 40 de ani, pr. I. Cismașiu își încheie activitatea pastorală, lăsînd urmașului său o biserică reînnoită și curată.

Pr. I. Hațegan a vorbit apoi despre credința strămoșească arătată prin fapte ziditoare, cum e aceea a credincioșilor din Boz.

La sfîrșit a vorbit pr. I. Cismașiu, arătînd și lăudînd strădaniile credincioșilor pentru înnoi-

(Continuare în pag. 4)

Dr. Petru Groza

— 10 ani de la moartea sa —

In dimineața zilei de 7 ianuarie 1958, după o suferință îndelungată și grea, a încetat din viață eminentul om de stat al Patriei noastre, Dr. Petru Groza.

La căpătîiul său, s-au întîlnit spre a-i aduce ultimul omagiu conducătorii țării noastre și înalte personalități politice de peste hotare.

Un sobor de ierarhi, preoți și diaconi, avînd în frunte pe Prea Fericitul Patriarh Justinian, a săvîrșit sf. slujbă a prohodirii. Mitropolitul de atunci al Ardealului, Nicolae Colan, a exprimat familiei defunctului și țării întregi durerea pricinuită și Bisericii noastre prin încetarea din viață a doctorului Petru Groza. Șefii celorlalte culte religioase din țara noastră s-au rugat de asemenea pentru odihna sufletului celui ce ne-a părăsit, fiecare după rînduiala proprie. Pe traseu, cortegiul funebru a fost întîmpinat și salutat de mii și mii de oameni din Capitală și din provincie.

Astăzi, osemintele doctorului Petru Groza odihnesc sub bolta solemnă a Monumentului eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism, care domină — cu silueta lui de întruchipare a recunoștinței întregului popor pentru cei mai buni fii ai săi — Parcul Libertății din Capitală.

*

Au trecut 10 ani de-atunci — și pe măsură ce înaintăm în timp și în grădinile înflorite ale prezentului creator de viață nouă și darnică, ne dăm din ce în ce mai bine seama cît de înalt și de stabil este locul de onoare pe care amintirea doctorului Petru Groza îl ocupă în recunoștința întregului nostru popor.

„Cărarea pe scurt" a vieții lui e dreaptă și viforoasă.

Născut la 7 decembrie 1884 în comuna Băcia din vecinătatea Devei, ca fiu al preotului ortodox român Adam Groza, a crescut între cei mulți și dosădiți — plugari și mineri, cu deosebire — a căror obidă a cunoscut-o și a pus-o la inimă. Doctor în științele juridice după studii temeinice făcute la universitățile din Budapesta, Berlin și Leipzig, și-a pus în slujba poporului român din Transilvania toate puterile sale și toată pregătirea sa. S-a angajat vijelios, de cînd era student, în luptele pentru eliberarea Transilvaniei de sub jugul habsburgic și pentru curmarea asupririi naționale practicată de cancelariile imperiale vieneze și de acoliții lor din Ardeal.

A contribuit la înfăptuirea idealului național, în 1918, cînd Transilvania s-a alipit României.

In perioada dintre cele două războaie mondiale, a sesizat și a dezaprobat caracterul antipopular al partidelor burghezo-moșierești, retrăgîndu-se din înaltele funcții politice pe care le deținea (de 5 ori deputat și de 2 ori ministru). Intemeietor al organizației politice „Frontul Plugarilor", se situează fără șovăire alături de toate forțele progresiste ale țării, combătînd primejdia fascistă și pe slugile acesteia din interiorul țării. A suferit, din această pricină, închisoare și detențiune în lagăre.

După eliberarea țării (23 August 1944) — la săvîrșirea căreia a adus o contribuție de seamă — vreme de 7 ani a fost președintele celui dintîi guvern democratic, adus la cîrmă de masele populare în 6 martie 1945. Din 2 iunie 1952 și pînă la moarte, a fost președinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale.

Vederile sale politice — largi și înaintate —, patriotismul său luminat și robust, l-au încredințat din bunăvreme că alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare, sprijinită de intelectualitatea progresistă, este chezășia democratizării și înfloririi țării. In materie de politică externă, a fost adept convins al conlu-

(Continuare în pag. 4)

Informații

Ca și în alte Duminici, așa după cum am încrestat în gazeta noastră, Duminică, *24 decembrie 1967,* după Sf. Liturghie, I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* a rostit în Catedrala mitropolitană o amplă cuvîntare, informînd credincioșii asupra evenimentelor bisericești mai importante din ultimul timp.

I. P. S. Sa a zăbovit astfel asupra vizitei pe care Eminența Sa Episcopul romano-catolic Marton Aron de la Alba Iulia a făcut-o, în 12 decembrie 1967, I. P. S. Sale și Centrului Arhiepiscopesc în general. Primit cu dragoste frățească, Eminența Sa a vizitat reședința și capela mitropolitană, Institutul Teologic Universitar cu biblioteca și aula care impresionează prin galeria sa de profesori, începînd cu Gh. Lazăr, Catedrala mitropolitană etc., această vizită contribuind nu numai la apropierea dintre cele două Biserici, ci și la înfrățirea dintre poporul romîn și naționalitățile conlocuitoare.

Înaltul nostru Arhipăstor a mai vorbit apoi, printre altele, despre Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiu, despre ședința Sf. Sinod și lucrările Adunării Naționale Bisericești din luna decembrie a. c., cu care prilej s-a dezbătut activitatea Bisericii noastre, atît pe plan intern cît și extern, constatîndu-se că prestigiul Bisericii Ortodoxe Române crește tot mai mult peste hotare și că activitatea ei se desfășoară pe drumul arătat de Mîntuitorul Iisus Hristos, al dreptății, al dragostei și păcii între oameni.

*

La 1 ianuarie 1868, în urmă deci cu o sută de ani, a început să apară, întîi la Brașov pe urmă la Sibiu, revista *„Transilvania"*. Fiind în primul rînd organul „Astrei" (Asociația transilvană pentru literatura și cultura poporului român), în cei aproape 80 de ani de apariție (pînă în 1945) revista și-a lărgit mult profilul, tratînd în coloanele sale o bogată tematică din domeniul istoric, lingvistic, economic, pedagogic, etnografic, folcloric etc., toate fiind considerate ca terenuri de afirmare a poporului nostru, existența sa străveche și creatoare pe aceste plaiuri.

Dintre colaboratorii de seamă ai acestei reviste menționăm pe Gh. Barițiu, I. M. Moldovan, I. Lupaș, S. Dragomir, A. Bogdan, N. Drăganu, V. Onițiu, P. Span, B. Baiulescu. O. Ghibu și alte nume însemnate ale trecutului nostru istorico-cultural. În paginile ei și-au făcut ucenicia istorici de valoare ai anilor noștri, ca St. Pascu, V. Netea ș. a.

Alături de alte publicații, revista „Transilvania" a contribuit și ea la luminarea maselor. la unitatea limbii române, fiind, totodată, o tribună de afirmare a culturii și conștiinței unității noastre naționale.

*

Sibiul nu este numai un punct de atracție turistică, vestit prin trecutul său cultural și istoric, ci este, în anii noștri mai ales, și un important centru industrial. Halele noi de pildă, elegante și impunătoare, pe care le întîlnim înălțate pe diverse artere, ne arată că puterea industrială a orașului crește de la o zi la alta. Este semnificativ că producția industrială din 1938 a orașului Sibiu s-a realizat în 1967 în numai 62 de zile.

Ne reține atenția cu deosebire faptul că produsele fabricilor și uzinelor sibiene sînt solicitate de cele mai diverse țări ale lumii, unele cu vechi tradiții industriale. Așa de pildă în 1967 produse ale uzinei *Independența* au fost exportate în U.R.S.S., Cehoslovacia, Argentina, Birmania, Cambodgia, Egipt ș. a., ale *Uzinei mecanice* în Elveția, U.R.S.S., Egipt, Turcia, Iran etc., ale *Balanței* în Danemarca, Cehoslovacia, Vietnam, ale întreprinderii *Iprofil Republica,* în Anglia, U.R.S.S., Suedia, Israil, Turcia, produsele lactate ale *Sibianei* în Italia, Belgia, R. F. a Germaniei, R. D. Germană, Anglia, S.U.A., Austria, Franța, Siria, Liban ș. a., cele ale *Întreprinderii de mezeluri* în R. F. a Germaniei, R.A.U., U.R.S.S., Siria, Liban ș.a.m.d.

Binecuvîntare de biserică în parohia Voila

În fruntașa parohie făgărășană Voila sînt două biserici, care se află în atenția deosebită a credincioșilor și a harnicului lor preot I. Cornea. Prima biserică, mai nouă, este zidită în stil bizantin și este așezată chiar pe șoseaua națională, fiind înconjurată de un adevărat parc, îngrădit cu gard nou, ceea ce crează bisericii o frumoasă perspectivă. A doua, cu hramul „Nașterii Maicii Domnului", este mai veche și mai mică, din care pricină în ea se servește în perioada de iarnă. Această a doua biserică a fost reparată și zugrăvită, primind înfățișarea unei haine cu totul plăcute și curate de sărbătoare.

Lucrările fiind terminate, din încredințarea I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae,* pentru binecuvîntarea acestei biserici a fost delegat P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu.

Evenimentul mult îmbucurător pentru credincioșii din Voila a avut loc Duminică, 26 noiembrie 1967, din soborul slujitor mai făcînd parte: P. C. prot. M. Ionașcu (Făgăraș), C. pr. V. Postolache (Dridif) și H. Eșianu (Sîmbăta de Jos), precum și C. diacon S. Velțan (Sibiu).

După sfințirea apei și stropirea bisericii, într-o plăcută atmosferă s-a desfășurat Sf. Liturghie, la sfîrșit vorbind credincioșilor P. C. vicar *Tr. Belașcu,* care-și exprimă, printre altele, bucuria participării la sărbătoarea terminării lucrărilor de înfrumusețare a unui lăcaș de rugăciune și propovăduire a Evangheliei Mîntuitorului Iisus Hristos, felicitînd pe cei ce au trudit la această frumoasă operă.

Subliniind, în continuare, rostul bisericilor noastre parohiale, în care credincioșii sînt îndemnați să fie oameni ai dragostei și păcii, cetățeni buni ai Patriei, P. C. Sa încheie prin a arăta unitatea de credință în aceeași Biserică strămoșească a credincioșilor români, precum și marile realizări pe care țara noastră le înfăptuiește pe toate tărîmurile de activitate.

A vorbit apoi P. C. prot. *M. Ionașcu* despre rostul bisericii în viața credincioșilor, despre munca preotului, cu referire la parohia Voila, apreciind hărnicia și rîvna spre cele bune a pr. I. Cornea, precum și despre rolul credincioșilor în buna desfășurare a vieții parohiale.

In încheiere, C. preot local I. Cornea a grăit despre rolul strămoșeștilor noastre lăcașuri de închinăciune în înnobilarea credincioșilor prin asemănarea cu Iisus Hrstos în dragoste, dreptate, fapte bune etc., făcînd totodată o prezentare a lucrărilor de înfrumusețare a bisericii, lucrări în care a fost ajutat de credincioșii săi cu brațele și prin donații și cărora le mulțumește călduros.

Respectuoase mulțumiri aduce de asemenea I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului pentru sprijinul acordat, P. C. vicar Tr. Belașcu și tuturor participanților la acest praznic.

Binecuvîntarea bisericii cu hramul „Nașterea Maicii Domnului" din Voila a fost o adevărată sărbătoare pentru credincioșii voileni, îndemnătoare la noi fapte de zidire creștinească și cetățenească.

Rep.

Dr. Petru Groza

(Urmare din pag. 3)

crării cu toate țările socialiste și al colaborării cu toate popoarele dornice de pace și progres.

A fost totdeauna aproape de problemele de viață bisericească. Deputat eparhial din 1909 și pînă la sfîrșitul vieții sale, a ajutat Biserica să-și exercite rolul său providențial de apărătoare a ființei naționale a poporului român din Ardeal, iar după 23 August 1944, i-a înlesnit încadrarea în șuvoiul de viață nouă, democratică și progresistă, pe care poporul o instalase în țară, pentru totdeauna.

Pomenirea lui va fi vie și amintirea lui luminoasă, „din neam în neam".

Prof. Gr. Marcu

Popasuri duhovnicești

(Urmare din pag. 1)

său o dorință fierbinte de a-și cîștiga fericirea veșnică. În această zi ne vine în minte și menirea noastră, scopul vieții noastre pămîntești și ne aducem aminte de veșnicie.

Este o datină bună printre români ca din prilejul Anului Nou să-și dorească unul altuia un an nou fericit. Este datoria noastră ca tuturor acelora pe care-i iubim și tuturor oamenilor să le dorim un an nou fericit. Dar cea dintîi datorie a noastră este aceea de a ne dori nouă înșine un an nou fericit, aducîndu-ne mereu aminte de menirea și de scopul nostru pe acest pămînt.

O altă sărbătoare pe care o prăznuim în acest ciclu de sărbători e și sărbătoarea Botezului Domnului nostru Iisus Hristos (Boboteaza).

Iisus se înfățișează la botez, la Sf. Ioan Botezătorul care boteza mulțimile pe malul rîului Iordan și îndemna lumea care alerga la el să facă pocăință.

Sf. Evanghelist Matei ne istorisește cu aceste cuvinte acest moment din viața Mîntuitorului: „In acest timp a venit Iisus din Galileia, la Iordan, către Ioan, ca să se boteze de la el. Ioan însă îl oprea, zicînd: Eu am trebuință de tine și tu vii la mine? Și răspunzînd Iisus a zis către el: Lasă acum, căci așa se cuvine nouă să împlinim toată dreptatea. Iar după ce s-a botezat Iisus, îndată a ieșit din apă și iată cerurile deschise și a văzut Duhul lui Dumnezeu pogorîndu-se ca un porumbel și viind peste el. Și iată glas din ceruri care a zis: Acesta este fiul meu cel iubit, întru care bine am voit" (Mt. 3, 13—17).

Cu ce dor a așteptat Sf. Ioan Botezătorul aceea zi fericită ca să-l vadă pe Iisus. Așa ar trebui să fie și dorința noastră de a-l primi pe Iisus în Sf. Taină a Cuminecăturii. S-ar cuveni să-l întrebăm și noi pe Mîntuitorul, de cîte ori prăznuim această sărbătoare: cum este aceasta, o Doamne, „tu vii la mine" spre a fi nutremîntul și hrana sufletului meu".

Porumbelul care s-a pogorît peste Mîntuitorul la botez, e Duhul Sfînt, e simbolul dulcеții celei duhovnicești, al evlaviei și al curățeniei.

Oh, fericit deșert, care ai fost martorul atîtor minuni săvîrșite la botezul Mîntuitorului. Oh, dacă și peste acest deșert care este în inima mea pustiită s-ar revărsa din belșug, în această zi de praznic, darurile Duhului Sfînt. Tu vii la mine Fiule al lui Dumnezeu în Sfînta Taină a Impărtășaniei, ca prin ajutorul Tău să mă fac vrednic ca să fiu iubit de Tine și eu la rîndu-mi să Te pot iubi în veci.

Toate sărbătorile de peste an trebuie să fie pentru toți creștinii din sufletul căruia nu s-a stins focul credinței și al dragostei pentru Dumnezeu și pentru semeni, izvoare de reîmprospătare morală, popasuri duhovnicești, prilejuri de întărire a credinței, și a dragostei. Și pacea sălășluiește în aceste suflete, pacea pe care au cîntat-o îngerii deasupra peșterii din Betleem, pacea pe care o doresc popoarele și lumea întreagă.

Al. Moisiu

Binecuvîntarea bisericii din Boz

(Urmare din pag. 3)

rea bisericii. A mulțumit de asemenea tuturor celor ce și-au adus contribuția la realizarea acestor lucrări.

Binecuvîntarea bisericii din Boz a adus multă mulțumire duhovnicească în sufletele tuturor celor care au luat parte la acest act religios.

D. C.

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 februarie 1968 Nr. 5—6

Telegraful Român

Biblioteca Arhiepiscopiei „Ștefan Gheorghiu" Sibiu str. Mariș nr. 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Prima încercare de reîntregire a Bisericii strămoșești din Transilvania

Biserica Ortodoxă din Transilvania s-a manifestat ferm față de actul „unirii" de la 1700. De fapt, reacțiunea *credincioșilor acestei Biserici a început să se manifesteze încă din prima zi de la încheierea acelui act. Rămași statornici în credința strămoșească și în alipirea față de Biserica Ortodoxă, ei nu voiau cu nici un chip să treacă la „legea împăratului". Acest lucru îl dovedesc cu prisosință mișcările populare violente și tulburările religioase, care au zguduit Ardealul întreg, punînd în evidență deplină faptul că românii ardeleni* au rămas încadrați organic în „legea strămoșească".

De aceea, Maria Tereza se văzu silită să împlinească măcar parțial dorința românilor ardeleni, trimițîndu-le episcop pe Dionisie Novacovici (1761—1768). În timpul păstoririi acestuia, Biserica Ortodoxă începu să se refacă, avînd și conducere proprie.

Dar aceasta nu plăcea celor de la Viena. Din această pricină, Maria Terezia — temîndu-se ca nu cumva prezența unui episcop permanent al românilor ortodocși ardeleni să împiedice progresul „sf. uniri" — încredință (prin decretul aulic din sept. 1768) conducerea Bisericii Ortodoxe din Ardeal unui simplu administrator provizoriu în persoana episcopului din Vîrșeț, Ioan Georghevici, căruia i-a impus condiția să rămînă pe mai departe la scaunul episcopiei sale din Vîrșeț, urmînd ca Biserica ardeleană s-o cerceteze din cînd în cînd. Cum acesta fu numit — în toamna aceluiași an — administrator al mitropoliei sîrbești, în locul lui a fost numit ca administrator al Bisericii ardelene, Sofronie Chirilovici, care s-a așezat la Sibiu în anul 1771.

Între anii 1773—1784, Biserica ardeleană se afla numai sub conducerea vicarului Ioan Popovici din Hondol, în timpul păstoririi căruia preoții ardeleni se sfințeau în alte părți.

După ce Iosif II numi episcopi statornici pe seama Bisericii Ortodoxe din Transilvania în persoana lui Ghedeon Nichitici (1783—1789) și Gherasim Adamovici (1789—1796) cu sediul la Sibiu, succesorii lui — reluînd firul tradițiilor de prozelitism romano-catolic — au lăsat (1796) scaunul episcopesc într-o vacanță lungă și păgubitoare. Întrucît progresul realizat de Biserica Ortodoxă în timpul păstoririi lui Nichitici și Adamovici a fost considerat ca periculos pentru „sfînta unire", *în fruntea acestei Biserici fu așezat din nou „vicarul emerit" Ioan Popovici de la Hondol, conducînd afacerile administrative împreună cu notarul consistoriului, Aron Budai.*

În aceste condiții se întreprinde și desfășoară prima încercare de reîntregire a Bisericii strămoșești din Transilvania. *Prin stăruințele lui Aron Budai, conjugate cu ale lui Petru Maior și ale vicarului făgărășan Ioan Para, se face în 1798, deci* acum 170 de ani, *încercarea de a aduce pe toți românii ardeleni sub o singură conducere bisericească. Geneza acestei încercări este întreită: 1) înțelegerea deplină a faptului că numai „o meteahnă străină" (expresia lui Petru Maior) a izbutit să dezbine pe românii ardeleni; 2) evidențierea zădărniciei tuturor năzuințelor de a face să înceteze existența Bisericii Ortodoxe din Transilvania; 3) topirea urii confesionale în flacăra sentimentului de* solidaritate națională, *care îi face pe episcopii ambelor Biserici să păsească — între anii 1790—1792 — împreună pe tărîmul revendicărilor national-politice. De unde rezultă clar că această încercare de reîntregire bisericească a românilor ardeleni este* rodul firesc *al experiențelor dureroase din trecut și — implicit — al învățămintelor care au costat atît de scump.*

Această încercare se concretizează în cererea adresată curții imperiale din Viena, la 1 februarie 1798, de către vicarul Ioan Popovici și notarul consistorial Aron Budai.

Adunîndu-se protopopii ortodocși la Sibiu, în toamna anului 1797, spre a-și „da seama de adunarea sidoxiei episcopești", vicarul Ioan Popovici le înfățișează situația grea a Bisericii lor și a românilor ardeleni în general. Pe aceștia — zice vicarul Ioan Popovici — „neamurile împrejurate cu sfaturi înșelătoare între sine i-au despărțit. Și așa, de străine sfaturi pînă astăzi adăpați fiind, învrăjbiți au rămas (rumânii) la care lucru după prea înalta voie eu cu ochii minții uitîndu-mă și în cumpăna socotinții puindu-le, după cum de la anul 1760 pînă acum le-am aflat, cu adevărat că de aici au venit și vine acest bici pe neamul rumânesc din Ardeal".

Deși incomplet, acest act (căruia îi urmează cererea mai sus pomenită) cuprinzînd un proiect de „reconciliere a clerului" și care este discutat în cadrul întrunirii protopopilor, este edificator în ce privește spiritul ce animă această încercare în discuție.

După ce iau cunoștință de acest proiect, protopopii autorizează pe vicarul Popovici și pe notarul Aron Budai să continue acțiunea aceasta.

În baza acestei împuterniciri, cei doi bărbați înaintează — la 1 februarie 1798 — o cerere împăratului, în care formulează condițiile reîntregirii Bisericii strămoșești din Transilvania în 4 puncte: 1) Episcopul din Blaj să fie pensionat; 2) Numirile de „uniți" și „neuniți" să fie înlăturate; 3) Întrunirea unui congres la Bălgrad (Alba Iulia) pentru înfăptuirea acestui plan de reîntregire, cu participarea preoților ambelor părți; 4) Legăturile spirituale ale românilor din Țările Române și Transilvania.

Împăratul primește cererea de la Sibiu și o transpune episcopului romano-catolic din Transilvania spre a-i da informațiuni mai detailate. Cu toate acestea, din faptul că pînă la 1805 nu s-a făcut nimic în această privință, precum și din acela că la anul 1809 împăratul Francisc a dat românilor ortodocși dreptul de a-și alege

(Continuare în pag. 3)

Sfinții Trei Ierarhi

Pentru noi creștinii, Sfinții sînt un adevărat izvor de lumină, în apropierea cărora este bine și plăcut să ne aflăm. Astfel de oameni sînt o prezență binefăcătoare, un îmbold spre desăvîrșire, o călăuză sigură pe multiplele cărări ale vieții.

Dintre aceștia Biserica noastră prăznuiește la 30 ianuarie pe cei trei mari ierarhi și dascăli: pe Vasile cel Mare, pe Grigorie de Dumnezeu Cuvîntătorul și pe Ioan Gură de Aur.

Pe fiecare din ei Biserica i-a sărbătorit în cursul lunii ianuarie: pe Sf. Vasile la 1 ianuarie; pe Sf. Grigorie la 25 ianuarie, iar pe Sf. Ioan la 27 ianuarie. Poate ni se pare ciudat de ce îi prăznuim din nou în ziua de 30 ianuarie, pe toți trei la un loc. Explicația o găsim dacă întoarcem filele istoriei bisericești cu nouă secole în urmă adică la anul 1081, cînd între creștinii din Constantinopol s-a născut un fel de dispută privind întîietatea fiecăruia din ei. Fiecare sfînt avea admiratorii săi și lumea creștină din părțile acelea s-a împărțit în trei cete, care discutau cu aprindere, fiecare căutînd să obțină recunoașterea de mai mare a acelui sfînt, ale cărui scrieri îi plăceau mai mult. Această împărțire a creștinilor și această dispută aprinsă era supărătoare și nepotrivită pentru Biserică. Atunci patriarhul de pe acea vreme, Ioan Evhaitul, pentru împăcarea celor trei cete, a introdus această sărbătoare a Sfinților Trei Ierarhi, care arată în chip practic că toți acești trei sfinți trebuie cinstiți deopotrivă. Astfel disputa a încetat.

In adevăr, mare este asemănarea între acești trei mari luceferi ai creștinătății, care au trăit cam în aceeași vreme, ca trei ramuri pe aceeași tulpină și mici și neînsemnate au fost deosebirile dintre ei, din care pricină cu greu se putea spune că unul poate fi socotit mai mare ca ceilalți. Toți trei au trăit în a doua jumătate a veacului IV, veac care, mai ales datorită strălucirii lor, a fost numit veacul de aur al literaturii creștine, dar totuși veac de adînci frămîntări, prin care se încheia o importantă perioadă în istoria Bisericii noastre și a omenirii în general și începea o nouă perioadă. Cauze profunde de ordin economic și social aduceau la suprafață noi orînduiri de viață și noi perspective de viitor.

Sînt trei cu numele și cu ființa, dar unul cu duhul, cu credința și cu dragostea. S-au născut din părinți diferiți și în locuri diferite — unul în Cezareea, altul în Nazianz, iar al treilea în Antiohia —, dar toți sînt fiii aceluiași Părinte, Tatăl cel Ceresc. Au studiat la școli diferite — doi în Cezareea și Atena, al treilea în Antiohia —, dar cu toții, ca studenți, au cunoscut numai două căi: școala și biserica. Ca teologi au ajuns pildă de studenți creștini, pildă peste veacuri. Toți trei au fost întîi la învățătură: Vasile era socotit profesor de cînd era student: Grigorie a fost rugat să rămînă la Atena, în locul dascălului său; iar despre Ioan, Libaniu, celebrul retor, întrebat fiind pe cine socotește vrednic să-i urmeze la catedră, a răspuns: „Pe Ioan". Toți trei, în diferite centre de cultură ale imperiului roman, la Atena, în Cezareea Capadochiei sau în Antiohia, ierarhii noștri sînt, ca studenți, pildă de silință la învățătură, pildă de viață creștină, pildă de prețuire a culturii și științei.

Acești mari ierarhi ai Bisericii ne învață, deci, să iubim știința și să luptăm împotriva ignoranței, a obscurantismului și a tuturor acelora care, în numele lui Hristos, cultivă obscurantismul, întunericul gîndirii. Toți trei, după termi-

(Continuare în pag. 2)

Sfinții Trei Ierarhi

(Urmare din pag. 1)

narea studiilor, s-au retras un anumit timp pentru a sta de vorbă cu florile cîmpului, cu păsările cerului, cu izvoarele munților — Vasile și Grigorie în munții Pontului, iar Ioan în munții Antiohiei, ca să-l înțeleagă mai bine pe Dumnezeu, și înțelegîndu-l mai bine, să-l iubească și mai mult. Și dragostea de Dumnezeu i-a împins la dragostea de om. Nu că pînă acum n-ar fi iubit pe om, ci că de acum iubesc și mai mult pe om, îl iubesc așa de mult, că-și dau și viața pentru om, așa cum le-a poruncit Hristos — Stăpînul lor.

Și pentru a-și împlini menirea, Dumnezeu îi urcă pe cele mai înalte scaune episcopale ale lumii. Pe Vasile, pe scaunul episcopal al Cezareei Capadochiei, iar pe Grigorie și pe Ioan pe scaunul episcopal din capitala lumii de atunci, pe scaunul de la Bizanț. Îi urcă pe aceste scaune, ca de la înălțimea lor să răspîndească lumina cunoștinței lor pînă departe, pînă peste veacuri, pînă la noi, ca să ne fie pildă și ca păstori. Ca ierarhi, au avut tot două căi: Biserica și viața. S-au uitat bine la tot ce se petrecea în jurul lor în Biserică și în viață, și au dat răspuns întrebărilor puse de Biserică și de viață.

Sf. Vasile este primul dintre „cei trei mari dascăli ai lumii creștine și ierarhi". El a fost un mare păstor al Bisericii, atît ca preot cît și ca ierarh. El a adîncit problema cunoașterii lui Dumnezeu, a Sf. Treimi, a Sf. Duh și a Sf. Taine. Sf. Vasile a pus baza clădirii pe care cei doi mari sfinți Părinți și-au înălțat construcțiile lor mărețe de teologie trinitară. Sf. Vasile a fost mare prin scrierile sale ascetice și moralizatoare, a căror cunună le-o dă regulele sale monahale. El a fost mare și prin omiliile, predicile și scrisorile sale, a fost mare și cu profundă pricepere pentru frumusețile cultului divin orînduite în Sfînta Liturghie care-i poartă numele.

Sf. Grigorie a fost poetul lui Dumnezeu, omul sentimentului și gîndirii profunde închinate lui Dumnezeu. El este unul din cei mai mari teologi ai secolului IV. Prin scrierile sale a elaborat și formulat învățătura ortodoxă clasică despre Dumnezeu și Sf. Treime. El este teologul consacrat al Sf. Treimi în răsărit. De aceea sinoadele ecumenice III și IV l-au proclamat și „Teologul".

Sf. Ioan Gură de Aur a fost predicatorul prin excelență al Bisericii Ortodoxe și este și astăzi modelul ideal al vorbitorului bisericesc. Cuvîntările sale, pline de sufletul evlaviei și de o deosebită înălțime de cugetare morală, sînt mereu actuale. El a sintetizat în chip fericit pe conducătorul de suflete, luminat, cumpănit, atent, calm, cu vorbitorul îndemînatic care face din cuvînt arma de executare a programului său pastoral.

Unitatea care exista între cei trei Sf. Ierarhi era deci evidentă. Pe drept cuvînt s-a zis că Sf. Vasile este „brațul care conduce", Sf. Grigorie este „capul care cugetă" iar Sf. Ioan „gura care grăiește".

Viața, lumea din jurul lor striga după dreptate. Și la acest strigăt au răspuns Vasile, Grigorie și Ioan. Ei au văzut suferințele, mizeriile, nenorocirile poporului. Ei au sărit cu cuvîntul și cu fapta în ajutorul poporului sărman. Pentru alinarea suferințelor credincioșilor au înființat instituții de asistență socială. Sf. Trei Ierarhi profesează și practică o caldă dragoste de om, cu accente necunoscute pînă atunci. Dragostea lor pentru om pleacă din dragostea lui Hristos. E o dragoste cu rădăcinile adînc înfipte în Evanghelie. E o dragoste fără reticențe, fără rezerve și fără limite. Această dragoste este actuală și astăzi ca și totdeauna. Cu multă căldură elogiază Sf. Trei Ierarhi, munca și pe muncitori, arătînd că în acestă lume nu vor putea să progreseze decît cei care muncesc cu adevărat. Cei ce muncesc — zic ei — sînt adevărații filozofi căci ei nu caută decît ceea ce este necesar vieții. Așa au răspuns Sf. Trei Ierarhi la strigătul lumii după dreptate, după un trai mai bun, mai omenesc.

Dar lumea, viața, mai avea o dorință: dorința după pace. Sf. Trei Ierarhi răspund și acestei dorințe. Ei prețuiesc pacea și luptă pentru izbînda sa. „Scumpă pace — exclamă Sf. Grigorie — cît este de dulce numele tău! Iubită pace, pe care o dau poporului meu și pe care poporul o dă mie! Tu, pace, ești esența proprie a Dumnezeirii ... pace înfloritoare, bun neprețuit pe care toată lumea îl laudă". Sf. Ioan Gură de Aur rostește: „Noi peste tot locul cerem pace, pentru că nimic nu este egal ei, pentru că pacea este mama tuturor bunătăților. Atît de mare bun este pacea încît făcătorii de pace sînt numiți fii ai lui Dumnezeu". De aceea astăzi, mai mult ca oricînd Sf. Trei Ierarhi ne poruncesc să luptăm pentru pace.

În puține cuvinte am înfățișat o picătură din oceanul vieții și gîndirii Sf. Trei Ierarhi. Au strălucit cu 1600 ani în urmă. Sfîntul Vasile pleacă la Stăpînul său cel iubit în ziua de 1 a anului 379; Sf. Grigorie în anul 390; iar Sf. Ioan care încheie treimea la anul 407, în ziua înălțării Sf. Cruci. Da, au strălucit cu multe sute de ani în urmă dar viața și învățătura lor sînt tot atît de luminoase ca și atunci cînd au trăit și au învățat. De aceea, Biserica îi numește dascăli ai lumii și stîlpi ai Bisericii. Ei sînt stîlpii credinței noastre, ei sînt dascălii noștri, povățuitorii, păstorii noștri.

Să ne străduim, dar, să împlinim în viața noastră învățăturile pe care ei ni le-au dat. Să prețuim știința care ne luminează sufletele și ne deschide drumuri noi în viață, ca să scăpăm de întuneric. Să lucrăm, ca și ei, fiecare după puterea noastră la alinarea suferințelor celor din jurul nostru și la bunăstarea semenilor noștri. Să ne străduim să aducem pacea între noi și în lume, acest bun atît de scump inimii Sf. Trei Ierarhi. Să făptuim toate acestea, ca astfel să putem să mărim pe Hristos Domnul, spre binele și mîntuirea noastră.

Diacon G. Voicu

Intîmpinarea Domnului

Sf. Evanghelie (Luca 2, 22—40) ne spune că Fecioara Maria, Maica Domnului, a venit la 40 de zile după naștere cu pruncul Iisus la templul din Ierusalim, ca să îndeplinească rînduielile Legii vechi și să aducă jertfă de mulțumire. Tot acolo a venit atunci și un bătrîn, dreptul Simion, căruia „i se prevestise de la Duhul Sfînt, să nu vadă moartea, pînă nu va vedea pe Hristosul Domnului" (Luca 2, 26). Îndemnat de Duhul Sfînt, el a venit la biserică să întîmpine pe Mîntuitorul, plin de recunoștință, că ochii lui văzură mîntuirea pe care Dumnezeu a gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor și lumina spre luminarea neamurilor (Luca 2, 30—32).

In același timp venise la templu și proorocița Ana, o bătrînă evlavioasă, care „nu se depărta de biserică, slujind lui Dumnezeu ziua și noaptea cu post și rugăciuni" (Luca 2, 37). Și ea a preamărit pe Dumnezeu, bucurîndu-se că s-a învredincit a vedea pe Mîntuitorul lumii.

Intîmpinarea Domnului a fost un fapt petrecut în împrejurările arătate de Sf. Evanghelie. Dar ea poate avea și un înțeles duhovnicesc. Fiindcă facem parte din Biserica lui Hristos și noi putem întîmpina pe Domnul nu numai odată în viață, ca bătrînul Simeon, ci în nenumărate împrejurări. Condiția întîlnirii noastre duhovnicești cu Domnul este curățenia sufletească, ca și a dreptului Simeon. Mîntuitorul iubește și cheamă la Sine pe toți oamenii. El n-a îndepărtat pe nimeni, fiindcă a venit să mîntuiască pe toți cei ce răspund chemării Sale.

In Sf. Scriptură citim că Dumnezeu este iubire, lumină și adevărul veșnic. El este Domnul păcii, al dreptății și al iertării.

Credincioșii îl pot întîmpina deci atunci cînd și-au împodobit mintea, simțirea și conștiința cu aceste flori duhovnicești. Cînd vom îndepărta din viața noastră patimile sufletești și trupești, cînd vom sădi în inimă credința, nădejdea și dragostea, pacea, dreptatea și adevărul, atunci nu ne va fi greu să întîmpinăm pe Domnul. Îl vom întîmpina în rugăciunile noastre, în slujbele Sf. Biserici, în Sf. Taine și chiar în orice faptă bună pe care o facem spre fericirea aproapelui.

Intîmpinarea Domnului nu este deci numai o simplă prăznuire comemorativă. Ea este mărturia unei nestinse dorințe a creștinului de a întîmpina pe Cel ce este izvorul vieții, al adevărului și al nemuririi. In Biserica lui Hristos se realizează permanent și în modul cel mai fericit posibilitatea acestor întîlniri. De la Biserică primim botezul, care ne dă dreptul la dobîndirea harului și a împărăției cerurilor. Aici ne îmbrăcăm în Hristos și primim arvuna vieții veșnice. Prin rînduiala bisericească sîntem binecuvîntați la 40 de zile după venirea noastră în lume. Apoi Biserica primește mărturisirea greșalelor noastre, iar Mîntuitorul, iertîndu-ne, ne întîmpină în taina Sf. Împărtășiri. El ne binecuvintează prin Biserică, cînd întemeiem o familie nouă prin căsătorie. Mîntuitorul ne cheamă și ne așteaptă mereu, atît în zilele de bucurie cît și în cele de suferință. El vrea totdeauna să ne călăuzească pașii în orice vîrstă a vieții noastre și tot El ne va judeca cînd vom pleca din lumea aceasta.

Intîmpinarea Domnului a avut loc în templul din Ierusalim. Dar acest templu a fost numai o umbră și o preînchipuire a Bisericii lui Hristos. Iisus Hristos — lumina lumii — a întemeiat, prin jertfa Sa, Biserica, care — ca și întemeietorul ei — „este sfîntă și fără prihană" (Efes. 5, 27). Ea deține adevărul dumnezeiesc și în sînul ei credincioșii întîmpină pe Domnul, trăind bucurii duhovnicești nepieritoare. Bucuria dreptului Simeon și a proorociței Ana o retrăiesc cu mai multă intensitate credincioșii creștini, care întîmpină pe Domnul cu dragoste și cu nădejdea că viața lor se va împărtăși de lumina lui Hristos, care îi va călăuzi pe calea adevărului. Asemenea dreptului Simeon trebuie să ne rugăm și să nădăjduim că Mîntuitorul nu ne va lăsa „să vedem moartea" pînă nu-l vom întîmpina cu „roade vrednice de pocăință" (Luca 3, 8) și pînă nu vom obține iertarea și binecuvîntarea Sa. Biserica mijlocește aceste aspirații sufletești și cine rămîne permanent în învățătura și rînduiala ei, acela are posibilitatea să trăiască mereu cu Hristos. E o prăznuire neîncetată pe plan duhovnicesc a Intîmpinării Domnului.

Prezența lui Hristos în viața noastră crează o atmosferă de dragoste și de pace între oameni. De aceea, să ne străduim a-l întîmpina mereu cu viața noastră cinstită și curată, spre tot mai binele nostru și pacea lumii întregi.

Pr. M. Colotelo

Din învățăturile lui Evagrie Monahul

In culegerea din învățăturile Sfinților Părinți care arată cum se poate omul curăți. lumina și desăvîrși, adică în Filocalie, sînt cuprinse și învățăturile ortodoxe ale lui Evagrie Monahul. Aceste învățături au circulat în Biserică sub numele altor bărbați cu autoritate, în special sub numele sfîntului Nil Pustnicul. In cele ce urmează, vom prezenta unele din învățăturile lui Evagrie, cuprinse în Filocalie, și anume pe cele care se potrivesc pentru viața creștinilor în general, deci și pentru cei care trăiesc în mijlocul lumii, avînd felurite îndeletniciri, dar năzuiesc la o viață cît mai după voia lui Dumnezeu.

Intre cele dintîi învățături ale lui Evagrie, întîlnim și unele ca acestea: „Nu te lăsa în vorbire deșartă, nici în oricare altă năpastă, ca mînia, întristarea, nebunia după lucruri înșelătoare".

In aceeași ordine de idei, citim mai departe: „Trebuie să ai ca prieteni pe cei ce pot fi de folos și de ajutor vieții tale virtuoase. Fugi de întîlnirile cu bărbații răi și războinici și cu niciunul să nu locuiești împreună: ba și de sfaturile lor cele de nimic să te lapezi. Căci nu locuiesc lîngă Dumnezeu și nici statornicie nu au. Prietenii tăi să fie bărbații pașnici, frații duhovnicești și părinții sfinți, căci pe aceștia și Domnul îi numește așa, zicînd: „Mama mea și frații mei și părinții mei aceștia sînt, care fac voia Tatălui cel din ceruri" (Matei 12, 50: Luca 8, 21).

Insemnătate deosebită are, în învățăturile lui Evagrie, îndemnul la muncă, munca fiind privită ca un ajutor spre mîntuirea sufletului. Iată ce se spune referitor la aceasta: „Poartă grijă de lucrul mîinilor, și aceasta dacă este cu putință zi și noapte, ca să nu îngreuezi pe nimeni, dar mai ales să ai de unde da și altora, precum îndeamnă Apostolul Pavel (I Tes. 2, 9; II Tes. 2, 8; Ef. 4, 28). Cu deosebire însă ca să te lupți și prin aceasta împotriva duhului trîndăviei și să risipești și toate celelalte pofte ale vrăjmașului. Căci în vremea nelucrării năvălește asupra ta lenea cu toate patimile ei, cum zice și Scriptura că, „întru pofte se află tot omul leneș" (Prov. 13, 4).

Tot la el găsim și îndemnul la post, ca și cîteva cuvinte despre folosul postului. „Postul — zice — să-ți fie cu toată puterea, ca înaintea Domnului. El curățește păcatele și fărădelegile tale; face sufletul cuviincios, sfințește cugetarea, alungă răul și apropie de Dumnezeu". Postul, însă, trebuie făcut totdeauna cu dreaptă socotință și cu măsură, după putere.

Nu lipsește, din cuvintele lui Evagrie, nici îndemnul la rugăciune, care este cuprins în următoarele cuvinte: „Dacă ești slăbit cu sufletul, roagă-te" (Iac. 5, 13), precum este scris; roagă-

(Continuare în pag. 4)

Bilanț rodnic

După cum orice gospodărie calculată, fie cît de mică, după o anumită perioadă de muncă aruncă o privire înapoi, cîntărind sau chibzuind asupra rezultatelor obținute pentru o mai rodnică activitate de viitor, la fel și pe plan mare, la nivelul țării, conducerea Patriei noastre, ca și în alți ani, ne face cunoscute rezultatele obținute în anul care s-a scurs de către imensa gospodărie a țării. Aceste rezultate sînt cuprinse în „Comunicatul cu privire la îndeplinirea planului de stat de dezvoltare a economiei naționale a Republicii Socialiste România pe anul 1967".

Zăbovind puțin asupra acestui „Comunicat", ne dăm repede seama că el constituie un rodnic bilanț *al multiplelor activități economice desfășurate de Patria noastră în anul 1967.*

Desprindem astfel că „în cursul anului 1967 — cel de-al doilea an al cincinalului — s-au obținut noi și importante succese în dezvoltarea economiei naționale". În toate domeniile de activitate eficiența economică a crescut, obținîndu-se, în felul acesta, noi realizări în ridicarea nivelului de trai al populației.

În industrie *planul producției globale pe anul 1967 a fost îndeplinit în proporție de 102,7%. Față de anul 1966, producția globală industrială a crescut cu 13,5%. În felul acesta, producția industrială a anului 1967 echivalează cu producția realizată în decursul celor cinci ani ai primului nostru plan cincinal (1951—1955), ceea ce înseamnă, după cum vedem, un mare pas înainte.*

Sarcinile de plan pentru anul 1967 au fost realizate și depășite la marea majoritate a produselor industriale, din care cele mai importante sînt: oțel (101%), fontă (101%), laminate (102‰), cărbune (102%), energie electrică (102%), mașini unelte (107%) etc. Ba mai mult, în industria ușoară de pildă producția realizată în 1967 a atins aproape nivelul producției globale prevăzută în planul cincinal pentru anul 1968.

În urma importantelor sume investite în industrie, în 1967 au intrat în funcțiune circa 200 noi capacități și obiective industriale, printre care menționăm: Fabrica de motoare electrice Pitești, fabricile de mobilă de la Vaslui și Constanța, fabrica de confecții „Oltenia" din Craiova, fabrica de porțelan din Cluj ș. a.

Însemnate rezultate s-au obținut și în agricultură, *producția globală agricolă în anul 1967 fiind mai mare decît cea din 1966. Astfel, producția totală de cereale obținută în 1967 a depășit 13,5 milioane tone, din care 5,9 mil. tone grîu și secară, peste 6,8 mil. tone porumb, 715 mii tone floarea soarelui, 3100 mii tone cartofi, 2000 mii tone legume etc.*

Agricultura a fost dotată în anul 1967 cu aproape 8300 tractoare fizice, 4000 semănători mecanice, peste 4900 combine pentru păioase etc. Față de anul 1966, în 1967 s-au investit din fondurile statului cu 13,8% mai mult, aceste investiții însumînd 6 miliarde lei.

Tot în anul care s-a scurs s-au extins lucrările de hidroameliorații și irigații, plantîndu-se, totodată, pe terenuri improprii agriculturii circa 18 mii ha viță de vie, aproximativ 17 mii ha cu pomi fructiferi etc.

Sectorul animalier a crescut și el, după cum rezultă din datele recensămîntului animalelor din 3 ianuarie 1968, potrivit căruia avem 5331,1 mii capete bovine, 5739,3 mii capete porcine, 14.369,1 mii capete ovine etc.

Transportul *de mărfuri și călători a sporit și el în proporții însemnate în anul 1967, volumul mărfurilor expediate în anii 1966 și 1967 depășind prevederile planului cincinal pentru această perioadă cu 4,1%.*

În transportul feroviar planul a fost realizat în proporție de 100,8% la mărfuri și de 103,8% la călători, căile ferate fiind înzestrate cu 75 locomotive Diesel-electrice de 2100 CP, 6 locomotive electrice de 6950 CP etc.

Importante realizări s-au obținut și la transportul auto, fluvial, maritim și cel aerian.

În sectorul investiții-construcții, *volumul investițiilor economice și social-culturale realizat din fondurile centralizate ale statului în anul 1967 însumează 52,2 miliarde lei.*

În anul 1967 au continuat astfel în ritm susținut lucrările pe marile șantiere ale Patriei, unde se construiesc importante obiective ale actualului cincinal, cum sînt: Sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, Hidrocentrala de pe Lotru, Combinatul siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de la Galați, Combinatul chimic de la Rm. Vîlcea, Fabrica de autoturisme Pitești ș. a.

Pentru construcția de locuințe s-au investit din fondurile statului 3,3 miliarde lei, cu 1,7% mai mult decît în 1966.

La capitolul circulația mărfurilor, *volumul vînzărilor prin comerțul socialist a fost, în 1967, de 81,4 miliarde lei, planul fiind îndeplinit în proporție de 100,4%. Față de anul precedent, volumul total al vînzărilor a crescut cu 9,8%, cunoscînd o mare creștere atît vînzarea mărfurilor alimentare, cît și cele nealimentare.*

A fost îndeplinit și depășit de asemenea volumul comerțului exterior planificat pe anul 1967, înregistrîndu-se o creștere de 22,4% față de anul 1966 și de 34,8% față de anul 1965.

Amintitul comunicat încrestează și aceea că țara noastră a avut în 1967 relații comerciale cu peste 100 de țări, că a participat la 52 tîrguri și expoziții internaționale, precum și faptul că Patria ne-a fost vizitată de 1,2 mil. turiști străini, cu aproape 300 mii mai mulți decît în anul 1966.

Urmarea firească a acestui rodnic bilanț este, desigur, creșterea venitului național, cu 7,5% față de anul 1966, și, prin aceasta, a veniturilor bănești ale populației, cu 9,1% față de anul 1966, ceea ce atrage după sine îmbunătățirea nivelului de trai. Acest lucru se reflectă de pildă în sporirea economiilor populației la C.E.C., soldul acestora fiind la sfîrșitul anului 1967 cu 26,4% mai mare decît în 1966.

Tot acestui scop al servirii populației au slujit și cele 25,9 miliarde lei cheltuite din bugetul Statului pentru acțiuni social-culturale, dintre care, de pildă, pentru învățămînt, cultură și artă 8,2 miliarde lei, pentru sănătate, prevederi sociale 6,5 miliarde lei, ajutor pentru copii 3 miliarde lei etc.

Semnificative sînt și alte date statistice, ca de exemplu că în anul școlar 1967/1968 în școlile de toate gradele au fost cuprinși circa 3.620.000 elevi, în învățămîntul superior 141.600 studenți, că în 1967 au fost editate de către editurile de stat 3.678 titluri de cărți și broșuri într-un tiraj de 76 mil. exemplare, că la 1 ianuarie 1968 populația țării noastre număra 19.540.000 locuitori, cu 340 mii mai mult decît la 1 ianuarie 1967 etc.

Acest însuflețitor bilanț, prezentat destul de sumar în rîndurile de față, reprezintă după cum vedem activitatea economică a țării noastre în anul 1967, roadele muncii avîntate a celor ce ostenesc cu brațele și mintea, la orașe și la sate.

El reprezintă, totodată, o optimistă privire înainte a poporului nostru, căci toate rezultatele obținute de țara noastră, între care se înscriu și cele din anul 1967, în chip firesc se revarsă binefăcător asupra populației țării, spre tot mai prospera ei viață.

Astfel de bilanțuri deci constituie și prilejuri de noi împliniri, de noi eforturi ale întregului nostru popor pentru realizări tot mai mari, spre permanenta înflorire a Patriei, spre continua propășire a fiilor ei.

T.

Informații

— Revista *„Pentru Apărarea Păcii"* publică, în nr. 214 din ianuarie 1968, p. 12, telegrama adresată de Adunarea Națională Bisericească a Bisericii Ortodoxe Române, întrunită cu prilejul sesiunii sale din decembrie 1967 și semnată de P. F. Patriarh *Justinian,* Comitetului Național pentru Apărarea Păcii, în care se spune: „Adunarea națională bisericească a Patriarhiei Române exprimă Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă România sentimentele sale de înaltă considerațiune și îl asigură că ierarhii, preoții și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române sprijină și vor continua să sprijine cu hotărîre și entuziasm toate inițiativele și acțiunile menite să aducă o contribuție valoroasă la cauza nobilă a păcii și a cooperării frățești între popoarele din lumea întreagă. Credincioșii acestei Biserici, pătrunși de dragostea fierbinte față de scumpa noastră Patrie — Republica Socialistă România, își reînnoiesc făgăduința solemnă de a acorda și pe viitor tot sprijinul lor marelui front al luptătorilor pentru apărarea păcii și pentru înfrățirea popoarelor — năzuința sfîntă a oamenilor de bună credință de pretutindeni".

Această telegramă exprimă și ea, precum vedem, simțămintele patriotice ale credincioșilor noștri, dorința lor fierbinte de apropiere, de pace și bună înțelegere între popoare.

*

— *Duminică, 4 februarie 1968,* după Sf. Liturghie, I. P. S. Mitropolit *Nicolae* a vorbit credincioșilor, informîndu-i — potrivit bunului obicei pe care l-a introdus la Catedrala mitropolitană — asupra evenimentelor bisericești mai importante din cursul lunii ianuarie a. c.

I. P. S. Sa a vorbit astfel despre vizitațiile canonice din prot. Brașov (între 13—17 ian. a. c.), care au lăsat o amintire caldă și o urmă luminoasă, atît în inima Ierarhului cît și a credincioșilor vizitați, despre ședința Sinodului Permanent al Biserici noastre, care s-a ocupat de Duminica Ortodoxiei din anul acesta și de pregătirea serbărilor împreunate cu marile aniversări ale anului în curs, ce trebuie întîmpinate și subliniate după cuviință, precum și despre vizita pe care Arhipăstorul nostru a făcut-o, în zilele de 28—30 ianuarie a. c., Sf. Episcopii a Clujului, Institutului Teologic Protestant din Cluj și Seminarului Teologic, cu prilejul Sf. Trei Ierahi, patronul școlii noastre teologice din Cluj etc.

*

— *Duminică, 18 februarie 1968,* în cadrul Sf. Liturghii de la Catedrala noastră mitropolitană, a predicat P. C. prot. pens. M. Neagu. Semnalăm acest lucru, deoarece P. C. Sa a trecut de vîrsta de 80 de ani, avînd 54 de ani de preoție activă, între care preot la unele parohii, duhovnic la Institutul Teologic din Sibiu, protopop al Sibiului etc.

Pentru această îndelungată activitate bisericească, P. C. Sa a fost felicitat public, printr-un act semnat de I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae și citit de P. C. prof. C. Sîrbu.

Prima încercarere de reîntregire bisericească....

(Urmare din pag. 1)

episcop dintre preoții lor, rezultă că acest plan a fost abandonat cu totul.

Cauza insuccesului se reduce la: piedicile puse de dușmanii neamului nostru, care nu aveau nici un interes să vadă pe români uniți și întăriți.

Cu toate că încercarea de la 1798 n-a dat rezultate, a rămas persistentă în multe suflete dorința vie ca toți românii să fie iarăși sub cupola Bisericii străbune. De aceea, cînd — în 1948 — au fost date condițiile favorabile, era firesc ca reîntregirea Bisericii strămoșești din Transilvania să se facă în mod spontan, neted, ca un act așteptat de masa credincioșilor.

C. Sîrbu

Vizitații canonice în protopopiatul Brașov

Intre 13—17 ianuarie a.c., Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Dr. Nicolae Mladin a cercetat o serie de parohii din Brașov și împrejurimi.

Inalt Prea Sfinția Sa a fost însoțit de P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu și de P. C. arhidiacon Iosif Bolog.

La Brașov, Inaltul nostru Arhipăstor a fost întîmpinat de P. C. prot. Dr. Vasile Coman — protopop al Brașovului, aceste vizitații canonice desfășurîndu-se după următorul program:

Sîmbătă, 13 ianuarie a.c., orele 18, în biserica din parohia Brașov-Tractorul s-a slujit vecernia în cadrul căreia au vorbit: C. pr. Dîrjan — parohul locului, P. C. prot. V. Coman, P. C. vicar Tr. Belașcu, iar la sfîrșit I. P. S. Mitropolit Nicolae, care a rostit un părintesc cuvînt de învățătură, lăudînd dragostea și jertfelnicia credincioșilor acestei parohii, care își zidesc un măreț locaș de închinare, sfătuindu-i să nu-și împuțineze nici în viitor rîvna pentru cele sfinte, aducîndu-și totodată contribuția ca patria noastră să progreseze pe cele mai înalte culmi.

Duminică, 14 ianuarie a.c., orele 9,30 Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a slujit Sf. Liturghie arhierească în biserica Sf. Nicolae din Brașov-Schei.

Cu acest prilej I. P. S. Sa a hirotesit întru protopop stavrofor pe P. C. prot. Dr. Iuliu Ișa și pe C. pr. Ștefan Tascianu — preoți slujitori la această sf. biserică.

Predica zilei a rostit-o P. C. prot. V. Coman, care a vorbit credincioșilor despre recunoștința ce se cuvine să o avem pentru binefacerile pe care Dumnezeu le revarsă asupra noastră.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, P. C. prot. stavr. I. Ișa a mulțumit I. P. S. Sale pentru că a binevoit să-i cerceteze și să se roage împreună cu ei și pentru ridicarea slujitorilor acestei biserici la o mai înaltă vrednicie.

P. C. vicar Tr. Belașcu a vorbit credincioșilor despre Sf. Liturghie și roadele ei.

Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae a adresat credincioșilor un călduros cuvînt de învățătură, în care, evocînd strădaniile înaintașilor noștri, a făcut părintesc îndemn pentru a ne arăta și noi urmași vrednici de moștenirea bisericească și românească ce ne-au transmis-o.

Astăzi, cînd visul nostru de veacuri s-a realizat, cînd avem o țară liberă și o Biserică românească ce cuprinde pe toți fiii ei de aceeași limbă, avem datoria să ținem strîns la credința noastră strămoșească, să preamărim pe Dumnezeu și să ne străduim ca în viața noastră să domnească pacea și buna înțelegere, dragostea și înfrățirea cu toți oamenii.

Dumnezeu să ne binecuvînteze și să ne ajute ca prin faptele noastre să se preamărească numele Lui — a spus în încheiere Inalt Prea Sfinția Sa.

Tot în aceeași zi, seara la ora 18, în biserica Buna-Vestire din Brașov, Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit a participat la slujba vecerniei săvîrșită de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. vicar Tr. Belașcu și cu care prilej I. P. S. Sa a hirotesit întru protopop stavrofor pe P. C. prot. Ioan Florea — parohul locului, și pe P. C. prot. Aurel Anghel — Brașov-Blumăna I.

La sfîrșitul vecerniei, păr. prot. stavr. I. Florea, adresîndu-se I. P. S. Mitropolit Nicolae, a mulțumit călduros pentru deosebita bucurie pe care a prilejuit-o tuturor credincioșilor acestei parohii în frunte cu preotul lor, care cu toată recunoștința mulțumește și pentru ridicarea la o mai înaltă demnitate.

Cuvînt de învățătură au rostit apoi: P. C. prot. V. Coman — despre treptele desăvîrșirii morale pînă la asemănarea cu Iisus Hristos, și P. C. vicar Tr. Belașcu despre Preacurata Fecioară Maria.

Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit a vorbit credincioșilor despre rolul Bisericii strămoșești în viața neamului nostru și face stăruitor îndemn ca noi cei de astăzi, să umblăm pe căile unității și înfrățirii, luptînd și muncind cu toate puterile pentru ca numele țării noastre să strălucească în toate colțurile pămîntului.

Rog pe Bunul Dumnezeu să reverse darurile Sale peste voi, peste viața și familiile voastre, să facă belșugul mai înfloritor și viața mai plină de bunătate — a spus în încheiere Inalt Prea Sfinția Sa.

Luni, 15 ianuarie a.c., Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit a cercetat bisericile din parohiile: Brașov-Cetate, Brașov-Sf. Treime (grecească), Brașov-Vechi, Brașov-Blumăna I, Brașov-Blumăna II, Noua, iar la urmă Baciu-Săcele, unde, seara la orele 18, în prezența unei mulțimi de credincioși, Inalt Prea Sfinția Sa a asistat la slujba vecerniei săvîrșită de un sobor de preoți.

C. pr. Victor Marian — parohul locului, a rostit un cuvînt de recunoștință adresat Inaltului nostru Arhipăstor.

P. C. prot. V. Coman a vorbit apoi despre dragostea creștină și roadele ei, iar P. C. vicar Tr. Belașcu — despre iertare.

Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit a cuvîntat despre purtarea de grijă a lui Dumnezeu pe care ne-o arată în timpul vieții noastre. Toată istoria poporului nostru este plină de fapte care mărturisesc despre puterea ocrotitoare a lui Dumnezeu asupra sa.

In viața noastră de astăzi dragostea lui Dumnezeu pentru noi se arată prin creșterea noastră în dragoste, în cinste, în muncă, în fericire, spre o stare de desăvîrșire etc.

Marți, 16 ianuarie a.c., Inaltul nostru Arhipăstor a continuat programul vizitațiilor canonice în parohiile: Brașov-Dîrste, Satulung-Sf. Adormire, Cernatu I, Cernatu II, Turcheș II, Satulung-Sf. Arhangheli și Turcheș I.

Miercuri, 17 ianuarie a.c., au mai fost cercetate bisericile din parohiile Codlea I și III cu care s-a și încheiat vizitația canonică din protopopiatul Brașov. Aceste vizitații canonice n-au însemnat, după cum am văzut, numai niște întîlniri festive oarecum, ci luare directă de contact, cu viața și problemele fiecărei parohii. De aceea, în toate cele 20 de parohii vizitate, în intervalul de numai patru zile, Inalt Prea Sfințitul nostru Mitropolit Nicolae a dat sfaturi înțelepte, semănînd în suflete învățătura Evangheliei lui Hristos și dragostea de patrie și virtuțile neamului.

Arhidiacon *I. Bolog*

† Preotul Tatu Constantin

In ziua de 23.XII.1967 a adormit în Domnul venerabilul preot pensionar Tatu Constantin de la parohia Sîngătin, protopopiatul Sebeș, după o suferință care l-a ținut mai mult timp la pat.

Prohodul a fost săvîrșit de un sobor de preoți, colegi și vecini în pastorație cu adormitul, în biserica în care a slujit în ultimul timp. In numele P. C. prot. al Sebeșului, a vorbit C. pr. Neagoe Romulus din Apoldul de Jos. A vorbit apoi C. părinte Gheorghe Bădilă actualul preot al Sîngătinului, care a evocat viața adormitului pr. C. Tatu, făcînd o legătură între moartea sa întîmplată în preajma Crăciunului și marele eveniment al Nașterii Domnului.

După sfînta slujbă, preoții, cîntăreții și credincioșii au condus pe răposatul pr. C. Tatu în cimitirul parohial, unde a fost depus în nădejdea învierii de obște.

Dumnezeu să-l odihnească în lăcașul Său cel sfînt.

Preot *Gh. B.*

Din învățăturile lui Evagrie Monahul

(Urmare din pag. 2)

te cu frică, cu cutremur, cu osteneală, cu înfrînare și cu priveghere.

In capetele „Despre deosebirea patimilor și a gîndurilor", Evagrie afirmă că patimile cele mai generale sînt: lăcomia pîntecelui, iubirea de argint și iubirea de slavă. Acestea sînt pricini ale tuturor celorlalte patimi. Acest adevăr este lămurit în felul următor: „Este cu neputință să cadă cineva în mîinile desfrînării, dacă n-a fost doborît întîi de lăcomia pîntecelui, iar mînia nu tulbură pe cel ce nu luptă pentru mîncări, sau bani sau slavă".

Mai departe se spune că lucrurile care aprind în mintea noastră mînia și pofta împotriva firii sînt din uneltirea vrăjmașului mîntuirii noastre, și că, după lucrurile care ne vin în minte, în legătură cu patimile ce se nasc în sufletul nostru, putem cunoaște care patimă anume ne stăpînește: iubirea de slavă, iubirea de argint, mînia, pofta etc.

Ca să putem alunga de la noi amintirile pătimașe, trebuie să alungăm pofta și mînia — pe cea dintîi prin nevoințe, iar pe cea de a doua, cu îndelungă răbdarea, cu nepomenirea de rău și cu lucrarea faptelor bune. Ele trebuiesc înlăturate din ființa noastră cu toată hotărîrea, căci „dintr-aceste două patimi (mînia și pofta) se țes mai toate gîndurile diavolești, care duc mintea la primejdie și pierzanie. In lupta noastră să avem grijă de a nu face ceva împotriva patimilor cu gîndul slavei deșarte, adică pentru a fi văzuți și lăudați de oameni, ci să facem totul pentru a ne mîntui și pentru a se slăvi Dumnezeu, prin a cărui putere avem biruința asupra patimilor celor stricătoare de suflet. Așa ne învață Mîntuitorul nostru, vorbind despre milostenie, despre rugăciune și despre post (Matei 6, 1—18).

Avîndu-se în vedere însemnătatea pe care o au gîndurile în viața sufletească, se stăruie pentru statornicirea în gîndurile cele bune și pentru înlăturarea oricăror gînduri care ar încerca să zădărnicească gîndul și lucrul cel bun pe care îl începe omul.

Tot cu atîta putere și stăruință, mai trebuiesc înlăturate și gîndurile cele fără rost, gîndurile neorganizate și întîmplătoare, ca unele ce rețin mintea de la cunoștința lui Dumnezeu și de la rînduiala virtuții, risipind puterile sufletului în cugete nefolositoare.

Se mai arată că deopotrivă de primejdioasă pentru viața noastră trupească și sufletească este și întristarea cea peste măsură, care irosește puterile sufletului și usucă oasele, adică pierde vlaga ființei noastre și ne depărtează din suflet mulțumirea firească a vieții. Pentru astfel de motive, trebuie să înlăturăm din sufletul nostru și patima întristării.

Fiind cu luare aminte la cele ce le-am adus înaintea cunoștinței noastre, din învățăturile lui Evagrie Monahul, știm că este de trebuință a ne feri de înrîuririle cele rele și a sta în preajma oamenilor virtuoși, care pot să ne ajute în lucrarea de înlăturare a patimilor, mai ales în înlăturarea iubirii de slavă, iubirii de avere și iubirii de plăcere. De asemenea este de trebuință să nu uităm noi înșine postul, rugăciunea și faptele bune, prin care se zidește omul cel nou; apoi să urîm răutatea, susținută de poftă și mînie, să ne ferim de nesimțire și de întristare, ajutîndu-ne la toate aceste silințe de îmbunătățire cu liniștirea, cu lucrul mîinilor și cu luarea aminte la gînduri, izgonindu-le pe cele rele și primindu-le pe cele bune. Toate acestea să le facem în duh de smerenie și cu rugăciune către Dumnezeu.

Ierod. Teofil Părăianu

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44206 |

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 februarie 1968 Nr. 7—8

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.
Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Vizita Inalt Prea Sfințitului Mitropolit NICOLAE MLADIN la Cluj

Clerul și poporul dreptcredincios din orașul Cluj au trăit momente de adevărată înălțare sufletească, datorită vizitei făcute de către Î. P. S. Sa Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, P. S. Sale Episcopului Teofil al Clujului, între 27 și 31 ianuarie 1968. Î. P. S. Sa a sosit la Cluj în după amiaza zilei de 27 ianuarie a.c., fiind însoțit de P. C. Sa Traian Belașcu, vicarul arhiepiscopiei Sibiului, și P. C. Sa Dr. Isidor Todoran, profesor la Institutul Teologic Universitar din Sibiu.

Duminică, 28 ianuarie, la orele 9,30, Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, dimpreună cu P. S. Sa Episcopul Teofil, au fost întîmpinați de un mare număr de preoți și credincioși la biserica catedrală „Schimbarea la față", cuvîntul de bun venit fiind rostit de P. C. Sa Victor Răcășan, protopopul Clujului. A răspuns Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, iar apoi Î. P. S. Sa dimpreună cu P. S. Sa Episcopul Teofil, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi, au săvîrșit slujba Sf. Liturghii, răspunsurile fiind date de corul catedralei. La chinonic a predicat P. C. Sa vicar Traian Belașcu, tîlcuind evanghelia zilei cu Zaheu vameșul, iar după terminarea Sf. Liturghii, P. S. Sa Episcopul Teofil a prezentat pe Î. P. S. Sa clerului și poporului dreptcredincios prezent într-un număr impresionant, exprimîndu-și deosebita bucurie pentru vizita Î. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae la Cluj. Î. P. S. Mitropolit Nicolae a predicat despre prezența lui Dumnezeu și a lui Iisus Hristos în lume: în univers, în sufletele credincioșilor, precum și în istoria poporului român, care a avut totdeauna conștiința unității sale în credință, precum si conștiința unității neamului. Î. P. S. Sa și-a încheiat cuvîntarea cu îndemnul ca și noi cei de azi să păstrăm această unitate în credință, ca fii ai unei Biserici libere în patria noastră, care prin munca tuturor înflorește și propășește zi de zi.

În ziua de 29 ianuarie a.c. la orele 11, Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae a făcut, dimpreună cu P. S. Sa Episcopul Teofil, o vizită la Institutul Teologic Protestant de grad universitar din localitate. Aici, în prezența celor trei episcopi: Nagy Iuliu, episcop reformat, Kiss Elek, episcop unitarian, și Argai Gheorghe, episcop evanghelic maghiar, a Consiliului profesoral al Institutului și a studenților, Î. P. S. Sa a fost primit, în cadrul unui program festiv, de către Dl rector al Institutului, Dr. David Iuliu, vicarul reformat, care a rostit un substanțial cuvînt de bun venit, exprimîndu-și bucuria pentru opera istorică a Prea Fericitului Patriarh Justinian, care a deschis un nou capitol în relațiile interbisericești din patria noastră și elogiind personalitatea Î. P. S. Mitropolit Dr. Nicolae Mladin, a cărui prezență la Institutul Protestant nu constituie numai o simplă vizită protocolară, ci este expresia relațiilor cu adevărat ecumeniste dintre Bisericile din patria noastră.

A răspuns Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, mulțumind pentru frumoasa primire ce i s-a făcut la acest Institut, unde se simte ca acasă, deoarece a mai avut ocazia să ia parte aici, de numeroase ori, la diferite manifestări ecumeniste, în calitate de profesor al Institutului Teologic Ortodox din Sibiu. Î. P. S. Sa a vorbit apoi despre frățietatea prin iubire a tuturor celor ce cred în Hristos, precum și despre ecumenismul dintre Bisericile din țara noastră, un adevărat ecumenism popular, pus în slujba slujirii lui Hristos și a patriei noastre.

În ziua de 30 ianuarie, ziua Sfinților Trei Ierarhi, Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa Episcopul Teofil al Clujului și P. S. Sa Valerian al Oradiei, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi, au oficiat slujba Sfintei Liturghii la Catedrala episcopală din Piața Victoriei, în prezența profesorilor și elevilor Școalei de Cîntăreți bisericești și Seminarului Teologic din Cluj și unui mare număr de credincioși. La chinonic a predicat P. S. Sa Episcopul Valerian al Orăzii despre Ortodoxie și românism, arătînd că, în decursul veacurilor, dragostea de neam și lege a poporului român s-au împletit armonios, în slujirea celui mai măreț ideal: unitatea tuturor românilor, care s-a înfăptuit la 1 Decembrie 1918. Totodată P. S. Sa Episcopul Valerian și-a exprimat bucuria pentru vizita Î. P. S. Sale Mitropolitului Nicolae la Cluj, rămînînd în speranța că va onora și Episcopia Orăzii și pe Episcopul ei, cu o vizită asemănătoare.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, P. S. Sa Episcopul Teofil al Clujului a prezentat pe Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae clerului și credincioșilor prezenți în biserică, făcîndu-i o scurtă biografie și exprimîndu-și bucuria pentru cinstea făcută Episcopiei Clujului și P. S. Sale, de a fi venit aici pentru a doua oară, de cînd a urcat pe scaunul mitropolitan al Ardealului, spre a se ruga împreună pentru bunăstarea poporului din scumpa noastră patrie. A răspuns Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, vorbind despre Hristos lumina lumii, răspîndită în lume prin Apostoli și urmașii lor, episcopii și preoții, care, împreună cu credincioșii, formează trupul Bisericii, al cărui cap este Hristos. Clerul și poporul sînt mădularele acestui trup și împreună întrupează lumina lui Hristos. Sfinții Trei Ierarhi au întrupat în mod deosebit această lumină, ei reprezentînd gîndul, cuvîntul înaripat și acțiunea. Unitatea în credință și în acțiune — cler și popor — constituie o caracteristică a Ortodoxiei noastre românești, iar datoria noastră a celor de azi e să păstrăm și să întărim această unitate, în folosul Bisericii și spre binele patriei noastre.

La orele 14, în sala festivă a Școalei de Cîntăreți bisericești și Seminarului Teologic, s-a desfășurat programul prăznuirii Sfinților Trei Ierarhi, patronii școalei. La serbare au luat parte Î.P.S. Sa Mitropolitul Nicolae, Prea Sfințiile lor Episcopii Teofil și Valerian dimpreună cu însoțitorii lor, membrii permanenței Consiliului eparhial din Cluj, reprezentanții Institutului Teologic univ. din Sibiu și ai Institutului Protestant din Cluj, profesorii și elevii Școalei de Cîntăreți bisericești și Seminarului Teologic și numeroși invitați. Programul serbării a constat din recitări, bucăți corale, executate de corul elevilor, cuvîntul de bun venit rostit de directorul școalei, P. C. Sa Păr. Ioan Pop, și conferința Păr. Prof. Victor Ienciu despre legăturile Bisericii românești cu Sfinții Trei Ierarhi. Serbarea s-a încheiat cu cuvîntul Î. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Nicolae Mladin, care, după ce a vorbit despre sensul prăznuirii Sfinților Trei Ierarhi ca patroni ai școalei, a mulțumit P. S. Sale Episcopului Teo-

(Continuare în pag. 2)

Creștinismul daco-roman în secolul IV

Din secolul IV avem mărturii prețioase asupra răspîndirii creștinismului pe teritoriul de azi al Patriei noastre, adică în Dacia propriu-zisă, cît și în sudul Dunării, în Dacia Aureliană și Moesia.

Se știe că în anul 271 împăratul Aurelian a părăsit Dacia Traiană, adică teritoriul de azi al Patriei noastre, retrăgînd armata și administrația în sudul Dunării, unde a creat o nouă provincie, sub numele de Dacia Aureliană, împărțită în curînd în două: Dacia Ripensis spre Dunăre și Dacia Mediteraneea spre Balcani. Partea de răsărit a Jugoslaviei de azi se numea Moesia superioară, iar partea de răsărit a Bulgariei, Moesia inferioară, iar Dobrogea de azi se numea Sciția Mică. Toate acestea făceau parte din întinsul imperiu roman.

După apariția creștinismului, mai mulți împărați romani, începînd cu Nero (54—68) au dezlănțuit persecuții împotriva creștinilor, mulți din ei primind cununa mucenicie. Ultima mare persecuție îndreptată împotriva creștinismului a fost cea pornită din porunca împăratului Dioclețian (284—305) și a ajutorului său Galerius. Persecuțiile au continuat după cîțiva ani, sub împăratul Liciniu. Abia în anul 313, împăratul Constantin cel Mare, trecut mai tîrziu în rîndul sfinților împreună cu mama sa Elena, a dat un edict, în orașul Milan, din Italia, prin care se acorda deplină libertate creștinismului. Datorită acestuia, învățătura creștină s-a întins cu repeziciune în întreg imperiul roman, ajungînd la o stare înfloritoare (crearea de scaune episcopale, ridicarea de biserici creștine, convocarea unor sinoade, locale și ecumenice — la 325 și 381 —, întocmirea de lucrări teologice etc.). Abia peste o jumătate de veac, se ivește o încercare de reînviere a păgînismului, venită din partea împăratului Iulian Apostatul (361—63).

Printre cei care au suferit moarte martirică pentru Hristos și Evanghelie se numără și mulți strămoși ai noștri daco-romani, ale căror nume le cunoaștem din actele martirice ale timpului, deși cei mai mulți au rămas necunoscuți.

Vom aminti cîteva nume de martiri daco-romani în părțile sud-dunărene și în Sciția Mică (Dobrogea), apoi din nordul Dunării. Între ei se numără mulți slujitori ai altarului, apoi soldați din armata romană și credincioși, bărbați și femei. O victimă a persecuției lui Dioclețian a fost preotul daco-roman Montanus din orașul Singidunum (Belgradul de azi). El a pătimit însă în orașul Sirmium (azi Mitrovița). Din porunca guvernatorului Panoniei de Jos, Probus, a fost aruncat în rîul Sava împreună cu soția sa Maxima, în ziua de 26 martie 304. Acest Montanus este primul preot daco-roman cunoscut cu numele. In Sirmiu au mai fost omorîți episcopul

(Continuare în pag. 2)

Cartea de cult, factor al unității noastre bisericești și naționale

Impresionat, ca mulți alții de altfel, de limba unitară pe care românii o vorbesc pe toate plaiurile locuite de ei, un diplomat străin nota într-un raport al său, pe la mijlocul secolului trecut, și aceste cuvinte: „Secretul limbii se explică, dacă ne amintim că principatele au format cîndva provincia romană Dacia, cucerită de Traian. Din legiunile romane care s-au stabilit apoi aici se trag locuitorii de astăzi, care, cu mîndrie, se numesc ei înșiși români în baza dialectului lor roman".

Într-adevăr, „din vremurile uitate ale vechimei", cum spune N. Bălcescu, poporul nostru s-a plămădit pe teritoriul vechii Dacii, într-o uimitoare unitate de limbă, de aspirații, de port, de obiceiuri, de credință sau de lege etc. În ciuda vitregiilor istorice care au urmat începuturilor formării sale și care au impus poporului nostru multe secole în șir o viețuire separată în trei provincii, această unitate însă, întocmai ca o flacără sfîntă, s-a păstrat și întărit peste veacuri. Unirea din 1859 și desăvîrșirea ei în 1918 este deci încununarea unui proces firesc, este refacerea unității pe care poporul nostru a avut-o în perioada de început a închegării sau nașterii sale pe pămîntul strămoșilor noștri daci.

În păstrarea și cultivarea acestei unități a neamului nostru un rol important l-a avut, după cum știm, și apartenența lui la aceeași Biserică, Biserica Ortodoxă, organizată unitar pe întreg teritoriul românesc. Așa cum cloșca își strînge protector puii sub aripi, la fel și Biserica strămoșească și-a ținut strîns la sîn pe toți fiii ei. Ea s-a contopit cu credincioșii, cu durerile și aspirațiile lor, devenind astfel lege românească. Mulți credincioși de-ai noștri mai în vîrstă de prin sate spun adesea și acum că sînt de „lege românească", prin aceasta înțelegîndu-se strămoșeasca noastră credință ortodoxă. La aceste realități făcea aluzie patriarhul de Constantinopol, Chiril Lucaris, cînd atrăgea atenția principelui Gabriel Bethlen că în încercarea sa de a atrage pe românii transilvăneni la protestantism va întîmpina „legătura de sînge și de simțiri care trăiește deși în mod tainic dar cu atît mai puternic între românii din Transilvania și între locuitorii Țării Românești și Moldovei".

În cadrul activității bisericești, un factor de seamă al unității noastre religioase și naționale l-a constituit apoi cartea de cult. Știm că în primele două secole cu deosebire, după introducerea tiparului pe meleagurile noastre, ca și înainte de altfel sub formă de manuscrise, cele mai multe cărți aveau caracter bisericesc și ele erau destinate deopotrivă tuturor românilor. Astfel, Cazania lui Varlaam se adresa „a toată semenția românească pretutindere ce se află pravoslavnici într'această limbă", mitropolitul Simion Ștefan, în prefața Noului Testament de la Alba-Iulia (1648), mărturisește că „noi drept aceea ne-am silit, din cît am putut, să izvodim așa cum să înțeleagă toți" cîți, desigur, vorbesc românește, iar „această dumnezeiască Scriptură — tipărită de Șerban Cantacuzino, în 1688 — pentru cea de obște ființă s-a dăruit neamului românesc", *ca să luăm doar cîteva exemple mai reprezentative.*

Așa se face că aceste cărți în limba românească — pe care, după cum grăiesc diversele însemnări de pe ele, credincioșii noștri le procurau cu mari jertfe — circulau prin desagii multor neștiuți „Badea Cîrțan", dintr-o parte în alta a Carpaților. Cărți tipărite în Moldova și Țara Românească împînzeau satele transilvănene, așa după cum tipăriturile lui Coresi de la Brașov, de pildă, luau drumul celorlalte două provincii.

Cîteva date din cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului ne sînt grăitoare în această privință.

Cazania lui Varlaam *de exemplu (Iași 1643) o găsim la Fofeldea, Ilimbav, Hozman (Agnita), Brîncovenești (Reghin), Dumbrava (Toplița) etc. Cazania de la Rîmnic (1781) la Ghimbav și Prejmer (Brașov), cea de la București (1768) la Altîna, Vărd (Agnita), cea de la Rîmnic (1792) la Alba-Iulia etc.*

(Continuare în pag. 4)

Creștinismul daco-roman în secolul IV

(Urmare din pag. 1)

Irineu și diaconul său Dimitrie, în zilele de 6 și 9 aprilie în același an. Tot atunci au fost înecați în rîul Sava alți 40 de creștini.

In Singidunum au murit pentru Hristos diaconul Ermil și temnicerul Stratonic (prin anii 307—311), înecați în Dunăre (prăznuiți în 13 ianuarie).

In părțile răsăritene ale Bulgariei de azi întîlnim un număr însemnat de martiri în orașul Durostorum (azi Silistra). De pildă, la 24 aprilie 303 au fost decapitați soldații Pasicrat și Valention, pentru refuzul de-a aduce jertfe zeilor, iar la 5 iunie soldații Marcian și Nicandru cu alți 47 de ostași. Între 5 august și 20 noiembrie 303 a fost decapitat aici soldatul Dasius, ale cărui moaște se păstrează azi în Ancona (Italia). La 2 aprilie 304 au fost martirizați trei țărani în localitatea Ozobia din jurul Durostorului: Quintilian, Dada și Maxim Citețul. Ceva mai tîrziu, sub Iulian Apostatul, a pătimit moarte martirică în Durostorum soldatul Emilian, care a distrus idolii din templul păgîn deschis atunci în cetate. A fost chinuit și apoi ars pe rug, la 1 iulie 362.

In Dobrogea noastră, adică în Sciția Mică, se cunosc de asemenea multe nume de martiri. Astfel, la 7 martie 304 a suferit moarte martirică însuși episcopul din Tomis (Constanța de azi), Efrem, iar prin 319—323, sub împăratul Liciniu, episcopul Tit. Tot din Tomis se mai cunosc alți 65 de martiri, mulți pătimind sub Liciniu. Alți martiri se cunosc în cetatea Axiopolis (lîngă Cernavoda de azi), printre care un sfînt Chiril, foarte venerat pe atunci în această regiune, apoi în Halmiris, lîngă brațul Sf. Gheorghe al Dunării (preotul Epictet ș.a.), la Noviodunum (Isaccea de azi), Dinogeția și în alte părți.

Cunoaștem și numele a doi martiri pe teritoriul Daciei Traiane, adică la nordul Dunării, deci pe teritoriul de azi al Patriei noastre. Se știe că în urma retragerii legiunilor romane în sudul Dunării, sub Aurelian (271), Dacia a fost ocupată de goți. Aceștia cunoscuseră creștinismul mai de mult, încă de cînd erau în Crimeia. Ajunși la Dunăre, ei au făcut mai multe incursiuni în Peninsula Balcanică și Asia Mică de unde au adus captivi în Dacia, între care mulți erau creștini. Numărul cerștinilor dintre acești goți era în continuă creștere, încît la sinodul I ecumenic de la Niceea, din 325, a luat parte și Teofil, episcopul lor. Ceva mai tîrziu se face amintire de un alt episcop „al Goției", Ulfila, despre care se spune că a predicat în nordul Dunării, dar potrivit ereziei ariene. El este cel care a tradus Biblia în limba gotică. După mărturia unui biograf al său, el a predicat nu numai populației de limbă gotică, ci și celei de limbă latină și greacă. Din pricina intensei răspîndiri a creștinismului între goți, regele lor Atanaric a dezlănțuit o persecuție împotriva creștinilor. Ulfila a trecut atunci în sudul Dunării, în anul 348. Predica sa a fost continuată de alți misionari, proveniți din urmașii vechilor captivi aduși de goți din Peninsula Balcanică și Asia Mică. In cursul persecuției lui Atanaric, în anul 369, au suferit moarte martirică numeroși creștini, din care unii cunoscuți și cu numele, după un fragment de calendar gotic (sinaxar). Un martir cunoscut este Nichita, ars de viu, într-o zi de 15 septembrie. Probabil era și el descendent al captivilor greci aduși de goți în Dacia în secolul III, căci moaștele sale i-au fost duse în Cilicia și așezate în biserica din Mopsuestia, — într-o zi de 15 septembrie — în preajma sinodului IV ecumenic (451).

Tot în cursul persecuției lui Atanaric a pătimit moarte mucenicească și Sf. Sava. Martiriul său este relatat de epistola Bisericii din Goția către Biserica din Capadochia, scrisă cu prilejul mutării moaștelor sale, curînd după moarte, în Capadochia. Moaștele fuseseră cerute guvernatorului Dobrogei, Iulius Soranus, de către Sfîntul Vasile cel Mare, prin epistola 155 din anul 373. Iulius Soranus, capadochian și rudă cu Sf. Vasile, a și trimis moaștele Sf. Sava, însoțite de epistola Bisericii din Goția către cea din Capadochia despre martiriul său. Din aceasta aflăm că după mari suferințe, îndurate împreună cu preotul Sansala, a fost înecat în rîul Buzău. A murit în vîrstă de 38 de ani, în a cincea zi după Paști, la 12 aprilie 372.

Din toate acestea putem să ne dăm seama că în părțile Dunării de jos, atît în nordul, cît și în sudul ei, unde locuia pe atunci o populație dacoromană, creștinismul era cunoscut, existînd chiar o organizare bisericească. Așa se explică numărul destul de ridicat al celor ce au pătimit moarte martirică pentru Hristos și Evanghelia Sa.

Mircea Păcurariu

Vizita Inalt Prea Sfințitului Mitropolit Nicolae Mladin la Cluj

(Urmare din pag. 1)

fil pentru modul înțelept în care conduce școala, păr. director, păr. profesori și elevilor pentru munca desfășurată în școală, Departamentului Cultelor pentru sprijinul acordat, asigurînd pe P. S. Sa Episcopul Teofil, pe profesorii și elevii școalei, de întregul său sprijin în viitor.

La orele 16 s-a servit o masă comună în sufrageria școalei, la care au luat parte Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, Prea Sfinției Teofil și Valerian și însoțitorii, permanența Consiliului eparhial din Cluj, reprezentanții Departamentului Cultelor, delegații celor două Institute teologice, personalul didactic și administrativ al școalei, precum și alți invitați. S-a toastat de către Păr. Prof. Dr. Izidor Todoran în numele Institutului Teologic din Sibiu, Prof. Dr. Ioan Zăgrean de la Institutul Teologic din Sibiu, în calitate de fost profesor și director al școalei, păr. vicar Traian Belașcu, păr. director Ioan Pop, prof. M. Basarab și P. S. Sa Episcopul Teofil.

În ziua de 31 ianuarie, la orele 9 dimineața, Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa Episcopul Teofil al Clujului și P. S. Sa Episcopul Valerian al Oradiei, dimpreună cu însoțitorii, la invitația Păr. Emil Mureșan, s-au deplasat în parohia Cluj-Mănăștur, spre a vizita noua biserică, ridicată și împodobită cu pictură numai cu cîțiva ani în urmă, de asemenea spre a vedea instalația automată de tragere a clopotelor. La cuvîntul de bun venit rostit de către P. C. Sa Păr. Emil Mureșan, a răspuns Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, arătînd că această biserică nou zidită prin contribuția Ierarhilor, clerului și poporului dreptcredincios din patria noastră, e simbolul unității și frățietății în credință a fiilor acestui neam, care cu toții contribuie, prin munca lor, la construirea unei vieți mai fericite în scumpa noastră patrie. Păr. Mureșan a oferit apoi o gustare în casa parohială, după care Î. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae și-a luat rămas bun de la Prea Sfinția lor Teofil și Valerian, precum și de la preoții și credincioșii prezenți, iar apoi, împreună cu însoțitorii, s-a îndreptat spre Sibiu.

Vizita Î. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Nicolae Mladin a produs o nespusă bucurie și a lăsat o amintire neștearsă clerului și poporului dreptcredincios din orașul Cluj.

I. Zăgrean

Mircea cel Bătrîn

— 550 de ani de la moartea sa —

Acum 550 de ani, în 31 ianuarie 1418, s-a săvîrşit din viaţă, după o glorioasă domnie de 32 de ani, acela despre care un cronicar otoman al vremii spunea să este: „Principe între creştini, cel mai viteaz şi mai ager", domnitorul Ţării Româneşti, „Io Mircea Voevod". Prin politica lui clarvăzătoare şi fermă, prin aptitudinile lui de gospodar priceput, ca şi prin viaţa lui de bun creştin, el a lăsat urme adînci în fiinţa poporului român şi faima lui, ca o umbră măreaţă, străbate şi astăzi, prin veacuri, pînă la noi. De aceea, istoricii sînt îndeobşte de acord că fără Mircea cel Bătrîn şi fără înţeleapta lui cîrmuire, în nişte vremuri de mare răscruce, atît pentru poporul român, cît şi pentru destinul politic al Sudestului european în genere, nu numai istoria Munteniei, ci şi întregul curs al dezvoltării ulterioare a istoriei românilor ar fi fost cu totul altul. Căci în timp ce Bulgaria şi Serbia au trebuit să cedeze puhoiului otoman, transformîndu-se în paşalîcuri, printre altele şi datorită lipsei unui conducător care să împreune geniul politic cu cel militar, Ţara Românească a rezistat cu dîrzenie, avînd în fruntea ei un voievod cu calităţi excepţionale. Începînd cu lupta de la Rovine (10 octombrie 1394) de patru ori revărsările otomane se retrag de pe teritoriul ţării, învinse de oastea lui Mircea, acesta reuşind să facă cu mijloace modeste, ceea ce n-au putut face de pildă la Nicopole, toţi cavalerii Apusului laolaltă. Impunîndu-se ca o forţă politică şi militară, Mircea cel Bătrîn a lăsat viitorimii ca moştenire, intacte, fiinţa şi integritatea statului muntean, care nici o clipită n-a încetat să rămînă o realitate politică românească şi creştină, în mijlocul celor mai mari urgii şi împilări provocate de jugul suzeranităţii otomane.

Privită din perspectiva largă a istoriei, domnia lui Mircea cel Bătrîn ni se prezintă ca fiind momentul cel mai înalt de dezvoltare a statului muntean, atît ca întindere teritorială, cît şi ca putere politică şi militară. Despre teritoriul Ţării Româneşti de pe acea vreme ne stă mărturie însăşi titulatura Domnului, care nu cuprinde în ea nici o exagerare: „Eu cel întru Hristos Dumnezeu, binecredinciosul şi binecinstitorul şi de Hristos iubitorul şi singur stăpînitorul Io Mircea, mare Voevod şi Domn, cu mila lui Dumnezeu şi cu darul lui Dumnezeu stăpînind şi domnind toată Ţara Ungrovlahiei şi părţile de peste munţi, încă şi spre părţile tătărăşti şi Almaşului şi Făgăraşului herţog şi Banatului de Severin Domn şi de amîndouă părţile de peste toată Dunărea pînă la Marea cea mare şi cetăţii Dirstorului stăpînitor".

În condiţii de perfectă egalitate încheie cu polonii, apoi cu ungurii tratate defensive contra turcilor. În ceea ce priveşte principatul moldovean vecin, el îl ajută pe Alexandru cel Bun să se urce pe tron, cu care a fost apoi în bune raporturi. Spre sfîrşitul vieţii sale Mircea ajunge totuşi la înţelegere cu turcii păstrîndu-şi, în schimbul unei mici sume de bani, plătită anual, netulburată, stăpînirea asupra teritoriului ţării. Acesta nu e un act de umilire, ci ultima formă de supravieţuire statală posibilă în faţa forţei imperialismului islamic. Era tot ce se putea face mai înţelept în astfel de împrejurări, jertfind o atîrnare de formă, pentru o independenţă de fapt.

Trebuie să subliniem că, cu toată faima sa de războinic, Mircea cel Bătrîn n-a purtat nici un război de cotropire, ci toate aveau un caracter de apărare, lucru pe care îl remarcă şi Eminescu cînd pune în gura Voievodului cuvintele: „Eu îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul". Pe cît i-a fost cu putinţă, în îndelungata sa domnie a cultivat pacea şi bunăînţelegerea cu vecinii săi, punînd permanent în valoare proverbiala cumînţenie şi omenie românească. În această direcţie s-a dezvoltat şi după aceea întreaga linie a diplomaţiei româneşti, în epocile ei de glorie, în decursul veacurilor, pe care o continuă şi o dezvoltă de altfel şi politica externă de astăzi a Republicii Socialiste România.

S-ar mai putea spune încă multe lucruri despre vredniciile acestui domn. Aşa după cum arată titulatura, Mircea cel Bătrîn a fost totodată „binecredincios", „binecinstitor", „de Hristos iubitor", „Domn cu mila lui Dumnezeu şi cu darul lui Dumnezeu". De aceea, nu numai ca apărător al ţării sale, ci şi ca un fel de „cruciat" el ia parte la toate campaniile creştinătăţii împotriva turcilor. De asemenea, el bate monezi care pe o parte aveau gravate chipul voievodului, iar pe cealaltă chipul lui Hristos binecuvîntind, însoţit de iniţialele IS (Iisus) HS (Hristos). Termină apoi mănăstirile Cotmeana şi Cozia, începute de tatăl său Radu, înzestrînd în acelaşi timp cu moşii toate celelalte mănăstiri existente în timpul acela. Iar la Cozia, unde şi este înmormîntat, clădeşte încă o biserică. A păstrat legături şi cu Sf. Munte, luînd sub patronajul său mănăstirea Cultumuz.

În istoria Ţării Româneşti, Mircea cel Bătrîn nu este egalat decît — din păcate pentru prea scurtă vreme — de Mihai Viteazul. De acesta îl apropie mai ales împlinirea idealului de unitate naţională a poporului român.

De aceea, această pioasă evocare a lui Mircea cel Bătrîn, acum la 550 de ani de la moartea sa, să ne fie totodată un bun prilej de a ne iubi Patria, făcînd totul pentru apărarea şi înălţarea ei, după pilda măreaţă lăsată de marele voievod muntean.

I. Opriş

NICOLAE OLAHUL (Românul)

— 400 de ani de la moartea lui —

În calendarul cultural al marilor aniversări U.N.E.S.C.O. pe anul 1968, este introdus şi marele umanist român Nicolae Olahul, de la a cărui moarte se împlinesc 400 de ani. Alegerea este bine inspirată, întrucît personalitatea sa constituie o valoare ce depăşeşte graniţele pămîntului său natal şi are o semnificaţie mult grăitoare pentru vremurile noastre.

Deşi nu şi-a valorificat puterea sa de muncă în graniţele pămîntului său natal, ci şi-a pus personalitatea mai ales în serviciul vieţii culturale-bisericeşti şi politice a Ungariei v. XVI, totuşi *el este al nostru.*

Născut în Sibiu, în 10 ianuarie 1493, el moare în Pressburg în 14 ianuarie 1568. Încă la vîrsta de 17 ani, este primit la curtea regelui ungur Vladislav II (Jagello).

După cum rezultă din actul de înnobilare a lui — semnat de Ferdinand de Habsburg — Nicolae Olahul se trage „din cei mai vechi conducători ai poporului valah, fiind fiul lui Ştefan Olahus de la Argeş", care s-a refugiat în Transilvania, unde a trăit „cu demnitate, aşa cum se cădea virtuţilor lui", bucurîndu-se în timpul vieţii de „mare admiraţie din partea tuturor", iar „murind, a fost regretat de toţi".

Fructificînd multiplu „podoabele prea strălucite ale originii şi neamului" său, Nicolae Olahul şi-a „agonisit laudele învăţăturii, virtuţii şi statorniciei ca pe o făclie", remarcîndu-se nu numai ca om politic şi diplomat, ci şi ca istoric şi literat. Astfel, tot mai sus pomenitul act putea sublinia: „învăţaţii te-au apreciat şi te-au admirat pentru excelenta cunoaştere a tuturor artelor frumoase, pentru priceperea în limba greacă şi latină, pentru talentul la scris şi la vorbă, cît şi pentru capacitatea ta politică". În toate acţiunile sale, s-au făcut remarcate „pietatea, erudiţia, prevederea şi îndemînarea".

În viaţa politică, bisericească şi culturală a Ungariei v. XVI, Nicolae Olahul a îndeplinit rosturi de seamă. De fapt, prezenţa prestigiosului bărbat în Ungaria corespundea unei reale necesităţi.

Revenit aici (1542), unde i se făgăduise un episcopat, Nicolae Olahul era dornic de linişte şi voia să se dedice studiilor. Dar calităţile sale excepţionale dovedite ca diplomat, serviciile aduse Ungariei, precum şi amplele sale relaţii cu personalităţile epocii l-au scos pentru totdeauna din făgaşul preocupărilor sale literare şi istorice. În 1543, e numit episcop de Zagreb şi cancelar al regatului.

De acum drumul spre ultimele demnităţi ale statului (episcop de Agria, arhiepiscop şi regent) îi este larg deschis. În vederea acestui scop, curtea imperială şi regală găsesc de bine ca titlul de noblete al lui Nicolae Olahul, care condiţiona în epoca aceea ocuparea funcţiilor superioare, să constituie o *recompensare* specială a marilor sale servicii aduse Ungariei chiar în cei mai grei ani ai existenţei sale.

Activitatea literară a acestui renumit umanist are o *întreită* însemnătate: teologică, istorică şi poetică.

În una din poeziile sale, Nicolae Olahul deplînge faptul că timpurile grele în care i-a fost dat să trăiască, nu i-au îngăduit dezvoltarea amplă a talentului său poetic. De asemenea, trebuie remarcat faptul că-n lucrarea sa „Ungaria", el descrie şi pămîntul românesc al Moldovei, Munteniei şi Transilvaniei. Tot aici accentuiază originea noastră romană.

În legătură cu originea şi cu virtuţile neamului lui Nicolae Olahul, actul de înnobilare stăruie în chip deosebit, subliniind între altele: „valahii, conaţionalii tăi, nu au cîtuşi de puţin originea cea mai de urmă. Într-adevăr, ... ei se trag chiar de la Roma ... şi au fost aşezaţi într-o parte foarte bogată a Daciei, care se numeşte Transalpina, spre a opri incursiunile vecinilor duşmani în provinciile romane".

Ceea ce dovedeşte că la mijlocul veacului XVI adevărul despre originea şi permanenţa (continuitatea) poporului român în cuprinsul pămîntului nostru era un fapt ce devenea tot mai cunoscut in Europa.

Pentru originea sa românească, marele nostru umanist manifesta sentimente alese. În cartea sa despre Ungaria, el menţionează neamul din care s-a ridicat, precum şi pe domnii munteni din care era mîndru că se trage. De asemenea, n-a uitat niciodată imaginea plaiurilor natale. Dovadă despre aceasta este faptul că în elegia „La moartea fratelui meu, Matei", propune un epitaf care să cuprindă între altele: „Ţara de peste Carpaţi, dintr-o vestită viţă, viaţă-mi dădu; fost-am doar oaspete aici".

Evocînd figura marelui nostru umanist, decedat acum 400 de ani, ne simţim datori în conştiinţă a-i urma îndemnul şi chemarea ce se desprind din pilda aleasă a vieţii sale: — de a face ca — prin munca noastră conştiincioasă şi asiduă întru sprijinirea împlinirii năzuinţelor mari ale poporului nostru — numele de român să strălucească cu fală peste graniţele Patriei!

C. Sîrbu

Cartea de cult, factor al unității noastre bisericești și naționale

(Urmare din pag. 2)

Evanghelia *de la Rîmnic (1746) la Pogăceaua-sat (Luduș), alta de la Rîmnic (1784) la Dumbrăvița, Tohanul Vechi (Brașov), Brădeni (Agnita), cea de la București (1742) la Ighișul Vechi (Agnita). alta de la București (1775) la Cernatu (Brașov), Băița (Reghin), cea de la Neamț (1815) la Albești (Sighișoara) etc.*

Apostolul *de la Buzău (1704) la Sîmpetru (Brașov), cel de la Rîmnic (1747) la Dumbrăveni (Sighișoara), cel de la București (1797) la Vînători (Sighișoara) etc.*

Liturghierul *tipărit de mitropolitul A. Ivireanul la Tîrgoviște în (1713) îl întîlnim la Codlea (Brașov), Luduș, Dătășeni (Luduș), Gîrbova (Sebeș), cel de la Iași (din 1759) la Alba-Iulia, cel de la Rîmnic (1733) la Bărcut (Agnita) etc.*

Molitvelnicul *de la Buzău (1835) la Ighișul Vechi (Agnita), cel de la Iași (1848) la Nadeș (Sighișoara) etc.*

Octoihul Mare *tipărit de A. Ivireanul (1712) a ajuns pînă la poalele Munților Ciucului la Imper (Ciuc), cel de la București (1720) la Chețani (Luduș), cel de la Rîmnic (1776) la Habic (Reghin) etc.*

Triodul *tipărit la Rîmnic (1731) îl găsim la Veștem (Sibiu), Holbav (Brașov), Prejmer (Sf. Gheorghe), tot de la Rîmnic (1761) la Araci (Sf. Gheorghe), Bran-Predeal (Brașov), Tăuți (Alba-Iulia), cel de la București (1746) la Boiu (Sighișoara) etc.*

Penticostarul *de la Rîmnic (1743) la parohia Brașovul Vechi, la Crăiești și Hodac (Reghin), Comana de Sus (Rupea), cel de la București (1768) la Inuri (Alba-Iulia), Maiorești (Toplița) etc.*

Antologhionul *de la Rîmnic (1737) îl întîlnim la Grindeni (Luduș), tot de la Rîmnic (1752) la Cristian și Tohanul Vechi (Brașov), cel de la București (1766) la Petelca (Alba-Iulia) etc.*

Mineele *tipărite la Rîmnic între anii 1776—1780 le întîlnim la Codlea, Rîșnov, Baciu, Turcheș (Brașov), cele de la București (1891) la Coveș, Ghijasa de Jos, Stejerișul (Agnita), Mediaș etc.*

Pravila de la Tîrgoviște *(1652) o găsim la Predeal, Viețile Sfinților tipărite la Mănăstirea Neamț (1809—1815) la Predeal, Săcele (Brașov) etc.*

Încă alte multe asemenea tipărituri scoase din teascurile muntene și moldovene se găsesc printre celelalte cărți aflătoare la stranele și altarele bisericilor parohiale de pe plaiurile transilvănene.

Toate aceste cărți au avut darul de a mîngîia și a întări sufletește pe credincioșii noștrii, au avut un rol important în formarea lor morală, în duhul omeniei. Așa se explică faptul că multe dintre vechile noastre proverbe populare au o pronunțată mireasmă biblică.

Pe alt plan apoi, vechile noastre cărți de cult au adus o negreșită contribuție la cultivarea și întărirea unității noastre de limbă, de credință, de conștiință națională etc. Căci, după cum am văzut, în calea circulației lor de-o parte și de alta a Carpaților au căzut toate barierele vremelnice, ridicate de vitregiile istorice între frații de același grai și aceeași lege.

De aceea, astăzi cînd visul secular de unitate al poporului nostru este împlinit, cînd fiii acestor străvechi și binecuvîntate plaiuri ne aflăm cu toții sub cupola albastră a aceleiași dragi Patrii, Republica Socialistă România, țară deplin stăpînă pe soarta sa, să ne străduim a ne aduce obolul nostru de muncă și dragoste la continua ei ridicare, întărire și înflorire.

Gh. Papuc

Simbolul Credinței

Articolul al unsprezecelea — Despre Inviere

Moarte și înviere! Ce puternic ne impresionează aceste două cuvinte care definesc două realități. Moartea o cunoaștem. Învierea o așteptăm. Ce e una, ce e alta?

Moartea are două înțelesuri. Intîi, — o descompunere. Se desparte sufletul de trup și fiecare se întoarce acolo de unde a fost luat. Trupul se supune legilor naturii care transformă mereu materia. Această moarte o putem numi moarte fizică. Sufletul însă nu moare în înțelesul morții trupului. El nu e compus. Deci nu se poate descompune. De aceea dăinuiește neschimbat în veacul veacului, în eternitate. Dăinuirea aceasta poate fi fericită și fericitoare, scăldată, învăluită în lumina cea neînserată. Dar poate fi și în întunericul cel mai din afară, din afara luminii cei neapuse, departe de dragostea lui Dumnezeu, culegînd roadele relelor semănate pe pămînt. Această ființare, cea din întuneric, este tot una cu moartea cea mai neagră, e moartea morală.

Despre moartea fizică ne convingem în toate zilele, despre cealaltă, ne grăiește credința noastră creștinească.

Ce e învierea? Nu e altceva decît întoarcerea sufletului nemuritor în trupul care i-a servit pămînteanului de instrument, de mijloc de contact cu lumea materială. Invierea fiicei lui Iair, a tînărului din Nain, a lui Lazăr din Vitania și mai presus de toate a Mîntuitorului, sînt dovezi ale învierii. Sufletul nemuritor la porunca Ziditorului a toate se poate întoarce în trupul de care s-a despărțit.

Mîntuitorul a spus: „Sufletul este cel care face viu; trupul fără el la nimic nu folosește" (Ioan 6, 63). „Ce-i va folosi omului de ar dobîndi lumea toată, iar sufletul său și-l pierde? Sau ce poate da omul în schimb pentru sufletul său" (Matei 16, 25). „Despre învierea morților n-ați cetit oare, că Dumnezeu nu este Dumnezeul morților ci al celor vii?" (Matei 22, 31—32).

„Eu sînt învierea și viața — zice Mîntuitorul —; cel ce crede în mine, chiar de va muri *va fi viu,* că tot cel ce trăiește și crede în mine nu va muri în veac" (Ioan 11, 25—26). Și s-a și dovedit. Sf. Apostol Petru prin rugăciune și în numele Domnului Iisus Hristos învie pe Tavita, evlavioasa tînără din Ioppe (Fapte 9, 36—41), și Sf. Ap. Pavel pe tînărul Eutihie din Efes, care în cursul predicii de noapte a adormit și a căzut de la înălțimea unei ferestre (Fapte 20, 6—12). „Toți trebuie să ne arătăm înaintea judecății lui Hristos, ca să primim fiecare după cele ce am făcut fiind în trupul acesta, ori bine, ori rău" (II Cor. 5, 10). „De credem, că Iisus a murit și a înviat, tot așa să credem, că Dumnezeu pe cei adormiți în credința lui Iisus îi va aduce împreună cu El" (I Tes. 4, 13—14 și 16).

Despre învierea de obște (a tuturor) vorbește atît Vechiul cît și Noul Testament, „dar nimeni nu știe nici ziua, nici ceasul" cînd va fi, pentru că „nu e treaba voastră să știți vremile și soroacele pe care Tatăl le-a hotărît în a Sa putere" (Fapte 1, 7).

Se poate întreba cineva: de ce e nevoie ca sufletul să se prezinte la judecata de apoi împreună cu trupul? De ce? Pentru ca nimeni să nu poată spune că trupul e de vină, iar trupul că sufletul e de vină, că l-a împins spre păcat și spre moarte.

Judecata cea mare e necesară apoi pentru ca să-și cunoască fiecare om gradul de perfecțiune, de desăvîrșire morală dobîndită prin silințele de pe pămînt pus față în față cu Perfecțiunea absolută, ca și măsura de nefericire, de nesfîrșită și neîncetată mustrare a conștiinței a celor ce putînd face binele, nu l-au făcut.

Învățături creștinești

Se istorisește că genialul artist, Leonardo da Vinci, pe cînd lucra la tabloul „Cina cea de taină", a căutat multă vreme un model potrivit, pentru a reproduce întrucîtva fața Mîntuitorului Hristos. Într-o bună zi a întîlnit, într-o biserică din Roma, un tînăr cîntăreț ale cărui trăsături i-au plăcut nespus de mult. Îl chema Pietro Bandinelli. Pictorul nostru l-a ales deci de model și și-a continuat opera sa.

După mulți ani, el a parcurs din nou străzile Romei, ca să studieze toate figurile, pe care le întîlnea în drum, spre a găsi, de data aceasta, un chip care să-i redea imaginea lui Iuda Iscarioteanul. În sfîrșit, după multă oboseală, a găsit ceea ce căuta. Era un cerșetor murdar și zdrențuros pe care l-a rugat să-l urmeze. Cînd a ajuns în atelier și pictorul a început să-l studieze mai de aproape, mai amănunțit, pentru a-l zugrăvi pe pînză, penelul i-a căzut din mînă, de mare mirare și de multă întristare. Ce se întîmplase, oare? Acest tip omenesc, pe care l-a ales să reprezinte pe Iuda Iscarioteanul, vînzătorul lui Hristos, era tocmai, vai ce întîmplare, Pietro Bandinelli, același Bandinelli care, cu cîțiva ani mai înainte, i-a servit de model pentru Iisus. Bandinelli, cu fața sa cea frumoasă și nobilă de odinioară, pictat pe pînza cea măiastră, se obișnuise cu băutura cea blestemată a alcoolului, cu duhul satanic, și ca un om nesocotit a căzut din păcat în păcat și a ajuns un chip hidos al Romei, un om pierdut pe vecie.

Învățătură. Omul e sănătos la trup și suflet, atîta timp cît e un om cumpătat, în toate cele ale vieții sale. Îndată ce el devine lacom și plin de nesaț, el merge din rău în mai rău, își pierde frumusețea, sănătatea și averea, cînd, vai de capul lui nesocotit, ajunge un bețiv de rînd. Figura sa plăcută la vedere devine urîtă și respingătoare. Ajunge un cerșetor, plin de murdărie și chiar un zdrențăros, devenind cu adevărat o figură hidoasă de om de care te îngrozești privindu-l. Este un tip de om pierdut trupește și sufletește. Cetitorule, ferește-te cît îți stă în putință de excesul în băuturile cele tari alcoolice, care îți aduc idiotenie și pierzanie veșnică! Cumpătarea în toate cele ale vieții să fie idealul zilelor vieții tale.

Prel. de Pr. *Anastasiu-Bassarabin*

„Dumnezeu este iubire" (1 Ioan 4, 7). Legea legilor e: să iubești pe Domnul Dumnezeu din tot sufletul, din tot cugetul tău, din toată inima ta și din toată virtutea ta, dar și pe aproapele, pe semenul tău, ca pe tine însuți. Iubirea e puterea creatoare care ține în ființă lumea sufletelor cuvîntătoare, la fel cum legea atracțiunii universale ține laolaltă lumea materială, universală. Prin iubire se face legătura între cele de jos cu cele de sus, între sufletul celor vii de pe pămînt cu sufletele celor plecați din lumea aceasta. Și unde iubirea nu e cuvînt gol, sunet lipsit de cuprins, ci stare reală, vie, lucrătoare, se face simțită și puterea și bucuria și milostivirea lui Dumnezeu, „care e iubire". Iubirea față de Dumnezeu nu ne-o putem arăta altfel decît prin fapte de iubire față de semenii noștri de pe pămînt și față de cei ce au trecut în lumea duhurilor. Iubire ni se cere și pentru cei morți; multă iubire, mult prețuită de Domnul. Și atunci prin rugăciunile noastre pentru cei răposați și prin faptele noastre de milostenie trupească sau sufletească făcute în numele lor celor de pe pămînt, întru pomenirea acelora, se ușurează starea sufletească a celor plecați dintre noi și-i învrednicește Domnul de o stare mai bună, mai apropiată de părintele nostru cel ceresc. Aceasta pentru dragostea noastră dovedită prin fapte. Impărăția lui Dumnezeu este împărăția iubirii; numai unde este iubire sălășluiește Dumnezeu cu mila și îndurările Lui. Iată rostul rugăciunilor, al parastaselor și al faptelor de milostivire creștinească.

La toate acestea trebuie să ne gîndim cînd credem și mărturisim, articolul al unsprezecelea din Simbolul nostru de credință, privitor la înviere.

gm.

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 116 Sibiu, 1 martie 1968 Nr. 9—10

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Bucurie şi recunoştinţă

Un eveniment deosebit în viaţa Bisericii Ortodoxe Române, precum şi a celorlalte culte din Patria noastră, a avut loc joi, 29 februarie 1968.

În această zi, Domnul Nicolae Ceauşescu, *Preşedintele Consiliului de Stat, a primit, la Palatul Consiliului de Stat, în audienţă de prezentare pe şefii cultelor din ţara noastră.*

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată prin P. F. Patriarh Justinian, *I. P. S. Mitropoliţi* Iustin *al Moldovei şi Sucevei,* Nicolae *al Ardealului,* Firmilian *al Olteniei,* Nicolae *al Banatului, precum şi P. S. Episcopi vicari patriarhali* Antim *şi* Visarion.

Cu acest prilej au luat cuvîntul P. F. Patriarh Justinian, *Excelenţele lor* Marton Aron, *Episcopul romano-catolic de Alba-Iulia,* Papp Ladislau, *Episcopul reformat al Oradiei, precum şi Domnii* Hermann Binder, *vicarul Episcopiei evanghelice C. A. din Sibiu, şi* Moses Rosen, *şeful rabin al cultului mozaic.*

Adresîndu-se D-lui Nicolae Ceauşescu, *Prea Fericitul nostru Patriarh* Justinian *a spus printre altele:*

„Exprimîndu-ne bucuria şi recunoştinţa noastră profundă pentru prilejul fericit ce ni l-aţi acordat de a fi primiţi la Consiliul de Stat, noi, reprezentanţii Sf. Sinod, ai clerului şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române, împreună cu conducătorii şi reprezentanţii cultelor religioase din ţară, îndeplinim o cuvenită şi prea plăcută datorie de a ne prezenta astăzi Domniei Voastre în calitate de Preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, demnitate cu care aţi fost investit nu de mult prin dragostea şi preţuirea unanimă a poporului nostru".

Făcînd aluzie la cele cinci decenii de viaţă ale D-lui Nicolae Ceauşescu — *vîrstă la care „energia se uneşte cu înţelepciunea, avîntul înnoitor se leagă cu tradiţia sănătoasă a strămoşilor" — P. F. Patriarh* Justinian *a continuat: „Conduşi de aceleaşi sentimente şi de aceleaşi încredinţări care însufleţesc întreg poporul nostru, Vă rugăm să ne îngăduiţi, Domnule Preşedinte al Consiliului de Stat, să Vă prezentăm în numele nostru, în numele ierarhilor, slujitorilor şi credincioşilor Bisericii Ortodoxe Române, cele mai calde felicitări pentru marea răspundere şi vrednicie cu care V-a cinstit poporul nostru".*

„Folosim de asemenea această fericită ocazie, pentru ca în numele nostru şi al credincioşilor Bisericii noastre, să Vă asigurăm de devotamentul şi de tot sprijinul, cu care sîntem datori, pentru bunul mers al Statului, pentru prosperitatea şi bunăstarea materială şi spirituală a poporului. Convingerile şi îndeplinirea datoriilor noastre patriotice, ca cetăţeni ai Statului, sînt întărite şi de sentimentele noastre religioase, ca sentimente sacre, care ne obligă în conştiinţă la respect, supunere şi slujire a Statului, poporului şi conducătorilor lui".

„Nu vom precupeţi nimic — a spus în încheiere P. F. Patriarh Justinian — *pentru a sluji cu toată credincioşia şi cu tot elanul marile năzuinţi ale poporului, pentru fericirea lui, pentru înflorirea patriei, pentru zidirea noii vieţi de progres şi dreptate socială, pentru pacea şi cooperarea dintre toţi oamenii şi dintre toate popoarele.*

Integrîndu-ne întru totul efortului colectiv, împreună cu conducerea de Stat şi cu tot poporul, vom lucra în aşa fel ca şi noi, atît pe plan intern, cît şi pe plan extern, să afirmăm şi să sprijinim prestigiul deosebit de care se bucură patria noastră şi cu toţi să-l ridicăm cît mai sus".

Ceilalţi reprezentanţi ai cultelor au dat expresie devotamentului faţă de patria noastră, faţă de Conducătorii ei, faţă de cauza propăşirii poporului şi a păcii în lume.

A luat apoi cuvîntul Dl Nicolae Ceauşescu, *Preşedintele Consiliului de Stat, care, mulţumind vorbitorilor, a spus printre altele:*

„Consider că nu există îndatorire mai înaltă decît aceea de a sluji neabătut interesele poporului, de a face ca România socialistă să devină mai prosperă, mai puternică, cu drepturi egale şi suverane în rîndul naţiunilor lumii.

Cetăţenii patriei s-au convins că, în politica sa, Statul nostru se călăuzeşte de interesele supreme ale naţiunii noastre, ale păcii şi progresului în lume — şi tocmai de aceea întregul popor, fără deosebire de naţionalitate sau de credinţă religioasă, munceşte cu însufleţire pentru înfăptuirea programului de dezvoltare economică şi culturală a ţării".

„Socialismul a adus împlinirea aspiraţiilor celor mai înalte ale tuturor celor ce muncesc din patria noastră, a asigurat şi asigură egalitate deplină în drepturi tuturor cetăţenilor, indiferent de naţionalitate şi credinţă religioasă — fii egali ai marii noastre familii — Republica Socialistă România".

Continuînd, Dl Nicolae Ceauşescu *a adăugat: „Noi apreciem contribuţia cultelor, a dv., conducătorii acestora, la opera de zidire a României noi, simţămintele pe care le-aţi exprimat faţă de politica internă şi externă promovată de partidul şi statul nostru, faţă de măsurile întreprinse pentru progresul şi prosperitatea patriei, ca şi pentru apărarea cauzei păcii şi colaborării între popoare.*

Fără îndoială că prin activitatea dv., pusă în slujba intereselor supreme ale patriei şi poporului, puteţi contribui, alături de toţi factorii Statului nostru, la promovarea acestei politici atît în ţară cît şi în străinătate".

În încheierea cuvîntului său, Dl Nicolae Ceauşescu *a spus: „Noi am dori — şi ne exprimăm convingerea — că dv., ca şi pînă acum, veţi susţine această activitate politică atît în ţară cît şi în relaţiile pe care le aveţi cu alte culte din străinătate.*

Avem convingerea că prin munca unită a tuturor cetăţenilor patriei noastre, români, maghiari, germani, de alte naţionalităţi — indiferent de credinţe religioase şi concepţii filozofice — vor fi înfăptuite măreţele ţeluri ce ni le-am propus, naţiunea noastră liberă şi independentă va păşi mai departe pe calea bunăstării şi fericirii întregului nostru popor".

În timpul întrevederii au mai luat cuvîntul I. P. S. Iustin Moisescu, *Mitropolitul Moldovei şi Sucevei, precum şi alţi reprezentanţi de culte, exprimînd cu toţii mulţumiri călduroase Consiliului de Stat şi guvernului ţării, pentru drepturile de care se bucură Cultele în Republica Socialistă România, subliniind, de asemenea, sentimentele de respect şi de aprobare unanimă cu care este primită politica externă a Statului nostru şi asigurînd, totodată, pe Domnul Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, că toate cultele vor milita alături de întregul popor pentru înfăptuirea acestei politici, consacrată colaborării între popoare, securităţii europene şi apărării păcii în lume.*

Ca participant la această audienţă de prezentare de la Consiliul de Stat, şi urmînd obiceiului introdus în Catedrala noastră mitropolitană din Sibiu, Duminică, 3 martie a.c., după Sf. Liturghie, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *a vorbit credincioşilor, informîndu-i despre problemele bisericeşti şi patriotice mai importante din ultimul timp, insistînd cu deosebire asupra evenimentului care a format obiectul prezentelor noastre rînduri.*

Cu prilejul acestei audienţe la Preşedintele Consiliului de Stat — a spus printre altele I. P. S. Sa — Dl Nicolae Ceauşescu a arătat o înaltă preţuire contribuţiei pe care Biserica Ortodoxă precum şi celelalte culte o aduc la propăşirea vieţii celei noi din Patria noastră socialistă.

Această înaltă apreciere a participării credincioşilor şi slujitorilor cultelor la lucrarea de înălţare a Patriei, pe care o desfăşoară cu toată înţelepciunea Conducătorii noştri de Stat, ne îndatorează pe toţi ca şi de acum înainte, cu puteri sporite şi însufleţire mereu proaspătă, să fim gata să dăm Patriei toată capacitatea noastră de muncă şi creaţie pentru continua ei înflorire.

Mai presus de toate — a încheiat Înaltul nostru Arhipăstor — se cuvine să afirmăm unitatea noastră naţională şi solidaritatea de nezdruncinat cu conducătorii Patriei noastre, care se străduiesc permanent să ridice ţara şi poporul nostru pe noi şi noi culmi de propăşire, spre binele nostru al tuturor şi al păcii în lume.

T.

Simbolul Credinţei

ARTICOLUL AL DOISPREZECELEA

„Şi viaţa veacului ce va să fie. Amin!"

Despre viaţa de apoi, Mîntuitorul ne-a învăţat în repetate rînduri prin multe pilde şi asemănări. Să ne reamintim vreo cîteva.

„După cum se adună neghina şi se arde în foc, aşa va fi şi sfîrşitul veacului" (Matei 13, 40). Acum va zice Împăratul către cei din dreapta: „Veniţi binecuvîntaţii Tatălui meu şi moşteniţi împărăţia gătită vouă de la facerea lumii; iar celor din stînga: Duceţi-vă de la mine, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi slujitorilor lui" (Matei 25).

Aşadar după judecata de obşte, cea generală, Dumnezeu desparte pe cei ce i-au ascultat şi au urmat cuvintele Lui, de cei ce au fost doar credincioşi cu inimile, iar cu faptele ba.

Ce se întîmplă cu cei din împărăţia vieţii veşnice? Rămîn trup şi suflet? Da. Ca în ziua judecăţii. Dar trupul nu mai moare, nu se mai descompune, căci nu mai este un trup din carne, ci unul duhovnicesc. „Trupul stricăcios" se preface în „trup nestricăcios", în „trup duhovnicesc" (I Cor. 15, 41—44), „ca al îngerilor din ceruri" (Matei 22, 30), şi aşa vor dăinui în veacul veacului, bucurîndu-se de faptul de a vedea pururea faţa lui Dumnezeu şi de a înţelege şi gusta armonia supremei fericiri, ca rod al iubirii creştineşti. Aceasta e viaţa de veci despre care ne învaţă Crezul în ultimul său articol.

Să însemnăm acum şi cîteva din cuvintele Sfintei Scripturi care ne învaţă despre aceasta.

„Iubiţilor, zice Sf. Ap. Ioan Evanghelistul, acum noi sîntem copiii lui Dumnezeu, dar încă nu ni s-a descoperit ce vom fi; ştiu însă, că atunci, cînd se va arăta, vom fi asemenea lui pentru că îl vom vedea cum este. Şi tot omul care are această nădejde se curăţă pe sine, precum curat este el" (I Ioan 3, 2—3). „Eu socotesc — scrie Sf. Apostol Pavel celor din Roma, că suferinţele vremelnice nu preţuiesc nimic faţă de slava care are să se descopere pentru noi" (Romani 8, 8).

„Ferice de cei ce păzesc poruncile lui, ca să aibă drept la pomul vieţii" (Apoc. 22, 14).

Ferice deci, de cei ce trăiesc cu rîvnă şi dragoste învăţăturile creştineşti ale Bisericii noastre, căci ei se vor împărtăşi de „viaţa veacului ce va să fie" Amin!

*

La capătul acestui şir de articole ne dăm seama, că Simbolul Credinţei niceo-constantinopolitan. Crezul sau Credeul cum îi mai zicem, rezumă într-adevăr învăţăturile cele mîntuitoare ale Domnului, că fiecare cuvînt din simbol e luat din Sfînta Scriptură şi Sf. Tradiţie, că poartă într-nsul ca într-un sîmbure comori de adevăr veşnic: că sfintele sinoade ecumenice călăuzite de Domnul prin Duhul Sfînt au luat şi au dat credincioşilor daruri luminoase scoase din vistieria Bisericii, din lada ei de zestre primită de la Mîntuitorul. Noi am spus, desigur, foarte puţin din cele descoperite nouă de Domnul şi rezumate aşa de scurt în cele 12 articole de credinţă ale Crezului.

Articolele 1 pînă la 8 adună într-un mănunchi tot ce trebuie să ştie un creştin despre unicul Dumnezeu în trei feţe: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt; că a doua Faţă, care este de mai înainte de toţi vecii ca Fiu al lui Dumnezeu, s-a născut sub timp, ca Fiu al Omului, adică s-a unit firea dumnezeiască cu firea omenească spre a ne mîntui pe noi din robia păcatului; că a treia Faţă — Duhul Sfînt, dătătorul de viaţă şi făcător al vieţii celei noi, adică al sfinţirii noastre şi al mîntuirii noastre, este cel ce a pus adevărul veşnic în gura proorocilor şi profeţilor. Partea cuprinsă între articolele 1 şi 8 ne îndreaptă privirea spre cer, spre Sfinţenia Absolută. Articolele 9 pînă la 12 ne pun în faţă învăţătura despre cele referitoare la viaţa creştinului pe pămînt, care să ne poarte paşii spre casa de oaspeţi în grija căreia ne-a dat Domnul să ne înveţe şi să ne cerceteze şi vindece ranele şi neputinţele noastre prin harul Duhului Sfînt, lucrare de mîntuire ce ni se dă prin mijlocirea celor şapte Sfinte Taine şi aşa ne pregăteşte fără încetare pentru a fi vrednici de înviere şi de viaţa veacului ce va să fie!

Şi pentru ce ni s-a dăruit această icoană minunată a credinţei noastre creştineşti dreptmăritoare? Ni s-a dat, ca adîncind înţelesul să ne putem pune în raportul cel mai fericitor cu Făcătorul nostru, raport sau legătură, care aduce cu sine acea pace sufletească, acea linişte lăuntrică ce ne face să gustăm încă în viaţa de pe pămînt bucuria vieţii celei veşnice, ferindu-ne de păcat.

„Ce folos, fraţii mei, de va zice cineva că are credinţă, dar fapte nu are? Poate oare credinţa aceasta să-l mîntuiască? Fiţi făcătorii cuvîntului nu numai ascultătorii lui. Credinţa fără fapte moartă este" — ne lămureşte Sf. Iacob (2, 14—17). Tocmai pentru a nu fi numai creştini cu numele, Biserica ne-a pus înaintea ochilor, a inimii şi a cugetului Simbolul credinţei niceo-constantinopolitan, ca să-l rostim zilnic şi la toate slujbele, poruncindu-ne să nu schimbăm nici un cuvînt din el, nici să adăugăm sau să lăsăm afară vreunul.

Dăm deci mărire lui Dumnezeu că ne-a ajutat să ducem lucrul nostru pînă la capăt.

Gh. Maior

Vechiul Testament, factor de educaţie morală a credincioşilor

Vechiul Testament îşi are geniul său original. Prin prinosul gîndului şi îndemnului spre mai bine el s-a făcut prezent în nevoile morale ale credincioşilor. Pentru a deprinde anumite moravuri şi forme de viaţă care desăvîrşesc personalitatea credincioşilor, Vechiul Testament e un factor de servire publică în calitatea lui de îndrumător spre acea plinire în care se cuprind toate unitar şi desăvîrşit.

Indată după alcătuire, Sfînta Scriptură a Vechiului Testament flutură în gîndirea acelora care luptau cu mijloace religioase pentru ca ce e profan şi pămîntesc să se modeleze după ceea ce este ceresc şi sfînt.

Pentru cei dintîi creştini, din epoca patristică şi din cea a veacurilor următoare apoi, Vechiul Testament devenise carte de căpătîi. Învăţătura creştină se poate studia dependent de Vechiul Testament. Nu e vorba atît de o ţesătură de influenţă ci de o prezenţă a Vechiului Testament, prin produsele sale spirituale. Acest rol spiritual l-a menţinut Vechiul Testament. Credincioşii Bisericii păstrează un viu contact cu antichitatea biblică, prin acele valori care-l ancorează pe om într-o realitatea transcendentă. Este mai uşor să înţelegi concepţia creştină despre viaţă dacă ţinem seamă de rolul avut de Vechiul Testament în pregătirea ei. Recunoaştem în unii din factorii hotărîtori ai ideilor creştine multe influenţe provenite din antichitatea biblică. Istoria Bisericii începe cu Vechiul Testament, după cum gîndirea filozofică şi ştiinţifică modernă îşi trage originea din vechile cugetări ale celor de demult.

Noul Testament este o prelungire firească a celui Vechi. Dacă un necunoscător al Bibliei ar citi nepreocupat numai Noul Testament s-ar întreba nedumerit: bine, dar partea premergătoare unde-i? Dacă invers, ar începe cu Vechiul Testament şi ar continua apoi cu citirea Noului, va recunoaşte o legătură organică între Testamente. Ambele le-ar crede dintr-o bucată cum rădăcina şi trunchiul formează copacul. Nu se poate presupune Noul fără Vechiul, după cum nu s-ar putea închipui vale fără deal.

Din scrierile Vechiului Testament se inspira Mîntuitorul cînd voia să convingă pe discipolii Săi că în Vechiul Testament există adevăruri veşnice. El se declară pe sine Începutul şi Sfîrşitul, vorbeşte despre creare, despre potop, pieirea Sodomei, Rugul aprins, semnul lui Iona, despre Moise şi Solomon şi despre cei insuflaţi de Duhul Sfînt.

Scrierile Sf. Apostol Pavel abundă în referiri la Vechiul Testament, prin care justifică literal, alegoric sau tipic mersul istoric al creştinismului.

Sf. Petru susţine că ceea ce s-a vorbit prin profeţi e glasul lui Dumnezeu. Realizarea dumnezeiescului plan are o cauzalitate istorică: „Ceea ce s-a plinit s-a zis mai înainte de Duhul", citim la F. Ap. 1, 16. Cu alte cuvinte Vechiul Testament este lampa aşezată în trecutul omenirii ca să lumineze calea credincioşilor spre Acela care învaţă că omul e perfectibil, că „energia umană e menită să se exteriorizeze numai în bine, adevăr şi frumos".

Sfinţii Părinţi învaţă că avem destule motive de morală pentru a preţui paginile Bibliei vechi.

Buni cunoscători ai realităţii, ctitorii aşezămintelor noastre bisericeşti merg pe urmele acelora.

Bisericile şi mănăstirile româneşti sînt împodobite cu motive pe care ctitorii evlavioşi le-au ales c-o prevedere deosebită din sf. cărţi ale Vechiului Testament. Din *Iov* cînd e vorba de un protest al conştiinţei umane, că adevărurile mari şi veşnice rămîn simple izvoare de principii neaplicate în relaţiile dintre oameni. Strigatul concentrat în vorbele: „fie-vă milă de mine, fie-vă milă, o fraţilor" e glasul de strigare al celor pentru care zorile dreptăţii încă n-au răsărit. Din *Cîntarea Cîntărilor,* care combate superficialitatea vieţii şi aduce mai multă omenie şi devotament, mai multă virtute în relaţiile dintre oameni, din Decalog, cînd precizează ideea de progres în iubirea faţă de oameni.

Dacă Cîntarea Cîntărilor scoate la iveală valoarea şi puterea universală a iubirii, cartea Proverbelor a strîns o mulţime de observaţii şi chiar o experienţă personală bogată pentru a se vedea „ce este bine pentru fiii omului să facă sub cer în curgerea zilelor vieţii lor". Scopul cărţilor didactice ale Vechiului Testament este de a antrena democratismul umanităţii, extinderea orizontului cultural şi a celorlalte valori care înfrumuseţează pe om, că valoare are omul prin însuşirile spiritului, tăria voinţii, puterea de a munci, claritatea judecăţii, delicateţea sentimentelor.

Profeţii afirmă principii înalte despre viaţă. *Isaia* este un strigăt de alarmă împotriva superstiţiilor, a idolatriei, a afacerismului, a minciunii şi a furtişagului. *Ieremia* dă exemple de înaltă curăţenie omenească: „iubiţi dreptatea şi umblaţi pe cărările ei, vestiţi pacea şi trăiţi în pace ca să aveţi viaţă şi noroc". Celor şovini şi egoişti le dă sfat şi povaţă, iar pe cei buni îi întăreşte în convingerea că vor dobîndi drepturi pe care lumea veche le refuzase omului.

Marile genii s-au inspirat cu plăcere şi din atmosfera de puritate a Vechiului Testament. Inspiraţiile lui *Sebastian Bach* nu le putem închipui fără Vechiul Testament. *Händel* are oratoriile: Iosif în Egipt, Iona, Samson, Debora, Iefta, Susana, Saul, Solomon. *Haydn* Creaţiunea, *Beethoven* „Cerurile spun". Opera muzicală a lui *Gh. Dima* e adîncă şi religioasă, cîntările sale funebrale şi liturgice pentru cor sînt scoase din acelaşi izvor.

Gavriil Muzicescu îşi dezvoltă activitatea sa în strînsă legătură cu Cartea Psalmilor. Maestrul *Sabin Drăgoi* a întrebuinţat pentru coruri mixte texte din psalmi, precum: „Lăudaţi pe Domnul", „Strigat-am către Domnul în strîmtoarea mea", iar pe note a pus Isaia 6, 8; Ps. 50, 16 ş. a.

Pentru valoarea lui educativă Vechiul Testament este reprodus în artă. *Rafael* rămîne un artist extraordinar prin sufletul pe care-l pune în pictarea scenelor sale: Binecuvîntarea lui Noe, Avraam, Visul lui Iacob, Regina din Saba.

Michel Angelo îşi păstrează nemurirea istorică prin lucrările: Crearea lumii, Crearea omului, Căderea, Potopul, Moise, Isaia, Ieremia.

Cel mai reuşit curcubeu s-a alcătuit pe baza cap. VIII din Geneză, de către *Rubens.*

Rembrandt trăieşte pas cu pas emoţiile scenelor vechi testamentare: cînd i se naşte o fiică pictează închinarea magilor, după ce a avut durerea s-o piardă pictează jertfa lui Avraam. Lucrarea sa Plecarea îngerului de la Tovie este importantă nu pentru lumina care dă o perspectivă modelului, ci pentru înaltele satisfacţii sufleteşti care se desprind din meşteşugul olandezului. Bătrînul Tovie este în tabloul acesta un erou al virtuţii. *Holbein* cel tînăr (sec. XVI) este totdeauna instructiv. Din sculptura sa Adam şi moartea se desprind două adevăruri: elogiul înţelepciunii şi nimicnicia vieţii pămînteşti.

Nicolae *Grigorescu* a pictat atîţia profeţi că era destul de familiarizat cu Vechiul Testament. „Luptam ca Iacob cu îngerul ca să izbutesc", zicea marele artist. El a întrebuinţat culori de calitate, fiindcă zicea: „E păcat să zugrăveşti chipuri de profeţi cu boieli proaste".

Cea mai des tipărită carte la români a fost Psaltirea. Ea a fost deacurmezişul multor secole singura noastră lectură.

Astfel chiar şirul bibliografiei biblice îl deschide o Psaltire, Psaltirea *scheiană.*

Psaltirea a fost cartea care a inspirat mai mult pe cărturarii vechi. Mitropolitul poet *Dosoftei* a lucrat „5 ani foarte cu osîrdie" pentru a trimite în lume psaltirea stihuită.

Lunga osteneală a mitropolitului cărturar e justificată deplin, căci dintre cărţile atît de felurite ale Vechiului Testament nici una nu e care să se poată potrivi, pentru nevoile, pentru durerile, pentru bucuriile şi pentru nădejdile fiecăruia, ca psalmii. „În cele 150 de mărturisiri

(Continuare în pag. 4)

Cadru nou — perspective noi

Instituirea și punerea în funcțiune — ca urmare a hotăririi din februarie a Marii Adunări Naționale — a noului cadru organizatoric-teritorial al țării noastre constituie o etapă de seamă în procesul de plină transformare calitativă a statului nostru. Ele sînt de o deosebită importanță pentru progresul țării, întrucît deschid perspectivele unei dezvoltări necontenite și multilaterale.

Decurgînd din ansamblul de măsuri stabilite de Conferința Națională în vederea perfecționării continue a formelor și metodelor de organizare și conducere a activității economice și sociale, ampla acțiune de sistematizare și de structurare armonioasă și judicioasă a teritoriului țării noastre are o însemnătate deosebită în viața societății noastre socialiste: prin ea toate elementele constitutive ale organismului teritorial al întregii noastre țări sînt puse în condițiile necesare unei dezvoltări unitare și armonioase, ea deschizînd largi perspective de progres economic și social-cultural.

În stadiul actual al înfăptuirii treptate a operei de desăvîrșire a construcției socialiste, perfecționarea organizării administrativ-teritoriale răspunde unei cerințe majore, ea asigurînd desfășurarea în bune condițiuni a acestei opere, a ridicării neîncetate a bunăstării poporului. Ca atare, ea constituie o nouă și grăitoare dovadă a grijii deosebite pe care înalta oîrmuire de stat o poartă pentru propășirea și fericirea poporului.

Principiile care stau la baza noului cadru organizatoric-teritorial al țării noastre sînt rodul firesc al concluziilor desprinse din experiența bogată a anilor de construire a vieții cele noi din țara noastră, precum și unele deficiențe constatate în funcționarea vechii noastre structuri administrativ-teritoriale. Aceste principii sînt expresia grăitoare a spiritului științific și înnoitor, a gîndirii vii și creatoare a înaltei noastre oîrmuiri de stat, care se concretizează în elaborarea unei politici bazate pe cunoașterea corespunzătoare a realităților țării, a cerințelor vieții, a legilor ce diriguiesc dezvoltarea socială.

Înlăturînd diferite fenomene de paralelism, de suprapuneri, de dispersare neraională a forțelor, noua fizionomie a structurii administrativ-teritoriale — în trepte succesive de mărime și complexitate, articulate pe județe — oferă cadrul cel mai propice pentru larga desfășurare a tuturor forțelor și capacităților creatoare ale poporului nostru, pentru creșterea inițiativei și responsabilității organelor locale, pentru mai buna valorificare a potențialului uman și material al tuturor orașelor și comunelor.

Urmărind ridicarea nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii, noul cadru de organizare administrativ-teritorială a României cuprinde 39 de județe. Acest cadru corespunde întru totul intereselor generale ale societății noastre, precum și cerințelor concrete ale dezvoltării multilaterale a țării, tinzînd spre desăvîrșirea construcției socialiste, spre urcarea pe trepte noi de civilizație și de cultură.

În cadrul noii împărțiri administrativ-teritoriale a țării, fiecare județ este astfel constituit încît reprezintă o unitate teritorială complexă din punct de vedere economic și social-cultural, care este echilibrată ca suprafață, ca număr de locuitori și ca potențial economic. Ca atare, județul este capabil să asigure valorificarea la un nivel superior a resurselor materiale și umane de pe întreg cuprinsul țării.

Superioritatea noului cadru organizatoric-teritorial este evidentă. Ea constă în faptul că — pornind de la tradițiile istorice locale, de la actualul nivel de dezvoltare economică, de la relațiile stabilite în anii construcției socialiste — noul cadru asigură posibilități largi de progres în toate ramurile vieții economice și sociale.

Este de remarcat — ca deosebit de important — și faptul că noua structură administrativ-teritorială asigură aplicarea mai rodnică a principiului centralismului democratic, apropierea conducerii centrale de unitățile de bază prin înlăturarea verigilor inutile. Prin aceasta creează condiții favorabile pentru ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități a organelor locale.

Constînd din unități grupate în funcție de particularitățile geografice, economice, demografice și de tradiție cu scopul de a face cu putință valorificarea unitară, rațională și deplină a resurselor materiale și umane respective, noul cadru administrativ-teritorial va permite extinderea și diversificarea producției materiale, ridicarea gradului de ocupare a forței de muncă, creșterea nivelului de deservire și — implicit — acela al dotării teritoriului respectiv cu întreaga gamă necesară a înzestrărilor obștești.

Pe lîngă aceasta, prin procesul de repartizare armonioasă a forțelor de producție pe teritoriul respectiv, se asigură concentrări optime ale forțelor de muncă și o dezvoltare continuă a potențialului său economic și social-cultural.

Noua structură administrativ-teritorială creează, totodată, condițiile cele mai favorabile pentru desfășurarea unui avînt și mai susținut al vieții culturale în toate județele, inclusiv în acelea unde o parte a populației este alcătuită din naționalități conlocuitoare, cărora le oferă un cadru propice pentru creșterea activității literare și artistice de creație în limba maternă.

După cum s-a subliniat cu drept cuvînt din partea celor competenți, instituirea unor mai bune forme de organizare administrativ-teritoriale nu reprezintă un scop în sine și nici nu constituie totul pentru asigurarea bunului mers în circuitul vieții noastre contemporane. Ca atare, ele nu asigură — prin ele însele — succesul dorit. Factorul decisiv, care le dă viață și care asigură propășirea vieții în făgașul lor, este omul. *Acesta este chemat ca — folosind cadrul favorabil care a fost creat — să asigure — prin conștiinciozitatea și hărnicia lui — îmbunătățirea calitativă a muncii creatoare ce se desfășoară în sînul acestor noi tipare de viață.*

De aceea, principalul lucru ce se impune în fața acestui cadru nou, care deschide perspective noi de dezvoltare, este ca toți cei ce lucrează în cadrul lor să acționeze, cu răspundere, cu inițiativă și operativitate, însuflețiți de spiritul unei dăruiri neprecupețite pentru necontenita dezvoltare multilaterală a patriei.

În condițiile perfecționării structurii administrativ-teritoriale, crește nu numai răspunderea personală a cadrelor de conducere, ci și răspunderea fiecărui cetățean. De aceea, se cuvine să nu uităm că înalta oîrmuire de stat „cere tuturor să servească cu credință interesele patriei, ale poporului". De asemenea că „...nu există îndatorire mai înaltă decît aceea de a sluji neabătut interesele poporului, de a face ca România socialistă să devină mai prosperă, mai puternică, cu drepturi egale și suverane în rîndul națiunilor lumii".

Să dăruim totul pentru propășirea și înflorirea Patriei noastre!...

C. S.

Miron Costin

(1633 — 1968)

Intr-o mică piață în plin centru al orașului Roman, nu departe de frumoasa intrare la Sf. Episcopie a Romanului și Hușilor, o statuie modestă marchează locul unde, în 1691, cădea jertfă, răpus de securea călăului din porunca lui Constantin Cantemir, unul dintre marii noștri cronicari: bătrînul, învățatul și iubitorul de țară Miron Costin. El cădea victimă a rivalităților familiilor boierești din acea vreme, deasupra acestei rivalități însă situîndu-se lupta lui de a dezrobi țara de sub jugul otoman, dragostea lui fierbinte de plaiurile noastre strămoșești. Această dragoste vibrează puternic în toate scrierile sale și ea este exprimată uneori direct în cuvinte ca acestea: „Dacă zeițele din fabulele grecești ar fi aflat despre aceste ținuturi, ar fi venit desigur aci din Olimpul lor. Peste tot cîmpii mănoase, pășuni întinse; care alte pămînturi din lume se pot asemăna cu acestea?".

Dragostea de „țară cu cîmpii pline de flori, asemenea raiului", cum tot el spune, ca și de poporul din care făcea parte se desprinde grăitor și din motivele care l-au determinat să pună mîna pe pană și să scrie, căci „a lăsa nescris, cu mare ocară înfundat neamul acesta de o seamă de scriitori, ieste inimii durere". „Scriitorii" la care M. Costin face aici aluzie sînt unii istorici străini, ba și unii autohtoni de teapa lui Simion Dascălul, care, din neștiință, vînturau unele legende injurioase la adresa poporului nostru, împotriva cărora înțeleptul cronicar ia o categorică atitudine. Căci nu „ieste șagă a scrie ocară vecinică unui neam, că scrisoarea ieste un lucru vecinic. Cînd ocărăsc într-o zi pe cineva, ieste greu a răbda; dar în veci?". Drept aceea, cărturarul cronicar are deplina conștiință a responsabilității scrisului său, atît față de adevărul istoric cît și față de viitorime. „Eu voi da seama de ale mele, cîte scriu" — ca să folosim chiar cuvintele sale.

Miron Costin are deosebitul merit de a fi demonstrat științificește originea latină a poporului nostru și, ca urmare firească a acestui lucru, unitatea întregului popor, cu toată împărțirea, în acel timp, din punct de vedere politic în mai multe provincii. El este primul nostru istoric, care scrie o carte despre istoria poporului român și anume: „De neamul moldovenilor, din ce țară au venit strămoșii lor", lucrare de-o vibrantă simțire patriotică, în care bătrînul cronicar mărturisește: „Biruit-au gîndul să mă apucu de această trudă, să scot lumii la vedere felul neamului din ce izvor și seminție sîntu lăcuitorii țării noastre, Moldovei și Țării Românești și românii din țările ungurești".

Lucrări de mare valoare rămîn și „Letopisețul Țării Moldovei de la Aaron Vodă încoace de unde este părăsit de Ureche vornicul din Țara de Giosu", „Cronica Țării Moldovei și Munteniei" sau „Cronica polonă" și „Poema polonă", ultimele două în limba poloneză, pe care o cunoștea foarte bine.

Merit important are Miron Costin și în demonstrarea calităților limbii române, la afirmarea ei ca instrument sau mijloc de cultură egal celorlalte limbi literare europene. „Nu poftesc — mărturisește patriotul cronicar — vreo laudă dintr-această puțină osteneală, ci mai mult să se vază că să poate și în limba noastră a fi acest feliu de scrisoare ce se cheamă stihuri. Și nu numai aceasta, ce, și alte dăscălii și învățături ar putea fi pre limba românească".

M. Costin se referă în această mărturisire cu deosebire la poemul său „Viața lumii", creație de seamă a începuturilor poeziei noastre culte, din care reținem ultimele versuri:

Ia aminte dară, o, oame, cine ești pe lume,
Ca o spumă plutitoare rămîi fără nume.
Una fapta, ce-ți rămîne, buna, te lățește,
În ceriu cu fericire în veci te mărește.

Rezultă din acest fragment că binele este singura valoare care nu se pierde și care ne însoțește pretutindeni, fericindu-ne nu numai aici ci și-n veșnicie.

Notăm în continuare și alte frumoase și ziditoare cugetări morale și considerații istorice desprinse din lucrările înțeleptului nostru scriitor.

— Banii răscolesc împărățiile și mare cetăți le surpă, cum să zice cu un cuvînt leșesc: Sula de aur zidul străpunge.

— După scîrnave fapte, scîrnave morți vin.

— Nu întotdeauna adevărul are nevoie de vorbire aleasă, el se mulțumește cu cea mai simplă povestire.

— O! nesățioasă hirea domnilor spre lățire și avuție oarbă. Pre cît să mai adaoge pre atîta rîhnește. Poftile a domnilor și a împăraților n-au hotar. Avînd mult, cum n-ari avea nemica le pare. Avînd domnie, cinste și mai mari și mai late țări poftesc.

— Pentru aceia au dat Dumnădzău să aibă împărații, craii, domnii, cîrmuitorii țărilor, să aibă svetnici pe lîngă sine, cu care vorobind o treabă, să frămînte cu vorova lucrul care este mai spre îndemînă. Iară ce fac domnii singuri den gîndurile sale sau den șoapte, rar lucru iesă la folos, că încă în lume om n-au născut pînă acmu ca acela să nu-i trebuiască voroava cu svat.

Sînt constatări din vitregia vremurilor pe care le trăia.

Incheiem cu cîteva versuri din „Stihuri împotriva zavistiei", în care invidiosul, defăimătorul semenului este schițat într-o fidelă imagine:

Vacul tău n-are pace, zavisnice oame,
Colțul tău, plin de venin, piiere tot de foame,
Să muște pe cineva pururea rîvnește,
În ce chip ar ocărî, pururea păzește.

Am înseilat aceste cîteva rînduri ca un modest omagiu adus amintirii patriotului cronicar, diplomat și literat care a fost Miron Costin, de la a cărui naștere se împlinesc în acest an 335 de ani.

Gh. P.

Despre Biserică

Biserica este aşezămîntul sfînt, întemeiat de Mîntuitorul nostru Iisus Hristos spre sfinţirea şi mîntuirea credincioşilor. Din ea fac parte toţi cei uniţi prin aceeaşi credinţă dreaptă în Hristos şi care se împărtăşesc din aceleaşi Sfinte Taine, cler şi popor deopotrivă. Ea cuprinde de asemenea pe sfinţii îngeri şi pe toţi drepţii adormiţi în Domnul.

Iisus Hristos a întemeiat Biserica Sa pe Cruce (Fapt. Ap. 20, 28) şi a făcut-o văzută la praznicul Cincizecimii sau Rusalii, cînd a trimis pe Duhul Sfînt, în chip de limbi de foc asupra Apostolilor, care prin propovăduirea lor au organizat prima obşte de credincioşi (Fapt. Ap. 1, 8; 2, 41). Capul Bisericii creştine este Iisus Hristos, iar Biserica este trupul Lui, precum ne învaţă Sf. Ap. Pavel: „Şi pe el l-a dat cap Bisericii, mai presus de toate, care este trupul lui" (Efes. 1, 22—23).

În calitatea Lui de cap al Bisericii, Hristos conduce Biserica, iar Duhul Sfînt ca „Domnul de viaţă făcător" o însufleţeşte. Asemenea Mîntuitorului, cel în două firi, Biserica are două înfăţişări: una văzută, care e omenirea şi alta nevăzută, care e lucrarea Sf. Duh, sau dumnezeiescul har, izvorul vieţii, lucrării şi unităţii ei. *Sf. Ap. Pavel* scrie Efesenilor: „Nevoiţi-vă a păzi *unirea Duhului întru legătura păcii*. Un trup şi un duh, precum şi chemaţi sînteţi într-o nădejde a chemării voastre" (Ef. 4, 3—4). *Iar Fer. Augustin* spune: „Ceea ce este sufletul pentru trupul omului, aceasta este Duhul Sfînt pentru „Trupul lui Hristos", care este Biserica. Sf. Duh lucrează în toată Biserica, ceea ce lucrează sufletul în toate mădularele unui singur trup".

Credincioşii ajung membrii ai Bisericii prin harul Sf. Taine, îndeosebi prin Sf. Botez şi prin Impărtăşanie. Prin Sf. Botez noi ajungem mădulare ale Bisericii, murind şi înviind în chip tainic cu Hristos. Prin Sf. Impărtăşanie ne facem purtători de Hristos, înzestraţi cu puteri duhovniceşti pentru drumul desăvîrşirii. Mîntuitorul zice: „Cel ce mănîncă trupul meu şi bea sîngele meu, întru mine petrece şi eu întru el" (Ioan 6, 56).

Mîntuitorul a lăsat ca Biserica să-i continue lucrarea de mîntuire prin *cele trei puteri sau slujiri* ale Sale pe pămînt: *învăţătorească, arhierească* şi *împărătească. Puterea de a învăţa* a fost dată Bisericii prin porunca Mîntuitorului: „Mergînd învăţaţi toate neamurile" (Matei 28, 19). *Puterea arhierească sau sfinţitoare* a fost dată de Mîntuitorul Bisericii prin Apostoli, cărora le spune la prima întîlnire după înviere: „Luaţi Duh Sfînt; cărora le veţi ierta păcatele, se vor ierta lor şi cărora le veţi ţinea, vor fi ţinute" (Ioan 20, 22—23). Puterea sfinţitoare se revarsă în Biserică prin ierarhia, care-şi are începutul de la Sf. Apostoli (I Tim. 3, 1—16). Miezul puterii sfinţitoare a Bisericii se află în aducerea Jertfei Euharistice, în care Mîntuitorul însuşi, ca Arhiereu, se aduce jertfă fără de sînge şi îndeamnă pe ucenici: „Aceasta să faceţi întru pomenirea mea" (Luca 22, 19). Prin puterea sfinţitoare se săvîrşesc Sf. Taine, începînd cu Botezul, pe care Mîntuitorul îl aşează deodată cu slujirea învăţătorească (Matei 28, 19).

Puterea împărătească sau de conducere a fost dată Bisericii de Mîntuitorul prin Sf. Apostoli, cu cuvintele: „Cel ce vă ascultă pe voi, pe mine mă ascultă şi cel ce se leapădă de voi, de mine se leapădă" (Luca 10, 16) şi: „Precum m-a trimis pe mine Tatăl, şi eu vă trimit pe voi" (Ioan 20, 21).

Biserica este alcătuită din obştea văzută a credincioşilor, dar şi din toţi creştinii adormiţi în adevărata credinţă. Cei dintîi se numesc *Biserica luptătoare,* iar cea de a doua *Biserica biruitoare.* Cea dintîi luptă încă cu păcatul, cu răul în general, înfruntîndu-l sub toate formele şi se află pe drum, pe cînd cealaltă e biruitoare, a ajuns în patria ei şi membrii ei au căpătat premiul luptei, „cununile măririi" (II Tim. 4, 8). Amîndouă aceste Biserici alcătuiesc acelaşi Trup al lui Hristos. Ele sînt legate prin legătura dragostei; iar legătura dragostei se arată printr-un neîncetat schimb de bunuri duhovniceşti, de o parte şi de alta, adică rugăciunile celor vii pentru cei morţi şi mijlocirea celor adormiţi pentru cei ce sînt încă în această viaţă.

Membrii Bisericii luptătoare sînt toţi cei ce au intrat în ea prin Sf. Botez, păstrează neştirbite învăţăturile statornicite ale Sf. Soboare, cuprinse ca într-un mănunchi în Crez, străduindu-se să le împlinească. Membrii Bisericii biruitoare sînt drepţii şi îngerii.

Unii însă susţin că numai drepţii, nu şi păcătoşii, fac parte din Biserica luptătoare ceea ce este greşit, căci Mîntuiotrul printr-o seamă de pilde, ca aceea a neghinei (Matei 13, 24—39), a năvodului (Matei 13, 47—48), a ospăţului (Matei 22, 2—11), a celor zece fecioare (Matei 25, 1—13) şi în parabola cu oaia cea rătăcită (Matei 18. 12) — ne-a învăţat că şi păcătoşii fac parte din Biserică. Mîntuitorul arată chiar o grijă deosebită pentru cei ce greşesc dar pe care vrea să-i vindece: „N-au trebuinţă cei sănătoşi de doctor, ci cei bolnavi" (Matei 9, 12). Păcătoşii ocupă şi ei loc în Biserica Lui. Despărţirea drepţilor de păcătoşi se va face la judecata viitoare, cînd în împărăţia cea veşnică a lui Dumnezeu vor intra numai cei ce au făcut cele bune pe pămînt.

Ca creştini ai Bisericii Ortodoxe, cea una, sfîntă, sobornicească şi apostolească, să ne străduim a-i cunoaşte cît mai bine învăţăturile, a crede cu tărie în ele şi a le respecta cu sfinţenie, împlinindu-le zi de zi, lucrînd toate cele ce sînt ale dragostei şi păcii între oameni.

N. Terchilă

Gînduri la Sfintele Evanghelii

Duminica lăsatului de carne — a Înfricoşatei Judecăţi

Evanghelia: Matei 25, 31—46; Apostolul: I Cor. 8, 8—9.

COMUNITATE ŞI MÎNTUIRE

„Dacă mîncarea sminteşte pe fratele meu, nu voi mînca în veac carne, ca să nu smintesc pe fratele meu" (I Cor. 8, 13).

Mîntuirea adusă de Domnul nostru Iisus Hristos şi predicată în lume de către Sfinţii Apostoli, nu se dobîndeşte *de unul singur,* ci în legătura vieţii sociale, în care e prins fiecare ins, din naştere. Aceasta se arată, atît în evanghelia, cît şi în apostolul zilei de azi.

In apostol problema e pusă în legătură cu libertatea de a mînca „din cele jertfite idolilor" (I Cor. 8, 7). fapt despre care Sf. Pavel spune: „Că nici de vom mînca nu cîştigăm, nici de nu vom mînca nu păgubim" (Ibid. 8).

Aceasta privind cugetul şi cunoştinţa persosonală. In legătura socială, însă, lucrurile se schimbă. Căci: „Dacă mîncarea sminteşte pe fratele meu — care nu are cunoştinţa şi cugetul meu — nu voi mînca în veac carne, ca să nu smintesc pe fratele meu".

Prin această îndrumare, a ceea ce nu trebuie să fac, în raportul cu fratele meu, Apostolul defineşte două lucruri: *aspectul social al păcatului* şi *libertatea insului, prins în legătura socială.*

Dar dacă apostolul aduce această condiţionare *negativă* a mîntuirii în societate: *ce nu trebuie să fac,* sfînta evanghelie de azi arată condiţionarea ei pozitivă: *ce trebuie să fac,* prin cuvintele: „Căci am flămînzit şi mi-aţi dat de mîncat; am însetat şi mi-aţi dat de-am băut, străin am fost şi m-aţi primit; gol am fost şi m-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi m-aţi cercetat; în temniţă am fost şi aţi venit la mine" (Matei 25. 35—36).

Faţă de această condiţionare nu există nici o scuză şi nici un răspuns, pentru creştin (Ibid. 45), *ea este hotărîtoare în mîntuire.* Cei ce n-o urmează vor fi trimişi, cu cei de-a stînga, „în muncă veşnică", iar cei care o urmează vor avea parte, cu „drepţii", de: *„viaţa veşnică".*

Duminica lăsatului de brînză — a Izgonirii lui Adam din Rai

Evanghelia : Matei 6, 14—21; Apostolul: Rom. 13, 11—14

PORUNCA VREMII

„Acum este ceasul să ne trezim din somn!" (Rom. 13, 11).

In aceste cuvinte, cetite în apostolul de azi, se arată o altă condiţionare a faptei creştinului: *„porunca vremii",* adică ce trebuie să facă *acum,* pentru mîntuirea sa şi a societăţii din care face parte.

Rostit de Sfîntul Apostol Pavel *atunci,* cînd scria creştinilor din Roma, adus în prezent, acest *„acum"* s-ar putea continua astfel:

Acum, cînd o mare „noapte" a istoriei se pare că „a trecut, iar ziua s-a apropiat" (Rom. 13, 12), e porunca supremă pentru creştin, să se trezească „din somn", şi să lapede „lucrurile întunericului" (Ibid.), care sînt păcatele de tot felul: ura şi propagarea ei în lume; gîndurile de răzbunare şi de război; întrebuinţarea armelor ucigătoare de om şi distrugătoare de cultură şi civilizaţie.

Acum e vremea să se îmbrace în „armele luminii" (Ibid.), pe care le arată sfînta evanghelie de azi: *iertarea,* pentru iertarea cea mare a lui Dumnezeu; *postul,* însemnînd, în deosebi: depărtarea gîndului şi a faptei de la orice „fapte de ruşine" (Rom. 13, 13), morală şi socială; *bucuria* vieţii triumfătoare: *nădejdea răsplătirii,* „la arătare" (Matei 6, 18), pentru toţi cei care au înţeles *porunca Lui,* care rămîne mereu: *porunca vremii.*

Acum, cînd pe firul anului bisericesc se deschid larg: „uşile pocăinţii" drumul postului — e un moment suprem, în care creştinul e dator să se reculeagă şi să-şi dea seama, că rostul său prezent, în lume, este: îmbrăţişarea şi însuşirea efortului general spre bine, spre frumos, spre tot ceea ce este măreţ şi înălţător, spre *pacea,* după care însetează şi se trudesc toate popoarele pămîntului.

Aceasta înseamnă: înţelegerea poruncii vremii (Rom. 13, 11); umblarea ca la lumina zilei (Ibid. 13); şi *îmbrăcarea „întru Domnul nostru Iisus Hristos"* (Ibid. 14).

Pr. *Zosim Oancea*

Vechiul Testament factor de educaţie morală a credincioşilor

(Urmare din pag. 2)

de rugăciuni, de imnuri, de tînguiri, se află tot sufletul omenesc în întoarcerea lui asupra lui însuşi şi în avîntul plin de sfială şi de temere către puteri mai mari decît dînsul".

Prin concepţia despre viaţă inspirată Psaltirii, şi în general din Vechiul Testament, omul îşi aduce aminte că aparţine lui Dumnezeu şi numai în rîndul al doilea pămîntului. Versul mioritic:

„Pe-un picior de plai
Pe-o gură de rai"

mai păstrează o nostalgică amintire a raiului pe care-l pierdusem. Multe motive biblice se găsesc în graiul românesc. Cu totul sub influenţa Vechiului Testament se zice: „S-a lepădat ca Adam de rai", „De cînd cu moş Adam", „nimeni nu-i profet în ţara lui", „a fi sub lege", „tata Noe", „ţap ispăşitor", „a-şi pune cenuşă pe cap", „Domnul a dat, Domnul a luat", „A căuta cui de la corabia lui Noe", „E un Matusalem, gol cu sufletul, cum Adam gol fu cu trupul", „babilonie", „s-a vînduit pe un blid de linte".

Nu e de mirat că dragostea faţă de Vechiul Testament a împins catolicismul pînă la ieşirea de pe linia tradiţiei, cînd declarară doctoral că scrierile necanonice trebuiesc înscrise în catalogul celor de Dumnezeu inspirate.

De Vechiul Testament Luther s-a despărţit numai cu 8 zile înainte de moarte. Psaltirea o purta mereu în buzunarul hainei, convins să ea e Biblia în miniatură şi că acolo vei da de adevăratul: „Cunoaşte-te pe tine însuţi".

In lumina anglicanismului Vechiul Testament face o progresivă pregătire spre desăvîrşirea insului, prin acela pe care-l profeţeşte. Pentru popularizarea Vechiului Testament, prin tipar, Biserica britanică are un merit deosebit. Pînă azi a tipărit Vechiul Testament, întreg sau părţi din Vechiul Testament, în peste 1000 de limbi. Numai în 1936 a tipărit 11.686.131 de Biblii întregi sau părţi din Vechiul Testament.

Ar fi trebuit să spun de la început că se vorbeşte aşa de mult de influenţa profeţilor Isaia şi Ezechiel asupra poetului Virgiliu în descrierea minunatului prunc născut din misterioasa Virgo şi-n zugrăvirea epocii de aur a omenirii viitoare şi că Vechiul Testament intrînd în lumina cărturarilor evrei a produs Talmudul, intrînd în mîna beduinilor a produs Coranul.

Monoteismul exprimat în fraza: „La ilaha illa Allahu"=nu este Dumnezeu afară de Dumnezeu, este luat din Vechiul Testament. Asemenea postul, rugăciunile, milostenia. Nici iadul nu lipseşte Coranului dar el nu pare să fie aşa de grozav ca iadul Vechiului Testament. Răsplata făgăduită celor credincioşi e raiul, un fel de grădină plăcută şi frumoasă la vedere, ca-n povestirile celor 1001 de nopţi. Coranul se pune bucuros în legătură cu Adam cel neascultător, cu Avraam prietenul lui Dumnezeu, cu Moise „profet de frunte". Cunoaşte istoria lui Noe, Ismail, Isac, Iosif, Iacob, Ilie, Solomon, David, Elisei, Iona, Daniel şi alţi profeţi, ca şi pe Iov, „un om prea bun şi căincios", pe Maria „cea aleasă între femeile lumii" şi pe Iisus „fiul fecioarei".

E permis deci a constata că Vechiul Testament a influenţat cultura credincioşilor, pentru că Vechiul Testament nu se înscrie numai printre capodoperile mari ale spiritualităţii, ci este un fragment din iubirea care caută să ridice pe om prin cultură la adevărata lui valoare.

N. Neaga

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

ANUL 116 Sibiu, 15 martie 1968 Nr. 11—12

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Dovezi arheologice despre răspîndirea creştinismului în Dacia

După retragerea legiunilor romane din Dacia, în timpul împăratului Aurelian (271), ea a rămas un timp în stăpînirea goţilor, iar după plecarea lor s-au aşezat aici rînd pe rînd hunii, gepizii şi avarii. Partea de sud a Munteniei şi a Olteniei a fost reocupată însă pentru o scurtă perioadă de timp de împăratul Constantin cel Mare (306—337).

După retragerea legiunilor romane din Dacia, dar mai ales după promulgarea edictului de la Milan (313) de către Constantin cel Mare, creştinismul s-a putut răspîndi liber în Dacia, cîştigînd tot mai mulţi daco-romani pentru noua învăţătură a lui Hristos. Răspîndirea creştinismului pe teritoriul de azi al Patriei noastre e confirmată, între altele, şi de numeroase mărturii arheologice. Dintre acestea, amintim cîteva obiecte paleocreştine din cele mai reprezentative.

In 1775 s-a descoperit în satul Biertan pe Tîrnave (azi în jud. Sibiu) o tăbliţă votivă (donarium) de bronz. Este formată dintr-un mic disc cu diametrul de 19,5 cm, cu monogramul lui Hristos în interior, compus din literele greceşti XP=Hr(istos). De acest disc atîrnă, printr-o verigă, o tăbliţă dreptunghiulară, lungă de 32,5 cm şi înaltă între 12,6 şi 13,2 cm. Pe placă este săpată o inscripţie în limba latină: „Ego Zenovius votum posui", adică: Eu Zenoviu am pus ofrandă (făgăduinţă, danie). In partea de jos a tăbliţei, o altă verigă permitea să se atîrne de ea un alt obiect, probabil o candelă. Inscripţia este din secolul IV, lucru dedus şi din forma literelor, dar şi din monogram, care se foloseau mai ales de la începutul secolului IV, din epoca lui Constantin cel Mare. Tăbliţa se păstrează azi în Muzeul Brukenthal din Sibiu.

In prima jumătate a secolului trecut s-a găsit la Turda (numită în epoca romană Potaissa) o pietricică de onix, aproape ovală, de mărimea unei pietre de inel, de 1,3×1,1 cm, cunoscută sub numele de „gema de la Potaissa". Pe această pietricică este sculptată scena Bunului Păstor. Pe un mic postament e un bărbat în picioare, îmbrăcat în tunică, cu o oaie pe umeri, iar la picioarele sale un miel, cu privirea în sus. In stînga e un copac cu două crengi înclinate deasupra păstorului, iar pe o ramură o pasăre. In dreapta e o corabie din care cade un om în apă înaintea unui monstru marin. Simbolismul acestei scene este uşor de explicat: bărbatul este Păstorul cel Bun cu oaia pe umăr, avînd alături pomul vieţii, pasărea este Duhul Sfînt, iar bărbatul aruncat din corabie este Iona înghiţit de chit. In jurul corăbiei se află — în greceşte — criptograma creştină: **ΙΧΘΥΣ (Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ υἱός Σωτήρ)**, adică Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu, Mîntuitorul (iar cuvîntul ἰχτὺς înseamnă peşte, unul din simboalele creştine din primele secole). Şi această gemă este tot din secolul IV, căci astfel de geme au început să se lucreze din timpul lui Constantin cel Mare. Este un exemplar destul de rar, pe care se găsesc la un loc atîtea scene, fiind şi de o minunată execuţie tehnică. Gema se păstra în 1847 în colecţia unui învăţat ungur din Luncani, lîngă Turda, de unde a dispărut, poate în cursul revoluţiei din 1848, încît azi o cunoaştem numai din descrierile şi desenele unor contemporani.

Tot în Transilvania s-a găsit o altă gemă, fără să cunoaştem locul descoperirii, păstrată azi în Muzeul naţional ungar din Budapesta. Este tot de dimensiuni reduse (1×0,8 cm). Pe un mic postament stă Bunul Păstor îmbrăcat în tunică, purtînd un miel pe umeri, ţinîndu-i picioarele cu mîna dreaptă, iar jos, la dreapta şi la stînga, cîte un miel în picioare. Deasupra capetelor celor doi miei se află cîte un peşte aşezat vertical. In stînga păstorului se află un copac cu mai multe crengi.

In 1927 s-a descoperit la Cluj (fosta Napoca romană) un monument funerar păgîn şi anume o lespede de piatră cu inscripţia: „D(is) M(anibus) şi O(pto) s(it) t(ibi) t(erra) l(evis)", adică „Zeilor Mani" şi „doresc să-ţi fie ţărîna uşoară". Lespedea a fost folosită mai tîrziu de un creştin ca bază a unui sicriu de piatră, cînd partea cu inscripţia a fost aşezată în jos. Cu prilejul acestei întrebuinţări, a săpat o cruce în mijlocul pietrei, în litera O din vechea inscripţie. Acest lucru s-a petrecut în secolul IV.

Din Transilvania provin şi cîteva opaiţe de lut cu caracter creştin, avînd imprimate pe ele crucea. Astfel de opaiţe se păstrează în Muzeul Brukenthal din Sibiu (două), în Muzeul din Alba Iulia (două), în Muzeul din Oradea (descoperit probabil la Turda), în Muzeul arheologic din Cluj (descoperit în împrejurimile Dejului). De proveniență creştină nesigură este un opaiţ de lut găsit în Mercheasa, lîngă Rupea, azi în Muzeul Brukenthal.

Cîteva obiecte paleocreştine s-au descoperit şi în Banat. Intre ele se remarcă un inel de aur găsit în 1841 în tencuiala zidului împrejmuitor al bisericii româneşti din Băile Herculane, azi în Muzeul din Viena, pe care e săpat un delfin, iar deasupra lui un păun, simboale specific creştine. E socotit de proveniență orientală, din secolele III—IV. Tot în Banat s-a găsit un inel de bronz în formă de cruce, în rîul Caraş, un inel de bronz cu cruce în Sacoşul Turcesc, lîngă Timişoara, un opaiţ de bronz în formă de peşte la Lipova, un capac de lut cu cruce la Tibiscum (Jupa), precum şi alte cîteva obiecte în Banatul jugoslav.

In Oltenia cele mai de seamă urme paleocreştine s-au descoperit la Sucidava, azi Celei, pe Dunăre, la 3 km de oraşul Corabia. Sucidava — însemnat centru comercial şi militar — a rămas în stăpînirea romană chiar şi după părăsirea Daciei de către Aurelian. Sub Constantin cel Mare a devenit o mare bază militară, din care a pornit expediţii victorioase împotriva populaţiilor din Dacia, recucerind zona de cîmpie a Olteniei şi Munteniei de azi. In 447 a fost distrusă de hunii comandaţi de Atila. In primii ani de domnie ai lui Justinian I, împăratul Bizanţului (527—565) se începe refacerea Sucidavei. Peste scurt timp, prin anii 599—600, are loc ultima ei distrugere, pricinuită de avari.

In apropierea zidului cetăţii romane, s-au scos la iveală, în cadrul săpăturilor arheologice din 1946 şi 1947, resturile unei bazilici, adică a unui lăcaş de închinare creştin, din secolele V—VI, cea mai veche bazilică în nordul Dunării. Este o clădire lungă de 20,90 m şi lată de 10,20 m. Se compunea dintr-o navă, o sală patrulateră la intrare şi dintr-o absidă semicirculară (altar). S-au identificat şi urmele unui postament patrulater din zidărie, deasupra căruia se înălţa amvonul din lemn. Mai tîrziu, pe aripa sudică a bisericii, s-au adăugat două cămăruţe din zidărie, pe care le putem identifica cu un diaconicon, unde se păstrau veşmintele preoţeşti şi diferite obiecte de cult. S-au descoperit şi cîteva obiecte creştine, precum şi trei morminte în interior şi alte trei în exterior. In apropierea al-

(Continuare în pag. 2)

Sf. Grigorie Dialogul

O Liturghie specială, care ne încălzeşte parcă sufletele în chip deosebit, o auzim săvîrşindu-se în fiecare miercuri şi vineri din postul Sf. Paşti. Este vorba de Sf. Liturghie a darurilor mai înainte sfinţite a Sf. Grigorie Dialogul. Parcă legată de această Sf. Liturghie este şi sărbătoarea Sf. Grigorie în Biserica noastră, în 12 martie din fiecare an.

Amîndouă aceste fapte ne dau prilej potrivit să zăbovim puţin asupra acestui Sf. Părinte al Bisericii creştine.

Sf. Grigorie, supranumit cel Mare, pentru strălucirea faptelor sale, s-a născut pe la anul 540 dintr-o familie romană, fiind după cum se crede unicul fiu al părinţilor săi Gordian şi Silvia. După terminarea studiilor de gramatică, retorică, filozofie şi dreptul civil şi canonic, pe la anul 572—573 a ajuns pretor al oraşului Roma. După anul 574 renunţă la această funcţie, cînd îşi vîndu moştenirea de la părinţi, ajută pe săraci şi înfiinţă şapte mănăstiri, transformînd în mănăstire chiar şi casa părintească din Roma, unde intră şi el ca monah, ducînd o viaţă călugărească aleasă.

In anul 579 papa Pelagiu II îl hirotoneşte diacon pe Sf. Grigorie şi-l trimite apocrisiar (un fel de ambasador) la Constantinopol, la curtea împăratului Tiberiu II, unde a rămas pînă în anul 585, cînd se întoarce la mănăstirea sa. In anul 590, după moartea papei Pelagiu II, credincioşii, care se împărtăşiseră adesea din dărnicia sa, l-au ales patriarh sau papă al Romei. In această calitate a fost un mare organizator înăuntru şi în afara Bisericii. A căutat să fie tot timpul cît mai aproape de inimile credincioşilor, pentru a căror ridicare socială a luptat. Sf. Grigorie moare la anul 604.

Sf. Grigorie Dialogul a avut un mare rol în încreştinarea anglosaxonilor. Creştinismul prin excelenţă este iubire, este o iubire faţă de om, pe care Sf. Grigorie a aplicat-o prin răscumpărarea sclavilor cărora le-a redat libertatea, îngrijindu-se mai departe de soarta lor, prin educarea lor şi punerea lor în slujba societăţii. Istoria ne relatează faptul că Sf. Grigorie cu 40 de sclavi răscumpăraţi şi încreştinaţi a ajuns să convertească la creştinism pe anglosaxoni. Un istoric scrie undeva în legătură cu acest fapt: „Cucerirea Britaniei dă mai multă glorie lui Grigorie decît lui Cezar. Lui Cezar i-au trebuit 6 corpuri de armată, lui Grigorie numai 40 de călugări".

Scrierile Sf. Grigorie Dialogul au un caracter practic. In „Carte de conducere pastorală", pe care a împărţit-o în patru capitole, Sf. Grigorie Dialogul se adresează păstorilor de suflete şi duhovnicilor, arătînd cît de înaltă este demnitatea slujbei preoţeşti şi cît de mari sînt greutăţile împreunate cu această slujbă. In predicarea cuvîntului şi în călăuzirea sufletelor, preotul trebuie să dovedească foarte mult tact şi foarte mare iscusinţă, deoarece conducerea sufletelor este „arta tuturor artelor". Pentru ca propovăduirea preotului să fie rodnică, el trebuie să aibă o viaţă morală ireproşabilă. Aşa de mult — zice Sf. Grigorie Dialogul — trebuie să întreacă faptele păstorului pe acelea ale simplilor credincioşi, pe cît de mult întrece viaţa păstorului pe aceea a turmei. In predicarea cuvîntului dumnezeiesc, trebuie să existe o anumită varietate „căci nu pentru toţi credincioşii se potriveşte aceeaşi îndemnare, deoarece nu toţi sînt stăpîniţi de aceleaşi deprinderi. De multe

(Continuare în pag. 3)

Tîlcurile Bunei Vestiri

Sărbătoarea Bunei Vestiri este de mare însemnătate, nu numai pentru că prin ea se anunță Vestea cea bună care, după ce se va împlini în latura ei trupească, se va preface în cuvînt auzit, răspîndindu-se pînă la marginile pămîntului, ci și pentru că din urarea pe care o face îngerul smeritei fecioare din Nazaretul Galileii, noi putem desluși măcar o fărîmă din abisul de taină care învăluie ființa și misiunea Pururea Fecioarei Maria, în opera de mîntuire săvîrșită în lume de Fiul ei, Domnul nostru Iisus Hristos. La lumina acestor cuvinte, care atribuie Sf. Maria o anumită „plinătate" de dar, vom căuta să desprindem foarte pe scurt învățătura Bisericii despre Aceea pe care o vom privi pe rînd, mai întîi ca maică, apoi ca făptură vrednică de a fi cinstită mai presus decît toți sfinții, din partea tuturor credincioșilor.

Potrivit principiului teandric al întrupării, firea omenească și cea dumnezeiască a lui Hristos sînt în același timp neamestecate și nedespărțite.

Ca născătoare a Fiului lui Dumnezeu în timp, Sf. Maică a născut cu adevărat o făptură omenească, un fiu a cărui existență istorică este incontestabilă, căci dacă n-ar fi existat el, nici creștinismul n-ar exista. De altfel prezența istorică a lui Hristos a fost consemnată nu numai de Evanghelii, și de opera misionară a Sf. Apostoli și a urmașilor lor imediați, ci chiar și de documentele profane ale vremii.

Precauția de a accentua rolul de născătoare de om al Fecioarei Maria a trebuit să fie luată mai ales împotriva docheților care susțineau: „Corpul vizibil al lui Iisus nu este decît o umbră, sau o fantomă". Marcion, corifeul rătăcirii dochetiste, în Evanghelia după Luca, falsificată de el, pretindea că: „Iisus nu s-a născut, ci s-a coborît din cer, la Capernaum, în Galileea, în al 15-lea an al domniei lui Tiberiu Cezar". Impotriva acestor izvodiri Biserica aduce în ziua de Buna Vestire ca mărturie, pe însăși aceea care l-a zămislit și după ce l-a născut, „l-a înfășat și l-a culcat în iesle", hrănindu-l și crescîndu-l nu ca pe o nălucă, ci ca pe un prunc adevărat, căruia Magii i-au adus închinare, pe care dreptul Simeon l-a ținut în brațe și la binecuvîntat, care în templu la 12 ani a uimit cu înțelepciunea Sa pe mai marii sinagogii din Ierusalim, care apoi s-a botezat în Iordan de la Ioan, pentru ca după o viață cu adevărat omenească, plină de copleșitoare osteneli, dar plină și de o clocotitoare revărsare de dragoste și har, să sufere pentru noi moartea pe cruce, pentru ca în sfîrșit prin înviere să ni se descopere în toată plinătatea puterii Sale dumnezeiești, ca stăpîn al vieții și al morții, ca unul care într-adevăr este născut: „din mamă fără de tată și din Tată fără de mamă".

Pentru toate acestea noi îi dăm Pururea Fecioarei Maria o cinstire deosebită. O cinstim pentru că pe Dumnezeu îl lăudăm și întru sfinții Săi și pentru că însuși îngerul i s-a închinat ca celei „plină de dar". O cinstim pentru că săltînd pruncul în pîntecele Elisabetei aceea a proorocit zicînd: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău. Și de unde mie aceasta, să vină Maica Domnului meu la mine". Și iarăși o cinstim pe Fecioara Preacurată pentru că ea însăși a proorocit despre sine: „Iată de acum mă vor ferici toate neamurile. Că mi-a făcut mărire mie Cel Puternic și sfînt este numele Lui".

Dar cum am putea să nu cinstim pe aceea care s-a sfințit prin chiar faptul că a purtat în pîntecele ei plăpînd rugul cel nears al Dumnezeirii, pe aceea pe care însuși Fiul lui Dumnezeu a prețuit-o și a cinstit-o ca pe o Maică iubită a Sa? De aceea, cu desăvîrșită îndreptățire putem striga: Bucură-te, ceea ce cu adevărat vrednică de o deosebită cinstire ești, Prea Sfîntă Născătoare și Pururea Fecioară Maria, Maica Dumnezeului nostru!

Se pune totuși întrebarea: Oare faptul că este „mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită, fără de asemănare, decît Serafimii" nu scoate cumva pe Sf. Fecioară din legăturile ei firești cu neamul omenesc, fiind zămislită, ca și Fiul ei, în afară de cercul de foc al păcatului strămoșesc? In nici un loc din Sf. Scriptură nu ni se pomenește așa ceva și nici Sf. Tradiție a Bisericii celei una, sfîntă, sobornicească și apostolească, nu ne-a păstrat vreo urmă că vreunul din cei vechi ar fi învățat la lumina zilei, o astfel de tîrzielnică dogmă. Noi știm sigur doar atît că nici o făptură omenească nu poate scăpa de urmările păcatului strămoșesc, căci dacă așa ceva ar fi posibil, Jertfa de pe Cruce a Mîntuitorului ar fi dovedită ca zadarnică.

De fapt împrejurarea că Fecioara a fost născută sub osînda păcatului strămoșesc nu scade cu nimic negrăita frumusețe a neprihănirii ei, dimpotrivă, o înalță și mai mult pe culmile vredniciei atît în fața oamenilor, cît și în fața lui Dumnezeu. Căci dacă din capul locului ar fi fost scutită de plata primului păcat, care este moartea, neprihănirea ei n-ar mai fi purtat pecetea și a unei strădanii personale, ci ar fi fost numai spre lauda marei purtări de grijă a lui Dumnezeu față de noi oamenii.

Fecioara Maria s-a născut sub osînda păcatului și numai după Buna Vestire, adică după zămislirea Fiului ei, a fost luată sub ocrotirea specială a Duhului Sfînt, după cuvîntul îngerului care zice: „Duhul Sfînt va pogorî peste tine și — se înțelege că tot din acel moment — puterea Celui Preaînalt te va umbri".

Indrăznesc să afirm că Fecioara trebuia să să se nască în întunericul păcatului strămoșesc, pentru că, dacă principial, în chibzuința veșnică a Sf. Treimi, Cerul a stabilit că o Fecioară va dărui pe Prințul Iertării neamului omenesc, pe planul istoric, al împlinirilor concrete, care să fie, anume, acea Fecioară, trebuia să hotărască Pămîntul. Desigur, multe fecioare virtuoase s-au arătat în Izrael, totuși nici una n-a fost găsită vrednică să dea trup Cuvîntului celui fără de moarte al lui Dumnezeu, în afară de Fecioara din Nazaret. Văzînd neprihănirea ei îngerească, Cerurile au săltat de bucurie că s-a plinit vremea cînd Unul din Treime are prilejul să coboare pe pămînt, între cei păcătoși, fără a se întina de păcat și să ia trup, fără a se robi legilor păcatului.

Astfel, putem sonsidera că ceea ce a fost Jertfa de pe Golgota a Domnului în fața Tatălui, a fost neprihănirea Mariei în fața Fiului, îndoplecîndu-l să-și pună în aplicare, atunci și nu altădată, planul cel veșnic de mîntuire a neamului omenesc. Ea a reprezentat în fața Dumnezeirii o sinteză a omenirii dăruindu-i pentru întrupare ceea ce omenirea a avut, avea și putea să aibă mai bun. De aceea Mîntuitorul, dînd-o în grija Apostolului iubit, prin cuvintele: „Iată mama ta", prin aceasta a dăruit-o din nou pămîntului, făcînd din ea Maica iubitoare a tuturor celor care, ca și Sf. Ioan, o vor primi ca Mamă, i se vor ruga cu credință și vor cere mijlocirile ei în Fața Fiului Ceresc. Prin aceasta și prin multe altele ea se ridică la rangul de adevărat simbol al Bisericii. Căci precum Fecioara nu este numai născătoare după trup a Fiului lui Dumnezeu, tot așa și Biserica deși se află printre noi și e formată din noi toți la un loc, este totuși mai presus de noi, ascunzînd în sînul ei prezența tainică a lui Hristos. De asemenea după cum Maria Maica lui Dumnezeu a născut lumii pe Hristos, tot așa Biserica permanent creiază sfinți, născîndu-l pururea pe Hristos în lume, în fiecare dintre noi, năzuind să ne crească pînă la statura duhovnicească a lui Hristos, multiplicînd astfel peste veacuri misterul negrăit al întrupării Domnului în Biserică.

Înțelepțiți de închinarea îngerului, să înconjurăm cu dragoste pe Pururea Fecioara și nă ne rugăm neîncetat zicînd: „Bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine. Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelli tău. Că ai născut pe Mîntuitorul sufletelor noastre, Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te pentru noi păcătoșii acum și în ceasul morții noastre". Preot *Ioan Opriș*

Dovezi arheologice despre răspîndirea creștinismului

(Urmare din pag. 1)

tarului, într-o groapă, s-a făcut o altă descoperire prețioasă și anume un fragment de amforă din lut gălbui, pe care se află o altă inscripție grecească: „Maria a născut pe Hristos Fiul lui Dumnezeu", precum și numele preotului Lukonochos, fiul lui Lykatios. Acesta este numele celui mai vechi preot cunoscut în Dacia Traiană, slujitor al biserjcii din Sucidava, prin secolul VI. Săpăturile din restul cetății au dus la descoperirea altor amfore, opaițe cu toarta cruciformă, cruciulițe de bronz etc.

Toate aceste descoperiri arheologice arată că orașul Sucidava a devenit cu timpul și un însemnat centru creștin. Aici vor fi trecut Dunărea numeroși misionari din Răsărit, mai ales că orașul Oescus, situat chiar în fața Sucidavei, peste Dunăre, avea și un episcop. Bazilica de la Sucidava a fost destinată în primul rînd nevoilor spirituale ale garnizoanei locale, dar ea va fi avut un rol însemnat și în întărirea creștinismului în nordul Dunării.

Alte urme creștine în Oltenia s-au descoperit la Romula (azi Reșca, în apropiere de Caracal), între care se remarcă un opaiț creștin din secolul IV.

Foarte multe bazilici și obiecte vechi creștine (sec. IV—VI) s-au descoperit în Dobrogea, pe atunci Scythia Minor. Dintre cele aproximativ 70 de inscripții creștine din secolele IV—VI, cunoscute pînă acum în Dobrogea — mai ales pe monumente funerare — mai mult de jumătate provin de la Tomis (Constanța), metropola provinciei, iar restul de la Callatis (azi Mangalia), Histria (azi Istria), Axiopolis (azi Hinog, lîngă Cernavodă), Tropaeum Traiani (azi Adam Clisi), Ulmetum (azi Pantelimonul de Sus). Dinogeția (azi Bisericuța-Garvăn, în dreptul orașului Galați) și din alte părți. Majoritatea se păstrează la Muzeul Național de Antichități din București, unde au fost aduse începînd cu ultimele decenii ale secolului trecut, prin strădaniile cunoscuților arheologi Grigore Tocilescu, Vasile Pîrvan și D. M. Teodorescu. Cam un sfert din ele sînt în limba latină, restul în limba greacă, limbă vorbită mai ales de populația din centrele urbane de pe țărmul Mării Negre. Creștinii menționați în inscripții aparțin tuturor straturilor sociale soldați, negustori, magistrați, funcționari, ofițeri, slujitori ai Bisericii.

Toate aceste inscripții sînt însoțite de semnul crucii, de monogramul lui Hristos, precum și de unele reprezentări simbolice caracteristice artei paleocreștine: peștele, porumbelul, frunza de palmier ș. a.

Dintre obiectele creștine din Dobrogea amintim o gemă, descoperită la sfîrșitul secolului trecut și ajunsă în Britisch Museum din Londra. Conține cunoscutul cuvînt simbolic: **ΙΧΘΥΣ** precum și reprezentarea lui Hristos răstignit pe cruce între cei 12 apostoli. Datează de prin sec. V—VI. Un alt obiect de valoare este un disc de argint aurit (cu diametrul de 61 cm), care a aparținut episcopului Paternus din Tomis, retăcut de el în jurul anului 518, după cum ne arată o inscripție în limba latină. Are monogramul XP, precum și literele A—Ω. Răpit și îngropat se pare de avari în regiunea Poltavei din Ucraina, a fost descoperit întîmplător în anul 1912 și dus la Muzeul Ermitaj din Leningrad, unde se află și azi. Mai amintim apoi trei ulcioare cu reprezentarea Sfîntului Mina, diferite opaițe, plumburi comerciale cu reprezentări creștine etc.

In centrele vechi romane și grecești din Dobrogea în care s-au făcut cercetări, au fost identificate ruinele a peste 20 de bazilici paleocreștine. Astfel, în Tomis s-au descoperit în ultimii ani ruinele a patru bazilici din sec. IV—VI, încă nestudiate. La Tropaeum Traiani s-au dezgropat cinci bazilici, dintre care patru în interiorul cetății, iar a cincea, de cimitir, în afara incintei. Cea mai însemnată dintre ele este bazilica de marmură, numită așa din cauza materialului întrebuințat pentru reconstituirea ei în timpul lui Justinian. Zidirea ei a început încă pe la mijlocul secolului IV, sub împăratul Constanțiu. Tot atît de însemnată este și bazilica în formă de T sau cu transept. Este cea mai lungă (33,80 m) și poate cea mai renumită dintre lăcașurile de cult din sec. VI din Tropaeum, datorită și unei cripte cu moaște sfinte în interiorul ei. Amîndouă prezintă asemănări izbitoare cu bazilicile din Tesalonic și Filipi, deci aceste două vechi centre creștine au influențat arta bisericească de aici.

Săpăturile arheologice de la Histria au scos la lumină ruinele a patru bazilici, toate din sec. V—VI, între care și una cu criptă.

La Dinogeția s-au descoperit ruinele unei bazilici din sec. IV—VI, cu cîteva resturi de tencuială purtînd urme de pictură cu roșu, albastru închis și castaniu.

Alte trei bazilici s-au dezgropat la Troesmis (azi Iglița, pe Dunăre), apoi cîte două la Noviodunum (azi orașul Isaccea), Axiopolis și la Argamum și cîte una la Callatis (împreună cu un cimitir din sec.V—VI), Ulmetum și Ibida (azi Slava Rusă). La Ibida întîlnim singura bazilică cu trei abside la răsărit. In ultimul timp s-a mai descoperit o bazilică în apropierea satului Pîrjoaia, în SV Dobrogei, pe malul drept al Dunării, care datează tot de prin sec. IV—VI, una din cele mai mari bazilici ale Dobrogei (25,50× 11,35 m), cu o absidă semicirculară (altar, naos și pronaos).

Din simpla înșirare a acestor mărturii arheologice se poate ușor desprinde constatarea că în secolele IV—VI creștinismul prinsese rădăcini adînci în Dacia Traiană și Sciția, avînd legături strînse cu Răsăritul creștin. Toate aceste monumente și obiecte sînt apoi mărturii grăitoare ale continuității populației daco-romane pe teritoriul de azi al Patriei noastre.

Mircea Păcurariu

Tatăl nostru

„Voi toți sînteți frați" (Matei 23, 8).

Nu asupra atotcuprinzătoarei rugăciuni „domnești" vom zăbovi în chip special în aceste rînduri, ci asupra cîtorva semnificații sau învățături pe care le putem desprinde din primele cuvinte ale ei, care, de altfel, i-au și dat numele. Aceste gînduri ne sînt prilejuite cu deosebire de „Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale", proclamată pentru 21 martie de către sesiunea din 1966 a Organizației Națiunilor Unite.

Meditînd puțin asupra cuvintelor „Tatăl nostru", în fața minții ni se deschide minunata imagine a uriașei familii pe care o constituie toată suflarea omenească de pe planeta noastră.

Intr-adevăr, potrivit învățăturii noastre creștine, omenirea întreagă formează o mare familie, provenind din protopărinții Adam (ce se tîlcuiește „om") și Eva (care înseamnă „viață"), toată această imensă familie trăind sub razele binefăcătoare ale aceleiași providențe divine, a purtării de grijă a aceluiași Părinte ceresc, Ziditorul a toate, Tatăl nostru al tuturor. De aceea — spune un Sf. Părinte — „aerul, soarele, apa, pămîntul, cerul, marea, lumina, stelele pe toate acestea Dumnezeu le împarte tuturor deopotrivă, ca unor frați. Ochii de asemenea i-a făcut tuturor la fel, trup la fel, suflet la fel, aceeași făptură la toți deopotrivă".

Deosebirile de culoare, de limbă, de viață etc. constituie deci amprenta împrejurărilor istorice și a influențelor geografice prin care fiecare ramură mai mare sau mai mică omenească a trecut în cursul mileniilor. Prin urmare nu există „rasă superioară" sau „rasă inferioară", ci prin vinele tuturor oamenilor curge același singe uman, de aceeași nobilă calitate. Provenind din aceeași pereche și avînd același Ziditor, toți oamenii, fără deosebire, au aceeași structură trupească, au aceeași zestre sufletească, aceeași capacitate de gîndire și simțire umană, aceeași putere de creație, aceeași inexprimabilă sau negrăită valoare.

„Voi toți sînteți frați" — ne învață direct și limpede Mîntuitorul Iisus Hristos, iar „ținta tuturor minunilor și a tuturor patimilor Sale — după tălmăcirea Sf. Ioan Gură de Aur — a fost strîngerea tuturor într-un singur mănunchi", reamintirea, parcă ar vrea să ne spună, obîrșiei noastre comune, povățuirea de a ne privi și, mai ales, a ne trata ca frați unii pe alții.

Sf. Apostol Pavel și, după el, Sf. Ioan Gură de Aur cu deosebire, compară adesea comunitatea omenească cu un trup care se întregește prin fiecare mădular, fiecare mădular în parte reprezentînd o persoană omenească. Și așa după cum mădularele unui trup sînt la fel de necesare bunei desfășurări a vieții trupului și, astfel, deplin egale între ele, la fel toți oamenii sînt întru totul egali între ei, la fel îndreptățiți la viață, ca membrii aceleiași mari familii umane. „De nu vom fi mulți — spune Sf. Ioan Gură de Aur — dintre care unul să fie mînă, altul picior, iar un altul vreun alt mădular nu se împlinește întregul corp. Atunci corpul devine perfect, cînd cu toții vom fi uniți la un loc și vom fi închegați întreolaltă prin dragoste".

Tot Sf. Ioan Gură de Aur, comentînd rugăciunea domnească, ne arată că Mîntuitorul ne-a învățat să zicem „Tatăl nostru" nu „Tatăl meu", pentru ca rugăciunea noastră să fie pentru toți, pentru ca orice om să se uite la interesul tuturor. In felul acesta — continuă Sf. Părinte — El (Iisus) alungă toate dușmăniile și certurile, înăbușă îngîmfarea, îndepărtează invidia, distruge toate inegalitățile și deosebirile de condiții și stare dintre oameni, egalîndu-i minunat de frumos. Pe toți oamenii — conchide Sf. Ioan — Dumnezeu îi face deopotrivă de nobili, atunci cînd vrea să se cheme Tatăl tuturor".

Cît de inumane, cît de hidoase, cît de sălbatice ne apar, în lumina acestor cîtorva învățături, situații ca acelea în care oamenii sînt prigoniți și uciși, întemnițați și schingiuiți, obligați să trăiască în rezervații și să presteze munci istovitoare pentru o plată de nimic, toate acestea pentru că aparțin unei rase considerată „inferioară". Ne gîndim la țări care se numesc creștine, dar care au făcut din „apartheid" politică oficială de stat.

După cum știm, „apartheid" înseamnă „a trăi separat" și într-adevăr negrii din aceste țări de pildă n-au voie să intre în magazinele rezervate albilor, să călătorească în aceleași autobuze, în aceleași trenuri cu albii, să frecventeze săli de spectacole, restaurante și alte localuri publice în care vin și albii și, ceea ce ni se pare cu totul strigător la cer, nu le este îngăduit să intre în aceeași biserică în care merg și albii. Este vorba de țări ca Republica Sud-Africană, unde mai puțin de 3 milioane și jumătate de albi dispun de peste 13 milioane de negri băștinași, care sînt judecați și condamnați după bunul plac la moarte sau la închisoare pe viață, fiindu-ne cunoscut recentul proces de la Pretoria împotriva a 35 patrioți din Africa de sud-vest; Rhodesia, unde, de asemenea, o mînă de urmași ai colonistilor europeni stăpînesc peste 4 milioane de africani și unde patrioții sînt spînzurați în condiții nedemne chiar și de Evul Mediu; Angola, Mozambic și alte colonii portugheze unde se practică aceeași discriminare rasială etc.

„Practica apartheidului, precum și orice formă de discriminare rasială — se sublinia într-o rezoluție a Conferinței generale a U.N.E.S.C.O. din 1966 — creează o amenințare pentru pacea și securitatea internațională și constituie o crimă contra umanității". O formă de protest, de solidaritate internațională împotriva acestei „rușini a secolului nostru", cum pe drept cuvînt s-a spus, o constituie rezoluția Adunării Generale O.N.U. prin care se proclamă ziua de 21 martie „Zi internațională împotriva discriminării rasiale".

Credincioasă politicei sale de apărare a păcii, libertății și egalității tuturor popoarelor, țara noastră se pronunță cu hotărîre împotriva oricăror forme de discriminare rasială. „Delegația română — declara reprezentantul patriei noastre la ultima sesiune a Adunării Generale O.N.U. — își manifestă profunda îngrijorare și condamnă cu toată tăria practica discriminării rasiale și a apartheidului în Republica Sud-Africană, în teritoriul sub mandat al sud-vestului african, în Rhodesia, Angola, Mozambic, Guineea Portugheză, precum și în alte teritorii".

Să vestejim, să luptăm deci împotriva unor astfel de rușinoase plăgi, împotriva unor astfel de teorii mîncinoase, împotriva unor astfel de practici care strivesc atît de barbar demnitatea omenească. Aceasta cu atît mai mult cu cît ele sînt împotriva adevărului, care, după cum am văzut, ne arată că toți facem parte din aceeași mare familie a speței umane, ceea ce ne obligă la viețuire frățească, în egalitate, în dragoste și pace întreolaltă.

Gh. Papuc

Sf. Grigorie Dialogul

(Urmare din pag. 1)

ori ceea ce pentru unul este de folos, pentru altul este spre pagubă". Deci, cuvintele învățătorilor trebuie să fie potrivite cu firea ascultătorilor, pentru a se putea potrivi cu nevoile sufletești ale fiecăruia.

Sf. Grigorie Dialogul, prin bogăția învățăturilor morale, prin limpezimea și vigoarea cu care ele sînt exprimate, prin cuprinsul lor moral în deplină concordanță cu învățătura Mîntuitorului, oferă preoților și duhovnicilor un ajutor prețios în activitatea lor pastorală și de propovăduire a cuvîntului dumnezeiesc.

Sf. Grigorie Dialogul a scris și multe cuvîntări la evanghelii, în care arată felul cum trebuie să-și ducă creștinii viața. A mai scris un comentar la Iov, care a primit numele de Moralia, în care se ocupă de probleme de teologie morală creștină.

In domeniul aghiografic sau al vieții sfinților a scris „Dialoguri despre viața și minunile părinților italieni".

In domeniul liturgic Sf. Grigorie Dialogul a făcut o adaptare a liturghierului roman la condițiile sec. VII și a revizuit cîntarea bisericească rînduind-o pentru ceasurile de zi și de noapte. A mai scris un antifonar și i-a fixat muzica cu ajutorul semnelor muzicale împrumutate din Răsărit. Tot el a introdus în slujba romană cîntarea corală, de aceea se și numește „cîntarea gregoriană".

In ce privește doctrina, Sf. Grigorie Dialogul urmează învățătura Tradiției. Ca și ceilalți părinți bisericești, el ne arată în opera sa „Moralia", că Hristos, al doilea Adam, este răscumpărătorul și mijlocitorul nostru, care, prin moartea Sa, ne-a împăcat cu Dumnezeu. Mîntuitorul arată fără întrerupere Tatălui întruparea Sa pentru noi; această întrupare este o proaducere pentru purificarea noastră. Arătîndu-se om, El spală păcatele omului prin intrarea Sa în umanitate. O importanță deosebită acordă Sf. Grigorie Dialogul pocăinței, în care vede calea cea dreaptă care duce la mîntuire. In ce privește căsătoria, arată că ea este indisolubilă. Sf. Grigorie arată că hirotonirea unui episcop nu poate fi făcută numai de un singur episcop, ci de mai mulți.

Sf. Grigorie face parte din Biserica lui Hristos nedespărțită a primelor șapte veacuri creștine. De altfel întreaga învățătură a Sf. Grigorie Dialogul este ortodoxă.

Sărbătorindu-se atît în Biserica răsăriteană cît și în cea apuseană putem spune că viața și activitatea Sf. Grigorie Dialogul slujește ecumenismului creștin, unității creștinilor în Biserica lui Hristos.

Diacon C. Voicu

Pentru pacea lumii

Acțiunea iubitorilor de pace din întreaga lume se găsește azi într-un moment deosebit de important și de hotărîtor. Acesta este constituit de faptul că — în condițiile create de intensificarea tot mai accentuată a agresiunii americane asupra poporului vietnamez și de recentele amenințări cu folosirea armelor atomice împotriva forțelor patriotice din Vietnamul de Sud — *preîntîmpinarea unui război termo-nuclear constituie problema cardinală a vieții internaționale actuale.*

Ținînd seamă de condițiile actuale ale vieții internaționale, în interesul cauzei păcii se impun — ca obiective imediate — următoarele:

1) Incetarea imediată și necondiționată a acțiunii agresive asupra Vietnamului;

2) Preîntîmpinarea răspîndirii armelor nucleare. Iar ca măsuri radicale pentru preîntîmpinarea unui război termo-nuclear, se impun:

a) Interzicerea necondiționată a folosirii armelor atomice;

b) Incetarea producției de arme atomice;

c) Lichidarea stocurilor de arme atomice existente.

Astfel stînd lucrurile, este necesar ca forțele păcii să-și *intensifice* acțiunea în vederea atingerii acestor obiective. Căci necesitatea înlăturării efective și totale a pericolului unui război termo-nuclear este mai presus de orice îndoială. Incă acum zece ani, Prea Fericitul Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii noastre Ortodoxe Române, sublinia cu drept cuvînt: „Intr-o lume permanent îngrijorată de soarta ei, valorile morale nu mai pot avea un rol esențial în viața oamenilor" (Apostolat social. In slujba Bisericii și a Patriei. Pilde și îndemnuri pentru cler. București, Tipografia Institutului biblic și de Misiune ortodoxă, p. 365).

Dîndu-și seama de caracterul acut al acestor necesități, Republica Socialistă România manifestă o preocupare constantă pentru soluționarea problemei micșorării și lichidării pericolului unui război termo-nuclear. In spiritul unei consecvențe ferme pe această linie, delegația română participantă la lucrările ce se desfășoară în cadrul Comitetului celor 18 state pentru dezarmare care țintesc spre încheierea unui tratat de neproliferare a armelor nucleare, a prezentat recent (11 martie a.c.) acestui Comitet un document de lucru. Sub formă de amendamente, el cuprinde propuneri de modificări și adăugiri la textul revizuit al proiectului de tratat cu privire la neproliferare. Totodată, se subliniază că valoarea și eficiența unui asemenea tratat depind de măsura în care el răspunde unei serii de cerințe imperioase, care sînt: încadrarea lui organică într-un lanț de măsuri menite să ducă la desființarea armelor nucleare; oferirea pe seama țărilor care renunță la arma atomică, a unor garanții ferme că nu vor fi victimele unui atac cu arme nucleare din partea țărilor care posedă asemenea arme; neîngrădirea folosirii energiei atomice în scopuri pașnice de către toate statele în vederea dezvoltării lor economice; asigurarea unui control eficient în concordanță cu principiile independenței, suveranității și egalității statelor.

Această contribuție a delegației noastre, precum și toate celelalte propuneri pozitive venite din partea altor state, au un *ecou adînc* în sufletele oamenilor din toate continentele globului pămîntesc, de toate rasele, de toate naționalitățile, de cele mai felurite credințe religioase și convingeri politice.

Acest fapt înseamnă că în conștiința omenirii de pretutindeni a crescut — în anii din urmă — *ideea solidarității* și *responsabilității* umane față de problema păcii mondiale. Această idee este cea mai măreață cucerire a spiritului omenesc, precum și chezășia cea mai tare a biruinței finale a ideei de *pace* asupra ideei de război. Căci în lume singura forță de nebiruit este forța morală.

Ori, ecoul profund pe care-l au toate contribuțiile aduse pentru încheierea unui tratat de neproliferare a armelor nucleare, este expresia con-

(Continuare în pag. 4)

Despre patimi

Din cîte sînt bune și folositoare pentru mîntuirea noastră, de mare importanță pentru noi este și cunoașterea patimilor care dau tîrcoale ființei noastre creștinești.

Vorbind despre patimi, vom aduce înainte învățături din cele ce ne-au fost lăsate de către Părinții cei duhovnicești, învățături în care se arată: 1. Ce sînt patimile; 2. care sînt patimile cele mai de căpetenie; 3. ce raport (legătură) este între patimi și ființa noastră; sfîrșind cu 4. pomenirea cîtorva dintre scriitorii duhovnicești de la care ne-au rămas învățături despre patimi. Să le luăm pe rînd.

1. *Ce sînt patimile?* Trebuie să spunem, de la început, că iubitorii de Dumnezeu, care au învățat cu cuvîntul vorbit și cu cel scris despre patimi, au urmărit, prin învățătura lor, mai ales un scop practic, și anume dezpătimirea ființei noastre. De aceea ei n-au stăruit mai cu osebire asupra definirii patimilor. Cu toate acestea, în unele din scrierile Părinților găsim și cuvinte în care se dă răspuns la întrebarea: ce sînt patimile? Sau ce trebuie să înțelegem prin patimă? Răspuns lămurit la o astfel de întrebare ne dă Sf. Maxim Mărturisitorul cînd zice: „Patima este o mișcare a sufletului împotriva firii, fie spre o iubire nerațională, fie spre o ură fără judecată a vreunui lucru, sau din pricina vreunui lucru din cele supuse simțurilor. De pildă e o mișcare spre iubirea nerațională a mîncărilor, sau a femeii, sau a avuției, sau a slavei deșarte, sau a altui lucru din cele supuse simțurilor, sau din pricina acestora. Sau e o mișcare spre ură fără judecată a ceva din cele spuse mai înainte, sau din pricina acestora".

Ceva mai departe se arată că „păcatul este întrebuințarea greșită a ideilor, căreia îi urmează reaua întrebuințare a lucrurilor" și că păcatele ne vin prin reaua întrebuințare a puterilor (facultăților) sufletului. Avîndu-le în vedere pe toate acestea, Sf. Maxim Mărturisitorul dă următorul îndemn: „Nu întrebuința rău ideile, ca să nu fi silit să întrebuințezi rău și lucrurile. Căci de nu păcătuiește cineva mai întîi cu mintea, nu va păcătui nici cu lucrul".

Din cele amintite din învățăturile Sf. Maxim Mărturisitorul, ca și din altele asemenea, înțelegem că păcatul — ca faptă izolată (singuratică) potrivnică voii și legii lui Dumnezeu — și patima — ca deprindere rea, statornicită în ființa omenească prin repetarea păcatului — este o formă a răului, ce se arată în reaua întrebuințare a lucrurilor și a înțelesurilor sau a ideilor lor. Dat fiind faptul că viața omului este conștientă, toate manifestările noastre trecînd prin minte și împlinindu-se prin încuviințarea minții, patima are o formă lăuntrică — reaua întrebuințare a ideilor sau a înțelesurilor lucrurilor și o parte dinafară, arătată în reaua întrebuințare a lucrurilor sau a puterilor ființei omenești, manifestată în fapte sau în cuvinte.

Știind acum ce sînt patimile, este locul să arătăm care sînt patimile mai de căpetenie, despre care au vorbit și învățat Părinții.

2. *Care sînt patimile?* De Dumnezeu purtătorii Părinții noștri, rîvnitori fiind pentru mîntuirea credincioșilor, au încredințat scrisului unele din gîndurile lor privitoare la patimi, pentru ca cei ce le vor cunoaște să se poată feri de ele, ca de niște piedici în calea mîntuirii. Dintre aceștia, Sfîntul Ioan Casian, în scrierea sa „Despre cele opt gînduri ale răutății", se ocupă de patimile mai de căpetenie, care sînt următoarele: 1. lăcomia pîntecelui, 2. curvia sau desfrînarea, 3. iubirea de argint prin care se înțelege iubirea de avere în general, 4. mînia, 5. întristarea — adică invidia, pizma sau zavistia, 6. trîndăvia sau lenea, 7. slava deșartă și 8. mîndria. De observat că ultimele două patimi — slava deșartă și mîndria — deși sînt tratate ca două patimi diferite, la drept vorbind sînt forme ale aceleiași patimi, ale mîndriei, de aceea unii din scriitorii ascetici numără șapte patimi, iar alții — cum e Sf. Ioan Sinaitul, cel ce a scris Scara — chiar dacă le tratează ca două patimi, arată legătura strînsă dintre ele.

Dintre patimile amintite ca cele mai generale sînt înfățișate iubirea de plăcere (lăcomia pîntecelui și desfrînarea), iubirea de slavă (slava deșartă și mîndria) și iubirea de argint. Acestea toate, sau fiecare în parte, stîrnesc pe celelalte patimi; mînia, întristarea și trîndăvia, cu toate odrăslirile lor.

După ce am arătat care sînt patimile, este vremea să spunem ceva și despre raportul (legătura) dintre ființa noastră și patimi.

3. *Raportul dintre patimi și ființa creștinului.* Știind că patimile sînt mișcări ale sufletului împotriva firii, rezultate din reaua întrebuințare a ideilor, a lucrurilor și a puterilor ființei noastre, este ușor să înțelegem că ele sînt potrivnice firii omenești, că nu-și au temeiul în ființa noastră, ci sînt abateri de la rînduiala așezată de Dumnezeu în firea noastră.

Dat fiind faptul că ceea ce îl deosebește mai cu seamă pe om de celelate *ființe* de pe pămînt este puterea sa gînditoare, adică rațiunea sau mintea, se înțelege de la sine că patimile sînt neraționale sau fără de minte, în înțelesul că mintea nu este în rostul și la locul ei cînd patimile sînt lucrătoare în om, ci numai cînd le stă împotrivă.

Dacă pentru animale lipsa rațiunii este un lucru firesc, pentru om a lucra fără rațiune (fără minte) este lucru înjositor, căci, într-un caz ca acesta el se leapădă de ceea ce are mai bun în ființa sa. De aceea și patimile sînt înjositoare pentru un credincios, degradîndu-l, coborîndu-l la starea ființelor iraționale (fără minte). Pentru acest motiv, patimile, fiind străine ființei omenești, apar în gîndirea cea dreaptă ca niște „adausuri" nefirești.

Patimile mai sînt prezentate, apoi, și ca niște lanțuri, care îngrădesc libertatea, ca niște fiare stricătoare, care primejduiesc viața, sau ca un întuneric, care oprește mintea de la adevărata cunoaștere.

Astfel privind patimile, cugetătorii de Dumnezeu ne îndeamnă să ne curățim de ele, iar Sf. noastră Biserică, prin rînduielile ei de slujbă, ne ajută în rugăciune către Dumnezeu pentru a primi de la El darul și puterea de a ne slobozi de sub stăpînirea patimilor și a tot felul de întinăciune, prin care sufletul iese din starea ce i-a fost rînduită dintru început și se face nevrednic de împreuna viețuire cu Dumnezeu.

4. *Scriitori duhovnicești care au scris despre patimi.*

Dintre scriitorii care au scris despre patimi, amintim pe Evagrie Monahul, Sfîntul Ioan Casian, Sf. Vasile cel Mare, Sf. Marcu Ascetul, Sf. Ioan Scărarul, Sfîntul Maxim Mărturisitorul și, într-un fel sau altul, toți Sf. Părinți, care vădesc și combat toate relele ce întinează viața noastră.

Cunoscînd deci cîte ceva despre patimi, știind că ele sapă la sănătatea ființei noastre sufletești și trupești, să luptăm împotriva lor, ca împotriva a tot ce stă în calea înaintării noastre spre cele bune și de adevărat folos, nouă și semenilor noștri.

Ierod. *T. Părăianu*

Gînduri la Sfintele Evanghelii

Duminica I-a din post — a Ortodoxiei

Evanghelia: Ioan 1, 43—52; Apostolul: Evrei 11, 24—26; 32—40

PREJUDECATĂ ȘI ÎNȚELEPCIUNE

„Din Nazaret poate fi ceva bun?" (I Ioan 1, 47).

Prejudecata este păcatul moral și social, deopotrivă, de pe urma căruia s-au abătut și se abat atîtea rele asupra insului și a societății.

In acest păcat a căzut Sanherib, împăratul Asirienilor, ai cărui soli au strigat în fața Ierusalimului: „Cine este între toți dumnezeii pămîntului, care să fi scos pămînturile lor din mîna mea?" (Impărați 18, 35). Puterea Domnului l-a întors acasă, însă, cu oastea distrusă la Ninive, unde-l așteptau, ca să-l ucidă, proprii săi fii (Ibid. 19, 35, 37).

Prejudecata i-a împietrit pe fariseii de pe vremea Mîntuitorului, ca să spună: „Noi știm că Moisi a grăit cu Dumnezeu, iar pe acesta nu-l știm de unde este!" (Ioan 9, 29). Au căzut și au rămas prin aceasta sub osînda Lui: „De ați fi orbi, n-ați avea păcat. Acum însă ziceți: Noi vedem. De aceea păcatul vostru rămîne!" (Ibid. v. 41).

Prejudecata l-a aprins în mînie, pentru un moment, pe Neeman Sirianul cînd l-a trimis proorocul Elisei, să se spele în Iordan, pentru a se curăți de lepră: „Au doară nu sînt mai bune Avana și Farfar, apele Damascului, decît Iordanul și toate apele lui Israil?" (IV Impărați 5, 12). S-a plecat, însă, la *sfatul înțelepciunii:* „Și s-a pogorît Neeman și s-a afundat în Iordan de șapte ori, după zisa lui Elisei, și s-a făcut trupul lui ca trupul unui prunc mic și s-a curățit" (Ibid. 14).

Tot prejudecata l-a poticnit, o clipă, pe Natanael, din sfînta evanghelie de azi: *„Din Nazaret poate fi ceva bun?"* (Ioan 1, 47). Urmînd, însă, și el aceleiași *înțelepciuni,* exprimată prin cuvintele lui Filip: „Vino și vezi!", a ajuns la mărturisirea adevărului: „Rabi, tu ești Fiul lui Dumnezeu!" (Ibid. 50).

Căci din înțelepciune „iese cunoștința și știința" (Pilde 2, 6).

Ea este leacul de totdeauna împotriva prejudecății, ale cărei întunecimi le străpunge și le risipește.

„Căile ei sînt căi bune și toate cărările ei cu pace!" (Ibid. 3, 17—18). *Pr. Zosim Oancea*

MARELE SUFLET STRĂBUN

Cu ecouri limpezi, line
Îngerul dornic de bine,
Se coboară-n fiecine,
Înger pașnic, înger bun,
Marele suflet străbun.

Cu chip de blîndă făptură,
Legănat din gură-n gură
Ne îndeamnă să fim harnici,
Ne cheamă să fim cucernici,
Și ne face mai puternici
Și din ce în ce mai buni,
Marele suflet străbun.

Pr. I. Gh. Ivanciuc

Pentru pacea lumii

(Urmare din pag. 3)

cretă și convingătoare a *solidarității morale* a oamenilor din lumea întreagă. Această solidaritate sporește unitatea de acțiune pentru pace și încrederea fermă în biruința deplină a acestei cauze nobile.

Interzicerea necondiționată a folosirii armelor nucleare, încetarea producției lor și lichidarea stocurilor existente ar duce la restabilirea încrederii în viața internațională, la înlăturarea primejdiei izbucnirii prin surprindere a unui război termonuclear, la înlăturarea neliniștii ce stăpînește azi sufletele oamenilor, la realizarea unui climat prielnic colaborării pentru binele uman general. Pe lîngă aceasta, sumele degajate ar putea mijloci ridicarea rapidă a țărilor respective din starea lor de țări slab dezvoltate.

Toate acestea ar constitui un act de înaltă valoare morală, care ar dovedi în chip grăitor că omenirea este stăpînită de convingerea fermă a triumfului ideii de *pace* asupra ideii de război. Ar fi un răspuns meritat dat năzuințelor tuturor oamenilor iubitori de pace de pretutindeni, care ar deschide o cale largă spre făurirea mult visatei *epoci de aur a păcii* pentru întreaga omenire, adică așezarea în lume a unei păci adînc statătoare, bazată pe încredere, colaborare și frăție între toate popoarele pămîntului.

In vederea realizării acestui deziderat vital și măreț, este nevoie ca opinia publică mondială să exercite o influență mai puternică și mai decisivă asupra guvernelor și asupra Organizației Națiunilor Unite. In concret, se impune o manifestare mai hotărîtă a voinței sale de pace, acțiuni mai ferme și mai susținute pentru pace.

In acest scop, este necesară cîștigarea integrală a tuturor sufletelor de partea acestei probleme vitale pentru soarta omenirii întregi. In realizarea acestei stări sufletești, creștinii de pretutindeni au *o mare îndatorire:* aceea de a face cît mai viu și mai rodnic mesajul Mîntuitorului de a trăi în pace și de a zidi pacea pînă la marginile pămîntului. In această direcție, ei au să strecoare în sufletele tuturor oamenilor convingerea următoare: „Războaiele nu au adus niciodată soluții definitive, ci numai au generat nemulțumiri, tendințe revanșarde, — deci cauze pentru alte măceluri" (Prea Fericitul Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. Op. cit. p. 366).

In acest sens, sînt pline de îndemn și avînt pentru noi cuvintele adresate recent — de către înalta ocîrmuire de stat — tuturor conducătorilor cultelor religioase de la noi: „Dv. puteți aduce o contribuție în susținerea politicii externe a statului nostru, de colaborare între popoare, de încetare a agresiunii și bombardamentelor în Vietnam, pentru a lăsa poporul vietnamez să-și hotărască singur soarta". De asemenea: „Noi am dori — și ne exprimăm convingerea — că dv. ca și pînă acum, veți susține această activitate politică atît în țară cît și în relațiile pe care le aveți cu alte culte din străinătate".

Drept aceea, să nu uităm că pacea — cea mai înaltă năzuință a omenirii — cere ca preotul să-i aducă o contribuție mereu sporită. Căci în munca grea, dar sfîntă a zidirii depline a păcii pe pămînt, el nu poate precupeți nici o jertfă!...

C. Sîrbu

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu [44.206]

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 aprilie 1968 Nr. 13—14

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

„Indeletnicește-te cu cititul“

(I Timotei 4, 13)

Efesul era una din cele mai vestite cetăți ale antichității. Oameni celebri își au obîrșia în acest oraș și monumente de seamă îi sînt atribuite, urmele unora dintre ele ieșind la lumină prin săpăturile arheologice care se fac aici în zilele noastre.

Prosperitatea și-o datora desigur multelor ateliere manufacturiere care fiinţau între zidurile ei, dar mai ales poziției sale geografice, aici încrucișîndu-se cele mai importante drumuri comerciale ale Asiei Mici.

În această vestită cetate a Efesului a poposit în a doua sa călătorie misionară și Sf. Apostol Pavel, unde, după o mai îndelungată vestire a lui Iisus cel înviat, a întemeiat o puternică comunitate creștină. Preoților efeseni le adresează neobositul Apostol una din cele mai calde dintre cuvîntările sale, în care le deapănă zilele de efort, de trudă ale încreștinării lor; „cum n-am tăcut nimic din cele de folos — cum însuși spune — ci v-am vestit vouă și v-am învățat pe voi, pentru că nu m-am ferit ca să vă vestesc vouă tot sfatul lui Dumnezeu“, din care pricină sînt îndemnați să fie cu toată grija, să ia „aminte de voi și de toată turma întru care Duhul Sfînt v-a pus pe voi episcopi (preoți), ca să păstoriți Biserica lui Dumnezeu“, urmîndu-i pilda de corectitudine, de muncă și învățătură, „că ostenindu-vă așa se cade să ajutați pe cei slabi și să vă aduceți aminte de cuvîntul Domnului Iisus, căci el a zis: „Mai fericit este a da decît a lua“ (F. Ap. 20, 20. 27—28. 33—35).

Efesul însă nu era numai la încrucișarea drumurilor comerciale, ci, ceea ce era foarte frecvent în vechime la astfel de așezări, el era așezat și pe „bulevardul“ — cum potrivit spune un dascăl de-al nostru — multor curente filozofice și credințe religioase de tot felul. A păstori în mijlocul unor asemenea învolburări de idei era desigur un lucru anevoios, din care pricină Sf. Apostol Pavel, după prima sa captivitate română, pune în fruntea tinerei Biserici din Efes și împrejurimi pe încercatul și bunul său ucenic și colaborator, Timotei.

Pentru a face față activității sale, Timotei nu este asistat numai de rugăciunile, de gîndul fierbinte al dascălului său, ci Sf. Pavel îi trimite și instrucțiuni directe, sfaturi practice de comportare, ba și o seamă de învățături, de care episcopul Timotei avea mare nevoie și de care, desigur, va ține seamă.

Printre sfaturile practice pe care Sf. Apostol Pavel le dă lui Timotei se cuprinde și acela de a se ocupa cu „cititul“. „Pînă cînd voi veni, îndeletnicește-te cu cititul, cu povățuirea, cu învățătura“ (I Tim. 4, 13) — se adresează lui Timotei, Pavel-Apostolul.

Cititul nu era, de bună seamă, o noutate pentru Timotei, Sf. Pavel îi reamintește totuși această îndeletnicire, care este de mare importanță pentru orice ființă omenească, cu deosebire pentru cine se ocupă cu învățarea altora, cum este cazul lui Timotei. Este important de reținut că, așa după cum rezultă din a II-a Epistolă către Timotei (4, 13), printre bagajele frecvente ale „Apostolului neamurilor“ și, deci, și ale însoțitorilor săi, figurau o seamă de cărți. Vor fi fost desigur printre ele suluri biblice, dar și alte cărți sau manuscrise, cum circulau în acel timp, din care micul echipaj apostolic se adăpa în clipele de răgaz.

Sfatul pe care Sf. Apostol Pavel îl dădea acum 19 veacuri lui Timotei, episcopul Efesului, este de o mare importanță, de o mare actualitate și pentru noi, creștinii de astăzi, preoți și credincioși deopotrivă.

Mai întîi de toate cititul este una dintre cele mai folositoare, mai ziditoare forme de întrebuințare a timpului nostru liber. „Nu este și mai de folos în toată viața omului zăbavă decît cititul cărților“ — spune Miron Costin, iar marele astronom francez Camille Flammarion mărturisește: „Am fost totdeauna dominat de plăcerea unui studiu calm“.

Cititul este apoi un mijloc de prim ordin în instruirea noastră, în dobîndirea de cunoștințe, în luminarea minții noastre, în formarea unei cît mai întinse și drepte viziuni asupra lumii, asupra fenomenelor vieții în general. „Cei ce topesc multe lumînări — spune D. Cantemir — în citirea cărților, tocesc și vederea ochilor trupului, dar cei ce n-au căutat niciodată pe slove, măcar că și-au păstrat mai ascuțită vederea ochilor, însă neștiința i-a vîrît în întuneric și în tartarul necunoștinței“. Din astfel de motive, marele Eminescu îndeamnă: „Citește! Citind mereu, creerul tău va deveni un laborator de idei și imagini din care vei întocmi înțelesul și filozofia vieții“.

Prin lecturi sănătoase forțele noastre sufletești se pun adesea în mișcare, se încălzesc, se întăresc parcă, entuziasmîndu-ne și îmboldindu-ne spre făptuiri pozitive, spre creații înalte, experiență pe care o face și poetul Gr. Alexandrescu, cînd zice:

Tot ce-mi place mă aprinde, și-n minutul ce citesc
A putea lucra întocmai deocamdată socotesc.

De asemenea, cititul, pe de o parte, ferește mintea de la preocupări meschine, josnice, care cresc la repezeală, ca buruienile, în mintea căzută în inactivitate, în lîncezeală, în lenevire, iar pe de altă parte ajută la formarea noastră în duhul omeniei, la realizarea personalității noastre. „O, sfintele mele cărți — spune atît de frumos în această privință N. Iorga — pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cît vă datorez că sînt om adevărat“.

Mai ales pentru a se forma și a ne forma în această direcție — ca oameni adevărați, după spusa neîntrecutului nostru istoric — era îndemnat Timotei și sîntem și noi toți îndrumați la citire. Ceea ce ajută pe creștini la această formare este, desigur, în primul rînd Sfînta Scriptură, în care toate „cîte s-au scris spre învățătura noastră s-au scris“. (Rom. 15, 4). În cercetarea Sfintelor Scripturi era sfătuit să „ră-

(Continuare în pag. 2)

Ispitirea Mîntuitorului

Postul cel Mare de 6 săptămîni al Sf. Paști ne amintește, printre altele, și de petrecerea Mîntuitorului Iisus Hristos 40 de zile în pustie. Un episod important din viața Mîntuitorului și cu larg răsunet pentru creștini, petrecut în acest interval, este și ispitirea Domnului.

Faptul istoric al ispitirii Mîntuitorului este istorisit la doi dintre Sf. Evangheliști: Matei și Luca, unde citim că atunci, adică după Botez, Mîntuitorul este dus de duhul lui Dumnezeu în pustie. Iisus nu este constrîns, nu este obligat să meargă în pustie; El o face de bună voie, consimte să meargă, cum a consimțit să săvîrșească opera de mîntuire a întregii omeniri, a consimțit să se aducă pe Sine jertfă pentru păcatele noastre. Istoria Bisericii ne-a păstrat informații, care ne arată că locul ispitirii Mîntuitorului se găsește între Ierusalim și Ierihon, nu departe de locul unde boteza Ioan. Este un loc mai ferit, pietros, cu mici ridicături, numit Pustia Carantaniei, după numărul celor 40 de zile petrecute de Iisus aici. În tot acest timp Mîntuitorul a postit și, astfel, a flămînzit. A postit pînă la epuizare. El s-a dus în pustie pentru a trăi acolo în completă înfrînare a trupului.

Prima ispitire: „De ești Fiul lui Dumnezeu, zi ca pietrele acestea să se facă pîini“. Diavolul știa că Iisus este Fiul lui Dumnezeu; el fusese înger și toți îngerii știu acest lucru. El mai putea să afle și cu ocazia Botezului. Diavolul voia să trezească în Iisus orgoliul de a se mărturisi și lui ca fiu al lui Dumnezeu. Satana nu avea nici un drept să ispitească pe Iisus, dar el vrea ca Iisus să recunoască faptic pe satana ca superior lui. Satana apare ca o ființă caritabilă, cu o inimă duioasă, gata să ajute un suflet în suferință. El vorbește așa din perfidie și vrea să profite de faptul că Iisus era nemîncat. El nu ajută, ci provoacă la trufie. Ar fi vrut ca Mîntuiorul să spună: îți dovedesc că sînt Fiul lui Dumnezeu, ceea ce ar fi fost egal cu trufia. Mîntuitorul nu-l învrednicește de un răspuns al Său, ci îi răspunde din Deuteronom 8, 33: „Nu numai cu pîine va trăi omul“, ceea ce înseamnă că omul este alcătuit din trup și din suflet. Un suflet sănătos găsește totdeauna calea dreaptă pentru a satisface trebuințele strict necesare ale trupului și în mod obișnuit această cale este munca, cel mai bun și cinstit mijloc prin care ne putem cîștiga existența.

A doua ispitire: „Atunci diavolul l-a dus la templu“. În partea de răsărit a templului din Ierusalim era o vale adîncă, unde zidul era înalt de 50 m. Aici ispitindu-l iarăși, vrînd să afle măcar acum că este Fiul lui Dumnezeu, îi cere să-și pună în primejdie viața, aruncîndu-se de la această înălțime.

După concepția creștină, omul nu are nimic al său. Toate sînt daruri primite de la Dumnezeu. Nu e voie deci să pui în primejdie ceva ce nu e al tău. Viața e un dar al lui Dumnezeu și trebuie dată înapoi la timpul potrivit, cînd El a hotărît s-o ia. Mîntuitorul care știe că viața e un dar al lui Dumnezeu, nu face ceea ce îi spune diavolul, și îi răspunde tot cu un cuvînt al Sf. Scripturi: „Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău“.

A treia ispitire: „Atunci l-a dus pe el diavolul pe un munte ...“ Văzînd că nu reușește, îl duce într-un munte înalt, de unde îi arată toate bogățiile pămîntului, pe care i le oferă în dar Mîntuitorului, numai să i se închine lui. El i le dă toate Mîntuitorului, care era adevăratul stăpîn al lor. A se închina cuiva înseamnă a-l recunoaște de stăpîn al tău și pe tine slugă, supus al lui. Diavolul recurge aici la toată perfidia sa ca să poată ademeni firea omenească a Mîntuitorului. Aici

(Continuare în pag. 3)

Gînduri din Triod în postul mare

Dacă deschidem Triodul, cartea de îndrumare din timpul Păresimilor, vedem că înțelepciunea Sf. Părinți și Biserica au rînduit pomenirea, chiar de la începutul postului, a *izgonirii lui Adam din rai.* Adică, postul începe cu Adam și se încheie cu ispășirea acestei căderi, prin răstignirea lui Iisus Hristos pe Golgota. Drumul acesta nu este chiar atît de scurt.

Sînt lungi cele șapte săptămîni, prin faptele covîrșitoare care se petrec în ele, cît o veșnicie!

Să ne oprim numai la lucrul atît de minunat aș zice, la taina *iertării lui Adam, a înnoirii lui, a renașterii lui în Hristos.*

Lucrul acesta este atît de mare, atît de covîrșitor, încît Biserica ni-l pune înainte tuturor ca o problemă pe care s-o rezolvăm fiecare pentru noi înșine:

Lepădarea de omul rob al păcatului și îmbrăcarea noastră în omul cel nou, făptura cea nouă a virtuții, a faptelor bune (Efeseni 4, 24), iată marea și minunata problemă din vremea postului și am putea zice, din vremea vieții noastre întregi.

Dar să vedem ce a pătimit Adam și pentru ce a pierdut raiul pentru el și pentru întregul neam?

Rău lucru este neascultarea și lăcomia! În acest păcat a căzut Adam; da, a călcat cuvîntul lui Dumnezeu, nu s-a înfrînat!

Cu neascultarea lui Adam, păcatul a intrat în lume, încuibîndu-se și în firea noastră! (Romani 7, 21—23).

Porunca pe care a primit-o Adam în rai, de-a gusta din toți pomii, numai din pomul cunoștinței binelui și-al răului, nu, Sf. Părinți o tălmăcesc în mai multe feluri. Astfel, Sf. Grigore Teologul zice: Pomii din rai sînt ideile dumnezeiești, iar fructul contemplația. Dumnezeu a îngăduit lui Adam să cerceteze și să cugete asupra orînduirii din univers, ca să se preamărească autorul! L-a lăsat pe Adam să cugete și asupra firii omenești, dar nu i-a îngăduit să cerceteze și să pătrundă care este ființa lui Dumnezeu, de unde și cum a adus totul din neființă la ființă.

Ispitit de șarpe, Adam a lăsat toate la o parte și iscodea mereu, voind să cunoască ce este Dumnezeu, care este puterea și ființa Lui și cum ar putea ajunge și el ca Dumnezeu? cu toate că-și aducea aminte de porunca ce i s-a dat: „De vei gusta din pomul acesta, cu moarte vei muri! Șarpele zise femeii: nu, nu veți muri; dar Dumnezeu știe că-n ziua în care veți gusta, ochii vi se vor deschide și veți fi ca Dumnezeu, cunoscînd binele și răul" (Facere 3, 3—5).

După ce Dumnezeu a făcut pe om, după chipul și asemănarea Sa și l-a încărcat cu toate podoabele, ca pe o cunună a tuturor făpturilor, *a pus omului o singură opreliște,* i-a dat *porunca înfrînării!* Iar Adam nu s-a înfrînat, nu a postit!

Greu este păcatul și grozave urmările lui! Drumul de la Adam și pînă la Hristos ne este o vie mărturie!

Apoi în Domnul Iisus, în suferința Fiului lui Dumnezeu, în răstignirea Lui pe cruce, vedem limpede urmările păcatului, ale lipsei de înfrînare, ale nestăpînirii de sine, a nepostirii la timp!

Sf. Ioan Gură de Aur ne aduce pilda profetului Iona, zicînd: „Cuprinși de vifor mare și furtună, zadarnic au aruncat corăbierii în mare uneltele și lucrurile din corabie, marea continua să se învolbureze, pentru că marea povară tot în pîntecele corabiei zăcea: trupul adormit al profetului, *îngreunat de apăsarea păcatului neascultării*". *„Nimic nu este mai greu decît păcatul și neascultarea!* Sînt ca o masă de plumb", zice proteful Zaharia (5, 7).

Această povară grozavă a păcatului a avut-o în vedere Domnul Iisus, cînd a rostit: „Veniți la mine toți cei osteniți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi" (Matei 11, 28).

Din cele de mai sus am putut vedea că păcatul a întrat în lume din lipsa de ascultare și de înfrînare a omului. Prin ascultare și înfrînare, pînă la „moarte și moarte pe cruce" (Filipeni 2, 8), Domnul Hristos ne-a dezlegat din blestem și din păcat, cum glăsuiește troparul din Joia Mare: „Răscumpăratu-ne-ai pe noi din blestemul legii cu scump sîngele tău, pe cruce răstignindu-te, cu sulița împungîndu-te, nemurire ai dobîndit oamenilor, Mîntuitorul nostru, mărire ție!"

Timpul postului este prilej bine venit de-a lucra și noi ceva pentru ispășirea păcatelor noastre: Rugăciunea și postul sînt armele cele mai puternice ale creștinului în lupta cu amăgirea, cu tentațiile rele sau ispitele. Cei care am primit iertare de la Dumnezeu să învățăm a ierta și noi! Iertarea pe care o dăm semenului nostru este o dovadă vie, o probă evidentă *de făptura cea nouă care lucrează în noi.*

Să căutăm viața lăuntrică, întîlnirea noastră de taină cu Dumnezeu și atunci ne vom fi aflat comoara mîntuirii, de care să ne legăm cu toată inima, cu toată ființa noastră!

Sosit-a vremea, începutul luptelor celor duhovnicești, biruința cea împotriva demonilor, înfrînarea cea într-armată, podoaba îngerilor, îndrăznirea cea către Dumnezeu! Că prin aceasta Moise s-a făcut vorbitor cu Ziditorul. Doamne prin aceasta învrednicește-ne și pe noi să ne închinăm patimilor tale și sfintei Învieri (Mărire, de la laudele Triodului).

Prot. *Gh. Secaș.*

Monumente de artă și arhitectură bisericească din Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu

Sub monumente de artă înțelegem acele monumente care fie că sînt construite din lemn sau alt material, sînt mărturii și dovezi ale activității artistice a unui popor. Ele ne prezintă realitatea și viața înconjurătoare dintr-un anumit timp și loc în imagini estetice, frumoase, și pot să aparțină arhitecturii, sculpturii sau picturii. Monumente de artă nu sînt numai clădirile (bisericile) ci și icoanele zugrăvite cu măiestrie, potire, cădelnițe, uși și străni sculptate în lemn, picturile de pe zidurile unor clădiri, broderiile, xilografiile, icoanele pe sticlă, etc. Toate monumentele de artă au însă această calitate de a stîrni în sufletul nostru emoții puternice.

O ramură a artei este și arta religioasă care are un rol important în educarea credincioșilor, fiind un mijloc de înfrumusețare a locului în care credincioșii se închină lui Dumnezeu sau un mijloc de înfrumusețare chiar a cuvintelor prin care laudă pe Dumnezeu, mai ales prin cîntare. Muzica și pictura religioasă au puterea de a-l predispune pe credincios la o mai strînsă comuniune cu Dumnezeu, de a-l face mai bun, mai evlavios, mai credincios.

Arta transilvăneană, în trecutul ei foarte îndepărtat, a fost o artă care s-a plămădit din elementele artistice străvechi ale băștinașilor și care cu timpul a ajuns la forme tot mai desăvîrșite manifestîndu-se mai cu seamă prin construcții din lemn, biserici și case din lemn, sculpturi din lemn, îmbrăcăminte lucrată cu multă măiestrie, țesături și covoare, broderii, unelte, vase de lut, pictură și lucrarea icoanelor pe sticlă.

Numai în vremurile mai apropiate de noi românii transilvăneni au putut să-și construiască biserici din piatră sau cărămidă pe care le-au împodobit cu zugrăveli și dintre care unele sînt adevărate monumente de artă.

E meritul Conducerii Arhiepiscopiei Ortodoxe de Alba Iulia și Sibiu de a ne fi oferit într-un pliant (un album cu fotografii care se poate ușor îndoi și închide asemenea unei cărți), lucrat cu multă măiestrie, cîteva dintre cele mai importante monumente de arhitectură din Arhiepiscopia Sibiului. Proiectul pliantului, distribuția și textele: Al. Bădăuță. Macheta de tipar: M. Olarian. Fotografiile: Gh. și Al. Comănescu (Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii").

Monumentele reproduse în acest pliant „desfășoară în imagini și text — principalele construcții de artă și arhitectură bisericească, cum și unele biserici de mir, din Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu: eparhie care descinde și înfățișează (în chip direct) Mitropolia Ardealului, a cărei întemeiere — pe teritoriul transilvan — datează de la finele veacului al XIV-lea".

Pe coperta primă a pliantului ne este înfățișată Catedrala Mitropoliei din Sibiu, iar pe coperta a doua: Catedrala Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania de la Alba Iulia.

Vederile care se asociază pe cele două fețe ale pliantului ne arată unele monumente de arhitectură și artă bisericească transilvăneană.

Ne sînt prezentate în afară de catedralele amintite și biserica Mănăstirii „Brîncoveanu" (din Sîmbăta de Sus), biserica „Sf. Nicolae" (din Scheii-Brașovului), biserica „Sf. Treime" din Blaj, Iconostasul din Capela Reședinței Mitropolitane, frumos sculptat în lemn, biserica de lemn din Tg.-Mureș, biserica nouă din Blaj, biserica de lemn a mănăstirii „Sf. Ilie" din Topliță, apoi biserica „Arhanghelii Mihail și Gavril" din Mediaș și Catedrala din Sighișoara. Ne mai sînt prezentate: Centrul Eparhial, Reședința Mitropolitană, Institutul Teologic, biserica din Gheorgheni, biserica „Bunavestire" din Brașov și biserica veche din Rășinari, „Sf. Nicolae-Brîncoveanu" din Făgăraș, biserica „Sf. Gheorghe din Tîrnăveni, capela din Tușnad, „Sf. Treime" din Reghin, „Sfinții Arhanghelii" din Ocna Sibiului, suita lor terminîndu-se cu biserica „Sf. Ioan Botezătorul" din Sălișteа.

Toate aceste monumente sînt „rodul istoric al unui frămîntat trecut și deopotrivă al darurilor creatoare native ale poporului", de pe întreg cuprinsul Transilvaniei. Toate aceste monumente sînt așezate „într-o regiune de mari frumuseți naturale și originale manifestări etnografice". Acestea împreună cu alte prețioase creații de artă populară, de arhitectură străveche, ne vorbesc despre timpurile îndepărtate ale formării noastre ca neam și sînt o mărturie grăitoare a tradițiilor și gustului artistic al poporului nostru transilvănean. Prin șirul de monumente străvechi, al căror lanț îl continuă, ele sînt mărturii grăitoare ale dăinuirii noastre din vechime pe aceste meleaguri, sînt monumente vii ale istoriei poporului nostru.

Al. Moisiu

„Indeletnicește-te cu cititul"

(Urmare din pag. 1)

mînă" și Timotei, întrucît le cunoștea „din pruncie" și prin ele putea să se „înțelepțească" spre „îndreptare", „ca omul lui Dumnezeu (creștinul) să fie desăvîrșit și gata la orice lucru bun" (II Tim. 3, 15—17). Citind Sf. Scriptură însă, creștinul adevărat va ține seamă că ea nu se „dezleagă după bunul plac al fiecăruia" (II Petru 1, 20), adică după cum ar încerca să ne învețe unii sau alții care nu au nici o chemare în acest sens, ci vom ține seamă de tălmăcirile Bisericii noastre, singura îndreptățită să ne tîlcuiască corect Sf. Scriptură.

Ba mai mult, pentru a ne forma o credință cît mai luminată este necesar să citim și alte cărți, cît de multe, din care, după îndemnul Sf. Vasile cel Mare, vom culege, întocmai ca o albină, ceea ce este de real folos, spre zidirea noastră sufletească.

Citirea Sf. Scripturi și a altor cărți de luminare și înălțare sufletească este necesară pentru mai buna cunoaștere a rostului și îndatoririlor noastre creștinești în această lume, căci, după cum ne învață Sf. Ioan Gură de Aur, la dreapta judecată „vom da răspuns și de neștiință, cînd acea neștiință este neiertată. Cînd tu ești în neștiință — spune Sf. Părinte — de cele ce nu sînt cu putință a le ști, nici o învinovățire nu ți se va aduce. Dar cînd îți sînt cu putință și încă cu multă ușurință (să le cunoști), atunci vei fi pedepsit cu pedeapsa cea mai grea". Este vorba aici de toate căile pe care putem ajunge la cunoașterea binelui, la ceea ce avem de înfăptuit bun și ziditor în această viață, căi pe care, din negrijă, nu le luăm totdeauna în seamă. Dar, după cum vedem, pentru această negrijă a noastră vom răspunde înaintea Dreptului Judecător.

*

„Indeletnicește-te cu cititul!" — este unul dintre sfaturile scrise pe care Sf. Apostol Pavel le dădea locțiitorului său din Efes, din marea grijă pentru deplina formare a lui Timotei și pentru munca deosebită pe care acesta o avea de desfășurat în calitatea sa de episcop.

Din cîte am putut desprinde însă din rîndurile de față, acest sfat ne este, deopotrivă, adresat și nouă, creștinii de astăzi, citirea cărților bune, de zidire, fiind o cale dintre cele mai potrivite de folosire a timpului nostru liber, de luminare și înălțare sufletească, de îndemn spre înfăptuiri frumoase și folositoare, nouă și obștei în care trăim.

Diacon *Gh. Papuc*

„Cîntare României"

Legea sfîntă a unui popor în lume este cuprinsă în: unitatea, libertatea și independența lui. *Cu cît mai mult sînt încălziți fiii unui popor de năzuința împlinirii acestor culmi istorice, cu atît ei își pot realiza mai deplin puterile lor creatoare.*

Poporul român a avut, de la începutul său daco-roman, dorul nestăvilit după unitate, libertate și independență. Conștiința unității lui naționale, însoțită de aceea a unității culturale, economice și politice, a fost farul călăuzitor de-alungul vremurilor.

Nici o vrăjmășie din afară, nici o asuprire sau ispită lăuntrică n-au putut stinge această flacără. „Unitatea națională — scria la anul 1848 înflăcăratul patriot Nicolae Bălcescu — este chezășuirea libertății, este trupul trebuincios al unui neam, pentru ca sufletul său să nu piară, să nu amorțească".

Pentru această unitate națională, pentru iubirea de pămîntul moșilor și strămoșilor — nu pentru alt pămînt — au trăit, au muncit, au suferit și au murit atîtea generații de înaintași.

„Pentru dînsa Mircea cel Bătrîn și Ștefan cel Mare se luptară toată viața lor îndelungată și traseră asupra lor năvălirea îngrozitoare a turcilor, pentru dînsa Mihai cel Viteaz cade ucis în cîmpul Turda, pentru dînsa, Șerban Cantacuzino bea otravă, pentru dînsa Horia moarte cumplită pe roată sufere". Zămislită în inimi de la începuturile existenței noastre ca popor, ea se tălmăci în cuvinte, prinse rădăcini și se împlini din ce în ce mai rodnic cu veacurile, prin fapte de eroism, pînă în zilele noastre.

Întreagă această dăruire pe altarul ideii de unitate națională, nestinsa flacără a iubirii de patrie, aprinsă în mintea și inima poporului, revărsată în slove de aur prin pana celor mai aleși purtători de condei, este adunată de către Editura pentru literatură și publicată în anul 1967, într-un volum de antologie, întitulat atît de frumos și sugestiv: „Cîntare României".

Din acest volum ne convingem încă o dată că graiul românesc scris, de la începuturile lui, în predoslovii de Cazanii și cărți religioase, în cronici sau în opere literare, sau prin circulația lui orală, în doine, balade și cîntece, pe întreg cuprinsul locuit de români, unul și același, a fost un factor hotărîtor în păstrarea conștiinței unității naționale.

De aceea s-au năpustit mai cu seamă rigorile asupritorilor asupra graiului românesc, păstrat cu dîrzenie, precum spune într-una din poeziile sale G. Coșbuc:

„Să ne vremuiască traiul
Cîți dușmani avem pe lume
Graiul ni-l cereau anume
Să-l lăsăm".

Volumul: „Cîntare României" cuprinde tocmai această mărturisire a conștiinței de unitate națională, izvorîtă din mintea și inima unor fii ai poporului.

Coresi, Varlaam și Simion Ștefan prin predosloviile cărților religioase, cronicarii: Grigore Ureche, Miron Costin, Stolnicul Cantacuzino, Dimitrie Cantemir; reprezentanți ai școlii ardelene: Samuil Micu, Petru Maior, Gheorghe Șincai, Timotei Ciparu; cei dintîi scriitori: D. Bolintineanu, Al. Odobescu, N. Gane, B. P. Hașdeu, Iosif Vulcan, Ion Slavici; clasicii literaturii noastre în frunte cu nemuritorul Eminescu, lîngă care se aliniază: Al. Vlahuță, V. Alecsandri, Xenopol, Duiliu Zamfirescu, Delavrancea, George Coșbuc, N. Iorga, O. Goga, M. Sadoveanu, I. Agîrbiceanu, Liviu Rebreanu, Lucian Blaga, Tudor Arghezi și alții sînt prezenți în acest volum cu opere ale lor, dintre cele mai reprezentative, închinate poporului, închinate patriei.

În ele sînt înfățișate frumusețile patriei, luptele poporului pentru unitate, libertate și independență. Mărturisesc în slove măestre izbînzile cauzei drepte a poporului român, se fac ecoul înfăptuirilor din vremea lor, cinstesc virtuțile și faptele înaintașilor, mobilizează și țin vie conștiința unității naționale. Antologia „Cîntare României" *este un adevărat catehism al ideii de unitate națională, scris și mărturisit de oameni ai gîndului și ai scrisului. Lectura lui este emoționantă și înălțătoare ca o rugăciune. Această carte se cuvine citită în seri de iarnă, la gura sobei, șezători și la căminele culturale, ca să fie nemuritoare vrerea făptuitorilor marilor năzuințe ale poporului și să se lege de împlinirile zilelor noastre, după cum spune poetul:*

„Ba ridică mîndra frunte
Și-nainte
Fă din gîndul tău o punte
Ca să legi cu bărbăție
Timpul vechi, cu noul trai"

În ultima vreme au apărut în librării o seamă de lucrări de antologie. Amintim: Antologia folclorului din Transilvania, din Muntenia și Oltenia, antologia poeziei lirice și altele, în care se înfățișează creația bogată și multilaterală a poporului nostru, dar în care se vede și indestructibila lui unitate de gîndire și simțire.

Recomandăm aceste lucrări cetitorilor, iar bibliotecile parohiale au prilejul să se îmbogățească cu opere în care circulă de veacuri simțirea și puterea creatoare a poporului nostru: căci în ele bate inima țării, inima uriașă care nu s-a înșelat niciodată, cum spune atît de plastic M. Kogălniceanu. Aceasta cu atît mai vîrtos, cu cît credincioșii Bisericii noastre au fost și sînt aproape de inima patriei.

Pr. *V. Coman*

Ispitirea Mîntuitorului

(Urmare din pag. 1)

diavolul vorbește ca proprietar, îi amintește de toate împărățiile lumii, cu strălucirea lor și, făcîndu-se pe sine stăpîn al lor, le oferă Mîntuitorului. Diavolul este mărinimos, generos pentru un singur gest: ca Iisus să se închine lui, să fie supus lui; dă tot ca să cîștige tot, dă tot, el care nu are nimic. Mîntuitorul îi răspunde în cuvinte care lasă să se vadă indignarea, revolta acumulată și de la ispitirile anterioare: „Mergi înapoia mea satano!" Astfel diavolul pleacă înfrînt, iar îngerii veneau și îi slugeau lui Iisus. A sluji cuiva înseamnă a-i pune la dispoziție ceea ce-i lipsește, în cazul Mîntuitorului cele necesare hranei.

Mîntuitorul s-a întrupat cu scopul de a restabili armonia care a fost între Dumnezeu și om la zidirea lumii. Dumnezeu l-a creiat pe om și omul știa acest lucru, de aceea îi era recunoscător. Raportul acesta de armonie dintre Dumnezeu și om a fost stricat prin păcat. Mîntuitorul s-a întrupat, s-a făcut om ca să împace pe Dumnezeu cu omul, ceea ce înseamnă a lupta cu dușmanul lui Dumnezeu, cu tatăl răului, cu diavolul, acesta fiind și scopul întreitei ispitiri. Mîntuitorul luptă pe față, direct cu diavolul. Satana întîlnește în luptă o ființă omenească pe care nu o poate clinti de pe poziția sa de statornică alipire față de bine, față de Dumnezeu. Diavolul folosește orice încercare pentru a înfrînge acțiunea de dezrobire sufletească pe care Mîntuitorul o va împlini pe pămînt.

Sf. Evangheliști, prin istorisirea acestui episod, ne dovedesc încă o dată, că Iisus din Nazaret este o ființă incoruptibilă, un suflet pe care nu-l poți frînge. Cititorii acestui episod vor putea să-și dea seama că Mîntuitorul Iisus Hristos nu este numai Dumnezeu adevărat, ci este și om adevărat în afară de păcat; postește, își înfrînează trupul pînă la epuizare, suferă de foame și totuși rezistă ispitei.

Sîntem în vremea postului și postul ne cheamă la abținere de la anumite mîncări și de la orice rău. În această luptă a noastră, de înfruntare a relelor, ispitirea Mîntuitorului, triumful asupra ei, ne dă un puternic imbold în lupta noastră împotriva răului.

În toate să urmăm deci Mîntuitorului, care ne-a arătat că răul, ispitele de orice fel pot fi învinse și că cele bune trebuie să împodobească viața noastră.

M. Cristea

Informații

Într-o importantă declarație, Biroul executiv al Consiliului Național al Bisericilor din Statele Unite ale Americii a cerut guvernului american să-și schimbe politica, deschizînd calea către o pace mondială, bazată pe dreptate.

Printre obiectivele pe care trebuie să le înfăptuiască guvernul, declarația enumără: Oprirea bombardamentelor asupra Republicii Democrate Vietnam, ca prim pas spre o pace negociată, admiterea R.P. Chineze în O.N.U., creearea condițiilor care să permită colaborarea între Statele Unite și țările socialiste etc.

*

Sîmbătă 16 martie a. c., I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a primit vizita dlui consilier de legație, Dr. Wekehard Hallensleben, de la Ambasada R. F. a Germaniei în Republica Socialistă România. La primire au asistat P. C. Vicar Tr. Belașcu, precum și P. C. consilieri de la Centrul Arhiepiscopesc și P. C. rector și doi profesori de la Institutul nostru Teologic.

După ce a vizitat Reședința mitropolitană, Institutul Teologic Universitar, cu biblioteca și aula, și Catedrala mitropolitană, oaspetele a mulțumit călduros pentru cinstea ce i s-a făcut de a fi primit de I. P. S. Sa, exprimîndu-și, totodată, deosebita impresie pentru felul în care se desfășoară viața culturală la noi în țară, pentru ceea ce a văzut la Centrul nostru Arhiepiscopesc și în general în întreaga noastră Patrie.

*

În 14 martie 1968 P. C. prof. pens. *Ilie Beleuță*, fost profesor la Institutul Teologic de grad universitar din Sibiu, unde a desfășurat o rodnică și îndelungată activitate în cadrul catedrei de Istorie bisericească, a împlinit venerabila vîrstă de 90 ani.

Din încredințarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, evenimentul a fost subliniat în chip deosebit atît în cadrul Institutului Teologic, unde P.C. prof. Dr. Sp. Cândea a vorbit studenților — vineri 15 martie a. c. la ora de educație patriotică — despre personalitatea sărbătoritului profesor, ca om al muncii perseverente, al credinței strămoșești și al simțămintelor patriotice, cît și în Catedrala mitropolitană, Duminică 17 martie a. c., cu prilejul predicii de la Sf. Liturghie, cînd P. C. prof. Dr. M. Șesan s-a ocupat în cuvîntul său și de personalitatea P. C. prof. pens. Ilie Beleuță, acum la această frumoasă aniversare a nouă decenii de viață.

*

Duminică, 24 martie 1968, în Catedrala noastră mitropolitană din Sibiu a avut loc, după Sf. Liturghie, parastasul de un an pentru adormitul în Domnul, arhiereul Teodor Scorobeț.

Parastasul a fost slujit de I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat fiind de un sobor de preoți și diaconi. Erau de față membrii familiei, cunoscuți și credincioși.

La sfîrșit, Înaltul Arhipăstor a rostit un scurt cuvînt comemorativ, schițînd viața arhiereului Teodor, răposat în 25 martie 1967, și subliniind activitatea sa pe tărîm bisericesc și patriotic.

„Lucrarea lui este pentru noi un îndemn de a fi legați de altarele străbune, de Biserica noastră Ortodoxă, și de Patria noastră scumpă, ajutînd omenirea să fie pace și înfrățire în lume" — a spus în încheiere I. P. S. Sa.

Doamne, mă binecuvîntă!

Din adîncul ființei mele
Se ridică pîn-la stele
Curcubeu de rugă sfîntă:
Doamne, mă binecuvîntă!

Tu, atoatevăzătorul,
Vezi-mi truda, vezi-mi dorul
Ceas de ceas cum mă frămîntă:
Doamne, mă binecuvîntă!

Cel ce ești din fire bun
Și-mi știi gîndul făr-să-l spun,
În iubirea Ta preasfîntă
Doamne, mă binecuvîntă!

Pr. *N. Lungu*

Fiţi uniţi şi trăiţi în pace

Puterea unui singur om este în general şubredă, mai ales cînd nu este unită laolaltă cu a altor oameni, asemenea snopului de grîu. Ce înseamnă un strop de apă pe pămînt? O nimica toată! Pe cînd milioane si milioane de stropi dau naştere la rîuri şi fluvii temătoare. O pildă a înţeleptului din vechime, Esop, ne va fi grăitoare în această privinţă. Odată, un biet bătrîn, se gîndea la moarte, că o să vină într-o zi pe neaşteptate şi chiar nu e sigur nici de ziua de mîine, şi-a adunat feciorii în preajma sa şi le-a vorbit astfel: „Dragii mei fii, eu nu mai am mult timp de trăit şi moartea cea nemiloasă mă va răpi din mijlocul vostru. Vedeţi mănunchiul acesta de săgeţi, care sînt legate strîns împreună? Ei bine, ia să vă văd puterea, ia rupeţi-l imediat, băieţii mei". Băiatul cel mare s-a străduit mult şi bine ca să-l rupă, dar a fost zadarnic. Şi de mare necaz feciorul cel mare a luat cuvîntul şi a zis aşa: „Tată să-ncerce alţii, căci eu nu mă simt în stare să fac acest lucru! Fiul ai doilea s-a opintit şi el, la rîndul său, din toate puterile, fără nici un rezultat oarecare. Şi prîslea, feciorul mai mic în vîrstă, s-a chinuit din răsputeri dar în zadar i-a fost tot chinul, prin faptul că maldărul a rămas tot întreg şi de nebiruit. Nici măcar o singură săgeată nu s-a clintit din locul ei, aşa de bine erau legate la un loc, toate săgeţile din mănunchi.

— „Vai, ce slăbănogi mai sînteţi, fiilor! le-a spus bătrînul; acum să vedeţi, ce poate la nevoie, chiar şi neputinţa mea". Ei au crezut că se ascunde cumva vreo glumă, dar tatăl lor cel bătrîn a desfăcut mănunchiul şi a rupt săgeată cu săgeată, rînd pe rînd, în văzul lor.

— „Aţi înţeles feţii mei, că această pildă vă îndeamnă să trăiţi în mare dragoste, să vieţuiţi în deplină armonie, în pace adevărată şi mai ales în mare şi strînsă unire, care e o forţă de mare preţ în viaţa voastră cea de toate zilele. Unirea, dragii mei, este mare putere, pe pămînt! Bătrînul, tot timpul cît a mai zăcut în pat, nu le-a mai spus nimic; dar ajungînd el la capătul vieţii şi-a mai chemat odată băieţii săi cei scumpi şi le-a zis cu limbă de moarte: „Mă duc din lumea asta, într-o altă lume, dincolo, în ceruri, unde bunii mei strămoşi s-au dus fiecare la rîndul său. Făgăduiţi-mi cu toţii că veţi trăi între voi ca nişte adevăraţi fraţi, buni şi iubitori; că veţi fi uniţi între voi, aşa precum se cuvine, ca şi mănunchiul de săgeţi. Eu plec pe calea bătătorită de mii şi mii de vieţi omeneşti şi vreau să vă las în pace, în dragoste şi într-o unire şi armonie desăvîrşită".

Învăţătură: Unirea în viaţă este o sfîntă şi scumpă comoară. Ea nu poate fi biruită de nimeni, aşa de puternică este! Marele nostru poet Alecsandri ne învaţă astfel:

„Unde-i unul nu-i putere, la nevoi şi la durere; dar

Unde-s doi puterea creşte şi duşmanul nu sporeşte".

Dragii mei, fiţi şi trăiţi în pace, în armonie şi-n dragoste cu toţii.

Prel. de Pr. *V. A. Bassarabin*

Gînduri la Sfintele Evanghelii

Duminica II-a din post — a Sfîntului Grigore Palama

Evanghelia: Marcu 2, 1—12; Apostolul: Evrei 1. 10—2

OBSTACOLELE MÎNTUIRII

„Prin spărtură au pogorît patul, în care zăcea slăbănogul" **(Marcu 2, 4).**

Se află în credinţa creştină învăţătura, că: *Dumnezeu este pretutindenea*, nu numai în ceea ce ni se pare nouă a fi spaţiu gol, dar şi în însăşi structura lucrurilor. Că: „De mă voi sui la cer, Tu acolo eşti; de mă voi pogorî la iad şi acolo eşti" (Psalm 138, 4).

Dar dacă Dumnezeu este pretutindenea, pătrunzînd lucrurile şi depăşindu-le, cum se înţelege: *depărtarea omului de Dumnezeu?* Cum mă pot depărta de ceva şi de cineva, care e în mine, în mod substanţial?

Intr-un singur fel: *prin păcat.*

Păcatul creează în om nefirescul, că Dumnezeu e în el, dar nu-l hrăneşte şi nu-l ajută, pentru că omul nu-l solicită; păcatul e pînza morală, nu substanţială, care se ţese între om şi Dumnezeu, „acoperişul" şi „mulţimea", care erau între Iisus şi cei patru din evanghelia de azi, care purtau pe braţele lor un slăbănog; păcatul ridică şi fortifică obstacolele mîntuirii, în faţa tuturor celor ce-şi poartă pe braţe tristul şi chinuitul slăbănog: *sufletul.*

Există o putere, care să facă spărtură în acest obstacol al mîntuirii?

Răspunde sfînta evanghelie de azi, prin cuvintele: „Văzînd *credinţa* lor, a zis slăbănogului..."

Dar roada ei nu este numai acest negativ: spargerea şi înlăturarea păcatului, ci *credinţa* duce la cucerirea pozitivă, după care aleargă tot sufletul creştinului: *„Iartă-se ţie, păcatele tale!"*

Pr. *Zosim Oancea*

Sîmbăta sau Duminica?

În Vechiul Testament se spune că Dumnezeu a dat ca zi de odihnă ziua a 7-a. Nu ştim care zi a fost sărbătorită ca ziua a 7-a pînă la Moisi. Sîmbăta e aşezată prin Moisi ca zi a 7-a în amintirea eliberării poporului evreesc din robia Faraonului. Putem spune chiar că tot Vechiul Testament de la proorocul Moise încoace — e străbătut de această poruncă.

Dar Vechiul Testament a fost numai „umbra legii", un pedagog, un călăuzitor la Hristos, un pregătitor pentru Noul Testament. *„Aşadar, legea* (V. T.) *a fost pentru noi o călăuză care să ne ducă la Hristos ca să ne mîntuim prin credinţă, iar după venirea credinţei nu mai sîntem sub povaţa călăuzei, căci prin credinţa în Iisus Hristos toţi sîntem fiii lui Dumnezeu"* (Galateni 3, 24—27). Prin urmare Noul Testament e continuarea şi completarea Vechiului Testament. *„Căci n-am venit să stric legea — zice Domnul — ci să o plinesc"* (Matei 5, 17), adică să o completez. Şi plinirea s-a făcut şi în privinţa sărbătoririi zilei de odihnă. După venirea Mîntuitorului nu mai putem rămîne şi nu ne mai putem întoarce la rînduielile legii vechi.

Cuvîntul *„duminică"* îl avem din limba latină, de la *„dominica dies"* care pe înţelesul nostru însemnează *„ziua Domnului"*. Numele de „duminică" îl aflăm pomenit în Apocalipsa Sf. Apostol şi Evanghelist Ioan, care la cap. 1, v. 10 spune: *„Am fost în duh într-o zi de duminică"*, cînd i s-a poruncit să scrie cartea şi să o trimită bisericilor. Altcum în tot Noul Testament i se zicea *„ziua întîi"* a săptămînii sau *„ziua una a simbetelor"*. (Evreii nu aveau nume speciale pentru zilele săptămînii, ci le numărau: ziua întîi, a doua... a şaptea, iar săptămînii întregi i se zicea sîmbete). Dacă ştim acestea, vom înţelege că Domnul Iisus Hristos a schimbat sîmbăta cu Duminica.

„În vremea aceea a trecut Iisus într-o sîmbătă prin sămănături, iar ucenicii lui au flămînzit şi au început a rupe spice şi a mînca; fariseii văzînd aceasta au zis către dînsul: Iată ucenicii tăi fac ceea ce nu se cade a face sîmbăta". Domnul le dovedeşte că greşesc, spunîndu-le: *„N-aţi cetit în lege, că preoţii (voştri) dezleagă în biserică — sîmbăta şi nu sînt vinovaţi? Vă spun însă, că aicia (între voi) se află Acela care e mai mare ca biserica şi n-aţi osîndi pe nişte nevinovaţi, căci Fiul Omului este domn sau stăpîn şi al simbetei* (Matei 12, 1—8). Şi a intrat în sinagogă. Acolo se afla un om cu mîna uscată. Şi a zis către acela: Întinde-ţi mîna; şi a întins-o şi s-a făcut sănătoasă ca şi cealaltă (Matei 12, 10—13). *„Sîmbăta s-a făcut pentru om, nu omul pentru sîmbătă: căci Fiul Omului este domn şi al sîmbetei"* (Marcu (2, 27—28). Tot într-o sîmbătă învaţă El în una din sinagogi şi era acolo o femeie care de 18 ani avea duhul neputinţei şi era gîrbovă şi de loc nu se putea ridica în sus. Văzînd-o Iisus a chemat-o la El şi i-a zis: Femeie, te-ai izbăvit de neputinţa ta şi a pus „mîna peste ea şi ea s-a ridicat îndată slăvind pe Dumnezeu. Iar căpetenia sinagogii mîniindu-se, că Iisus a vindecat-o sîmbăta, a zis către popor: Sînt şase zile în care se cade să lucraţi; în acelea să veniţi şi să vă vindecaţi iar nu în ziua sîmbetei. Şi răspunzînd Domnul a zis: Făţarnice, oare nu desleagă de la iesle fiecare dintre voi boul sau asinul în ziua sîmbetei şi-l duce de-l adapă, dar această fiică, pe care satana a legat-o acum optsprezece ani nu se cădea a se dezlega de legătura ei în ziua sîmbetei" (Luca 13, 10—16).

Orbul din naştere e vindecat de Domnut tot sîmbăta (Ioan cap. 9). E ridicat şi dus la judecata sinedriului unde i s-a cerut să declare, că Iisus e un păcătos. Căci ziceau către el unii dintre farisei: *Omul acesta nu e de la Dumnezeu, pentru că nu ţine sîmbăta* (9, 16), dar nu le face pe plac şi e dat afară din sinagogă (din comunitate). Iisus, găsindu-l, i-a zis: Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu? Cred, Doamne", şi i s-a închinat. Sinedriul deci îl declară pe Mîntuitorul om păcătos, care nu e de la Dumnezeu *"pentru că nu ţine sîmbăta"*. Tot sîmbăta a înviat pe Lazăr din Vitania, iar o călcare a poruncii V. Testament.

În schimb în ziua una — întîia — a sîmbetelor intra triumfal în Ierusalim. E Duminica Floriilor. Întru una a sîmbetelor a săvîrşit şi cea mai mare minune: *Învierea Lui din morţi*. Toţi patru sfinţi evanghelişti ne spun la fel că s-a petrecut în ziua întîi, nu sîmbăta; „cînd se lumina spre una a sîmbetelor" (Matei); „foarte de dimineaţă în ziua una a sîmbetelor" (Marcu); la mînecare adîncă în cea una a sîmbetelor (Luca); în ziua cea dintîi a săptămînii (Ioan). In ziua aceasta s-a arătat înviat Mariei Magdalena celor 10 apostoli şi lui Luca şi Cleopa în drum spre Emaus şi în casa din acel sat săvîrşind în faţa lor cea dintîi Sf. Liturghie după legea cea nouă. Tot în ziua cea dintîi a săptămînii s-a arătat din nou Sfinţilor Apostoli, încredinţînd pe Toma că e Domn şi Dumnezeu. La cincizeci de zile după strălucita Lui înviere, Duhul Sfînt se coboară în formă de limbi de foc peste Sf. Apostoli *într-una a sîmbetelor*, adică în zi de Duminică.

În fiecare *zi una a sîmbetelor* de aici încolo toţi cîţi l-au cunoscut, l-au ascultat, l-au urmat pe Domnul şi toţi cîţi au crezut în El, se adunau *la frîngerea pîinii* (Sf. Liturghie), porunca Lui de la Cina Cea de Taină: „Aceasta să o faceţi întru pomenirea Mea" (Luca 22, 14). „Şi erau neobosiţi în ascultarea învăţăturii apostolilor, în împărtăşire, în frîngerea pîinii şi în rugăciune" (Fapte 2, 42). „Iar *în ziua întîi a săptămînii, adunîndu-se ucenicii (credincioşii) pentru frîngerea pîinii, Pavel a lungit cuvîntul pînă la miezul nopţii"* (Fapte 20, 7).

S-ar mai putea aduce şi alte dovezi din Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie, că ziua cea dintîi a săptămînii adică Duminica a înlocuit ca zi de sărbătoare, de trăire duhovnicească, ca şi de odihnă şi de sfinţire prin faptele noastre cele bune ziua sîmbetei din Vechiul Testament. Ba mai mult. Putem spune că sîmbăta din V. T. a prefigurat, a constituit un simbol al Duminicii noastre de astăzi. Căci aşa cum sîmbăta a fost închinată amintirii izbăvirii poporului evreu din robia faraonului egiptean, la fel Duminica creştină exprimă sau simbolizează eliberarea noastră a tuturor prin Iisus Hristos din robia faraonului spiritual, adică a diavolului, a morţii sufleteşti. De aceea, de aproape 2000 de ani creştinii adevăraţi ca „zi a şaptea" (Ieş. 20, 8—10) ţin Duminica nu sîmbăta, cinstind astfel pe Cel ce a spus şi a dovedit că e Stăpîn şi al sîmbetei cu putere de a o schimba.

În felul acesta, pentru noi creştinii porunca a patra din Decalog prin plinirea adusă de Mîntuitorul s-a modificat în: „Adu-ţi aminte de Ziua Domnului şi o cinsteşte pe ea".

G. M.

† Preotul Ioan Ciungu

In ziua de 11 decembrie 1967, după o grea suferinţă, împărtăşit cu Sf. Taine, a adormit în Domnul preotul pensionar Ioan Ciungu, din parohia Scorei, protopopiatul Sibiu.

Născut în 8 iulie 1885, urmează şcoala elementară în satul natal, gimnaziul la Făgăraş şi Sibiu şi Seminarul Teologic la Blaj. In anul 1907 se căsătoreşte cu Paraschiva Ciungu din Scorei. Mai tîrziu e hirotonit şi numit preot în satul natal, unde păstoreşte vreme de 40 de ani.

Ca familist a fost tată a 4 copii: Maria, Victoria, Ioan şi Elena. Ca preot s-a silit să fie un gospodar bun al parohiei, avînd mai multe realizări în această privinţă.

Prohodirea s-a săvîrşit în ziua de 14 decembrie 1967, în Biserica parohială, de către P. C. prot. al Sibiului, Nichifor Todor, asistat de C. preoţi: Vasile Vasu (Arpaşul de jos) şi Ioan Hampu (Scorei).

La sfîrşitul slujbei, P. C. protopop rosteşte un cuvînt de învăţătură dogmatică asupra vieţii şi morţii, apreciind totodată activitatea adormitului preot I. Ciungu. Au cuvîntat de asemenea C. preoţi V. Vasu şi I. Hampu, subliniind rolul preotului în viaţa parohiei şi a credincioşilor.

Inconjurat şi petrecut de membrii familiei, rudenii şi credincioşi din parohie, trupul neînsufleţit al preotului Ioan Ciungu a fost aşezat spre veşnică odihnă lîngă Biserica pe care a slujit-o o viaţă întreagă.

Dumnezeu să-l ierte şi să-i facă parte cu aleşii Săi.

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 aprilie 1968 Nr. 15—16

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Duminica Floriilor

Duminica Floriilor sau a Stîlpărilor este o însemnată sărbătoare creştină, a cărei origine şi vechime pot fi anterioare veacului al IV-lea, deşi numai de atunci avem ştiri sigure despre prăznuirea ei. Comemorînd un important eveniment dinainte de patimile Mîntuitorului şi anume intrarea Sa triumfală în Ierusalim (Mt. 21, 1—11; Mc. 11, 1—11; Lc. 19, 29—40; Io. 12, 12—19), această sărbătoare s-a ţinut totdeauna în Duminica dinaintea Sf. Paşti, deoarece, din cuprinsul Sfintelor Evanghelii, rezultă că în aceea Duminică Mîntuitorul a fost primit de către poporul din Ierusalim ca un împărat (Zah. 9, 9; Mt. 21, 5). După această intrare triumfală, El a mai propovăduit numai cîteva zile (de luni pînă joi), iar joi seara, la Cina cea de Taină, a instituit Sfînta Euharistie (Mt. 26, 26—29; Mc. 14, 22—25; Lc. 22, 17—20; I Cor. 11, 23—26), după care retrăgîndu-se în grădina Ghetsimani, a urmat durerosul calvar al prinderii, judecării şi răstignirii Sale, încheiat cu moartea Sa izbăvitoare de pe cruce, în după amiaza zilei de vineri.

Această sărbătoare care se numără între cele 12 sărbători mari domneşti sau praznice împărăteşti, astăzi — spre deosebire de primele veacuri — se cuprinde în postul Patruzecimii, fiind a şasea Duminică din acest post, cu ea încheindu-se primul ciclu al acestuia, după care urmează ultima săptămînă: săptămîna patimilor sau cea mare, cu care acest post durează un număr de 48 de zile.

Dar chiar mai înainte de instituirea sărbătorii Duminicii Floriilor, această Duminică avea totuşi o importanţă deosebită, deoarece catehumenii se prezentau în această zi în mod solemn înaintea episcopului, spre a cere să fie botezaţi: de aici ea a primit numele de „Duminica aspiranţilor la botez". Datorită importanţei pe care a dobîndit-o această zi după instituirea sărbătorii „Duminicii Floriilor", împăraţii bizantini, în cinstea intrării triumfale a Mîntuitorului în Ierusalim, făceau acum numeroase graţieri.

E uşor de înţeles că această sărbătoare şi-a primit numele de la ramurile sau stîlpările de finic şi măslin, cu care poporul a întîmpinat pe Mîntuitorul la intrarea Sa în Ierusalim, aşternîndu-i-le în cale. Precum reiese din însuşi troparul sărbătorii, aceste ramuri, purtate în mîini de popor, simbolizează şi prevestesc biruinţa lui Iisus Hristos asupra morţii, prin învierea Sa cea de a treia zi.

Obiceiul întrebuinţării ramurilor de finic, de măslin, de palmier sau de alţi arbori, după natura locului — ca bunăoară sălciile noastre — este un obicei străvechi, ce îşi are originea în Ierusalim şi Palestina, de acolo generalizîndu-se în toate părţile creştine şi menţinîndu-se pretutindeni pînă în zilele noastre. In unele locuri s-a păstrat şi datina unui vechi pelerinaj al creştinilor, purtînd în mîini astfel de ramuri. In Ierusalim, prăznuirea Duminicii Floriilor se face pînă astăzi într-un mod deosebit.

Despre ţinerea acestei sărbători la Ierusalim, ne-au rămas date din secolul al IV-lea, de la Sf. Chiril al Ierusalimului, ca şi de la Sf. Ioan Gură de Aur, iar despre felul cum se prăznuia, ne-a rămas o frumoasă descriere, făcută de o pelerină apuseană, socotită multă vreme a fi fost călugăriţa galo-romană Silvia, sora Sfîntului Rufin de Acvitania, dar care în realitate — după cercetări mai noi — e o nobilă spaniolă, cu numele Eteria (nume corespunzător în apus celui de Celesta). Despre această pelerină ştim

(Continuare în pag. 2)

Organizarea bisericească în provinciile dunărene pînă în secolul VI

Încă din prima jumătate a secolului IV în provinciile romane sud-dunărene se constată existenţa unei organizări bisericeşti temeinice, cu numeroase episcopate, care desfăşurau o vie activitate bisericească-misionară. Astfel, între cei 318 Sfinţi Părinţi care au luat parte la primul sinod ecumenic de la Niceea din 325, se numărau şi cîţiva episcopi din aceste provincii: Domnius sau Domnus din Sirmium (azi Mitroviţa în Jugoslavia), Protogenes din Sardica (azi Sofia) Dacus din Scupi (azi Skoplje) şi Pistus din Marcianopolis (azi Devna în Bulgaria răsăriteană). Însuşi ereticul Arie, cel care tăgăduia dumnezeirea Fiului, osîndit la sinodul I, a izbutit să cîştige la erezia sa doi episcopi din aceste părţi: Valens din Mursa (azi Osijek în Jugoslavia) şi Ursacius din Singidunum (azi Belgrad), care au jucat un rol însemnat în controversele ariene din secolul IV. In urma nenumăratelor neînţelegeri pricinuite de arieni, după sinodul I ecumenic, a fost nevoie de convocarea unor sinoade locale, care să ia în cercetare felurite probleme teologice controversate. Un astfel de sinod s-a ţinut în anul 343 la Sardica, la care au participat peste 150 de episcopi din toate părţile lumii creştine de atunci. Peste 20 dintre ei erau din provinciile romane dunărene: Panonia, Moesia superioară, Dacia Ripensis (situată în dreptul Olteniei de azi), Dacia Mediterranea (la sudul ei, cu capitala la Sardica), Dardania, Macedonia şi Tracia. Între participanţii la sinod se numără şi Sf. Atanasie cel Mare al Alexandriei. De altfel, acest mare părinte al Bisericii, întorcîndu-se din primul său exil din Galia, în drum spre Alexandria s-a abătut şi în părţile dunărene, la Viminacium, pe malul drept al Dunării, azi Costolaţ în Jugoslavia, unde, la 9 septembrie 337, s-a întîlnit cu împăratul Constanţiu. După încheierea sinodului de la Sardica, a petrecut peste un an în provinciile romane sud-dunărene (în 344—345), propovăduind credinţa cea adevărată şi întărind pe ortodocşi în rezistenţa faţă de ereticii arieni. Paştile anului 344 le-a petrecut în oraşul Naïssus, azi Niş, în Jugoslavia.

Alte sinoade împotriva arienilor s-au ţinut în Sirmium (azi Mitroviţia în Jugoslavia), pe atunci capitala provinciei Panonia inferioară în anii 348, 351, 357, 358 apoi în 378, ultimul în prezenţa împăratului Graţian, sub conducerea Sfîntului Ambrozie al Milanului şi a episcopului Anemius din Sirmium.

In anul 381 a fost convocat la Acvileea (la frontiera Italiei cu Iliricul) un sinod italo-ilirian care a pus capăt pentru totdeauna arianismului în provinciile acestea.

Din actele acestor sinoade, cît şi din alte mărturii, ştim că existau în secolul IV numeroase scaune episcopale în oraşele de pe ţărmul drept al Dunării, în Jugoslavia şi Bulgaria de azi: Singidunum în Panonia, Viminacium în Moesia superior, Aquae, Bononia, Ratiaria, Oescus în Dacia Ripensis, Novae, Prista, Abrittus, Apiaria, Durostorum (azi Silistra) în Moesia inferior.

Existenţa acestor episcopii în provinciile romane din sudul Dunării, unele chiar de la începutul secolului IV (ca episcopia din Sirmium, unde păstorea Sf. Irineu, mort ca martir în 304), constituie o mărturie temeinică şi sigură că învăţătura creştină începuse să pătrundă la popoarele de neam tracic de aici, precum şi la geto-daco-romanii care se retrăseseră aici în 271. Fără îndoială că din toate aceste centre de pe ţărmul drept al Dunării treceau în fosta Dacie Traiană numeroşi misionari, convertind la noua credinţă pe mulţi păstori şi plugari daco-romani. Creştinismul s-a răspîndit la nordul Dunării în limba latină sub forma lui ortodoxă, după credinţa stabilită la sinodul I ecumenic de la Niceea.

N-ar fi exclus să fi existat scaune episcopale şi în nordul Dunării, mai ales că în secolul IV partea de sud a Munteniei şi a Olteniei a ajuns din nou în stăpînirea romană. Un astfel de scaun episcopal ar fi putut exista la Sucidava (Celeiul de azi), centru strategic şi comercial de seamă, unde s-au descoperit numeroase urme creştine.

In ce priveşte jurisdicţia bisericească asupra provinciile romane sud-dunărene, ele aparţineau de Roma, cu excepţia provinciilor Moesia inferior (Bulgaria răsăriteană de azi) şi Scythia minor (Dobrogea), care făceau parte din imperiul roman de răsărit, fiind sub jurisdicţia patriarhului din Constantinopol. De la începutul secolului V toate provinciile dunărene au fost înglobate în imperiul roman de răsărit, ajungînd astfel sub jurisdicţia Patriarhiei de Constantinopol. Această jurisdicţie a fost întărită printr-o hotărîre a sinodului II ecumenic (381), precum şi prin canonul 28 al sinodului IV ecumenic (451), care supunea Constantinopolului şi pe episcopii din ţările „barbarice" de peste graniţa de nord a Traciei şi Asiei Mici, adică din nordul Dunării şi nordul Mării Negre.

In anul 535 împăratul Iustinian (527—565) a ridicat un nou oraş pe locul satului său natal cu numele Justiniana Prima (azi Tsaricin Grad la 40 km. de Niş). Aici a înfiinţat o arhiepiscopie, cu jurisdicţie asupra provinciilor sud-dunărene amintite, precum şi asupra teritoriilor din nordul Dunării, recucerite atunci.

Arhiepiscopia a fost desfiinţată în anul 602, cînd au intrat slavii în aceste părţi.

Singura episcopie cunoscută pe teritoriul de azi al Patriei noastre în primele secole creştine este cea din Tomis (Constanţa). Se ştie că Dobrogea noastră forma pe atunci provincia romană Scythia minor (Sciţia mică). Pe ţărmul Mării Negre se dezvoltaseră o seamă de colonii greceşti încă înainte de a se întinde stăpînirea romană aici. După ştirile pe care le avem din diferite sinaxare şi acte martirice, primul episcop de Tomis ar fi fost *Efrem*, trimis aici de patriarhul Ierusalimului, mort ca martir în 7 martie 304. Despre un episcop cu numele *Tit* se spune că ar fi murit ca martir prin anii 319—323, fiindcă a refuzat să facă serviciul militar în armata repăgînizată a împăratului Licinius.

Abia în anul 368 avem ştiri sigure despre existenţa la Tomis a unui episcop cu numele *Vetranion*. In acel an a venit în Tomis împăratul roman Valens, care mărturisea învăţătura greşită a ereticului Arie. Silind pe episcop să primească şi pe arieni la slujbă, acesta a apărat printr-o cuvîntare Ortodoxia, potrivit hotărîrilor sinodului I ecumenic de la Niceea, apoi s-a retras cu credincioşii într-o altă biserică. Împăratul l-a surghiunit, dar la scurt timp l-a reaşezat în scaun de teama unei răscoale a „sciţilor".

Lui Vetranion i-a urmat episcopul *Gherontie*, care a luat parte la lucrările sinodului II ecumenic (381), fiind dat ca pildă de împăratul Teodosie, la 30 iulie 381, pentru credinţa sa ortodoxă.

Prin 392 întîlnim ca episcop de Tomis pe *Teotim*. Acesta ducea o viaţă sfîntă, fiind şi un

(Continuare în pag. 2)

Duminica Floriilor

(Urmare din pag. 1)

doar că, pe la sfîrșitul veacului al IV-lea, probabil între anii 394—400, a făcut o călătorie în răsărit, spre a vizita locurile unde s-au petrecut unele dintre cele mai importante evenimente istorice, relatate în Vechiul și Noul Testament: Muntele Sinai, pămîntul Gesen din Egipt, muntele Nebo unde a murit Moise, Idumea, unde se află mormîntul dreptului Iov, Mesopotamia, țara strămoșilor lui Avram și îndeosebi Ierusalimul și Palestina, pămîntul sfînt bătătorit de pașii Mîntuitorului.

De la această pelerină, ne-a rămas un adevărat jurnal de călătorie, scris în limba latină. Vom urmări, după acest jurnal, descrierea acestei sărbători (Éthérie, Journal de voyage, text latin și trad. franceză, de Dr. Hélène Pétré, Paris 1948, pag. 219 și urm.).

După ce amintește serviciile divine care se oficiau la Ierusalim în sîmbăta lui Lazăr, pelerina continuă cu descrierea serviciilor divine oficiate aici în întreaga săptămînă mare, menționînd locul (bisericile), timpul și ordinea în care acestea se săvîrșeau. Iată felul în care se desfășurau serviciile și festivitățile din Duminica Floriilor.

A doua zi, care este Duminica Floriilor, zi prin care se intră în săptămîna Paștilor, care aici (adică la Ierusalim) se numește săptămîna mare, după ce s-au săvîrșit slujbele după obicei (e vorba desigur despre serviciile corespunzătoare mezonopticii, utreniei și ceasurilor) la biserica Anastasia (biserica Învierii, înălțată deasupra mormîntului Domnului de pe Golgota) și la Cruce (e vorba de o mare cruce de aur, împodobită cu pietre prețioase, așezată lîngă biserica Învierii, pe locul unde a fost înfiptă crucea pe care a fost răstignit Mîntuitorul) — începînd de la cîntatul cocoșilor, pînă dimineața — toată mulțimea credincioșilor se îndreaptă spre biserica mare, numită Martiriu, ce se află în imediata apropiere. Această biserică se numește astfel, deoarece este așezată pe locul unde Domnul a suferit patimile sale.

După ce s-au săvîrșit și la această biserică slujbele după obicei (desigur, în primul rînd Sf. Liturghie) și mai înainte de a se da slobozenie credincioșilor să plece acasă (aproape de amiazi), arhidiaconul zice cu glas înalt: „Azi toată lumea să fie la orele 7 *(orele 13 după calculul nostru)* la biserica Eleona“ *(de pe Muntele Măslinilor). E de menționat că la toate serviciile amintite, episcopul este prezent, fiind condus de la o biserică la alta, în cîntece și imnuri, de către întreg poporul. Așadar, după încheierea acestor servicii, poporul se grăbește să meargă acasă spre a mînca, deoarece în scurt timp va trebui să fie prezent la biserica Eleona, de pe Muntele Măslinilor. Descrierea continuă astfel:*

Așadar, la orele 7(13), tot poporul se urcă pe Muntele Măslinilor la biserica Eleona, fiind prezent episcopul. Aici se cîntă imnuri și antifoane corespunzătoare zilei și locului, de asemenea se citesc lecțiuni corespunzătoare din Sf. Scriptură. Cînd se apropie orele 9 (3 d. m.), întregul popor prezent — în frunte cu episcopul — se îndreaptă, în cîntare de imnuri, spre Imbomon (biserica din vîrful muntelui, ridicată pe locul de unde Mîntuitorul s-a înălțat la cer) și acolo, de față fiind episcopul, obștea creștină e invitată să se așeze pe pajiște, rămînînd în picioare numai diaconii; se rostesc și aici rugăciuni, se fac citiri și se cîntă imnuri, toate acestea fiind specifice zilei și locului.

Cînd se apropie orele 11 (5 d. m.), se citește pericopa Evangheliei în care se vorbește de întîmpinarea Domnului cu ramuri și cu stîlpări de către mulțimile care strigau: Bine este cuvîntat cel ce vine în numele Domnului (Mt. 21, 8—9). Îndată după aceasta, episcopul se ridică dimpreună cu tot poporul și toată obștea se coboară din vîrful Muntelui Măslinilor, mergînd pe jos înaintea episcopului, cîntîndu-se imnuri și antifoane și rostindu-se încontinuu refrenul: „Bine este cuvîntat cel ce vine în numele Domnului“.

Astfel, din vîrful muntelui și pînă în oraș, pe întreg parcursul orașului și pînă la biserica Anastasia (unde s-au făcut serviciile pînă dimineața), toată lumea face drumul pe jos, însoțind pe episcop în sunetele refrenului amintit. Se merge foarte încet, spre a evita oboseala, iar cînd s-a ajuns la biserică, este seara. Dar cu toate că e tîrziu, aici, la biserica Anastasia, se face vecernia, după care urmează o rugăciune la Cruce, iar apoi se slobozește poporul.

Iată o prăznuire care, deși era atît de obositoare fie și numai prin durata ei — de la cîntatul cocoșilor, pînă seara tîrziu, cu o pauză de mai puțin de două ore — mobiliza totuși un mare număr de credincioși localnici și pelerini, ceea ce dovedește cu prisosință tăria credinței și puritatea evlaviei creștinilor de acum 1600 de ani.

Astăzi, după aproape șasesprezece veacuri de la data cînd s-a scris, citirea descrierii acestei înălțătoare sărbători ne transpune în atmosfera de evlavie și viață duhovnicească a creștinilor din acea vreme, evocîndu-ne cu o forță deosebită locurile unde s-a petrecut întreagă drama mîntuirii noastre, ca și tradiția primelor veacuri creștine, păstrată adeseori în datinile și obiceiurile împreunate cu prăznuirea celor mai importante evenimente din viața pămîntească a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. De aceea se cuvine ca emoțiile ce ne copleșesc sufletele cu prilejul evocării acestora, să rodească belșug de credință, evlavie și viețuire cu adevărat creștină, în viața tuturor celor ce astăzi ne mărturisim a fi următori ai lui Hristos.

Arhid. Prof. *Dr. Ioan Zăgrean*

Despre păcat

Păcatul este o orbire sufletească, o stare jalnică, cînd în conștiința omului se întunecă lumina adevărului dumnezeesc. Păcatul aduce cu sine întunecarea minții, a dreptei judecăți și a conștiinței morale. Asemenea unei orbiri trupești, cel cuprins de multe păcate nu vede dreptatea și adevărul, fuge de fapta bună și refuză să primească lumina Sf. Evanghelii. Lăcomia, nedreptatea, ura, mînia, iubirea de ceartă, trufia, aroganța, lipsa de cinste, sfidarea bunei cuviințe, beția și alte păcate, orbesc pe om atunci cînd pun stăpînire pe ființa sa. Omul stăpînit chiar și numai de una din aceste patimi nu mai gîndește drept, nu mai este în stare să vadă că el însuși își complică și îngreuiază viața, sau chiar o pune în primejdie. El nu înțelege că stăpînit de păcat poate să aducă nenumărate greutăți și suferințe nu numai vieții sale personale, ci și familiei din care face parte și chiar societății în care trăiește. „Cei ce trăiesc dobitocește — scrie Sf. Maxim Mărturisitorul — se primejduiesc pe ei înșiși“.

Iar în altă parte același Sfînt spune: „Patima este o mișcare a sufletului împotriva firii, este o judecată greșită cu privire la înțelesurile lucrurilor“.

Sf. Vasile cel Mare zice că „dacă cugetul care ne îndeamnă la cele rele nu este înfrînt și dacă dimpotrivă se îngăduie ca rațiunea să fie subjugată de patimi, atunci păcatul a reînviat, iar mintea a murit, fiind ucisă de căderile noastre“,

Răspunderea noastră în fața lui Dumnezeu, pentru felul în care ne ducem viața, este mare. Dar ea nu se mărginește numai la datoria grijii pentru propria ființă. Avem răspundere și pentru viața aproapelui și nu trebuie să rămînem nepăsători la suferința sau căderea altora. Hristos nu s-a arătat nepăsător față de nimeni.

De multe ori credinciosul simte în conștiința sa nevoia de a se îndrepta și a ieși din păcate. Dar hotărîrea sa e totdeauna amenințată și asaltată de mulțimea patimilor care ridică tot felul de obiecțiuni și proteste încercînd să stingă buna intenție a lui.

Felurite argumente răsar invocate de vocea păcatului, care încearcă să abată pe creștini de la gîndul îndreptării. In asemenea cazuri sîntem datori a sprijini pe aproapele nostru astfel ca binele să învingă.

Fericiți sînt acei care vor găsi puterea sufletească să învingă îndemnurile ispititoare ale patimilor și vor refuza să rămînă orbi în păcate.

Iisus, Domnul nostru, se găsește în apropierea noastră, nu întîmplător, ci permanent. El înțelege și cunoaște frămîntarea noastră sufletească, e mîhnit de orbia păcătoșilor și așteaptă cu îndelungă răbdare și dragoste clipa cînd creștinul va învinge pe dușmanul său lăuntric, va alunga întunericul răutății și va cere lumina adevărului. Hristos e mereu în mijlocul nostru: în cuvîntul Sf. Biserici, în lucrarea Sf. Taine, pretutindeni și neîncetat lumina Sa poate cuprinde și ferici viața creștinului. Dar El așteaptă o liberă pornire și acceptare din partea noastră, căci libertatea e cea mai însemnată însușire omenească.

Creștinul îndreptat în credința și lumina Mîntuitorului îi va urma învățătura prin faptele vieții sale, slujind binelui, păcii și adevărului.

Să luptăm deci neîncetat împotriva egoismului, a urii, a nedreptății, a necinstei, a lăcomiei și a altor păcate care întunecă viața. Să ne străduim totodată să ne îmbunătățim viața noastră morală, pentru ca între noi să domnească dragostea, buna înțelegere și pacea.

Pr. *M. Colotelo*

Organizarea bisericească în provinciile dunărene pînă în secolul VI

(Urmare din pag. 1)

om învățat, care a scris în greceşte cîteva lucrări scurte, în formă de dialoguri de cuprins moralizator. La sinoadele ținute în anii 400 și 403 la Constantinopol, el a luat apărarea Sfîntului Ioan Gură de Aur împotriva dușmanilor săi. A murit într-o zi de 20 aprilie și Biserica Romei l-a trecut în rîndul sfinților.

Urmașul său a fost *Timotei*, care a luat parte la lucrările sinodului III ecumenic. La 22 iunie 431 a semnat, alături de majoritatea celor prezenți, osîndirea ereticului Nestorie.

Lui Timotei i-a urmat în scaun episcopul *Ioan*, care de asemenea a combătut nestorianismul, printr-o lucrare scrisă în latinește în anul 448. Tot episcopul Ioan a făcut diferite prelucrări în limba latină ale operelor unor scriitori bisericești de limbă greacă. Acest lucru ne arată că și în orașele grecești cum era Tomisul, romanizarea propășise foarte mult.

Urmașul său a fost *Alexandru*, care a participat la un sinod ținut la Constantinopol în 8 aprilie 449, împotriva ereziei lui Eutihie (monofizitism). A semnat și hotărîrile sinodului IV ecumenic de la Calcedon din 451, care osîndea aceeași învățătură, deși nu participase la ședințe. I-a urmat în scaun episcopul *Teotim II*.

Abia peste o jumătate de veac întîlnim un nou episcop de Tomis și anume pe *Paternus*. Numele său îl cunoaștem din inscripția de pe un disc, refăcut din porunca sa în anul 518. În anul 520 lua parte la lucrările sinodului din Constantinopol, semnînd ca „mitropolit al provinciei Sciția“.

Ultimul episcop cunoscut în Tomis este *Valentinian*, teolog învățat, la mijlocul sec. VI. S-a păstrat de la el o corespondență cu papa Vigiliu în unele probleme teologice controversate. La sinodul V ecumenic din 553 nu a luat parte, dar i s-a amintit numele.

Potrivit știrilor pe care le avem din două liste de episcopi, una din 650, alta din 821, la Tomis era pomenită o arhiepiscopie autocefală. Nu știm care însă au fost episcopii care i-au urmat lui Valentinian și cît a mai existat.

Din Sciția, adică din Dobrogea, cunoaștem și numele cîtorva clerici învățați. Intre ei se numără Sf. Ioan Cassian, apărător al Sf. Ioan Gură de Aur, care-l hirotonise diacon. După ce în tinerețe a stat vreo 10 ani la mănăstirile din Egipt, a ajuns apoi la Roma, iar mai tîrziu, prin 415, a întemeiat o mănăstire de călugări și una de călugărițe la Marsilia, unde a trăit pînă la 29 februarie 433. In jurul anului 500 s-a dus la Roma un călugăr din părțile Dobrogei, Dionisie Exiguul sau Dionisie cel mic, trăind într-o mănăstire pînă în jurul anului 540. De la el au rămas cîteva traduceri din scriitorii bisericești greci în latinește precum și cîteva colecții de canoane. El a pus bazele erei creștine, numărînd pentru prima dată anii de la nașterea lui Iisus Hristos (cu o greșală de calcul de 4 ani).

Din toate aceste lucruri, putem desprinde faptul că în părțile sud-dunărene exista o organizare bisericească temeinică, cu numeroase episcopii, de unde plecau misionari și în nordul Dunării, aducînd la Hristos numeroși daco-romani. In Dobrogea noastră de azi există și un scaun episcopal, în frunte cu vlădici învățați, care de asemenea au contribuit mult la răspîndirea creștinismului. în aceste părți.

Mircea Păcurariu

Salvați omul, pacea este posibilă

Cu această chemare către toată ființa umană s-a adresat Conferința creștină pentru pace de la Praga, în sesiunea ei din primăvara anului 1968, către conștiințele creștine, ca fiecare credincios să contribuie cu capacitatea sa sufletească și de faptă bună la liniștea vieții, la bunaînțelegere și colaborare între semeni.

Intrunirea acestei Conferințe creștine, pe plan mondial, ca Adunare pancreștină pentru pace, a fost determinată de împrejurarea că în lume mai există focare de vărsare de sînge, mai sînt exploatatori și de aceia care în mod egoist adună bunuri, fără să se gîndească la faptul că alții suferă de lipsuri. Ba mai sînt și de aceia, numiți imperialiști, care caută înrobirea altora și, cînd aceștia se opun, le aplică măsuri de forță, precum este agresiunea americană în Vietnam.

Astfel s-au întrunit la Praga aproape 700 de delegați creștini din întreaga lume, din toate continentele, din 55 de țări, ca să se sfătuiască cum să acționeze ca să aducă pace pe pămînt și să-i convingă pe cei ce încalcă această dreptate publică să înceteze agresiunile și să contribuie la îmbunătățirea stării generale în omenire.

Din partea Patriarhiei Române au participat cu activitate rodnică Inalt Prea Sfinții Mitropoliți Iustin al Moldovei și Sucevei și Nicolae al Banatului, profesorii de teologie Liviu Stan și Milan Șesan și păr. inspector patriarhal Ilie Georgescu, iar dintre frații protestanți vicarul episcopesc luteran Hermann Binder de la Sibiu, consilierul reformat Gh. Fabian din Oradea și pastorul C. Szekely de la București, precum și pastorul unitarian Fr. Sebe de la Cluj.

La serviciul divin ecumenist din Duminica din 31 martie a. c., prof. M. Șesan a dat binecuvîntarea de început și I. P. S. Mitropolitul Iustin a ținut o însuflețită cuvîntare despre obligația credincioșilor de a stărui și menține pacea dorită de Mîntuitorul Iisus Hristos între semeni, căci creștinul din principiu trebuie să fie „omul păcii".

Referatul principal a fost rostit de I. P. S. Arhiepiscopul Mihail din Voronej din Patriarhia rusă, la tema: „Caută pacea și aleargă după ea", după cum este îndemnul Psalmistului (34, 14). precum a și vestit-o și Sf. Apostol Petru către creștinii vremii sale (1 Petru 3, 11). Din aceste cuvinte, luate ca lozincă pentru întrunirea pancreștină, se desprinde îndrumarea că fiecare creștin trebuie să caute, adică să se străduiască în a face pace, și să alerge după ea, adică să o samene pretutindenea printre semenii săi; să o vestească cu timp și fără timp, adică în toate acțiunile sale, în familie, printre rude și în societate, acasă, la locul de muncă și oriunde, și atunci, împlinind această chemare prin fapte reale, el poate contribui la salvarea omului din necazuri", căci este posibilă o viață în pace, și nu numai posibilă ci și necesară și obligatoare, precum s-a exprimat președintele conferinței, cunoscutul luptător pentru pace prof. J. Hromadka de la Praga.

Între faptele bune ale păcii se numără și stăruința pentru îmbunătățirea stării semenilor din țările în dezvoltare, care în trecut au fost exploatate de capitaliști, precum sînt atîtea țări din Africa, din Asia și din America latină. Despre aceasta au vorbit la conferință vietnamezul Ho-Hue-Ba, apoi indul M. Thomas, și uruguayanul De Santa Ana.

Apoi pentru a putea analiza mai bine aceste probleme, participanții au lucrat în șase grupe de discuții, fiecare cu un aspect propriu, precum: teologic, internațional, economic, al lumii în dezvoltare, a tineretului și a unității întru pace. In toate aceste grupe delegații români și-au spus cuvîntul lămurit și plin de îndrumare.

Dar între problemele conferinței s-a impus una cu accent special, și anume cea care se referea la tema: „Ce este omul azi și care sînt datoințele lui". La aceasta au răspuns francezul G. Gasalis, africanul A. Tolen, japonezul K. Ogawa și G. Nagy de la Budapesta. Concluzia lor era plină de îndemn că pe lîngă stăruința pentru pace, mai trebuie și o muncă susținută concretă, efectivă, prin care se ridică nivelul de trai al fiecăruia. In acest sens a și militat prof. M. Șesan prin mai multe meditații la texte biblice, susținute în grupa economică.

In continuarea lucrărilor, conferința a adoptat Rezoluția cu privire la Vietnam, prin care se cere președintelui S.U.A., L. Johnson, să pună capăt războiului de agresiune; apoi a fost aprobată și Rezoluția cu privire la Securitatea europeană, pentru ca problema germană să nu mai fie germene de frămîntări. Apoi a fost aprobat și Mesajul către lume, prin care se stabileau momentele de necaz general, de atîțări războinice, de foamete, de lipsuri și răutăți omenești și se propuneau și mijloacele de îndepărtare a lor prin acțiuni de caritate, generozitate și de solidaritate umană. Și este de datoria fiecărui creștin conștient că trebuie să-și aducă aportul său întreg și conștiincios la altarul înțelegerii, al colaborării și păcii în lume, pe plan restrîns și pe cel larg.

Vestea tulburătoare despre uciderea marelui luptător pentru drepturile fraților de culoare din S.U.A., Martin Luther King, a produs o manifestare și mai vădită de solidaritate între participanți, așa că hotărîrile lor în continuare au fost luate cu unanimitate.

Pentru continuarea activității atît de rodnice a Conferinței creștine pentru pace, activitate apreciată de însuși secretarul general al O.N.U. U-Thant, prin mesaj special, a fost necesară o alegere nouă a organelor de conducere, și ca subliniere a activității depuse pînă în prezent, Conferința a reales în unanimitate ca președinte pe prof. J. Hromadka și ca secretar general pe J. Ondra. Apoi a fost ales și Comitetul de lucru, cu 28 membri, între care și I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului; apoi în secretariatul internațional a fost păstrat păr. inspector I. Georgescu, iar în Comitetul de continuare a lucrărilor, cu 132 membri, au fost reales I. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei și prof. M. Șesan.

La sfîrșitul sesiunii latino-americanul B. Castro și-a exprimat recunoștința, că doleanțele africanilor au găsit ecou just în Conferința de la Praga, așa că colaborarea lor cu ea va spori și mai mult în viitor.

In fine, președintele mișcării, prof. J. Hromadka, a adresat participanților un călduros apel, zicînd între altele: In fața Conferinței creștine pentru pace stau probleme grele, dar cu sprijinul comun se va ajunge la rezultate bune. Deși participanții au venit din variate colțuri ale lumii cu ideile lor, la conferință au lucrat împreună și s-au înfrățit. Aceasta stă ca garanție și pentru viitor, căci istoria nu stă pe loc, ci cere de la fiecare mai multă stăruință spre bine și mai bine în lume. Pancreștina a 3-a pentru pace de la Praga a adus o contribuție valoroasă, care trebuie fructificată în viitor. Și astfel cu credința în Mîntuitorul Iisus Hristos și în lucrare bună față de semen, în cadrul patriei iubite, se va contribui fundamental la pacea lumii.

E un adevăr, bun pentru fiecare suflet creștin.

Prof. *M. Șesan*

Mihai Viteazul și biserica Sf. Nicolae din Brașov

Așezată pe-un pinten de deal, la poalele Timpei, biserica Sf. Nicolae din Scheii Brașovului spintecă, cu turlele sale ascuțite, giulgiul de nori al cerului. Bătrînul Schei o profilează în frumuseți adînci și calme, aninîndu-i pe frontispiciu-i de lumină cununa de slavă a credinței străbune, a credinței lucrătoare prin puterea dragostei care niciodată nu cade.

Intrînd în biserică, simțim cum trandafirii liniștii ți se urcă în suflet, îmbătători ca diminețile verii. Incă din tindă o undă de mîngîiere îți luminează ochii privind la fresca pictorului Costin Petrescu, întinsă pe toți pereții și înfățișînd tabloul voievozilor ctitori, pe diaconul Coresi cu tiparnița sa, înălțarea „Liceului Șaguna" în prezența mitropolitului Andrei, iar pe peretele din stînga Mihai Viteazul la poarta cetății Brașovului.

Zăbovim puțin asupra acestui tablou, ca să desprindem de pe chipul bravului Voievod sufletul lui înalt și plin de stele, acel suflet în care a rodit „Unirea tuturor Românilor", căci, după cum spune cronicarul Grigorie Ureche, „Românii cîți se află locuitori la Ardeal și la Maramureș, de la un loc sînt cu moldovenii și toți de la Râm se trag". Mihai Viteazul e înfățișat călare pe un cal alb, poartă pe cap căciula lui împodobită cu fulie neagră de pene de cocor, legată cu o copcă de aur. Are cămașă de zale și mantie îmblănită, aninată pe umeri. E înalt, are o frunte proeminentă, arcade colțuroase, parcă tăiate într-un granit, cu nări vibrînde, leoniene, mustăți lungi, barbă neagră și o privire adîncă, străpungătoare. In fața Voievodului, protopopul Mihai, protopopul Scheiului, cu reverendă și cu potcapul pe cap, stă drept ca un stejar. Fruntea lui frumoasă e încadrată de un păr bogat și fulguit de ninsoarea anilor. Protopopul se uită la Mihai Viteazul ca la un arhanghel venit din albele tării. Lîngă protopopul Mihai se află și magistrații orașului. Voievodului i se predau cheile cetății. Pe sub poarta cetății trec dragonii și călărețiii cu steaguri și sulițe.

Sub aureola fără stingere a acestei amintiri, desprindem pe Mihai Viteazul plecîndu-și fruntea la altarul acestei biserici. Privim la „Strana Voievodală", pe a cărei spetează a fost așezat antipendiu de catifea roșie, dăruit de Voievod și care din păcate nu ni s-a păstrat. Mihai Viteazul a intrat în pomelnicul ctitorilor acestui sfînt așezămînt. El a făcut multe danii bisericii. Soția sa, Doamna Stanca, a dăruit chiar o moșie. Dar pe acest loc de metanie sfîntă, stă ca o parafă de soare dorul de înfrățire a Voievodului Mihai, care a făcut aici popas în drum spre Alba-Iulia și unde, de bună seamă înaintea actului de Unire de la Alba-Iulia, s-a rugat ca Dumnezeu să-i ajute ca să înfrățească pe toți românii, căci, după cum spune Bălcescu, „toți au una și aceeași patrie, una și aceeași cîrmuire națională".

Nici nu putea fi altfel un voievod ca Mihai, care, pe lîngă că a fost viteaz, a fost și bun creștin. Născut și crescut de mama sa Tudora, o mamă duioasă și bună, care la sfîrșitul vieții se și călugărește primind numele de Teofana, el a primit de la dînsa îndemnul de a cinsti legea creștinească și datinile străbune. Mihai este cel dintîi Domn, care a stăpînit peste Țara Românească, Transilvania și Moldova. In Transilvania și-a dat silința să ușureze soarta țăranilor și a preoților români. Vechea mitropolie românească o sprijinește, înzestrînd-o cu cele necesare ca să poată ocroti pe toți credincioșii ei. Tot Mihai a făcut să se țină la Iași un sinod, la care au luat parte, pe lîngă episcopii români, mulți arhierei veniți din părțile Răsăritului. Sinodul a adus hotărîri pentru îndreptarea lucrurilor mănăstirești, ca să nu mai poată ajunge în funcțiuni bisericești înalte oameni străini, fără dragoste de țară. In zilele lui Mihai Biserica românească a sporit în putere și unitate binefăcătoare.

Grecul Stavrinos a scris o epopee despre Mihai, asemănîndu-l cu cei mai vestiți eroi din vechime; cu Alexandru cel Mare și cu Achile. Scriitorul maghiar Gheorghe Zavodozki de asemenea spune că Mihai era un bărbat împodobit cu virtute eroică. Un scriitor iezuit, Ioan Bisselin, aseamănă pe Mihai Viteazul cu arhanghelul Mihail, „marele voievod al oștirilor cerești". In folclorul balcanic, Mihai Beiul era cîntat în perspectiva eliberării Bizanțului în astfel de cuvinte:

„Mihai Beiul ni s-a pornit să se ducă să se bată
Ia Evanghelia din Valahia și crucea
din Constantinopol.
In frunte merge crucea, în urmă Evanghelia,
Iar Mihai Beiul între ele, ca soarele și luna
(Revista istorică românească tom. V—VI. 1935—1936, pag. 370).

Biserica Sf. Nicolae din Schei îl păstrează pe Mihai Viteazul nu numai în pictura sa, nu numai în pomelnicul de la altar, dar îl păstrează și în inimile credincioșilor ei, care îl văd cu ochii vii avînd spada dreptății în mînă și cu platoșa credinței și a dragostei, îndemnîndu-ne puternic să fim înfrățiți și așa să ne iubim Patria și să ne cinstim Biserica străbună.

Pr. *St. Tascianu*

Patima lăcomiei pîntecului

Ca să trăim, avem trebuință de hrană, adică de mîncare și de băutură. Trebuința de hrană își are temeiul în însăși alcătuirea firii noastre, de aceea împlinirea ei este o datorie pentru fiecare dintre noi. Fiind o trebuință firească, trebuința de hrană a fost luată de către Fiul lui Dumnezeu, la întrupare, o dată cu firea omenească, și a fost împlinită în chip dumnezeiesc, de-alungul vieții Sale pămîntești.

Din sfînta Evanghelie aflăm că Fiul lui Dumnezeu a mîncat și a băut împreună cu vameșii și păcătoșii în casa lui Levi (Mt. 9, 9—11; Mc. 2, 14—16; Lc. 5, 27—30), a fost ospătat în casa unui fariseu cu numele Simon (Lc. 7, 36 urm.) și în casa altor farisei (Lc. 11, 37—38; 14, 1 urm.; Mt. 26, 6—7), ca și de o femeie cu numele Marta (Lc. 10, 38 urm.; In. 12, 1—2).

Tot din Sf. Evanghelie știm că Fiul lui Dumnezeu a mîncat, împreună cu ucenicii Săi la Cina cea de Taină (Mt. 26, 19 urm.; Mc. 14, 17 urm.: Lc. 22, 14 urm.; In. 13, 2 urm.) și după slăvita Sa înviere din morți, a mîncat în fața ucenicilor Săi, dintr-un fagure de miere și dintr-o bucată de pește (Lc. 24, 41—43), iar la marea Tiberiadei a pregătit, în chip minunat, pîine și pește, spre a mînca El și cei ce erau de față (In. 21, 9—12).

Ne mai spune Sf. Evanghelie că Domnul s-a îngrijit ca ucenicii Lui să poată mînca pîine (Mc. 6, 31: cf. Mc. 3, 20), că în două rînduri a săturat mari mulțimi de oameni cu pîine și pește (Mt. 14, 14—21; Mc. 6, 34—44; Lc. 9, 11—17; In. 6, 1—13; Mt. 15, 29—38; Mc. 8, 1—9), că El însuși, cînd a flămînzit, a căutat hrană (Mt. 21, 18—19); Mc. 11, 12—13), că a încuviințat ca ucenicii Săi să zmulgă spice și să mănînce grăunțele din ele spre a-și potoli foamea, și i-a apărat în fața celor ce îi învinuiau pentru această faptă, săvîrșită în ziua odihnei (Mt. 12, 1—8; Mc. 2, 23—28; Lc. 6, 1—5). De asemenea cînd i-a trimis pe ucenici la propovăduire, îngrijindu-se de hrana lor, le-a dat îndrumarea să mănînce ceea ce li se va pune înainte (Lc. 10, 7).

Găsim în Sf. Evanghelie și texte în care se arată că Domnul Hristos i-a angajat pe ascultătorii Săi unii față de alții, ca să se ajute, la vreme de nevoie, în cele trebuitoare pentru hrană. In cuvîntul Său despre Judecata de apoi, Fiul lui Dumnezeu ne spune de asemenea că vom fi vrednici de partea celor mîntuiți, pentru care s-a pregătit Împărăția cea veșnică, numai dacă împlinim — bineînțeles, după putere — trebuința de mîncare și de băutură a celor ce sînt lipsiți. Ne sînt cunoscute cuvintele Domnului: „Veniți binecuvîntaților Tatălui meu, moșteniți Impărăția cea gătită vouă, de la întemeierea lumii. Căci flămînd am fost și mi-ați dat să mănînc; însetat am fost și mi-ați dat să beau..." (Mt. 25, 34—35).

In sfîrșit, este de mare însemnătate să ținem minte că între cererile cuprinse în rugăciunea ce ne-a rămas de la Fiul lui Dumnezeu, întîlnim și o cerere care are în vedere în mod special hrana; „Pîinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi" ((Mt. 6, 11—; Lc. 11, 3).

Toate acestea ne arată cîtă însemnătate a acordat Domnul Hristos hranei, atît în raport cu existența omului, cît și în raport cu mîntuirea lui.

De aceea Domnul nostru Iisus Hristos, cunoscînd povîrnirea firii omenești spre cele rele, pentru a pune stavilă pornirilor noastre spre o împlinire fără judecată și nefirească a trebuinței de hrană, a dat pildă de înfrînare, practicînd postul (Mt. 4, 2; Lc. 4 ,2), a dat îndrumări în ce privește practicarea postului (Mt. 6, 16—18), a lăsat postul ca bună moștenire ucenicilor Săi (Mt. 9, 14—15; Mc. 2, 18—20; Lc. 5, 33—35) și l-a înfățișat ca o armă împotriva diavolului (Mt. 17, 21; Mc. 9, 29).

Știm din Sfînta Evanghelie și aceea că Domnul nostru Hristos n-a vrut să facă pîine din pietre (Mt. 4, 3—4: Lc. 4, 3. 4), că a oprit îngrijorarea cea pentru mîncare și pentru băutură, spunînd că „viața este mai mult decît hrana" (Mt. 6, 25; Lc. 12, 23).

Mai aflăm din Sf. Evanghelie și că Domnul a zis către ucenicii Săi: „Luați aminte de voi înșivă să nu se îngreuieze inimile voastre de îmbuibare și de băutură" (Lc. 21, 34).

Dacă însă, contrar celor arătate pînă aici, prin folosirea hranei căutăm plăcerea, greșim înaintea lui Dumnezeu și față de dreapta judecată. Greșala aceasta, repetîndu-se, duce la o deprindere rea, deprinderea de a face din hrană un mijloc pentru plăcere, iar din plăcere un scop. Cînd cineva ajunge la o astfel de stare, e biruit de lăcomia pîntecelui și se face rob acestei patimi.

Ca toate patimile, patima lăcomiei pîntecelui îl scoate pe creștin din rînduiala cea firească și îl mută în starea cea împotriva firii; îl depărtează de Dumnezeu, la ale cărui învățături nu mai ia aminte, și îl face să se conducă după plăcerea gîtlejului și după neînfrînarea pîntecelui. Despre astfel de oameni, Sf. Apostol Pavel spune că „pîntecele este dumnezeul lor" (Fil. 3, 19), „pentru că unii ca aceștia nu slujesc Domnului nostru Iisus Hristos, ci pîntecelui lor ..." (Rom. 16, 18).

Cei stăpîniți de lăcomia pîntecelui își afirmă trupul, în paguba sufletului, iar din suflet fac un instrument al plăcerii, coborînd, prin aceasta, vrednicia sufletului.

Fiind iubitori de plăcere, cei lacomi de mîncare sînt luați în stăpînire și de alte patimi, dintre care cea mai păgubitoare este desfrînarea.

In această privință Sf. Ioan Sinaitul numește lăcomia pîntecelui „cea mai mare căpetenie a vrășmașilor noștri, ușa patimilor".

Impotriva patimei lăcomiei pîntecelui putem lupta cu cumpătarea, cu gîndul la moarte și cu rugăciunea. Sf. Ioan Casian ne învață în această privință: „Regula înfrînării sau canonul așezat de Părinți, acesta este: cel ce se împărtășește de vreo hrană să se îndepărteze de ea pînă mai are încă poftă și să nu aștepte să se sature".

Sîntem în vremea postului și el ne aduce aminte în chip special să fugim de lăcomia de mîncare și băutură, patimă care, după cum vedem la cei ce cred numai în stomac, duce la îmbolnăvire trupească și moleșire sufletească.

Hrana și băutura sînt necesare și, după cum am văzut, ele sînt încuviințate pentru viețuirea noastră în trup, dar trebuie să le folosim cu cumpătare, cu grijă de-a nu ne subjuga, ca unele ce sînt mijloace ale vieții, iar nu scop al ei.

Ierod. *T. Părăianu*

† Preotul Ioan Novac

In ziua de 8 martie 1968, după o grea suferință, a adormit în Domnul preotul Ioan Novac din parohia Șona, prot. Făgărașului, în vîrstă de 81 ani.

După cursurile primare, urmează liceul în Făgăraș, apoi Academia Teologică din Blaj, pe care o termină în anul 1911, cînd se căsătorește și se hirotonește pe seama parohiei Boholț, protopopiatul Făgăraș.

In anul 1918 vine în parohia Șona satul său natal, unde păstorește cu blîndețe și dragoste pînă în anul 1966.

Inmormîntarea a avut loc în 10 martie 1968, la Duminica Ortodoxiei. In jurul sicriului se afla familia îndoliată: soția, 2 copii, rudeniile și credincioșii din parohie. Prohodirea s-a făcut de către un sobor de preoți în frunte cu C. pr. Ioan Dadu (Mîndra), ca delegat al protopopiatului Făgăraș, în numele căruia a și vorbit, subliniind cu deosebire frumusețea slujirii preoțești.

Au mai predicat C. pr. Gh. Raita (Dejani) și C. pr. Achim Călin (Sebeșul de jos) care au scos în lumină calitățile sufletești și preoțești ale iubitului lor frate în via Domnului, răposatul pr. Ioan Novac.

La sfîrșit, C. pr. Ioan Gociu, parohul local, a cuvîntat despre misiunea sfîntă a preoției după modelul lui Iisus Hristos și despre cei 57 ani de preoție ai adormitului pr. I. Novac.

Dumnezeu să-l ierte și cu drepții să-l numere.

Pr. *I. Gociu*

Sf. Ioan Gură de Aur despre preoție

Preoția e cel mai mare semn al dragostei pentru Hristos. Slujirea ei e mai mare decît orice slujire; iar preotul trebuie să aibă un suflet mare și minunat.

Preoția e un lucru înfricoșător. Cultul creștin e mai înfricoșător decît cultul legii vechi. Mare-i cinstea și puterea preoților ! Slujirile preoției sînt cele mai mari daruri date de Dumnezeu. Chiar Sf. Apostol Pavel se speria cînd se uita la măreția ei. Iar dacă un om care se face preot nu-i destul de vrednic și de curajios, săvîrșește multe păcate. Și preotul de multe ori e stăpînit de slavă deșartă și de păcatele născute din ea, izvorîte din trîndăvie și din nepăsarea noastră. Trebuie îndepărtate din sufletul lui dorința iubirii de putere.

Preotul trebuie să fie înfrînat și să mai aibă și alte însușiri frumoase; și nimic nu tulbură curăția și limpezimea minții ca mînia. El trebuie să fie destoinic în predicarea cuvîntului lui Dumnezeu și să fie bine pregătit. El trebuie să fie predicator destoinic, căci altfel credincioșii sînt siliți să sufere multă pagubă sufletească. Cuvîntările sale rostite înaintea credincioșilor trebuie pregătite cu multă osteneală și grijă. Să disprețuiască laudele și să fie puternic în cuvînt și să-și alcătuiască predicile în așa fel încît să placă numai lui Dumnezeu.

Preoții vor da seama de păcatele credincioșilor lor și trebuie să fie destoinici în toate și să îndrume bine pe credincioșii lor, dînd dovadă de multă răbdare. Și cu mult mai mult sînt pedepsite păcatele preoților, decît păcatele mirenilor. Iar Sf. Ioan Gură de Aur arată prin exemple durerea și frica, ce a simțit-o cînd a aflat că vor să-l preoțească. Pășind totuși pe calea preoției, el a pășit cu cutremur, devenind nu numai un preot model, ci și un ierarh vrednic al Bisericii noastre.

Culese și prelucrate

de Pr. *V. A. Bassarabin*

Pe Ghetsimani

„Mîhnit pînă la moarte mi-i sufletul Stăpîne
Și Tată! Și cum totul îți este cu putință
Fă tu să piară ceasul acesta ce-mi rămîne
Să nu mai beau paharul amar de suferință!"

Astfel Iisus se roagă cu fața în țărînă
Și pentru cei ce știe că-l părăsesc El plînge,
In fața morții singur sortit e să rămînă
Și-n chinul greu, sudoarea ce picură e sînge.

Din tină își ridică spre ceruri ochii iară
Infrîntă e ispita acum ca și-n pustie,
La glasul Lui pădurea de-olivi se înfioară:
„Așa cum vrei Tu Tată, nu cum vreau eu să fie".

Departe aude zvonul cetății care-l cere
Ghicește-n noapte pașii ce stau de mult la pîndă,
Iar pe cărări dosite de umbră și tăcere
Cunoaște bine pasul acelui ce-o să-l vîndă.

Ce singur e în noaptea aceasta, cea din urmă,
Chiar cei mai dragi, aleșii din toți învățăceii
L-au părăsit! O clipă durerea i se curmă
Și-nduioșat El cată spre Țara Galileii.

Prin negurile nopții și-a urii i se pare
Că vede întreg seninul și holdele-i bogate,
Capernaumul, lacul, scînteietor în soare,
Pescarii blînzi ce-și poartă năvoadele în spate.

Coboară-n gînd Iordanul pe maluri de verdeață
Samaria, Iudeea ... Atît pămînt pe care
A semănat iubire, trezind o nouă viață,
Căci a dorit o lume de pace și iertare.

Și vrînd parcă la pieptu-i să strîngă lumea-ntreagă
Cu dragoste curată, El brațele-și întinde
Spre crucea răstignirii — prin care se dezleagă
Și moartea și osînda, iar cerul se deschide.

E. Popescu Popovici

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 mai 1968 Nr. 17—18

Telegraful Român

Biblioteca orășenească
"Ștefan Gheorghe"
Sibiu
str.Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Bucuria Invierii Domnului

După cum rezultă chiar din textul evanghelic de început (Matei 28, 8), bucuria este ideia centrală care străbate întreaga Pastorală pe care I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a trimis-o de Sf. Paști din acest an credincioșilor și preoților din Arhiepiscopia Sibiului.

Învierea Domnului este, adevărat, și praznicul luminii, pentru că „lumină a răsărit nouă Hristos Domnul din întunericul mormîntului", al vieții, „pentru că în Hristos viața s-a arătat mai tare ca moartea", al păcii, „pentru că Învierea Domnului este adeverire că prin cruce pace s-a făcut între noi și Dumnezeu", chemîndu-ne „să trăim în pace cu semenii noștri de preiutindeni", dar este, mai ales, praznicul bucuriei, „al unei bucurii necontenite".

Înviind Mîntuitorul Iisus Hristos a treia zi, s-au bucurat ucenicii cînd au văzut viu, după răstignire și îngropare, pe „Prietenul divin", care le-a prezis de atîtea ori că întristarea lor „într-u bucurie se va schimba" și că această bucurie „nimeni" nu le-o va mai lua, s-au bucurat femeile mironosițe, „cînd Iisus le-a întîmpinat zicînd: bucurați-vă! alergînd cu mare bucurie" să vestească Învierea, s-a bucurat apoi deosebit Maica Domnului, bucurie pe care o exprimă atît de frumos irmosul de la Paști în cuvintele: „Bucură-te Fecioară, bucură-te și iarăși zic bucură-te, că Fiul tău a înviat a treia zi din mormînt", și ne bucurăm noi toți după cum ne cheamă cuvintele aceluiași irmos, cînd spune: „Veseliți-vă popoare".

Într-adevăr, „Sfintele Paști, cum ne învață Pastorala, ne umplu cu adevărat sufletele de o bucurie luminoasă, senină, sfîntă. Ne simțim acum cu inima curată, cu cugetul împăcat, cu mintea înălțată și cu întreaga ființă pătrunsă de ceva dumnezeiesc".

Această bucurie este desigur în primul rînd o resfrîngere a marelui eveniment al Învierii Domnului, dar ea este și o urmare a activității pe care noi înșine am depus-o în așteptarea acestui mare Praznic, „pentru că — după cum cu totul potrivit subliniază Pastorala — noi înșine ne-am pregătit prin rugăciune și post, prin Sfînta spovedanie și Sfînta împărtășanie, prin dragoste și împăcare unii față de alții, prin înlăturarea fărădelegilor și săvîrșirea de fapte bune. Pregătiți în felul acesta înțelegem și trăim adevărul imnelor bisericești, care ne cheamă „să iertăm toate pentru înviere" și „cu bucurie unul pe altul să ne îmbrățișăm".

Însăși firea înconjurătoare participă, într-un mod tainic, la această înseninare obștească, încît se poate spune pe drept cuvînt că bucuria Învierii „învăluie pe toți, îmbrățișează Biserica întreagă și cerul și pămîntul, tot ceea ce este facerea mîinilor lui Dumnezeu".

Înțelesul adînc însă al Învierii Mîntuitorului Iisus Hristos este acela al înnoirii „ființei și vieții noastre" prin „puterile dumnezeiești ale Domnului Celui înviat", trăind „pentru tot ceea ce este bun și ziditor de dragoste, pace și bucurie". Învierea Domnului — spune Pastorala — ne cheamă „să ne curățim simțirile" și inimile și să le umplem de lumina virtuților, să dăm „roada dreptății" în ostenelile noastre de fiecare zi, să ne înnoim mereu prin strădania de a deveni tot mai buni, tot mai harnici, tot mai rîvnitori întru cele de folos semenilor, obștei, Patriei".

Pricini „izvorîtoare de bucurie curată" sînt pentru noi românii și cele două mari aniversări ale anului în curs și anume: Împlinirea a 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România (1918—1968) și împlinirea a 20 de ani de la marele act al Reîntregirii noastre bisericești (1948—1968), evenimente cărora Pastorala le acordă o deosebită atenție, un important spațiu.

— „Dacă mare a fost bucuria întregului popor la 1 decembrie 1918, bucuria noastră este astăzi și mai mare cînd vedem că Patria noastră, care îmbrățișează cu aceeași dragoste pe toți fiii ei, fără deosebire de credință religioasă sau de naționalitate, înflorește ca o grădină minunată prin munca rodnică a poporului întreg sub călăuzirea celor mai buni fii ai lui".

— „Dacă mare a fost bucuria în 21 octombrie 1948 că iată frații de lege românească s-au regăsit în casa părintească, în Biserica moșilor și strămoșilor noștri, astăzi ne bucurăm și mai mult, căci vedem roadele fericite ale acestei înfrățiri".

Sînt doar două sublinieri ale bucuriei cu care întîmpinăm sărbătorirea aniversară a acestor două mari evenimente din viața Patriei și Bisericii noastre.

Bucurîndu-ne deci la luminatul Praznic al Învierii Domnului cu Maica Domnului, cu femeile mironosițe, cu Sf. Apostoli, să ne rugăm totodată „ca bucuria negrăită a Învierii să rodească deplin în viața noastră, să ne fie izvor și îndemn neistovit pentru a ne înălța mereu pe scara virtuților, pentru a întări fără contenire unitatea și înfrățirea noastră în credința strămoșească, pentru a sluji cu tot mai mult avînt unitatea, libertatea și propășirea Patriei noastre și pentru a sprijini pacea și colaborarea între popoarele lumii".

Din cele spicuite pînă aici ne putem da seama, că Pastorala la Învierea Domnului a I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae este bogată în ziditoare învățături și îndemnuri calde, părintești.

Să le urmăm deci cu toată luarea aminte, spre tot mai marea noastră înălțare creștinească și cetățenească.

P.

Lumina Sf. Paști

Dacă am încerca să cuprindem în puține vorbe tîlcurile ascunse ale Sf. Paști, ele ar încăpea în trei cuvinte foarte simple dar mult grăitoare: Bucurie, lumină și viață. Într-adevăr, după întristarea Patimilor și întunericul mormîntului, nu poate urma decît biruința vieții, scăldată în bucuria și lumina neapusă a Învierii.

De altfel, ca o presimțire a strălucirilor pascale, Biserica ne învață stăruitor, prin Liturghia Înainte Sfințită care se slujește în tot cursul marelui post că: „Lumina lui Hristos luminează tuturor". În sfîrșit, în multe din bisericile noastre parohiale, înainte de a începe slujba Învierii, în timp ce luminile din biserică s-au stins preotul îmbrăcat cu toate odăjdiile iese în fața ușilor împărătești cu lumînarea aprinsă, îmbiindu-și cu glas mare credincioșii: „Veniți de luați lumină!". După aceea, întreaga desfășurare a slujbelor, atît în noaptea Paștilor, cît și în săptămîna luminată, este plină de răsunetele bucuriei, luminii și vieții: „Ziua Învierii să ne luminăm popoarelor, Paștile Domnului Paștile; că din moarte la viață și de la pămînt la cer ne-a trecut pe noi Hristos Dumnezeu". Sau: „Veniți să bem băutură nouă" ca să ne veselim, căci: „Acum toate de lumină s-au umplut". Iar îngerul le spune mironosițelor care stăteau mirate în fața pietrei răsturnate de pe mormînt: „Pre cel ce este în lumina pururea fiitoare pentru ce-l căutați între cei morți ca pe un om?"

În cele ce urmează, vom zăbovi puțin asupra luminii pascale.

În ființa Sa, Dumnezeu este viață. „În el era viață" ne spune Sf. Apostol și Evanghelist Ioan (1, 4). Dar această viață nu este o putere închisă în sine, ci este o forță iubitoare, adică o voință îndreptată spre lume, gata să se reverse în afară, ca un izvor luminos. De aceea, în același loc unde Sf. Ioan ne pomenește despre viața din Dumnezeu, adaugă: „Iar viața era lumina oamenilor". Deci „lumina" dumnezeirii nu este o strălucire oarecare, ci ea este: „Adevărata Lumină care luminează pe tot omul ce vine în lume" (Ioan 1, 9). Această Lumină nu este o stihie fără nume ci ea poartă pecetea Fiului lui Dumnezeu. „Cît sînt în lume sînt lumina lumii" (Ioan 9, 5) — ne spune Domnul Hristos, iar: „Cine mă urmează pe mine nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții" (Ioan 8, 12).

Lumina lui Hristos este, așadar, o putere purtătoare de viață. Ea a înconjurat pe muntele Taborului ființa Mîntuitorului în așa fel încît „fața lui strălucea ca soarele, iar hainele i s-au făcut albe ca zăpada" (Matei 17, 2). Pe ucenici aceeași luminoasă putere i-a acoperit cu „umbra" ei, ca „un nor luminos" (Matei 17, 5) și tot aceeași lumină s-a coborît în chip de „limbi ca de foc" (Fapte 2, 3) asupra Apostolilor, la Cincizecime, înțelepțindu-i și umplîndu-i de Duhul Sfînt. Ea este o putere care luptă cu vrăjmășia întunericului pe care „întunericul n-a biruit-o" (Ioan 1, 5). Această vrăjmășie este îndreptată nu numai împotriva lui Dumnezeu, ci și împotriva noastră a celor credincioși. De aceea și Domnul (Ioan 12, 3) și Sf. Apostol Pavel (Efes. 5, 8) într-un glas ne îndeamnă: „Umblați ca unii care aveți lumina, ca să nu vă cuprindă întunericul".

Cea mai mare biruință a Luminii dumnezeiești s-a săvîrșit însă la Înviere, cînd „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcînd și celor din morminte viață dăruindu-le". Dar Învierea și-a împrăștiat lumina nu numai asupra ce-

(Continuare în pag. 3)

Gînduri în legătură cu învierea lui Lazăr

Dumnezeeştile slujbe, rînduite de sfînta Biserică pentru ca prin mijlocirea lor să se aducă laudă lui Dumnezeu, sînt în aşa fel alcătuite încît se fac celor ce le săvîrşesc şi celor ce iau parte la ele, prilej de a se apropia de Dumnezeu, de a-şi lumina gîndirea şi viaţa şi de a-şi îmbogăţi mintea cu gînduri alese, mîntuitoare.

Pătrunzînd în atmosfera de gînd pe care o creiază sfintele slujbe, credincioşii învaţă să-şi cunoască starea lor, să năzuiască la împlinirea voii lui Dumnezeu, la faptele bune care rămîn în veşnicie, să-şi potrivească viaţa după chipul Mîntuitorului şi al Sfinţilor pe care îi prăznuim.

Prin mijlocirea sfintelor slujbe se revarsă peste credincioşi o întreagă comoară de gînduri dumnezeieşti, menite să întărească mintea pe piatra poruncilor lui Dumnezeu şi să facă poruncile dumnezeieşti lucrătoare în viaţa credincioşilor, în aşa fel încît să se zidească o fire nouă, un om nou (Ef. 4, 24; Col. 3, 10), făptură nouă (II. Cor. 5, 17; Gal. 6, 15), în care prinde chip însuşi Domnul Hristos (Gal. 4, 19).

Pentru ca, odată cu folosul de rugăciune şi cu revărsarea de har, care se dă prin sfintele slujbe, să putem avea şi folosul din învăţătura cuprinsă în ele, este de trebuinţă să urmărim cu luare aminte textul sfintelor alcătuiri, cuprinse în dumnezeieştile slujbe, să stăruim asupra acestor sfinte învăţături şi să le statornicim în mintea noastră.

În cele ce urmează, ne vom opri puţin cu gîndul asupra unora din alcătuirile sfinte, pline de înţeles duhovnicesc, pe care ni le-au lăsat cugetătorii de Dumnezeu, în legătură cu minunea Învierii sfîntului şi dreptului Lazăr.

Minunea învierii sfîntului şi dreptului Lazăr este istorisită în Sf. Evanghelie de la Ioan (cap. 11), iar Sf. Biserică o prăznuieşte în sîmbăta stîlpărilor sau a floriilor, adică în sîmbăta a şasea din postul Paştilor. Despre această minune se aminteşte, însă, la toate slujbele rînduite pentru săptămîna stîlpărilor.

Istorisind minunea învierii lui Lazăr, Sf. Evanghelist Ioan vorbeşte mai întîi despre îmbolnăvirea şi moartea lui Lazăr şi despre înmormîntarea lui. Din istorisirea Sf. Evanghelist ştim că pesie mormîntul lui Lazăr a fost aşezată o piatră. Tot din această istorisire aflăm că Domnul l-a înviat pe Lazăr din morţi numai cu cuvîntul Său cel dătător de viaţă, iar minunea aceasta a fost săvîrşită înaintea multor martori. Toate acestea, ca şi altele asemenea, au fost luate în consideraţie de către Părinţii care au alcătuit rînduielile de slujbă bisericească din a şasea săptămînă a sfîntului post. Aceşti cugetători s-au străduit să le aplice pe toate acelea la viaţa credincioşilor, să le facă lucrătoare spre cele bune, spre ridicarea lor morală. O cercetare a unora din gîndurile cuprinse în sfintele slujbe la care ne referim, ne va încredinţa despre acest lucru, ne va da putinţa să înţelegem că în aceste gînduri se pot vedea şi recunoaşte toţi credincioşii şi că prin mijlocirea lor se pot îndrepta şi înălţa către Dumnezeu.

Istorisirea Sf. Evanghelist Ioan, despre învierea lui Lazăr, începe cu informaţia că Lazăr, prietenul Domnului Hristos, era bolnav. Se arată, apoi, că Domnul Hristos, aflînd despre boala lui Lazăr, a spus că „această boală nu este spre moarte, ci pentru mărirea lui Dumnezeu, ca prin ea Fiul lui Dumnezeu să se preamărească" (Ioan 11, 4). Începutul acestei istorisiri le-a dat prilej Părinţilor să se gîndească la boala sufletească, pricinuită de păcat. Astfel pomenesc ei de îmbolnăvirea pe care o aduc greşalele, de boala păcatelor şi răutăţilor, de îmbolnăvirea sufletească ca şi trupească uneori pe care o pricinuiesc patimile.

Păcatele şi patimile îşi au începutul în călcarea poruncilor lui Dumnezeu. Acest lucru ştiindu-l Părinţii, vorbeau despre „suflet omorît de păcat" şi „închis în mormîntul călcării poruncilor".

Sufletul omorît de păcate şi închis în mormîntul călcărilor de poruncă este în acelaşi timp în „groapa lenevirii", în „mormîntul trîndăviei", ca şi în „mormîntul nesimţirii".

Nesimţirea sau învîrtoşarea sufletească, ca urmare a păcatelor, mai este înfăţişată şi prin piatra despre care se spune că stă deasupra mormîntului călcărilor de poruncă şi al lenevirii.

Conştiinţa trebuinţei ajutorului lui Dumnezeu pentru învierea sufletului din patimi i-a făcut pe cugetătorii cei sfinţi să împletească toate cugetele lor cu rugăciuni fierbinţi către Mîntuitorul Hristos, ca El să răstoarne de pe inimă piatra învîrtoşării, El să învieze mintea din nesimţire, să dezlege păcatele şi să dăruiască viaţa cea adevărată.

Credinciosul care este în stare să se roage lui Dumnezeu şi chiar se angajează la lucrarea rugăciunii, desigur este în stare să săvîrşească şi alte fapte bune. El trebuie să-şi pună în lucrare toate cunoştinţele şi gîndurile sale cele bune, însoţind „gîndirea cu lucrarea", adică cunoştinţa cu fapta. În felul acesta se săvîrşesc faptele cele bune, care au rostul să însoţească rugăciunea către Dumnezeu, ele fiind pentru noi ca nişte solitori, aşa cum, odinioară, au fost solitori pentru Lazăr surorile sale Marta şi Maria. Faptele bune asupra cărora ni se atrage atenţia în chip deosebit sînt dragostea şi milostenia.

E bine să ştim şi aceea că învierea lui Lazăr este înfăţişată în sfintele slujbe atît ca o preînchipuire a învierii Domnului Hristos, cît şi ca o preînchipuire a învierii celei de obşte de la sfîrşitul veacurilor. Ea este, însă, mai presus de toate, o închipuire a învierii sufletului din moartea păcatelor şi a patimilor, adică o închipuire a nepătimirii, starea de nepătimire fiind o adevărată înviere din morţi.

Cel ce ajunge, cu ajutorul lui Dumnezeu, la starea de nepătimire, îşi pune în slujba virtuţilor toate puterile fiinţei sale, puteri pe care odinioară le-a folosit în calea rătăcirii şi care i-au pricinuit moartea.

La încheierea acestor gînduri, aducem aici cîteva din stihirile de la sfintele slujbe la care ne-am referit mai sus.

„Răsturnînd piatra împietririi de pe inima mea, Doamne, ridică sufletul meu cel omorît de patimi, bunule" (În lunea stîlpărilor, la Utrenie, sedealnă).

„Asemănîndu-ne noi, credincioşii, Martei şi Mariei, să trimitem la Domnul dumnezeieşti fapte, ca pe nişte solitori; ca să învieze mintea noastră, care zace cumplit moartă în mormîntul lenevirii nesimţitoare, nici cum simţind frica lui Dumnezeu şi neavînd lucrare de viaţă, strigînd: vezi Doamne! şi precum de demult Îndurate, ai sculat pe Lazăr, prietenul Tău, cu venirea Ta cea înfricoşată, aşa ne înviază din răutate, dîndu-ne nouă mare milă" (În Miercurea stîlpărilor, seara, stihirea a doua a lui Iosif).

„Însoţind dragostea cu milostivirea, să ne sîrguim, credincioşilor, a le trimite la Hristos spre rugăciune, ca să ne învieze pe noi din patimile cele ascunse" (Joia stîlpărilor, la Utrenie, cîntarea a 4-a).

Toate stihirile, pe care le-am amintit, se găsesc în cartea de slujbă numită Triod.

Luînd seama la aceste cîteva gînduri prilejuite de prăznuirea învierii lui Lazăr, să ne străduim deci să îndepărtăm de la noi tot răul, toată patima care ne-ar stăpîni, ridicîndu-ne din mormîntul păcatelor la lumina lui Hristos — Domnul nostru, la lucrarea faptelor bune, la pacea şi dragostea Sa nepărmurită.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Informaţii

Joi, 4 aprilie 1968, a fost asasinat pastorul de culoare din S.U.A., Martin Luther King, care poate fi considerat pe drept cuvînt un martir al drepturilor omului.

Se ştie că în U.S.A. trăiesc 19 milioane de negri, care nu se bucură pe de-a rîndul de drepturi egale cu concetăţenii lor albi. Asasinatul a avut loc în oraşul Memphis (Statul Tennessee), unde pastorul sosise pentru a conduce o demonstraţie a populaţiei de culoare în sprijinul drepturilor civile, el aflîndu-se în fruntea armatei crescînde a luptătorilor împotriva rasismului şi segregaţiei, fiind totodată un înflăcărat partizan al păcii şi pentru încetarea războiului din Vietnam.

Pastorul Martin Luther King avea 39 de ani şi pentru intensa sa activitate desfăşurată pe tărîm umanitar, pentru cîştigarea de drepturi depline prin mijloace neviolente pentru toţi cetăţenii ţării sale, a fost distins cu premiul Nobel pentru Pace.

Vicepreşedintele S.U.A. a arătat că „acest act criminal aduce ruşine Statelor Unite", iar preşedintele S.U.A. a decretat ziua de 7 aprilie ca zi de doliu naţional.

Înmormîntarea fără fast, sicriul fiind purtat în timpul cortegiului funebru într-o căruţă modestă, trasă de măgari, este mult semnificativă, simbolizînd sărăcia şi înapoierea negrilor din sudul Statelor Unite şi deplina solidaritate a pastorului King cu ei.

*

Duminică, 14 aprilie 1968, după Sf. Liturghie arhierească săvîrşită de P. S. Arhiereu Emilian Antal de la mănăstirea „Sf. Ilie"-Topliţa, a avut loc, în Catedrala noastră mitropolitană din Sibiu, parastasul de un an pentru adormitul în Domnul mitropolitul Nicolae Colan († 15 aprilie 1967).

Din încredinţarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, parastasul a fost slujit de P. S. Emilian, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, răspunsurile fiind date de corul Catedralei. Erau de faţă membrii familiei, prieteni şi cunoscuţi ai adormitului vlădică, printre care d-nii: acad. A. Oţetea, prof. univ. M. Goia ş.a., precum şi un mare număr de credincioşi.

Parastas deosebit s-a săvîrşit, de asemenea, şi la mormîntul mitropolitului N. Colan de la Răşinari, de către P. S. Emilian şi un sobor restrins de preoţi şi diaconi, sosiţi de la Sibiu, în prezenţa membrilor familiei, a aceloraşi cunoscuţi şi a o seamă de credincioşi răşinăreni. Răspunsurile au fost date de corul mixt parohial din Răşinari.

În sala de mese a Institutului nostru teologic, familia a oferit apoi o agapă de pomenire.

*

Sfintele sărbători ale Învierii Domnului, *care au căzut în 21 aprilie, au fost înveluite şi în acest an la Centrul nostru din Sibiu, ca de altfel în întreaga Arhiepiscopie, de acelaşi duh al bucuriei şi al optimismului creştinesc.*

Astfel, în Săptămîna mare mai ales, Catedrala noastră mitropolitană a fost cercetată în chip deosebit de credincioşi, care s-au mărturisit şi s-au împărtăşit. La denia din Joia Mare, la cele 12 Evanghelii, a vorbit credincioşilor P. C. prof. C. Sirbu, iar în Vinerea Mare, la Prohod, a vorbit P. C. vicar Tr. Belaşcu.

Duminică dimineaţa, înainte de revărsatul zorilor, la ora 4, a avut loc slujba Învierii, săvîrşită de I. P. S. Mitropolit Nicolae, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi. Impresionant a răsunat ca o strigare în noapte, cum spune o cîntare bisericească, troparul Învierii: „Hristos a înviat din morţi ...", din piepturile credincioşilor prezenţi la slujbă, purtînd cu toţii făclii aprinse.

Sf. Liturghie, în prima zi de Paşti, a fost săvîrşită la ora obişnuită de I. P. S. Mitropolit Nicolae, ajutat de un sobor de preoţi şi diaconi. La priceasnă C. pr. D. Mamina a citit Pastorala la Învierea Domnului a Înaltului nostru Ierarh.

Luni, a doua zi de Paşti, în cadrul Sf. Liturghii a predicat P. C. vicar Tr. Belaşcu, tălmăcind din înţelesurile marelui Praznic al Învierii Domnului, iar la sfîrşit a vorbit credincioşilor I. P. S. Mitropolit Nicolae, mulţumindu-le pentru darurile aduse la altar din care s-au pregătit şi împărţit Sf. Paşti, aşa cum e datina noastră creştinească, şi informîndu-i, ca de obicei, asupra evenimentelor mai importante din viaţa noastră bisericească.

I. P. S. Sa a arătat astfel cum joi, în Săptămîna Mare, întregul Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, a participat la pregătirea şi sfinţirea Sf. Mir — ceea ce se face la 7 ani odată — prin această Taină primind încă din pruncie darurile Duhului Sfînt, care ne ajută să ducem lupta cea bună împotriva ispitelor şi patimilor, insistînd apoi, printre altele, asupra relaţiilor interbisericeşti, asupra vizitelor şi întîlnirilor internaţionale pe plan bisericesc, care vor avea loc în perioada următoare şi care au ca scop apropierea, bunăînţelegerea şi pacea între popoare.

Doi tribuni din revoluția de la 1848:

Preoții Dumitru Miclăuș și Ioan Iosof

De la bunica mea care a atins vîrsta de 98 de ani, am auzit de „Popa Mare" și de „Popa Ioan cel bătrîn", despre care moșnegii satului nostru, Tilișca, ca Molodeț și Pavel al Bumbii, vorbeau cu sfială în șoaptă, ca despre niște mucenici care ne trezesc sentimentul înflăcărat al nemuririi. Popa Mare a fost preotul Dumitru Miclăuș, agrăit așa de tilișcani pentru vrednicia și bărbăția sa. Popa Ioan cel bătrîn a fost preotul Ioan Iosof, cu suflet bun, înțelept și darnic. Amîndoi preoții au fost tribuni în Revoluția din 1848.

O rază de lumină ne aduce evocarea vieții preoților Dumitru Miclăuș și Ioan Iosof, căpitani în lagărul lui Axente Sever și care au fost pînă și la împăratul de la Viena, cu doleanțele Transilvaniei. Iată pe scurt viața acestor doi tribuni ai Revoluției din 1848.

Dumitru Miclăuș, numit și Miclăușan, s-a născut în Tilișca la 26 octombrie 1812. Tatăl său, preotul Dionisie Miclăuș, a murit pe cînd fiul său Dumitru era abia de trei ani. Maica preuteasă, văduvă, a vrut cu orice preț să-l vadă preot în locul soțului său. L-a trimis la școala grănicerească din Orlat, unde a absolvit clasele normale. A urmat apoi gimnaziul catolic din Sibiu și de aici la Oradea, unde un unchi al său după mamă, cu numele Mihail Munteanu, vicar general, l-a susținut mai departe la gimnaziul de acolo, unde a absolvit șase clase gimnaziale. Cînd a fost de douăzeci de ani a venit la Sibiu și a urmat cursul teologic pe care l-a terminat în 1832, venind în același an apoi ca învățător în Tilișca, unde a servit pînă în anul 1836 cînd a fost ales și sfințit preot în Tilișca, păstorind pînă în anul 1879 cînd a murit. Părintele Dumitru Miclăuș a ajutat pe cel nenorocit, a sprijinit pe cel sărac și obidit, a făcut tot ce a putut pentru ca lumea să devină mai dreaptă, mai bună. Datorită străduințelor sale, se ridică în Tilișca prima școală, pînă atunci învățămîntul făcîndu-se pe la diferite case închiriate. El nu s-a mulțumit numai cu pereții morți, ci le-a insuflat duh românesc, întemeind și prima bibliotecă cu cărți de la sine. Părintele Dumitru Miclăuș, potrivit Scripturii, s-a făcut „tuturor, toate". A fost pe vremea aceea și medic și veterinar în comună, orator neîntrecut stimula pe credincioși la acțiuni măreațe, fiind numit de popor, datorită acestor calități, cu numele de „Popa Mare".

În ceasurile grele ale absolutismului străin, părintele Miclăuș s-a jertfit pentru toți, ajutîndu-i cu vorba și cu fapta, cu proprii săi bani, pînă la o totală uitare de sine, care l-a făcut să moară sărac, nelăsînd urmașilor aproape nimic. Însă le-a lăsat altceva mult mai frumos și mai bogat: iubirea de neam pînă la totala dăruire de sine.

Era stăpînit de o mare pasiune de culturalizare a poporului nu numai prin predici ci, întocmai ca Petru Maior de la Reghin, în uliță, pe cîmp și ori unde se strîngeau copii în jurul lui, pe care îi învăța multe lucruri frumoase. Buzunarele îi erau pline cu covrigi, turte și alte bunătăți pe care le împărțea cu bucurie copiilor.

In Revoluția din 1848, părintele Dumitru Miclăuș a fost căpitan, fiind sub comanda lui Axente Sever, în lagărul de la Murăș-Uioara. I se dase o misiune nu tocmai ușoară. De pe dealurile înalte ale Murășului, avea să supravegheze toată valea lui, atît în sus cît și în jos în toate părțile. De aici putea să cerceteze pînă departe: Nandra, Atintiș, Gîmbuț, Ludoș, Fărău, Găbud și Sînbenedic, pîndind orice mișcare.

Ungurii au împărțit armatele lor în trei direcții; una trebuia să meargă în sus către Reghin, alta pe Murăș în jos către Aiud și a treia în direcția Tîrnavelor. Dumitru Miclăuș, cu toate că avea în lagărul său de la Uioara numai trei sute de oameni, a putut să împrăștie o armată maghiară cu mult mai numeroasă.

După un an de pîrjol și vărsare de sînge, mareșalul Wolgemuth a dispus dizolvarea legiunilor române. Miclăuș își dase seama atunci, dimpreună cu toți conducătorii revoluției, de inutilitatea rezistenței, de fățărnicia împăratului de la Viena și se întoarse acasă. Bătrînii spun că era cu totul schimbat, îmbătrînise într-un an de urgie ca în zece. Ochii săi albaștri ca cerul erau triști, posomorîți de cîte a văzut. Vorba îi era mai scurtă, mai grea. Copiii satului, iubirea lui sfîntă, treceau mai sfioși pe lîngă el, ca pe lîngă un sihastru.

Despre părintele Ioan Iosof știm că s-a născut la 30 ianuarie 1816 în Galeș, unde tatăl său, Pavel Iosof, a fost de asemenea preot. După absolvirea școlii din comună, a frecventat clasele 3 și 4 normale apoi gimnaziul catolic din Sibiu, terminînd patru clase. A intrat apoi la cursul preoțesc și a fost ales preot în Tilișca, unde a servit patruzeci și șapte de ani. A răposat la 17 iulie 1897 în etate de optzeci și unu de ani. A fost un preot bun și darnic, avînd un suflet cald, generos.

Părintele Ioan Iosof a fost căpitan în Revoluția din 1848, în armata lui Avram Iancu, conducînd în mai multe rînduri gloate de soldați pe „Cîmpie", unde a stat trei luni. În timpul acestei revoluții, venind prin Tilișca soldați unguri spre a prinde pe căpitanii românilor, s-a întîmplat ca într-o sărbătoare, pe cînd părintele Ioan Iosof împreună cu părintele Dumitru Miclăuș oficiau Sf. Liturghie, să intre în comună o atare ceată care se postează la ușa bisericii. Poporul care presimțise imediat cam ce voiau aceștia, a dat de știre preoților care prelungeau tot mai mult slujba. Deodată le trecu prin gînd să fugă pe fereastră. Cum preotul Miclăuș era și foarte religios, care își sprijinea și îndrepta orice pas numai sub scutul protector al Providenței, în fuga aceea nu uită să ia cu sine Sf. Evanghelie, tipărită în anul 1682 și donată bisericii din Tilișca de voievodul muntean Șerban Cantacuzino, prin martirul vlădică de Bălgrad, Sava Brancoviciu.

Ambii preoți fug pe fereastra din dos, trec drumul și o apucă pe vale în sus, prin dosul casei lui Prică și nu se opresc pînă pe dealul de deasupra Tilișcăi. Mai pe urmă s-a adunat pe acel deal o mulțime de preoți, încît era negru dealul de hainele lor preotești. De atunci acestui deal i se zice „Dealul Negru" sau „Dealul Popilor". Pe acel deal preoții au depus jurămînt să lupte pentru drepturile românilor, cei mai mulți avînd roluri importante în revoluția din 1848.

Peste mormintele de lîngă biserică ale acestor doi tribuni, soarele se varsă cu baniță de aur, iar crinii recunoștinții îi învăluie în giulgiul imaculat al eternei amintiri.

Alături de alți mulți preoți, pe care Revoluția din 1848 îi încrestează, se numără și Dumitru Miclăuș și Ioan Iosof, care, identificați cu aspirațiile credincioșilor lor, au luptat pentru ridicarea lor, pentru dreptatea, libertatea și unitatea poporului nostru.

Pr. *Șt. Tascianu*

Lumina Sf. Paști

(Urmare din pag. 1)

lor morți, ci și asupra noastră a celor care sîntem încă în viață. Sf. Scriptură, ca un străjer în noapte, ne cheamă neîncetat la viață și lumină: „Deșteaptă-te cela ce dormi și te va lumina Hristos" (Efes. 5, 14). Dacă sîntem cumva cuprinși de „somnul morții", al relelor sau al păcatelor, să ne trezim, „să ne dezbrăcăm de faptele întunericului să ne îmbrăcăm cu armele luminii" (Rom. 13, 12), Mîntuitorul ne îndeamnă să devenim „fii ai luminii" (Ioan 12, 35).

Cum putem însă deveni fii ai Luminii? Răspunsul Scripturii este clar: „Oricine face răul urăște lumina și nu vine la lumină ca să nu i se vădească faptele; dar cine lucrează după adevăr vine la lumină pentru ca să i se arate faptele, fiindcă sînt făcute în Dumnezeu" (Ioan 3, 20—21). De asemenea: „Cine iubește pe fratele său rămîne în lumină și în el nu este nici un prilej de poticnire" (I Ioan 2, 10), roada luminii stînd „în orice bunătate, în neprihănire și în adevăr" (Efes. 5, 9).

Prin puterea dumnezeiască a Luminii lui Hristos sîntem noi înșine preschimbați în lumină. „Odinioară erați întuneric, ne spune Sf. Apostol Pavel, dar acum sînteți lumină în Domnul. Umblați deci ca niște copii ai luminii" (Efes. 5, 8). Însuși Mîntuitorul ne ridică la slava dintru început a Apostolilor Săi spunîndu-ne: „Voi sînteți lumina lumii" (Matei 5, 14) și ne îndeamnă cu blîndețe, dar și cu o cerească hotărîre: Drept aceea: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, încît văzînd ei faptele voastre cele bune să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri" (Matei 5, 16).

Deci Dumnezeu în Sine este viață în iubire, care se revarsă neîncetat din „Soarele cel mai înainte de Soare", care a dat creștinătății darurile Învierii și care în sufletele credincioșilor se prefac în roduri de bucurie și fapte bune. De aceea, cutremurați și noi de o taină atît de mare să cîntăm împreună cu toată obștea creștinească a celor ce slăvesc Lumina din noaptea Învierii cu cuvinte ca acestea: „Cît e de sfîntă și cu adevărat serbată această mîntuitoare și minunată noapte a purtătoarei de viață zilei Învierii întru care lumina cea fără de ani din groapă trupește tuturor a strălucit".

Preot *Ion Opriș*

Pentru pace

Pentru ca un om să poată trăi, este absolut necesar să aibă aer, apă, hrană, îmbrăcăminte și locuință.

Într-o societate, fie că e vorba de o familie, cea mai mică societate, fie că e vorba de lumea întreagă, cea mai mare societate, ca și aerul și apa, pacea e condiție a existenței sale. Niciodată nu s-a simțit aceasta ca în timpul de astăzi.

S-ar putea face desigur multe comparații. Dacă aerul și apa sînt curate, omul se simte bine. Dacă aerul e viciat, sau apa e murdară, plină de microbi, individul nu se simte bine, existența lui e pusă în pericol. La fel și cu bunele relații dintre oameni; dacă sînt viciate, existența societății respective e în pericol.

Pentru sălășluirea păcii, în primul rînd trebuie înlăturate din societate nedreptatea, inegalitatea și asuprirea, precum și fiicele acestora: dușmănia, lăcomia, egoismul, dorința de asuprire etc. Dar nici înlăturarea acestora încă nu-i destul. Căci chiar dacă le-am înlătura pe acestea, ar fi ca și cum am cosi o buruiană rea dintr-un loc și peste cîtva timp ar da din nou. Trebuie deci smulsă din rădăcină buruiana rea, iar pămîntul trebuie arat, și nu numai arat, ci și cultivat cu plante bune, care să dea și roade bune.

Vrem să spunem, așadar, că pe lîngă înlocuirea nedreptății, asupririi și inegalității, cu dreptatea socială, egalitatea și libertatea, trebuie înlăturate, în același timp, dușmănia, lăcomia, egoismul, dorința de asuprire etc. și sădirea, în sufletul omului în locul acestor buruieni otrăvitoare, dorinței de dreptate, egalitate, respect, iar acestea îngrijite în așa fel, încît rodul lor să fie virtuțile: altruism, muncă, cinste, cumpătare în toate, credință, blîndețe, toate acestea fiind împlinite cu iubire. Aceste transformări sufletești vor face ca relațiile dintre oameni să se schimbe, iar rezultatul va fi pacea. Pentru că, mai ales astăzi, „lumina celor drepți luminează, pe cînd sfeșnicul celor fărădelege se stinge" (Ps. 13, 9), căci: „Cel ce umblă după dreptate, ajunge la viață, iar cel ce fuge după rău (asuprire) la moarte" (Ps. 11, 19).

Dacă datorită nedreptății a apărut inegalitatea, asuprirea, suferințele celor mulți și cu ele ruperea bunelor relații între oameni, astăzi, datorită dreptății după care se cuvine să umble orice om, trebuie să urmeze bunele relații, pacea și celelalte binefaceri ale ei.

Știind deci că dreptății sociale îi urmează egalitatea oamenilor, libertatea în loc de asuprire, fericirea în loc de suferință, pacea și bunăînțelegerea în loc de război; știind că pacea e o condiție de viață pentru societate așa cum e aerul, apa, hrana etc., văzînd cum în patria noastră, dreptatea socială a învins și fericirea poporului este supremul scop, văzînd cum principiile de mai sus sînt cultivate cu grijă atît înăuntru cît și peste hotarele țării noastre cu mulți sorți de izbîndă, să mergem mai departe pe acest drum și să cerem lui Dumnezeu să întindă dreptatea peste tot pămîntul, ca toată lumea să aibă parte de fericire, pace și bunăvoire.

Pr. *I. Graure*

De la conferinţele de orientare

Intre 26 martie—12 aprilie 1968 au avut loc Conferinţele preoţeşti de orientare, programate, după cum ştim, de către Sf. Sinod pentru sfîrşitul lunii martie şi începutul lui aprilie 1968. Tema acestei conferinţe, fixată tot de Sf. Sinod şi prima din anul în curs, a fost: *„Preotul şi etica societăţii noastre"*, temă, după cum vedem, izvorîtă din plină actualitate şi deosebit de importantă pentru preoţii noştri.

Este importantă şi prin conţinutul ei teoretic, cît mai ales prin aceea că angajează fiinţa, ţinuta noastră totală de fiecare zi, înscriindu-se în plin miez al misiunii moralizatoare a preotului. Preotul nostru are o largă sferă de activitate, de influenţare cu cuvîntul şi cu purtarea sa la combaterea viciilor, la întărirea familiei, la creşterea în principii sănătoase a copiilor, la întărirea disciplinei în muncă, la apărarea bunului obştesc, la cimentarea unor relaţii cinstite, frăţeşti între oameni, precum şi a atîtor alte valori morale promovate de societatea noastră de astăzi.

Aşa se face că tema conferinţei a fost viu dezbătută în cadrul conferinţelor, care au avut loc la sediile oficiilor noastre protopopeşti, subliniindu-se, de către cei ce au luat cuvîntul, necesitatea de a fi preoţi adevăraţi, de a fi lumină şi sare a pămîntului, după cuvîntul Mîntuitorului, de a trăi după pilda negreşelnică a lui Iisus Hristos, promovînd cu toată fiinţa noastră virtuţile creştineşti etc.

La unele din aceste conferinţe a participat şi I. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae*. Astfel în 27 martie a. c. la Sighişoara, în 28 martie la Tg. Mureş, în 10 aprilie la Cîmpeni, în 11 aprilie la Aiud şi în 12 aprilie la Luduş.

Pe de-a rîndul I. P. S. Sa a fost primit de preoţime cu multă căldură, atît la vechile protopopiate cît şi la Cîmpeni şi Aiud, protopopiate intrate de curînd în cuprinsul Arhiepiscopiei Sibiului, după noua împărţire ad-tivă a ţării noastre. Inaltul nostru Arhipăstor a fost însoţit de P. C. vicar Tr. Belaşcu.

Luînd cuvîntul la fiecare din aceste protopopiate, I. P. S. Mitropolit Nicolae a adus importante completări pe marginea temei conferinţei, dînd totodată o seamă de învăţături şi sfaturi, din care reţinem idei ca acestea:

— Invăţătura noastră creştină ne învaţă şi ne cere să slujim interesele obşteşti. Urmînd comparaţiei Sf. Ap. Pavel, un popor formează un trup, fiecare cetăţean fiind un mădular al acestui trup, fiecare deci trebuind să slujească interesele întregului popor. Scopul Bisericii este slujirea obştei din dragoste.

— Vorbind de etica societăţii, noi trebuie să ne gîndim că individul trebuie să slujească interesele societăţii, celor mulţi, această slujire revărsîndu-se şi asupra sa, asupra fiecăruia în parte. Satisfăcînd interesele colectivităţii, individul este el însuşi satisfăcut în cadrul colectivităţii din care face parte.

— Unitatea noastră bisericească n-a fost frîntă niciodată, deoarece după 1700 masa credincioşilor a rămas tot „în legea românească", cu aceleaşi slujbe, cu aceleaşi cărţi de cult, cu aceleaşi simţiri. Chiar şi personalităţi de la Blaj au luptat pentru „legea" strămoşească. De aceea Reintregirea bisericească din 1948 este un act firesc, vital pentru credincioşii români.

— Biserica Ortodoxă Română este autocefală. Ea nu primeşte ordine din afară, care în anumite împrejurări ar putea să fie în contradicţie cu independenţa poporului nostru.

— Noi nu ne amestecăm în rînduielile nici unui alt cult, deci nici un alt cult să nu se amestece în ale noastre.

— Biserica Ortodoxă Română întreţine relaţii cu celelalte confesiuni, urmărind pacea şi înţelegerea între popoare.

Astăzi avem un singur fel de preoţi: preoţi ai Bisericii strămoşeşti. Consolidînd actul de întregire bisericească, consolidăm însăşi unitatea neamului nostru şi întărim puterea patriei noastre întregite.

— Să plămădim sufletul credincioşilor în slujirea aproapelui, în duhul înţelegerii între popoare, în spiritul unităţii întregului popor.

— Propăşirea noastră prin promovarea virtuţilor etice creştine şi sociale va fi ca un prinos care se adaugă altor valori pe care le aducem acum la sărbătorirea a 20 de ani de patriarhat ai Prea Fericitului Justinian, *a 20 de ani de Reintregire bisericească şi a 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă.*

R.

Despre modestie

Sf. Evanghelie care se citeşte în Duminica a 5-a din marele post al Sf. Paşti ne aduce aminte de o importantă însuşire sau virtute care trebuie să împodobească viaţa noastră creştinească, despre modestie sau smerenie.

Înţelesul suprem al smereniei ni l-a dat Mîntuitorul atunci cînd, răspunzînd fiilor lui Zevedei în a căror inimi încolţise un oarecare dor de mărire, a spus: „Fiul omului n-a venit ca să i se slujească, ci ca să slujească" (Marcu 10, 45).

Potrivnică mîndriei şi măririi deşarte, smerenia este deci slujire a semenilor, fără surle şi trîmbiţări, a binelui obştesc, din dragoste şi în duhul dragostei de Dumnezeu şi de oameni.

Smerenia sau modestia are desigur şi un înţeles mai larg şi se referă la ţinuta noastră de fiecare zi, în grai sau în vorbire, în îmbrăcăminte şi în hrană etc., care nu trebuie să fie potrivnice bunului simţ, să nu supere pe semenii noştri, dimpotrivă, prin toate ale noastre să fim un bun exemplu de urmat pentru cei din jurul nostru.

Mîntuitorul Iisus Hristos îi învaţă pe Apostolii Săi cum trebuie să se poarte între ei şi faţă de ceilalţi oameni. Pilda vieţii Sale este grăitoare în această privinţă: cel mare să slujească celor mici. Această învăţătură însă este dată pentru toţi creştinii, din toate timpurile.

Smerenia, după cum am văzut, creşte din tulpina dragostei. Ea este legată de dragoste ca lumina de soare sau ca focul de căldură.

Fericirea şi odihna sufletului o vom afla cînd vom trăi viaţa asemenea Mîntuitorului, care zice: „Invăţaţi de la mine, să sînt blînd şi smerit cu inima" (Matei 11, 28).

Intr-adevăr, aceste minunate învăţături ale Sale, Mîntuitorul le-a demonstrat în chip vădit, în chip văzut în viaţa Sa. Căci întreaga viaţă a Mîntuitorului este slujire în duhul smereniei a oamenilor, aşa cum i-a învăţat pe fiii lui Zevedei şi pe noi toţi.

După Inviere şi după Pogorîrea Duhului Sfînt mai ales, Sf. Apostoli au înţeles în mod deplin sensul de slujire în modestie a învăţăturii Mîntuitorului Iisus Hristos.

Aşa se face că Sf. Apostoli, uitînd de ei şi de greutăţile pe care le întîmpinau, vesteau cu bucurie pe Iisus cel Inviat, în deplină modestie în ceea ce priveşte sublinierea persoanei lor, gata la orice jertfă pentru a fi cît mai de folos oamenilor. Sf. Apostol Pavel, cu toată truda sa, se numeşte mai mic între Apostoli, considerîndu-se nevrednic oarecum de acest nume. Ce exemplu frumos de smerenie este viaţa acestui Apostol şi tocmai în aceasta constă măreţia sa.

Bine este deci ca şi noi să ne socotim mici între fraţii noştri, dar să fim mari în faţa lui Dumnezeu prin virtutea smereniei, a dragostei noastre.

Cînd smerenia sau modestia adevărată va creşte în inimile şi sufletele noastre, mîndria, ura şi invidia se vor subţia, se vor destrăma, ca unele care aduc mult rău, iar binele va fi mai strălucitor, va stăpîni mai fericitor între noi.

Să cerem dar de la Dumnezeu ca virtutea smereniei şi a dragostei să crească în inimile noastre, pentru împlinirea noastră sufletească şi realizarea a cît mai multe fapte bune.

Pr. *I. Mihu*

† Preotul Gheorghe Lincu

După o scurtă suferinţă, în ziua de 29 octombrie 1967, a trecut la cele veşnice octogenarul preot Gheorghe Lincu, fiind prohodit de un sobor de preoţi, în frunte cu P. C. prot. Nicodim Belea —Sf. Gheorghe — în biserica parohială din Dobolii de Jos şi înmormîntat în cimitirul aceleiaşi biserici.

In cuvîntările lor, P. C. prot. N. Belea şi C. preot Gh. Grovu, de la biserica din cartierul „Steagul Roşu" din Braşov, au elogiat viaţa plină de muncă şi realizările însemnate ale adormitului pr. Gh. Lincu, din care reţinem edificarea a două biserici în parohia Chichiş cu filia Lunca Cîlnicului, unde răposatul de asemenea a păstorit, cumpărarea unei frumoase case parohiale, perseverenţa demnă de laudă în a învăţa generaţii întregi slova românească, în condiţii vitrege pentru poporul nostru, din primele decenii ale acestui veac etc.

C. pr. Ştefan Tascianu, de la biserica Sf. Nicolae din Braşov, a rostit versuri originale, închinate memoriei preotului Gh. Lincu, iar preotul reformat Deak Iosif, din localitate, aduce cuvinte de cinstire „fratelui mai mare", Gh. Lincu, de la care — spune D-Sa — „am învăţat să-mi iubesc păstoriţii, să stimez pe toţi cei ce activează în ogorul duhovnicesc şi să lucrez cu însufleţire pentru propăşirea Bisericii şi bunăstarea semenilor".

Pentru o astfel de viaţă rodnică şi vrednicie personală, ne înclinăm cu respect şi recunoştinţă în faţa memoriei fratelui nostru întru Hristos, merituosul preot Gheorghe Lincu.

Dreptul Judecător să-l răsplătească şi să-l aşeze în ceata aleşilor săi.

Pr. Vasile Glodeanu-Chichiş

† Pr. Ioan Chişu

In ziua de 19 martie 1968, vrednicul părinte Ioan Chişiu din Ernea a adormit în Domnul, la Gura Cîmpului-Mediaş.

Născut în anul 1888 în com. Ernea (Jud. Sibiu) din părinţii Ilie şi Maria, a urmat şcoala primară în satul natal, iar liceul în Dumbrăveni. A urmat apoi cu rezultate bune Seminarul Teologic din Sibiu şi Şcoala de notari.

Căsătorit cu fiica pr. I. Ban din Ernea, Elena, este numit capelan, apoi preot paroh, slujind cu dragoste în via Domnului pînă la pensionare, după care s-a retras la Mediaş, la fiicele sale.

Pentru vrednicia lui, mitropolitul N. Bălan l-a distins cu „brîu roşu".

Slujba înmormîntării a fost săvîrşită în biserica Catedrală din Mediaş, de către P. C. prof. Dr. Sp. Cîndea, P. C. prot. P. Boeru, Alex. Florea, I. Dragolea, A. Scutea, V. Băcilă, C. pr. Z. Oancea, V. Groza, N. Băilă, I. Turcu, I. Rucăreanu, M. Manolache şi M. Maier.

In cuvinte înălţătoare, P. C. prof. Sp. Cîndea a vorbit despre sublimitatea preoţiei, arătînd vredniciile adormitului ca preot, tată şi devotat cetăţean al Patriei.

Păr. Z. Oancea aduce mulţumiri pr. I. Chişiu în numele credincioşilor din Alma, unde a slujit ca administrator.

P. C. prot. P. Boeru, în frumoase cuvinte, a luat îndătinatele iertăciuni de la cei rămaşi: soţia, fiul, fiicele şi ginerii, precum şi de la credincioşii pe care i-a păstorit.

La sfîrşit, pr. M. Maier, ca fiu al comunei Ernea, arată că bunătatea pr. I. Chişiu a fost mare, avînd sădită în sufletul său iubirea de oameni, fructificată în acte de milostenie. Aduce mulţumiri în numele credincioşilor din Ernea şi din Bratei.

Petrecut de familie şi credincioşi, adormitul pr. I. Chişiu a fost aşezat în cimitirul din Mediaş. Aici îşi doarme somnul de veci în plînset de flori şi ninsoare neîncetată de petale curate, după cum curat i-a fost şi sufletul.

Pr. *M. Maier*

Adevărul

Adevărul, e un ghimpe
Ascuţit şi dureros,
El înţeapă pîn-la sînge
Pe acel ce-i mincinos.

Adevărul, e lumina
Ce pătrunde orişiunde,
Ochiul său pururi veghează;
De el nu te poţi ascunde.

Adevărul, niciodată
Nu se-mpacă cu minciuna;
El e aurul, de care
Nu s-atinge-n veci rugina!

Pr. *N. Lungu*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 mai 1968 Nr. 19—20

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mame celebre în cărțile Vechiului Testament

Cuvîntul mamă se menționează pentru întîia oară în Vechiul Testament, la Geneză 2, 24. Sînt celebre cuvintele: „Pentru aceea va lăsa fiecare om pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amîndoi un trup". Textul descrie atașamentul intim al soților. Prin căsătorie soții formează o unitate mai perfectă, chiar decît raportul dintre copii și părinți. Se instituie aici monogamia ca formă de viață conjugală acceptată de dreptul divin.

Cea dintîi femeie mamă este Eva. *Aceasta și-a îndeplinit cu mare abnegație rolul de mamă. Gen. 3, 20 o numește mamă a celor vii. Făcîndu-se analiza termenului ebraic Hava, format de la verbul „haia", a fi viu, substantivat „viață", se exprimă un adevăr fundamental că lumea trăiește prin femeie, că femeia e mama celor vii, izvorul de viață al neamului omenesc.*

Eva era o femeie sociabilă. Apocrifa „Viața lui Adam și Eva" informează că ea a plîns cu amar moartea soțului ei Adam. Simțindu-și sfîrșitul apropiat, ea se rugă stăruitor să fie așezată lîngă bărbatul ei: „Precum am fost împreună în rai, nedespărțiți chiar în călcarea poruncilor tale, nu ne despărți, Doamne, nici acum".

Set, fiul ei, îi împlini rugămintea din urmă, îi luă trupul și-l așeză lîngă cel al lui Avel și Adam, pînă la a doua înviere.

Vechiul Testament care la început nu înregistrează evenimente cu o semnificație deosebită, ne redă în cuvintele Evei concepția mamei despre copii. Eva născînd pe Cain a exclamat plină de mîndrie: „Am dobîndit om cu ajutorul lui Dumnezeu" (Gen. 4, 1). Exclamarea exprimă concepția că scopul căsătoriei este nașterea de prunci, că pruncii sînt un dar dumnezeiesc și că ei trebuie să fie un prilej de mare bucurie pentru mamă și familie.

O femeie de care se leagă anumite valori în calitate de mamă este Sara. *Ea era plăcută, devotată, harnică și stăruitoare. Singura ei umbră era lipsa de copii. Se simțea atît de nefericită încît fără copii viața i se păru lipsită de orice farmec. Cînd se părea că-i uitată cu totul și semnele maternității se arătară tot mai sigure „ea zîmbi de bucurie" (Gen. 18, 12).*

Sara este tipul mamei cu dragoste arzătoare pentru copii. Ori de cîte ori se încheie o căsătorie, în biserică, se pomenește cu evlavie numele ei în rugăciunile preoților.

O mamă care impresionează prin învățăturile ce se desprind din viața ei de suferință este Agara. *Ea era de origine din Egipt. A cunoscut foamea, căldura, frigul, disprețul celor tari și în general răutățile vieții. A suferit mult pentru că a iubit mult. Alungată de stăpîn, înainta tăcută și tristă spre Egipt, prin cîmpia arsă de soare și înfricoșătoare, în circă purtîndu-și bruma de vestminte și merinde, un balot cu ciorapi, căiță, cingătoare, scutece și alte mărunțișuri, iar pe umeri copilul abia născut. Înaintarea spre Egipt se făcea cu anevoie. Copilul leșinase căci căldura era insuportabilă, iar apa din burduf se terminase. Cu ochii plini de lacrimi, mama crezînd că copilul își dă sufletul, s-a tras la o parte, pentru ca pruncul să nu mai audă plînsul ei. Cu prețul multor sacrificii, Agara a dus cu succes lupta cu mizeria, pînă la adolescența copilului, care întemeind apoi familia sa deveni un tată model și părintele unei familii numeroase.*

Viața Agarei este o tradiție eroică. Ea e mama care a cucerit prin dîrzenie dreptul la viață al copilului ei Ismael.

O mamă iubitoare de copii a fost Rachila. *Visul ei cel mai sfînt era de a împlini porunca grăită în faptul lumii: „Creșteți și vă înmulțiți" (Gen. 1, 28). Cei 12 copii ai Rachilei dovedesc cît de pozitiv a fost visul ei matern.*

Între mamele de ispravă se rînduie Iohabeda, *mama lui Moise (Exod. 6, 20). Ea a crescut pe Moise într-o atmosferă morală și religioasă. În epoca aceea în Egipet, unde trăia, era în vigoare legea de stîrpire a copiilor străini. Toți pruncii trebuiau aruncați în Nil. Pentru a nu se îneca în apele Nilului, ea l-a așezat într-un coșuleț și apoi se ruga și plîngea zile întregi pe malul Nilului, nădăjduind ajutor doar în mila Celui de sus. Pescuit de către fiica faraonului de pe undele Nilului, aceasta duse cu dînsa la palat pe frumosul copil. Mama zărind de departe cele întîmplate reuși să se strecoare ca doică pentru copil și astfel îl salvă de la moarte învrednicindu-l și de dragostea de mamă.*

Iohabeda întruchipează prudența și dragostea de mamă.

O altă mamă devenită celebră este Ana.

Ana, *soția lui Elecana, a trăit în epoca Judecătorilor (1370—1050 î. Hr.). Ea nu avea copii și din pricina aceasta era foarte mîhnită. N-o puteau liniști nici vorbele blînde ale soțului și nici alte bucurii ale vieții... Era o familie temătoare de Dumnezeu și un model prețios de credință. Ea ducea o viață plină de pietate. Într-una din zile se ruga așa: „Doamne, dăruiește-mi un fiu și ți-l voi închina ție, cu voie bună pentru toată viața sa" (I Sam. 1, 11). Ana se ruga cu convingere. Preotul văzînd-o atîta vreme nemișcată în stare de rugăciune socotea că e beată și repezindu-se la ea îi zice: „Pînă cînd mai stai aici în stare de beție? Du-te acasă și te trezește!" Ana răspunse blînd: „Nu, domnul meu, nu sînt beată, n-am gustat nici vin nici altă băutură amețitoare. Femeie cu suflet obidit sînt eu, m-am rugat lui Dumnezeu să-mi dăruiască un copil" (I Sam. 1, 13—15).*

Istoria Sfîntă spune că nu peste mult timp Ana se învrednici de un copil, pe care-l numi Samuel, adică „Dumnezeu a auzit". După ce s-a înzdrăvenit copilul, l-a dus la profetul Eli și l-a lăsat în grija lui, ca să slujească lui Dumnezeu.

Ana e pentru mame o imagine de virtute, pietate și mai ales încredere în Dumnezeul părinților care i-a dat tăria și speranța.

O mamă reprezentativă prin devotamentul ei față de fiica sa adoptivă a fost Noemina. *Ea a trăit în Moabia, cu multe secole înaintea erei creștine. Cărțile sfinte zic că „în zilele cînd cîrmuiau Judecătorii". Noemina rămînînd văduvă se hotărî a se întoarce în Betleem, de unde era originară. Ea fu urmată de nora și moabiteanca Rut. Noemina nutrea o dragoste deosebită nurorii sale. Prin muncă și stăruință Noemina răzbi prin cele mai aspre greutăți. Purtarea ei mulțumi pe toată lumea din Betleem. A fost o mamă plină de devotament și o văduvă de o cinste personificată, virtuți prin care reuși în cele din urmă să căsătorească pe Rut cu un om cu nume bun și de mare vază în ținutul acela. Din căsătoria aceasta se născu Obed, care a avut ca urmaș pe Iese, tatăl psalmistului David și astfel Noemina se făcu vrednică de a fi încadrat pe Rut în genealogia Mîntuitorului.*

O femeie care s-a impus atenției este mama fraților Macabei. *Ea se numea Ana și avea 7 copii, care de care mai jertfelnic. Era în epoca*

(Continuare în pag. 2)

Creștinismul pe teritoriul Patriei noastre

în secolele VII—X

După retragerea legiunilor romane în sudul Dunării, Dacia a rămas în stăpînirea neamurilor migratoare: goții, vandalii, hunii, mai tîrziu gepizii și avarii. Strămoșii noștri daco-romani și-au dus mai departe traiul lor în regiunile noastre, lucrînd pămîntul și dînd noilor stăpînitori dijmă, adică o parte din produsele cîmpului și din vite. Legăturile dintre nordul și sudul Dunării n-au fost întrerupte nici acum: romanii (apoi bizantinii) mai aveau încă unele cetăți pe malul stîng al Dunării, iar negustorii pătrundeau pînă în Transilvania cu mărfurile lor, fapt dovedit de numeroasele tezaure monetare din acel timp, descoperite în diferite părți, pe teritoriul Patriei noastre.

Singurul dintre popoarele migratoare care a avut o influență asupra noastră au fost slavii. Ei ne-au influențat sub raportul limbii, al organizării sociale și de stat, sub raport cultural și bisericesc. Ei s-au așezat în Dacia începînd cu secolul VI, venind din părțile Poloniei răsăritene și Ucrainei de azi. Din Dacia au trecut și în Peninsula Balcanică, pînă în Grecia și la țărmul Adriaticei, așezîndu-se peste populația romanică din aceste regiuni. Prin așezarea slavilor în sudul Dunării, populația romanică de aici a fost dislocată, o parte s-a retras spre ținuturile de miazăzi și spre coasta Dalmației, alta a fost ucisă și luată în robie, sau, rămînînd pe loc, a dispărut în mijlocul slavilor. Din masa romanică de altădată n-au mai rămas decît aromînii, istroromînii și megleno-românii. O altă parte însemnată a populației romanice din sudul Dunării a trecut în nordul ei, fapt confirmat de cele mai vechi cronici române, maghiare, dalmate și una greacă. Slavii așezați în nordul Dunării au dispărut încetul cu încetul în masa dacoromană. În schimb au rămas de la ei numeroase cuvinte, în toate ramurile activității și gîndirii omenești, cuvinte ce au intrat în limba noastră în timpul conviețuirii cu slavii, pînă ce i-am asimilat, adică în secolele VI—XI.

La anul 679 au apărut în Peninsula Balcanică bulgarii, venind din părțile Volgei (de aici și numele), sub conducerea haganului lor Asparuh. Ei au supus aici triburile slave, dar după un timp de conviețuire, slavii băștinași i-au desnaționalizat, rămînînd de la ei numai numele poporului și al țării cucerite. Bulgarii au ajuns cu timpul o mare putere purtînd lupte victorioase cu imperiul bizantin.

În același timp a început să se răspîndească între ei învățătura creștină, fie prin băștinașii daco-romani, care avuseseră aici o organizație înfloritoare cu numeroase scaune episcopale, fie prin captivii creștini pe care-i făceau în războaiele cu bizantinii. De asemenea era încreștinată și o parte mică din populația slavă aflată de bulgari în Peninsula Balcanică. În anul 864 a avut loc încreștinarea întregului popor bulgar, în frunte cu conducătorul lor Boris, care a luat numele de Mihail, de către preoții trimiși de patriarhia din Constantinopol. Către sfîrșitul domniei lui Boris (888) s-a introdus în Bulgaria așa numitul „rit slav", deci cultul în limba slavă, folosit prima dată în Moravia (Cehia de azi), de frații Constantin (Chiril) și Metodie, creștinătorii moravilor (862). Ucenicii acestora au introdus ritul slav în Bulgaria, începînd și opera de traducere a Sf. Scripturi și a cărților de cult în slavonește (în alfabetul cirilic), fapt

(Continuare în pag. 2)

Tîrnosire de biserică la Apalina

In Duminica Floriilor, la 14 aprilie 1968, I. P. S. Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, a săvîrşit tîrnosirea bisericii din parohia Apalina-Reghin, jud. Mureş.

Dimineaţa, la orele 9,15, Înaltul Ierarh — însoţit de P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu şi de P. C. părinţi profesori Dr. Corneliu Sîrbu şi Gheorghe Şoima — soseşte în faţa bisericii, gătită ca o mireasă.

Cuvîntul de „Bun venit!" îl rosteşte P. C. prot. Mihai Ciobanu, care exprimă — între altele — marea bucurie a preoţimii şi credincioşilor de a vedea în mijlocul lor pe Înaltul Ierarh, pe care-l întîmpină cu cuvintele psalmistului: „Bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului!" şi-l roagă să binevoiască a sfinţi noul locaş.

Răspunzînd, Î. P. S. Sa mărturiseşte bucuria cu care vine la sfinţirea acestei biserici, care dovedeşte credinţa luminată, vie şi activă a preotului şi a credincioşilor din parohia Apalina-Reghin. „Această credinţă — continuă Înaltul Ierarh — nu stă numai în legătură cu biserica lor, ci şi cu munca harnică pe care ei o depun pe ogoare, făcînd să rodească bogat pîinea pentru toţi. Ei împletesc, în felul acesta, credinţa lor cu iubirea de Patrie".

După aceea, se săvîrşeşte slujba sfinţirii bisericii.

In continuare, se slujeşte Sf. Liturghie arhierească în sobor, în cadrul căreia P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu rosteşte predica zilei, tălmăcind dubla semnificaţie a praznicului şi îndemnînd pe credincioşi să se curăţe de păcate în Sf. Taină a Spovedaniei, pentru ca să fie vrednici a primi după cuviinţă — sub chipul pîinii şi al vinului în Sf. Taină a Euharistiei — pe Domnul Hristos şi să poată spune ca cei din Ierusalimul de odinioară: „Osana, Fiul lui David, bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului!"

Tot în cadrul Sf. Liturghii se face — în momentele respective — hirotonirea întru presbiter şi hirotesirea întru duhovnic a C. diacon Petru Pleşa pentru Catedrala Reîntregirii din Alba-Iulia.

După terminarea Sf. Liturghii, ia cuvîntul C. preot Nicolae Stoicescu, parohul locului. C. Sa face o expunere de ansamblu asupra lucrărilor de zidire şi de pictare a noii biserici, scoţînd în relief jertfelnicia credincioşilor care au contribuit benevol cu suma de peste 500.000 lei şi cu muncă voluntară. Este vrednic de menţionat nu numai ajutorul dat de credincioşii ortodocşi, ci şi de credincioşii altor culte. Totodată, mărturiseşte că ziua aceasta va fi o zi de neuitat pentru toţi păstoriţii săi. De încheiere, mulţumeşte tuturor celor ce au contribuit la ridicarea noului Sion, tuturor participanţilor la acest moment înălţător şi îndeosebi Înaltului Ierarh, rugînd pe bunul Dumnezeu să facă ca în acest locaş să se laude cu cinste şi mărire numele Lui.

In continuare, P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu dă citire binecuvîntării arhiereşti, adresate — cu acest prilej — preotului, consiliului parohial şi credincioşilor din Apalina-Reghin, precum şi actului redactat cu ocazia sfinţirii noii biserici.

Vorbeşte apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului. Pornind de la tălmăcirea dublei semnificaţii a praznicului: Duminica Floriilor şi sfinţirea bisericii, I. P. S. Sa pune ascultătorilor întrebarea: Ce cere Iisus Hristos de la voi, care v-aţi mărturisit credinţa vie şi activă în El, prin zidirea şi pictarea acestei biserici? Răspunzînd la această întrebare, Înaltul Ierarh ilustrează — cu exemple vii, concrete — cum în fiecare din noi se manifestează o dublă tendinţă: una spre lumină(bine) şi alta spre întuneric (rău), subliniind în chip special faptul că adevărata bucurie a vieţii stă în a fi împreună cu semenii şi a te dărui —prin iubire — pentru mai binele lor. *Bucuria aceasta capătă amploare cînd ne încadrăm în familia cea mare a Patriei, cînd muncim nu numai pentru noi personal, ci pentru toţi. De aceea, temelia vieţii noastre trebuie să fie* iubirea, *în climatul căreia viaţa progresează şi se desăvîrşeşte.*

Cel ce a adus în lume plinătatea iubirii este Domnul nostru Iisus Hristos.

Prin darul şi ajutorul lui Dumnezeu şi prin exemplul cel bun al semenilor, să înfrîngem toate tendinţele negative din noi, punînd în locul lor florile virtuţilor pe care să le închinăm propăşirii Bisericii şi înfloririi Patriei.

Î. P. S. Sa distinge pe C. preot Nicolae Stoicescu cu brîul roşu.

La agapa frăţească, a vorbit P. C. prot. Mihai Ciobanu-Reghin, arătînd că biserica din Apalina-Reghin este prima biserică ce s-a sfinţit în acest protopopiat după reîntregirea Bisericii strămoşeşti din Transilvania (1948), reîntregire ce s-a consolidat trainic. Sub înţeleapta călăuzire a I. P. S. Mitropolit Nicolae, preoţimea din protopopiatul Reghin este hotărîtă să muncească mai departe pentru binele Sfintei noastre Biserici şi pentru înflorirea Patriei.

In numele preoţimii din protopopiat, a vorbit C. preot Nicolae Dincă-Breaza.

O deosebită impresie a făcut cuvîntul confratelui pastor reformat din Apalina-Reghin, Zólyomi Eugen, care apreciază că sărbătoarea de

(Continuare în pag. 4)

Mame celebre în cărţile Vechiului Testament

(Urmare din pag. 1)

persecuţiilor lui Antioh Epifanes (= Ilustrul), căruia contemporanii îi ziceau Epimanes (= Nebunul), pentru că prigoni pe cetăţeni atît de îngrozitor, pînă ce şi el înnebuni şi muri apoi la anul 164 î. Hr. Numele de Antioh era obişnuit la sirieni. Dintre regii Siriei, 13 — ca să numărăm numai pe cei mai cunoscuţi — purtară acest nume. Antioh, întrînd în Ierusalim cu scopul de a-l jefui şi de a supune ascultării sale pe toţi cetăţenii, introduse nişte măsuri draconice. El constrînse pe toţi evreii să se lepede de credinţa lor strămoşească şi să îmbrăţişeze cultul sirian, adorînd pe Zeus Olimpicul şi pe Jupiter Ospitalierul. Duşmanii acestor legiuiri erau pasibili de pedeapsa cu moartea. Unii s-au supus, prea puţini, alţii s-au refugiat în munţi, iar alţii au rezistat eroarei. Martirii cei mai vestiţi din epoca aceea au fost fraţii Macabei. Departe de a se teme, urmînd devotamentul tatălui lor, Eleazar, un venerabil de 90 ani, au declarat, în faţa regelui, că sînt hotărîţi să moară pentru legile şi obiceiurile părinteşti. Li s-au aplicat pedepse barbare tuturor, tăindu-li-se limba şi extremităţile picioarelor şi mîinilor, iar trunchiul mutilat şi jupuit de piele aruncat în cazane înfierbîntate.

Mama lor i-a încurajat pe toţi pînă în ultima clipă, cînd a grăit: „Spuneţi tatălui ceresc: Avraam a vrut să ofere jertfă numai un fiu, eu i-am oferit şapte". Apoi curajoasa mamă se aruncă, disperată, pe cadavrele fiilor ei, suferind cu statornicie aceleaşi torturi şi cruzimi ca şi dînşii.

Ana este chipul mamei care se jertfeşte integral, acceptînd jertfa copiilor ei pentru poporul asuprit de regi tirani. Ea preferă moartea îngrozitoare decît o viaţă nedemnă. Biserica cinsteşte amintirea ei, deodată cu a eroismului copiilor ei, în fiecare an în ziua de 1 august. Ea simbolizează eroismul mamei şi al fiilor ei pentru patrie.

Semnificativ este portretul mamei făcut în una din scrierile lui Solomon. Nu e vorba despre o mamă anumită ci despre o mamă ca oricare alta. E mai de grabă idealul de mamă pe care-l concepe scriitorul. Acest model de mamă e numit virtuoasă (Prov. 31). Ea are pasiunea maternităţii şi nu poate înţelege cum pot exista femei fără bucuria naşterii de copii. Cartea Proverbelor ridică un fel de monument unei astfel de mame. Aceasta este cumpănită în toate ale sale: bărbatul are încredere nemărginită în dînsa (Prov. 31, 11), ea face binele nu răul în toate zilele vieţii ei (Prov. 31, 12), păstrează sfinţenia vieţii conjugale, lucrează cu plăcere nu de silă în atmosfera curată şi confortabilă a casei. Ea învinge răul cu binele. Felul ei de a trăi este munca şi cinstea, chibzuiala, atît pentru ca familia să aibă cele trebuincioase cît şi mai ales pentru creşterea şi educaţia copiilor.

Aspectul vieţii unei femei după rînduiala biblică se poate deduce şi din Prov. 31, 1—9, unde o mamă dă sfaturi fiului ei, Lemuel, rege în Masa. Ea devine sfetnicul lui cuminte şi face tot ce-i stă în putinţă pentru a-l convinge să urmeze calea cea bună în viaţă, pentru a evita societatea celor răi, femeile care „iau puterea bărbaţilor", băutura ameţitoare şi neadevărul.

Multe sînt caracteristicile mamei din epoca Vechiului Testament. In rezumat spunem doar că femeia V. T. era plină de dragoste pentru copil. Lepădarea noilor născuţi de către mamă e ceva străin de mentalitatea femeii biblice şi de îndrumarea: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi umpleţi pămîntul". Nădejdea mamelor că în familia lor creşte un crîmpei din viitorul luminos al omenirii, a apoteozat copilul iar în privinţa aceasta ne găsim în faţa unui fenomen unic în istoria acelor vremi. Această temelie morală explică devotamentul fără margini faţă de copil şi sacrificiul închinat desăvîrşirii lui. Mamele acestea cheamă pe mamele de azi la bucuria maternităţii rodnice, căci podoaba cea mai frumoasă a mamei şi mîndria ei sînt copiii, pe care i-a născut şi i-a crescut trupeşte şi sufleteşte, dăruind societăţii oameni vrednici, creatori şi eroi.

Pr. Prof. Dr. *N. Neaga*

Creştinismul pe teritoriul Patriei noastre
în secolele VII—X

(Urmare din pag. 1)

care a contribuit la desăvîrşirea slavizării bulgarilor. Limba în care s-au tradus aceste cărţi era cea vorbită atunci de slavii din jurul Salonicului. Aceasta a devenit limba bisericească la toate popoarele slave ortodoxe, numită azi paleoslavă sau slavă veche.

In această perioadă s-a introdus şi la strămoşii noştri ritul slav, adică limba slavă veche în cult, păstrată în Biserica românească pînă în secolul al XVII-lea. Ea a trecut de asemenea şi în manuscrisele, mai tîrziu în cărţile tipărite în ţările române.

Această pătrundere a ritului slav la români se explică prin aceea că legăturile noastre bisericeşti cu ţărmul drept al Dunării, existente mai înainte, au continuat şi după venirea şi încreştinarea bulgarilor. Preoţii noştri au continuat să fie sfinţiţi de episcopii de pe malul drept al Dunării, textele bisericeşti să fie aduse tot de aici. Lucrul acesta a fost uşurat şi prin faptul că în ţinuturile noastre mai erau o parte din slavi care nu fuseseră asimilaţi încă de strămoşii noştri. De asemenea se poate să fi venit în părţile noastre ucenici ai Sfinţilor Chiril şi Metodie, care, găsind o populaţie slavă, au putut introduce uşor ritul slav la ei, de la care l-au luat şi românii.

Alţi istorici presupun că imperiul bulgar şi-a întins pentru o vreme autoritatea politică şi militară asupra vechii Dacii, ceea ce a uşurat de aşemenea pătrunderea ritului slav în nordul Dunării. Mai tîrziu, cînd s-au întemeiat Principatele, limba slavă din Biserică a devenit şi limba oficială a Statului, toate actele interne şi externe fiind scrise în slavoneşte. Simbioza slavo-română a dus la introducerea de numeroşi termeni, privind credinţa şi organizarea bisericească în limba noastră. Între aceştia se numără: blagoslovenie, chivot, duhovnic, dveră, ispită, jertfă, maslu, mitră, molitvă, mucenic, odăjdii, pomană, post, pravilă, praznic, prapur, prestol, prohod, schit, slavă, stareţ, strană, taină, troiţă, ţîrcovnic, utrenie, vecernie, vlădică, apoi: cazanie, ceaslov, moltivelnic, peasnă, predoslovie, tipic. Deci această terminologie se referă în special la organizarea Bisericii şi a cultului, spre deosebire de cea de origine latină, care denumeşte noţiunile fundamentale ale cultului şi credinţei. Aceasta înseamnă că noi am ajuns la o organizare bisericească propriu-zisă abia în epoca de comuniune cu slavii.

După unii istorici, în Banat ar fi existat în această perioadă şi o organizaţie bisericească, în frunte cu un episcop, căci în anul 787 a luat parte la lucrările sinodului VII ecumenic de la Niceea episcopul Ursus „al avariţienilor", deci din ţara avarilor. Cum pe atunci avarii mai stăpîneau Banatul, se crede că acest episcop şi-ar fi avut reşedinţa în Morisena (azi Cenad) lîngă Sînicolaul Mare (Timiş).

Credinţa creştină e atestată pe teritoriul actual al Patriei noastre în epoca convieţuirii cu slavii, de numeroasele cimitire creştine (Mediaş, Bratei, Ocna Sibiului, Blandiana, Moreşti, Ciumbrud în Transilvania, Bucov-Prahova şi Basarabi-Constanţa).

Toate acestea arată continuitatea strămoşilor noştri daco-romani care erau atît de viguroşi încît au putut să asimileze mase întregi de slavi, dar şi continuitatea în privinţa răspîndirii creştinismului.

Mircea Păcurariu

120 de ani de la revoluția din 1848

În vremile de azi, cînd gazetele și radiourile ne informează zilnic despre luptele unor popoare din Asia, Africa sau America pentru obținerea independenței naționale, ne pare c-ar fi trecut cine știe cîtă vreme de cînd și poporul nostru român din toate cele 3 principate (Moldova, Țara Românească și Transilvania) se zvîrcolea să-și dobîndească acest bun, cel mai de preț, al unui popor: libertatea și independența națională. Împlinirea a 120 de ani de la revoluția din 1848 ne dă prilejul să privim înapoi și să reîmprospătăm ceva din vremile și vrednicia oamenilor de atunci, ajutîndu-ne totodată să vedem azi, după atîta vreme, în adevărata lor lumină, critic și nepărtinitor, acțiuni și gînduri ale unor oameni, cărora — cu toate scăderile legate mai ales de vîrsta lor tînără (cei mai mulți din ei n-aveau nici 40 sau nici chiar 30 de ani!) le datorăm, totuși, toată cinstirea și recunoștința noastră. Aceasta cu atît mai mult, cu cît în cei 120 de ani de cînd poporul nostru românesc a ajuns la maturitate politică, la conștiința drepturilor și datoriilor sale — căci 1848 a însemnat întîi de toate tocmai acest lucru — s-au înfăptuit și la noi, pe amîndouă versantele Carpaților, sub toate raporturile mai mult decît s-a putut gîndi cineva vreme de multe sute de ani înainte.

Primul lucru care trebuie constatat în legătură cu frămîntările de la 1848 este patriotismul luminat, însuflețit și lipsit de șovinism al conducătorilor din toate cele trei principate, dar în același timp și al poporului însuși, țărani și muncitori, deopotrivă, cu toate că asuprirea de sute de ani a turcilor ori a Habsburgilor în Transilvania învrăjbitori de nații nu au lăsat aproape de loc posibilitate poporului să-și cultive sentimentele și gîndirea spre libertate și cultură mai înaltă. În limbajul tinerilor de la '48 care veniseră de la studii din apus cu idei noi de libertate și de frățietate (încît unii din ei se rup chiar de colegii lor legați de averi și de privilegii) cuvîntul „patriot" însemna iubitor de popor, de pămîntul țării și de cei ce-l muncesc. Așa au înțeles lucrurile Bălcescu, Ghica, Goleștii, Rosetti și alții din Țara Românească, Alecsandri, Kogălniceanu ori Hurmuzachi din Moldova și Bucovina, ca să nu mai vorbim despre Avram Iancu, Simion Bărnuț, Gheorghe Barit sau Eftimie Murgu, pentru a pomeni doar pe cei mai reprezentativi dintre ardeleni și bănățeni. Ei și-au jertfit tinerețe și avere pentru a deștepta pe frații lor. Cei mai mulți au suferit exil și temniță, confiscări de averi, spre a nu mai vorbi de cei care au pierit în luptele revoluționare. Tuturor cuvintele cele mai dragi le erau „poporul" și „patria". „Țineți cu poporul ca să nu greșiți", spunea Bărnuț în înflăcăratul său discurs din catedrala de la Blaj. „Să nu faceți cumva pagube nimănui, că oamenii care fac acestea nu sînt vrednici de libertate", se spunea într-o proclamație de la Blaj. Iar în cea de la Izlazul Romanaților se pornea de la lozinca poetului francez Lamartine: „respect către proprietate, respect către persoane!" Cît de matur și de cuminte judecau țăranii îndreptarea treburilor obștești reiese și din felul în care și-au exprimat ei cuvîntul în Adunarea Constituantă din august 1848 la București, încît istoricul francez J. Michelet putea spune: „Poate în nici o altă țară din Europa nu s-ar fi putut găsi la locuitorii satelor un mai puternic bun simț strămoșesc și o mai dreaptă și mai pătrunzătoare judecată, însușiri pe care cei de sus își închipuie că le au numai ei".

Cu tot avîntul umanitar, cu tot democratismul conducătorilor, revoluția de la 1848 n-a reușit. Prea erau grele problemele ce trebuiau rezolvate dintr-odată și prea puțin pregătiți au fost cei ce urcaseră pe baricade. Îndeosebi a fost prea slabă legătura cu masele. De aceea revoluționarii moldoveni au și trebuit să ia repede drumul pribegiei.

Nici în Transilvania revoluția n-a reușit pe deplin, dar aici participarea tuturor straturilor sociale a fost mai vie, mai puternică și de aceea a dus pînă la urmă la lupte sîngeroase, care deși n-au rodit imediat, totuși au ajutat la îndreptarea lucrurilor pe făgașul lor firesc, pe deasupra tuturor protivniciilor. Stăpînirea austriacă nu putea frîna avîntul spre libertate și independență al multelor popoare aflate sub ascultarea sa. Legiuirile nedrepte din Ardealul de pînă atunci țineau pe români cu mult înapoia ungurilor și sașilor. Școlile lor erau puține și modeste, în comerț și industrie aproape nu contau, iar în viața politică erau de-a dreptul inexistenți. Pe deasupra, mai erau și dezbinați bisericește și nici „Unirea" de la 1700 nu reușise să-i scoată din situația de „toleranți". De aceea problema principală care s-a pus în adunarea de la Blaj din 3/15 mai 1848 a fost să se deschidă ochii celor 40.000 de români de pe „Cîmpia Libertății" că ei nu acceptă „uniunea" cu Ungaria, ci se declară pe sine națiune independentă sub egida Austriei, avîndu-și reprezentanți în dieta țării și în unitățile administrative după proporția numerică (doar formau 2/3 din populația Ardealului!), cu limbă proprie în biserică, în școală și în administrație, cu biserică națională independentă de orice jurisdicție străină, cu popor liber de orice iobăgie, de orice opreliște, spre școli, spre comerț, spre industrie, în general spre viața publică, avînd a se bucura în mod egal cu celelalte națiuni conlocuitoare de aceleași drepturi. Punctul 16 al petiției națiunii române aprobat la Blaj spunea, deci, că „pînă cînd națiunea română nu va fi recunoscută ca națiune constituită și organizată cu vot deliberativ și decisiv în camera legislativă", românii nu pot aproba uniunea cu Ungaria. Într-un spirit similar de larg patriotism și de libertate s-au pronunțat și sîrbii și croații, încît mulțimea imensă de români adunată pentru prima dată la un loc, era acum conștientă și de dreptatea cauzei sale, dar și de conștiința puterii proprii. Ordinea desăvîrșită și disciplina dovedită de aceste mulțimi care ascultau cuvîntul vlădicilor și al celorlalți conducători părea a dovedi că nu ar mai fi vorba de un popor fost sute de ani iobag și disprețuit, ci de o națiune conștientă, ajunsă în sfîrșit și ea la libertate și lumină. Cu drept cuvînt putea mărturisi și un martor ocular ungur că o adunare populară atît de măreață „n-a prea văzut pînă atunci Europa".

Preoții și țăranii români au dus de la Blaj în toate satele Transilvaniei bucuria mare a ștergerii iobăgiei, a unui început nou de viață, ca oameni liberi, ca popor egal cu toate celelalte popoare. Nici urmă de răzbunare pentru trecutele veacuri de asuprire, toate se uitau de dragul libertății.

Se știe, însă, ce a urmat. Neținînd seamă de dorințele românilor și refuzînd orice colaborare cu ei, Conducătorii revoluției maghiare s-au grăbit să voteze în 29 mai unirea Ardealului cu Ungaria. Speriați de schimbarea bruscă a vremilor și a oamenilor, vechii stăpîni, cuprinși de panică, au aplicat teroarea la cele mai simple declarații ale țăranilor. În Ungaria iobăgia și robotele încetaseră de tot, în Transilvania însă preoții care interveneau pe lîngă „domni" să nu mai silească pe oameni la robote pînă nu se limpezesc lucrurile erau stigmatizați ca atițători și maltratați. În cîteva săptămîni s-a întins pe toată suprafața Transilvaniei o rețea întreagă de spînzurători, de „furci", ca în plin ev mediu. „Ceea ce în acea epocă nu se mai vedea nicăieri în Europa, scrie Gh. Barit, se vedea în tot pămîntul Transilvaniei, adică furcile ridicate pe la toate comunele, ba uneori și o țapă de lemn, semnul puterii aristocratice". Cătane din gărzile naționale maghiare (mai bine înarmate ca cele românești) sau din grănicerii secui erau aduși pe capul oamenilor dacă au îndrăznit să spună că pămîntul cutare sau pădurea cutare (foste sătești, dar răpite de grofi), vor fi iarăși ale poporului. Samavolniciile și teroarea se țineau lanț. Între actele Mitropoliei Sibiului ni s-au păstrat peste 100 de cazuri de crunte asupriri și execuții militare făcute cu scop de intimidare de organele administrative în satele românești, pentru care motiv episcopul Andrei Șaguna a protestat energic în dieta din Pesta (unde se afla în vara anului 1848 ca deputat trimis de popor), deși a fost învinuit de Kossuth și de alți conducători că provoacă tulburări prin faptul că apără prea energic drepturile foștilor iobagi. Nu mai puține neplăceri a avut și cu comitele săsesc Salmen pentru faptul că poporul român era silit și acum, după ștergerea iobăgiei, a dijmelor și robotelor, să dea mai departe dijmă preoților săși.

Se știe ce a urmat. Pînă la urmă, cu ajutor rusesc, tot pajura împărătească de la Viena a biruit, reacțiunea a revenit din plin cu toată „egala îndreptățire" predicată de constituția din 5 martie 1849. Iobăgia s-a șters, dar independența națională, drepturile politice și economice au rămas numai pe hîrtie. În timpul acestor frămîntări, românii transilvăneni apar strîns uniți în apărarea drepturilor lor vitale. Dincolo de toate dezamăgirile și suferințele, gîndul salvator al mitropolitului Șaguna de a aduna sub scutul Bisericii, prin organizarea „Statutului Organic" primul „Parlament" în care reprezentanții poporului își puteau administra singuri deocamdată treburile culturale și bisericești, s-a dovedit o adevărată binefacere pentru neamul românesc din Transilvania. Poate că prea s-au speriat atît moșierimea maghiară, cît și guvernanți de la Viena de spectrul unei Daco-Românii unite, pentru care — chiar dacă revoluțiile de la 1848 n-au reușit nici de-o parte a Carpaților — totuși, conducătorii ei se arătaseră legați și apropiați, pentru că vorba lui Barit: „soarta națiunii române se va hotărî în București și în Iași, iar nu la Cluj, la Blaj sau la Buda". De aceea gîndul de la 1848 se va împlini abia peste 70 de ani, în 1918. De acum nu va mai trece mult și vom avea (în 1948) și o unire religioasă, așa cum au voit-o în 1848 oameni ca Bălcescu, Laurean, Constantin Romanu, și alții sau cum au cîntat-o în poeziile lor Andrei Mureșanu, V. Alecsandri și alții. „Unirea în cuget și simțiri" ne obligă și pe noi să prețuim jertfa celor de demult și s-o cinstim prin muncă și progres.

T. Bodogae

Natura, izvor de sănătate

Situată în Munții Cibinului la cea mai mare altitudine (1450 m), după cîte știm, dintre așezările de acest gen din țară, stațiunea climaterică „Păltiniș" este mult cercetată pentru pitorescul ei, nu numai de sibieni, pentru care este o adevărată binecuvîntare, ci și de alți iubitori de frumos și sănătate din țară și străinătate.

Arhiepiscopia noastră a Sibiului are și ea în această stațiune o casă de odihnă, izolată în mijlocul unui brădet bătrîn, sub streașina unui pisc, cu o largă și minunată perspectivă spre crestele înfipte-n nori ale munților din jur. O frumoasă bisericuță de lemn, ieșită parcă din barda fermecată a unui meșter legendar, stă de strajă acestei case, după care întregul așezămînt a primit numirea de „Schit". Un scurt popas, făcut aici în preajma acestei luni de renaștere a naturii, ne-a prilejuit clipe de deosebită liniștire sufletească, de pace și întremare trupească, pe care le retrăim ori de cîte ori ne poartă pașii într-acolo. După acest popas, pe cărări de ciute am coborît în pîrîul Șteazei, al cărui fir te conduce pe un drum de neuitat pînă în Rășinari.

Acest drum însă avea parcă un farmec deosebit acum, la acest început de mai. Ceea ce contribuia la acest farmec era mai întîi aerul proaspăt, înviorător, care ne dă atît de des sentimentul bucuriei vieții, muzica șoptită tainic a apei cristaline de munte care sălta veselă și sprintenă din piatră-n piatră, împărăția nesfîrșită a florilor, între care brîndușele, brebeneii și florile paștelui își disputau întîietatea, precum și alte asemenea daruri sau podoabe care constituiau izvorul unor simțăminte de împăcare, de sănătate, de mulțumire către Cel ce toate bine le-a făcut.

Scăldat în asemenea gînduri și simțiri, ne-am dat seama cîtă dreptate are cîntecul școlăresc, care zice că „românașului îi place sus la munte, la izvor..., unde printre stînci bătrîne curg izvoare cristaline..., unde saltă căprioara..., unde bradul dă răcoare la tot omul călător", cît adevăr exprima acad. Geo Bogza cînd atribuia, într-un trecut articol din „Contemporanul", un „echilibru sufletesc" celor care trăiesc „în contact nemijlocit cu natura", cît temei avea George Cuibuș care numea natura „eternul elixir" (Cf. Scînteia nr. 7598 din 30 ianuarie 1968). Cu acest prilej, ne-am dat seama mai bine ce lucru frumos și folositor făceau cei ce, în 1903, puneau bazele primei organizații turistice de la noi, numită „Societatea Turistică din România", cu scopul exprimat „de a înlesni sportul excursiilor, de a înlesni cunoașterea frumuseților țării și de a întări astfel iubirea pentru patrie și neam".

Tot acum, coborînd pîrîul Șteazei, ne-au venit în minte cuvintele înseilate într-o carte recentă, care ni-l prezintă pe mitropolitul Veniamin Cos-

(Continuare în pag. 4)

La hram

„Izvorul Tămăduirii“ din vinerea de după Paști este al doilea hram al Sf. Mănăstiri Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus — Făgăraș și el se serbează pe aceste plaiuri voievodale încă de la întemeierea mănăstirii. Într-un chip înălțător și cu folos creștinesc a fost serbat acest praznic în anul acesta, vineri 26 aprilie.

Astfel, în dimineața zilei la Altarul din pădure s-a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească de către I. P. S. Mitropolit *Nicolae Mladin,* înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile au fost date de corul pe trei voci de la parohia Ticușul Nou.

La Sf. Liturghie Înaltul nostru Ierarh a rostit rugăciuni speciale de mulțumire către Dumnezeu, pentru binefacerile știute și neștiute revărsate asupra noastră, asupra poporului nostru, asupra Patriei noastre, iar la sfîrșit au vorbit credincioșilor: P. Cuv. arhim. S. Popescu de la Sf. Mînăstire Brîncoveanu, P. C. prot. M. Ionașcu (Făgăraș), P. C. vicar Tr. Belașcu (Sibiu) și I. P. S. Mitropolit Nicolae.

P. Cuv. Serafim Popescu a tîlcuit din înțelesurile praznicului care a adunat pe cei de față într-un „buchet sfînt“, zăbovind cu deosebire asupra cinstirii pe care o datorăm Maicii Domnului, îndemnînd la viață trăită înțelepțește și exprimînd I. P. S. Mitropolit Nicolae bucuria obștei mănăstirești pentru înalta treaptă la care a fost ridicat și pentru prezența la praznic, pentru prima dată în această calitate.

P. C. prot. *Moise Ionașcu,* insistă în special asupra faptelor premergătoare Învierii Domnului, cît și asupra Învierii, rugînd pe Dumnezeu să binecuvînteze pe credincioșii de față și țara noastră întreagă cu pace și liniște.

P. C. vicar *Traian Belașcu* zăbovește de asemenea asupra luminatului praznic al Învierii, împletit în fiecare an cu renașterea și frumusețile firii, asupra acțiunilor care se desfășoară în vederea apropierii creștinilor pentru ca „toți să fie una“, după cum s-a rugat Mîntuitorul, exprimînd totodată bucuria credincioșilor români de a fi iarăși una în Biserica strămoșească, în Biserica Ortodoxă Română.

I. P. S. Mitropolit Nicolae *tălmăcește, printre altele, marea bucurie pe care au avut-o după Învierea Domnului, Maica Preacurată, Sf. Apostoli, femeile mironosițe etc., bucurie transmisă de milioane și milioane de credincioși pînă la noi, unindu-ne pe toți într-o strînsă unitate, subliniind apoi cîteva din rosturile pe care Biserica le are în viața noastră creștinească.*

Astfel, în Biserică ne naștem în Iisus Hristos, ea ne întărește prin Taina Mirungerii pentru a săvîrși cele bune în calea vieții noastre, ea ne binecuvîntează nunta pentru a duce o viață de familie frumoasă și sănătoasă, ea se apleacă peste bolile noastre prin taina Sf. Maslu, ea ne împărtășește, prin taina Sf. Cuminecături, pe Iisus Hristos Însuși, pentru ca El să se sălășluiască în viața noastră, luminîndu-ne și întărindu-ne, ea ne mîngîie în suprema noastră clipă, atunci cînd trecem pragul vieții acestuia, cînd ne aflăm în fața judecății tuturor faptelor noastre. Ea a jucat un rol important și în viața poporului nostru, la a cărui naștere a fost de față, constituind unul dintre stîlpii de nădejde în aspirațiile sale de mai bine, în lupta acestui popor pentru libertate, unitate și dreptate.

În continuare I. P. S. Sa a vorbit despre cele două mari aniversări din acest an și anume împlinirea a 20 de ani de cînd credincioșii români nu mai sînt dezbinați, fiind una, înfrățiți la sînul Bisericii strămoșești, precum și a 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria-Mamă, aniversări pe care le întîmpinăm întărind unitatea noastră națională și bisericească, pentru binele Patriei noastre, pentru preamărirea lui Dumnezeu și pace în lume.

Rep.

Întrebuințarea cu folos a timpului

Învățatul teolog rus, profesorul A. P. Lopuhin, a scris lucrarea intitulată „Istoria Biblică“. Traducerea ei a fost făcută cu răbdare și osteneală cărturărească și în limba română, de către fostul patriarh al României, Nicodem Munteanu. Pe lîngă relatările de specialitate, lucrarea cuprinde și un adevăr potrivit pentru descriere în aceste rînduri.

Acest adevăr e cuprins chiar la începutul „predosloviei“ înfățișate în penultimul tom, al cincilea. Iată ce stă scris acolo: „Cu tomul de față începem Noul Testament al Istoriei Biblice. Nu ne vom apuca să spunem cîtă vreme ne-a cerut această ediție și cîtă muncă, pentru că vremea este dar de la Dumnezeu, iar munca este datoria noastră“.

În urma unei munci îndelungate, profesorul rus n-a găsit nici un motiv de laudă pentru sine, dincontră, mărturisește că și-a împlinit o datorie prin care a prețuit darul lui Dumnezeu.

După această părere, se poate recunoaște că între vreme și muncă este o legătură firească ca între o trebuință și folosirea bună a celor de lipsă. Vremea, ca dar al lui Dumnezeu, se poate asemăna cu hrana mamei sau cu căldura soarelui; munca fiind în același timp repetarea mîncării prin care crește copilul sau plesnirea bobului și transformarea lui în floare cu petale colorate viu și frumos mirositoare.

Vremea ca dar al lui Dumnezeu, nefolosită prin munca de zi cu zi, pierdută într-un loc cîteva ore, în alt loc cîteva clipe, se scurge repede și nu aduce vreun rod. Cel deprins cu pierderea vremii simte greața plictiselii, cel leneș este împins de firea lucrurilor către lipsurile materiale. Numai prin folosirea vremii, numai prin munca bine organizată, sîrguincioasă și repetată, se pot vedea — pe cîmpul muncii — urmele omului. Fără aceste urme, viața nu-i justificată, osteneala nu-i recunoscută, persoana se pierde repede în amestecul celor ce n-au făcut nimic în jurul lor.

Prețuirea vremii și folosirea ei în felurite deprinderi aduce îndestularea din casa și de pe masa celui ce recunoaște datoria sa de a folosi darul lui Dumnezeu. Locuința, haina și cartea sînt la îndemîna celor ce pun preț pe vreme. Fără muncă, fără osteneală de a folosi în bine acest dar al lui Dumnezeu, nu poate exista fericire pe pămînt. Sf. Scriptură și Sf. Părinți ai Bisericii noastre ne învață și ne îndeamnă de nenumărate ori la întrebuințarea cît mai de folos a timpului, a zilelor noastre, în muncă constructivă și în lucrarea faptelor bune.

Adevărul mărturisit de teologul amintit la început, rămîne deci pentru noi învățătură și îndemn: „Vremea este dar de la Dumnezeu, iar munca este datoria noastră“.

Pr. *I. Buta*

Tîrnosire de biserică la Apalina

(Urmare din pag. 2)

azi este atît de frumoasă prin duhul ei de armonie interconfesională, care este caracteristic cultelor din această comună.

P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu arată vrednicia C. preot Nicolae Stoicescu, care s-a identificat cu năzuințele poporului dreptcredincios din Apalina-Reghin și a depus o muncă asiduă pentru ridicarea și pictarea acestei biserici.

Profund emoționat, C. preot Nicolae Stoicescu, parohul locului, mărturisește că atît dînsul cît și păstoriții săi nu vor uita acest praznic.

Încheind șirul cuvîntărilor, I. P. S. Mitropolit Nicolae își exprimă bucuria cea mare pe care i-a prilejuit-o praznicul acesta. Apoi reliefează meritul deosebit al credincioșilor și preotului în ridicarea noii biserici, precum și frumusețea deosebită a armoniei dintre cultele religioase din Apalina. De asemenea, arată că preoțimea este chemată să se inspire din acest ecumenism popular specific Transilvaniei, precum și să-l adîncească și să-l întărească. Mulțumind tuturor celor ce au contribuit la frumusețea acestui praznic, Înaltul Ierarh îndeamnă preoțimea să continue a ridica — în acest spirit — viața păstoriților lor nu numai pe plan religios-moral, ci și pe plan patriotic.

PARTICIPANT

Natura, izvor de sănătate

(Urmare din pag. 3)

tache ca mare iubitor de natură, ca deschizător de drumuri spre înălțimi ozonate, carte din care reținem: „Închipuiți-vă un bărbat înalt, vînjos, cu o maiestoasă barbă albă, ridicîndu-și din cînd în cînd poalele anteriului spre a înfige temeinic cîlcîiul cizmei în cîte o stingheră ieșitură de stîncă. Fiecare pas se face anevoie, în multe locuri nu există nici dîră de potecă. Dar ce adîncă răsplată pentru sufletul însetat de frumos.

Nu, de data aceasta nu este vorba de o călătorie imaginară, ci de una foarte reală, care marchează începuturile consemnate istoric ale alpinismului în țara noastră: în 1808, învățatul mitropolit Veniamin Costache urca vîrful Ceahlău, bucurîndu-și inima de splendorile privelиștilor de pe acest „munte al legendelor“.

Într-adevăr, pe lîngă cunoștințele pe care le prilejuiește, pe lîngă dragostea de plaiurile natale pe care o încinge în noi, natura — înțelegînd prin aceasta lumea materială care ne înconjoară — constituie un nesecat izvor de sănătate trupească și sufletească. Așa se face că în zilele noastre a luat naștere o adevărată știință de vindecare a multor boli moderne mai ales, numită naturoterapia. Astfel, prof. dr. Traian Dinculescu, directorul Institutului de balneologie și fizioterapie din București, arată că factorii naturali „trebuie să pătrundă în viața noastră, să-i transformăm în aliați pentru scopuri preventive și terapeutice, să-i înglobăm în condiția noastră umană“. „Climatoterapia, hidroterapia, aerul curat au o acțiune stenică (întăritoare) asupra sistemului nervos, redau buna dispoziție, alungă stările de neîncredere“, spune un alt cercetător de-al nostru, iar savantul francez A. Lwoff îndeamnă „să facem din natură un cod al existenței noastre“.

Dar pentru noi credincioșii, pentru noi creștinii, pentru sănătatea noastră sufletească cu deosebire, natura mai are încă un alt și superior înțeles. Ea ne disciplinează lăuntric, ne luminează și întărește sufletele, căci, contemplînd-o, ea ne grăiește de Marele nostru Ziditor, de nemărginita dragoste a Părintelui ceresc pentru noi, punîndu-ne în situația de a exclama și noi cu Psalmistul: „Cît sînt de minunate lucrurile tale Doamne, toate cu înțelepciune le-ai făcut!“

„Pentru a-ți face bucurie a îmbrăcat Dumnezeu florile cu atîta podoabă. La cine s-a gîndit El cînd le-a dat mii de forme și culori și le-a miresmat cu mii de mirosuri? Privește cîtă grijă a pus Dumnezeu în alcătuirea unui singur trandafir, pentru a-ți face bucurie!“ — citim într-o carte de zidire creștinească, iar marele astronom francez Camille Flammarion, profund mișcat de frumusețile naturii, de măreția și armonia legilor firii, exclamă: „O, splendori vii ale naturii, m-am lăsat abandonat uneori în contemplarea voastră minunată și am simțit totdeauna că o poezie inefabilă (negrăită) vă învăluie cu mîngîierile sale. Cînd sufletul meu se lăsa sedus de magia frumuseții voastre, el auzea niște acorduri necunoscute izbucnind din concertul vostru. Umbre ale serii ce vă așterneți pe versanții munților, parfumuri care coborîți din păduri, flori aplecate cu buzele închise, zgomote ale oceanului ale căror voci nu se sting, liniște adîncă a nopților înstelate, voi mi-ați vorbit despre Dumnezeu cu o elocință mai intimă și mai irezistibilă decît cărțile oamenilor“ (Hilaire Cuny: Camille Flammarian, București 1968, p. 165—166).

La capătul acestor rînduri, vom putea spune deci că natura; aerul, munții, apele, florile, animalele, toată firea care ne înconjoară constituie, cu adevărat, un mare izvor de refacere a forțelor noastre de muncă, de întărire a sănătății noastre trupești și sufletești.

Ea reprezintă de asemenea o cale de îmbogățire a cunoștințelor noastre și, cu deosebire, un mijloc de a ne „întări iubirea pentru patrie“, după cum atît de frumos am văzut că scrie în statutul primei societăți turistice românești.

S-o preferăm deci în clipele noastre de răgaz, cu atît mai mult cu cît acest binecuvîntat izvor terapeutic este pus la îndemîna oricui.

Gh. Papuc

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44206 |

ANUL 116 Sibiu, 1 iunie 1968 Nr. 21—22

Telegraful Român

Biblioteca orășenească "Ștefan Gheorghe" Sibiu str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Gînduri despre Taina Pocăinţei

Pocăinţa este una din cele şapte Taine ale Bisericii noastre. Prin ea ni se împărtăşeşte darul lui Dumnezeu, aducător de iertare a păcatelor. Prin ea dobîndim harul care ne ajută să înfrîngem răul, să ieşim biruitori asupra lui şi ne dă putere să mergem pe drumul binelui. Despre aceasta ne încredinţează Sf. Evanghelist Ioan, prin cuvintele: „De vom zice că păcat nu avem, ne amăgim pe noi înşine şi adevărul nu este întru noi. Dar, dacă ne mărturisim păcatele, el este credincios şi drept, ca să ne ierte păcatele şi să ne curăţească de orice nedreptate“ *(I Ioan 1, 8—9).*

Experienţa vieţii ne arată că în lupta dintre bine şi rău, ce se dă în sufletul nostru, nu ieşim totdeauna biruitori asupra răului şi nu reuşim să păstrăm nepătată curăţenia căpătată prin baia botezului. Dăm slavă lui Dumnezeu, cum spune Sf. Ap. Pavel, că prin Iisus Hristos am dobîndit harul iertării păcatelor şi putinţa de a ne curăţi de noroiul şi praful lui. Dobîndirea acestui har o primeşte creştinul în Taina Pocăinţei.

I se spune acestei taine în două feluri: pocăinţă şi mărturisire sau spovedanie, pentru că, după partea omenească a ei, are, mai ales, două părţi. Intîi căinţa, adică părerea de rău pentru păcatele săvîrşite, frîngerea inimii şi remuşcarea conştiinţei pentru săvîrşirea lor şi, în al doilea rînd, mărturisirea înaintea duhovnicului, denunţarea lor şi hotărîrea eroică de a rupe legătura cu ele.

Căinţa sau părerea de rău pentru păcatele săvîrşite e ca o sondă aruncată în adîncul sufletului, ca o operaţie făcută în cugetul rănit de păcat, care pătrunde mai adînc decît păcatul, pînă în adîncul sănătos al lăuntricului nostru. Ea este un act de curaj prin care vedem primejdia păcatului şi ne hotărîm să ne desprindem din lanţul în care ne-a prins. „Lacrimile pocăinţei sînt ca sîngele care curge din rănile sufletului“ — *spune Sf. Grigorie de Nisa.*

După căinţă urmează mărturisirea, adică denunţarea păcatului ca pe cel mai mare vrăjmaş al mîntuirii. Abia după ce facem această hotărîtoare desprindere de păcat, începem să simţim uşurarea de sub povara lui. Întrebat o dată un duhovnic de către un credincios: „Cînd sînt liber de păcat“? duhovnicul i-a răspuns: „Cînd ai reuşit să-l urăşti“. „Priveşte, deci, ce ne învaţă Scriptura, zice Sf. Ioan Gură de Aur, că nu trebuie să ascundem păcatul nostru înăuntru. Căci precum aceia care au înăuntru un aliment nemistuit, dacă îl vomează se uşurează, aşa şi aceia care au păcătuit, dacă ascund şi reţin în ei păcatul, sînt apăsaţi înăuntru şi aproape se sufocă de veninul sau de sucul păcatului. Dar, dacă se face el însuşi acuzatorul său, cînd se acuză şi se mărturiseşte îşi alungă păcatul şi elimină cauza boalei“ (Omilia II la Psalm 34).

Din aceste puţine cuvinte se vede cît de însemnate sînt căinţa şi mărturisirea pentru îndreptarea noastră.

Sf. Scriptură ne dă nenumărate pilde, învăţături şi chemări la pocăinţă şi mărturisire.

„Mărturisiţi-vă Domnului că este bun, că în veac e mila Lui“, sau: „Mărturisitu-mi-am păcatul şi greşala mea n-am ascuns-o, zis-am: mărturisi-voi Domnului fărădelegea mea. Şi îndată ai ridicat pedeapsa păcatului meu“ (Ps. 30, 15—16 şi 37—38).

Chemarea la pocăinţă şi îndemnul la îndreptare a vieţii sînt cele dintîi cuvinte cu care au început propovăduirea Sf. Ioan Botezătorul şi Domnul nostru Iisus Hristos. Pilda fiului risipitor, a oii pierdute, a drahmei pe care a aflat-o femeia, vindecarea celor zece leproşi, a slăbănogului de la lacul Vitezda, mărturisirea lui Petru, a tîlharului de pe cruce, toate ne vorbesc, într-un fel sau altul, despre calea întoarcerii la Dumnezeu, despre roadele mărturisirii.

În căinţa sinceră şi în mărturisirea păcatelor se află rădăcina, sămînţa şi embrionul din care se naşte şi iese la lumină sufletul din întunericul păcatului.

Dar, biruinţa deplină asupra lui, vindecarea de rănile făcute de el, drumul luminos ce urmează după depăşirea lui, toate acestea le obţinem numai prin ajutorul harului dumnezeiesc, dat nouă în această Sfîntă Taină. „Fără de mine nu puteţi face nimic“ — a spus Mîntuitorul. Dacă acest adevăr este valabil în toate acţiunile vieţii creştinului, el este cu atît mai de preţ în dorinţa lui după izbăvirea din păcat. Certitudinea îndreptării noastre, bucuria iertării şi împăcării cu Dumnezeu o simţim la auzul cuvintelor, rostite de duhovnic: „Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să te ierte pe tine fiule, iar eu nevrednicul preot şi duhovnic te iert şi te dezleg de păcatele tale“.

Deci, pocăinţa nu e numai un efort omenesc, de a ne desprinde de păcat nu e numai un strigăt după iertare, o rugăciune cu zdrobirea de inimă, ci este o Taină, o lucrare dumnezeiască ce ne însoţeşte şi ajută în tot acest drum de întoarcere acasă şi prin care ni se împărtăşeşte harul lui Dumnezeu.

Psalmistul David a scris mulţi psalmi de pocăinţă. Cel mai cunoscut este Psalmul 50. El nu s-a simţit uşurat de păcatul pe care l-a săvîrşit pînă nu s-a dus să-l mărturisească proorocului Natan, de la care a primit încredinţare că este iertat. Tot aşa Aron, deşi era preot, s-a mărturisit înaintea lui Moise.

Cel ce se opreşte numai la cele dintîi elemente omeneşti ale pocăinţei, chiar dacă se socoteşte îndreptat sau „pocăit“, se înşeală pe sine, cade în trufia fariseică şi nu gustă din rodul mîntuirii, care se coace prin lumina şi căldura harului, împărtăşit de Duhul Sfînt, prin Biserică.

Taina pocăinţei se numeşte şi „al doilea botez“. Ea nu constă numai în scîrbă faţă de păcat şi în pîrîrea lui, ci este „naştere din nou“, renaştere prin har. Harul este cel ce vindecă pe cel rănit, însănătoşeşte şi luminează sufletul căzut între tîlharii patimilor.

Ar putea să ne întrebe cineva: De ce să ne mărturisim păcatele înaintea preotului şi nu direct înaintea lui Dumnezeu?

Răspundem: Ne mărturisim păcatele înaintea preotului duhovnic, pentru că acest lucru este o poruncă dumnezeiască. Taina pocăinţei a fost întemeiată de Domnul nostru Iisus Hristos după slăvita Sa înviere.

Atunci, după Înviere, Mîntuitorul a spus Apostolilor: „Luaţi Duh Sfînt, cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate; cărora le veţi ţinea, vor fi ţinute“ *(Ioan 20, 22—23; Cf. Matei 18, 18; 16, 19).*

Bine ştiind Mîntuitorul că nimeni dintre oameni nu poate să ierte cu de la sine putere păcatele altora, pentru că fiecare are păcatele lui, povara lui, a dat această putere Apostolilor, Bisericii, ca împărăţie a harului, ca să împărtăşească prin slujitorii ei sfinţiţi acest dar dumnezeiesc, mădularelor Trupului tainic al lui Hristos.

Cînd se îmbolnăveşte un mădular tot trupul suferă, dar şi ia parte la însănătoşirea lui. Trimite soli ca să împiedece îmbolnăvirea întregului trup. Nici un mădular nu se vindecă singur.

(continuare în pag. 3)

Un grăitor interviu

Arhiepiscopul Elis Zogby, vicarul pentru Egipt al Patriarhului catolic melchit, a dat un interviu revistei „Il Regno“, an. XIII, 155/6 din 15 martie 1968, pp. 99—100, din care reproducem o parte:

Intrebare: *Credeţi că experienţa unei Biserici greco-catolice „uniate“ a fost un succes?*

Răspuns: Crearea Bisericilor uniate *a adîncit* mai mult şanţul care separă Biserica Romei de Bisericile Ortodoxe din Orient. Biserica romană gîndea că ar fi cucerit în mod treptat întreaga Ortodoxie şi ar fi făcut-o să intre din nou în orbita sa prin „convertiri“ individuale şi colective. Ea a greşit ţinta pentru că a semănat neîncredere între ortodocşi şi i-a pus în gardă. Biserica romană din timpurile noastre n-ar fi creat niciodată uniaţi. *Ea şi-a dat seama că a comis o greşală şi că acesta era un act antiecumenic.* Putem să mulţumim lui Dumnezeu pentru acest insucces, pentru că, dacă întreg orientul ar fi devenit uniat — lucru cu totut imposibil — în mod fatal ar fi fost latinizat. In acest caz, numai o singură tradiţie — cea latină — ar fi dominat Biserica lui Dumnezeu şi Bisericile Ortodoxe n-ar fi adus dialogului şi unirii patrimoniul creştin oriental integral pe care ele îl aduc astăzi. Motivul profund al insuccesului uniatismului se găseşte în faptul că unirea uniaţilor cu Roma s-a realizat fără preocuparea de a reglementa, înainte de toate, problemele în suspensie între Roma şi Ortodoxie. S-au alipit Bisericii Romei fără ca problemele acestea să fie rezolvate şi de aceea aceste probleme au rămas insolubile.

I. — *Duşmănia între uniaţi şi ortodocşi este o necesitate sau este poate rezultatul greşelilor care ar fi putut fi evitate?*

R. — Duşmănia între greco-catolici şi greco-ortodocşi era fatală şi greşelile au exasperat-o. Era necesară, pentru că *crearea Bisericilor uniate era un act de ostilitate faţă de Ortodoxie.*

Au fost sustraşi Bisericilor Ortodoxe credincioşi, adesea cu ajutorul colonialismului occidental al acelor timpuri şi al bunăstării temporale de care se bucurau prietenii occidentului catolic. Aceşti credincioşi au fost organizaţi în Biserici separate, cu o ierarhie uniată completă, care s-a ridicat în faţa Ortodoxiei cu aceleaşi drepturi, cu aceleaşi titluri şi aceleaşi onoruri şi au fost furnizate acestei noi ierarhii uniate mijloacele pentru dezvoltarea bisericilor în dauna Bisericilor Ortodoxe. Acest act de ostilitate, pe care ortodocşii îl consideră ca o agresiune, trebuia să mărească duşmănia între Biserica Romei şi Bisericile Ortodoxe.

Pe de altă parte, uniaţii au urmat directivele date de Biserica romană şi au încercat, cu toate mijloacele, naturale şi supranaturale, să facă „convertiri“ între ortodocşi. Au învăţat să dispreţuiască Ortodoxia, s-o combată şi s-o slăbească prin „salvarea sufletelor“, pentru că „în afara Bisericii catolice nu este mîntuire“ (după cum greşit învaţă Bis. cat. n. n.). Comportarea uniaţilor a mărit această duşmănie deja implicită în actul însuşi al formării lor. Din fericire, Conciliul (Vatican II) a recomandat uniaţilor să renunţe la „convertirea ortodocşilor“. Acesta este un prim pas, pe care noi sperăm să-l vedem împlinit de către toţi uniaţii, mulţi dintre aceştia nefiind încă convinşi de aceasta.

In rest, interviul se ocupă de problemele specifice uniaţilor din Orientul mijlociu, care au fost împinşi şi mai mult spre catolicizare totală.

La întrebarea dacă epoca dialogului între Roma şi Bisericile Ortodoxe înseamnă poate

(Continuare în pag. 3)

Pentru cunoaştere reciprocă, pentru pace

— Vizite în străinătate —

La invitaţia d-lui Adolf Wischmann, preşedintele Serviciului de externe al Bisericii Evanghelice-Lutherane din R. F. a Germaniei, I. P. S. Mitropolitul NICOLAE al Ardealului a făcut o vizită acestei Biserici între 7—13 mai a. c.

A cercetat Serviciul de externe al Bisericii Evanghelice-Lutherane din R. F. a Germaniei, bisericile şi universitatea din Frankfurt a. Main, Academia evanghelică de la Arnoldsheim (unde a vorbit despre înfrăţire şi pace), bisericile şi facultăţile de teologie din Mainz şi din Heidelberg şi biserica română din Baden-Baden. A ţinut conferinţe despre „Caracterele fundamentale ale moralei ortodoxe" la Frankfurt a. Main, Mainz şi Heidelberg. Conferinţa a fost urmată întotdeauna de lămuriri în legătură cu viaţa Bisericii noastre şi bunele relaţii dintre Biserica noastră şi Biserica Evanghelică. I. P. S. Sa a predicat în biserica din Heidelberg despre prietenia dintre Biserici. Peste tot s-a arătat mult interes pentru Biserica şi teologia noastră şi pentru schimbul de delegaţii, de profesori şi de studenţi teologi.

Vizita a fost o contribuţie la întărirea legăturii dintre Biserica noastră şi Biserica Evanghelică-Lutherană din R. F. a Germaniei.

Între 16—24 mai a. c. — la invitaţia Comitetului regional din R. D. Germană al Conferinţei Creştine pentru Pace — o delegaţie a Bisericii noastre, formată din I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop Visarion Ploeşteanul, vicar patriarhal, P. C. Arhim. Irineu Crăciunaş, vicar la Mitropolia Moldovei, P. C. prof. Isidor Todoran de la Institutul Teologic Universitar din Sibiu şi dl. Şt. Alexe, asistent la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti, a făcut o vizită Bisericii Evanghelice-Lutherane din R. D. Germană. Delegaţia a fost primită de dl. Gerald Götting, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri şi la Secretariatul pentru problemele religioase, evidenţiindu-se bunele rezultate ale acestor vizite pentru apropierea între Biserici şi între popoare. A avut loc o întîlnire cu Episcopul Dr. A. Schönherr de Brandenburg (Berlinul de Răsărit), în care s-a accentuat prietenia dintre Bisericile noastre şi dintre ţările noastre, arătîndu-se şi realizările celor două Biserici.

Delegaţia a vizitat Wittenberg, oraşul lui Luther, facultăţile de teologie din Berlin, Halle, Jena. La Berlin I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a prezentat, în faţa profesorilor şi studenţilor teologi, conferinţa despre „Caracterele fundamentale ale moralei ortodoxe", iar P. S. Visarion Ploeşteanul a vorbit profesorilor despre apropierea între Biserici şi lupta pentru pace. La Halle, I. P. S nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a vorbit despre Biserica Ortodoxă Română; la Jena — despre faptul că credinţa ne obligă să sprijinim viaţa, pacea, să ne iubim patria, să întărim conlucrarea între Biserici pentru binele omenirii.

La Buchenwald, delegaţia a văzut lagărul ororilor fasciste, care cheamă la luptă ca aceste orori să nu se mai repete şi ca pacea şi prietenia să domnească între popoare. Semn al acestei chemări este şi oraşul Weimar, din apropiere, care poartă amintirea celor doi mari poeţi germani, Goethe şi Schiller.

La Eisenach (unde Luther, adăpostit în castelul Warthburg, a tradus în limba germană Noul Testament), I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului vorbeşte în catedrala evanghelică — în faţa Episcopului D. Mitzenheim, a preoţilor şi credincioşilor — despre înfrăţirea dintre Biserici şi lupta pentru pace. La reşedinţa Episcopului D. Mitzenheim (care ne-a vizitat ţara — inclusiv Sibiul — cu cîţiva ani în urmă) se arată realizările celor două Biserici şi bucuria că sîntem în slujirea poporului, a lumii pe calea păcii şi propăşirii popoarelor. Faptul că Luther prin traducerea Noului Testament a împreunat elementul religios cu cel patriotic, arată că credinţa se împleteşte în mod firesc cu patriotismul şi cu înfrăţirea între popoare.

La Dresda, delegaţia a luat parte la o adunare metodistă-evanghelică, de faţă fiind mai mulţi episcopi, între care Episcopul metodist Wunderle din R. D. Germană. I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului arată bunele relaţii dintre cultele din ţara noastră, activitatea ecumenistă şi pe linia păcii şi subliniază că unitatea dintre Biserici trebuie să slujească pentru înfrăţirea popoarelor şi binele omenirii.

La Berlin, delegaţia a avut schimb de experienţă cu Comitetul regional din R. D. Germană al Conferinţei Creştine pentru Pace — în problema luptei pentru pace. Episcopul evanghelic Schönherr, prof. Bassarak, secretarul Comitetului, C. Ordnung ş. a. au arătat cum lucrează ei, iar P. S. Visarion, P. C. prof. Is. Todoran, P. C. vicar I. Crăciunaş şi I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului au prezentat activitatea Bisericii noastre pe linia păcii. S-a arătat că vizita aceasta şi schimbul de experienţă este folositor şi contribuie la întărirea prieteniei dintre Biserici şi dintre ţările noastre, precum şi a conlucrării în lupta pentru pace.

Peste tot e vie dorinţa de cunoaştere reciprocă şi de înfrăţire pentru ca în lume să nu mai fie război, ci pacea să stăpînească peste toată faţa pămîntului.

Cronicar

Despre citirea Sf. Scripturi

„Sfînta Scriptură", sau „Sfintele Scripturi", sau „Sfînta Carte" sau „Biblia", cuprinde o colecţie de 79 de cărţi. Şi anume 52 cărţi formează *Vechiul Testament* şi 29 *Noul Testament*. Am putea spune, că e o bibliotecă religioasă întreagă. Ea cuprinde cuvîntul lui Dumnezeu descoperit oamenilor în răstimp de mai multe mii de ani înainte de naşterea Domnului. Sf. Scriptură, în forma în care ni s-a păstrat pînă astăzi, s-a scris cam între anii 1500 înainte şi 100 după naşterea Domnului. Pe cele dinainte de 1500, proorocul Moise le-a rezumat în o parte din Cartea Facerii (Geneza).

Biserica noastră dreptmăritoare n-a pus Sf. Scriptură sub lacăt. Ea totdeauna a admis şi a îndemnat pe credincioşi să citească şi să soarbă înţelepciunea ei. Sf. Scriptură a fost tradusă în diferite limbi tocmai pentru ca orice om să poată cunoaşte care e voia lui Dumnezeu şi să trăiască potrivit ei, spre a dobîndi sfinţirea vieţii. Dar a oprit pe credincioşi să o tălmăcească, să o explice dacă nu s-au pregătit anume. In felul acesta i-a ferit de rătăcire. Făcînd astfel, după cum vom vedea Biserica noastră a procedat ca o mamă bună.

Intr-un interval de mii de ani, cîte schimbări nu s-au produs în lume? S-au mutat popoare, unele au pierit, altele le-au urmat. Au izbucnit războaie, nenorociri, foamete etc. Au căzut împăraţii şi s-au ridicat altele în locul lor. Toate aceste schimbări au dat naştere la legi, obiceiuri de tot felul şi cu ele unui mod mereu altfel de a se exprima, de a vorbi, potrivit stării noi ce s-a ivit. Şi toate acestea, într-un fel sau altul, şi-au aflat locul şi în scrierile Sf. Scripturi. Prorocii vorbeau şi scriau cu cuvintele şi pe înţelesul oamenilor din vremea lor. Cine nu a studiat deci şi nu cunoaşte aceste schimbări dintr-un răstimp atît de îndelungat, felul în care diferite popoare şi în special evreii şi-au exprimat gîndurile, simţirile şi acţiunile lor — nu poate găsi înţelesul adevărat al Sf. Scripturi, iar tălmăcirea va fi greşită şi ducătoare în rătăcire.

De aceea am socotit ca, pentru cei ce iubesc şi se îndeletnicesc cu citirea Sf. Scripturi, să dăm în rîndurile următoare înţelesul cîtorva expresii care se pot întîlni în cursul citirii.

Cum se socotea timpul. Ziua se socotea de la apusul soarelui pînă la al doilea apus. De la răsăritul pînă la apusul soarelui era împărţită în 12 ceasuri. Soarele în părţile Palestinei răsare, iarna-vara, la orele 6 şi apune seara la ora 12 a lor. Deci ceasul I din Scriptură corespunde ceasului 6—7 dimineaţa de la noi. (Ceasul al 6-lea celui de al 12-lea al nostru la amiaz, ceasul al 9-lea începe la 3 d. m. de la noi, al 11-lea ora 5 d. m.). De la apusul soarelui pînă la răsăritul lui timpul era împărţit în străji, adică după cum se schimbau păzitorii, santinelele. La evrei erau 4 străji, la romani 3. „Straja dimineţii" — însemna timpul de la 3 înainte de răsăritul soarelui. (La evreii vechi, cuvintele ziuă şi noapte avau şi înţelesul de timp îndelungat, nedeterminat, de epocă cum am zice azi). Şapte zile formau o săptămînă. Zilele nu aveau nume speciale, ci se numărau: ziua (întîia), a doua, a treia..., a şasea, a şaptea (sabat). Care dintre aceste zile a fost socotită la început ca ziua 7-a „în care Domnul s-a odihnit" azi nu se poate şti. Anul avea 13 luni, o lună 28 de zile, după cele 4 faze ale lunii. Luna nouă la evrei se vestea prin glas de trîmbiţe. Anul al şaptelea era socotit an sfînt şi nu se ara, nu se semăna, nu se secera ca să se „odihnească" şi pămîntul. Tot ce producea de la sine pămîntul în acest an era al săracilor. Mai aveau săptămîna de ani, adică 49 de ani. Se pomeneşte şi anul al 50-lea, numit şi anul *jubiliar*. In acest an se eliberau cei întemniţaţi pentru datorii neplătite, se eliberau prizonierii, se iertau datoriile şi se restituiau familiilor pămînturile vîndute.

Diferite feluri de măsuri. Greutatea se măsura cu *talantul*. Prototipul era făcut din piatră cioplită şi se păstra la templul din Ierusalim, cîntărind 42 kgr. Îşi avea apoi subîmpărţirile sale. Mai tîrziu, după Alexandru cel Mare, practic s-a întrodus talantul grecesc. Se cîntărea aurul, argintul, arama, cositorul, plumbul etc.

Numirea de talant se folosea şi pentru bani. Talantul grecesc de aur cîntărea circa 1 kgr. şi valora 3000 lei aur, cel de argint valora circa 150 lei. Alte numiri de bani: lot=10% dintr-un talant; siclul, ban de argint ş. a.

Măsuri de capacitate: „măsura"=2 efa (40 litri).

Măsuri de lungime: ela (cotul)=48,8 cm; urma=½ ela o schioapă=12 cm., 1 deget=2 cm.

Un stadiu=125 paşi (la romani), mila=8 stadii=1000 paşi, leghea=25 mile.

Împărţirea ostăşească la evrei: un zece, o sută, o mie de familii, avînd fiecare căpetenia adică comandantul său, funcţia se moştenea din tată în fiu. Ghedeon bunăoară spune: „Mia mea e cea mai mică", adică ea are cei mai puţini bărbaţi apţi pentru luptă la o mie de familii.

La romani: decuria comandată de un decurion (ostaşi), centuria=compania comandată de un centurion; cohortă=500 soldaţi, legiunea=10 cohorte=5000 uneori 6000 soldaţi, comandată de un tribun=general.

Dăm în continuare înţelesul şi altor cuvinte din Sf. Scriptură:

Amin înseamnă aşa este.

Aliluia=lăudaţi pe Domnul.

Corn=putere.

Vasilisc=şarpe mic, foarte veninos.

Aspida=şarpe mai mare, foarte otrăvitor.

Baal (Bal sau Bel)=idol, zeul şef al asirienilor şi babilonenilor. Baalsebub=zeul muştelor, de aici Belzebul=diavolul, cum e numit în Sf. Scriptură.

Velial=diavolul satana.

Genealogii=cartea neamului sau cartea spiţei. Evreii ţineau evidenţa tuturor urmaşilor de gen bărbătesc al unei familii.

Libertin=sclav, rob, prizonier de război eliberat. În Ierusalim aveau sinagoga lor.

Sinagoga=loc de adunare unde se citea legea, se cîntau psalmi etc. Pe vremea Apostolilor în Ierusalim erau 20 de sinagoge.

Sinedriul (Sanhedrin)=forul suprem de conducere şi de judecată la evrei, compus din 71 bătrîni, preşedinte fiind arhiereul (mai marele preoţilor). După intrarea romanilor în Palestina i s-a luat „dreptul sabiei", adică dreptul de a ucide, executa pe cei osîndiţi de ei la moarte. Nu puteau executa decît dacă sentinţa era aprobată de guvernatorul roman.

Moloh=idol sirian, cananit, făcut din aramă, pe care-l înroşiau în foc şi apoi pe gură, care era deschisă, îi aruncau copii vii ca jertfă.

Dreptatea este împlinirea voii lui Dumnezeu. Cele mai importante fapte ale dreptăţii: milostenia, rugăciunea, postul etc.

Nazireu (nu: nazarinean), un om care a făcut legămînt să nu se căsătorească, să nu mănînce carne, să nu bea nici un fel de băutură ameţitoare, să nu se tundă şi să nu se radă niciodată. Erau admiraţi de popor şi cuvîntul lor ascultat.

Saduchei=partid politic care, contrar fariseilor, nu prea ţinea la rînduielile legii vechi.

Farisei: partid politic extrem de tradiţionalist mai ales în mărunţişurile legii. Se dau drept cei mai religioşi mozaici.

Vameşii: evrei care s-au pus în slujba romanilor, să adune dările şi vama în oraşe. Înşelau poporul cu nerusinare, din care pricină erau foarte urîţi de popor.

Prozeliţi: convertiţi la legea lui Moise dintre păgîni. Erau prozeliţi ai porţii, care la serviciile religioase de la templu nu puteau înainta dincolo de poartă, şi prozeliţi ai dreptăţii, care erau socotiţi egali cu evreii.

Calea sîmbetei se numea bucata de drum pe care avea dreptul să o facă un evreu de la casa sa în zi de sîmbătă, fără a i se socoti păcat (cam 2000 paşi potriviţi).

Isop=plantă puternic desinfectantă.

Aloie=arbust cu lemn parfumat, foarte scump şi căutat.

Savaot însemnează Domnul, conducătorul puterilor cereşti al îngerilor.

Apostol=trimis special cu anumită însărcinare de împlinit.

Una a sîmbetelor=ziua întîia a săptămînii la evrei, adică „cea dintîi a celor şapte zile".

„Tu zici" însemnează: „Aşa este cum zici tu", nu cum îl explică neştiutorii că „n-am zis eu, ci tu".

„Tu eşti Petru"=ce-ai spus este aşa de adevărat precum eşti Petru şi nu altul. Cuvintele au fost rostite de Mîntuitorul care întrebînd pe Apostoli cine este El, Petru s-a grăbit să răspundă: „Tu eşti Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu". La această mărtu-

(Continuare în pag. 4)

Importante hotărîri în interes obștesc

La mijlocul lunii mai 1968 au avut loc în capitala țării noastre lucrările sesiunii a X-a a celei de-a V-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.

În cadrul lucrărilor acestei sesiunii s-au dezbătut și aprobat mai multe proiecte de legi și anume:

1. Proiectul de lege privind învățămîntul în Republica Socialistă România.

2. Proiectul de lege privind apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole.

3. Proiectul de lege privind exercitarea meseriilor de către meșteșugari în ateliere proprii.

4. Proiectul de lege privind organizarea și funcționarea cooperației meșteșugărești.

Toate aceste proiecte au fost aprobate în unanimitate, primind astfel puteri de lege. Ele reprezintă importante hotărîri în interes obștesc, pentru mersul mereu înainte al societății noastre socialiste.

În aceste rînduri vom zăbovi puțin asupra „Legii cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole", ca una care privește direct și în chip special pe fiecare cetățean al Patriei noastre.

Pămîntul, după cum știm, ne hrănește pe toți prin produsele sale de tot felul, el reprezentînd, așa după cum citim în preambulul acestei legi, „un bun național de care este strîns legată creșterea avuției naționale și bunăstarea întregului popor". De aceea această mare avuție națională este în atenția permanentă a conducerii țării noastre.

Așa se face că sume importante de bani sînt investiți în tot felul de mijloace pentru ca după suprafețele agricole existente să se scoată maximum de produse agroalimentare posibile, precum și pentru darea în circuitul agricol și a altor suprafețe de terenuri degradate, inundate de apă, mlăștinoase etc. Un vast program de lucrări de îmbunătățiri funciare și de ridicare a fertilității solului se desfășoară în toată țara.

Astfel, numai în ultimii 5 ani s-a investit aproape un miliard lei pentru executarea de indiguiri și desecări, în urma cărora au fost redate agriculturii sau apărate de inundații peste 300.000 ha. Pe locuri unde altădată domneau stuful, mlaștinile și apa, ca de pildă în „balta" Brăilei, lacul Brateș de lîngă Galați ș. a., astăzi apar table întinse de porumb, sfeclă de zahăr și alte culturi agricole.

Pentru ca industria alimentară să aibă materiile prime cuvenite, pentru ca piețele să fie pline de zarzavaturi și fructe, cu un cuvînt, pentru ca pîinea noastră cea de toate zilele să ne fie asigurată și să putem vinde și altora din prisosul nostru, „apărarea, conservarea, ameliorarea și folosirea completă și eficientă a pămîntului" constituie deci o înaltă îndatorire patriotică „pentru toți cetățenii țării", lucru pe care vrea să ni-l amintească legea de care ne ocupăm și din care spicuim în continuare cîteva idei.

Astfel, „micșorarea suprafeței terenurilor agricole — arabile, plantate cu pomi, viță de vie și arbuști fructiferi, pășuni și fînețe naturale — precum și schimbarea destinației lor în alte scopuri, decît producția agricolă vegetală sînt interzise, în afară de cazurile prevăzute de lege" (art. 1).

„Posesorii, cu orice titlu, de terenuri agricole, sînt obligați să lucreze și să cultive întreaga suprafață de teren ce posedă" (art. 2), îngrijindu-le și făcîndu-le tot mai fertile, tot mai productive.

„Pentru sporirea suprafeței agricole, îndeosebi a celei arabile, posesorii de terenuri sînt obligați să identifice și să cultive toate terenurile propri folosite neeconomic cum sînt: terenurile afectate de eroziune, salinizare, nisipoase, cele cu exces de umiditate, tufărișurile, mărăcinișurile etc." (art. 3).

„Amplasarea liniilor de telecomunicații se va face de-a lungul și în imediata apropiere a căilor de comunicații ... așa încît să nu degradeze culturile și să nu se stînjenească lucrările agricole" (art. 10).

„Este interzisă cu desăvîrșire crearea de poteci sau drumuri prin culturi și plantații pomi-viticole" (art. 13).

„Ocuparea terenurilor agricole, micșorarea suprafețelor agricole, schimbarea categoriei de folosință a terenurilor agricole", necultivarea terenurilor agricole, ca și neîngrijirea viilor, livezilor și pășunilor (art. 15), precum și „distrugerea, degradarea ori aducerea în stare de neîntrebuințare a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, a culturilor, a viilor, livezilor, pășunilor și finatelor... se pedepsesc potrivit codului penal" (art. 16).

Ca buni creștini și conștienți cetățeni ai țării noastre, să ne pătrundem de spiritul sănătos care stă la baza măsurilor care privesc interesul nostru obștesc, măsuri printre care se numără și „Legea cu privire la apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole".

Să muncim cu toată rîvna ogoarele mănoase ale Patriei, însămînțînd și cultivînd fiecare metru pătrat de pămînt, bineștiind că peste munca noastră cinstită și curată vine totdeauna și binecuvîntarea lui Dumnezeu.

R.

Pe aceeași cîmpie

La 120 de ani de la revoluția din Transilvania

Sîmbătă, 25 mai 1968, pe Cîmpia Libertății din Blaj, 40.000 de urmași ai lui Avram Iancu și ai celorlalți fruntași ai revoluției din 1848 s-au adunat să cinstească după cuviință amintirea celor care, acum 120 ani, cereau zdrobirea cătușelor iobăgiei, dreptate socială și națională, respectarea legii strămoșești și unirea cu „Țara". Țărani, muncitori și intelectuali români, maghiari și sași s-au strîns în această zi de mai să dea glas bucuriei împlinirii idealurilor pentru care străbunicii lor luptau plini de curaj cu 12 decenii în urmă.

„Aceasta este țara noastră! Nimic nu vom mai suferi a se face fără știrea și voirea noastră! Sîntem milioane! Îndărătul nostru este un trecut de glorie, înaintea noastră strălucește un viitor nemărginit" — se adresa cu înflăcărare, conștient de dreptatea spuselor sale, Simion Bărnuțiu celor peste 40.000 de iobagi adunați din „Țara Plaiurilor", cum se crede că se mai numea cîndva Transilvania. „Jur că voi susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legitimă și o voi apăra cu toate puterile. Jur că voi ține și voi păstra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea. Jur că pe aceste principii voi respecta toate națiunile poftind același respect de la dînsele" — declara solemn Avram Iancu, fiind urmat de glasul unit al celor prezenți la Blaj.

Viitorul strălucit despre care vorbea S. Bărnuțiu prinde tot mai mult viață sub privirile noastre, iar jurămîntul lui A. Iancu s-a împlinit în anii noștri. De aceea, 25 mai a. c. pe Cîmpia Libertății din Blaj a fost o zi a cîntecului și jocului, a bucuriei, că astăzi sîntem deplin liberi și întru totul stăpîni pe destinele noastre, că toți fiii acestei Patrii sînt egali întreolaltă, toți cei ce „împreună asudă, cultivînd-o", cum atît de frumos spunea A. Iancu, a bucuriei Unirii pentru totdeauna „cu țara", cum cereau înaintașii noștri în 1848 și altădată de atîtea ori, dorință împlinită în 1918.

La această mare adunare populară au luat parte și conducători ai țării. Astfel, cu acest prilej a vorbit și Dl. acad. *Ion Gheorghe Maurer*, Președintele Consiliului de Miniștri, din a cărui cuvîntare reținem idei ca acestea:

„Parte integrantă a revoluției din țările romîne, revoluția desfășurată acum douăsprezece decenii în Transilvania a reprezentat continuarea pe o treaptă superioară a luptei seculare pentru eliberare națională și socială, înscriindu-se la loc de cinste în cartea de aur a istoriei poporului nostru ...

Aducem, cu acest prilej, omagiul nostru tuturor luptătorilor pentru libertate, revoluționarilor acelei epoci care prin activitatea lor neobosită, prin cugetul lor înaripat au adus nepieritoare contribuții la clădirea edificiului măreț al patriei ...

Rostim cu venerație numele unor cărturari și gînditori străluciți ca Simion Bărnuțiu, George Barițiu, Alexandru Papiu-Ilarian, Timotei Cipariu, Avram Iancu, Aron Pumnul, Andrei Șaguna, Eftimie Murgu care prin opera și activitatea lor au înaripat cugetele și au oțelit voința luptătorilor de la 1848 ...

La Blaj, laolaltă cu transilvănenii, s-au găsit militanți și cărturari din Moldova și Țara Românească, între care Vasile Alexandri, Alexandru Ioan Cuza, Alecu Russo, Costache Negri, George Sion, Axente Sever, Aron Florian, Ion Maiorescu și alții, simbolizînd prin prezența lor hotărîrea poporului român de a-și făuri o viață demnă și a realiza unitatea sa națională ...

Evocînd lupta eroică a revoluționarilor de la 1848, se cuvine să consemnăm împlinirea, în zilele noastre, a dezideratului scump care a fost atît de viu exprimat în timpul revoluției, dar care nu s-a putut înfăptui în împrejurările istorice de atunci — dobîndirea unei adevărate libertăți și independențe naționale, afirmarea în deplinătatea capacităților ei creatoare a națiunii noastre ...

Fie ca evocarea faptelor celor care în urmă cu douăsprezece decenii și-au închinat cu atîta dărnicie viața luptei pentru libertatea națională și socială a poporului român, să reprezinte pentru fiecare dintre noi un îmbold permanent pentru înfăptuirea îndatoririlor sfinte față de patrie".

*

Prilejuită de împlinirea a 120 de ani de la întrunirea revoluționară din 3/15 mai 1848 a celor peste 40.000 de români, marea adunare populară de pe Cîmpia Libertății din Blaj a însemnat o puternică și mișcătoare manifestare a încrederii poporului nostru în forța sa creatoare, în puterea sa de multilaterală afirmare, în viitorul luminos al Patriei.

P.

Gînduri despre Taina Pocăinței

(Urmare din pag. 1)

Ori acest sol al Bisericii, al lui Iisus Hristos, în vindecarea mădularelor bolnave este preotul duhovnic. El îndeplinește rolul pe care îl are plămînul în organismul omenesc. În el se întîlnește circuitul vieții bolnave cu fluxul harului dumnezeiesc, care însănătoșește și înviorează sîngele și mădularele bolnave. El nu vindecă și nu iartă cu putere de la sine, ci cu puterea Duhului Sfînt.

Taina Pocăinței se deosebește de rugăciunile de iertare, care sînt un monolog al sufletului înaintea lui Dumnezeu. În Taina Pocăinței întîlnim dialogul dintre credincios și duhovnic, avînd amîndoi vie conștiința prezenței lui Dumnezeu, care primește mărturisirea păcatelor și dă iertarea lor. Acesta este înțelesul cuvintelor Scripturii: „Mărturisiți-vă unul altuia păcatele" *(Iacov 5, 16),* „Unul" *este cel ce se mărturisește, iar* „altul" *este preotul duhovnic, care a primit puterea de a lega și dezlega păcatele oamenilor.*

În cartea Faptele Apostolilor aflăm că de la început creștinii obișnuiau să se mărturisească în fața trimișilor Bisericii și nu înaintea oricui. Deosebirea este numai că atunci mărturisirea se făcea în public înaintea duhovnicului.

După predica Sf. Ap. Pavel în Efes, „mulți dintre cei ce crezuseră veneau și se mărturiseau și spuneau faptele lor" *înaintea Apostolului (Fapte 19, 18).*

Să ne aducem dar aminte de cuvintele Mîntuitorului: „Luminătorul trupului este ochiul. Deci de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat, dar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat" *(Matei 6, 22—23). Pe fereastra sufletului nostru se depune mereu praf, fum și murdărie. De o vom lăsa așa, viața însăși ne va deveni întunecată, fără de lumină și bucurie. Puterile noastre trupești și sufletești vor fi paralizate și noi devenim slabi și neputincioși în lupta cu păcatul și în săvîrșirea binelui. Sănătatea noastră morală se află, în acest caz, în primejdie.*

În asalturile pe care le dă păcatul asupra cetății sufletului nostru, să nu uităm de calea mărturisirii păcatelor, de întîlnirea noastră cu Dumnezeu în Taina Pocăinței, în care se săvîrșește minunea renașterii noastre duhovnicești și se înfiripează bucuria și fericirea împăcării noastre cu Dumnezeu și cu oamenii.

Sf. Taină a Pocăinții rămîne deci un mijloc de seamă în urcușul nostru către Dumnezeu, pe calea de reînnoire sufletească a noastră, de permanentă îmbunătățire a vieții noastre spre cele ce sînt bine plăcute lui Dumnezeu și de folos semenilor noștri.

Prot. *Vasile Coman*

Un grăitor interviu

(Urmare din pag. 1)

sfîrșitul uniaților sau ei au o nouă misiune de împlinit în acest dialog, arhiepiscopul Zogby răspunde:

Înainte de Vatican II, uniații erau singurii interlocutori (ortodocși) valizi față de latini. Contactele între Roma și Ortodoxie erau aproape inexistente și uniații, *în măsura în care nu fuseseră încă latinizați,* puteau să pună Ortodoxia la îndemîna latinilor și să contribuie la înlăturarea prejudecăților care îndepărtau pe latini de ortodocși. Acest rol noi l-am împlinit, într-o anumită măsură la Conciliu. Acum, *cînd s-a stabilit contactul direct între Roma și Ortodoxie, nu mai sînt deloc necesari intermediatori.*

Serbările „Astrei" de la Sibiu

În zilele de 11 și 12 mai 1968 au avut loc la Sibiu importante manifestări culturale, organizate de Biblioteca „Astra" cu prilejul împlinirii a 100 de ani de la întemeierea revistei „Transilvania", organul de publicitate al „Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român", întemeiată cu 7 ani înainte (1861) tot în Sibiu. Serbările încrestau totodată ca un rod al dezvoltării vieții culturale a românilor transilvăneni — împlinirea a 70 de ani de la publicarea primei enciclopedii române, ea însăși o afirmare viguroasă și matură pe atunci a unui popor încătușat înainte sub jugul asupririi feudale vreme de sute de ani. Cele 85 de volume ale colecției revistei „Transilvania" oglindesc, după expresia actualului director al bibliotecii, istoria culturii poporului român din a doua jumătate a secolului XIX și din primele decenii ale secolului XX, aducînd un însemnat aport la dezvoltarea istoriei, literaturii și artelor în țara noastră.

Programul serbărilor a cuprins dezvelirea unor plăci comemorative, o sesiune cu peste 30 de comunicări (din care unele n-au ajuns a fi citite din pricina mulțimii lor), în sfîrșit, expoziții retrospective ale „Astrei" și ale „dezvoltării presei românești din Transilvania pînă la 1918", aranjate atît în sala festivă a clădirii „Astrei", cît și în sălile Muzeului Brukenthal, cele două locuri unde s-a ținut, concomitent, sesiunea de comunicări. Cele trei plăci comemorative amintesc trecătorilor locul unde s-a ținut în 1861 ședința de constituire a „Astrei" (str. 1 Mai 20, clădirea actualului nostru Institut teologic), clădirea propriu-zisă din str. Bariț 5, în care au fost adăpostite biblioteca și muzeul, și clădirea din str. Lenin 6, redacția „Transilvaniei".

În legătură cu mulțimea comunicărilor făcute (grupate pe 4 direcții: *„activitatea Astrei", „istoria presei românești", „personalități ale ziaristicei românești" și „biblioteconomia)"*, subliniem în primul rînd faptul că în afară de cercetători sibieni au participat, au luat cuvîntul și au citit din lucrările lor mulți delegați ai institutelor de învățămînt și bibliotecilor din Cluj, Oradea, Tg.-Mureș, Brașov, București, Galați, Iași, exprimînd, în felul acesta, ecoul general al întregii țări, care a omagiat acest trecut impresionant de ridicare prin cultură a poporului român din Transilvania, în tendința lui după unitatea politică și spirituală a tuturor românilor.

Semnatarul acestor rînduri a prezentat de asemenea un referat, despre problemele muncitorești în primii ani ai „Telegrafului Român", care însă, din pricina aglomerării materialului, n-a putut fi citit acum, urmînd a fi valorificat altfel.

În general, se poate spune că așa cum pe vremea întemeierii „Astrei" și a revistei „Transilvania" s-a observat un interes și o colaborare generală la toți românii din Transilvania, iar sub raportul cultural la toți românii de pretutindeni, tot așa și acum serbările „Astrei" au dat această impresie că fenomenul cultural al românilor din Transilvania a fost și este cinstit de întreg poporul român, ca o parte integrantă din sufletul unitar al culturii noastre întregi.

Prot. *T. Bodogae*

Informații

În cadrul contactelor reciproce și a schimburilor de profesori, organizat cu binecuvîntarea P. F. Patriarh Justinian, în ultima parte a lunii mai a. c. ne-a vizitat țara și Biserica reverendul preot anglican *Owen Chadwich,* „regius professor" la facultatea de istorie și la cea de teologie din Cambridge (Anglia).

Potrivit programului, rev. O. Chadwich împreună cu soția, condus de dl. prof. N. Chițescu, prorectorul Institutului Teologic din București, a vizitat Institutul nostru Teologic din Sibiu și ramura Evanghelică-Lutherană a Institutului Teologic Protestant, în ziua de 27 mai a. c.

În Aula Institutului nostru Teologic, de față fiind I. P. S. Mitropolit Nicolae, consilieri de la Centrul Arhiepiscopesc, corpul profesoral și studenți, ca și profesori și studenți de la Ramura Evanghelică-Lutherană, prof. O. Chadwich a ținut o conferință cu subiectul: „Sf. Ioan Cassian", subliniind faptul că acest Sfînt ocupă un loc de seamă în istoria spiritualității creștine. Sf. Cassian este cel dintîi ghid spre contemplație în istoria monahismului apusean, toți monahii apuseni fiind descendenți ai Sf. Ioan Cassian, născut, după cum și conferențiarul a arătat, în Dobrogea noastră.

În capela Institutului, distinsul oaspete a ținut, în după masa aceleiași zile, o meditație, în care a scos în relief cîteva trăsături caracteristice ale credinței.

*

La Praznicul „Înălțării Domnului" (30 mai 1968), I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrșit — în Catedrala mitropolitană din Sibiu — Sf. Liturghie arhierească, înconjurat de un sobor de preoți.

La sfîrșitul acestei Sf. Liturghii, în cadrul căreia predica zilei a fost rostită de P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu, Înaltul nostru Ierarh a ținut un cuvînt de informare pentru credincioși, în care a arătat că la Praznicul „Înălțării Domnului" din anul trecut, bunul Dumnezeu l-a învrednicit să fie hirotonit întru Arhiereu în Catedrala Sf. Patriarhii.

A trecut un an de atunci, și una din marile bucurii ale Arhipăstorului nostru este legătura sufletească cu clerul și credincioșii, cu poporul. Una din formele de manifestare a acestei legături este slujirea în Catedrală și informarea asupra evenimentelor importante din viața Bisericii noastre, a Mitropoliei Ardealului și a Arhiepiscopiei noastre.

I. P. S. Sa arată, astfel, că P. F. Patriarh Justinian, împreună cu I. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Iosif al Rîmnicului-Vîlcea, P. S. Episcop Vicar patriarhal Visarion Ploeșteanul și alți însoțitori, a întors vizita Sanctității Sale Patriarhului Ecumenic Athenagora, care ne-a vizitat țara și Biserica în toamna anului trecut. După aceea, P. F. Patriarh Justinian, împreună cu I. P. S. Mitropolit Firmilian al Olteniei, P. S. Episcopi Teofil al Clujului, Antim Tîrgovișteanul, Vicar patriarhal, a participat la Moscova, la serbările împreunate cu împlinirea a 50 de ani de la reînființarea Patriarhiei de Moscova.

In continuare I. P. S. Sa a vorbit despre vizita pe care a făcut-o Bisericii Evanghelice din R. F. a Germaniei, precum și în R. D. Germană, la invitația Comitetului regional al Conferinței Creștine pentru Pace.

Vizitele P. F. Patriarh Justinian și ale altor delegații au arătat că pretutindeni — și în Bisericile Ortodoxe și în Bisericile Evanghelice — există dorința vie după prietenie și colaborare pentru înfrățire între popoare și pace în toată lumea.

Despre citirea Sf. Scripturi

(Urmare din pag. 2)

risire, Domnul răspunde: „Carne și sînge (adică om) nu ți-a descoperit ție aceasta, și eu zic ție, tu ești Petru, și pe această piatră (adică pe această mărturisire a ta) voi zidi Biserica mea". Nu Petru stă deci la temelia Bisericii lui Hristos, ci mărturisirea lui, adică dumnezeirea Mîntuitorului Iisus Hristos.

Spălarea picioarelor era un semn de cinstire a oaspeților. Regulele primirii oaspeților pe scurt erau acestea: salutarea cu „pace vouă", „pace ție", spălarea picioarelor și ștergerea lor cu prosop. Apoi îl poftea la masă.

„Era spurcat". La evrei cel care se atingea de un mort sau de un mormînt era socotit necurat sau spurcat și în ziua aceea nu putea să vie în contact cu nimeni pînă nu aducea jertfă de curățire.

Frate, frații Domnului, nu avea numai înțelesul acesta de frate și soră, ci înțeles foarte larg: toată rudenia de sînge, strămoși, moși, părinți, frați, nepoți etc. și așa mai departe, erau socotiți între ei și se numeau între ei frați. Avram numește frate pe Lot, care îi era nepot de frate, la fel frații și surorile Domnului Iisus Hristos nu sînt fiii Maicii Domnului, ci verii Domnului. Maica Domnului nu a avut alți copii, ci a rămas „pururea fecioară".

După aceste cîteva lămuriri ne putem da seama că Sf. Scriptură nu poate fi înțeleasă nici explicată cum ne taie capul. Trebuie să știm multe, multe din cele trecute vremi. O putem citi, Biserica nu ne oprește, ba chiar ne îndeamnă s-o citim. Ea însăși se citește zi de zi la mai toate slujbele. O putem citi și este o faptă cu foarte mult folos și cîștig sufletesc. *Dar explicația s-o cerem și s-o primim de la Biserică.* Altfel, „neștiind Scripturile", ușor putem aluneca de la înțelegerea corectă a Sf. Scripturi, ceea ce este o mare pagubă sufletească pentru noi și pentru cei care ne-ar urma în rătăcirea noastră. De aceea, să luăm aminte la cuvintele Sf. Ap. Petru care ne învață că Sf. Scriptură „nu se tîlcuiește după socotința fiecăruia" (II Petru 1, 20), precum și la înțeleptul Solomon, care ne poruncește: „Nu adăuga nimic la cuvintele Domnului, ca să nu te tragă la răspundere și să fi găsit de minciună" (Pilde 30, 6).

Gh. Maior

Rugăciunea, mijloc de sfințire

Sfințenia se exprimă și prin rugăciune.

Rugăciunea este o înălțare a sufletului către Dumnezeu, este un act de dragoste și adorare către Acela de unde ne vine viața.

Rugăciunea reprezintă efortul omului pentru a comunica cu Creatorul a tot ce există, înțelepciunea supremă, tărie și frumusețe, Tatăl nostru al fiecăruia. Adevărata rugăciune reprezintă o stare de înălțare sufletească, cînd conștiința omului este absorbită de Dumnezeu. Omul care se roagă simte pe Dumnezeu la fel de natural, cum simte căldura soarelui.

Cum trebuie să ne rugăm?

Această tehnică o putem învăța de la adevărații creștini, de la Sfinții martiri, de la Sfinții Apostoli, de la Sf. Părinți, care timp de aproape douăzeci de veacuri au învățat pe creștinii lumii cum să se roage.

Rugăciunea trebuie să fie simplă și profund sinceră și la ea trebuie să participe toată ființa noastră.

În ceea ce privește forma rugăciunii ea variază de la scurta aspirație către Dumnezeu, pînă la o lungă contemplare, de la simplele cuvinte pronunțate de creștin în genunchi, în fața unei icoane sau a unei troițe, pînă la ascultarea transfigurată a frumoaselor slujbe liturgice din biserici. Cel mai bun fel de a comunica cu Dumnezeu este, fără îndoială, a contopi în mod integral, total voința ta cu „Tatăl nostru care ești în ceruri, Sfințească-se numele tău ..."

Rugăciunile diferă unele de altele, cum se deosebesc creștinii care se roagă. Dar toate au aceeași temă: dragostea de Dumnezeu, care se exprimă prin imne de laudă așa cum ne invită Psalmistul: „In toate zilele te voi binecuvînta și voi lăuda numele tău în veac și-n veacul, veacului. Mare este Domnul și lăudat foarte și măririi lui nu este hotar". Sau cum se exprimă Fecioara Maria la Bunavestire: „Mărește suflete al meu pe Domnul... că a căutat spre smerenia roabei sale..."

O altă temă este aceea de mulțumire pentru tot ceea ce El ne dă din nesfîrșita Sa bunătate, așa cum ne spune Apostolul Pavel: „Neîncetat vă rugați. Pentru toate mulțumiți, că aceasta este voia lui Dumnezeu, întru Hristos Iisus spre voi".

Și, în sfîrșit, este tema cererii, prin care noi implorăm mila lui Dumnezeu pentru tot ce avem trebuință în viața noastră pentru a revărsa peste noi harul Său cel sfînt, peste trupul și sufletul nostru. Un simplu strigăt de disperare poate fi o frumoasă rugăciune. Și exemplul îl avem la orbul din naștere, care auzind că pe lîngă el trece Mîntuitorul, a strigat cu toată puterea ființei sale ca să fie vindecat. Mîntuitorul auzind strigătul lui a spus simplu: „Credința ta te-a mîntuit. Mergi în pace..."

Ne putem ruga peste tot: ... Dar locul cel mai potrivit pentru rugăciune este biserica. Numai în biserică credinciosul își poate găsi calmul său interior și atmosfera înălțătoare pentru rugăciune. Biserica oferă credinciosului condiții fizice și psihice indispensabile pentru liniștea lui interioară. Și lui Dumnezeu ne putem ruga numai dacă avem această împăcare cu noi și cu cei din jurul nostru. In biserică mai găsim, de asemenea, atmosfera stabilită secole de-a rîndul de bogata istorie a vieții creștine. In biserică ne dăm întîlnire cu Dumnezeu, cu toți eroii sfințeniei, sfinții, martirii și apostolii vieții creștine de totdeauna. Privind la icoanele lor, fie pe sfînta catapeteasmă sau pe pereții bisericilor, fiecare icoană în parte este o fereastră prin care putem privi mai ușor spre cer. In liniștea acestui refugiu, creștinul poate să-și ridice mai ușor gîndul către Dumnezeu. Poate să-și odihnească trupul, să-și destindă sufletul, să-și clarifice judecata și să-și primească puteri noi de muncă și făptuiri bune. In afară de biserică, în cursul săptămînii de lucru, credinciosul trebuie să se gîndească mereu la Dumnezeu, pentru a se menține continuu în prezența Lui. In acest fel toată conduita lui, toate faptele lui sînt inspirate de rugăciune. Rugăciunea îi devine un fel de a trăi. Rugăciunea stă în centrul vieții creștine. De rugăciune creștinul are nevoie așa cum are nevoie de apă, de mîncare și de aer.

Indemnurile noastre sînt acelea de a ne ruga continuu și să trăim în viața de toate zilele dinamismul care stă în rugăciune prin săvîrșirea faptelor bune. Să ne rugăm, în special, în biserică în fiecare Duminică și sărbătoare, la sfînta și dumnezeiasca liturghie. Rugăciunea să fie pentru noi un mijloc de sfințenie, de consolidarea familiilor noastre, prilej de îndreptarea vieții noastre prin înlăturarea viciilor și lucrarea faptelor bune.

Părintele *Avram Petric*

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 iunie 1968 Nr. 23—24

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

20 de ani de la înscăunarea P. F. Patriarh Justinian

Omagiu Intîistătătorului Bisericii noastre[1]

Veniți astăzi toți ierarhii, preoții și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române, toți cei ce sînt de față la acest praznic luminat sau sînt prezenți numai cu gîndul și cu inima, din multe părți ale lumii și din diferite Biserici, să preamărim împreună pe Hristos — Domnul și să-i mulțumim pentru harul ce l-a revărsat în ultimii douăzeci de ani asupra Bisericii noastre și asupra întîiului ei stătător, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian. Căci Iisus Hristos a lucrat și lucrează în multilaterala activitate a Prea Fericirii Sale. Dar harul lui Hristos nu este roditor decît prin conlucrarea liberă, prin dăruirea deplină a celui chemat. De aceea mari sînt vredniciile Prea Fericirii Sale, pentru că la chemarea lui Hristos a răspuns cu împlinirea necontenită și fără șovăire a voii lui Dumnezeu, a voii Bisericii Sale, a voii poporului. Adînc înrădăcinat în viața Bisericii, în viața poporului, om al vremilor noi, însuflețit de duhul cel veșnic viu și veșnic creator de viață nouă, Prea Fericirea Sa — proiectînd pe firmamentul Bisericii, cu douăzeci de ani în urmă luminile unui vast program de activitate, are astăzi bucuria să constate că — prin strădanie înțeleaptă și neobosită, prin conlucrarea Sfîntului Sinod, a clerului și credincioșilor — programul de atunci a devenit realitate vie, sau cum zice Evanghelistul: „Cuvîntul trup s-a făcut" (In. I, 14).

Pe planul gîndirii teologice, teologia românească, îndrumată de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, s-a manifestat cu o vitalitate deosebită, remarcîndu-se nu numai prin legătura ei cu Evanghelia Domnului și cu tradiția Sfinților Părinți și a teologiei ortodoxe, ci și prin ancorarea ei în actualitate, în problemele ridicate de viața Bisericii noastre, de viața Ortodoxiei, a creștinătății întregi, de viața epocii noastre. De aici accentul teologic în toată activitatea Prea Fericirii Sale, a Bisericii noastre, care își fundamentează teologic toate acțiunile și fructifică gîndirea teologică în noile realități ale vremii noastre.

PREA FERICITUL PĂRINTE *JUSTINIAN*
Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Pe planul acțiuni — care e mereu una cu gîndirea teologică — temelia vieții celei noi este unitatea deplină dintre ierarhi, preoți și credincioși. Această unitate face ca toate mădularele Bisericii, pătrunse de duhul lui Hristos, să lucreze împreună pentru ca Biserica să-și împlinească misiunea ei în lume. Pe lîngă respectarea principiului ierarhic — sinodal, e de remarcat participarea activă a preoților și credincioșilor la desfășurarea vieții bisericești. O atenție deosebită s-a acordat formării unei preoțimi noi, bine orientate, mereu în pas cu realitățile vremii. Pentru aceasta o mare importanță au cut, acordînd atenția ce i se cuvine și părții economice pentru buna funcționare a vieții bisericești.

Ca semn al vremilor noi, de libertate, dreptate și unitate națională și al vitalității Ortodoxiei românești, trebuie amintit mărețul act al reîntregirii bisericești din octombrie 1948, cînd frații de aceeași lege strămoșească s-au regăsit la sînul Bisericii mame, Biserica poporului român de veacuri.

Biserica noastră, ca Biserică românească autocefală, care de-a lungul secolelor și-a întrepătruns existența cu viața poporului, este și astăzi — în climatul de libertate religioasă din țara noastră — alături de popor și sprijinește munca lui pentru înflorirea patriei și lupta lui pentru pace. În felul acesta ea împlinește porunca iubirii, porunca apostolatului social, după expresia așa de pregnantă a Prea Fericirii Sale.

Dar Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian nu s-a limitat numai la înnoirea activității interne a Bisericii noastre, ci a deschis larg brațele iubirii frățești către toate Bisericile ortodoxe surori, către toate Bisericile creștine și religiile, către toate popoarele iubitoare de pace. O dovedesc vizitele reciproce dintre Prea Fericirea Sa și Întîistătătorii Bisericilor ortodoxe și ai altor Biserici creștine; o dovedește activitatea Bisericii noastre în cadrele Ortodoxiei, Consiliului Mondial al Bisericilor, Conferinței Creștine pentru pace, Conferinței Bisericilor Europene pentru cultivarea dragostei frățești și promovarea acțiunii în comun pe linia păcii și înfrățirii popoarelor. De altfel în țara noastră s-a creat un model de conlucrare între culte, care iau atitudini comune în problemele contemporane.

*

N-am putut cuprinde în aceste puține cuvinte nici personalitatea atît de complexă și totuși atît de conturată a Prea Fericitului Patriarh Justinian, nici mulțimea realizărilor celor două decenii de rodnică arhipăstorire, dar activitatea ce a desfășurat, cu atîta clarviziune, înțelepciune și energie, în slujba Bisericii și Patriei noastre, în slujba Ortodoxiei, ecumenismului și păcii, au impus pe Prea Fericirea Sa în conștiința ierarhilor, clerului și credincioșilor, și pe planul larg al acțiunii inter-ortodoxe, ecumeniste și de înfrățire între popoare, ca pe o personalitate de prim rang. De aceea praznicul de astăzi nu e numai sărbătoarea Ortodoxiei române, ci și a Ortodoxiei întregi, a ecumenismului, a patriei noastre și a tuturor luptătorilor pentru pace.

De aceea, ne-am întrunit aici, ca pe cel mai vrednic ostenitor în via Domnului, pe cel dintîi slujitor al Bisericii, pe Prea Fericitul Patriarh Justinian, să-l încununăm cu cununa dragostei și prețuirii nețărmurite și să rugăm pe Hristos Domnul să dăruiască Prea Fericirii Sale mulți ani cu sănătate, pace, bucurie și întru toate bună sporire — spre binele sfintei noastre Biserici și slava Dumnezeului celui închinat în trei ipostasuri, Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt, în vecii vecilor, amin.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

---

1 Din cuvîntul rostit la 6/VI/1968 în biserica Sf. Spiridon (București).

Prea Fericitul Patriarh Justinian

Sub bolta nesfîrșită a unui cer senin de vară și în lumina razelor soarelui strălucitor de la începutul lunii iunie, a avut loc la Bucureşti în ziua de 6 iunie a. c. și în toate centrele bisericești din țară, prăznuirea împlinirii a douăzeci de ani de rodnică, de strălucitoare și binefăcătoare activitate patriarhicească a Prea Fericirii Sale Părintelui Patriarh Justinian, Întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române. La acest praznic luminat au luat parte membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, întîistătători și reprezentanți ai celor mai multe Biserici Ortodoxe din lume, conducătorii tuturor celorlalte culte religioase din Republica Socialistă România și alți delegați din țară și străinătate.

Au fost de asemenea de față reprezentanți ai Departamentului cultelor din țara noastră.

După scurgerea a douăzeci de ani de activitate patriarhicească, s-a dovedit pe deplin și de data aceasta temeinicia vorbelor din bătrîni, potrivit cărora „omul sfințește locul". Într-adevăr, Întîistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericirea Sa Părintele Patriarh Justinian, a adăugat scaunului patriarhicesc din București strălucire nouă și a făcut să crească necontenit prestigiul Bisericii noastre, atît în cuprinsul Patriei cît și pe plan internațional. Desigur, nu este cazul și locul nu ne permite să arătăm aici bogata și valoroasa lucrare a Prea Fericirii Sale, în cei douăzeci de ani care s-au scurs de cînd conduce destinele Bisericii noastre. Vom spicui din noianul de realizări și vom arăta, fie și numai pe scurt, cel puțin pe cele mai importante, care încununează personalitatea celui de al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române.

Născut din popor și legat cu toate fibrele ființei sale de toate năzuințele și idealurile lui, Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a mers pe drumul cel drept și sigur al intereselor superioare ale poporului nostru, drum care nu duce la rătăcire niciodată și pe nimeni. Datorită acestei înțelepciuni superioare și acestui instinct sănătos Prea Fericirea Sa Părintele Patriarh Justinian a fost în măsură să precizeze clar și precis atît obiectivele ce trebuiau atinse cît și mijloacele de realizare a lor chiar din clipele alegerii de Patriarh. „Aceste ținte și aceste mijloace însemnau o înnoire lăuntrică și de acțiune a vieții bisericești sub toate raporturile, înnoire izvorîtă din înseși sevele de viață divină ale Ortodoxiei, temeinicită pe Evanghelia Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, călăuzită de duhul și pilda Sf. Apostoli și Sf. Părinți și a tradițiilor dreptmăritoare, înnoire izvorîtă de asemenea din legătura istorică a Biserici noastre cu poporul și cu năzuințele lui".

Datorită acestei înțelepciuni, Prea Fericirea Sa a fost în tot timpul celor douăzeci de ani de activitate patriarhicească în slujba celor mai curate și mai sfinte idealuri și interese ale Bisericii Ortodoxe Române, ale României Socialiste și ale poporului muncitor. Datorită aceleași înțelepciuni a Întîistătătorului, Sfîntul Sinod al Bisericii Ort. Rom. și-a păstrat unitatea și colaborarea armonioasă, lucrînd fără încetare pentru binele credincioșilor noștri din întreg cuprinsul Patriei.

Stînd neclintit pe temeliile și concepțiile vieții și idealurilor poporului nostru, Prea Fericitul Părintele Patriarh Justinian a adus pacea con-

Părinte Patriarh Justinian a adus pacea consuperioară înțelegere și o deplină colaborare între toți conducătorii cultelor religioase din cuprinsul Patriei noastre. Această înțelegere, frățietate și colaborare a atins o înaltă, o deosebită culme mai ales în lupta comună pentru pace, pentru bunăstare și progres necontenit. În felul acesta ecumenismul zilelor noastre a fost realizat în primul rînd și într-un chip impresionant în cuprinsul României Socialiste. trecîndu-se apoi, în 1961, prin intrarea Bisericii noastre în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, la o activitate și mai lărgită.

Activitatea și contribuția Bisericii Ortodoxe Române la Mișcarea Creștină pentru Pace de la Praga și la alte multe manifestări înafară „mărturisesc despre același dinamism în concordanță cu imperativele vremii, imprimat Bisericii noastre de Prea Fericitul Patriarh Justinian".

O preocupare statornică a Prea Fericirii Sale a fost reluarea legăturilor și stabilirea unor raporturi de prietenie și frățietate cu toate Bisericile Ortodoxe din lume. Prin vizite reciproce, prin schimburi de scrisori, prin Conferințe de pace, prin consfătuiri panortodoxe și prin participarea delegațiilor Bisericii Ortodoxe Române la toate evenimentele mai importante din viața Bisericilor Ortodoxe surori, legăturile de prietenie s-au desăvîrșit din an în an și colaborarea tuturor ortodocșilor pentru atingerea scopurilor comune a devenit tot mai rodnică. Se poate spune fără nici un fel de îndoială că legăturile Bisericii Ortodoxe Române cu celelalte Biserici Ortodoxe din lume sînt astăzi mai bune decît oricînd și că Biserica noastră este astăzi prețuită, stimată și iubită.

Pe planul vieții interne a Bisericii, Prea Fericirea Sa a depus aceleași neobosite strădanii și aceeași rîvnă sfîntă pentru a înălța fără încetare prestigiul și demnitatea clerului, pentru a-i crea condiții și posibilități optime de muncă, pentru a-l pune la adăpostul oricăror griji ale vieții, mobilizîndu-l apoi integral pentru marea operă de slujire a lui Dumnezeu și a dreptcredinciosului nostru popor. În vederea atingerii acestor obiective, toate instituțiile de pregătire și formare a slujitorilor bisericești au fost puse integral sub ocîrmuirea și conducerea Bisericii. În felul acesta Biserica a luat în mîini propri întreaga educare și instruire a viitorilor preoți, pregătindu-și ea, după criterile ei, pe viitorii slujitori ai altarelor.

Pentru preoții de la parohii, pentru reîmprospătarea și înviorarea elanului și a cunoștințelor lor religioase și profane și pentru integrarea lor în idealurile lumii noi, Prea Fericirea Sa a înființat și organizat cursurile de îndrumare misionară, cursuri care funcționează și astăzi, cu multe și bogate roade pentru viața spirituală a preoților și credincioșilor Bisericii noastre.

Conferințele de orientare inițiate de Prea Fericirea Sa au fost și sînt o altă călăuză prețioasă pentru îndrumarea clerului și a credincioșilor pe calea unei vieți creștine active și încadrarea tuturor în munca colectivă pentru o viață mai bună și pentru apărarea păcii.

Unelte noi de muncă au fost puse în mîna preoților spre a-i ajuta în lucrarea de mîntuire a sufletelor: „Cartea de învățătură creștină ortodoxă", „Tîlcuirea Evangheliilor și Cazaniile Duminicilor de peste an", „Apostolatul social", tipărit în 9 volume pînă acum, cărți de predici, cărți de cult, cărți de rugăciuni, manuale pentru studii teologice, reviste bisericești, cu studii și articole prețioase pentru îmbogățirea cunoștințelor preoților și credincioșilor, s-au tipărit și se tipăresc necontenit de către Biserică.

Întreagă această lucrare își are temei și îndreptățire în bogata operă de legislație bisericească: Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române, Regulamentul pentru organizarea parohiilor, protopopiatelor și eparhiilor, pentru organizarea vieții monahale, pentru organizarea școlilor teologice etc.

În anul 1955 a avut loc canonizarea sfinților români, luceferi care împodobesc cerul sfințeniei ortodoxe și luminează calea credincioșilor spre mîntuire.

Pe lîngă toate aceste înfăptuiri epocale, numele și vrednicia Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian au pătruns în sufletele clerului și credincioșilor din Transilvania și mai adînc, prin realizarea celei mai mari opere din istoria contemporană a Bisericii Ortodoxe Române: Reîntregirea bisericească.

Chiar în clipele solemne ale instalării ca Patriarh, Prea Fericirea Sa a făcut un călduros și părintesc apel, adresat tuturor clericilor și tuturor credincioșilor greco-catolici, să se întoarcă la vatra strămoșească și să intre în casa părintească. În ziua de 21 octombrie 1948, cei peste 20.000 de delegați ai clerului și credincioșilor reveniți la Ortodoxie, întruniți în marea catedrală de la Alba-Iulia, au declarat solemn că au rupt legăturile cu Vaticanul și s-au declarat fii credincioși ai Bisericii strămoșești și cetățeni loiali ai Patriei. Prin acest act istoric s-a pus capăt pentru totdeauna celei mai cumplite tragedii din viața spirituală a românilor din Transilvania. Dezbinarea religioasă, care s-a făcut din interese străine neamului nostru și sub presiunea celor mai barbare mijloace în urmă cu 250 de ani, a pierit pentru totdeauna.

Un alt motiv care leagă numele Prea Fericitului Patriarh Justinian de sufletul clerului și credincioșilor de pe plaiurile transilvănene este faptul că între sfinții canonizați în 1955 sînt și sfinții de pe aceste meleaguri: mitropoliții de Alba-Iulia, Ilie Iorest și Sava Brancovici, apoi călugării Visarion și Sofronie și țăranul mucenic Oprea Miclăuș din Sălișteа.

Prin aceste realizări și altele asemenea lor, necuprinse în aceste rînduri, Prea Fericirea Sa Părintele Patriarh Justinian s-a înscris la loc de mare cinste în cartea nepieritoare, în cartea de aur a Bisericii noastre. Prea Fericirea Sa a fost inițiatorul, organizatorul și înfăptuitorul, împreună cu Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, al tuturor realizărilor arătate foarte pe scurt în aceste rînduri.

De aceea acum, la aniversarea împlinirii celor douăzeci de ani de bogată și fericită activitate, alături de toți aceia care aduc din inimi curate omagiul lor sincer Prea Fericitului Patriarh Justinian, înălțăm și noi rugăciune caldă către Atotputernicul Dumnezeu și mulțumim pentru bogăția darurilor și ajutorului ceresc revărsate asupra Prea Fericirii Sale.

Intru mulți și fericiți ani, Prea Fericite Părinte Patriarh!

Telegraful Român

Sărbătorirea în Arhiepiscopia Sibiului

Un eveniment deosebit pentru Biserica noastră Ortodoxă Română a fost încrestat în aceste zile pe răbojul vremii: Împlinirea a 20 de ani de la alegerea, învestitura și instalarea Prea Fericitului Patriarh Justinian. Ca în întreaga noastră Biserică, această aniversare a fost subliniată după cuviință și în Arhiepiscopia Sibiului.

Astfel, în ultima decadă a lunii mai 1968 s-au desfășurat la Centrele protopopești conferințele preoțești de orientare. Fixată de Sf. Sinod, tema conferinței a fost: „Biserica Ortodoxă Română în ultimii 20 de ani" (Cu prilejul împlinirii a două decenii de arhipăstorire a Prea Fericitului Patriarh Justinian). S-a arătat la aceste conferințe climatul vieții bisericești de acum două decenii, care cerea anumite primeniri, anumite îmbunătățiri, ca și intensa și înnoitoarea activitate a Bisericii Ortodoxe Române din ultimele două decade, atît pe plan intern cît și pe plan extern.

Ca Președinte al Sfîntului Sinod, realizările din această perioadă sînt strîns legate de numele P. F. Patriarh Justinian. De aceea, așa cum rezultă din procesele-verbale și din rapoartele delegaților chiriarhali, aceste conferințe s-au transformat în adevărate manifestări de omagiere a personalității Prea Fericirii Sale, concretizate de altfel și în telegramele trimise din sînul conferințelor pe adresa Întîistătătorului Bisericii noastre.

Aceluiași important eveniment a fost consacrată și cuvîntarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, de Duminică, 2 iunie 1968, după Sf. Liturghie din Catedrala mitropolitană din Sibiu.

I. P. S. Sa a zăbovit cu deosebire asupra realizărilor legate de Biserica românească din Transilvania, de viața credincioșilor noștri de pe aceste plaiuri, în inimile cărora numele P. F. Patriarh Justinian are un cinstitor loc.

Aniversarea celor 20 de ani de patriarhicească arhipăstorire a P. F. Patriarh Justinian s-a sărbătorit apoi, în chip special, joi, 6 iunie 1968, ora 18, în Aula Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu. Erau de față P. C. consilieri de la Centrul Arhiepiscopesc, P. C. profesori de la Institut, angajați și studenți teologi.

Au vorbit cu acest prilej P. C. prof. Is. Todoran, precum și P. C. prof. N. Neaga, care a conferențiat despre: „Prea Fericitul Patriarh Justinian, 1948—1968". „S-a născut în 22 februarie 1901 — a spus printre altele vorbitorul — în com. Cermegești din jud. Vîlcea, sub cerul azurit de evlavia mănăstirilor și schiturilor care împodobesc meleagurile Olteniei, moștenind de la tatăl Prea Fericirii Sale vigoarea muncii, iar de la mamă darurile evlaviei, căci după dînsa coboară dintr-o venerabilă și veche familie de preoți, cu o adîncime de peste trei secole în istoria Bisericii Ortodoxe Române. Școala elementară a făcut-o în comuna natală, iar Seminarul Teologic la Rîmnicul Vîlcea. Deodată cu absolvirea Seminarului Teologic obține și diploma de învățător și astfel în 1 septembrie 1923 este numit învățător în com. Olteanca-Vîlcea. Înscriindu-se ca student fără frecvență la Facultatea de Teologie din București, obține diploma de licență în teologie de la această Facultate. Căsătorindu-se și intrînd în cler este numit preot în com. Băbeni-Vîlcea. Pentru meritele sale excepționale este numit director la Seminarul Teologic din Rîmnic și paroh la biserica Sf. Gheorghe, directorul tipografiei Sf. Mitropolii a Olteniei, directorul Căminului Cultural din R. Vîlcea, președintele Cooperativei clerului și corpului didactic din acest oraș etc.

În plin avînt creator are durerea să-și piardă tovarășa de viață. De acum își închină toate puterile sale Bisericii.

(Continuare în pag. 4)

Două decenii de la săvîrșirea unui act istoric

Între datele de seamă care marchează etape hotărîtoare în istoria zidirii vieții celei noi din țara noastră, este și ziua de 11 iunie 1948, în care s-a săvîrșit naționalizarea principalelor mijloace de producție. De la săvîrșirea acestui act istoric, s-au împlinit două decenii.

Cei 20 de ani ce s-au scurs de atunci ne oferă — prin ceea ce s-a înfăptuit de-a lungul lor — o perspectivă suficient de matură pentru a putea aprecia după cuviință rodnicia și valoarea mărețului act istoric de la 11 iunie 1948. Căci drumul străbătut de atunci încoace a schimbat cu totul fața României.

Fiind cel mai însemnat act al construirii vieții celei noi după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, naționalizarea principalelor mijloace de producție constituie una din premizele fundamentale ale transformărilor adînci și substanțiale ale realității economice, politice și sociale de la noi, care reprezintă saltul calitativ de la vechea orînduire de exploatare și silnicie. Mulțumită lui și altor acte de aceeași factură și însemnătate, țara noastră și-a deschis larg porțile spre viața unei orînduiri noi, și-a dimensionat — an de an de atunci — orizontul unei vieți noi și și-a proiectat spiritul cel nou în spre zări tot mai îndrăznețe.

Scoțînd principalele mijloace de producție de sub povara exploatării și statornicind proprietatea obștească (adică a întregului popor) asupra lor, naționalizarea de acum două decenii a deschis perspective noi în dezvoltarea economică și socială a țării noastre.

Mijlocind crearea unui puternic sector obștesc în economie, sector care — cuprinzînd ramurile cheie — a devenit sectorul conducător determinant al dezvoltării întregii economii naționale, actul revoluționar de la 11 iunie 1948 a făcut cu putință trecerea la conducerea planificată a principalelor sectoare ale vieții noastre economice. Dobîndind posibilitatea de a dispune de ele potrivit intereselor sale proprii, poporul muncitor a pus aceste mijloace de producție în serviciul construirii unei vieți noi.

Despre ce înseamnă naționalizarea principalelor mijloace de producție pentru economia noastră națională, vorbesc în mod convingător faptele:

Starea în care se găsea economia noastră la data naționalizării era aceasta: regimul burghezo-moșieresc lăsase moștenire o industrie slab dezvoltată, utilată în mare măsură cu utilaje învechite, precum și o agricultură rudimentară.

Or, industria noastră socialistă nu seamănă nici pe departe cu ceea ce a preluat la data naționalizării statul democrat-popular. Dezvoltîndu-se într-un ritm mediu anual care a situat România printre țările cu o economie din cele mai dinamice — 13,2% în perioada 1951—1967 — industria a ajuns să producă de 14 ori mai mult decît în 1948, a devenit ramura conducătoare a economiei, ponderea sa în creșterea venitului național crescînd de la 30,8% în 1938 la circa 50%.

În cadrul acestei necontenite propășiri industriale, merită să fie menționate: asigurarea unui progres tehnic continuu prin introducerea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii; valorificarea superioară a resurselor naturale în vederea creșterii sistematice a puterii economice a țării și a nivelului de trai al populației; ridicarea economico-industrială a regiunilor rămase în urmă.

Actul istoric de la 11 iunie 1948 a avut și un profund ecou moral în viața poporului muncitor. În condițiile create de el, a apărut și s-a dezvoltat o concordanță obiectivă între interesele personale și cele obștești ale oamenilor muncii. Toți au aceleași interese fundamentale, deoarece mersul ascendent al întregii societăți constituie baza îmbunătățirii necontenite a nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc.

Dovadă grăitoare în acest sens este faptul că muncitorii au primit cu mare bucurie vestea naționalizării. Astfel, de atunci încoace ei au lucrat cu toată dragostea și cu mai mult spor în uzine și fabrici. Între ei s-au desfășurat întreceri, ca să lucreze tot mai mult și mai bine.

În momentul acesta, cînd — la împlinirea a două decenii de la săvîrșirea istoricului act al naționalizării principalelor mijloace de producție — frîngem împreună pîinea bucuriei obștești prilejuită de sublinierea unui capitol de seamă din istoria vieții celei noi din țara noastră, ne convingem tot mai mult de avantajele sistemului acestei vieți noi. Totodată, desprindem tot mai limpede perspectiva desăvîrșirii lui pentru fiecare din noi, pentru întreaga obște căreia aparținem. De aceea, sîntem stăpîniți de un sentiment de firească seninătate ca semn al satisfacției, pe care nu-l dă decît o viață care merge hotărît spre împlinirea destinului său. În același timp, ne cuprinde și un sentiment de încredere în viitorul luminos al vieții celei noi, iar ochii noștri sînt luminați de zarea aurie a succeselor și îmbunătățirilor ce vor veni.

Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție a atras după sine o unitate organică între munca pentru sine și munca pentru colectivitate, armonizarea intereselor individuale cu cele colective, precum și necesitatea întăririi proprietății obștești și maximum de răspundere în administrarea avutului obștesc.

De aceea, consolidarea și apărarea proprietății socialiste este o datorie fundamentală a fiecărui cetățean. De împlinirea acestei îndatoriri depinde în bună parte înflorirea în continuare a Patriei noastre socialiste.

Păstorul de suflete conștient de chemarea sa — ca slujitor al Bisericii și al Patriei — se simte îndatorat să-și îndrumeze pe credincioșii săi în acest sens! . . .

C. Sîrbu

Documente necunoscute despre revoluția din 1848

S-au împlinit, nu demult, 120 de ani de la măreața adunare națională de pe Cîmpia Libertății de la Blaj. Pentru a face cunoscute mai bine vremile și oamenii de atunci dăm în cele de mai jos cîteva fragmente necunoscute după actele păstrate în arhiva mitropoliei din Sibiu.

Începem cu preotul *Sava Popoviciu-Barcianu din Rășinari.*

Coborîtor dintr-o veche familie de preoți cărturari, copiști de manuscrise și autori de cărți didactice, între care însuși tatăl celui de la 1848 afirma într-o minunată predică ținută în Sibiu în 1792 descendența romană a poporului nostru, învățatul preot Sava Popovici fusese unul din cei aleși în Adunarea de la Blaj, pentru a merge împreună cu episcopul Andrei Șaguna și cu alți 27 deputați români (preoți, literați, militari, comercianți, învățători și țărani) să prezinte împăratului de la Viena hotărîrile luate de poporul român pe Cîmpia Libertății de la Blaj. Deodată cu el au mai fost aleși de obștea din Rășinari încă doi țărani, Ioan Brote și Șerban Giurculeț.

În atmosfera de entuziasm și înălțare sufletească, așa cum le simțea încă proaspete în amintire, preotul Sava își informează de la Pesta în 11 iunie 1848 poporenii săi despre felul cum își împlinește mandatul:

„Cinstită adunare,

. . . S-au împlinit, în sfîrșit, și anii osîndei și subjugării, în care a zăcut de veacuri poporul nostru . . . Așa cum a hotărît el însuși în luna trecută (3/15 mai) pe Cîmpia Libertății de la Blaj, unde s-au adunat aproape 60.000 de români însetați de libertate, ca cerbul după izvoarele apelor, poporul român s-a ridicat acum (prin cele 16 puncte hotărîte la Blaj, pe care autorul le și înșiră) la treapta ce i se cuvine în fața celorlalte neamuri . . . Deacum înainte românul nu mai este rob, nu mai este iobagul cutăruia sau cutăruia, ci este om slobod și cetățean al țării ca și oricare alt locuitor al patriei, ungur sau sas, slobod să poarte orice domnie în țară, numai hărnicie să aibă spre aceasta, slobod de a lucra orice meserie, numai s-o fi învățat. Oamenii noștri cei învățați vor ajunge mai lesne la dregătorii și ne vor ajuta și pe noi în lipsurile noastre. E de lipsă, dar, fraților, ca acest timp de acum, care ne făgăduește atîtea foloase, să nu-l petrecem în zadar, ci să ne deșteptăm din somnul cel de moarte . . . Să ne arătăm si în faptă că ne tragem soiul și sămînța de la un popor puternic și lăudat, de la Romanii, care pentru apărarea patriei și a libertății își puneau în joc viața însăși".

Încheindu-și scrisoarea, Sava Popovici le spune rășinărenilor: „Am intrat acum, fraților, în asemenea drepturi, care le au și celelalte nații împreună lăcuitoare . . . și împreună cu celelalte nații împreună lăcuitoare să ne putem îndulci de bunătatea drepturilor pe care le-am cîștigat".

Se știe că moșierimea și păturile conducătoare n-au fost bucuroase de hotărîrile luate de masele populare de la Blaj și că a trebuit să izbucnească teroare și război civil și că nici vitejia lăncierilor lui Iancu, Buteanu, Axente și a celorlalți tribuni n-au putut aduce curînd împlinirea drepturilor poporului, care vor mai întîrzia încă 100 de ani, dar iarăși să luăm aminte că devotamentul și vitejia plină de elan, așa cum le-a dovedit generația de la 1848, nu trebuiesc uitate pentru a prețui cum se cuvine cuceririle din vremile noastre.

Prot. *T. Bodogae*

Din rugăciunea rostită de preotul Radu Șapcă la Adunarea de la Izlaz

În 9 iunie a. c., s-au împlinit 120 de ani de la vestita proclamație de la Izlaz, care a însemnat începutul revoluției din 1848 în Muntenia și care avea ca motto cuvintele Psalmistului: „Dumnezeu este Domunl și s-a arătat nouă, bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului".

Erau adunați aici, în această zi memorabilă, mai multe mii de țărani, militari și tîrgoveți și, înainte de citirea Proclamației, au îngenunchiat în jurul unei mese pe care se afla Sf. Evanghelie și Sf. Cruce, iar de-o parte și de alta 20 de sfeșnice cu lumînări aprinse. Într-un astfel de impresionant cadru, preotul Radu Șapcă din Celei, îngenunchiat și el, rostește o mișcătoare rugăciune către Dumnezeul milostivirilor, de un bogat cuprins în care se revarsă tot focul dragostei sale față de mulțimile oropsite în mijlocul cărora trăia și din care redăm următoarele:

„Zi, Doamne, ca îngerul sfătuitor de bine să se coboare în mijlocul nostru și să ne călăuzească pe căile Tale. Binecuvintează din înaltul cerului stindardele noastre încununate de crucea Fiului Tău preaiubit; fă-le să filfîie pe calea bunei orînduiri și a adevăratei glorii.

Doamne! Fiul Tău unic a fost trimis de Tine ca să se jertfească pentru mîntuirea oamenilor. În iubirea Sa, El ajunse anatemă pentru ca să sfințească munca săracului: ajunse prada morții, pentru ca să dea viață și libertate oamenilor. Tu ești același Dumnezeu: biruința și libertatea sînt în mîinile Tale. Izbăvește și mîntuiește pe tot omul care suferă; ridică și însuflețește pe acest popor care moare, ca să facă să trăiască pe apăsătorii săi. Scapă-l de abuzurile care se fac cu așezămintele și chiar cu virtuțile sale. Izbăvește-l de abuzul clăcii, de ticăloasa iobăgie, pe care n-au cunoscut-o părinții noștri, de podvada drumurilor și a șoselelor, de aceste munci ale faraonilor, de orice prigonire, de orice silnicie și de toată nedreptatea. Redă-i timpul și locul, cu care Tu ai înzestrat pe om. Fă-l să se bucure de roadele muncii sale.

Mîngîie, Doamne, pe un popor zdrobit de suferință, fă știut lumii că ești Dumnezeul celor harnici și al oricărui om ce se apropie de Tine prin muncă, singura rugăciune pe care Tu o binecuvintezi și o asculți. Arată că ești Tatăl sărmanilor, al orfanilor și al văduvelor, mîngîietorul celor asupriți".

Pentru înlăturarea asupririi și nedreptății sociale, preotul Radu Șapcă a pus el însuși umărul, făcînd parte dintre conducătorii revoluției muntene din 1848, ceea ce a făcut să intre chiar în folclorul nostru, prin versuri ca acestea:

„Să trăiască Popa Șapcă
C-a scăpat țara de clacă!"

Vecernia Rusaliilor

Importanța Praznicului Cincizecimii sau al Rusaliilor, una dintre cele mai vechi sărbători ale Bisericii creștine, rezultă între altele și din caracterul cu totul special al slujbei vecerniei din această zi. împreunată cu serviciu divin unic în întregul an bisericesc. Tocmai datorită caracterului ei special, vecernia din Duminica Rusaliilor se face mai de timpuriu decît este timpul ei obișnuit, în unele cărți de cult ca și în unele manuale de liturgică precizîndu-se că, în această zi, vecernia se face în continuare, îndată după serviciul Sf. Liturghii.

Rînduiala acestei vecernii păstrează structura generală a vecerniei mari din zilele de Duminici și sărbători, dar în cadrul acesteia se intercalează trei serii de rugăciuni împreunate cu plecarea genunchilor și descoperirea capetelor, iar otpustul (apolisul) ei are de asemenea un caracter special. Rugăciunile amintite — atribuite de unii Sf. Sofronie, patriarhul Ierusalimului († 638), iar de către alții Sf. Mitrofan Mărturisitorul (sec. IX-lea) — sînt intercalate astfel: Prima serie imediat după prochimenul praznicului: „Cine e Dumnezeu mare ca Dumnezeul nostru, ș. c. l.", a doua serie după ecfonisul ecteniei cu dinadinsul (înainte de: „Învrednicește-ne, Doamne, în seara aceasta . . .), iar a treia serie îndată după: „Învrednicește-ne, Doamne în seara aceasta . . .". De remarcat că fiecare serie de rugăciuni se sfîrșește cu rostirea ecteniei mici. Pentru importanța, frumusețea și valoarea lor morală, vom reda în scurt conținutul acestor rugăciuni.

Rugăciunea începătoare a primei serii are un pronunțat caracter teologic, cuprinzînd însă bogate referințe hristologice. Adresîndu-ne lui Dumnezeu Tatăl, ca Părinte al Domnului și Mîntui-

(Continuare în pag. 4)

Vecernia Rusaliilor

(Urmare din pag. 3)

torului nostru Iisus Hristos, cel ce „pogorîndu-se din cer și întrupîndu-se, mai întîi ne-a învățat, iar mai pe urmă prin patima Sa ne-a dat nouă pildă să-i aducem Tatălui rugăciuni, cu grumajii și genunchii plecați, pentru iertarea păcatelor noastre, Îl rugăm ca, mai ales în această zi a Cincizecimii, să ne audă și să-și aducă aminte de noi și să ne primească pe cei ce îi cădem înainte și îi mărturisim greșalele noastre".

A doua rugăciune are de asemenea cuprins teologic. În ea cerem Domnului, Stăpînului tuturor, să asculte rugăciunea noastră și a tot poporul, iertîndu-ne păcatele cele de voie și cele fără de voie și să reverse peste noi mulțimea milelor Sale, să ne scape din toată primejdia, dîndu-ne să petrecem în pace toate zilele vieții noastre.

Prima rugăciune din seria a doua are caracter hristologic. După ce mărturisim că binefacerea primirii darului Duhului Sfînt de către Sf. Apostoli, ca și luminarea noastră cu lumina Duhului Sfînt, sînt darul Domnului nostru Iisus Hristos, fiind astfel învățați să-l mărturisim, împreună cu Tatăl și cu Duhul, ca pe o dumnezeire și putere, noi Îl rugăm pe El, raza Tatălui... să ne învețe cum se cuvine și pentru ce să ne rugăm. Îi cerem să îndrepteze viața noastră, dăruind gîndurilor noastre duhul înțelepciunii, al temerii, duh drept, duh stăpînitor, pentru a ne învrednici să păzim poruncile Sale, nefiind lăsați amăgirilor plăcerilor, ci fiind întăriți spre cîștigarea visteriilor celor viitoare.

A doua rugăciune are caracterul unei rugăciuni de seara. În ea cerem Domnului să ne învrednicească a trece vremea nopții fără prihană, fiind păziți de toată tulburarea și nălucirea nopții, iar la vremea rugăciunii să ne scoale întăriți în credință și cu spor în împlinirea poruncilor Sale.

Conținutul primei rugăciuni din seria treia e vădit hristologic. Enumerînd pe larg toate faptele cuprinse în rînduiala mîntuirii neamului omenesc de la întrupare, pînă la pogorîrea la iad, Îl rugăm pe Mîntuitorul să odihnească sufletele părinților, fraților, rudeniilor noastre după trup.

A doua rugăciune are cuprins teologic. După ce cerem Domnului să ne învrednicească să-i aducem doxologie și mulțumire pentru toate binefacerile Sale față de noi, Îl rugăm să ne întărească și să ne îmbrace în armele luminii, ca să putem scăpa de toate meșteșugirile diavolești, iertîndu-ne tot păcatul, căci numai El, cel ce s-a arătat pe pămînt e fără de păcat. In final Îi cerem să ne dezlege de toate păcatele cu care sîntem întinați, dînd sfîrșit bun vieții noastre și făcîndu-ne părtași împărăției Sale.

A treia rugăciune, tot de cuprins teologic, e asemănătoare cu a doua rugăciune din seria anterioară, fiind o rugăciune de seara. Ea se încheie cu cererea de a fi învredniciți să ne sculăm cu bucurie, spre lauda bunătății Sale, și să aducem milostivirii Sale cereri și rugăciuni pentru iertarea păcatelor noastre și ale întregului popor, pentru rugăciunile Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu.

Precum se poate vedea din cuprinsul acestor rugăciuni, cererile noastre îndreptate către Dumnezeu Tatăl sau către Mîntuitorul Iisus Hristos, au ca temei darurile marelui praznic al Cincizecimii, de care au fost învredniciți Sf. Apostoli prin pogorîrea Duhului Sfînt. Ca urmare a nenumăratelor daruri revărsate asupra lor, și noi credincioșii cerem, cu plecarea genunchilor și cu zdrobirea inimii, să fim curățiți de întinăciunea tuturor păcatelor noastre, să fim făcuți părtași învierii celei de obște, să fim luminați cu lumina Duhului Sfînt, iar pentru părinții, frații noștri, pentru cei dintr-o rudenie cu noi, precum și pentru cei ce s-au săvîrșit întru dreapta credință, cerem odihna sufletelor lor în laturea drepților, făcîndu-i împreună părtași pe toți vieții celei veșnice. Din cuprinsul acestor rugăciuni, se desprinde caracterul lor comunitar, căci precum Duhul Sfînt, pogorîndu-se în ziua Cincizecimii asupra Sf. Apostoli, i-a unit și i-a întărit într-o singură comunitate de simțire și de viață, tot astfel și creștinii, în această luminată zi, se mărturisesc ca o comunitate care, prin căință sinceră cu plecarea genunchilor, își îndreaptă cugetele către Dumnezeu, rugîndu-l să-i curățească de toate păcatele, făcîndu-i părtași binefacerilor celor netrecătoare, care își au izvorul în darurile revărsate peste Sf. Biserică, în ziua Pogorîrii Duhului Sfînt.

Pogorîrea Duhului Sfînt

„Împărate ceresc, Mîngîietorule, Duhul adevărului... vino și te sălășluiește în noi și ne curățește de toată întinăciunea și mîntuiește, Bunule, sufletele noastre".

Așa ne rugăm și noi, împreună cu Apostolii, în această minunată și înfricoșătoare zi, în care Duhul cel Sfînt al lui Dumnezeu s-a pogorît mai întîi peste Sfinții Apostoli în chip de limbi de foc și se pogoară mereu și peste noi toți, în chip de har dumnezeiesc, înmulțind viața noastră și curățind păcatele sau întinăciunile noastre. De aceea noi ne rugăm Mîngîietorului, Duhului adevărului. Noi avem mereu nevoie de ajutorul și de puterea Lui, așa cum Apostolii au avut nevoie de acestea. Știm cum, după Pogorîrea Duhului Sfînt, Sf. Apostoli s-au îmbrăcat cu negrăite puteri, acest eveniment însemnînd începutul ieșirii lor la propovăduire.

„Eu sînt cu voi pînă la sfîrșitul veacului" (Matei 28, 20) și precum nici o iotă sau o cîrtă din cele spuse de Mîntuitorul pe pămînt n-au trecut în zadar, tot așa și această promisiune n-a rămas deșartă. „Ați auzit că v-am spus: Mă duc și iarăși voi veni la voi" (Ioan 14, 28). „Nu vă voi lăsa orfani, ci voi veni la voi" (Ioan 14, 18). „Acum însă mă duc la Cel ce m-a trimis..." (Ioan 16, 5). „Dar adevărul vă spun: e mai de folos pentru voi ca să mă duc eu: căci de nu mă voi duce, nu va veni la vol Mîngîietorul; iar de mă voi duce, Îl voi trimite la voi" (Ioan 16, 7), „iar Mîngîietorul, Duhul cel Sfînt pe care-l va trimite Tatăl în numele meu, Acela vă va învăța și vă va aduce aminte de toate cele ce v-am grăit" (Ioan 14, 26).

Pe acesta îl așteptau Apostolii adunați cu toții în Ierusalim, îndeplinind porunca lui Iisus care le spusese să nu se depărteze de oraș, pînă nu se vor îmbrăca cu putere de sus (Luca 24, 49).

Și iată că în ziua a cincizecea după învierea Mîntuitorului și în ziua a zecea după înălțarea Sa la cer, cînd Ierusalimul forfotea de mulțimea iudeilor adunați din toată lumea să prăznuiască cincizecimea iudaică, sărbătoarea primirii legii de către Moise în muntele Sinai și a strîngerii recoltei, în casa unde erau adunați ucenicii împreună cu Maica Domnului la rugăciune, „s-a făcut din cer un sunet, ca de vifor mare ce vine iute și s-a umplut toată casa unde ședeau ei. Și li s-a arătat despărțindu-se niște limbi ca de foc, și s-a lăsat cîte una pe fiecare din ei. Atunci s-au umplut de Duh Sfînt și au început să grăiască în alte limbi, cum le da duhul să vestească" (F. Ap. 2, 2—4), încît se minunau iudeii veniți din depărtări, cum acești pescari simpli, care n-au ieșit niciodată din ținuturile Iudeii și Galileli, vorbesc în limbile țărilor de unde veneau ei. Și au crezut și s-au botezat în acea zi ca la trei mii de suflete.

Iar noi minunîndu-ne de o taină ca aceasta, cîntăm: „Bine ești cuvîntat, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cela ce prea înțelepți pe pescari ai arătat, trimițîndu-le lor Duhul Sfînt și printrînșii lumea ai vînat, iubitorule de oameni, slavă Ție".

Cei vînați sîntem noi creștinii, noi cei botezați în numele Tatălui, al Fiului și al Sfîntului Duh, în numele Sf. Treimi, noi cei îmbrăcați întru Hristos, cei împărtășiți cu sfintele taine ale Bisericii, prin care primim harul cel veșnic al Sfîntului Duh. Cu noi este Dumnezeu pînă la sfîrșitul veacurilor și cu noi sînt binefacerile harice ale Sfîntului Duh „care de-a pururi a fost și este și va fi... viață și de viață făcător, lumină și de lumină dătător, însuși bun și izvor de bunătate, Duhul înțelepciunii, al înțelegerii, drept, înțelegător, stăpînitor, curățitor de greșale, foc din foc purcezător, grăitor prin proroci, lucrător, împărțitor de daruri" (din stihirile Penticostarului).

Dacă acest Duh este mereu cu noi și își revarsă fără zgîrcenie harul Său peste noi, chemindu-ne pe toți să ne împărtășim din El, atunci de ce noi să-i întoarcem spatele? De ce să nu ne îndulcim de bunătăți duhovnicești care ne pot schimba întristarea vieții în bucurie? De ce să nu primim binefacerile care nasc fericirea atît aici pe pămînt, cît și dincolo în ceruri. Ni se dă viață; de ce să nu apărăm această viață, sporindu-o duhovnicește și trupește? Nu este numai o simplă chemare, ci o poruncă: „...înmulțindu-vă umpleți pămîntul și-l stăpîniți" (Facere 1, 28) și iarăși: „Fiți desăvîrșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvîrșit este" (Matei 5, 48). La moarte și la ucidere de frați ne îndeamnă numai vrăjmașul vieții — diavolul — iar cei care îl ascultă sînt slugile lui supuse. Duhul ne dă lumină; să fim deci fii ai luminii în care se săvîrșește tot lucrul bun, căci întunericul este dușmanul luminii și cel ce umblă întru întuneric, este potrivnic lucrurilor bune. Izvorul bunătăților tot la El este. Să cerem în rugăciune harul Duhului Sfînt, ca pogorînd de sus peste munca noastră pașnică și bine intenționată, să dea roade binecuvîntate de care să ne bucurăm din plin. Înțelepciunea, înțelegerea și dreptatea sînt necesare astăzi mai mult ca oricînd; le găsim tot în Duhul Sfînt, trebuie numai să începem a le căuta și atunci pe pămînt va coborî o parte din armonia cerească.

Nu trebuie să întîrziem a cere binefacerile Duhului Sfînt. Astăzi, cînd El se pogoară peste noi, cei ce sîntem urmașii în cuget și în lucrare ai Apostolilor, toți împreună, slujitori ai altarului și credincioși ai Bisericii noastre strămoșești, să ne folosim din plin de darurile care ni se împart, ca prin ajutorul lor și prin munca noastră, să transpunem pe pămîntul țării noastre un colț din raiul mult dorit.

Sărbătoarea Cincizecimii sau a Pogorîrii Duhului Sfînt se mai numește Rusalii, numire pe care poporul nostru a moștenit-o de la strămoșii noștri romani, care la sărbătoarea „Rosalia" o serbau pe zîna Flora, cea care dădea viață vegetației pămîntene. Cam în același timp creștinii serbau ziua pogorîrii Duhului Sfînt cel de viață dătător, de aceea în bisericile creștine s-a păstrat obiceiul de a se împărți credincioșilor plante tinere: frunze de nuc, flori, iarbă verde, snopi mici de grîu, toate acestea fie ca simbol al vieții și al darurilor care izvorăsc din Sfîntul Duh, fie ca simbol al limbilor de foc ce s-au coborît peste Apostoli.

Prin Sf. Taine și prin rugăciune primim harul Sfîntului Duh, iar prin munca noastră continuă, prin rîvna și lucrarea celor bune acest har dă roade bogate. Să împletim dar munca noastră cu rugăciunea și împlinirea faptelor bune pentru ca să putem mărturisi cu conștiința curată de Sf. Rusalii: „Văzut-am lumina cea adevărată, primit-am Duhul cel ceresc, aflat-am credința cea adevărată, nedespărțitei Sfintei Treimi închinîndu-ne, că aceea ne-a mîntuit pre noi".

Pr. *V. Bunea*

De aceea, toți credincioșii este bine să participe la această vecernie a Rusaliilor, la această dumnezeiască slujbă, care e un mîngîietor izvor de reînnoire duhovnicească și de adevărată viață în Hristos.

Arhid. Prof. *I. Zăgrean*

Sărbătorirea în Arhiepiscopia Sibiului

(Urmare din pag. 2)

Pentru meritele sale pe teren economic, social, cultural și mai ales duhovnicesc, este chemat în postul de vicar la Mitropolia Moldovei, pe data de 1 aprilie 1945.

După trecerea la Domnul a mitropolitului Irineu Mihălcescu, Marele Colegiu Electoral Bisericesc îl alege Mitropolit al Moldovei, la 14 noiembrie 1947. În 1948 devine locțiitor de Patriarh, calitate pe care o deține abia cîteva luni, căci la 24 mai Marele Colegiu Electoral alegîndu-l Patriarh, este instalat în 6 iunie la cîrma Bisericii Ortodoxe Române".

In continuare, P. C. prof. N. Neaga a insistat asupra principalelor realizări în toate sectoarele de activitate, de la marele act al „Reîntregirii bisericești", lupta pentru pace și propășirea omului etc., pînă la restaurarea de biserici și mînăstiri, casele sanatoriale și de odihnă înființate pentru slujitorii altarelor și soțiile lor s. a., realizări care însoțesc luminos strădaniile P. F. Părinte Patriarh.

Un număr de 6 studenți au citit, din „Apostolat Social", texte reprezentative, programatice ale P. F. Sale.

Acest program festiv a fost înfrumusețat deasemenea și prin executarea — de către corul studenților, condus de P. C. prof. Gh. Șoima — unor frumoase bucăți corale, ca de pildă „Taina creștinătății", „Imnul nopții" de Beethoven, „Dragă-mi este țara mea" de Gh. Șoima ș. a.

Acest eveniment aniversar din viața Bisericii noastre a fost cinstit și în parohiile și mănăstirile din Arhiepiscopie, Duminică, 9 iunie a. c., prin săvîrșirea de doxologii și cuvîntări ocazionale, rostite de C. preoți și axate pe activitatea bogată a P. F. Patriarh Justinian.

Toate aceste manifestări, încrestate pe scurt aici, au constituit, pentru preoții și credincioșii noștri, încă un prilej de mărturisire a credinței strămoșești, de dragoste față de Biserica străbună, față de Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, față de Patria noastră scumpă.

Rep.

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA ASTRA
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 iulie 1968 Nr. 25—26

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Inalți oaspeți la Sibiu

Împlinirea, în 6 iunie a.c., a 20 de ani de la înscăunarea Prea Fericitului Patriarh Justinian a prilejuit, după cum știm, participarea la această sărbătorire a reprezentanților Bisericilor Ortodoxe surori, în frunte cu Sanctitatea Sa Patriarhul Benedictos al Ierusalimului sau al Locurilor Sfinte, precum și reprezentanți ai Bisericilor care sînt încadrate în Consiliul Ecumenic al Bisericilor, ceea ce a dovedit prețuirea deosebită de care se bucură Biserica noastră peste hotare, în frunte cu Întîistătătorul ei.

Pentru a cunoaște mai bine Biserica și poporul nostru, participanții la această frumoasă prăznuire s-au răspîndit prin țară, vizitînd centre mitropolitane și eparhiale.

Așa se face că Rusaliile din acest an au avut o strălucire deosebită la Centrul nostru arhiepiscopesc din Sibiu. Aceasta, pentru că am fost vizitați de delegați a trei Biserici Ortodoxe surori de peste hotare. Astfel, în prima zi de Rusalii cît și a doua zi, Centrul arhiepiscopesc, în frunte cu Î. P. S. Mitropolit Nicolae, a avut bucuria de a găzdui reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Gruzine în frunte cu Întîistătătorul ei, P. F. Patriarh-Catolicos Efrem II al Gruziei, ai Bisericii Ortodoxe Finlandeze în frunte cu Întîistătătorul ei, Î. P. S. Arhiepiscop Paavali al Finlandei, iar luni, a doua zi de Rusalii, reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe Bulgare și anume: P. S. Episcop Ștefan al Glaviniței și P. S. Episcop Varlaam al Stobiei.

Cum potrivit remarca, cu acest prilej, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, „niciodată n-au fost prezente (la Sibiu) atîtea fețe înalte ale atîtor Biserici Ortodoxe surori, această prezență constituind un fapt unic *în istoria Catedralei noastre".*

Specificăm că, printre alte persoane oficiale, Înalții oaspeți au fost însoțiți și de P. S. Teofil al Clujului și P. S. Valerian al Oradiei.

De aceea, Duminică 9 iunie 1968, Pogorîrea Duhului Sfînt fiind, Sf. Liturghie arhierească a fost săvîrșită de P. F. Patriarh-Catolicos Efrem II al Gruziei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, Î. P. S. Arhiepiscop Paavali al Finlandei și P. S. Episcopi Teofil al Clujului și Valerian al Oradiei, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi.

Îmbrăcată în verdeață de mesteacăn, potrivit obiceiului în părțile Sibiului, Catedrala mitropolitană cît și credincioșii adunați în număr mare au întîmpinat Înalții oaspeți cu dragoste și bucurie.

În timpul Sf. Liturghii, la priceasnă, a predicat P. S. Valerian *al Oradiei, despre Pogorîrea Duhului Sfînt și despre cele șapte daruri ale Sf. Duh, arătînd, printre altele, cum Dumnezeu, în marea Sa iubire de oameni, ne-a dat tot ceea ce ne este nouă necesar pentru dobîndirea mîntuirii, desăvîrșirii, fericirii veșnice și vremelnice. Dumnezeu este unul în ființă dar întreit în Persoane: Dumnezeu-Tatăl, cunoscut nouă mai mult ca Creator al lumii: Dumnezeu-Fiul, cunoscut mai mult ca Mîntuitor și Judecător, și Dumnezeu-Duhul Sfînt, cunoscut mai mult ca Plinitorul, ca Vistierul tuturor bunătăților.*

„Duhul lui Dumnezeu este duhul comunicării, bazat pe iubire. Darul înțelegerii este temelia armoniei sociale" — spune P. S. Sa.

După ce se ocupă de Pogorîrea Duhului Sfînt precum și de cele șapte daruri ale Duhului Sfînt, P. S. Valerian încheie prin cîteva concluzii din care reținem lucrarea Mîntuitorului Iisus Hristos în Biserică, precum și îndemnul către credincioși de a face fapte bune, care, alături de credința noastră dreaptă, ne vor sta ca mărturie înaintea Dreptului Judecător.

După Sf. Liturghie a vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, exprimînd, printre altele,*

În fața Catedralei, Duminică, prima zi de Rusalii, după Sf. Liturghie. De la stînga la dreapta: P. S. Episcop Valerian al Oradiei, Î. P. S. Arhiepiscop Paavali al Finlandei, P. F. Patriarh-Catolicos Efrem II al Gruziei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și P. S. Episcop Teofil al Clujului

„deosebita bucurie" de a primi „în sfînta noastră Catedrală și să slujim împreună reprezentanți ai Bisericii din Gruzia și Finlanda". „Prezența Prea Fericirii Sale Patriarhului-Catolicos Efrem II al Gruziei și a Î. P. S. Arhiepiscop Paavali al Finlandei se datorește mai întîi faptului că în săptămîna aceasta, la 6 iunie, Biserica noastră a sărbătorit împlinirea a 20 de ani de la înscăunarea Prea Fericitului nostru Patriarh Justinian" —, Î. P. S. Nicolae mulțumind P. F. Patriarh Justinian pentru acest prilej, precum și „Înalților oaspeți pentru că au binevoit să ne cinstească cu prezența lor".

Î. P. S. Sa descrie apoi călătoria de la București la Sibiu, cu popasuri la mănăstirea Sinaia, biserica Sf. Nicolae-Schei (Brașov), biserica Neagră din Brașov, Poiana Brașovului, biserica lui Brîncoveanu din Făgăraș, unde se găsește „o cruce lucrată de mitropolitul Antim Ivireanul", biserica din Vișteа de Jos, oaspeții mărturisindu-și impresiile deosebite în urma celor văzute pe acest traseu. Î. P. S. Sa face, în continuare, cîte o scurtă prezentare a legăturilor Bisericii noastre cu Biserica Ortodoxă Gruzină, momentul cel mai important al relațiilor dintre aceste două Biserici fiind legat de Antim Ivireanul, originar din Gruzia, precum și a legăturilor cu Biserica Ortodoxă din Finlanda.

„Vedeți dar, iubiți credincioși, spune în încheiere Arhipăstorul nostru, cît de frumoasă este această înfrățire, această comuniune dintre reprezentanții Bisericilor Ortodoxe. Ce minunat lucru este să putem primi astăzi pe reprezentanți ai Bisericilor Gruziei și Finlandei, iar mîine ai Bisericii Bulgare, ieri avînd pînă la Brașov și reprezentanți ai Bisericii anglicane. În felul acesta, preamărim cu toții pe Domnul nostru Iisus Hristos, care îmbrățișează pe toți cei ce cred în El . . . Rog pe bunul Dumnezeu ca darurile Sf. Duh, limbile Lui ca de foc să se reverse și în inimile noastre, ca să fie tot mai înflăcărate în dragoste tot mai lucrătoare pentru propășirea Sf. noastre Biserici și a Patriei noastre scumpe, pentru pacea a toată lumea și înfrățirea tuturor popoarelor".

A vorbit apoi P. F. Patriarh-Catolicos Efrem II *al Gruziei, care de la început mărturisește că „eu sînt încredințat că binecuvîntarea lui Dumnezeu este cu prisosință asupra țării și pămîntului vostru. Despre aceste minunate frumuseți naturale și bogății ale țării voastre eu m-am încredințat deplin". De altfel, după cum spunea Prea Fericirea Sa, țara noastră este cunoscută poporului gruzin încă cu veacuri în urmă, „prin fiul nostru legitim Antim Ivireanu, care ne-a luminat asupra țării voastre. Ea este cunoscută și prin dragostea și legăturile prietenești care există între poporul român și poporul gruzin. De aceea mă simt în mijlocul Dvs. ca și în mijlocul credincioșilor mei".*

Sentimente de prețuire mărturisește Prea Fericirea Sa și față de Biserica Ortodoxă Română, pe care o consideră drept „o mare Biserică".

După ce subliniază primirea frumoasă de care s-a bucurat în țara noastră și după ce arată că vizita Prea Fericirii Sale constituie „un răspuns" la vizita pe care Prea Fericitul nostru Patriarh Justinian a făcut-o cu ani în urmă în Gruzia, P. F. Patriarh-Catolicos Efrem II încheie: „Sînt adînc impresionat de slujba pe care am făcut-o astăzi împreună în această minunată catedrală. Este pentru mine deosebit de plăcut să văd un mitropolit atît de ospitalier ca Mitropolitul Nicolae.

În semn de recunoștință pentru Î. P. S. Voastră, de pe tronul Sfintei Biserici a Gruziei Vă rog să primiți, Î. P. S. Mitropolit Nicolae, această înaltă distincție a ordinului Sf. Gheorghe purtătorul de biruință, ca și el să Vă fie ocrotitor în misiunea pe care o desfășurați".

Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a mulțumit călduros pentru distincția primită din partea Întîistătătorului Bisericii Ortodoxe Gruzine.

Cuvînt plin de căldură a rostit și Î. P. S. Paavali, *Arhiepiscopul Finlandei, care după ce felicită pe credincioși de marea sărbătoare a Pogorîrii Duhului Sfînt, cînd Apostolii au început să vorbească în diferite limbi, arată că „și aici, în această sf. Catedrală, și noi am ascultat Sf. Liturghie în diferite limbi. Dvs. ați ascultat Sf. Liturghie în limba poporului român, pe care o iubiți, în limba gruzină, în limba finlandeză și în limba slavonă. Dar nu în aceasta constă minunea că Dvs. ați ascultat Sf. Liturghie în diferite limbi, minunea lui Dumnezeu este aceasta că noi, care am venit din diferite țări, ne-am unit în același Duh Sfînt, care i-a unit și pe Sfinții Apostoli în ziua Pogorîrii Duhului Sfînt. Sînt și alte Biserici creștine, care, în același duh, în aceeași credință, îl preamăresc pe Domnul nostru Iisus Hristos și toți credincioșii așteaptă minunea cînd bunul Dumnezeu ne va uni pe toți în jurul unui Sf. Potir. Comuniunea tuturor creștinilor este cea mai deplină dragoste care poate mărturisi, în toată plinătatea, pe Duhul Sfînt.*

În fața omenirii se ridică astăzi probleme mari și grele. De aceea, trebuie ca toți să ne unim în același duh și în aceeași credință", îndeamnă Î. P. S. Sa.

„Eu vin dintr-o țară îndepărtată, de la Nord, Finlanda, și din toată inima, în numele Bisericii Ortodoxe de acolo, vă aduc binecuvîntarea noastră și a bunului Dumnezeu.

Sînt fericit că, întorcîndu-mă la mine acasă, voi putea istorisi credincioşilor noştri despre credinţa puternică, despre mărirea Bisericii Ortodoxe Române", spune în încheiere Î. P. S. Arhiepiscop Paavali, mulţumind lui Dumnezeu pentru această bucurie, P. F. Patriarh Justinian cît şi Î. P.S. Mitropolit Nicolae „pentru cuvîntul de salut, pentru dragostea pe care ne-a arătat-o şi cu acest prilej, precum şi în toate împrejurările în care am fost împreună".

În după masa aceleiaşi zile, Înalţii oaspeţi au făcut o vizită Institutului Teologic Universitar din Sibiu. Cu acest prilej, P. C. rector S. Vlad *a făcut un scurt istoric al Institutului, vorbind totodată şi despre Biserica Ortodoxă din Gruzia şi Biserica Ortodoxă din Finlanda, iar corul studenţilor a susţinut un frumos concert, constînd din bucăţi religioase şi patriotice.*

La sfîrşit au vorbit Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *subliniind că această vizită „va fi înscrisă cu litere de aur în filele istoriei acestui Institut" şi „în sufletele şi în inimile profesorilor şi studenţilor"; P. F. Patriarh-Catolicos* Efrem II *al Gruziei „despre fineţea şi sufletul mare al poporului român", despre Antim Ivireanul, despre chemarea studentului teolog (care este asemănat cu o luminare aprinsă) etc., cît şi Î. P. S. Arhiepiscop* Paavali *al Finlandei despre traducerea unor cărţi teologice româneşti în limba finlandeză, despre legăturile dintre ţările noastre, care se întăresc tot mai mult, despre cîntarea bisericească etc.*

Seara, la grupul oaspeţilor s-au mai adăugat P. S. Episcopi Ştefan şi Varlaam din R. P. Bulgaria.

De aceea, luni 10 iunie, a doua zi de Rusalii, în Catedrala mitropolitană Sf. Liturghie a fost săvîrşită de Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop Ştefan al Glavinitei, P. S. Episcop Varlaam al Stobiei şi P. S. Episcop Teofil al Clujului, înconjuraţi de un sobor de preoţi şi diaconi. În prezenţa unui mare număr de credincioşi, Sfînta Liturghie s-a desfăşurat solemn, răspunsurile fiind date, ca şi în prima zi de Rusalii, de corul mixt al Catedralei.

La predicasnă a predicat P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, *care tălmăceşte bucuria praznicului Cincizecimii, dublată de prezenţa unor rari şi înalţi oaspeţi. De altfel, această bucurie este a întregii Biserici Ortodoxe Române, pentru că „noi am întins o mînă caldă de colaborare tuturor Bisericilor din lume".*

În continuare, P. C. Sa descrie praznicul Pogorîrii Duhului Sfînt aşa cum s-a petrecut el în urmă cu 19 veacuri în Ierusalim, subliniază faptul că Rusaliile din acest an reprezintă şi un an de arhipăstorire al Î. P. S. Mitropolit Nicolae, precum şi faptul că a doua zi de Rusalii este „ziua de hram a sf. noastre Catedrale", încheind cu îndemnul: „Precum Sf. Apostoli s-au umplut de Duhul Sfînt pentru a propovădui pe Hristos cel înviat, aşa şi noi să ne curăţim prin puterea Duhului Sfînt, săvîrşind acte de credinţă, de evlavie, de dragoste între oameni".

O amplă cuvîntare a rostit apoi, la sfîrşitul Sf. Liturghii, Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *din care reţinem: „În ziua de azi sărbătorim hramul Catedralei mitropolitane din Sibiu: Sf. Treime. Acest hram nu este numai din 1906, cînd s-a zidit această Catedrală, ci el este hramul Mitropoliei Ardealului, de la începutul ei pînă astăzi. De aceea, oriunde a fost reşedinţa acestei mitropolii, catedrala mitropolitană a purtat hramul Sf. Treimi. Astfel, Catedrala mitropolitană de la Alba-Iulia, pe care a înălţat-o Mihai Viteazul ca simbol al unităţii naţionale a românilor de pretutindeni, avea ca hram Sf. Treime. Catedrala din Blaj are şi ea hramul Sf. Treimi. Iată deci, cum prin unitatea hramului s-a mărturisit şi după despărţirea în două Biserici româneşti, unitatea noastră în aceeaşi credinţă, în aceeaşi mitropolie care a stat sub ocrotirea Sf. Treimi".*

În continuare, Î. P. S. Sa se ocupă de unitatea în multiplicitate, pe care o găsim atît în Sf. Treime, cît şi în toată creaţiunea, în toate legile rînduite în Univers şi care grăiesc despre prezenţa Ziditorului „în totul şi în toate". „Dacă aceasta este lucrarea lui Dumnezeu în general în lume, atunci lucrarea Lui este mai vie şi mai plină de putere spirituală în Biserică. Prin natură ne înălţăm la Creatorul, prin Biserică ne unim cu Iisus Hristos, în Duhul Sfînt revărsat în Biserica Lui. Cel ce-l iubeşte pe Hristos, zice Sf. Apostol Pavel, devine un duh cu El. Hristos care este prezent pe Sf. Altar, prin Duhul Sfînt, se revarsă în noi, ne înnoieşte şi ne face să mergem pe calea dragostei . . . Pentru că Dumnezeu de aceea a făcut pe om ca să privească în sus, spre nemărginire, ca să fie mereu nemulţumit de ceea ce este, de stadiul moral la care a ajuns şi să tindă cît mai sus, depăşindu-se mereu".

„Lucrarea Sf. Treimi se vede şi în istoria poporului român. Noi românii eram împărţiţi în trei provincii şi totuşi eram una. Unitatea în legea strămoşească, în limbă şi în năzuinţi a fost temelia de pe care Mihai Viteazul a putut străfulgera peste veacuri chipul unităţii noastre naţionale, temelia pe care s-a făcut unitatea din 1918 şi s-a desăvîrşit astăzi.

moasă şi vestită mănăstire de la noi, marele fiu al poporului bulgar, Dimitrov, a declarat că dacă n-ar fi fost Biserica Bulgară, dacă n-ar fi fost mănăstirile, n-ar fi existat un anumit progres social, n-ar fi existat patria în care sîntem uniţi cu toţii.

Tresăltăm de bucurie că la binecuvîntarea P. F. Patriarh Justinian şi la invitaţia Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului sîntem aici în mijlocul Dvs. şi am putut ridica rugăciuni împreună în această frumoasă catedrală".

În faţa mormîntului mitropolitului Nicolae Colan din Răşinari, luni, a doua zi de Rusalii, după masă. De la stînga la dreapta: P. S. Episcopi Ştefan al Glaviniţei şi Varlaam al Stobiei, C. pr. N. Neaga, Î. P. S. Arhiepiscop Paavali al Finlandei, P. F. Patriarh-Catolicos Efrem II al Gruziei şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

La praznicul acesta am avut bucuria să primim oaspeţi scumpi; ieri am slujit împreună cu P. F. Patriarh-Catolicos Efrem II al Gruziei şi Î. P. S. Arhiepiscop Paavali al Finlandei, iar azi slujim împreună cu P. S. Episcopi Ştefan şi Varlaam ai Bisericii Ortodoxe Bulgare, care ne aduc salutul Sanctităţii Sale Patriarhului Chiril, care este prezent la Bucureşti la sărbătorirea P. F. Patriarh Justinian şi este sufleteşte alături de noi". Î. P. S. Mitropolit Nicolae mulţumeşte Înalţilor oaspeţi pentru împreună slujire, în încheiere rugînd pe Dumnezeu „să reverse peste noi darurile Sale, să ne ajute să ne împlinim datoria faţă de Patrie şi de Biserică, faţă de omenirea întreagă, ca astfel Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt să se preamărească în vecii vecilor".

Despre cinstirea Sf. Treimi a cuvîntat şi P. S. Episcop Teofil *al Clujului, spunînd, printre altele, că „mai presus de toate cinstim Sf. Treime, cînd lăsăm pe Dumnezeu să se sălăşluiască în sufletele noastre . . . Mîntuitorul ne făgăduieşte, la Ioan 14, că dacă iubim pe Dumnezeu şi păzim cuvîntul Lui, atunci Sf. Treime se sălăşluieşte în noi".*

„Dar Dumnezeu nu ne face silă, ci ne solicită: „Iată stau la uşă şi bat . . .", adică Dumnezeu stă la uşa inimilor noastre şi cere intrare. Ca Dumnezeu ar putea forţa intrarea, dar El respectă libertatea omului, care este coroana făpturilor Sale".

P. S. Sa arată, în continuare, că prin săvîrşirea de păcate, mai ales „păcate de moarte, atunci întoarcem spatele lui Dumnezeu-Tatăl, supărăm pe Sf. Duh şi Sf. Treime nu mai poate sălăşlui în noi". De aceea, chemarea Rusaliilor este „să urgisim păcatul, să evităm lucrurile care spurcă pe om: hulele, furtişagurile, desfrînările ş.a." Deci, aşa cum ne îngrijim de ţinuta noastră fizică atunci cînd ieşim pe stradă — spune în încheiere P. S. Episcop Teofil — la fel, şi mai mult decît atît, să ne îngrijim şi de ţinuta noastră sufletească, ferindu-ne de orice ne întinează fiinţa.

A vorbit apoi P. S. Episcop Ştefan *al Glaviniţei (Biserica Ortodoxă Bulgară), care mărturiseşte, printre altele, că „am venit în ţara Dvs. ca oaspeţi ai Bisericii Ortodoxe Române cu deosebită plăcere şi bucurie, pentru că între cele două Biserici ale noastre au existat în trecut şi există mai ales astăzi legături frăţeşti. Aşa precum Biserica Ortodoxă Română s-a îngrijit totdeauna de poporul ei, tot aşa şi Biserica Ortodoxă Bulgară s-a îngrijit de poporul bulgar şi a fost păstrătoarea conştiinţei naţionale a acestui popor".*

„În 1946, cu ocazia unor mari serbări naţionale în incinta Mănăstirii Rila, cea mai fru-

După ce se ocupă de semnificaţia prăznuirii Sf. Treimi, arătînd că dragostea stă la baza guvernării lumii, dar că există încă şi multă răutate, P. S. Episcop Ştefan încheie cu cuvintele: „Toţi avem datoria să ne rugăm să se pogoare şi peste noi Sf. Duh, să ne conducă la ideea că toţi trebuie să trăim frăţeşte, în pace şi niciodată să nu mai fie război".

A vorbit de asemenea şi P. S. Episcop Varlaam *al Stobiei (Biserica Ortodoxă Bulgară), care se ocupă, cu deosebire, de sensul întrupării Mîntuitorului Iisus Hristos, văzînd în imnul ingeresc din noaptea sfîntă a Naşterii: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu . . ." „întreaga datorie a omului de a iubi pe Dumnezeu şi pe aproapele său ca pe sine însuşi. În acest imn este pus, de asemenea, idealul omului de a creşte mereu duhovniceşte, de a se desăvîrşi, de a înmulţi această dragoste care pe toate le biruieşte . . ."*

Ocupîndu-se, în continuare, de dragostea creştină, descrisă atît de frumos de Sfîntul Apostol Pavel, P. S. Sa arată că această dragoste „ne obligă să fim urmaşi adevăraţi ai lui Iisus Hristos, ne leagă pe toţi unii de alţii", ajutîndu-ne „să înlăturăm orice bariere, orice discriminări dintre oameni, să purtăm sarcinile unii altora, să înlăturăm dintre noi toate neînţelegerile. Numai în acele inimi în care dragostea pentru toţi şi-a făcut lăcaş şi în care pacea a sălăşluit, numai în acelea poposeşte Hristos".

Accentuînd faptul că pacea este o poruncă majoră a zilelor noastre, P. S. Episcop Varlaam încheie cu îndemnul de a lăsa „în sufletele noastre să pătrundă razele binefăcătoare ale păcii adevărate, care trebuie să fie totdeauna în inimile noastre şi să împlinească chemarea lui Hristos: „Fericiţi sînt făcătorii de pace . . ."

Către vecernie în aceeaşi zi, Înalţii oaspeţi, însoţiţi de I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, au descins la Răşinari, vizitînd cu deosebire biserica mare din această fruntaşă comună, precum şi mormintele mitropoliţilor A. Şaguna şi N. Colan, fiind întîmpinaţi de o mulţime de credincioşi îmbrăcaţi în frumoasele noastre costume româneşti.

Marţi, 11 iunie, petrecuţi de Consiliul Arhiepiscopesc şi profesori ai Institutului Teologic, Înalţii oaspeţi, însoţiţi de Arhipăstorul nostru, au plecat spre Valea Oltului, urmînd să viziteze alte centre episcopeşti şi monumente bisericeşti din Patria noastră.

Atît pentru oaspeţii care au plecat cu frumoase impresii de pe plaiurile sibiene, cît şi pentru credincioşii care le-au ascultat cuvîntul, această înaltă vizită a constituit nu numai o mare bucurie duhovnicească, ci şi un potrivit prilej de încălzire în dragostea lui Iisus Hristos-Domnul nostru, de înfrăţire între popoare, de pace în lume.

T.R.

CHEMAREA

Consiliului Ecumenic al Bisericilor de la Geneva, cu privire la Adunarea generală de la Uppsala

Adresăm această chemare Bisericii Ortodoxe Române, în calitatea ei de membră a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, care își ține cea de a patra Adunare Generală la Uppsala, în Suedia, între 4 și 19 iulie din acest an. Cu acest prilej, Biserica Ortodoxă va fi prezentă alături de alte Biserici cu tradiții creștine foarte diferite, din țări și neamuri diferite.

La această Adunare creștină, Bisericile își vor putea împărtăși din experiența lor, căutînd împreună să urmeze voii lui Dumnezeu în aceste vremuri. Sîntem convinși că numai în unire Bisericile vor putea răspunde sarcinilor ce le revin în aceste timpuri. Și numai în unire unele cu altele, Bisericile creștine vor putea să reînnoiască străduaniile lor spre unitate și spre mărturisirea lor față de Iisus Hristos, atît în viața personală a credincioșilor, precum și în viața lor cetățenească sub toate aspectele ei. In acest scop, Adunarea de la Uppsala va trebui să chibzuiască asupra felului cum vor putea Bisericile creștine să conlucreze în anii viitori.

Așadar, facem îndemnul să înălțăm rugăciuni către Dumnezeu, ca să reverse asupra celor care vor lua parte la această Adunare, cumințenie, dragoste și rîvnă, și să ajute ca această Adunare să-și ducă la bun sfîrșit lucrările sale.

Binecuvîntarea bisericii din Răzoare

In Duminica tuturor sfinților, 16 iunie 1968, I. P. S. Mitropolit Nicolae a săvîrșit binecuvîntrarea bisericii din parohia Răzoare, jud. Mureș.

Dimineața, la orele 9,30, Inaltul Ierarh — însoțit de P. C. părinte vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu și de P. C. păr. prof. Dr. Corneliu Sîrbu și Gh. Șoima — sosește în fața bisericii. Este primit de mulțime de credincioși în frunte cu un sobor de preoți.

Cuvîntul de „Bun venit!" îl rostește cu căldură P. C. prot. Iulian Macavei-Luduș, care exprimă marea bucurie a preoților și credincioșilor din Valea Mureșului de a vedea în mijlocul lor pe Inaltul Ierarh, arătînd totodată că parohia fruntașă Răzoare întîmpină împlinirea în acest an a 20 de ani de la Reîntregirea bisericească cu acest Sion înnoit și înfrumusețat.

Răspunzînd, I. P. S. Sa mărturisește multa bucurie cu care vine ca să binecuvînteze această biserică, care dovedește credința luminată și lucrătoare a preotului și a credincioșilor din Răzoare. „Dar credința voastră — continuă Inaltul Ierarh — nu se arată numai în viața voastră duhovnicească, ci și în munca pe care o desfășurați pe ogoare, pentru ca Patria noastră să fie tot mai înfloritoare, mai bogată și mai fericită". De încheiere, roagă pe bunul Dumnezeu să-și reverse darurile Sale asupra lor ca „viața noastră să fie tot mai frumoasă, tot mai plină de propășire, de lumină, de belșug, de bucurie și de pace".

După aceea, începe slujba de binecuvîntare a bisericii, precedată mai de dimineață de săvîrșirea utreniei și a sfințirii apei. In continuare, se slujește Sf. Liturghie arhierească în sobor, în cadrul căreia P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu rostește predica zilei. Mînecînd de la cuvintele: „Lăudat este Domnul întru sfinții Săi", P. C. Sa evocă mai întîi momentul primelor Rusalii, arătînd apoi că rod al puterii Sf. Duh sînt și mulțimea de sfinți, cărora Biserica le dedică — imediat după Rusalii — o zi de pomenire pentru toți: Duminica tuturor sfinților.

După ce aduce temeiuri biblice și raționale pentru cultul sfinților, încheie cu cuvinte de laudă la adresa răzorenilor.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, Inaltul Ierarh hirotesește întru protopresbiter pe P. C. prot. Iulian Macavei. Apoi P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu dă citire binecuvîntării arhierești, adresate — cu acest prilej — preotului (căruia i se acordă distincția de a purta brîu roșu), consiliului parohial și credincioșilor din Răzoare, în care se cinstesc vrednicia și străduaniile acestora în înnoirea și împodobirea bisericii lor.

Luînd cuvîntul, P. C. preot Gavriil Filip, parohul locului, adresează un însuflețit „Bun venit!" Inaltului Ierarh și apoi face o sumară

(Continuare în pag. 4)

Constantin Brâncuși

„Cu Brâncuși e Domnul"

Intre cele 200 întrebări care se pun, după o listă, candidaților la intrarea în corpul diplomatic din S.U.A., e și una despre sculptorul român: C, Brâncuși. Acest fapt nu poate decît să ne bucure, dar, în același timp, ne și obligă la o cît mai deplină cunoaștere a celor mai buni fii ai poporului nostru. Viața lui C. Brâncuși e un exemplu strălucit al forței irezistibile a vocației, ce se împlinește prin muncă neobosită la umbra „copacului perseverenței", iar, prin opera sa, un neîntrecut ambasador al spiritualității românești în lumea întreagă.

Este născut la 1875, la Hobița Gorjului, ca fiu al lui Nicolae Radu Brâncuși și al Mariei născută Diaconu. După mamă deci el era de neam preotesc. Un bunic al lui a fost ctitor și ostenitor la durarea bisericii de lemn din Hobița, ceea ce îl făcea pe sculptor să spună adesea: „moșii mei au durat biserici".

Cu o astfel de asecendență, nu-i de mirare că mama sa a dorit să-l vadă preot. Costache încă de la vîrsta de 5 ani a început să păzească mieii și gîștele, iar de la 7 ani a început să facă pe ciobanul la munte. La 11 ani, prins de un dor de ducă, pleacă la Tg. Jiu, unde „pe încercatele", intră la o boiangerie. Mama îl aduce înapoi, dar el fuge și se face „argățel" la un han din Slatina, de unde pleacă la Craiova și se angajă la restaurantul „Frații Spirtaru". După 2 ani trece la bodega lui I. Zamfirescu. Aici își desvălui prima dată talentul, făcînd o vioară, care a uimit pe clienți în așa măsură încît preotul Haiduc declară: „Cu Brâncuși e Domnul". Fiind orfan de tată și impunîndu-se prin talentul său, prin înțelegerea unor oameni, Brâncuși intră ca bursier la Școala de arte și meserii din Craiova. Făcu apoi o primă călătorie în străinătate la Viena. In timpul acestei călătorii, el s-a întreținut din ceea ce cîștiga, lucrînd într-un atelier de mobilă. După ce își vîndu partea de moștenire, urmă Școala de arte frumoase din București, după care plecă la Paris, pe jos, cu traista după cap, străbătînd: Ungaria, Germania, Elveția . . . Pe unde trecea vizita muzee, lucra în ateliere și astfel învăță tot ceea ce era nou. Nimic nu l-a putut opri din drumul său: nici comenzile ispititoare din țară și nici greutățile financiare cu care a fost confruntat în străinătate. La Paris urmă Școala de arte frumoase și suferi la început influența lui Rodin, de care se despărți totuși spunînd: „La umbra copacilor mari nu crește nimica".

La Paris s-a impus prin munca și dîrzenia sa. Acest „țăran principe", cum a fost numit de unii, de patriarh biblic, a dus o viață cumpătată, în toate, iar în ale mîncării un regim lacto-vegetarian. El susținea că asceza e indispensabilă în viață. Nu-i de mirare că a ajuns la vîrsta perfectă socotită de cei vechi: 9×9=81 ani. P. Neagoe într-un roman îl numește „Sfîntul din Montparnasse". Deși a trăit 53 ani la Paris, într-un centru cosmopolit, într-un loc unde se încrucișau tot felul de ideologii și credințe, totuși el nu s-a înstrăinat de tradițiile neamului său, ci în opera sa s-a inspirat din folclorul și stilistica populară română, transfigurînd-o. În casa unde locuia în Paris a păstrat atmosfera din lumea copilăriei lui, din patria sa, cu mobilier cioplit numai de mîna lui. S-a stins din viață în 16 martie 1957, fiind înmormîntat în cimitirul Montparnasse. Viața lui C. Brâncuși deci este instructivă pentru noi toți.

Ceea ce un poet a spus despre Horia, se potrivește și lui C. Brâncuși, firește pe altă coordonată, cu toate că și Horia a fost cioplitor în lemn și încă la biserici:

„Te-ai ridicat,
De jos,
Drept,
Pietros,
Viforos,
Țăran de cremene
Cum n-a fost altul să-ți semene!"

Opera lui C. Brâncuși e vastă, numărînd la 720 piese, din care multe se repetă, cum e Pasărea măiastră, pe care o cunoaștem în 29 versiuni. Opera sculptorului român a provocat multe discuții, iar interpretările ei sînt felurite. Ceea ce e în afară de orice discuție sînt două fapte unanim recunoscute:

a) el a revoluționat sculptura, punînd bazele sculpturii moderne; b) și opera lui e un amestec de arhaism cu modernism, avînd rădăcini adînci în folclorul și stilistica populară românească. La sfîrșitul școlii din Craiova, a lucrat un bust al împăratului Vitellius, modelat cu multă pătrundere psihologică. La București a lucrat „Ecorșeul" — „jupuind" statuia lui Antinous din Belvedere, dovedind o excepțională cunoaștere a anatomiei. La Paris a lucrat sub influența lui Rodin „Supliciul", reprezentînd bustul unui copil chinuit și „Orgoliul", un cap de fetiță. Din lucrările lui mai menționăm aici: bustul lui C. Davila, Somnul, Începutul lumii — un ou, Adam, Eva, Fiul risipitor etc. Vom insista puțin asupra a patru piese ale lui Brâncuși, care mai ales i-au dus faima peste țări și mări.

„Rugăciunea" *e prima lucrare care l-a făcut celebru. Ea e un monument funerar, comandat de o văduvă bogată pentru soțul ei care a fost așezat în cimitirul din Buzău. Brâncuși înfățișează figura statuară, sub chipul unui nud de femeie, care se roagă în genunchi pe mormînt. Ea e aidoma cu imaginea unei țărănci române, așa cum își amintea sculptorul că a văzut pe mama lui în Joia Mare, îngenunchind și făcînd semnul crucii pe mormînt în cimitirul din Hobița.*

„Cumințenia pămîntului" *e un idol-femeie — cu o expresie enigmatică, stă neclintită, dar îngrijată de capriciile naturii, așteptînd anotimpul să rodească.*

„Pasărea măiastră" *e altă lucrare majoră a lui Brâncuși, inspirată din bogăția spirituală a strămoșilor lui. Sculptorul a căutat un simbol al civilizației moderne și l-a aflat în imaginea unei păsări — simbolul zborului, care liberează omul de limitele materiei, imagine luată dintr-un basm românesc.*

„Coloana recunoștinței fără sfîrșit" *din Tg. Jiu, considerată „testamentul spiritual" al lui Brâncuși, simbolizează aspirația omului după infinit. E un ansamblu ridicat pentru comemorarea eroilor căzuți în primul război mondial. Evident că acest complex, numai în corelație cu catedrala ort. primește un caracter votiv și e un monument pentru cultul eroilor. În întreaga lucrare e o criptogramă, cu alegorii și simboluri. Astfel din moarte, sculptorul a făcut o nuntă — cum făcuse și poporul în baladă, — iar din arcul de triumf —poarta victoriei, o poartă a sărutului. Poarta sărutului are 8 stîlpi alipiți de o parte și alta și susține o arhitravă de forma unei lăzi țărănești. Stîlpii sînt atît de simplificați, încît abia profilurile ochilor mai sugerează un element uman. Cina celor 12 apostoli, a fost transformată în o masă a tăcerii, a celor aleși pentru ospățul nunții. Nu sînt 13 scaune, ci 12, lipsește probabil Iuda — tradarea. Coloana înaltă de 30 m. e luată tot din arta populară. La bisericuța de lemn din Hobița, stîlpii sînt ciopliți asemănător ca la coloană. „Coloana fără sfîrșit ritmată vertical de acei octaedri trunchiați, cu muchile ușor rotunjite, capătă, privită de la diferite distanțe, și în diferite lumini, o fabuloasă varietate de forme. Nu e vorba numai de splendida ei profilare în spațiu, ci de o forță expresivă aproape cu caracter magic. De felul cum se înalță sau se micșorează — datorită mișcării privitorului — elementele sau modulele ei, coloana capătă variate înfățișări. Dacă te apropii de ea, alipindu-te, și privești în sus, muchile ei par șiruri de cristale, alteori creste proeminente de munți, alteori pare o imensă „scară celestă". Mai surprinzător încă — din alte distanțe și unghiuri de vedere — coloana pare o procesiune verticală de cariatide de oameni care se înalță spre cer, unul în cîrca altuia, iar alteori o suprapunere de urcioare țărănești, de păsări stilizate" (P. Comarnescu).*

S-a spus pe bună dreptate că C. Brâncuși are marele merit că „a introdus particularitatea sufletului românesc în contemporaneitatea mondială" și a ajuns la o glorie universală, dovadă că într-adevăr Domnul a fost cu el.

Lucrări ale lui C. Brâncuși se găsesc în mari muzee ale lumii, numele lui fiind cinstit de toți cei ce-l cunosc și, cu el, neamul din care face parte.

A. Radu

Binecuvîntarea bisericii din Răzoare

(Urmare din pag. 3)

dare de seamă, în care prezintă istoricul bisericii din Răzoare și lucrările de înnoire și de împodobire a acesteia, care au început în 1964 și s-au terminat în 1967, costînd suma de lei 138.025. După ce scoate în relief jertfelnicia credincioșilor pentru această realizare, aduce mulțumiri lui Dumnezeu și declară I. P. S. Sale: „Lucrările de față le dedicăm împlinirii în acest an a două decenii de la istoricul act al Reîntregirii Bisericii strămoșești din Ardeal. Cu mulțumire vă putem încredința că toți credincioșii — fără excepție — din această parohie sînt — de la unificarea Bisericilor ardelene — buni fii ai Sfintei noastre Biserici Ortodoxe".

Mulțumește tuturor celor ce i-au stat în ajutor și în mod cu totul deosebit credincioșilor săi, în frunte cu consiliul parohial, care „cu dragoste eroică au dus lupta pînă la capăt".

Vorbește apoi *I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului,* care rostește un cuvînt de învățătură și de îndemn. Pornind de la sublinierea roadelor bogate ale Sf. Duh, arată cum aceste roade s-au revărsat din plin și asupra Bisericii noastre strămoșești, care a fost împodobită de cununa unor sfinți români, între care se înșiruie și sfinții Transilvaniei. În continuare, scoate în evidență vechimea creștinismului nostru, care a primit numirea de „lege românească", precum și rolul binecuvîntat pe care l-a desfășurat Biserica strămoșească în istoria poporului românesc: „În trecut „legea românească", Biserica noastră strămoșească ne-a fost scut de apărare, factor de unitate, izvor de cultură și progres". Cît privește prezentul, I. P. S. Sa remarcă cu satisfacție: „Avem bucuria să mărturisim că marile idealuri, pentru care a luptat poporul nostru și Biserica sa, s-au împlinit. Azi țara noastră este liberă, independentă și-și făurește o viață de progres și fericire. Ne bucurăm și sîntem mîndri că numele țării noastre strălucește cu fală pe tot întinsul pămîntului".

Drept aceea, „se cuvine să ne întărim unitatea noastră în credință, în legea strămoșească. Dacă astăzi porunca cea mai mare a poporului nostru este unitatea, să mergem în pas cu poporul nostru! Numai așa ne putem înălța tot mai sus pe culmile progresului și civilizației".

Arătînd apoi cu exemple concrete recente legăturile pe care le are Biserica noastră cu celelalte Biserici din țară și de peste hotare, încheie punînd în plină lumină vrednicia preotului și a credincioșilor din Răzoare și îndemnîndu-i să viețuiască mai departe în aceeași armoniasă colaborare, precum și să cerceteze regulat frumoasa lor biserică, împodobind-o și cu prezența lor.

La agapa frățească, au vorbit mai întîi C. preoți Napeu Gh.-Mihești de Cîmpie, Voinea C-tin-Sălcud și Pintea Ilie-Zaul de Cîmpie, care au scos în relief fie înălțarea sufletească produsă de praznicul sfințirii acestei biserici, fie vrednicia preotului și a credincioșilor din Răzoare.

Evocînd momente din toamna anului 1948, cînd a participat activ la acțiunea de reîntregire a Bisericii strămoșești, C. pr. Șarlea Ioan-Sărmaș declară totodată că nu se poate descrie dragostea și loialitatea credincioșilor de pe aceste meleaguri față de I. P. S. nostru Mitropolit al Ardealului, precum și că „nu există credincios în aceste părți care să nu lucreze din tot sufletul pentru progresul țării noastre".

Adresîndu-se I. P. S. Sale, C. pr. Alexandru Bogdan-Pogăceaua mărturisește că credincioșii din acele părți au dorit foarte mult să cunoască pe Înaltul Ierarh și acum sînt nespus de mulțumiți că au prilejul să-l vadă între ei.

P. C. prot. Iulian Macavei spune între altele: „Sînt fericit că am putut prezenta o situație ortodoxă în această Vale a Mureșului, care a revenit la Biserica Ortodoxă. Cîmpia Mureșului a fost, este și va fi ortodoxă!"

Exprimîndu-și bucuria de a participa la această sărbătoare, P. C. vicar Tr. Belașcu relevă meritele parohului locului, pentru ca apoi să facă Înaltului Ierarh făgăduința: „Mergem cu acest act (al Reîntregirii) pînă la desăvîrșirea lui, pînă la integrarea lui deplină în albia Bisericii strămoșești".

Luînd din nou cuvîntul, C. pr. Gavriil Filip, parohul locului, mărturisește că este atît de emoționat, încît nu poate exprima așa cum ar vrea ceea ce trăiește acum. Căci venirea I. P. S. Sale în această parohie a produs credincioșilor o nespusă bucurie. Apoi mulțumește tuturor și mai ales I. P. S. Sale, căruia îi dăruiește — ca amintire — un frumos covor țărănesc.

Încheind seria cuvîntărilor, I. P. S. Mitropolit Nicolae subliniază între altele: „Nu socotesc dreaptă vorba „credincioși și preoți reveniți". Nu am sub arhipăstorirea mea decît un singur fel de preoți și credincioși: preoți și credincioși ai Bisericii strămoșești... Ca români sîntem toți una, sîntem frați în credința strămoșească".

După ce își exprimă bucuria în fața vieții noi din Patria noastră, aduce vii mulțumiri tuturor acelora care au contribuit la frumusețea acestui praznic, care „este pentru noi un îndemn de a lucra în același spirit: al frăției ortodoxe și al frăției românești într-un stat liber și suveran".

Praznicul de la Răzoare a scos — între altele — în lumină ecoul împlinirii a 20 de ani de la Reîntregirea bisericească.

Participant

Incheierea anului școlar universitar 1967—1968 la Institutul Teologic din Sibiu

Cu ajutorul bunului Dumnezeu și sub părinteasca călăuzire a Inalților Ierarhi ai eparhiilor din Mitropolia Ardealului și Banatului, Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu și-a încheiat încă un an de activitate în slujba Bisericii și a Patriei — al 157-lea de neîntreruptă existență a sa.

Printr-o armonioasă colaborare, Inalții Ierarhi au asigurat — și în cursul acestui an școlar — Institutului toate condițiile necesare pentru a-și putea desfășura activitatea după directivele Sf. Sinod, în frunte cu Prea Fericitul nostru Patriarh Justinian, precum și în conformitate cu legiuirile bisericești și cetățenești în vigoare.

Pe lîngă activitatea didactică, propriu-zisă, profesorii Institutului au desfășurat în cursul anului o amplă activitate de studii și documentare pentru trebuințele Bisericii noastre în vederea contribuției sale în cadrul lucrărilor pregătitoare privind viitorul Prosinod Panortodox, precum și în cadrul ecumenismului și al apărării păcii.

De asemenea, ei au colaborat cu colegii lor de la Institutul Teologic din București la desfășurarea programului zilnic de activitate în cadrul Cursurilor de Îndrumare preoțească de la Curtea de Argeș.

Cît privește studenții, aceștia și-au desfășurat munca nu numai în cadrul Institutului, ci și în cadrul mai larg al desfășurării unor acțiuni cultural-sociale și patriotice.

Activitatea din cadrul cursurilor și seminariilor s-a încheiat în ziua de 31 mai 1968, zi în care s-a desfășurat și îndătinatul program în legătură cu trecerea la situația de absolvenți a studenților anului IV.

Festivitatea de încheiere a anului școlar 1967-1968 s-a desfășurat la Praznicul de pomenire a nașterii Sf. Ioan Botezătorul (24 iunie 1968).

În cadrul Sf. Liturghii săvîrșite în Catedrala mitropolitană, predica zilei a fost rostită de P. C. pr. prof. Dr. Milan Șesan, care — mînecînd de la textul de la Luca 3, 4, a scos în evidență faptul că misiunea profetică a Sf. Ioan Botezătorul a fost de a pregăti sufletește omenirea pentru primirea Mîntuitorului. De asemenea, adresează studenților îndemnul de a fi vestitori care gătesc calea Domnului.

La sfîrșitul Sf. Liturghii se face o rugăciune de mulțumită.

La orele 12,30 a început — în aula Institutului — desfășurarea programului festiv în prezența I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, a P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belașcu, a P. C. părinți consilieri arhiepiscopești, a profesorilor Institutului și a credincioșilor.

După executarea melodiei „Mare este Taina Creștinătății" de către corul studenților sub conducerea P. C. Conf. univ. Gh. Șoima, a luat cuvîntul P. C. rector Dr. Sofron Vlad. Stăruind în a arăta studenților că sînt chemați să folosească din plin bunele condiții materiale și spirituale oferite de Institut printr-o muncă asiduă și încadrare în disciplina morală, subliniază că chemarea preoțească poate fi purtată cu vrednicie numai de aceia care și-au desăvîrșit ființa în chip armonios, atît pe latură trupească cît mai ales pe latură sufletească. Totodată, îi sfătuiește să dovedească prin conduita și munca lor iubire de Biserică și Patrie.

De încheiere, mulțumește tuturor celor ce au contribuit la bunul mers al activității Institutului.

Corul execută apoi compoziția „Pescarul" de Chiriac, după care urmează cuvîntul absolventului Simion Creța, care înfățișează frumoasele năzuințe — bisericești și patriotice — de care este însuflețită promoția sa.

De încheiere, corul a executat cea mai proaspătă compoziție patriotică a pr. prof. Gh. Șoima: „Frumoasă ești, Patria mea!"

A luat apoi cuvîntul *I. P. S. Sa Nicolae, Mitropolitul Ardealului,* stăruind mai întîi asupra chemării omenești în lume în general și asupra chemării studenților teologi în special: „Tinerețea însemnează — a spus între altele Înaltul Ierarh — năzuință spre ideal, capacitate de a te dărui, de a-ți clădi întreaga ființă în vederea unui ideal de a te entuziasma pentru tot ceea ce este adevărat, bun și frumos. Un tînăr care nu vibrează pentru un ideal, acela nu mai este tînăr".

Numai cine răspunde vocației sale, numai acela și-a găsit locul potrivit și — în consecință — lucrează cu bucurie și va aduce roade bune pentru societate. Așa este și cu chemarea de preot: de aceea, tînărul care nu și-a găsit drumul potrivit în acest Institut, acela să-l caute în altă parte, unde va da roade!

După ce scoate în plin relief munca deosebit de harnică și de prețioasă a Corpului profesoral, Înaltul Ierarh se îndreaptă în chip special către absolvenți, încredințîndu-i cu exemple grăitoare despre faptul că-i așteaptă cu nerăbdare credincioșii „cu o plămadă sufletească sănătoasă de dragoste și omenie, de muncă cinstită, de atașament de Biserică, de iubire de Patrie". Ca preoți ei vor dovedi în activitatea lor dragostea de Biserică și de Patrie.

C. S.

ERATĂ

Rîndurile 34—37, de sus în jos, ale Telegrafului Român, nr. 21—22 din 1 iunie 1968, pag. 4, col. 2, se vor citi: „După aceea, P. F. Patriarh Justinian — împreună cu I. P. S. Mitropolit Firmilian al Olteniei, P. S. Episcopi Antim al Buzăului, Teofil al Clujului, Antim Tîrgovișteanul, vicar patriarhal — a participat..."

† Preotul Emilian Felea

În dimineața zilei de 20 martie 1968, după o scurtă, dar grea boală, a încetat din viață pr. pensionar Emilian Felea, fost paroh în Izvoarele-Aiud, cu ultimul domiciliu în Săliștea, jud. Alba.

Născut în 25 noiembrie 1901, în satul Ciuruleasa-Abrud, ca fiu al preotului Gheorghe Felea, urmează școala primară în satul natal, liceul la Abrud și Blaj, iar Academia de Teologie la Sibiu, pe care o termină în anul 1922. În septembrie 1923 se căsătorește cu Veturia Groza, fiica preotului Ioachim Groza din Ponor-Aiud, pentru ca îndată să fie hirotonit pe seama parohiei Izvoarele, în care păstorește pînă la pensionare (1963), vreme de 40 de ani. În anii dinaintea pensionării a administrat și parohiile Vălișoara și Remetea, protopopiatul Aiud.

De la pensionare, stabilindu-se în parohia Săliștea (Cioara) lîngă fiica sa Constanța, servește alături de parohul locului pr. D. Oana, precum și la biserica schitului „Afteia", manifestînd o deosebită rîvnă pentru slava Sfintei Biserici.

În protopopiatul Aiud s-a bucurat de stima fraților întru preoție, pentru adînca sa trăire în viața creștină, iar credincioșii de pe valea Aiudului au apreciat deosebit pe „popa de la Bedeleu", ale cărui îndrumări duhovnicești nu odată le-au fost far luminos în calea vieții.

Prohodirea s-a săvîrșit în biserica din Săliștea (Cioara), în ziua de 23 martie 1968, de un sobor de preoți, în frunte cu P. C. prot. Nicolae Cantor-Sebeș.

Sublimitatea slujirii preoțești au reliefat-o prot. N. Cantor și pr. I. Dănilă (Cugir), activitatea celui răposat pr. Gh. Miclea (Șibot), iar seninătatea lui în fața morții, pr. S. Savu (Pianul de Jos), care l-a cercetat la patul suferinței.

Cerniți de durere, în jurul sicriului s-au aflat nemîngîiata soție, Veturia, copii lui dragi: Veturia, Constanța, Eugen, Dorin, Gheorghe, Emil și Irineu, cu soții și soțiile lor, precum și surorile: Tatiana, Alexandrina, Sabina și Aurelia, cumnați, cumnate, fini, rudenii, parohieni, prezenți în număr mare.

În dangătul duios al clopotelor, rămășițele sale pămîntești au fost așezate în cimitirul parohial în așteptarea învierii și a vieții celei viitoare.

Dumnezeu să-l odihnească cu drepții!

Rep.

REDACȚIA: Secția culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poștală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA MUZEULUI
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 iulie 1968 Nr. 27—28

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Începuturile Mitropoliei Ungrovlahiei

Pînă pe la mijlocul secolului al XVI-lea avem puține știri despre viața bisericească pe teritoriul de mai tîrziu al Țării Românești. În fosta Sciție Mică, adică în Dobrogea de azi, știrile istorice despre creștinismul vechi încetează o dată cu venirea slavilor și apoi a bulgarilor, pentru ca să reînceapă în secolele X—XI. În anii din urmă s-au scos la iveală zidurile unei bazilici creștine și a unei bisericuțe de cimitir din sec. X—XII în cetatea Dinogeția (Garvăn) în NV Dobrogei, precum și cîteva bisericuțe săpate în muntele de cretă din satul Murfatlar, nu departe de Constanța, de prin sec. X—XI, avînd inscripții slavone și felurite cruci săpate în pereții acestor bisericuțe.

Între anii 1261—64 Dobrogea a ajuns sub stăpînirea imperiului bizantin (Constantinopol). Ca urmare a acestei stăpîniri a fost și punerea în rînduială a vieții bisericești din Dobrogea. Astfel, în 1264 este amintită pentru prima dată Arhiepiscopia Vicinei, ridicată apoi la treapta de Mitropolie. Majoritatea istoricilor socotesc că Vicina a fost pe locul unde se află azi Isaccea, orășel pe Dunăre, în apropierea Deltei. Cunoaștem cu numele doar cîțiva arhiepiscopi sau mitropoliți ai Vicinei: Luca și Teodor, în a doua jumătate a secolului XIII, Macarie, întîlnit în mai multe rînduri între 1338 și 1348. Ultimul mitropolit al Vicinei a fost Iachint, *pe care în 1359 patriarhul ecumenic, la stăruințele voievodului Nicolae Alexandru al Țării Românești, l-a mutat la Argeș. Deci, din anul 1359 eparhia Vicinei dispare pentru totdeauna din lista mitropoliilor supuse Patriarhiei de Constantinopol.*

Pe teritoriul Țării Românești de mai tîrziu, constatăm o ierarhie bisericească încă din anul 1234. În acel an papa Grigorie IX scria principelui de coroană maghiar, Bela, că în episcopatul cumanilor „sînt niște popoare ce se numesc valahi", care refuză primirea tainelor de la episcopul catolic al cumanilor, primindu-le „de la oarecari pseudo-episcopi ce țin de ritul grecilor". Această scrisoare este foarte prețioasă, căci atestă existența unei ierarhii bisericești la românii din nordul și răsăritul Carpaților, unde se întindea episcopatul cumanilor.

În ce privește situația politică a teritoriului Țării Românești de mai tîrziu, după ce a stat un timp sub stăpînirea cumanilor, s-a trecut la înjghebarea de diferite formațiuni statale românești.

Încă din 1247, din diploma dată de regele Ungariei Bela IV cavalerilor ioaniți, aflăm de existența mai multor formațiuni statale românești. Astfel, se face amintire în acest act de Țara Severinului, prin care s-ar înțelege partea olteană a Banatului de Severin sau poate chiar întreg Banatul, apoi cnezatul voievodului Litovoi, pe valea Jiului și în Țara Hațegului, cnezatul lui Ioan, în dreapta Oltului, probabil în Vîlcea și în sfîrșit „țara lui Seneslau, voievodul românilor" în stînga Oltului, cuprinzînd probabil regiunea muntoasă și deluroasă din actualele județe Argeș, Dîmbovița, și poate și Prahova. Din cuprinsul acestui act desprindem și faptul că regatul feudal maghiar căuta să-și întindă influența. Între 1272—76 voievodul Litovoi — probabil cel întîlnit în diploma din 1247 — înfruntă tendințele maghiare, refuzînd să plătească tribut. Ungurii întreprind însă o expediție împotriva lui; el și-a pierdut viața pe cîmpul de luptă, iar fratele său Bărbat a fost prins și dus la curtea regelui maghiar, fiind nevoit să se răscumpere cu o mare sumă de bani.

Abia peste o jumătate de secol aflăm noi știri despre organizarea politică a românilor din sudul Carpaților. Astfel, un document din 1324 vorbea de voievodul Basarab, care este considerat întemeietorul Țării Românești. Deci, locul micilor formațiuni politice anterioare, este luat acum de un singur stat, iar în locul cnezilor și voievozilor de odinioară apare un singur stăpînitor. Nu putem să știm însă cum a avut loc acest proces de unificare, pe cale pașnică sau prin forță. Ceea ce este sigur e faptul că reunirea acestor formațiuni politice s-a făcut de voievodul de la Argeș. În 1330, prin lupta pe care a avut-o voievodul Basarab cu regele maghiar Carol Robert la Posada, el a înlăturat pentru totdeauna primejdia și va asigura independența Țării Românești. Stăpînirea lui se întindea și asupra ținuturilor de răsărit ale Munteniei, prin luptele victorioase care le-a purtat cu tătarii. După o îndelungată și strălucită domnie, el a închis ochii în 1352, fiind îngropat în biserica zisă a lui Negru Vodă din Cîmpulung, ctitoria sa. Tot el este și ctitorul bisericii domnești din Curtea de Argeș, care a fost apoi isprăvită de urmașii săi.

Scaunul domnesc a fost ocupat, din 1352 pînă în 1364, de fiul său, Nicolae Alexandru. Acesta a gospodărit cu pricepere țara, desăvîrșindu-i organizarea, stînd în strînse legături cu vecinii. Pe plan bisericesc, de numele său se leagă recunoașterea Mitropoliei muntene, în 1359 de către Patriarhia din Constantinopol. Nu putem crede că Basarab întemeietorul să nu fi avut la curtea sa domnească și o față bisericească mai înaltă, adică vreun arhiereu care să hirotonească preoții și să tîrnosească bisericile de prin satele țării sale. Se înțelege însă că nu există o ierarhie bisericească organizată și recunoscută de Patriarhia din Constantinopol. Acest lucru l-a făcut fiul său Nicolae Alexandru.

Ni s-a păstrat hotărîrea sinodului Patriarhiei din Constantinopol din mai 1359, privitoare la Mitropolia Ungrovlahiei. În ea se spunea că „Cel de foarte bun neam, marele voievod și domn a toată Țara Românească, prea iubitul smereniei noastre fiu întru Duhul Sfînt Alexandru Voievod ... a cerut nu numai odată, ci de mai multe ori *prin scrisorile sale și s-a rugat de smerenia noastră și de Sfîntul Sinod ca de acum înainte și mereu, să fie, el și toată țara sa și domnia, sub cercetarea bisericească și călăuzirea prea sfintei și marii Biserici a lui Dumnezeu și să primească arhiereu hirotonit de către smerenia noastră și care să facă parte din dumnezeiescul și Sfîntul nostru Sinod și să-l aibă pe acesta ca păstor adevărat a toată Ungrovlahia, spre binecuvîntarea și duhovnicească rînduială a sa, a fiilor săi și a toată obștea sa. Pentru care lucru,* el a și chemat cu cîtva timp înainte pe Prea Sfințitul Mitropolit al Vicinei, care este în apropierea sa ... pe chir Iachint *și a primit cu foarte mare mulțumire binecuvîntarea sa și a arătat față de el cuvenita supunere și evlavie și a cerut ca deocamdată să se strămute acest Prea Sfințit Mitropolit al Vicinei, care se arată a fi foarte bine primit la acest mare voievod la Biserica a toată Ungrovlahia, iar după moartea acestui (mitropolit) al Vicinei să se aleagă altul și hirotonindu-se de către prea sfînta marea Biserică a lui Dumnezeu ce e păstorită de noi, să fie trimis acolo ca păstor și arhiereu legiuit a toată vremea să fie numit: Înalt Prea Sfințit Mitropolit al Ungrovlahiei, prea cinstit iubit frate în Domnul ...".*

(Continuare în pag. 2)

Cinstirea icoanelor

Un capitol de seamă din învățătura Bisericii noastre se referă la icoane, la cinstirea lor. Înainte de a vorbi însă despre rostul lor în viața noastră creștinească, trebuie să arătăm că mai sînt unii necunoscători, care spun că icoanele ar fi idoli și că Sf. Scriptură oprește închinarea la idoli, căutînd să-și întărească spusele cu porunca a doua din cele zece, care zice: „Să nu-ți faci chip cioplit, nici altă asemănare și să te închini lor". De ce a pus Dumnezeu această opreliște? Fiindcă „poporul ales" venind în atingere cu popoare păgîne, cu legi diferite, cu idoli și practici nesănătoase, înșelătoare, diavolești, ușor putea aluneca la închinarea idolească. Să ne amintim un caz. Dumnezeu a scos poporul acesta din robia Egiptului cu mînă tare și cu braț înalt. Cînd au ajuns la poalele muntelui Sinai au cerut lui Aaron să le toarne zei ca ai Egiptenilor. Aaron le-a turnat „vițelul de aur", care nu era altceva decît copia zeului care înfățișa „boul Apis" și i s-au închinat cu jertfe și veselie. Vedem deci cît de repede se aluneca de la credința în Unul și adevăratul Dumnezeu, susținută cu atîta tărie de proroci, la practici păgîne, idolești.

Ce credeau păginii despre idolii lor? Credeau că chipul acela cioplit în piatră sau turnat din metal e însuși Zeul sau zeii care îi conduc și-i ocrotesc. Mare rătăcire; desigur nu acesta e cazul icoanelor.

Dar mai întîi să vedem cum s-a ajuns la icoane.

Cea dintîi icoană creștinească o avem chiar de la Domnul nostru Iisus Hristos. Istovit de judecată, de chinuri, de bătăi, de batjocuri, Mîntuitorul a fost silit să-și ducă crucea cea grea, pe care urma să fie răstignit. Sudorile îi curgeau pîraie pe obraz. Cînd îl duceau pe o stradă strîmtă spre Golgota, în acele clipe de durere, o femeie, Veronica, iese din casă și-i pune pe față un prosop sau maramă ca să-i zvînte sudoarea. Domnul i-a aruncat o privire recunoscătoare, de mulțumire. În casă, Veronica constată că pe prosopul ei Mîntuitorul și-a întipărit chipul. Oare dacă chipul acesta ar fi fost idol, Domnul ne-ar fi lăsat acest sfînt chip al Lui?

Se știe apoi, că un rege, Avgar, din orașul Edessa, care auzise despre Iisus Hristos, dar nu putea merge să-l vadă, a trimis o solie cu un pictor să-l roage pe Domnul să dea voie pictorului să-i facă chipul și icoana să i-o aducă. Mîntuitorul a primit solia și înaintea lor și-a pus pe față o bucată de pînză, pe care s-a întipărit chipul său. Icoana aceasta a dăinuit multă vreme și s-a păstrat în biserica din Edessa. În anul 944 a fost adusă la Constantinopol. E vrednic de reținut, că sinodul VII ecumenic o pomenește.

Sfîntul Apostol și Evanghelist Luca, care era medic și se ocupa și cu pictura, a pictat chipul Maicii Domnului. Dacă chipul ei ar fi fost socotit idol, oare Maica Preacurată ar fi suferit să i-l facă? Însuși Sf. Luca l-ar fi nimicit.

Mi-a fost rînduit de Dumnezeu să văd cu ochii mei chipul Maicii Domnului cu Pruncul Iisus și alte icoane pictate pe peretele ars de cărămidă în catacombele din Roma cea plină de idoli păgîni și numai de închinare la idoli nu puteau fi învinuiți creștinii din acel timp, care în acele subterane se adunau la slujbe.

După ce legea cea nouă a devenit religie de stat în imperiul roman, icoanele au ajuns la mare prețuire și cinstire și meșterii creștini se întreceau în lucrarea lor. Cu ele împodobeau bisericile, locurile de închinare, casele etc. Pînă

Dragostea de Dumnezeu

Dumnezeu este o realitate supremă în viața noastră creștină; este marea și eterna realitate în care trăim și ne mișcăm toți (F. Ap. 17, 28). El ne încălzește și dinamizează spre idealurile mari, ne mișcă cugetul, voința și simțirea către sfere mai înalte. Dragostea de Dumnezeu ne ridică pe culmile absolutului divin, către desăvîrșire.

Adevărul acesta l-au experimentat toți marii înduhovniciți ai veacurilor, începînd cu Sf. Pavel, care prin Lege a prigonit pe Mesia, iar după ce s-a umplut de duhul dragostei, murind Legii, a ieșit de sub puterea păcatului și s-a îmbrăcat în Hristos-Dumnezeu (Rom. 6, 14; 7, 23). Ieșirea din rătăcire s-a făcut prin har, adică prin dragostea atotputernică, atotcuprinzătoare și atotlucrătoare a lui Dumnezeu. De aceea, marele și îndumnezeitul Pavel ne descoperă o cale nouă și superioară care ne unește și ne identifică cu Hristos. Aceasta este dragostea. Ei îi închină, pe drept, un deosebit imn de slavă.

In concepția paulină, dragostea de Dumnezeu se ridică peste orice cunoaștere și știință, peste orice credință și binefacere, chiar peste mucenicie. Puterea sa este excepțională, nebănuită și neîntrecută, pentru că umple toate de bunătate și binefacere, de răbdare îndelungată, de smerenie și bun simț. Ea arde egoismul care gîndește și făptuiește răul și împodobește viața cu toate virtuțile religios-morale și social-umanitare. *Dragostea este izvorul altruismului și al umanitarismului social.* Ea nu se bucură de nedreptate, ci de adevăr, luptă și se jertfește, iar roadele ei rămîn în veci. „Dragostea nu cade niciodată" și dăinuiește chiar atunci cînd cunoștința se va sfîrși (I Cor. 13, 3—8). Cel ce n-are dragoste nu se poate apropia de Dumnezeu, chiar dacă ar avea toată știința și toată credința încît să mute munții din loc (v. 2).

De acord cu Sf. Pavel este Fer. Augustin, marele filozof creștin al epocii de aur a Bisericii, și Sadu Sundar Sing, înțeleptul indian, și apostol creștin al sec. XX-lea. Ca mulți alții, ei sînt de acord că pe Hristos cel viu, Izbăvitorul nostru, nu-l găsim în cărți, ci în viață, nu în studiu, ci în rugăciune, nu în teorie, ci în practică, *participînd activ la viața Sf. Taine, unde harul iubirii Sale este etern lucrător.*

Intr-adevăr, trebuie accentuat că iubirea de Dumnezeu este o mare forță spirituală. Puterea ei este deosebită cînd este vorba să cunoaștem, să ne dăruim și să slujim lui Dumnezeu. Experiența creștină ne arată că cu cît iubim, pe Hristos-Dumnezeu mai mult, cu atît îl cunoaștem mai bine, cu atît ne identificăm cu idealul Său. Dragostea de Dumnezeu este dăruire, revărsare și identificare cu Dumnezeu și prin El cu binele și fericirea comunității întregi. Taina existenței și a fericirii noastre este iubirea totală, dezinteresată și permanentă. Prin iubire jugul lui Hristos devine ușor și sarcina Sa ușoară, căci prin ea aflăm pacea inimii și odihnă sufletelor noastre (Matei 11, 28).

Iubirea creștină stă în centrul Adevărului absolut și în adîncul Ființei divine. Ea ne unește și ne contopește cu Dumnezeu, care este iubire (I Ioan 4, 8). Vedem deci, că cu cît îl iubim mai mult pe Mîntuitorul Hristos cu cît ne simțim cuceriți și călăuziți de Persoana și opera Sa, cu atît ne umplem de recunoștință și de pasiune sfîntă pentru a-I sluji. Cu cît îl iubim cu atît crește rîvna pentru a trăi în Duhul Lui, ne identificăm cu ființa Lui, devenim una cu El, în gînd, în vorbă și în fapte, în cuget, în simțire și în voință.

Iubirea face minuni în viața credincioșilor. Ea apropie pe oameni.

Iubirea de Dumnezeu înnobilează, sfințește și îndumnezeiește pe creștini. Iubirea ne transpune în altul, nu mai trăim noi înșine, ci altul trăiește în noi și prin noi. Topindu-și ființa în dragostea de Hristos-Dumnezeu, Sf. Pavel scria galatenilor: „Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine" (Gal. 2, 20). Prin dragoste se simte transfigurat în existența cotidiană, înălțat pînă la al IX-lea cer, participă la comuniunea de viață fericită cu Dumnezeu și aleșii Săi și aude cuvinte mari și sfinte care nu se cuvine omului a le grăi (II Cor. 12, 4). Iubirea ne scoate din circuitul vieții banale, din cercul vicios al instinctelor inferioare; din robia patimilor și din întunericul păcatelor, în cîmpul însorit și împodobit cu florile virtuților care fac demnitatea omului. Iubirea sparge carapacea egoismului și devenim ai altora, ai lui Hristos, care este totul în toate, în tot locul și în toate împrejurările. Iubirea este începutul, drumul și sfîrșitul lepădării de noi înșine și al unirii reale cu Hristos-Dumnezeu și cu umanitatea întreagă.

Pe ea deci să ne-o însușim și în duhul ei să lucrăm în toate zilele vieții noastre.

Prot. *S. Radu*

Cinstirea icoanelor

(Urmare din pag. 1)

la anul 726 au rămas în această vază, prețuire și cinstire. In acest an nefericit s-a aruncat între creștini vorba, că icoanele ar fi idoli. S-a pornit atunci marea prigoană a icoanelor și a închinătorilor la ele. Dar iată cum s-a ajuns la această pacoste.

La Constantinopol fusese ridicat împărat Leon al III-lea Isaurul. Era fiu de cioban. S-a făcut militar și s-a distins pe cîmpul de luptă, ajungînd general. Soldații l-au urcat pe tronul bizantin. Ca împărat și-a pus în gînd să facă din imperiul lui un stat unitar prin convertirea la ortodoxie a tuturor. Evreii și mahomedanii de pildă i-au răspuns, că ei nu se pot face creștini, fiindcă aceștia se închină la idoli. Intrebați care sînt idolii, au răspuns: icoanele. Astfel Leon a început *lupta contra icoanelor.*

Ele erau adunate prin magazii, erau distruse etc. Creștinii s-au alarmat în frunte cu patriarhul. Impăratul a depus pe patriarh și a prigonit pe toți cîți i s-au opus. A urmat la tron fiul său, *Constantin* V-lea *Coproninul* care a făcut la fel ca tatăl său. A ordonat să fie scoase icoanele și din casele particulare. Lumea s-a opus, ajungîndu-se astfel la adevărată răscoală, fiind multă vărsare de sînge. Era anul 787, cînd împărăteasa Irina a aprobat să se țină al VII-lea sinod ecumenic la Nicea și să hotărască dacă icoanele sînt ori nu idoli. Sinodul acesta al întregii creștinătăți din acea vreme a reașezat cultul cinstirii icoanelor. Dar lupta contra icoanelor a mai continuat și după aceea pînă la anul 842, cînd un alt sinod a pus capăt definitiv luptei contra icoanelor. La acest sinod merit mare a dobîndit împărăteasa *Teodora.*

Dacă icoanele ar fi fost idoli, oare Dumnezeu ar fi îngăduit să biruiască închinătorii și cinstitorii icoanelor? S-a arătat atunci și învățăm mereu, că noi creștinii ortodocși nu credem că icoanele și toate cele din biserică sînt Dumnezeu și înșiși sfinții, că aurul, argintul, alama, lemnul, pînza, culorile ar fi chiar Atotputernicul sau sfinții. De aceea nu le dăm adorare acestor materiale și nici închinare divină, ci numai celor pe care ele îi reprezintă. Noi ortodocșii împreună cu sinoadele le atribuim cinstire sau venerare icoanelor, pentru că ele ajută sufletului să se înalțe mai ușor la cer, pentru că ele sînt un minunat mijloc intuitiv, o Carte sfîntă înțeleasă de toți.

Trebuie să mai spunem apoi că icoanele au și o mare valoare istorică religioasă și artistică. Să ne gîndim de pildă la icoanele pe sticlă, care astăzi sînt mult apreciate.

Să cinstim deci icoanele noastre creștinești, să ținem la ele, ca la niște comori sfinte, cu atît mai mult, cu cît cu mult folos sufletesc s-au închinat la ele și moșii și strămoșii noștri.

Gh. Maior

TROIȚA

Stă la răscruci cu viscole-mpotrivă,
primindu-le cu brațele solemn —
nălucă de-mpăcare milostivă
cu spinii din cununa de pe lemn.

Cînd pumni de vînt adesea o împresoară
sau viituri o prind din temelii,
un suflet ce-și clădește-n gînduri scară
ne-o readuce iarăși printre vii . . .

De multe ori o întîlnii de veghe
la loc de pomenire ori popas
sub adăpost de șiță ca o zeghe
cu strălucire de vechi iconostas!

Din depărtatul grui al Căpățînii,
pe pîrtie de vremuri i-a fost dat
s-ajungă — lîngă cumpăna fîntînii —
simbol adînc de pace,-ndătinat . . .

Cu-același har ce-mpodobi altița
din străvechimi care ne-au pus temei,
S-a făurit modest popas, Troița —
din daltă și peneluri de scîntei.

Mihai Stănescu

INCEPUTURILE MITROPOLIEI...

(Urmare din pag. 1)

Aceleași lucruri se scriau și în gramata patriarhului Calist către domnitorul Nicolae Alexandru. Așadar, în 1359 patriarhul ecumenic recunoștea noua Mitropolie a Ungrovlahiei, în urma unor repetate cereri și rugăminți ale domnitorului Țării Românești, care făgăduise cu jurămînt ca Biserica din țara sa să rămînă și pe viitor sub oblăduirea canonică a scaunului patriarhal din Constantinopol, iar mitropolitul să facă parte din sinodul patriarhal.

Cele două documente nu vorbesc nimic despre reședința mitropolitului, dar ea nu putea să fie în altă parte decît acolo unde era și scaunul domnesc, adică la Argeș. Oblăduirea duhovnicească a mitropolitului Iachint se întindea asupra întregii Țări Românești.

Nicolae Alexandru a murit în 1364, fiind îngropat alături de tatăl său la Cîmpulung. I-a urmat la domnie fiul său Vladislav, sau Vlaicu Vodă.

Pînă în 1369, cu prilejul unei călătorii a ieromonahului Hariton de la mănăstirea Cutlumuș de la Muntele Athos, nu mai avem știri despre mitropolitul Iachint. In 1370 cineva îl pîrîse la Patriarhia din Constantinopol pentru unele fapte ce s-au dovedit în urmă neadevărate. De fapt, patriarhul ecumenic de atunci, Filotei, a trimis în Țara Românească pe un slujitor al Patriarhiei, Daniil Critopol, ca să facă o cercetare. Cu acest prilej, mitropolitul Iachint trimite patriarhului o scrisoare, prin care-i arăta că era bolnav și că învinuirile ce i-au adus dușmanii săi i-au pricinuit multă amărăciune. Îi arăta că n-a putut veni la Constantinopol, fiindcă l-a oprit voievodul țării de teama lungimii drumului, a bolii sale și a ciumei. Totodată înștiința pe patriarh că voievodul țării și boierii săi au hotărît să trimită la Patriarhie pe Daniil Critopol, spre a fi „sfințit, dăruit și binecuvîntat ca arhiereu a toată Ungrovlahia, cu voia, îngăduiala și iertarea sa".

De fapt, în august 1370, trimisul lui Vladislav și al boierilor munteni, Daniil Critopol, a fost ales de sinodul Patriarhiei din Constantinopol, mitropolit al unei părți din Ungrovlahia, sub numele de Antim. Actul sinodal, din octombrie 1370, pentru numirea mitropolitului Antim Critopol, arată că fusese hirotonit pe seama unei jumătăți din Ungrovlahia, la cererea domnului, a boierilor și a mitropolitului Iachint, întrucît se înmulțise simțitor numărul locuitorilor țării. Din acestea reiese că în 1370 se înființează a doua Mitropolie în Țara Românească. Ea se întindea în ținuturile din dreapta Oltului, iar reședința, va fi fost în cetatea Severinului.

Bătrînul mitropolit Iachint a trecut la cele veșnice înainte de luna august 1372. Trupul lui va fi fost îngropat la biserica Mitropoliei din Argeș. Ar fi fost de așteptat ca scaunul său să fie ocupat de mitropolitul Antim. Nu știm însă din ce pricini, în august 1372 în locul lui Iachint a fost ales și hirotonit ieromonahul Hariton, *egumenul mănăstirii Cutlumuș, ctitoria lui Vladislav Vodă și protosul, adică mai marele mănăstirilor din Muntele Athos. Este amintit în mai multe acte pînă în iunie 1380.*

Intr-un act din martie 1381 aflăm că în scaunul Ungrovlahiei păstorea „smeritul mitropolit Antim", *deci fostul mitropolit al Severinului. El a păstorit pînă după 1392, adică în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn (1386—1418). In tot acest timp a călătorit de mai multe ori la Constantinopol, unde a luat parte la ședințele sinodului patriarhal.*

In iulie 1389 întîlnim alături de Antim, un al doilea mitropolit, care iscălește „celălalt al Ungrovlahiei, Atanasie". *A luat parte și el la numeroase ședințe ale sinodului patriarhal din Constantinopol, pînă prin iulie 1401. In unele iscălea ca „mitropolitul părții Ungrovlahiei din spre Severin". Nu putem ști dacă el a avut urmași la Severin, căci din 1419, după moartea lui Mircea cel Bătrîn, ținutul Severinului a fost luat în stăpînire de unguri, iar în 1524 a fost cucerit de turci. Fără îndoială că ajungînd în stăpînirea ungurească, a încetat și existența Mitropoliei de aici.*

Deci, din cele arătate pînă aici, reiese limpede că după întemeierea și neatîrnarea Țării Românești a urmat și recunoașterea Mitropoliei țării, cu reședința la Argeș, din partea Patriarhiei ecumenice, în urma strădaniilor vrednicului voievod Nicolae Alexandru Basarab. Pe lîngă mitropolia de la Argeș a mai existat, timp de peste trei decenii și un al doilea scaun vlădicesc la Severin, a cărui existență a încetat de la începutul secolului al XV-lea. Mircea Păcurariu

Colaborarea, factor de progres şi pace între popoare

Încă din vechime s-a spus, pe drept cuvînt, că omul este o fiinţă socială. Spus altfel, acest lucru înseamnă că, firesc, el trebuie să trăiască într-o comunitate oarecare, că nu-şi poate împlini destinul şi menirea rupt de semenii săi. Acest adevăr este valabil atît pentru viaţa inşilor cît şi pentru cea a popoarelor şi viaţa, cu deosebire în zilele noastre, ni-l demonstrează cu prisosinţă.

A colabora înseamnă, în primul rînd, a întinde mîna, a te apropia prietenește de cineva, pentru a-ţi împărtăşi gîndurile, pentru a pune umărul alături de al altuia la realizarea unui scop comun. Colaborare înseamnă cunoaştere reciprocă, participare activă, contribuţie efectivă la o muncă în comun, ale cărei roade se răsfrîng binefăcător asupra tuturor celor ce participă la ea.

Marele nostru patriot N. Bălcescu arăta acum o sută şi mai bine de ani, că „nădejdea civilizaţiei popoarelor este în comunicaţia ideilor".

Colaborarea sau cooperarea între popoare este cu deosebire o necesitate, o poruncă de prim ordin a zilelor noastre, determinată de rapida dezvoltare a tehnicii şi a ştiinţei în general, de dirijarea în scopuri paşnice a invenţiilor şi descoperirilor ştiinţifice pentru destindere şi pace în lume. „Fiecare naţie — spune N. Iorga — e o energie, avînd izvoarele şi împrejurările ei deosebite, caracterul şi misiunea ei specială".

Colaborarea internaţională deci înmulţeşte nemărginit forţele popoarelor, le apropie, promovează spiritul generos şi umanist al întrajutorării, consolidează pacea.

„Cooperarea — spune Dl Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat — trebuie să se bazeze, desigur, pe respectarea suveranităţii şi independenţei naţionale, să asigure deplina egalitate în drepturi, neamestecul în treburi interne şi avantajul reciproc".

In spiritul acestor principii, ţara noastră desfăşoară o largă şi multilaterală colaborare internaţională. Prestigiul de care se bucură România, prin politica sa de cooperare în toate domeniile, se vădeşte şi prin participarea numeroasă a oamenilor noştri de ştiinţă la diverse organisme internaţionale, precum şi prin organizarea, la noi în ţară, a numeroase manifestări cu caracter internaţional, îmbrăcînd cele mai variate forme ale colaborării ştiinţifice.

În acest sens, semnalăm de plidă recentele lucrări ale reuniunii mixte a Comitetului administrativ de coordonare al O.N.U. şi Comitetului pentru programare şi coordonare al Consiliului economic şi social O.N.U., lucrări care au avut loc în primele zile ale lunii iulie a.c., în Bucureşti, sub conducerea Secretarului general al O.N.U. — U. Thant. România — a spus cu acest prilej Dl Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat — „îşi exprimă, în acţiunile ei de politică externă, adeziunea deplină şi constantă la ideile dezvoltării cooperării între naţiuni, conlucrează activ la explorarea tuturor căilor şi mijloacelor eficiente de colaborare şi înţelegere între state".

Cooperarea pe tărîm industrial, tehnico-ştiinţific şi comercial, fiind încurajată şi înlesnită, constituie un important factor pentru dezvoltarea economică şi socială, dar şi pentru salvgardarea păcii.

Sfinţirea bisericii din parohia Ighişul Nou

In Duminica a doua după Rusalii, 23 iunie 1968, I. P. S. Sa Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului, a săvîrşit tîrnosirea bisericii din parohia Ighişul Nou, jud. Sibiu.

Dimineaţa, la orele 9,30, Inaltul Ierarh — însoţit de P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu şi de P. C. prof. Dr. Corneliu Sîrbu şi Gh. Şoima — sosește în faţa bisericii care aşteaptă să fie sfinţită. Este primit de credincioşi rînduiţi în perfectă ordine în faţa bisericii, în frunte cu un sobor de preoţi.

Cuvîntul de „Bun venit!" îl rosteşte — într-o frumoasă limbă românească — P. C. prot. Petru Boieru-Mediaş, care arată că Inaltul Ierarh — înainte de a se împlini anul de cînd a poposit iarăşi pe aceste meleaguri — a venit din nou „ca un părinte bun la copiii săi ca să sfinţească roadele muncii lor de ani de zile", copii care se închină acum „într-o singură biserică, una pentru totdeauna".

Răspunzînd, *I. P. S. Sa* îşi mărturisește marea bucurie cu care a venit ca să sfinţească această biserică ridicată de înaintaşi şi acum mărită şi împodobită prin jertfelnicia credinţei ighiseniilor ortodocşi. Această credinţă este — arată Inaltul

(Continuare în pag. 4)

Omagiu adus artei tipografice

Ştim cum din vechime oamenii au căutat să comunice întreolaltă, să-şi transmită gîndurile nu numai pe calea graiului, ci şi pe calea scrisului. Mărturie a acestui efort uman milenar stau diversele însemnări, în diversele sisteme de scriere, unele dintre ele încă nici în zilele noastre deplin dezlegate. Ne vorbesc despre aceasta diferitele încrestări prin unele peşteri vechi, plăcile de argilă, de piatră sau de ceară, papirusurile şi mai tîrziu pergamentele şi încă alte materiale pe care oamenii îşi aşterneau, de cele mai multe ori, tot ce mintea lor producea mai bun. De aceea, fără scris este cu anevoie să ne închipuim progresul în lume, o adevărată cultură omenească.

Nu fără temei deci, încă în 1838, Vasile Pop, în lucrarea apărută la Sibiu şi intitulată: „Disertaţie despre tipografiile româneşti", scria că „nici o măiestrie nu a ajutat atîta spre cultura sufletului şi minţii omeneşti, precum şi spre înaintarea statelor precît au ajutat aflarea măiestriei tipograficeşti". Gîndindu-ne că pînă la Gutemberg orice carte se multiplica de către copişti, pentru un singur exemplar trebuind luni şi poate ani de zile, ne putem da seama ce mare binecuvîntare a însemnat pentru omenire descoperirea tiparului. Aşa se face că el s-a răspîndit cu mare iuţeală în toată Europa, încît în 1528 apare şi în Sibiu prima tiparniţă.

In acest an s-au împlinit, deci, 440 de ani (1528—1968), iar evenimentul a fost subliniat în chip deosebit de către Întreprinderea Poligrafică din Sibiu. O seamă de manifestări au marcat această aniversare, toate constituind un adevărat omagiu adus artei tipografice, *o preţioasă cinstire adusă tuturor celor care, de veacuri cît şi în zilele noastre, au trudit şi trudesc în acest important cîmp de activitate omenească.*

Astfel, sîmbătă, 29 iunie 1968, după masă, în sala Teatrului de Stat din Sibiu a avut loc un reuşit montaj literar-muzical, prezentat de artişti amatori din Întreprinderea menţionată, care, cu o mare forţă de evocare, a adus în faţa spectatorilor, pe secole, întreaga istorie a tipografiilor sibiene. O sesiune de comunicări ştiinţifice, precum şi o expoziţie retrospectivă, deschisă sub egida Întreprinderii Poligrafice, au fost axate tot pe acest eveniment.

Se ştie că la Sibiu s-au tipărit şi multe şi importante cărţi româneşti, ca de pildă prima carte în limba română: „Catehismul românesc" al meşterului tipograf Filip Moldoveanul, în 1544. S-a menţionat, cu prilejul acestor festivităţi aniversare, şi anul înfiinţării Tipografiei noastre eparhiale (1850), precum şi cel de apariţie al „Telegrafului Român" (1853).

Specificăm, în acest şir de idei, că prima lucrare tipărită în tipografia noastră înfiinţată în 1850 a fost circulara mitropolitului Şaguna, în care se anunţa acest eveniment şi din care reţinem şi următoarele gînduri ale marelui ei ctitor: „De mult timp încoace, văzînd eu lipsa cea mare de cărţi bisericeşti şi şcolare în Eparhia noastră, văzînd totodată şi scăderile cele mari sufleteşti ce se nasc de aici, am hotărît în inimă-mi fierbintea dorinţă de a înfiinţa pe seama Eparhiei acesteia o Tipografie ... Scopul tipografiei acesteia este ca să se tipărească întrînsa cărţi bisericeşti şi şcolare (se ştie că şcolile, cîte se aflau pe vremea aceea în Transilvania, erau sub oblăduirea Bisericii n.n.) şi apoi să se vînză cu preţ cît se poate mai uşor".

Subliniem faptul că Întreprinderea Poligrafică din Sibiu, urmaşa directă a primei tiparniţe înfiinţate în cetatea noastră cu 440 de ani în urmă, deţine un rol de seamă în avîntul creator care se desfăşoară astăzi la noi în ţară, fiind între întreprinderile fruntaşe pe ramură, pe porţile ei ieşind cărţi de valoare, tipărite la un înalt nivel grafic, multe dintre ele fiind solicitate şi peste hotare.

Gh. P.

In Muzeul bisericii Sf. Nicolae...

Inchizi ochii şi nu mai eşti în liniştea acestui Muzeu, ci în învolburarea timpurilor apuse...

Auzi cum suie pe trepte grele de piatră, larma şcolarilor din vremuri tare bătrîne, veniţi cu uimire la cea dintîi şcoală românească.

Il vezi pe diaconul Coresi, meşterind la tiparniţă, să păstreze dulcele grai al poporului în minunea cuvintelor înscrise pe hîrtie, cu iuţeala cu care zboară fluturii pe flori.

Te aplecai peste umerii lui Radu Tempea II, care-şi înseamnă, sub opaiţul ce fumegă în noapte, răbojul unor întîmplări ce se aşterneau curgînd din timp ca nisipul.

Il întîmpini pe protopopul Eustatie Grid, puţin obosit, căci a venit de departe, cu daruri alese de la mari depărtări.

Iar dacă stai pe pridvorul dinafară — cînd glasul clopotelor bisericii Sf. Nicolae obosește — vine glasul de la strană al protopsaltului Anton Pann, vin ca nişte hulubi treziţi şi rotindu-se armoniile aduse la viaţă şi îndrumate spre boltă de acești înţelepţi ai muzicii: Gheorghe Ucenescu, Ciprian Porumbescu şi Gheorghe Dima...

Muzeul bisericii Sf. Nicolae din Scheii Braşovului constituie cu adevărat un izvor luminos, o vatră de încălzire a simţămintelor patriotice, de iubire de ţară şi popor.

Pr. *N. Modoiu*

Horea*)

Sfărîma-v-aş lanţuri grele,
Cu belciug cumplit,
Aţi zdrobit mîinile mele,
Şi le-aţi ţintuit.
Dărîma-v-aş ziduri groase,
Ziduri de-nchisori,
Că-mi băgaţi pînă în oase
Moartea cu fiori.
Face-v-aş mici bucăţele,
Porţi cu drugul greu,
Ca să pot răzbi prin ele,
La tot neamul meu.
Să cunoască toţi odată,
Greu-n care zac,
Eu cel poreclit de gloată
Horea din Albac.
Mi-a fost codrul cu priinţă
M-a acoperit,
Mi-a dat pîinea spre fiinţă
Şi m-a odihnit.
Dar mişelnica trădare
Viaţa mi-a surpat,
Cum se surpă cu topoare
Un stejar rotat.
Vă blestem în veşnicie,
Nemeşilor, voi
Care-aţi supt cu lăcomie
Măduva din noi.
Strigă aurul cu care
M-aţi preţeluit,
Strigă aspră răzbunare
Neamul oropsit.
Mă aşteaptă chinul roţii,
Chinul îndoit;
Visul ce-l visam cu toţii
Nu s-a împlinit.
Petele fierbinţi de sînge,
Neaua vor topi,
Inimile se vor frînge
Şi se vor boci.
Nu mi-e inima fricoasă,
Că mîine-am să mor,
Ci mi-e dragostea miloasă
Faţă de popor.
Visul meu de slobozenie,
Pentru care mor,
Să-l plinească cu dîrzenie
Veacul următor.
Moştenire de la mine
Neamului meu las,
Să se lupte pînă vine
Al răsplăţii ceas.

Z. Lațcu

*) Printre marile aniversări ale anului în curs se numără, după cum ştim, şi împlinirea a 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria-mamă. Acest eveniment reprezintă nu numai împlinirea unor firești aspiraţii, ci şi rezultatul unor lupte seculare duse de poporul nostru în acest scop, în frunte cu cei mai buni fii ai săi.

Printre ei se numără şi Horea, fruntaş al revoluţiei pentru dreptate socială şi naţională din 1784. Versurile de faţă vor să ne redea cîteva din frămîntările acestui erou naţional al nostru, în preajma martirizării sale. „Visul de slobozenie" al lui Horea s-a împlinit în anii noştri.

Red.

Sfinţirea bisericii din parohia Ighişul Nou

(Urmare din pag. 3)

Ierarh — şi „izvorul împlinirii îndatoririlor voastre cetăţeneşti şi obşteşti".

Se dau flori Inaltului Ierarh şi însoţitorilor I. P. S. Sale.

După aceea, se săvîrşeşte slujba sfinţirii bisericii, precedată în ajun de săvîrşirea vecerniei cu priveghere, iar Duminică, mai de dimineaţă, de sfinţirea apei.

In continuare, se slujeşte Sf. Liturghie arhierească în sobor, în cadrul căreia P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu rosteşte predica zilei. Mînecînd de la citatul biblic de la Matei 4, 19, P. C. Sa înfăţişează episoadele chemării la apostolat a Sf. Apostoli, scoţînd în evidenţă fermitatea cu care aceştia au răspuns chemării Mîntuitorului. De asemenea, printre altele dă următorul îndemn: „Să înlăturăm ura din viaţa omenească, căci prin ură nu se zideşte nimic bun şi trainic. Să avem între noi dragoste, fără de care nu putem păşi pe drumul consfinţit de Mîntuitorul prin moartea Sa şi urmat de Sf. Apostoli!"

După terminarea Sf. Liturghii, ia cuvîntul C. preot Găban Ioan, parohul locului, care schiţează istoricul parohiei pe care o păstoreşte şi al bisericii actuale. După unificarea bisericească din 1948, s-a simţit lipsa unei biserici mai încăpătoare. De aceea, preotul împreună cu credincioşii au luat iniţiativa de a extinde, modifica şi împodobi vechea biserică. Totalul cheltuielilor se ridică la suma de lei 120.368, realizată din contribuţiile benevole ale credincioşilor, fiind ajutaţi şi de Arhiepiscopje.

De încheiere, subliniază: „Unificarea este consolidată în Ighişul Nou, pentru că fiecare credincios şi-a dat contribuţia sa — băneaască sau prin muncă — la extinderea, modificarea şi înfrumuseţarea acestei biserici şi astfel fiecare a pus o cărămidă în trupul acestei biserici".

P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu dă citire hrisovului alcătuit cu prilejul sfinţirii acestei biserici, precum şi binecuvîntării arhiereşti adresate credincioşilor, consiliului parohial şi preotului din parohia ortodoxă Ighişul Nou, în care se aduc acestora cuvenitele laude pentru jertfelnicia credinţei lor.

Vorbeşte apoi *I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului,* care rosteşte un cuvînt de învăţătură şi îndemn.

I. P. S. Sa arată că „ceea ce au propovăduit Sf. Apostoli şi s-a transmis din generaţie în generaţie, a rodit aşa de frumos pe aceste meleaguri". Cu temeiuri convingătoare Inaltul Ierarh ilustrează faptul că „credinţa noastră este tot aşa de veche pe cît de vechi sîntem noi. Căci noi ne-am născut creştini".

„Această credinţă a primit rădăcini atît de adînci în sufletul poporului român, încît ea s-a numit „lege românească". In trecutul nostru greu încercat, Biserica noastră strămoşească s-a dovedit factor de promovare a unităţii neamului românesc, a progresului şi a culturii.

Aceste merite din trecut ale Bisericii noastre sînt recunoscute.

„Dar Biserica noastră strămoşească are un loc însemnat nu numai în trecut, Biserica este şi azi alături de popor, sprijinind năzuinţele şi propăşirea întregului nostru popor".

„Porunca ceasului de faţă este unitatea, care nu poate fi tulburată de nimic. Căci numai o unitate netulburată şi nezdruncinată face ca ţara noastră să meargă înainte. Or, unitatea noastră bisericească este o contribuţie la unitatea poporului român".

După ce arată cu fapte „cît de frumoasă este situaţia Bisericii noastre astăzi", I. P. S. Sa relevă şi laudă meritele preotului şi credincioşilor din parohia ortodoxă Ighişul Nou, îndemnîndu-i ca şi în viitor să lucreze pentru propăşirea Sfintei noastre Biserici şi pentru continua înflorire a scumpei noastre Patrii.

La agapa frăţească ce a urmat, dl. Pastor evanghelic-luteran din comună, Friedrich Meiterth, arată buna colaborare şi armonie dintre el şi preotul ortodox, dintre credincioşii săi şi credincioşii ortodocşi.

C. pr. Adrian Dobre-Sighişoara laudă vrednicia ighişenilor, care sînt „modeşti, oameni vrednici şi creştini adevăraţi, cu sufletul curat, aşa cum este curat şi sufletul poporului românesc". Dl. director şcolar pensionar Vichentie Goran mulţumeşte I. P. S. Sale că a venit să sfinţească acest „locaş de închinare", care cuprinde pe toţi românii din comună într-o biserică cu adevărat unificată".

Actul sfinţirii acestei biserici — încredinţează epitropul Emanuil Doctor — marchează „închiderea tuturor frecuşurilor dintre cele două biserici din comuna noastră... In parohia noastră s-a consolidat pentru totdeauna unificarea comunei noastre".

Cuvînt simţit aduce şi P. C. prot. Petru Boieru-Mediaş, care relevă dăruirea C. pr. Găban Ioan pentru parohia sa. Prin hărnicia şi delicateţea sa, a reuşit să facă ca toţi credincioşii săi — vechi ortodocşi şi reveniţi — să se adune într-un singur mănunchi în jurul unui singur Sf. Altar.

„Actul de unificare din 1948 — declară P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu — a fost bine gîndit de către toţi cei ce au avut dorinţa de a se găsi într-o singură strană: Biserica noastră strămoşească".

C. pr. Grigorie Cernea-Bruiu remarcă faptul că sfinţirea acestei biserici se săvîrşeşte într-un an de două ori jubiliar: 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria mamă şi 20 de ani de la Reîntregirea bisericească.

C. paroh al locului, Găban Ioan, remarcă profunda impresie pe care prezenţa I. P. S. Sale a produs-o în sufletele credincioşilor săi. Mulţumeşte Inaltului Ierarh pentru distincţia ce i-a acordat de a purta brîu roşu şi făgăduieşte: „voi lucra ca să adîncesc cuvîntul lui Dumnezeu în sufletele credincioşilor mei".

Dl. preşedinte al Cooperativei agricole de producţie din comună arată că: „Unificarea Bisericii în cadrul satului nostru a fost primită cu nespusă bucurie de credincioşi" şi „s-au unit cu toţii în jurul Bisericii". Această unitate bisericească a adus roade bune şi în munca înfrăţită de pe ogoarele obştei.

Incheind şirul cuvîntărilor, I. P. S. Sa arată bucuria de a constata unitatea ighişenilor: „Ceea ce mi-a umplut sufletul de bucurie este unitatea voastră". Căci „singura cale pe care se poate propăşi este unitatea". De aceea, „preoţimea trebuie să ia pildă de la popor, care cheamă pe preot să fie una cu el". Mulţumind apoi tuturor, le adresează îndemnul: „Lucraţi mai departe în această unitate! Intindeţi braţele frăţeşti şi celor de alt neam şi de altă credinţă!"

Participant

† Preot Victor Dancea

In ziua de 21 aprilie 1968 a încetat din viaţă, la locuinţa sa din Gura Rîului, protopopiatul Sibiu, preotul Victor Dancea. A plecat pe drumul veşniciei în ziua întîi de Paşti, îndată după miezul nopţii, atunci cînd la multe din bisericile noastre clopotele chemau pe creştini la slujba luminată a Invierii Domnului.

Fiu al comunei Gura Rîului, unde a văzut lumina zilei în primăvara anului 1911, urmează şcoala primară în sat, iar liceul şi Academia de Teologie la Blaj. Din 1935, anul hirotonirii întru preot, păstoreşte în Gura Rîului, cu multă însufleţire, însuşire ce a făcut parte din podoabele sufletului său, cu multă dragoste faţă de cele sfinte.

Aceste date biografice şi îndătinatele iertăciuni au fost cuprinse în cuvîntarea rostită de P. C. prot. Traian Belaşcu, vicarul Mitropoliei Sibiu.

La slujba înmormîntării — care a avut loc a treia zi de Paşti, în 23 aprilie 1968, în biserica mare din Gura Rîului — P. C. Sa era înconjurat de un sobor de preoţi în frunte cu P. C. prot. al Sibiului, Nichifor Todor. Slujba înmormîntării a fost urmărită de asemenea de o mulţime de credincioşi, săteni în frumosul lor port românesc, intelectuali din localitate, prieteni ai defunctului din Sibiu şi din alte părţi.

P. C. protopop N. Todor a vorbit despre preoţia în care preotul Victor Dancea s-a încadrat cu toată viaţa lui. C. pr. N. Bunea, al doilea preot din Gura Rîului, şi-a luat rămas bun, în numele său şi al credincioşilor, de la fostul coleg de preoţie, iar C. pr. S. Orian, de la parohia Sibiu-Lazaret, a rostit un cuvînt de despărţire în numele foştilor colegi de liceu şi Academie.

Sicriul cu rămăşiţele pămînteşti ale păr. V. Dancea a fost aşezat apoi în cimitirul de lîngă biserica mică, unde a păstorit în timpul vieţii. Il plîng soţia, doi copii, mama de 85 ani, un frate şi o soră.

Dumnezeu să-l odihnească şi cu drepţii să-l numere.

Participant

Proorocul David

Istoria biblică a Vechiului Testament cuprinde în desfăşurarea ei, printre alţi bărbaţi de seamă şi pe psalmistul, proroc şi împărat, David.

Chemat prin rînduiala lui Dumnezeu, din smerit păstor de oi, David a biruit trufaşa mîndrie a lui Goliat, ca în urma acestei biruinţe să fie ales conducător al poporului ce a dat lumii pe Mesia.

Viaţa acestui împărat-proroc e bogată în fapte bune: acestea au izvorît ca şi o apă cristalină din inima lui plină de dragoste, din sufletul său împodobit cu dorul după nevinovăţie.

Dintre aceste fapte amintim numai două, care sînt adevărate dovezi de mărinimie sufletească a proorocului David.

1. *Nerăzbunarea.* Saul, primul rege al evreilor, a greşit înaintea lui Dumnezeu. In locul lui a fost ales David, dar, Saul plin de multă ură, căuta în tot timpul să-l omoare. Auzind David despre mînia lui Saul, a fugit şi s-a aşezat în deşertul Enghedi. Acolo a fost urmărit de vrăjmaşul său, Saul, care cu oastea lui de trei mii de bărbaţi voia să se răzbune asupra lui David. Ajungînd la o peşteră, Saul a intrat singur în ea. Chiar acolo era David cu ajutătorii săi. „Atunci au zis către David, oamenii lui: „Aceasta e ziua de care ţi-a vorbit Domnul zicînd: „Iată eu voi da pe vrăjmaşul tău în mîinile tale şi vei face cu el ce vei vrea". David se sculă şi tăie încetişor poala hainei de deasupra lui Saul... Saul s-a sculat şi a ieşit din peşteră la drum... Apoi zise David către Saul: „La ce asculţi de vorbele oamenilor, care zic: Iată David unelteşte rele împotriva ta! Iată azi văd ochii tăi, că Domnul te-a dat acum în mîinile mele aici în peşteră, şi mie mi s-a zis să te ucid; eu însă te-am cruţat... Priveşte părintele meu poala hainei tale în mîinile mele: ţi-am tăiat poala hainei, dar de ucis, nu te-am ucis. Află dar şi te încredinţează, că nu este rău în mîna mea, nici vicleşug, şi n-am greşit cu nimic împotriva ta; tu însă cauţi sufletul meu ca să-l iei" (I Regi 24, 5—12).

Din această faptă se răspîndeşte mireasma binecuvîntată a iertării şi a nerăzbunării. Ea rămîne pentru toţi cercetătorii Sf. Scripturi un veşnic îndemn la potolirea inimii cuprinse de văpăile învrăjbirii, un exemplu de împăcare, de trăire în dragoste...

2. *Dragostea părintească.* Abesalom, fiul lui David, s-a răsculat împotriva tatălui său, cu gîndul viclean de a fi el rege în locul acestuia. Atunci David a plecat plîngînd din Ierusalim şi trecînd pîrîul Cedrilor, s-a suit în muntele Eleonului. Cu el mergea şi oastea sa condusă de Ioab, Abişai şi Itai. Deşi alungat, împăratul-tată, a rămas tot cu inima plină de dragoste şi de binevoitoare prevedere, rugînd pe conducătorii oastei sale: „Să-mi cruţaţi pe băiatul Abesalom", (II Regi 18, 5). Fiul răzvrătit a urmărit cu oastea sa pe tatăl său. Istorisirea biblică spune: „Cînd s-a întîlnit Abesalom cu oamenii lui David, era călare pe un catîr. Cînd catîrul a fugit cu el pe sub crăcile unui stejar mare, părul lui Abesalom s-a încurcat în crăcile stejarului şi el a rămas spînzurat în văzduh, iar catîrul de sub el s-a dus înainte... Apoi au împresurat pe Abesalom zece tineri din armaşii lui Ioab, şi lovindu-l, l-au ucis" (II Regi 18, 9—15).

Moartea fiului răzvrătit a fost vestită tatălui său, David. „Atunci regele s-a tulburat şi s-a dus în foişorul de deasupra porţii şi a plîns, iar cînd se ducea, zicea: „O, fiul meu Abesalom, Abesalom, fiul meu! Mai bine muream eu în locul tău! Abesalom, Abesalom, fiul meu" (II Regi 18, 33).

Acesta este al doilea exemplu biblic despre iertare. El ne arată adevărata dragoste de părinte a proorocului David.

Psalmistul cel ce s-a rugat: „Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte, înlăuntrul meu" (Ps. 50, 11), a dobîndit de la Dumnezeu cu prisosinţă împlinirea acestei cereri. De pe culmea înaltă pe care s-a urcat proorocul David, ne întinde mîna îmbiindu-ne să urcăm şi noi tot mai sus. E fericit cel ce urcă, lăsînd cu trecerea vieţii sale urmele paşilor; la fiecare pas, cîte o faptă bună, ca rod al inimii curate, al dragostei creştine.

Pr. *I. Buta*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 august 1968 Nr. 29—30

Telegraful Român

Biblioteca orăşenească "Ştefan Gheorghe" Sibiu str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Sfinţirea bisericii din Avram Iancu

Parohia Avram Iancu, numită înainte Vidra de Sus, este aşezată pe unul din afluenţii de seamă ai Arieşului, precum şi pe dealurile îmbrăcate în fîneţe şi păduri de fag, care se ramifică din cele două vîrfuri ale Munţilor Apuseni: Bihor şi Muntele Găina, acesta din urmă ştiut nouă din cunoscuta şi străvechea nedeie — „Tîrgul de fete" — care se desfăşoară aici an de an, în prima Duminică după Sf. Ilie.

Numirea acestei parohii ne produce în inimi emoţii sfinte oarecum, căci aici s-a născut marele erou al revoluţiei transilvănene din 1848, Avram Iancu, acest brav fiu al poporului nostru, profund legat de masele care l-au plămădit şi duşman aprig al nedreptăţii, al îmbuibaţilor, al celor ce asupreau sub toate formele poporul român pe aceste străvechi meleaguri.

Înaintaşii „Craiului Munţilor", cum mai este numit Avram Iancu, au clădit, în 1792, o biserică din zid, care însă n-a fost sfinţită de arhiereu. Făcîndu-i-se, sub conducerea actualului preot, Arsenie Obancea, reparaţii generale cît şi zugrăveală nouă, parohienii de pe aceste frumoase plaiuri au avut bucuria de a avea în mijlocul lor pe I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, care le-a sfinţit biserica, Duminică, 7 iulie 1968.

De la Sibiu, I. P. S. Sa a fost însoţit de P. C. vicar Tr. Belaşcu, P. C. profesori M. Şesan şi Gh. Şoima, P. C. prot. al Sibiului N. Todor şi C. diaconi I. Bolog şi Gh. Papuc.

Cînd soarele se ridicase binişor deasupra brădetului care străjuieşte comuna spre răsărit, în ziua arătată, Înaltul nostru Ierarh a fost întîmpinat de credincioşi, avînd în frunte soborul preoţesc .

Adresîndu-se I. P. S. Sale în cuvîntul de bun venit, P. C. prot. al Cîmpenilor, *Ioan Mihon,* a spus printre altele: „Aţi venit aici, Înalt Prea Sfinţite Părinte, să revedeţi copilăria, aici unde au suferit părinţii noştri truda şi chinul trecutelor vremi, aici unde a dospit aluatul revoluţiilor româneşti" din Transilvania.

Răspunzînd, I. P. S. Mitropolit Nicolae *a arătat, printre altele, bucuria de a se vedea pe locurile natale. „Mă bucur şi pentru aceea că aici sînt oameni vrednici, legaţi de patrie şi popor, de Biserica strămoşească", îndemnînd pe credincioşi să fie „vrednici de înaintaşii noştri şi la fel ca ei să stăm neclintiţi în credinţa străbună, legaţi de patria noastră înfloritoare".*

După slujba de sfinţire, a urmat apoi Sfînta Liturghie, care s-a desfăşurat afară, în văzul şi auzul tuturor credincioşilor.

Imediat după citirea Sf. Evanghelii, a predicat P. C. prot. *N. Todor,* insistînd cu deosebire asupra slujirii preoţeşti. „Lucrarea preoţească este lucrarea lui Dumnezeu în mijlocul credincioşilor. Credincioşii şi preoţii împreună, pe lîngă Biserica străbună, au contribuit la păstrarea unităţii poporului nostru, a omeniei, a nădejdii de mai bine, a hărniciei şi a tot ce face cinste oamenilor".

La priceasnă a predicat P. C. prof. *M. Şesan,* care zăboveşte mai ales asupra creaţiunii, în mijlocul căreia stă omul, cu însuşirile şi posibilităţile sale de-a se desăvîrşi. „De aceea, sensul vieţii creştine este sfinţirea, căci pentru această viaţă a dat Mîntuitorul Sf. Sa Evanghelie", îndrumînd la unitate, căci „păstrînd unitatea credinţei, păstrăm unitatea şi liniştea patriei".

La sfîrşitul Sf. Liturghii a predicat P. C. vicar *Tr. Belaşcu,* tălmăcind, pe înţelesul credincioşilor, Evanghelia zilei, zugrăvind cu deosebire chipul moral atît de frumos al sutaşului, care-şi tratează slujitorul nu ca pe un rob, ca pe un animal, cum era obiceiul vremii, ci ca pe un om, ca pe un frate. Aşa se face că sutaşul aleargă cu nemărginită încredere la Mîntuitorul, rugîndu-l să-i vindece sluga. Credinţa este o mare comoară şi prin credinţă şi noi „să devenim fii buni ai Bisericii noastre şi buni cetăţeni ai Patriei".

A vorbit de asemenea parohul local, C. pr. *A. Obancea,* care exprimă bucuria credincioşilor săi de a avea în mijlocul lor pe Arhipăstor. Face apoi o dare de seamă asupra istoricului bisericii, arătînd lucrările de reparaţii care s-au făcut în ultimul timp şi în care a fost sprijinit cu tot elanul de păstoriţii săi, cărora le mulţumeşte pentru jertfelnicia lor.

Mulţumeşte I. P. S. Mitropolit Nicolae pentru osteneala şi cinstea de-a le-o sfinţi.

Mulţumeşte de asemenea Departamentului Cultelor şi organelor puterii de stat pentru sprijinul acordat.

Mulţumiri aduce şi preoţilor care au participat la bucuria praznicului.

A vorbit apoi I. P. S. Mitropolit Nicolae, *cuvînt pe care nu-l putem reda în toată întinderea sa, dar din care reţinem idei ca: Explicarea felului în care se face o sfinţire de biserică; unde se ridicau la început bisericile şi anume pe mormintele martirilor sau mucenicilor. Şi Biserica noastră românească a dat mucenici pentru credinţă, în care sens I. P. S. Sa se ocupă de mitropoliţii de Alba-Iulia: Sava Brancovici şi Ilie Iorest şi de cuvioşii părinţi Visarion şi Sofronie şi credinciosul ţăran Oprea Miclăuş din Sălişte, care „s-au împotrivit la încercarea împăratului habsburgic de a sili pe românii ortodocşi să treacă la credinţa lui". În această luptă, care a costat mult pe românii transilvăneni, „satul a fost mai tare ca împăratul".*

„S-au împlinit 120 de ani de la revoluţia din 1848 care ne aminteşte de lupta poporului român pentru libertate şi dreptate şi de conducătorii lui, între care ne oprim la mitropolitul A. Şaguna şi Avram Iancu, primul apărînd interesele acestui popor prin cuvînt, ca şef al delegaţiei române la curtea împăratului, iar al doilea cu ajutorul armelor. Este adevărat că împăratul n-a avut de gînd să dea drepturi românilor, ceea ce a produs o mare mîhnire lui Şaguna şi lui Iancu. Lupta lor a contribuit totuşi la afirmarea drepturilor românilor, la realizarea, mai tîrziu, a unităţii lor . . ."

„Biserica noastră a luptat de la început pentru ridicarea credincioşilor şi pentru luminarea lor. Şi astăzi ea este alături de viaţa nouă şi de munca poporului nostru . . . Noi românii ortodocşi n-am ţinut numai la legea şi neamul nostru, ci am avut stimă şi dragoste şi faţă de alte credinţe, de alte popoare. Noi n-am luptat să atragem la credinţa noastră pe nimeni. Am respectat credinţa tuturor, dar am pretins ca şi noi să fim lăsaţi în legea noastră . . ."

„Trăim într-o ţară liberă şi independentă. Prin vrednicia lui, poporul nostru trăieşte de sine stătător, colaborînd totodată în spirit de egalitate şi independenţă cu alte popoare.

Liberă şi independentă este şi Biserica Ortodoxă Română".

(Continuare în pag. 4)

Schimbarea la Faţă

În fiecare an, în 6 august, Sfînta Biserică sărbătoreşte Schimbarea la Faţă a Domnului, Dumnezeului şi Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.

Ce este Schimbarea la Faţă a Domnului Hristos? Ce trebuie să înţelegem noi prin schimbarea la faţă a Domnului? Ca să putem avea răspuns la această întrebare, este de trebuinţă să ştim ce se spune în Sfînta Evanghelie despre ea.

Orice cititor cu luare aminte la dumnezeieştile Evanghelii poate să-şi dea seama cu uşurinţă că despre Schimbarea la Faţă a Domnului Hristos istorisesc trei dintre cei patru Sfinţi Evanghelişti. Despre ea a scris Sfîntul Evanghelist Matei (17, 1—9), Sfîntul Evanghelist Marcu (9, 2—10) şi Sfîntul Evanghelist Luca (9, 28—36).

Din istorisirea Sfinţilor Evanghelişti aflăm că luînd Domnul pe trei dintre ucenicii Săi, pe Petru, pe Iacob şi pe Ioan, s-a suit împreună cu ei într-un munte înalt (Matei 17, 1; Marcu 9, 12; Luca 9, 28). Sf. Evanghelist Luca ne informează că Domnul s-a suit atunci în munte „ca să se roage" (Luca 9. 28). „Pe cînd se ruga el — ne spune mai departe Sf. Luca — vederea feţei sale s-a făcut alta şi îmbrăcămintea lui albă strălucitoare" (Luca 9, 29). Sfîntul Evanghelist Marcu scrie că Domnul „s-a schimbat la faţă" înaintea ucenicilor pe care i-a luat cu sine (9, 2) „şi veşmintele lui s-au făcut strălucitoare, prea albe ca zăpada, cum nălbitor nu poate nălbi la fel, pe lume" (9, 3), iar Sf. Evanghelist Matei, după ce ne informează că Domnul Hristos s-a schimbat la faţă, lămureşte că „faţa lui strălucea ca soarele iar veşmintele lui se făcură albe ca lumina" (17, 2).

Fiecare din cei trei istorisitori ai Schimbării la Faţă a Domnului ne face cunoscut că martori ai acestei minuni au fost nu numai cei trei ucenici, pe care Domnul îi luase cu Sine în munte, ci şi doi dintre bărbaţii de frunte ai Vechiului Testament, şi anume, Moise şi Ilie (Matei 17, 3; Marcu 9, 4; Luca 9,30). Din istorisirea Sf. Evanghelist Luca ştim că aceşti doi bărbaţi „arătîndu-se întru slavă, spuneau sfîrşitul pe care el — adică Iisus — avea să-l împlinească în Ierusalim" (9,31).

Cît de mare a fost uimirea ucenicilor în faţa acestor lucruri neaşteptate şi mai presus de fire, ne dă să înţelegem Sf. Evanghelist Matei, care cuprinde în istorisirea acestui eveniment următoarele cuvinte: „Auzind ucenicii — glasul care s-a auzit în norul ce i-a învăluit — au căzut cu faţa la pămînt şi s-au spăimîntat foarte. Ci Iisus venind la ei şi atingîndu-i, le zise: Sculaţi-vă şi nu vă temeţi" (Matei 17, 6—7).

Muntele cel înalt, în care Domnul s-a schimbat la faţă este, după cum ne spune tradiţia bisericească, muntele Tavorului.

După ce am prezentat Schimbarea la Faţă a Domnului, aşa cum ne este înfăţişată în Sfintele Evanghelii, să vedem acum cum a fost privită ea de către Sf. Apostoli, care au fost martorii ei şi de la care ne-au rămas cuvinte în care ei se referă la această minune. Unul dintre aceştia, Sf. Apostol Petru, deci cel care voia să facă cele trei colibi, ca să poată rămîne mereu în muntele schimbării la faţă, în a doua epistolă sobornicească a sa, referindu-se la Schimbarea la Faţă a Domnului, spune următoarele cuvinte: „Noi v-am adus la cunoştinţă puterea Domnului nostru Iisus Hristos şi venirea lui, nu luîndu-ne după basme meşteşugite, ci văzînd mărirea lui

(Continuare în pag. 2)

SCHIMBAREA LA FAŢĂ

(Urmare din pag. 1)

cu ochii noştri. Intr-adevăr el a primit de la Dumnezeu-Tatăl cinste şi mărire, atunci cînd, din înălţimea slavei, un glas ca acesta a venit către el: Acesta este fiul meu cel iubit, întru care bine am voit. Şi acest glas noi l-am auzit pogorîndu-se din cer, pe cînd eram cu Domnul în muntele cel sfînt" (1, 16, 18). Din aceste cuvinte ale Sf. Apostol Petru, înţelegem că la Schimbarea la Faţă, Domnul şi-a arătat „mărirea Sa".

Aşadar, Schimbarea la Faţă a Domnului Hristos a fost înţeleasă, încă de la început, ca o arătare a măririi Domnului Hristos.

Urmînd mărturiilor dumnezeieştii Scripturi, Sf. Biserică înfăţişează de asemenea Schimbarea la Faţă a Domnului ca o arătare a măririi Celui ce s-a schimbat la faţă. „Schimbatu-te-ai la faţă, în munte, Hristoase Dumnezeule, arătînd ucenicilor Tăi, mărirea Ta, pe cît se putea..." (troparul praznicului) şi: „In munte te-ai schimbat la faţă şi pe cît au cuprins ucenicii Tăi, mărirea Ta, Hristoase Dumnezeule, au văzut" (Condacul praznicului) — sînt cuvinte care se repetă des la sfintele slujbe. In aceste cuvinte se cuprinde şi se înfăţişează adevărul că în strălucirea feţei Domnului şi a veşmintelor Lui, pe muntele Tavorului, Domnul şi-a arătat mărirea Sa, dar nu pe cît este ea, ci numai cît poate fi ea cuprinsă în marginile puterilor de cunoaştere ale firii omeneşti.

Dacă mărirea omului este, după cum spune Sf. Maxim Mărturisitorul, „intelectul", adică mintea în care se răsfrînge slava dumnezeească, mărirea Celui ce este şi Dumnezeu adevărat şi om adevărat, fără îndoială că nu poate fi alta decît dumnezeirea Sa. In aceasta a şi văzut sfînta Biserică mărirea Domnului Iisus, de aceea şi învaţă că arătîndu-şi Domnul mărirea Sa, El îşi arată dumnezeirea Sa. „Se suie în muntele Tavorului Stăpînul, frumuseţea dumnezeirii Sale să o strălucească" (Troparul înainte prăznuirii).

Dar e ştiut de toţi cei ce cugetă duhovniceşte şi sînt luminaţi de lumina cunoştinţei adevărate, că dumnezeirea este mai presus de înţelegerea omenească, mai presus de ceea ce poate omul cuprinde în marginile firii sale. Pentru această pricină, Domnul Hristos a ales lumina ca simbol (semn) al dumnezeirii Sale celei mai presus de înţelegere.

Intr-adevăr, faţa străluminată a Domnului şi veşmintele Lui strălucitoare l-au arătat pe El ucenicilor, care erau de faţă, ca pe unul ce este cu totul neapropiat şi mai presus de orice putere a omului de a-l cunoaşte, căci precum lumina este şi arătată şi nearătată, şi cunoscută, dar şi mai presus de cunoaştere, şi cuprinsă, dar şi necuprinsă, şi simţită, dar lasă mereu simţămîntul covîrşirii, tot aşa este şi dumnezeirea, care deşi se face arătată, rămîne mereu mai presus de priceperea noastră. In vremea propovăduirii Sale pe pămînt, Domnul Hristos şi-a arătat mai cu seamă firea omenească, în care lucra cu firea dumnezeiască. Firea omenească a Domnului Hristos era pentru firea dumnezeiască ca un nor care ascunde soarele. De aceea bine s-a zis că: „Om văzut, dar Dumnezeu ascuns, Hristos în Tavor se suie, raza dumnezeirii cea mai presus decît soarele descoperind prin strălucirile slavei" (Canonul înainte prăznuirii). Intr-adevăr, pe muntele Tavorului Domnul Hristos şi-a arătat dumnezeirea Sa, care a strălucit din norul trupului, întocmai cum soarele se străvede printre nori. Cu acest prilej Iisus a fost văzut deodată ca Dumnezeu şi om, dumnezeirea Sa strălucind în firea omenească cu tot atîta evidenţă cu cîtă era văzută mai înainte omenitatea Sa purtătoare de dumnezeire.

Arătîndu-şi mărirea Sa pe muntele Tavorului, Domnul şi-a arătat şi mărirea cu care a înviat din morţi. Aceasta o spune Sf. Biserică zicînd: „Mai înainte închipuind învierea Ta, Hristoase Dumnezeule — în Tavor te-ai suit. Şi Tu, Mîntuitorule, la faţă schimbîndu-te, muntele Tavorului cu lumină s-a acoperit..." (Stihirea cu Slavă... şi acum... de la Doamne, strigatam..., din ziua praznicului). Tot cu acest prilej a arătat Domnul şi mărirea cu care va să vie la a doua venire, căci „iarăşi va să vie cu mărire, să judece vii şi morţii" (Simbolul credinţei). A mai arătat Fiul lui Dumnezeu şi mărirea de care se vor învrednici cei drepţi la a doua venire, cînd „cei drepţi vor străluci ca soarele întru mărirea Tatălui lor" (Matei 13, 43). Şi aceasta o mărturiseşte Sf. Biserică, în cuvintele: "Schimbarea omenească ceea ce va să fie întru a doua şi înfricoşată venirea Ta, cu slavă, arătîndu-o Mîntuitorule, în muntele Tavorului te-ai schimbat la faţă..." (Sedealna 1 de la utrenia praznicului).

Starea de faţă a lui Moise şi a lui Ilie are şi ea însemnătatea ei. Ca reprezentanţi ai Legii şi ai Proorocilor, ei reprezentau, în acelaşi timp, şi pe cei trecuţi din viaţa aceasta, iar împreună cu cei trei Apostoli, fiind în Tavor, l-au arătat pe Domnul Hristos ca fiind stăpîn peste cele din cer, peste cele de pe pămînt şi peste cele de dedesubt. Acest adevăr îl mărturiseşte Sf. Biserică în următoarea alcătuire: „Ca înaintea celui ce stăpîneşte cerul şi peste pămînt împărăţeşte şi peste cele de dedesubt ai domnie, Hristoase, înaintea Ta au stătut de pe pămînt adică Apostolii, şi ca din cer tezviteanul Ilie, şi Moise din morţi, cîntînd cu un glas: popoare preaînălţaţi-l pe El întru toţi vecii" (Canonul din ziua praznicului).

Este foarte însemnat de observat că atît Sfinţii Părinţi în special, cît şi Sfînta Biserică în general, privind schimbarea la faţă a Fiului lui Dumnezeu întrupat, o înfăţişează credincioşilor nu numai ca pe un eveniment care s-a petrecut în istorie înainte cu multă vreme, ca pe un eveniment care a avut însemnătate pentru cei care l-au văzut împlinindu-se, ci mai cu seamă ca pe un eveniment pe care îl pot cunoaşte toţi cei ce se fac vrednici de cunoaşterea lui. Acesta este, de altfel, şi rostul prăznuirii Schimbării la Faţă, prăznuire la care credincioşii sînt chemaţi să participe în mod real, năzuind să fie şi ei martori ai măririi Domnului, care nu încetează să se arate. Pentru aceasta este de trebuinţă ca fiecare credincios să dorească să fie împreună cu Domnul Hristos, să vrea să se străduiască să meargă împreună cu El şi cu Sfinţii Apostoli Petru, Iacob şi Ioan, în muntele Tavorului, cu scopul precis de a vedea schimbarea la faţă a Domnului Hristos. La aceasta ne îndeamnă Sfînta Biserică în chip stăruitor, ca de exemplu: „Veniţi toţi, mai înainte curăţindu-ne, să ne suim cu mintea în muntele Tavorului să vedem pe Hristos" (5 august. Sedealna 1 de la utrenie).

Aşadar, numai cine are „inima curăţită de patimi" poate să se ridice cu mintea în ceea ce numeşte Biserica „muntele privirii", adică să cunoască ceva din mărirea Domnului Hristos, mărire care se descoperă numai celor curaţi. In acest înţeles primim şi îndemnul: „Toţi pămînteni să ne curăţim inimile ca prin bună tocmire să vie şi la noi slava darului Celui în trei feţe" (10 august, stihirea 3, la stihoavna vecerniei).

Pe măsura îmbunătăţirii noastre în împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, prin care se curăţeşte inima noastră de patimi şi se înmulţesc în noi virtuţile, pe această măsură ne ridică în muntele Tavorului, adică la înălţimea vredniciei de a ni se descoperi mărirea lui Dumnezeu ,atît din dumnezeeştile Scripturi, cît şi din făpturile pe care El le-a creat, şi chiar la cunoştinţă mai presus de simţiri. A cunoaşte mărirea lui Dumnezeu, după chipul cunoştinţei celor ce au văzut-o pe muntele Tavorului însemnează, pentru noi, a ne minuna de toate cele ce le-a creat Dumnezeu, ca şi purtarea Lui de grijă pentru făptura întreagă şi pentru noi înşine. Mai însemnează, apoi, şi a avea mereu conştiinţa măreţiei lui Dumnezeu, arătată în Sfintele Scripturi şi în toate făpturile create de El.

Ca astfel de lucruri să se împlinească în noi, trebuie deci ca noi să ne schimbăm la faţă, devenind aşa cum ne vrea Dumnezeu, buni, cinstiţi, cu inima curată, iubitori de Dumnezeu, de oameni şi de patrie.

Ierod. *Teofil Părăianu*

UN CTITOR AL CULTURII ROMÂNEŞTI

Mitropolitul Veniamin Costache

Printre marile personalităţi care au ctitorit cultura românească de la sfîrşitul sec. al XVIII-lea şi jumătatea celui de al XIX-lea, un loc de cinste se cuvine figurii impunătoare a aceluia care, fără a fi împlinit bine 35 de ani, avînd în urmă încă 11 ani de arhierie, la Huşi şi la Roman, ajunge mitropolitul de veşnică pomenire Veniamin Costache al Moldovei, de la a cărui naştere se împlinesc în decursul acestui an două veacuri (1768—1968).

Ca ierarh, mitropolitul Veniamin nu s-a mulţumit doar să slujească şi să predice, ci a coborît stăruitor în mijlocul poporului căutînd să-i cunoască păsurile şi să-i uşureze năcazurile. De aceea cînd i se impută că şi-a uitat de obîrşia lui boierească — se trăgea din spiţa boierului Boldur, vestitul general şi sfetnic al lui Ştefan cel Mare — el răspunde liniştit: „Din contră boierilor, în memoria mea stau întipărite numele tuturor eroilor care cu arma în mînă au apărat clironomia noastră şi deaceea am milă şi respect către toţi răzeşii şi mazilii, către toate treptele de jos, pentru că numai prin vinele lor curge sîngele bravilor moldoveni".

Dragostea lui mare faţă de cei obidiţi şi în suferinţă s-a arătat prin multe fapte şi se face cunoscută şi prin faptul că, încă de pe cînd era stareţ la măn. Sf. Spiridon din Iaşi, şi-a cedat partea de moştenire ce-i revenea din moşia părintească de la Roşieşti, în favoarea acestui venerabil aşezămînt spitalicesc. Ajuns apoi episcop la Roman, înfiinţează pe cheltuială proprie un spital cu medic şi o „spiţerie". „Veniturile sale episcopale neajungîndu-i pentru întreţinerea acestei binefaceri — ne destăinue mai tîrziu episcopul Melchisedec — a fost silit să se împrumute cu 80 de pungi de lei, pe care s-a îndurat a le plăti din veniturile viitoare".

A fost un mare şi luminat patriot, fiind convins că numai prin cultură se poate ridica un popor. De aceea, în vederea luminării poporului, el trimite, adeseori pe cheltuiala sa personală tineri ca să înveţe nu numai teologie ci şi unele discipline laice, la Kiev, Lemberg, Cernăuţi sau în Grecia, Germania, Italia. A militat cu convingere pentru înlocuirea termenilor străini din limbă şi în special din cărţile de cult, cu cuvinte neaoş româneşti. Pe cei care se împotrivesc acestui fapt mitropolitul Veniamin îi consideră: „duşmanii naţiunii româneşti". El însuşi, bun cunoscător mai ales al limbii greceşti, lasă o frumoasă zestre de 18 traduceri (Chiriacodromion, Teologia Mitrop. Platon, Istoria bisericească a lui Meletie, Pidalionul etc.) precum şi 23 de manuscrise. De asemenea, cu binecuvîntarea şi sprijinul său s-au tipărit alte 34 de cărţi.

Dar cea mai de seamă contribuţie o aduce marele Mitropolit în problema organizării şi dezvoltării învăţămîntului românesc din Moldova, înfiinţînd la Mănăstirea Socola din Iaşi seminarul care încă din timpul lui începuse să-i poarte numele şi în care, în locul călugărilor, au fost primiţi la învăţătură 60 de tineri. Pe lîngă cei trei dascăli pe care-i avusese şcoala la început, înţeleptul Mitropolit aduce din Transilvania încă patru, printre care şi pe Vasile Pop devenit profesor şi director al şcolii. Ca să înţelegem importanţa Seminarului Veniamin pentru cultura românească notăm că cineva, pe drept cuvînt a spus: „Ceeace Sorbona este pentru franceji, este Socola pentru Români".

Ca prim efor al şcolilor din Moldova, mitropolitul Veniamin Costache mai întemeiază o şcoală la Mănăstirea Sf. Nicolae din Iaşi şi tot la Iaşi redeschide şcoala şi tipografia de la Trei Ierarhi, întemeiate de domnitorul Vasile Lupu. In restul Moldovei, la Focşani, Galaţi, Bîrlad, Roman şi Huşi deschide încă şase şcoli româneşti, instituind şi 50 de burse pentru elevii săraci.

Tot mitropolitului Veniamin i se datoresc şi alte iniţiative culturale importante. Astfel, el creiază o şcoală de cîntăreţi la care aduce dascăli vestiţi din Ţarigrad, care să redea cîntării bisericeşti frumuseţea muzicii bizantine. Se îngrijeşte de învăţămîntul profesional, înfiinţînd cea dintîi şcoală de arte şi meserii. Pune bazele învăţămîntului politehnic, întemeind şcoala de ingineri hotarnici, la care Gh. Asachi, trimis anume spre specializare la Lemberg şi Viena, predă un curs de matematică teoretică cu aplicaţii practice de geodezie şi arhitectură. Tot sub imboldul lui se pun bazele învăţămîntului superior, înfiinţîndu-se în 1835 Academia Mihăileană. Astfel în 1841 şcolile româneşti din Moldova numărau 3000 de elevi cu 50 de profesori.

Tot marelui ierarh i se datoreşte şi apariţia teatrului în Moldova. Oameni competenţi spun că: „Veniamin nu numai că a aprobat, dar chiar a încurajat începuturile pentru creerea acestui templu de moralitate şi educaţiune",

Ca încheiere, redăm impresia de neuitat pe care venerabilul Mitropolit a lăsat-o gînditorului francez Edgar Quinet, care l-a văzut slujind: „O, spectacol măreţ şi sublim! Suflet de o castitate îngerească, frumos şi plin de majestate, cum n-am mai văzut un alt bătrîn în viaţa mea, cînd mitropolitul Veniamin, în toată splendoarea Bisericii sale orientale, se înfăţişa îmbrăcat cu veşmintele sale aurite, cu pletele-i de zăpadă şi-n valuri, căzînd pe umeri, poporul vedea într-însul pe însuşi sfîntul Patron al Moldovei".

Preot *Ioan Opriş*

Două scrisori inedite ale lui Zaharie Boiu din 1848

O figură binecunoscută în părțile Sibiului, ca unul care a fost un vrednic dascăl, scriitor și poet, ajungînd să fie între cei dintîi ardeleni membri ai Academiei de la București, Zaharia Boiu *(1834—1903) ne-a lăsat încă de pe cînd era protopop la Sighișoara două scrisori de toată frumusețea în legătură cu frămîntările revoluționare din Transilvania anilor 1848—9.*

Sub puternica impresie a celor hotărîte pe Cîmpia Libertății, Z. Boiu scrie lui Șaguna la 1 iulie 1848 (deci înainte de a fi început războiul civil în toată legea): „Între grijă și nădejde să afle nația noastră română din Transilvania cu reformele anului acestuia . . . , căci cu toată mulțumirea nemărginită ce-am avut-o în libera adunare națională de la Blaj și aceea prin multe poticneli, hrăneam o mare nădejde de mîngăiere pe viitor, în care ne-am întărit din rezultatul amînduror deputăciunilor (către împărat și către Dietă), pe care răzima întreaga nație. Osebit ne-a bucurat rezoluția împărătească, dar grija din inimile noastre n-a putut fi ștearsă din pricina urii egoistice a unora dintre conducătorii națiunilor conlocuitoare".

Mergînd cu analiza pînă la miezul lucrurilor, denunțînd minciuna cu care a fost înșelat poporul român, Zaharie Boiu zice în continuare: „Vedem că față de noi guvernul una grăește, alta împlinește. Că deși numește națiunea română „recepta", reprezentată și în privința alegerii de deputați fără deosebire de celelalte nații, dar în fapt se vede stăvilită de a putea ajunge cumva la dorințele ei, cînd după articolul de lege alegătoare, afară de nobili și realiști (regaliști sau demnitari numiți de rege) numai aceia pot fi alegători ca cetățeni, care sînt proprietari de moșii dăjduite (impuse) la peste 8 florini argint afară de darea capului. Aceasta a fost chiar stavila, care pe națiunea noastră o ține îndărăpt, cînd celorlalte le e deschisă calea de a înainta. Aceasta s-a văzut în fapt și la alegerea a doi deputați din partea Sighișorii, care s-au întîmplat în ziua de 24 iunie a.c. . . . și în zadar ne opintirăm noi cîțiva ce eram de față a aștepta pe unul din cei doi să fie român, că din 1700 de familii de români abia 22 au putut vota, iar sașii, care sînt mult mai puțini, au ajuns să-și exprime votul 800 de inși!

„Din aceasta se vede că pentru noi nu este nici milă, nici dreptate, ci se face doar vînătoare după interese particulare și atunci nici nu putem aștepta altceva decît că și în viitor vom fi tratați cum am fost și pînă acum. Pe calea aceasta numai nobilimea și realiștii iar din țăreni numai cei bogați au drept de cetățeni ai statului, iar sărăcimea populară, cea apăsată pînă aici, deși poartă greutățile publice cu îndoite sudori, partea cea mai mare români, cărora le-au fost închise toate izvoarele nutremîntului vieții, și acum pe prințipurile uniunii egale sînt stăviliți a rămînea tot unde au fost, ba încă, împotriva nădejdii, și mai rău, că, pe cum vedem, jalbele noastre întocmite la Blaj nu ne cîștigară altceva de dorit pînă acum nouă celor din pămîntul regesc, decît abuzuri din partea națiunii maiorente. Se vede că în zadar lucrăm și mai departe pămîntul domnilor, în zadar le ducem roada acasă deagata, în zadar purtăm toate greutățile publice cu cea mai mare supunere, pînă și în privința armelor și a gardei naționale săsești din anul acesta înființată, ne-am umilit tot în zadar, că de la reprezentație de cetățeni sîntem scoși afară dintre conlocuitori dacă nu avem moșii sau meșteșug, la care n-am putut încăpea. Sătenii din tot scaunul Sighișorii asijderea . . . deaceea te rugăm, Prea Sfințite Părinte, potrivit

1) cu punctul prim al Petițiunii de la Blaj, să ni se ordineze loc celor din Scaunul Sighișorii a avea un deputat român la Dietă, pe care să-l alegem noi poporul român după numărul popular, iar nu după articolul de lege atît de secătuitor românimii".

2) „Despre necultivarea națiunii române din lipsa școalelor și a învățătorilor literați (punctul 13 al Petițiunii), să nu fim uitați".

3) „Slăbirea numerosului popor român de 7514 suflete din scaunul Sighișorii și sărăcia în care înveață e lipsa de pămînt al său propriu, dovada e de față: scoaterea afară din alegătorii de deputați a celor ce n-au nici moșii, nici meșteșug, de care partidă sînt mai toți românii că nici moșii, nici la meșteșuguri n-au putut încăpea ca români. Lipsa aceasta ne pare că nu destul s-a fost descoperit din parte-ne la Blaj, de aceea repetim punctul 11 rugîndu-ne ca să ni se dea și nouă parte după dreptul egal din toate foloasele, de care conlocuitoarea națiie săsească se bucură, ca apoi așa să putem fi și noi asemenea cetățeni harnici la toate".

4) „Pe lîngă pretinderea a toate 16 punctele Petițiunii, osebit cerem și cu solemnitate protestăm repetînd punctul 1 în privința naționalității , a limbii și a religiei, ca acestea să ne rămînă la orice întîmplare nevătămate".

După ce semnează acest memoriu nu mai puțin de 42 de persoane (preoți, învățători, jurați și gocimani ai consiliilor parohiale), Z. Boiu mai adaugă o scrisoare „tocmai cînd terminăram jalba dintîi", în care mulțumește lui Șaguna pentru cunoscuta lui pastorală din 18 iunie 1848, în care acesta anunța, spre liniștire, pe toți românii ardeleni că „națiia română va fi recunoscută printr-o lege deosebită . . . că toți din țară, fără nici o deosebire, vom plăti contribuția deobște, că se va șterge iobăgia și dijma, că vom avea tipar liber și judecătorii jurate, că poporul nostru se va înarma după lege, că și noi vom avea după numărul și hărnicia neamului amploiați (funcționari) de român".

Față de toate cele anunțate de vlădica Andrei, exprimîndu-și profunda lor mulțumire, protopopul, preoții din jurul Sighișorii, cîțiva învățători și poporeni care semnează, numesc pe Șaguna „adevărat tată" pentru „nepregetatele osteneli arătate poporului", rugîndu-l totodată ca „lipsele noastre să fie vederate . . . și să nu fim uitați".

Se știe că în lunile de peste vară Șaguna s-a zbătut din toate puterile să împace adversitățile, să sloboadă din temnițe pe mulți din conducătorii românilor, să îndulcească raporturile feudale între unii moșieri și țărănimea care-și cerea drepturile și nu mai voia să-și lase pămînturile sătești răpite în ultimul timp de latifundiarii și arendașii hrăpăreți. La un moment dat era să fie chiar arestat. Ce folos? Prin august-septembrie 1848 spiritele s-au înverșunat atît de tare, încît cu toată strădania lor, lucrurile au luat altă întorsătură. Orientarea fatală a cercurilor maghiare conduse de Kossuth n-a mai putut fi oprită decît de rezistența generală, în care rol de frunte l-au avut oamenii lui Iancu. Dură fatalitate! Dar în urma acestor mari frămîntări s-au conturat zorile apropierii dintre naționalități, afirmarea poporului român și unirea lui într-o singură patrie.

Prot. *T. Bodogae*

Scriitori străini scriu despre unele realități românești

Dintre scriitorii străini care au scris despre unele realități legate de istoria religioasă și culturală a poporului nostru trebuie să amintesc pe profesorul catolic italian de la Torino, Mario Ruffini. Profesorul Ruffini a fost în țara noastră, ne cunoaște istoria, ne cunoaște trecutul glorios, ne cunoaște limba și obiceiurile, ne cunoaște folclorul și poezia populară și a rămas impresionat cînd i-a fost dat să cunoască realizările artistice ale poporului nostru. Monumentele noastre de artă au constituit pentru el un prilej de adevărată desfătare sufletească.

Tocmai fiindcă ne cunoaște atît de bine, el a căutat să facă cunoscute și celor din Apus unele realități legate de istoria culturală și religioasă a poporului nostru. In acest scop a scris o serie de studii, pe care apoi le-a publicat în broșuri separate. Studiile lui au fost publicate mai ales în revista italiană cu caracter ecumenist „Oekoumenikon", care apare la Roma.

In cele ce urmează amintesc unele dintre aceste studii ale profesorului Mario Ruffini, cu o prezentare scurtă a cuprinsului.

In anul 1966 acest profesor scrie un studiu legat de viața și activitatea mitropolitului Antim Ivireanu, cu ocazia împlinirii a 250 de ani de la moartea sa. Despre Antim Ivireanu zice profesorul Ruffini că „a fost una dintre cele mai mari figuri ale Bisericii Ortodoxe Române, care a desfășurat o largă activitate tipografică, chiar și de caracter ecumenic, convins orator și foarte bun predicator, evlavios întemeietor de mănăstiri și dîrz apărător al credinței ortodoxe". Viața și activitatea mitropolitului Antim Ivireanu ne este prezentată într-o lumină foarte vie și într-o formă plăcută și atrăgătoare încît oricine o citește rămîne impresionat de octivitatea intensă pe care a desfășurat-o mitropolitul Antim Ivireanu în tipărirea de cărți, ca orator, ca predicator, ca fondator de mănăstiri, ca miniaturist și mai ales munca depusă de el în scopul „apărării credinței ortodoxe împotriva propagandei catolice pe care o socotea nedreaptă și primejdioasă".

Intr-o altă broșură, prof. Ruffini scrie despre împlinirea a 500 de ani de la întemeierea mănăstirii Putna. In studiul său se ocupă de importanța pe care a avut-o mănăstirea din punct de vedere cultural. „Mănăstirea Putna — zice prof. Ruffini — e vestită pe drept cuvînt și prin bogățiile artistice, care fac acum din muzeul ei unul dintre cele mai bogate muzee de antichități, nu numai din România ci chiar din lumea întreagă".

Intr-un alt studiu prof. italian se ocupă cu actuala organizare a Bisericii Ortodoxe Române, scoțînd în evidență activitatea și meritele deosebite ale Prea Fericitului Patriarh Justinian, mai ales pe linia de asistență socială și de apostolat social. „In dezvoltarea culturii teologice românești — zice profesorul Ruffini — se resimte o adevărată renaștere. Atît profesorii cît și candidații la magisteriu (doctoranzii) publică valoroase studii de un înalt nivel cultural și științific în toate ramurile teologiei și istoriei bisericești. Această bogată activitate culturală e în strînsă legătură cu renașterea vieții religioase și spirituale în Institutele Teologice". Autorul amintește în studiul său despre numărul mare de reviste bisericești care apar în țara noastră și nu uită să amintească și de „bătrîna și glorioasa revistă ultracentenară, editată de centrul mitropolitan din Sibiu „Telegraful Român", întemeiată în anul 1853, cu mireasma sa plăcută, destinată mai ales credincioșilor". Profesorul Ruffini se ocupă și de salarizarea clerului, de organizarea mănăstirilor și de cărțile de cult tipărite.

Intr-un alt studiu al său, profesorul în cauză ne prezintă viața și activitatea Sfîntului Iosif cel Nou de la Partoș, mitropolitul Timișoarei. „Pentru bogatele semne ale bunătății cerești ale căror daruri au dat spirituală splendoare în viața și moartea sfîntului, cred că el merită — zice prof. Ruffini — să fie cunoscut și de noi (catolicii), în vederea acelei unități a Bisericii pe care noi o dorim să fie cît mai aproape și care cu Sfîntul Iosif cel Nou din Partoș ne apare realizată în unitatea sfințeniei".

In anul 1967 prof. Ruffini scrie un studiu de 25 pagini în legătură cu „Succesul Sf. Petru în folclorul popular românesc", în care ne prezintă viața și activitatea Sf. Apostol Petru așa cum apare în legendele populare românești. El susține că toate legendele create în legătură cu Sf. Petru sînt o confirmare a învățăturii Bisericii Ortodoxe în sensul că nu aflăm nimic în ele care să-i atribuie Sf. Petru vreo onoare sau întîietate printre ceilalți Apostoli. Nu aflăm nimic care să confirme învățătura despre primatul Sfîntului Petru. Sf. Petru ne apare ca un om ca toți ceilalți oameni, bea, mănîncă, știe să ajute pe cei slabi împotriva celor tari, e milostiv față de animale și e certat și pedepsit adeseori de Domnul pentru neascultarea lui. Profesorul Ruffini scoate în relief denumirile populare ale Sfîntului: Sîn Petru, Sîn Chietru, Sîn Pătru etc., precum și unele forme asemănătoare pe care le întîlnim în toponomastică.

Cea mai recentă lucrare a prof. Ruffini este „Opera religioasă și socială a lui Petru Movilă, mitropolitul Kievului", lucrare de peste 120 de pagini. Incă de la început el arată că opera religioasă a mitropolitului Petru Movilă se încadrează, în ce privește partea ortodoxă, în lupta între catolicism și protestantism în prima jumătate a secolului al XVII-lea, pentru a promova un influx asupra religiei ortodoxe în Orientul european".

Lucrarea are mai multe părți.

Mai mult se ocupă prof. italian cu opera teologică a mitropolitului Petru Movilă, așa numita „Mărturisire ortodoxă", care cuprinde o formulare scurtă însă foarte precisă a doctrinei ortodoxe, întocmită în scopul de a o pune la îndemîna preoților și credincioșilor. In continuare el amintește și de sinodul de la Iași din 1642 și de importanța de care s-a bucurat „Mărturisirea ortodoxă" a lui Petru Movilă.

In ultima parte a lucrării prof. Ruffini ne arată influența pe care a avut-o opera lui Petru Movilă asupra Principatelor Române.

Lucrările prof. Ruffini sînt de mare folos celor ce le citesc, constituind și ele o dovadă a vieții și activității creatoare pe care poporul nostru a desfășurat-o în această parte a continentului european.

Al. Moisiu

Elemente de artă din Muntenia în construcția bisericii „Sf. Nicolae“ din Scheii Brașovului

Este îndeobște cunoscut rolul însemnat pe care l-a avut biserica „Sf. Nicolae“ din Schei în dezvoltarea culturii noastre, a legăturilor neîntrerupte dintre românii din Transilvania și Țările Române.

Aceste legături sînt deplin oglindite în prima cronică românească din Transilvania: „Istoria sfintei besereci a Șcheilor Brașovului“ a lui Radu Tempea. Începută în 1716 și continuată apoi pînă în 1742, Istoria lui Radu Tempea cuprinde în ea și cronica protopopului Vasile, scrisă cu un veac mai înainte.

Arhiva bisericii „Sf. Nicolae“, organizată acum științific, va descoperi și alte mărturii.

Dar, iată că abia începute lucrările de restaurare a bisericii „Sf. Nicolae“ și a clădirii în care funcționează muzeul, arhiva și biblioteca și „surprizele“ nu s-au lăsat așteptate.

Deși, după actuala înfățișare a bisericii, nu se poate deduce o legătură pe linie arhitectonică cu stilul bisericilor din Muntenia, deoarece numeroasele adăugiri și restaurări ce i s-au făcut au schimbat stilul inițial și i-au dat un caracter deosebit, din îmbinarea mai multor stiluri, totuși lucrările de restaurare, începute în acest an, au descoperit elemente de arhitectură comune cu bisericile din Muntenia.

Revista „Astra“ din Brașov, în numărul de pe mai 1968, consemnează comunicarea arhitecților C.S.C.A.S. în legătură cu „descoperirea istorică“ de la biserica „Sf. Nicolae“.

În ce constă această descoperire?

Pe zidul bisericii din partea de nord, lîngă care s-a construit în 1733 paraclisul, s-a descoperit o cornișe bogată în elemente de artă specifică bisericilor din Muntenia.

În locul brîielor actuale, reapar fîșiile alternative de cărămidă aparentă și tencuială, continuate cu firide, care dau un aspect frumos și istoric întregii clădiri.

Cornișa este construită din trei rînduri de cărămizi speciale, dispuse cu zimți de ferăstrău. Dedesubtul lor apar firidele proprii bisericilor din Țara Românească.

Elemente de stil muntenesc s-au aflat și la clădirea vechii școli, în care se află în prezent muzeul.

Toate aceste descoperiri, pe care lucrările ulterioare le vor îmbogăți, vin să confirme încă o dată legăturile neîntrerupte și multilaterale dintre românii din Transilvania și cei din Țara Românească.

Prin „vama cucului“ au trecut mereu, veac după veac, ciobani, preoți și cărturari, meșteri, comercianți și zugravi, care au dus într-o parte și alta a Carpaților graiul și creațiile lor.

C.

Omagiu fostului lor dascăl

În ziua de 31 mai 1968, între orele 18,30—19, în capelă, proaspeții absolvenți ai Institutului nostru Teologic de grad Universitar au adus — cu prilejul încheierii festivității împreunate cu terminarea cursurilor și a prezentării tabloului de absolvire — un omagiu de mulțumire și recunoștință Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care — pînă acum un an — le-a fost dascăl întru ale teologiei.

În numele absolvenților a luat cuvîntul dl Creța Simion, fostul responsabil al anului IV, care a exprimat Înaltului Ierarh respectuoase mulțumiri pentru osteneala ce a depus-o pentru formarea lor teologică și duhovnicească, făgăduind totodată că noii absolvenți vor fi buni slujitori ai Sfintei noastre Biserici și buni cetățeni ai scumpei noastre Patrii.

Răspunzînd, Î. P. S. Sa a arătat că dintre toți fiii săi duhovnicești cei mai apropiați de sufletul său sînt studenții teologi, întrucît ei trebuie să fie folositori Bisericii și Patriei. În continuare, Î. P. S. Sa subliniază că noii absolvenți sînt o generație privilegiată, pentru că și-au terminat studiile sub semnul a două evenimente de seamă: împlinirea a 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu Patria mamă și împlinirea a 20 de ani de la Reîntregirea bisericească. Faptul acesta le impune o obligație morală în plus: *aceea de a fi propovăduitori — cu cuvîntul și cu fapta — ai întăririi unității noastre naționale și bisericești.*

Cartea, un bun prieten

Marele cărturar al neamului nostru, istoricul Nicolae Iorga, referindu-se la cărți, cu multă recunoștință față de ele scrie: „O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cît vă datoresc că sînt om, că sînt om adevărat... cu cîtă nesfîrșită iubire, cu cîtă nesățioasă patimă v-am cules de pe toate drumurile... pentru a face din voi... biserica celor patruzeci de mii de glasuri (atîtea cărți avea!) care înalță același imn, peste marginile morții cui v-a scris, acelui mare și nobil sfînt, martir totdeauna, care e idealul uman“ (N. Iorga: „Pagini alese“, E.P.L. 1965, p. 71).

Mărturia fostului profesor universitar, cu renume și dincolo de granițele țării noastre, rămîne un adevăr mult grăitor. Așa se face că, în general, tot ce a fost mai bun în sufletele oamenilor mari a rămas cuprins în cărți; cărțile, cu multilaterala lor destinație, fiind expresii de gîndire și simțire umană, înmănuncheate în zestrea culturală rămasă din toate timpurile, din toate locurile.

Cititul cărților prezintă pentru noi o întreită binefacere:

1. Prin citit se instruiește mintea omului. Orizontul cunoștințelor de tot felul se lărgește tot mai mult, încît persoana care citește poate zări mai departe, are în față o perspectivă întinsă de realități înconjurătoare. Judecata fiecăruia se ajută prin cumpănirea binelui cu răul, prin ocolirea răului și îndreptarea spre binele descoperit din teoriile învățate sau din lectura făcută cu interes de perfecționare morală. Orientarea practică pe calea vieții se clarifică mai bine; cel ce citește cărți de zidire, cărți bune și caută să le urmeze, se comportă mai fără greșeli în viață.

2. Cititul mărește sensibilitatea inimii. Patimile Domnului Iisus Hristos, de plidă, ca și uciderea cu pietre a primului mucenic Ștefan, înduioșează pînă la lacrimi pe credinciosul creștin. Lecturile „Din lumea celor care nu cuvîntă“, scrise de E. Gîrleanu, precum și „Moartea căprioarei“, de N. Labiș, sînt mărturii despre nevinovăția animalelor. Din asemenea lecturi ca și din altele de acest fel, se desprinde gingășia cu toate nuanțele ei și se înfățișează în icoane de mozaic multicolor. Descoperirea acestor fresce de gingășie e prilej de încîntare adîncă, ce mișcă coardele inimii. Prin citit se fertilizează solul sentimentului încît în el poate rodi, cu îndestulare, dragostea și mila.

3. Voința se ascute prin citit, devenind tot mai activă. Educația voinței se face și prin lecturi, care determină convingerea. Biografiile oamenilor mari de pildă, sînt bune lecturi în acest sens, din ele desprinzîndu-se o gamă dezvoltată de exemple folositoare. Fără aceste exemple, stimularea celui care nu le citește rămîne mereu într-o temperatură scăzută.

Iată deci numai cîteva binefaceri de care se poate folosi cu spor bun cel care citește.

Prietenia cu cartea — produsul cel mai bun al sufletelor mari — e o binefăcătoare trebuință culturală. De aceea, orice carte aleasă, orice carte de zidire este un bun prieten, un bun sfătuitor pe cărările vieții.

Pr. *I. Buta*

† Preoteasa Domnica Handa

La 18 aprilie a.c., joi în Săptămîna Patimilor, după scurte și grele suferințe, s-a stins din viață preoteasa Domnica Handa, născ. Cionca, în vîrstă de 81 ani.

Decedata s-a născut în 10 februarie 1887 în comuna Berghin (jud. Alba), unde tatăl său Nicolae Cionca a fost epitrop bisericesc.

În anul 1907 s-a căsătorit cu absolventul în teologie Ioan Handa din s. Tăuți (jud. Alba), ales preot în com. Muncel lîngă Baia de Arieș, de unde după 4 ani s-a mutat cu soțul său, ales preot în com. Oarda de Jos, unde au stat 37 de ani, iar de aici în satul Tăuți.

A fost o femeie virtuoasă și vrednică, fiind soțului său — cu care a trăit în pace și în deplină bună înțelegere timp de 61 de ani — o bună colaboratoare în conducerea casei și familiei și ajutătoare în păstorirea credincioșilor din parohii. Dumnezeu a binecuvîntat căsătoria lor cu 4 copii, din care 3 sînt în viață, pe care i-a crescut în credința și în frica de Dumnezeu.

Răposata a fost înmormîntată la 20 aprilie a.c., sîmbătă, în Săptămîna Patimilor, în cimitirul central din municipiul Cluj. Serviciul înmormîntării l-a săvîrșit P. C. preot Ioan Costea de la parohia „Sfinții împărați Constantin și Elena“ din localitate, care a ținut și cuvîntul de rămas bun, subliniind virtuțile acestei vrednice soții și mame.

O deplîng, adînc îndurerați, soțul său preotul Ioan, fiul Octavian, fiicele Emilia și Hortensia, ginerele Daniel, precum și nepoți, rudenii și cunoscuți.

Dumnezeu să o odihnească și s-o așeze cu drepții Săi!

Participant

Sfințirea bisericii din Avram Iancu

(Urmare din pag. 1)

„Să ne iubim Patria, să întărim și unitatea și libertatea ei. Să ne iubim Biserica și să întărim unitatea și independența ei“, sînt cîteva din îndemnurile de încheiere ale Î. P. S. Sale.

A urmat apoi o agapă frățească, la care au toastat: C. pr. pens. N. Burz (A. Iancu), P. C. prot. I. Mihon, C. pr. I. Gligor (Ponorel), C. pr. Gh. Span (Scărișoara), P. C. prof. M. Șesan, dl A. Ambaye, student etiopian la Institutul Teologic din Sibiu, epitropii A. Pogan și R. Vasiu, C. pr. A. Obancea și P. C. vicar Tr. Belașcu.

Tuturor a răspuns Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *insistînd cu deosebire asupra unității noastre naționale și bisericești. „Să ne punem toate puterile în slujba Bisericii noastre, în slujba Patriei, pentru a avea bucuria că și noi am contribuit cu ceva la înflorirea ei“.*

Către seară, Inaltul Ierarh a cercetat lucrările de la casa parohială din Tîrsa, a vizitat „Casa Iancului“, unde a fost întîmpinat de primarul comunei Avram Iancu, Leahu Nicolae, capela alăturată acestei case memoriale, parohia Ponorel, îndreptîndu-se apoi spre Cîmpeni, de unde, a doua zi, urma să-și continue drumul la Sibiu.

Sfințirea bisericii din Avram Iancu a constituit potrivit prilej de bucurie pentru credincioșii din acele părți, de întărire a unității în credința noastră strămoșească, de dragoste față de Patrie.

Rep.

† Preotul Valeriu Pinciu

După o grea suferință de aproape 4 ani, a trecut la cele veșnice în ziua de Sînziene — 24 iunie 1968, preotul Valeriu Pinciu de la parohia Rășinari III.

Născut în 16 ianuarie 1911 în comuna Hosman jud. Sibiu din părinții Nicolae și Maria (funcționar), bunicul fiindu-i preot, urmează școala primară în comună, liceul la Tg. Mureș și teologia la Blaj.

În anul 1931 se căsătorește cu Ana Pinciu din Rășinari, avînd 5 copii.

A slujit ca preot în Hosman, Cisnădie, Sibiu și Rășinari.

Pătruns de-o înaltă conștiință a răspunderii preoțești, anul 1948 îl găsește printre pionerii reîntregirii Bisericii strămoșești, cînd se încadrează în acțiunea de reîntregire a Bisericii noastre strămoșești și prin aceasta a consolidării unității naționale — cu toată convingerea.

Sfînta noastră Arhiepiscopie l-a distins cu brîu roșu pentru devotamentul său preoțesc.

Prohodirea a avut loc joi, 28 iunie a.c., în biserica mare „Cuvioasa Paraschiva“ — unde un sobor de preoți în frunte cu P. C. părinte vicar Traian Belașcu, membrii familiei îndoliate și un impresionant număr de credincioși împreună cu corul parohiei au cinstit memoria acestui vrednic slujitor al altarului.

Au vorbit C. preot Ioan Brote din localitate, P. C. părinte Nichifor Todor protopopul Sibiului și P. C. părinte Traian Belașcu, vicar arhiepiscopesc, evocînd momentul revenirii și scoțînd în evidență rostul preoției în neîntrerupta legătură harică a vieții credincioșilor.

În dangătul tînguitor al clopotelor de la cele 3 biserici, sicriul cu rămășițele pămîntești ale preotului Valeriu Pinciu a fost purtat —în cîntare lină — pînă la biserica mică, unde în preajma ei este așezat pentru veșnica odihnă.

Dumnezeu să-l odihnească cu cei drepți!

Participant

BIBLIOTECA ASTRA
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 august 1968 Nr. 31—32

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Maica Domnului - Maica noastră

Serbînd, în 15 august, Adormirea Maicii Domnului, încrestăm cîteva rînduri despre „Cea mai cinstită decît Heruvimii și mai mărită decît Serafimii, care fără stricăciune pe Dumnezeu Cuvîntul l-a născut".

Fecioara Maria s-a născut om, la fel ca toți oamenii. Nimic supranatural, adică mai presus de minte și de legile firii. Părinții ei, urmași depărtați în timp din familia împăratului și profetului David, erau din Ierusalim, unde aveau o căsuță proprie. Oameni drepți, evlavioși. Îi chinuia însă o durere mare: ajunseseră bătrîni și n-au dobîndit nici o odraslă. În vremea Vechiului Testament cei ce n-aveau copii erau socotiți păcătoși, pe care Dumnezeu i-a pedepsit pentru cine știe ce păcat greu și oamenii îi disprețuiau și erau de ocară pentru toți. Ei înșiși aveau clipe în care socoteau că dacă ei nu, poate părinții lor au greșit greu și pedeapsa i-a ajuns pe ei. De aceea, rugăciunile lor zilnice erau tot mai fierbinți și mai stăruitoare către Cel Atotputernic să le ridice ocara dintre oameni și promit că dacă le dăruiește un urmaș, fie băiat sau fată, o închină, o dăruiesc lui Dumnezeu, ca să-i slujească Lui toată viața. Și rugăciunile lor au fost ascultate: la o vîrstă, la care în regulă generală nu se mai prea întîmpla să mai dobîndească oamenii copii, li s-a născut o fetiță, căreia i-au dat numele Maria. Pe copiii închinați lui Dumnezeu templul îi primea numai de la vîrsta de 3 ani. Așa s-a întîmplat că pînă la această vîrstă, Ioachim și Ana au avut și bucuria de a-și vedea odrasla crescînd sub ochii și îngrijirea lor. Cînd a împlinit copila vîrsta de 3 ani, potrivit votului (făgăduielii, juruinții) făcut în rugăciunile lor, au dus-o la templu și au pus-o în brațele preotului Zaharia (tatăl Sf. Ioan Botezătorul).

Slujitorii templului au crescut-o în frica lui Dumnezeu, învățînd-o să cunoască și să practice toată legea și rînduielile ei. Băieții închinați trebuiau să rămînă la templu toată viața. Fetele însă la vîrsta de 15 ani trebuiau să iasă, să părăsească templul, dar nu pentru a se pierde în lume și în cele lumești. Aveau obligația să citească zilnic Sfînta Scriptură, să cînte psalmii rînduiți pe zile și ceasuri și să se roage neîncetat pentru ea și pentru lume. Templul se îngrijea să-i găsească un ocrotitor, cu frica lui Dumnezeu, care să-i asigure locuință și cele pentru traiul zilnic și să-și ia asupra sa răspunderea față de Cel de Sus și față de templu, că fata nu va fi împiedecată de la obligațiile ei de fiică a lui Dumnezeu și nu va duce lipsă de nimic. În schimb cea ocrotită astfel era îndatorată să ajute la gospodărirea casei, lucrînd cu hărnicie după ce termina cu cele către Dumnezeu. Ocrotitorul trebuia să fie un bărbat, rudenia de sînge cea mai apropiată, ca să fie cine s-o reprezinte în fața obștii și dregătoriilor. Părinții Mariei muriseră. Dar n-a fost greu să afle, că cea mai apropiată rudenie din neamul lui David era un teslar sărac din Nazaret. L-au chemat la templu și i-au încredințat pe fecioara Maria spre ocrotire în casa lui din acel orășel de la miazănoapte. Și bătrînul și-a luat angajamentul înaintea lui Dumnezeu și a mai marilor templului, că pînă are zile va ocroti cu toată grija pe nepoata lui cea închinată să slujească toată viața Celui Atotputernic. Iată, dar, cum a ajuns Maria în casa teslarului Iosif.

Acum se cade să lămurim încă ceva. Cuvîntul „încredințare" are și înțelesul de „logodnă". De aceea s-a tradus cuvîntul grecesc cu vorba „logodnă". Cuvîntul „logodită cu Iosif" n-are înțelesul nostru de azi, ci pe acela de încredințare. De asemenea, cuvintele „mai înainte de a se aduna ei" nu însemnează nuntă, ci înțelesul: mai înainte de a se așeza, de a locui în casa lui din Nazaret. Deci nu e vorba de logodnic și de logodnică și de soț și soție, nici de o așa zisă „familie sfîntă", ca model pentru o căsnicie creștină.

În casa umilă a teslarului Iosif, ocrotita lui primește pe îngerul Gavriil și vestea cea bună, că ea pentru virtuțile ei a fost găsită vrednică și a fost aleasă să fie *„sicriu însuflețit al legii celei noi"*. În casa teslarului din Nazaret, Fiul a doua Față a Sfintei Treimi, a primit să se facă om. Din clipa „Bunei Vestiri", firea omenească a lui Iisus s-a unit nedespărțită și neschimbată cu firea lui cea dumnezeiască, care dăinuia de mai înainte de toți vecii. În casa bătrînului unchi al Fecioarei Maria se săvîrșește minunea aceasta, care *„a pus început mîntuirii noastre"*.

În casa teslarului Iosif s-a petrecut o astfel de minune cu mult rod pentru mîntulrea noastră. Acolo „taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută" s-a destăinuit. S-a împlinit o promisiune a lui Dumnezeu și s-a descoperit un măreț plan al Lui pentru noi oamenii. „Nu sînt gîndurile mele ca gîndurile voastre, nici cugetele mele ca cugetele voastre" — zice Domnul prin graiul lui Isaia prorocul. Prin Eva a venit în lume răul, păcatul, prin Fecioara Maria viața, mîntuirea și sfințenia! Așadar, cele începute în umila casă a cinstitului Iosif din Nazaret și cele împlinite în ieslea peșterii din Vifleem nu s-au petrecut la întîmplare; făceau parte din mărețul plan dumnezeiesc al mîntuirii noastre.

Fecioara Maria a devenit mamă fără a trece prin durerile facerii. A născut mai presus de fire — așa cum rînduise Ziditorul pentru toți oamenii, dacă neascultarea n-ar fi răsturnat rînduiala. A născut fără a pierde fecioria. Pentru viața ei curată și sfîntă a ajuns și Maică hrănitoare de prunc și pururea Fecioară. Fecioară și Mamă! Copleșitoare minune!

Maica Domnului a devenit și Maica noastră, a creștinilor, care prin harul Domnului am devenit și ii fiii ei. Adevărat e cuvîntul care spune: Voi, cei orfani, străini, liberi și robi, bolnavi, mîhniți, triști, părăsiți, nu deznădăjduiți, aveți mamă care vă iubește și vă ajută, aveți pe Maica Domnului!

Sf. Evanghelie ne-a mai păstrat o amintire duioasă a Fiului față de mama Sa. Era pe cruce. Lîngă ea Mama, mai multe femei, care urmau pe Domnul și ucenicul cel iubit, Sf. Ioan Evanghelistul. Știind că rînduielile oamenilor cer să poarte grijă de ea un bărbat, zice: *„Femeie,* iată fiul tău!" iar către Sf. Ap. Ioan: „Iată mama ta" (Ioan 19, 26—27). Însuși Sf. Evanghelist spune că din clipa aceea a luat-o întru ale sale, purtînd grijă de ea pînă la ceasul morții.

(Continuare în pag. 2)

Sf. Irineu, făcător de pace

Ca creștini, ne aflăm într-o susținută acțiune pentru apărarea păcii. Luăm ca sprijin mărturii biblice, cuvinte ale Mîntuitorului Iisus Hristos și le împletim cu constatări morale și de umanism. În acțiunea aceasta se impune Conferința creștină pentru pace și la această străduință se asociază multe alte organizații și mișcări, de variate credințe și concepții despre lume.

Unii își pun însă întrebarea: dacă această lucrare pentru pace în lume și în omenire este ceva nou pentru creștini, a vremii moderne, deci fără tradiție, sau dacă stăruința pentru pace este o parte integrantă din concepția creștină tradițională, potrivit căreia „pacea lui Hristos" trebuie necontenit vestită credincioșilor, chiar dacă forma vestirii și condițiile în care se trăiește sînt cu totul deosebite.

Prtvind astfel spre trecutul Bisericii Mîntuitorului Iisus Hristos, se desprinde din sinaxar figura luminoasă a Sf. Irineu din Lyon, a cărui zi de prăznuire cade pe 23 august.

Sf. Irineu era originar dintr-o familie grecească din Asia Mică și o parte din copilărie a petrecut-o în orașul Smirna, unde păstorea venerabilul ucenic al Sf. Apostol și Evanghelist Ioan, Sf. Policarp, unul din cei mai mari și mai cu prestigiu Părinți apostolici. De la acesta a deprins Sf. Irineu stăruința pentru bine și corect, prin bunătate și îndrumare, prin care se păstrează buna înțelegere pe pămînt, după cîntarea îngerilor de la Betleem „pace pe pămînt și bunăvoire între oameni".

Astfel, Sf. Irineu s-a convins că pacea creștinilor este păstrată: dacă țin la credința cea curată și adevărată, ortodoxă, moștenită prin Sfinții Apostoli, dacă este păstrată cu sfințenie Tradiția aceasta lăsată de Sfinții Apostoli și dacă este lămurită alunecarea de la dreapta credință, pentru ca cei rătăciți să știe cum să se întoarcă și chiar să se poată întoarce spre Evanghelia Mîntuitorului Iisus Hristos.

Sf. Irineu era contemporan în a doua jumătate a secolului al II-lea cu cunoscuții apologeți ai Creștinismului, Meliton din Sardes, Miltiade, Claudiu Apolinariu, Papia din Ierapole și alții. Mîhnit că creștînii nu erau înțeleși de romanii dedați unei mitologii religioase politeiste, creată de o fantezie omenească, Sf. Irineu l-a însoțit pe Sf. Policarp în călătoria la Roma, prin anul 155. Aici a intrat în școala Sf. Iustin Filozoful și apoi a fost îndrumat să vestească Evanghelia păcii spre Galia. El s-a oprit în orașul Lugdun, azi numit Lyon, din sudul Franței. Pentru felul său duhovnicesc și îndrumător spre pace a fost atît de mult apreciat de creștinii de acolo, încît după anul 178 a fost ales episcop, ca să-i păstorească. Sf. Irineu a rămas la ei, căci dascălul său Sf. Policarp, ca și Sf. Iustin, fuseseră chemați de Mîntuitorul Hristos, încheindu-și alergarea pămîntească în persecuția de prin anul 165.

Și astfel Sf. Irineu și-a cinstit numele, căci în traducere el înseamnă „al păcii, făcător de pace". În adevăr, peste tot îndemna la pace și predica pacea. Sfîrșitul vieții lui a fost de asemenea chemare spre Hristos, prin mucenicia de prin anul 202.

Gîndurile și faptele sale făcătoare de pace, după îndemnul Mîntuitorului (Matei 5, 9), pentru păstrarea credinței, pe atunci frămîntată de

(Continuare în pag. 4)

Intemeierea Mitropoliei Moldovei

Se ştie că întemeierea Ţării Româneşti s-a datorat reunirii diferitelor formaţiuni politice dintre Dunăre şi Carpaţi sub un conducător local şi anume voievodul de la Cîmpulung şi Argeş. In schimb, întemeierea Moldovei s-a datorat unei cuceriri din afară, prin ocuparea teritoriului dintre Carpaţi, Nistru şi Marea Neagră de către un conducător venit de peste munţi. Precum se ştie, ţara care s-a numit mai tîrziu Moldova, a stat un timp sub stăpînirea cumanilor, iar în 1241 a fost ocupată de tătari. De aici tătarii făceau numeroase incursiuni în Transilvania şi Ungaria. Spre a le pune capăt, regii Ungariei au întreprins mai multe expediţii împotriva lor, între care mai însemnată a fost cea organizată de regele Ludovic cel Mare în 1343 cînd tătarii au fost alungaţi din răsăritul Carpaţilor, retrăgîndu-se în şesurile din nordul Mării Negre. Spre a se putea apăra în viitor Transilvania de năvălirile lor, regele Ludovic cel Mare a luat în stăpînirea sa ţinuturile dintre Siret şi Carpaţi, făcînd aici o „marcă" de apărare a Transilvaniei şi Ungariei, încredinţînd cu ocîrmuirea ei pe Dragoş, voievodul românilor din Maramureş, dependent de Ungaria. Aceste lucruri se pare că s-au petrecut în 1352 sau 1353. După o domnie de abia doi ani, Dragoş moare, luîndu-i locul fiul său Sas, a cărui domnie a ţinut patru ani.

In 1359 a urmat la tron fiul acestuia, Balc. In acest an are loc venirea lui Bogdan din Cuhea Maramureşului, adevăratul descălecător al statului moldovean, care i-a creat prin luptă independenţa faţă de unguri. Acest Bogdan este întîlnit în mai multe acte ale cancelariei maghiare ca fost „voievod de Maramureş" şi ca „infidel", uneori „infidel notoriu" al regelui Ungariei. Se pare că denumirea de „infidel", adică necredincios, are înţelesul de nemărturisitor al credinţei catolice. In acest caz, voievodul Bogdan se va fi opus dorinţei regelui Ludovic de a părăsi credinţa ortodoxă, spre a îmbrăţişa pe cea catolică. Refuzînd să facă acest lucru, în 1359 el a trecut împreună cu familia sa şi cu unii apropiaţi ai săi în Moldova, silind pe fiii lui Sas să părăsească ţara, aşezîndu-se el domn. Toate încercările maghiare de-a recuceri Moldova au rămas zadarnice, Bogdan reuşind să-şi întindă hotarele ţării spre răsărit şi să întemeieze statul moldovean independent, cu capitala la Baia.

Bogdan Vodă se va fi gîndit poate şi la organizarea bisericească a ţării sale. Imprejurările şi timpul prea scurt de domnie (a murit în 1365) nu i-au îngăduit acest lucru. Totuşi, el a ctitorit biserica Sf. Nicolae din Rădăuţi, unde a fost înmormîntat atît el cît şi urmaşii săi pînă la Alexandru cel Bun, biserică refăcută peste mai bine de un secol de Ştefan cel Mare. Tradiţia îi atribuie lui Bogdan şi biserica de lemn din Volovăţ, în nordul Moldovei.

I-a urmat în scaun fiul său Laţcu (1365—74), care a lărgit hotarele ţării spre nord, mutînd capitala la Siret. El a întreţinut relaţii de bună vecinătate cu Polonia, îngăduind în acest scop activitatea călugărilor catolici în Moldova. A înfiinţat chiar şi o episcopie catolică la Siret, în 1370, trecînd el însuşi la catolicism. Fapta sa care nu se ştie dacă a fost făcută din sinceritate — n-a avut nici o influenţă asupra poporului. El a murit în 1373, fiind înmormîntat în ctitoria ortodoxă a tatălui său, la Rădăuţi. Episcopia la Siret a avut o durată foarte scurtă, titularii ei şezînd mai mult în Polonia. De convertiri în sînul poporului român nu poate fi vorba.

Sub urmaşul lui Laţcu, Petru (1375—91) din dinastia Muşatinilor, hotarele ţării s-au lărgit mereu, trăind în bună înţelegere cu Ţara Românească şi Polonia. A mutat scaunul domnesc de la Siret la Suceava, ridicînd aici biserica Mirăuţilor. Tot sub el s-a început şi mănăstirea Neamţ.

In cursul domniei lui Petru Muşat s-au făcut şi primele încercări de organizare bisericească a ţării. Pînă atunci, Biserica Moldovei atîrna de Mitropolia ortodoxă a Haliciului, în Polonia, întemeiată (ca episcopie) încă de la începutul secolului al XII-lea. Petru Muşat a rugat pe mitropolitul Antonie al Haliciului, să-i sfinţească doi episcopi, pe Iosif — rudă cu el — şi pe Meletie. Hirotonia lor a putut avea loc după 1387. Tot el a mijlocit apoi la Patriarhia din Constantinopol ca să fie recunoscuţi aceşti doi vlădici moldoveni, unul — probabil Meletie — ca episcop, iar celălalt, Iosif, ca mitropolit al Moldovei, cu scaunul la Suceava. El a făcut această cerere Patriarhiei, socotind că în acest fel s-ar recunoaşte independenţa statului său şi s-ar înlătura orice pretenţii de suzeranitate din partea Poloniei. Domnul moldovean s-a lovit însă de împotrivirea patriarhului ecumenic Antonie care voia să trimită în Moldova un arhiereu grec, aşa cum făcuse Patriarhia şi în alte ţări ortodoxe (Rusia, Ţara Românească etc.). In acest scop, prin 1390—91, deci la sfîrşitul domniei lui Petru sau începutul celei a fratelui său Roman (1391—94), patriarhul a trimis în Moldova un delegat al său cu numele Teodosie, care să cerceteze situaţia la faţa locului şi să ajungă la o înţelegere în privinţa celor doi vlădici, care fuseseră hirotoniţi fără binecuvîntarea sa. Misiunea lui Teodosie n-a avut succes, fiind nevoit să se reîntoarcă la Constantinopol. Neizbutind pe această cale, patriarhul a socotit că îşi va putea impune voinţa printr-un act de autoritate, numind ca mitropolit al Moldovei pe un grec cu numele Ieremia. Dar actul nechibzuit al patriarhului, care voia să impună Moldovei un mitropolit grec, fără ca să întrebe măcar pe domn şi pe boieri, a îndîrjit pe moldoveni, care au silit pe mitropolitul Ieremia să se întoarcă la Constantinopol. Mitropolitul Ieremia a aruncat atunci anatema asupra întregii ţări, afurisind pe domn, pe cei doi episcopi, pe boieri, pe preoţi şi pe credincioşi. Acest lucru s-a petrecut înainte de luna martie 1393. In anul următor, Ieremia a fost numit mitropolit al Tîrnovei, în Bulgaria.

Conflictul cu Patriarhia a continuat şi sub al treilea Muşatin, Ştefan (1394—99), deşi s-au făcut încercări şi dintr-o parte şi dintr-alta pentru împăcare şi pentru ridicarea anatemei. In primăvara anului 1395 Ştefan Muşat a trimis la Constantinopol o solie, în frunte cu protopopul Petru, cu daruri şi scrisori către patriarh, rugîndu-l să ridice blestemul aruncat de mitropolitul Ieremia şi să recunoască pe Iosif şi pe Meletie ca vlădici canonici ai Moldovei. Nu ni s-au păstrat scrisorile voievodului, cunoaştem numai patru scrisori ale patriarhului, din mai 1395, către domn, către protopopul Petru, către clerul şi poporul din Moldova şi către cei doi vlădici. El refuza, în termeni categorici, recunoaşterea celor doi vlădici moldoveni. In acelaşi timp, patriarhul numea pe protopopul Petru ca „dichiu", adică împuternicit al său la conducerea Mitropoliei. Se înţelege că scrisorile şi ameninţările patriarhului au rămas fără urmări, iar protopopul Petru nici nu şi-a luat în primire slujba la care-l îndatorase patriarhul împotriva voinţei sale.

In septembrie 1395 se iveşte o nouă încercare de stingere a neînţelegerii, — de data aceasta venită din parte patriarhului. Acesta, în înţelegere cu împăratul Manuil Paleologul, a trimis în Ţara Românească şi în Moldova pe mitropolitul Iosif de Mitilene. Patriarhul îi poruncea să nu facă nimic în privinţa episcopilor de acolo, dar în privinţa poporului îi da dezlegarea să procedeze cum va socoti mai bine. Se pare că nici misiunea acestuia n-a avut nici un rezultat, căci în ianuarie 1397 patriarhul trimitea ca dichiu şi exarh în părţile Haliciului şi Moldovei pe mitropolitul Mihail al Befleemului, cu misiunea de-a încerca o împăcare cu domnul şi vlădicii Moldovei. Nici misiunea acestuia n-a avut rezultate prea îmbucurătoare, deşi între timp sinodul patriarhal a ridicat anatema aruncată asupra clerului şi credincioşilor.

Stingerea deplină a neînţelegerilor a urmat abia peste cîţiva ani, cînd locul patriarhului Antonie a fost luat de patriarhul Matei. In locul lui Ştefan Muşat urcase pe tronul ţării evlavioşul domn Alexandru cel Bun (1400—1432). Situaţia nu mai putea să dureze, căci nici moldovenii nu erau liniştiţi ştiindu-se sub anatemă şi în neînţelegere cu cea mai înaltă autoritate bisericească a Răsăritului ortodox, dar nici Patriarhia nu mai putea îngădui această situaţie, care putea folosi propagandei catolice, pierzînd de sub influenţa ei o ţară tînără şi în plină ascensiune. Aşa se explică de ce solia trimisă de Alexandru cel Bun la patriarhul Matei cu rugămintea de-a ridica anatema şi de a recunoaşte pe mitropolitul Iosif, a întîmpinat acum toată înţelegerea. Printr-o gramată patriarhală şi o scrisoare către Alexandru cel Bun, amîndouă cu data de 26 iulie 1401, patriarhul recunoştea pe mitropolitul Iosif al Moldovei. Impreună cu sinodul său au hotărît să trimită în Moldova pe ieromonahul Grigorie Ţamblac şi pe dascălul Manuil Arhon, spre a face o cercetare în legătură cu validitatea hirotoniei lui Iosif. Intr-adevăr Iosif a fost recunoscut apoi ca mitropolit şi astfel a luat sfîrşit dureroasa neînţelegere care dăinuia de atîţia ani. Faptul că în ultimele scrisori patriarhale numele episcopului Meletie nu mai este amintit, ne duce la presupunerea că el murise între timp.

Mitropolitul Iosif şi-a avut reşedinţa la Suceava, lîngă domn, cum era şi firesc. Spre a consfinţi şi mai mult caracterul de scaun mitropolitan al oraşului Suceava, la îndemnul mitropolitului Iosif s-au adus aici, de la Cetatea Albă, moaştele Sfîntului Ioan cel Nou. Acesta fusese negustor grec din oraşul Trebizonda, şi suferise moarte de martir la Cetatea Albă, în jurul anului 1300, din pricină că nu voise să lapede credinţa creştină, aşa cum îl îndemnau tătarii, stăpînitorii de atunci ai Cetăţii Albe. Aducerea moaştelor la Suceava a avut loc în 1402. Pe cînd alaiul se apropia de Iaşi, domnul, cu vlădicii, boierii, o mulţime de preoţi şi credincioşi i-au ieşit întru întîmpinare la locul numit „Poiana Vlădicăi", însoţindu-l apoi pînă la Suceava, unde le-au aşezat în biserica Mirăuţilor. Viaţa Sf. Ioan cel Nou, pătimirea sa şi aducerea moaştelor lui la Suceava, au fost descrise de ieromonahul Grigorie Ţamblac, care a rămas un timp la curtea lui Alexandru cel Bun.

Mitropolitul Iosif este amintit pentru ultima oară într-un act din 16 septembrie 1408, prin care Alexandru cel Bun dăruia două sate bisericii Sf. Vineri din Roman. Curînd după această dată el a trecut la cele veşnice.

Cu acestea se încheie un capitol important din istoria Moldovei: înfiinţarea Mitropoliei. Lupta stăruitoare dusă de domnii Moldovei, de cler şi credincioşi cu Patriarhia ecumenică a fost încununată de izbîndă, reuşind să pună în fruntea Bisericii un vlădică din propriul lor neam. Incepînd cu mitropolitul Iosif, scaunul vlădicesc de la Suceava (mutat mai tîrziu la Iaşi) a fost cinstit de mai mulţi vlădici vrednici, ale căror nume se pomenesc cu evlavie pînă azi.

Mircea Păcurariu

Maica Domnului — Maica noastră

(Urmare din pag. 1)

Căci zămislită şi născută în chip natural, „ca toţi oamenii", Fecioara Maria era supusă şi sfîrşitului obştesc al tuturor. A murit în Ierusalimul, care i-a procurat şi multă bucurie, dar şi mai multă durere, şi a fost îngropată acolo, la loc ştiut. Cu prilejul Adormirii Maicii Domnului s-au săvîrşit o seamă de minuni. Astfel, Sfinţii Apostoli s-au risipit în largul lumii cunoscute pînă atunci, propovăduind noua lege. Fiul a ţinut însă să fie de faţă la înmormîntarea Maicii Sale. In aceeaşi zi, prin puterea şi purtarea de grijă a lui Dumnezeu, Sf. Apostoli s-au aflat în jurul sicriului (năsăliei) Maicii Preacurate, îngropînd-o cu toată cinstea cuvenită.

Repetăm, deci, că Maica Domnului nu s-a zămislit, nu s-a născut supranatural. A născut însă supranatural, fără ispită bărbătească şi fără stricăciune şi cînd a murit moartea ei a fost numai o trecere, o mutare la viaţă, fiind Maica Vieţii. Prin curăţenia şi sfinţenia vieţii ei ca om pămîntean a ajuns să poată şterge lacrimile Evei şi ale tuturor urmaşilor ei, să fie vrednică a da fire omenească Celui mai înainte de toţi vecii, şi ca Maică a Lui să devină şi Maica noastră iubitoare şi ajutătoare în mijlocul valurilor vieţii de aici şi a tuturor ispitelor ei. Credincioşilor, să cinstim cu toată evlavia pe cea care a ajuns să fie: „Cea mai cinstită decît Heruvimii şi mai mărită fără asemănare decît Serafimii", privighind pururea asupra noastră şi mijlocind stăruitor pentru mîntuirea noastră.

Să-i urmăm deci credinţa, să-i urmăm rîvna spre cele bune, să urmăm Fiului ei născut după trup, Mîntuitorului Iisus Hristos, aşa cum şi ea l-a urmat în toate ale sale.

Gh. Maior

23 AUGUST

Poporul nostru sărbătorește an de an cea mai mare sărbătoare națională a sa: 23 AUGUST, ziua eliberării Patriei noastre de sub jugul fascist.

De fiecare dată această sărbătoare este întîmpinată cu noi victorii, cu noi realizări, cu noi înfăptuiri, pe linia ridicării și dezvoltării multilaterale a Patriei, a poporului nostru. De aceea, Patria noastră este un uriaș șantier, un imens laborator în care întregul nostru popor este angajat în transformarea socialistă a țării. Așa se face că zilnic presa, radioul și televiziunea ne aduc la cunoștință apariția pe harta țării a noi întreprinderi, a noi fabrici, a noi școli, a noi cămine, a noi spitale, a noi drumuri modernizate etc.

De altfel, de aceste înfăptuiri ne putem convinge fiecare, dacă ne îngăduim o cît de mică drumeție pe oricare din laturile plaiurilor noastre, ceea ce l-a făcut și pe poetul din popor să exclame:

Bucheţel de albăstrele
Mîndru-i chipul ţării mele!
Mîndru, cu fiece zi,
Mîndru, mult mai mîndru-a fi.
Spic de soare, spic de lună
Îi vom împleti cunună,
Să ne fie luminată
Și frumoasă și bogată.

Realizări de seamă se înscriu în toate sectoarele de activitate ale economiei naționale. Astfel, în primii doi ani ai actualului cincinal producția globală industrială a înregistrat un ritm mediu anual de creștere de 12,6%, ceea ce depășește prevederile pentru această perioadă. Industria mijloacelor de producție s-a dezvoltat și ea într-un ritm mediu anual de 12,8%, iar producția bunurilor de consum într-un ritm mediu de 12,3%. Pentru a ne da seama de acest salt, specificăm de pildă că producția industrială a anului 1967 echivalează cu producția realizată în decursul primului nostru cincinal (1951—1955). De asemenea, producția realizată în industria noastră în anul 1967 a atins aproape nivelul producției globale prevăzute pentru anul 1968. Importante realizări s-au obținut și în agricultură.

„Realizările de seamă obținute în primii doi ani și jumătate ai actualului cincinal în dezvoltarea producției industriale și agricole, în sporirea productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție și ridicarea eficienței economice, întărirea potențialului material al țării au permis statului să ia o serie de măsuri pentru creșterea nivelului de trai al celor ce muncesc, pentru satisfacerea în mai bune condiții a necesităților de consum ale populației".

Așa se explică faptul că salariul real a fost de 2,5 ori mai mare decît în 1950, în condițiile creșterii de 2,2 ori a totalului salariaților. Pe linia aceasta a creșterii veniturilor tuturor cetățenilor țării se înscrie și măsura care s-a luat în anul trecut de a se majora salariile mici din toate ramurile de activitate, asigurîndu-se creșterea salariului tarifar minim la 700 lei lunar. De asemenea la sfîrșitul cincinalului în curs, salariul mediu va depăși 1.400 lei, față de 1.115 lei în 1965.

Trebuie să mai știm că țara noastră cheltuiește anual 12.200 lei pentru fiecare student și aproape 1200 lei pentru un elev din școlile de cultură generală. Asigurarea ocrotirii și sănătății poporului solicită din partea statului sume care se ridică anual la 5,9 miliarde lei, alocațiile de stat pentru copii se ridică la aproape 3,4 miliarde lei, finanțarea activității culturale însumează aproape 850 milioane lei etc.

Nu trebuie să uităm nici pe cei aproape un miliard de lei investiții de stat pentru executarea de îndiguiri și desecări, pentru a se reda agriculturii terenuri întinse, altă dată amenințate de revărsări de ape. Astfel, Insula Mare a Brăilei de pildă a devenit o „mare" de verdeață, cu lanuri nesfîrșite de porumb, din care călărețul adesea abia se vede.

Urmărind „neabătut interesele poporului", după cum se spune într-un document, conducerea țării noastre a luat de curînd unele măsuri de un larg interes obștesc. Așa sînt de pildă noua lege privind învățămîntul în Republica Socialistă România, legea privind apărarea, conservarea și folosirea terenurilor agricole, atît de importantă pentru buna gospodărire a acestei mari bogății pe care o avem și care este pămîntul, noul cod penal, scut al apărării drepturilor și libertăților cetățenești, al întăririi legalității și ordinei de drept etc., hotărîrea privind controlul proveniență unor bunuri dobîndite în mod ilicit de persoanele fizice, hotărire cu un evident aspect moral, avînd în vedere acea categorie de cetățeni care cheltuiesc mult mai mult decît pot cîștiga prin muncă cinstită, ceea ce duce, printre altele, la o viață ușoară, potrivnică societății noastre ș.a.

Pe plan extern, țara noastră promovează cu consecvență o politică de pace și colaborare între popoare, de respect reciproc și neamestec în treburile interne ale altor state. „România, țară socialistă, angajată într-un vast proces de construcție economică și socială, care asigură dezvoltarea poporului român pe calea civilizației materiale și spirituale, înflorirea multilaterală a personalității umane — își exprimă, în acțiunile ei de politică externă, adeziunea deplină și constantă la ideile cooperării între națiuni, conlucrează activ la explorarea tuturor căilor și mijloacelor eficiente de colaborare și înțelegere între state. Devotată spiritului și principiilor consfințite în Carta Națiunilor Unite, țara noastră este hotărîtă să militeze, în continuare, cu fermitate pentru înfăptuirea idealurilor de pace, prietenie și înțelegere între popoare, să-și aducă întreaga contribuție la soluționarea problemelor politice, economice și sociale în care se confruntă astăzi comunitatea internațională" — spunea Dl Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, cu prilejul deschiderii lucrărilor reuniunii mixte a Comitetului administrativ de coordonare al O.N.U., lucrări care s-au desfășurat la București în primele zile ale lunii iulie a.c., sub conducerea secretarului general al O.N.U., U Thant.

Această politică de pace și colaborare frățească între popoare — care emană, de altfel, din însăși firea și concepțiile de viață ale poporului român — a avut și are un puternic ecou internațional, țara noastră bucurîndu-se de un deosebit prestigiu peste hotare, fapt confirmat și prin alegerea Dlui Corneliu Mănescu, ministrul de externe al României, ca președinte al ultimei Adunări Generale a Națiunilor Unite, deschisă în toamna anului trecut.

Toate aceste progrese — din care am încrestat, desigur, foarte puține în aceste rînduri — care s-au înregistrat și se înregistrează în fiecare zi la noi în țară, tot acest prestigiu de peste hotare, se datoresc în primul rînd zilei de 23 August 1944, cînd poporul nostru și-a luat destinele în propriile sale mîini, zidindu-și o viață din ce în ce mai demnă, mai bună, realitate care a pătruns în mase, după cum ne încredințează următoarele versuri populare:

Sună-și codru frunza deasă,
Nici inima nu se lasă.
Codrul freamătă de vînt,
Inima de cîte sînt;
Codrul cîntă cînd adie,
Inima de bucurie,
C-a aflat a noastră țară
Socialista primăvară.
Țară, țară, față dalbă,
Porți a libertății salbă,
Tot cu soare daurită
De-un August dăruită.

T.R.

Solidaritatea românilor din Transilvania cu mișcarea lui Tudor Vladimirescu

Cu toate că anul 1968 e atît de plin de popasuri comemorative (200 de ani de la moartea marelui luptător Inochentie Micu, 120 de la adunarea de la Blaj și de la revoluția din 1848, în fine, 50 de ani de la unirea Transilvaniei cu Patria-mamă, la 1 decembrie 1918), totuși n-am vrea să scăpăm din atenția cititorilor noștri apariția acum cîteva luni, sub titlul de mai sus a unei importante lucrări scoase (în noua serie a Colecției Hurmuzaki) de distinsul profesor de istorie și academician Andrei Oțetea. *In cele 525 documente ale lucrării (în format mare, cu 675 pagini) se subliniază un fapt din cele mai semnificative din întregul trecut românesc:* legătura vie și frățească dintre românii de pe ambele versante ale Carpaților.

Așa de pildă, cînd a fost vorba de o răscoală socială și națională, ca aceea a lui Tudor Vladimirescu, „panica" ce i-a cuprins pe stăpînitorii ungaro-habsburgici din Transilvania la gîndul că „oamenii de aceeași origine, nume, datini și limbă" de la nordul Carpaților s-ar putea uni cu frații lor din Oltenia spre a răsturna nedreptățile sociale, — a fost atît de mare, încît vreme de mai bine de un an guvernul, comandamentul forțelor militare cu sediul la Sibiu, pichetele de grăniceri din Banat pînă în Bucovina, precum și agențiile austriece din București și Iași (și alte orașe) au fost puse în stare de alarmă pentru a opri „întinderea răului". Tot aparatul administrativ și politic care proteja moșierimea transilvană tremura că s-a sculat „un nou Horea", care „să-i judece". Mai ales că în noua ei fază, orînduirea feudală a vremii îngreuiase atît de mult viața țărănimii, obligînd-o la robotă exagerată (de la 104—208 zile pe an), la dijmă de tot felul, la plocoane, impozite și sarcini militare și administrative nesfîrșite, încît între 1784—1848 istoricii au numărat aproape 200 de răscoale ale țărănimii și într-un singur an (1817), cînd a venit împăratul în Ardeal, s-au strîns 17.000 jalbe. De aceea e ușor de înțeles fierberea ce a cuprins toată aparatura de stat civilă și militară din Transilvania, cînd a auzit de amploarea răscoalei lui Tudor și de fraternizarea cu ea a poporului român din Transilvania. Întîmplător tocmai cu doi ani înainte avusese loc și aici un proiect de reglementare urbarială (1819) pentru ușurarea stării țăranilor. Legea, e drept, ușurează numai robota, o zi pe săptămînă cu boii, două cu palmele dar aceasta însemna puțin față de suferințele românilor de pe aceste meleaguri.

In astfel de împrejurări grele, aud românii transilvăneni despre răscoalele de peste munți. Desigur, veștile erau prinse după puterea de înțelegere a țărănimii: „Se face înștiințare că de către răsărit s-a ridicat un crăiuț cui e numele Tudoraș ... după ce isprăvește lucru cu boierii în Țara Românească, pînă la Paști va da și într-acoace să facă și aicea dreptate", zicea țăranul Adam Bedia din Sulighete-Hunedoara.

In Sîngătin (Sibiu), unde pe lîngă moșia grofului se aflau și cîțiva țărani unguri, țăranul Nițu Fulea a declarat soției lui Paul Apati că după cîte a auzit la o consfătuire din biserică, unde s-a tras clopotul într-o dungă „azi-mîine va fi sfîrșitul grofilor".

„Chiar dacă ne-or lua armele, topoarele nu le pot lua, încît să nu rămînă la a zecea-douăzecea casă unul ..." declară un alt țăran român. Ce-au făcut autoritățile? au mobilizat totul ca să împiedice intrarea ideilor revoluționare în Transilvania.

Tudor n-a avut vreme să isprăvească cu boierii. Totuși, ecoul răscoalei lui Tudor a fost atît de viu și atît de puternic, încît revoluția din 1848 și războaiele din 1877 și din 1914—18 s-au dovedit numai etape ale aceleiași lupte: de dreptate socială și de unitate națională. Pentru că, după cum spune un cercetător ungur, „la 1821 condiția de țăran, romanitatea și religia ortodoxă erau cei trei factori împletiți în conștiința răsculaților în lupta lor împotriva feudalului asupritor". Mai tîrziu toate aceste trei se vor uni într-una singură: conștiința națională.

Prot. *T. Bodogae*

SF. MAXIM MARTURISITORUL

Pentru noi creştinii viaţa unui Sfînt Părinte este un model pe care trebuie să-l urmăm, iar credinţa ortodoxă pe care a propovăduit-o el trebuie să ne fie călăuză sigură pe calea mîntuirii.

Dintre Sfinţii Părinţi ai Bisericii noastre Sf. Maxim Mărturisitorul, sărbătorit în fiecare an la 13 august, ocupă un loc de seamă.

Sfîntul Maxim Mărturisitorul s-a născut în Constantinopol la anul 580. El a primit o educaţie aleasă, ceea ce îl face pe împăratul Heraclie să aprecieze în mod deosebit ştiinţa sa şi la vîrsta de 30 de ani îl cheamă să ocupe funcţia de prim-secretar al său. Izbucnind însă erezia monotelită (care învaţă că în Iisus Hristos este o singură voinţă) atras de viaţa duhovnicească, îmbrăţişează monahismul într-o mănăstire la Chrisopolis din apropierea Constantinopolului, ajungînd îndată egumen al ei. Pe la 645 îl găsim în Africa de Nord. Aici, la Cartagina, în iulie 645 susţine în prezenţa proconsulului Africei, Grigorie, şi a multor episcopi o discuţie celebră cu fostul patriarh monotelit al Constantinopolului Pyrrhus, „care face parte din documentele cele mai preţioase din istoria disputelor monotelite", atît din punct de vedere dogmatic cît şi istoric. În această dispută Sf. Maxim mînuind cu o rară măestrie arta sa dialectică şi toate argumentele împotriva monotelismului îi arată întreaga „blasfemie" şi consecinţele sale absurde, încît Pyrrhus pînă la urmă îşi recunoaşte eroarea. După disputa cu Pyrrhus, Sf. Maxim îndeamnă pe episcopii din Africa şi insulele vecine să ţină sinoade pentru condamnarea monotelismului. Spre sfîrşitul anului 646 el vine împreună cu Pyrrhus la Roma.

Cîţiva ani în şir la Roma, Sf. Maxim Mărturisiitorul combătu erezia monotelită şi reuşi să determine pe papa Martin I, ca în sinodul de la Latran din 649, să condamne monotelismul şi pe partizanii acestuia şi a mărturisirilor cuprinse în Typosul imperial al lui Constans II din 648, care interzicea sub aspră pedeapsă orice discuţie dacă există o voinţă sau două în Hristos. Reacţiunea împăratului nu a întîrziat să vină. În anul 653 papa Martin I este exilat la Chessonez. Sf. Maxim Mărturisitorul este condamnat la exil în Byzia din Tracia, iar Anastasie în Perberis. La Byzia, în 24 august are loc un al doilea interogatoriu cu trimisul împăratului, episcopul Teodosie şi ca urmare a acestuia, în 14 septembrie 656 este condamnat din nou la exil şi închisoare la Perberis. În anul 662 e readus împreună cu cei doi ucenici ai săi Atanasie apocrisiarul şi Anastasie călugărul, la Constantinopol, unde sînt judecaţi din nou, cerîndu-le să renunţe la învăţătura lor, dar refuzînd aceasta, prefectul primeşte ordin să-i biciuiască „şi de a le tăia din rădăcină organul dezordinei, adică limba blasfematoare şi mîna dreaptă", şi aşa schingiuiţi sînt purtaţi prin cele 24 de cartiere ale oraşului, iar de aici sînt duşi în exil pe viaţă la Lazika, pe ţărmul răsăritean al Mării Negre, unde Sf. Maxim moare în suferinţă la 13 august 662, în vîrstă de 82 de ani, ca simplu călugăr, apărînd astfel nu numai cu ştiinţa ci şi cu viaţa sa învăţătura ortodoxă, fapt care i-a atras mai tîrziu numele de „Mărturisitorul". De aceea Sf. noastră Biserică în cîntările de la utrenia zilei de 13 august se roagă zicînd: „Prea Cuvioase Părinte Maxime, în tot pămîntul a ieşit vestea isprăvilor tale, pentru aceasta în ceruri ai aflat plata ostenelilor tale, taberile drăceşti ai pierdut, cetele îngereşti ai ajuns, a căror viaţă fără prihană ai urmat, îndrăznire avînd către Dumnezeu, cere pace sufletelor noastre".

Ca şi marii Părinţi ai secolelor IV şi V, Sfîntul Maxim Mărturisitorul este un teolog universal. El scrie aproape în toate domeniile teologiei. El este „unul din cei mai pătrunzători dogmatişti pe care i-a produs Biserica greacă". El foloseşte întreaga filozofie elenică profană şi creştină pentru a expune învăţătura sa sănătoasă. El ne explică cum totul începe de la Dumnezeu şi se isprăveşte în Dumnezeu. Viziunea lumii pe care ne-a lăsat-o Sf. Maxim Mărturisitorul în scrierile sale este într-o privinţă mai mult decît culmea şi încheierea definitivă a cugetării greceşti patristice a celei teologice şi spirituale cît şi filozofice.

Actul cunoaşterii urmăreşte, printre altele, să explice ştiinţific aspectul canonic al existenţei de-a lungul istoriei lumii. În centrul istoriei lumii şi în centrul teologiei lui Maxim stă Logosul, Dumnezeu-Omul. Înainte de Hristos, lumea s-a pregătit să primească procesul înomenirii lui Dumnezeu, după întrupare urmează procesul îndumnezeirii omului, este restabilirea chipului lui Dumnezeu în el. Ca principiu nou de viaţă şi ca al doilea Adam, Hristos este Dumnezeu adevărat şi om adevărat. El are două firi, două voinţi şi două lucrări.

„Ca nişte rîuri a izvorît limba ta, dogmele lui Hristos cele ortodoxe, Maxime prea fericite, cel ce te-ai umplut de înţelepciune" — glăsuieşte o cîntare bisericească.

Însemnătatea istorică a lui Maxim constă — deci — înainte de toate, în combaterea ereziei monotelite, învăţătura lui fiind confirmată de Sinodul al VI-lea Ecumenic din 680—681.

Drept aceea, Sf. noastră Biserică pentru învăţătura sa ortodoxă şi pentru curăţenia şi sfinţenia vieţii sale îl cinsteşte pe Sfîntul Maxim Mărturisitorul la 13 august în slujbele sale ca pe un „mărturisitor" şi „adevărat propovăduitor al credinţei ortodoxe a lui Hristos şi mucenic al Său.

Diacon *C. Voicu*

Cunoaşterea şi înlăturarea păcatului

Cu toţii ştim şi cunoaştem cuvîntul păcat, dar mulţi dintre noi nu avem o ideie clară despre ceea ce e păcatul. Considerăm adeseori păcat ceea ce nu e păcat şi nu considerăm păcat ceea ce e păcat.

Mulţi dintre noi nu cunoaştem primejdia cea mare pe care o cuprinde acest monstru care este păcatul şi care este cauza ruinei sufletului nostru.

Învăţătura de Credinţă creştină ortodoxă ne spune că păcatul este călcarea cu deplină ştiinţă şi voie liberă, prin gînd, cuvînt sau faptă, a voii lui Dumnezeu. Şi fiindcă voia lui Dumnezeu se arată în legile Sale, şi orice păcat este călcarea legii lui Dumnezeu, păcatul se mai numeşte şi fărădelege.

Fericitul Augustin zice că păcatul este: o vorbă, o faptă sau un sentiment lăuntric împotriva legii lui Dumnezeu. Şi Catehismul ne învaţă că păcatul este călcarea voinţei lui Dumnezeu cu deplină ştiinţă şi voinţă liberă. Noi putem spune că păcatul este o vătămare pe care omul o face lui Dumnezeu prin călcarea legii Sale sfinte cu ştiinţa şi cu voinţa, prin cuvînt, prin gînd sau prin faptă. Această călcare o face cunoscînd legea cu deplină ştiinţă şi voie liberă.

Am spus că păcatul este o vătămare făcută lui Dumnezeu prin călcarea voinţei Sale. Noi cunoaştem şi ştim din învăţătura Bisericii noastre că Dumnezeu este ziditorul şi creatorul vieţii noastre, El este ocrotitorul, părintele, răscumpărătorul, sfinţitorul şi răsplătitorul faptelor noastre bune sau rele. Noi sîntem fiii Lui, creaturile Sale cele mai alese. Din motivul acesta sîntem obligaţi să-l ascultăm şi să ne supunem voinţei Sale preasfinte. Ca orice părinte şi Dumnezeu are dreptul să poruncească fiilor Săi, are dreptul să le dea porunci şi să pretindă de la ei ascultare, cinstire şi supunere. Nu are oare dreptul un tată sau un legiuitor sau un conducător de ţară să dea fiilor sau supuşilor săi, legi şi porunci care să le arate ce e bine de făcut şi ce e rău, legi care să servească acestora la fericirea vieţii lor trupeşti şi sufleteşti? După cum un sculptor e stăpînul statuii pe care a lucrat-o cu mîinile lui, după cum un pictor e stăpînul muncii lui, tot aşa şi Dumnezeu este stăpînul şi părintele nostru bun care ne dă legi şi porunci pe care noi creştinii sîntem obligiaţi a le observa şi respecta.

Observăm că universul întreg îl ascultă şi se supune lui Dumnezeu. Şi chiar această supunere şi ascultare desăvîrşită a tuturor creaturilor, faţă de legile stabilite de Dumnezeu, produce armonia aceasta a universului, care face din universul acesta o maşină uriaşă, care funcţionează perfect, un ceas, care nu se opreşte nici cînd din mersul lui şi nu greşeşte nicicînd în mişcările lui. Ascultă planetele, ascultă animalele, care se produc şi se reproduc, se dezvoltă şi cresc din sînul cald al pămîntului după legile stabilite de El, universul întreg ascultă, numai cea mai aleasă făptură a Sa să nu se supună acestor legi, să rupă prin păcat această armonie universală a tuturor creaturilor? Ce face omul prin fiecare păcat pe care-l săvîrşeşte? Prin păcat omul rupe legătura de dragoste şi ascultare care-l leagă de Dumnezeu, se scoate singur de sub ascultarea lui Dumnezeu şi-i spune lui Dumnezeu: „Nu mai voiesc să te iubesc, să te ascult şi să mă supun ţie" (Ieremia 2, 20).

Păcatul este o vătămare grea adusă lui Dumnezeu, un dispreţ faţă de dătătorul legii şi faţă de rînduielile stabilitie de El.

Prin păcat îl vătămăm pe Dumnezeu, fiinţa cea veşnică, neschimbată, liberă şi bună, care cuprinde în sine toate perfecţiunile în cel mai înalt grad.

Păcatul este şi o nerecunoştinţă şi ingratitudine faţă de Dumnezeu. Omul ingrat şi nerecunoscător este o fiinţă josnică nu numai înaintea lui Dumnezeu.

În cîte chipuri se poate păcătui? Întrucît păcatul constă în a călca legea cea sfîntă a lui Dumnezeu, şi întrucît această lege îndreaptă mintea noastră, inima noastră, limba noastră, acţiunile pe care trebuie să le îndeplinim, putem păcătui cu gîndul, cu vorba, cu fapta sau prin îndelăsare.

Acum, după ce cunoaştem ce este păcatul şi ce primejdie mare cuprinde să ne hotărîm a ne feri de el fiindcă el este cel mai mare rău al sufletului nostru. Este şarpele cel veninos de a cărui muşcătură murim sufleteşte si ne lepădăm de Dumnezeu. Duhul Sfînt zice: „Fugi de păcat aşa cum fugi la vedenea unui şarpe veninos" (Ecl. 21, 2). Dacă vom şti să fugim de păcat vom mîntui sufletul nostru, ne vom păstra prietenia cu Dumnezeu şi cu semenii şi prin aceasta vom fi ziditori ai bunei convieţuiri dintre oameni, ai înţelegerii, ai dragostei şi ai păcii.

Al. Moisiu

Sf. Irineu, făcător de pace

(Urmare din pag. 1)

alunecări, le-a expus în lucrarea: Împotriva ereziilor. Pornind de la principiul că orice abatere de la credinţa creştină ortodoxă, moştenită de la Hristos prin Sf. Apostoli, tulbura pacea Bisericii, precum ea tulbură şi pacea sufletească a acestor credincioşi, Sf. Irineu a adunat dovezi convingătoare din Sf. Scriptură, din cugetarea umană şi din viaţă, ca să respingă abaterea de la credinţă, numită în acele vremi „gnosticism". Sf. Irineu porneşte în argumentare de la Intruparea Mîntuitorului, arătînd că nu orice gînd aruncat între oamenii credincioşi este o credinţă de crezut, ci numai ceea ce a dat Mîntuitorul Iisus Hristos în Sf. Sa Evanghelie şi se cunoaşte din realitatea evidentă a lumii, fiind propovăduit de Sf. Biserică, prin episcopii şi preoţii rînduiţi după Tradiţia apostolică.

Sfîntul Irineu urmărea lămurirea credincioşilor şi asupra problemelor importante teologice, precum este: Sf. Tradiţie, cuprinsul învăţăturii ortodoxe a Bisericii şi cum se realizează în viaţa religioasă marele gest de dragoste al lui Dumnezeu către creaţiune, trimiţînd pe Fiul Său în lume, ca să o povăţuiască şi prin patimile Sale pe cruce să o mîntuiască. Astfel, arăta Sf. Irineu, Mîntuitorul a dat cel mai luminat exemplu de pace, de împăcare a lui Dumnezeu cu păcătoşii, jertfindu-se pentru împăcarea lor cu Creatorul atotdrept. De aici a urmat apoi îndrumarea, ca fiind împăcaţi prin Hristos cu Dumnezeu, credincioşii trebuie să trăiască întreolaltă în aceeaşi împăcare, tot datorită Mîntuitorului, care a întemeiat Biserica Sa ca să fie tărîmul real de trăire a păcii adevărate pe pămînt. Prin Sfîntul Botez şi prin Sfînta Euharistie se transmite această pace divină spre orice nou născut fiziceşte şi spre cel care renaşte sufleteşte.

Prin cultura şi activitatea sa, Sf. Irineu a făcut legătura între creştinismul din Răsărit cu cel din Apus şi cu spiritul său împăciuitor a căutat să lămurească conflictul iscat cu privire la prăznuirea unitară a Sf. Paşti, indicînd ca dată corectă totdeauna Duminica Învierii, care urmează după luna plină la începutul primăverii, şi nu în altă zi.

Dragostea sa de fraţi şi rîvna după pace între creştini şi în lume, au fost apreciate de părinţii bisericeşti următori, care l-au aşezat în ceata Sfinţilor, pentru că a deschis inimile credincioşilor spre primirea darurilor Sf. Duh, trimise cu necontenită dragoste de Dumnezeu, prin Mîntuitorul Iisus Hristos.

Prof. *M. Şesan*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 septembrie 1968 Nr. 33—34

Telegraful Român

Biblioteca orășenească "Ștefan Gheorghe" Sibiu str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
Se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, 1 Mai 35 — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Despre taina Sf. Botez

Taina Sf. Botez e prima din cele șapte rînduite de Domnul nostru Iisus Hristos. A fost propovăduită și practicată de Sfinții Apostoli și de la ei și pînă azi de către toate Bisericile Ortodoxe. Așezarea ei o găsim în „Testamentul Domnului", adică în ultimele cuvinte rostite cu grai omenesc înainte de înălțarea la ceruri: „Mergînd, învățați toate neamurile, botezîndu-i (pe oameni) în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh *și învățîndu-i să păzească toate* cîte v-am poruncit eu vouă și *(atunci) iată cu voi sînt în toate zilele pînă la sfîrșitul veacului" (Matei 28, 19—20). Așadar, practicarea acestei Sf. Taine e poruncită de Mîntuitorul și trebuie făcută în numele unui singur Dumnezeu în Trei fețe: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt. Despre acest lucru „trebuie" avem chiar învățătura Domnului în convorbirea Lui cu Nicodim, cel care primea pe Domnul noaptea și îi cerea să-l lămurească despre împărăția lui Dumnezeu (Ioan cap. 3):* „De nu se va naște cineva de sus, *nu va intra întru împărăția lui Dumnezeu"* și „De nu se va naște cineva din apă și Duh" *nu va intra în acea împărăție.*

In Biserica Ortodoxă — taina Sf. Botez s-a numit și „baia nașterii de sus", „baia nașterii a doua", baia spălării păcatelor și a învierii.

Din cele spuse reiese limpede, că noi ne botezăm fiindcă s-a botezat Domnul Iisus Hristos. El nu s-a botezat pentru a-și spăla păcatele nici pentru a intra în împărăția al cărei împărat era. El n-a avut păcate. Iisus a spus: „Cine mă va vădi pe mine de vreun păcat?" A primit botezul lui Ioan pentru a dovedi oamenilor, că botezul acela nu era o iscodire a lui Ioan, ci era rînduit de Dumnezeu pentru a arăta pe Fiul Lui și cum este Dumnezeu, unul după ființă și întreit în fețe. Noi nu ne botezăm cu botezul lui Ioan. Acest botez și-a pierdut valabilitatea după așezarea Sfintei Taine creștinești. Sfîntul Apostol Pavel în drumul său prin Efes dă de o ceată de credincioși, pe care îi întreabă de sînt botezați; ei răspund: „Da, cu botezul lui Ioan". Sfîntul Apostol Pavel îi botează cu botezul poruncit de Iisus Hristos, Domnul. Toți aceștia îndată au primit Duh Sfînt.

Din cuvintele Domnului mai reiese, că oamenii trebuie învățați *ce e taina Sf. Botez și apoi botezați și că după botez iarăși trebuie* „învățați să păzească toate" *cîte ne-a poruncit El nouă și Biserica Ortodoxă așa a și făcut ori de cîte ori era vorba de oameni vîrstnici. In Sf. Liturghie s-a păstrat pînă în ziua de azi amintirea acestui fapt. Cei ce se pregăteau pentru Sfîntul Botez se numeau* „chemați", *și cînd erau introduși în învățătura creștinească și gata pentru primirea Sf. Taine se numeau* „Cei către luminare", *așa cum vedem la Liturghia mai înainte sfințită. Nu se găsește nici în Sfînta Scriptură, nici în Sf. Tradiție, nici un cuvînt despre vîrsta la care se puteau boteza cei pregătiți, deci nici la 12, nici la 30 de ani, la care Domnul a cerut botezul lui Ioan.*

Din convorbirea cu Nicodim reiese că botezul se poate împărtăși la orice vîrstă. Și copiii mici, care se nasc în casele noastre creștinești? Da, și ei. Dacă nu se poate intra în împărăția lui Dumnezeu fără a doua naștere din apă și din Duh, lăsa-vom copiii în afara împărăției, îi vom lăsa să moară în păcatul strămoșesc? In Faptele Apostolilor (10, 2—48) se arată că Sf. Ap. Petru a botezat în Cezareea pe „Cornelie sutaș din legiunea italica . . . cu toată casa lui". Sf. Ap. Pavel în Filipi a botezat pe Lidia „cu toată casa ei" și pe temnicerul de acolo „cu toată casa lui". „Și am botezat și pe Stefana și casa lui" (I Cor. 1, 16) și pe Crispus, mai marele sinagogii din Corint „cu toată casa lui" (Fapte 18, 8). Cu toată casa ei, cu toată casa lui, înseamnă *și soție și copii. Pentru aceștia însă, ca să aibă garanția că nu-și vor întina botezul și că vor crește în credință, le-a rînduit și al doilea rînd de părinți sufletești (nași), răspunzători înaintea Bisericii și a lui Dumnezeu pentru fiii lor sufletești. Prin urmare taina Sfîntului Botez se poate da și se dă la orice vîrstă. Taina aceasta deschide creștinului ușile împărăției, ștergîndu-i păcatul strămoșesc, precum și toate celelalte păcate făcute de el pînă la botez. Nu se poate repeta sub nici un cuvînt, pentru că* „nu este decît un Domn, o credință și un botez" *(Efeseni 4, 5), după cum ne spune Sîntul Apostol Pavel. Unul singur ! Așa mărturisim și în Simbolul Credinței: Un botez întru iertarea păcatelor. Care om, oricît de credincios ar fi, se poate crede și socoti mai luminat, mai înțelept, mai în drept să învețe altfel decît Sfîntul și Marele Apostol al neamurilor și decît sfintele sinoade cele călăuzite și insuflate de Duhul Sfînt.*

Ce materie se cere să folosim la împărtășirea acestei Sfinte Taine? Apa, apa curată de fîntînă, de izvor, fără nici un alt adaus, și care se sfințește prin chemarea Duhului Sfînt de către preot. In această apă se cufundă cel de botezat de trei ori, cîte odată în numele fiecărei Fețe dumnezeiești. Cele trei cufundări închipuie îngroparea noastră cu Domnul, iar scoaterea sau ridicarea, Sfînta Lui Inviere cea de a treia zi. „Îngropați fiind împreună cu Domnul prin botez — scrie Sf. Ap. Pavel — cu el ați și înviat prin credința în puterea lui Dumnezeu" (Col. 2, 12). Biserica Ortodoxă de la început a admis ca Sf. Botez să se împărtășească și prin turnare și prin stropire cu apă sfințită, mai ales pentru cei bolnavi, neputincioși, pentru cei ce se aflau în locuri lipsite de apă. A mai admis și alte excepții. A socotit botezați cu botezul de foc *pe cei arși de vii pentru credință, deși n-au fost învredniciți de această Taină înainte de moarte. La fel pe cei uciși pentru credință i-a socotit botezați cu* botezul sîngelui. *Dacă cineva a murit cu dorința de a primi Sfînta Taină, dar n-a ajuns s-o primească, se socotea botezat cu* botezul dorinței. *Ca o mamă bună și grijulie pentru fiii ei, Biserica a prevăzut și cazul, în care un om vîrstnic nebotezat sau un copil n-au preot pe aproape să-l poată boteza. În caz de forță majoră deci, Botezul poate fi efectuat de orice creștin sau creștini cu frica lui Dumnezeu rostind cuvintele: Botează-se robul lui Dumnezeu (rostește numele) în numele Tatălui . . . al Fiului . . . și al Sfîntului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor și preotul apoi va completa cele ce se mai cer la slujba acestei Sf. Taine. Acest botez se numește botez* de necesitate. *E mai greu în cazul în care se găsesc copii lepădați și nu se știe de a fost sau nu botezat și dacă cercetările nu duc la rezultat, se poate boteza, dar în formula botezului se introduc cuvintele „dacă nu a fost botezat". Acesta e* botez condiționat.

O singură condiție se pune pentru toți: omul să dorească și să ceară a i se da Sfînta Taină (la copii, o împlinesc părinții și nașii). Cu sila taina Sf. Botez nu se dă și nu se poate da nimănui. Celui ce a primit aceasta taină apoi i se pot da toate celelalte șase Sfinte Taine, potrivit rostului fiecăruia. Am socotit că e bine să fie cunoscute toate aceste amănunte de credincioșii noștri, pentru a împlini cum se cuvine legea lui Hristos, pentru că toți „Cîți în Hristos ne-am botezat, în Hristos ne-am și îmbrăcat" (Galateni 3, 18).

Gh. Maior

Biserica românească din Transilvania în sec. XIV-XV

Începînd cu secolul al XIV-lea, avem numeroase mărturii asupra organizării bisericești a românilor. O dovadă puternică asupra persistenței elementului românesc ortodox pe pămîntul Transilvaniei sînt numeroasele biserici românești de piatră care au dăinuit pînă azi, unele din secolul al XIII-lea, altele din secolul al XIV-lea. Între acestea se numără o seamă de biserici din județul Hunedoara: Densuș (sec. XIII poate chiar mai veche), pictată de zugravul Ștefan, în 1443, Strei (sec. XIII) împodobită cu picturi de zugravul Ambrozie, Strei Sîngeorgiu ctitorită în 1408—9 de jupanul Cândea Lațcu și soția sa Nistora, Sîntămăria Orlea (ajunsă mai tîrziu în mîna calvinilor), Ostrovul Mare, Pesteana, Nucșoara, Cinciș, Hunedoara, Bîrsău, Gurasada, iar în jurul Bradului, biserica din Crișcior, ridicată de voievodul Bălea și soția sa Vișa și cea din Ribița de jupînii Vladislau și Miclăuș (1416—1417).

Tot prin secolul al XIV-lea s-a ridicat și mănăstirea Prislop, lîngă Hațeg. Probabil aici a șezut și cunoscutul călugăr Nicodim de la Tismana, reorganizatorul monahismului în Țara Românească, fiindcă pe Evangheliarul copiat de el scria: „Această Evanghelie a scris-o popa Nicodim în Țara Ungurească în 6913 (1404-5)". Mănăstirea Prislop a avut un rol însemnat în dezvoltarea culturii și a vieții bisericești a românilor transilvăneni. În Munții Apuseni era mănăstirea Rîmeț, datînd din aceeași perioadă. O altă biserică ortodoxă cu un rol însemnat în viața românilor a fost biserica Sfîntul Nicolae din Șcheii Brașovului. O primă biserică de lemn s-a ridicat aici în secolul XIII, iar în 1495 s-a ridicat în locul ei o biserică din piatră, care cu adăugiri și schimbări mai tîrzii, dăinuiește pînă azi. Din această perioadă datează și bisericile din Sîntana pe Mureș, Dîrjiu, Mugeni din părțile Mureșului, Rediu lîngă Cluj, Șeghiște în Bihor și altele.

Din diferite documente contemporane știm de existența altor numeroase biserici și mănăstiri ortodoxe în secolele XIV-XV, azi înlocuite cu altele mai noi: Scorei în țara Făgărașului, Rășinari lîngă Sibiu, Rîșnov și Zărnești lîngă Brașov, Almașul Mare în Munții Apuseni. Unele din acestea au fost zidite datorită ajutoarelor materiale acordate de domnii Țării Românești (ex. Prislopul, bisericile Sf. Nicolae din Brașov, din Scorei, Zărnești etc.).

Este de la sine înțeles că la aceste biserici slujeau preoți ortodocși, iar în mănăstiri viețuiau călugări sau călugărițe. Avem chiar și unele știri documentare despre slujitorii unor biserici transilvănene. De pildă în anul 1360 este amintit un scaun de judecată al românilor din districtul Hațeg, din care făceau parte 12 cneji, 6 țărani și 5 preoți. Aceștia erau: protopopul Petru din Ostrov, preoții: Zampa din Clopotiva, Dalc din Densuș, Dragomir din Tuștea și Balc din Pesteana. În 1411, în același ținut al Hațegului e amintit protopopul Dobrotă din Rîu-Bărbat. În 1384 aflăm pe preotul Miroslav din Giulești-Maramureș, iar în 1391 pe egumenul Stanciu din Scorei-Făgăraș.

Din moment ce existau protopopi, înseamnă că avem de-a face și cu un început de organizare bisericească. Au trebuit să existe în Transilvania, din cele mai vechi timpuri, fețe bisericești mai înalte, adică episcopi, care să sfințească lăcașurile de închinare și să hirotonească pe cei ce urmau să slujească în ele. Despre existența unor episcopi ortodocși în Transilvania nu avem știri decît din sec. XV. În scrisoarea papei Grigorie IX către regele Ungariei Bela IV din 1234 se face amintire de așa numiții

(Continuare în pag. 2)

Itinerar arhipăstoresc

Duminică, 11 august 1968, Î.P.S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a ţinut — în faţa credincioşilor din Catedrală — un cuvînt informativ despre activitatea desfăşurată în ultimele săptămîni.

În Duminica din 7 iulie a.c., Î.P.S. Sa a sfinţit biserica din parohia Avram Iancu, vorbind credincioşilor despre credinţa strămoşească şi despre datoria de a păstra unitatea credinţei şi de a acţiona pentru pace.

În Duminica următoare, 14 iulie a.c., Î.P.S. Sa a slujit Sf. Liturghie — împreună cu P.S. Valerian — în Catedrala din Oradea. În predică a vorbit despre naţiuni ca realităţi voite de Dumnezeu, precum şi despre faptul că credinţa noastră a primit pecete românească.

De Sf. Ilie, 20 iulie a.c., Î.P.S. Sa a poposit la Carei, unde a asistat la Sf. Liturghie şi a predicat despre unitatea credinţei noastre ca dar al lui Iisus Hristos. A vizitat apoi bisericile din Satu-Mare şi parohiile din comunele Negreşti şi Sein, constatînd şi aici unitatea sufletească a credincioşilor.

În Duminica din 21 iulie a.c., Î.P.S. Sa a slujit Sf. Liturghie în Catedrala din Baia-Mare împreună cu P.S. Teofil al Clujului, care a predicat despre adevărata evlavie. În legătură cu pericopa slăbănogului, Î.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a arătat că omul e rînduit să trăiască în solidaritate cu semenii săi, precum şi că unitatea noastră în „legea românească" întăreşte unitatea întregului popor român.

În Duminica din 28 iulie a.c., Î.P.S. Sa a slujit — împreună cu P.S. Valerian — Sf. Liturghie în Catedrala ortodoxă veche din Oradea, predicînd despre puterea credinţei, care la poporul nostru a devenit Ortodoxie românească.

În Duminica din 4 august a.c., Î.P.S. Sa a slujit — împreună cu P.S. Valerian — Sf. Liturghie în Catedrala din Zalău şi a predicat despre săturarea mulţimilor în pustie, arătînd — între altele — că avem datoria de a păstra unitatea şi independenţa noastră în conformitate cu imperativele vieţii poporului nostru.

Peste tot Î.P.S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a fost primit cu multă căldură şi bucurie. Cu prilejul acestor vizite, Î.P.S. Sa şi-a putut da seama că unitatea ortodoxă în întreg Ardealul este o realitate vie şi dezvoltarea ei în continuare este garantată.

În zilele de 8—9 august a.c., Î.P.S. Sa a participat la lucrările Sf. Sinod.

Din învăţăturile Sf. Antonie cel Mare

Sfîntul Antonie cel Mare a luminat cu viaţa şi cu învăţătura sa în părţile Egiptului, la sfîrşitul veacului al 3-lea şi la începutul veacului al 4-lea al creştităţii. Sfînta Biserică îl înfăţişează pe acest fericit drept pildă de urmat, iar învăţăturile lui, care au ajuns pînă la noi, ni le pune înainte ca pe unele ce sînt vrednice de a fi cunoscute şi împlinite cu fapta.

Pentru folosul nostru sufletesc, al celor iubitori de învăţătură şi osîrduitori spre făptuire, dăm cîteva din învăţăturile Sf. Antonie cel Mare, al cărui ajutor îl şi cerem în rugăciune, ca să fim vrednici de împlinirea lor cu fapta.

Astfel, acest Sf. Părinte ne arată că „de la aproapele este viaţa şi moartea. Că de vom dobîndi pe fratele, pe Dumnezeu dobîndim; iar de vom sminti pe fratele, lui Hristos greşim". Tot de la el mai ştim şi că „sînt unii care şi-au topit trupurile cu înfrînarea, dar pentru că n-au avut ei dreaptă socotinţă, departe de la Dumnezeu s-au făcut". Adevărul acesta e bine să fie ţinut minte, ca să-l avem drept scut împotriva lipsei de măsură sau a necumpătării.

Trecînd mai departe, la „Învăţăturile despre viaţa morală a oamenilor şi despre buna purtare", care sînt cuprinse în Filocalie, găsim şi alte multe cugete minunate, izvorîte din prisosul inimii Sfîntului Antonie cel Mare. În acest şirag de gînduri alese se cuprinde adevărul că „foarte rea patimă a sufletului este pofta şi neştiinţa", că păcatul „se naşte în oameni cu voia lor, în urma trîndăviei, că pricina tuturor relelor este pofta şi mînia".

Tot el spune lămurit că „cea mai mare izbîndă a sufletului care place lui Dumnezeu este să nu mai fie păcat în om".

Păcatele se izgonesc din suflet prin deprinderea faptelor bune, adică a virtuţilor, care sînt potrivnice păcatului. De aceea, toată grija sufletului raţional este să se împodobească cu virtuţile. Prin acestea se realizează vieţuirea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu, omul devine cu adevărat „om".

Raţiunea ne face vrednici „să ne numim oameni", iar în sufletul în care raţiunea este lucrătoare, acolo este de faţă virtutea, iar păcatele nu

(Continuare în pag. 4)

Mesajul

CONDUCĂTORILOR CULTELOR RELIGIOASE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA CĂTRE SLUJITORI ŞI CREDINCIOŞI, ÎN LEGĂTURĂ CU DECLARAŢIA ADOPTATĂ DE MAREA ADUNARE NAŢIONALĂ ÎN ZIUA DE 22 AUGUST 1968

După cum vă este cunoscut tuturor, în ţara vecină şi prietenă, Republica Socialistă Cehoslovacă, s-au produs în ultimele zile fapte care umplu de îngrijorare pe toţi oamenii de bună voinţă şi în aceeaşi măsură şi pe slujitorii şi credincioşii Cultelor religioase din ţara noastră. Aceste fapte dureroase s-au produs prin intrarea armatelor din cinci ţări socialiste pe teritoriul Cehoslovaciei, împiedicînd libera dezvoltare a vieţii poporului cehoslovac, care nu ameninţa existenţa nici unei alte ţări.

Poporul român şi Conducătorii săi consideră că prin aceste acte au fost încălcate principii fundamentale ale relaţiilor dintre popoare, ca: suveranitatea şi independenţa naţională, neamestecul în treburile interne ale altui stat, drepturi egale pentru toate popoarele mari sau mici, respectul reciproc şi colaborarea, care trebuie să domnească între oameni şi între popoare.

Aceste principii, prin care se asigură pacea şi securitatea pe continentul european şi în toată lumea, au fost formulate din nou în mod limpede în *Declaraţia* adoptată de Marea Adunare Naţională a Republicii Socialiste România, în ziua de 22 august 1968.

Asemenea principii generale formează şi baza comună a religiilor pe care noi le slujim, şi de înfăptuirea cărora în viaţa oamenilor sîntem răspunzători şi noi cei ce slujim lui Dumnezeu. Căci numai în felul acesta contribuim la împlinirea voii sfinte a lui Dumnezeu, Care a creat pe toţi oamenii: liberi, fraţi, membri ai aceleiaşi familii.

În deplină conştiinţă a răspunderii noastre, după cuvîntul proorocului care spune: „Cînd se încalcă dreptatea nu putem tăcea", împreună cu întregul nostru popor ne alăturăm glasul nostru tuturor celor care cer restabilirea dreptului sacru la dezvoltarea liberă şi independentă a poporului cehoslovac.

Cunoscînd deci, iubiţi slujitori şi credincioşi, că aceste idealuri corespund întru totul legilor divine, vă îndemnăm să sprijiniţi din tot sufletul Conducerea ţării noastre în acţiunile pe care le întreprinde pe plan intern şi extern, rămînînd în toate împrejurările uniţi în jurul ei împreună cu toţi fiii patriei noastre şi contribuind prin toate străduinţile voastre la întărirea şi la ridicarea scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

Lucrînd astfel, fiecare dintre noi împlinim datoria faţă de patria noastră, faţă de pămîntul ce ni s-a încredinţat de strămoşii noştri care l-au muncit cu sudoarea lor şi l-au apărat cu sîngele lor. Împlinim în acelaşi timp porunca credinţei noastre care ne cere să înfăptuim împărăţia păcii şi a binelui între toţi oamenii. „Căutaţi pacea şi urmaţi-o", ne spune cuvîntul lui Dumnezeu.

Să slujim deci cu însufleţire poporul nostru şi pe toţi oamenii, cu convingerea că slujind oamenilor, slujim lui Dumnezeu, slujim binelui şi fericirii semenilor noştri şi ne împlinim o înaltă datorie de solidaritate umană şi socială.

„Har vouă şi pace de la Dumnezeu, Tatăl nostru".

† *JUSTINIAN, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române*
MARTON ARON, Episcop romano-catolic de Alba-Iulia
AUGUSTIN FRANCISC, Ordniariu substitut al Arhiepiscopiei romano-catolice din Bucureşti
FRIEDRICH MÜLLER, Episcopul Bisericii Lutherane-Evanghelice C.A.
LADISLAU PAPP, Episcop al Bisericii Reformate din Oradea
IULIU NAGY, Episcop al Bisericii Reformate din Cluj
GHEORGHE ARGAY, Episcopul Bisericii Lutherane-Evanghelice S.P.
KISS ALEXA, Episcopul Bisericii Unitariene
DIRAYR MARDICHIAN, Episcopul Bisericii Armene
IOASAF TIMOTEI, Episcopul locţiitor al Mitropoliei de rit vechi din Brăila
ŞTEFAN TOMICI, Vicarul Vicariatului ortodox sîrb din Timişoara
EMIL ŞECHTER, Secretarul general al Federaţiei Comunităţilor Evreeşti (M)
Muftiul IACUB MEHMET, şeful Cultului Musulman
VICAŞ TEODOR, Preşedintele Cultului Creştin Baptist
TĂCHICI IOAN, Preşedintele Cultului Adventist de ziua a şaptea
BOCHIAN PAVEL, Preşedintele Cultului Penticostal
GÎNDILĂ NICOLAE, Prim-delegat al Cultului Creştin după Evanghelie

Bucureşti, 23 August 1968

Biserica românească din Transilvania în sec. XIV-XV

(Urmare din pag. 1)

„pseudoepiscopi" schismatici. Pînă la întemeierea Mitropoliilor din Ţara Românească (1359) şi Moldova (1400-1), preoţii transilvăneni vor fi avut şi vlădici proprii la care vor fi mers la hirotonie, după antimise şi după Sf. Mir. După înfiinţarea Mitropoliilor din Argeş şi Suceava, preoţii ortodocşi din Transilvania au fost hirotoniţi de vlădicii de acolo.

Aşa se explică faptul că mitropoliţii Ungrovlahiei aveau încă de la început şi titlul de „exarh al Ungariei şi al Plaiurilor", adică împuterniciţ sau reprezentant al patriarhului din Constantinopol pentru credincioşii ortodocşi din Ungaria şi Transilvania.

Cel dintîi episcop ortodox din Transilvania cunoscut cu numele este Ioan, venit înainte de 1456 şi aşezat în oraşul Huneroara. El sfinţeşte preoţi români în împrejurimi, îngrijind de viaţa duhovnicească a credincioşilor din aceste părţi. Şi-ar fi continuat desigur activitatea dacă nu l-ar fi împiedicat misionarii catolici. La începutul anului 1456 a apărut în Hunedoara inchizitorul papal Ioan de Capistrano, ca să stîrpească pe „schismatici" din acest ţinut. Prins din ordinul acestuia, pe cînd se afla într-o vizitaţie canonică, episcopul Ioan a fost dus la Timişoara, de aici la Buda, apoi la Roma. După cum ne informează un călugăr catolic într-o scrisoare din acelaşi an, românii mai bucuros sar în foc decît să fie botezaţi de preoţi catolici, fiind îndemnaţi să nu-şi părăsească legea prin predicile protopopului Petru din Socet (sat în jud. Hunedoara).

Într-un document dat de regele Matei Corvinul al Ungariei, în 1479, întîlnim un „mitropolit" ortodox, anume Ioanichie din Belgrad, care cerea scutirea preoţilor ortodocşi din Maramureş de orice dări care trebuiau plătite regelui. În acelaşi document se spunea că aceşti preoţi se aflau sub cîrmuirea duhovnicească a mitropolitului Ioanichie. Se crede că este vorba de un mitropolit sîrb, care şi-ar fi întins jurisdicţia nu numai asupra sîrbilor refugiaţi în Ungaria, de frica turcilor, ci şi asupra românilor din părţile apusene ale Transilvaniei şi din Maramureş.

Abia către sfîrşitul secolului al XV-lea întîlnim o episcopie românească în satul Feleac, lîngă Cluj, păstorită de mai mulţi vlădici cunoscuţi cu numele. Înainte de 1488 s-a aşezat în acest sat un episcop ortodox cu numele de Marcu. A cumpărat o casă de la preotul Vasile din Feleac, iar pe fiul acestuia, Danciu, l-a hirotonit preot. Rămînînd văduv, vlădica Marcu a călugărit pe preotul Danciu, sub numele de Daniil, hirotonindu-l apoi episcop. Acest Daniil a păstorit apoi la Feleac pînă în primele decenii ale secolului XVI. Sub el s-a zidit aici o biserică cu hramul Cuvioasa Paraschiva. Urmaşul lui Daniil a fost Petru, probabil rudă cu el, hirotonit în 1538 la Tîrgovişte, de mitropolitul Varlaam al Ungrovlahiei. Cu Petru se încheie şirul episcopilor din Feleac, urmînd — în a doua jumătate a secolului XVI — numai preoţi din familia episcopului Daniil.

Poate pe aceşti episcopi din Feleac îi avea în vedere un act dat de regele Vladislav II al Ungariei în 1494, egumenului Ilarie de la Peri, prin care acesta era obligat să dea ascultare episcopului din Muncaci şi „arhiepiscopului Transilvaniei".

Din toate aceste lucruri se desprinde constatarea că poporul român vieţuind continuu în Transilvania, a avut biserici, mănăstiri, preoţi, protopopi, egumeni şi vlădici, deci o organizare bisericească. Încercările făcute de a-i atrage pe români la catolicism au rămas fără rezultat, ei rămînînd statornici în credinţa strămoşilor lor.

Mircea Păcurariu

Picturi bisericești oglindind trecutul zbuciumat al românilor transilvăneni

Arta noastră bisericească se bucură de o bună apreciere, din partea celor care o cunosc, într-un fel sau altul, atît din țară cît și din străinătate.

Ea reprezintă adesea nu numai o exprimare, prin mijlocirea a ceea ce este frumos și folositor, a profundelor simțăminte creștinești ale credincioșilor români, ci și o cale de luptă, de protest împotriva

Iisus în fața lui Pilat. Acuzatorii în costume de epocă.
(Frescă de la biserica din Fofeldea)

impilărilor naționale, împotriva asupririi și nedreptăților de tot felul, de care poporul nostru a avut atîta parte în zbuciumatul său trecut. Ne sînt cunoscute în această privință scenele cu adînc înțeles istoric pe care le găsim spre exemplu pe pereții pictați în exterior ai unor biserici din nordul Moldovei.

Scene mult grăitoare privitoare la trecutul de luptă pentru dreptate și lege găsim de pildă și la unele biserici din preajma Sibiului.

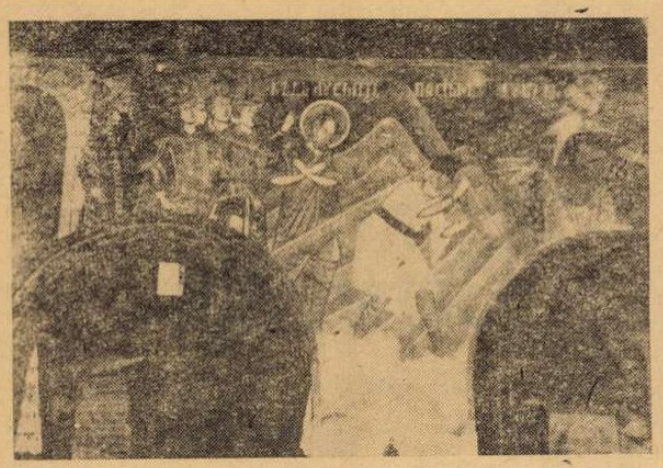

Crucea Mîntuitorului dusă de un țăran român.
(Biserica din Țichindeal, 1829)

Astfel, picturile murale care împodobesc interiorul vechilor și modestelor bisericuțe din Fofeldea, Țichindeal, Săsăuș, Voivodeni, Colun, Sărata, Mohu etc., jud. Sibiu, reprezintă nu numai monumente de artă — ca o mărturie a spiritului de creație și afirmare a românilor de prin aceste locuri — cît mai ales o adevărată cronică ilustrată a frămîntărilor naționale și sociale, a luptelor pentru independență a românilor, existente la sfîrșitul secolului 18 — și prima jumătate a secolului 19. Ele au fost executate de către „Frații Grecu", membri ai unei familii din Săsăuș — o adevărată „Dinastie de pictori murali". Fiind la origine simpli plugari, ei se îndeletniceau cu zugrăvitul și, prin experiența moștenită din tată-n fiu la care adaugă cunoștințele de artă și tehnică picturală bizantină cîștigate la mănăstirile din Muntenia și Moldova, acești meșteri din popor ajung la realizarea unui stil specific românesc. Ei reușesc în mod deosebit prin arta lor, să se facă interpreți autentici ai năzuințelor atît spre frumos, cît și spre libertate, independență și unitate a poporului român; prin colorit, forme decorative și mai ales prin abordarea unor teme foarte sugestive din punct de vedere social-istoric.

Astfel, pe peretele circular al primei calote din naosul bisericii din Fofeldea se află o întreagă galerie de scene biblice în costumație de epocă din care amintim cîteva și anume: Un țăran român iobag urcă pe Golgota crucea Mîntuitorului, excortat de soldați în costumele asupritorilor vremii ceea ce simbolizează suferința milioanelor de români, acești robotari ai pămîntului, de sub jugul asupririi imperiului habsburgic. Pictura este executată de Vasile Grecu și fratele său între anii 1810—1814. Aceiași pictori vor executa scena a-

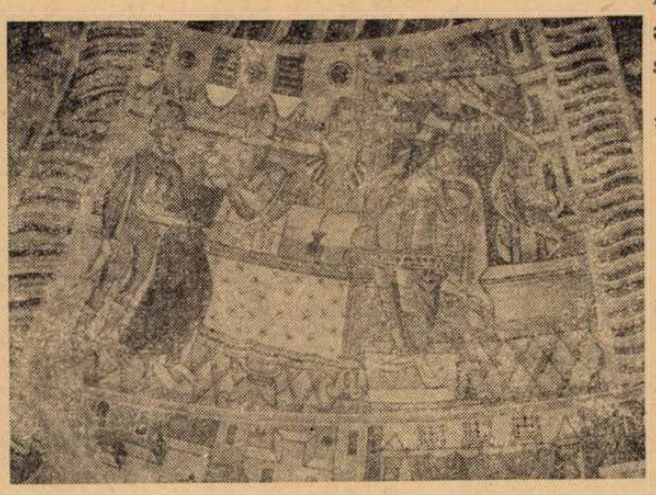

Caiafa în costum de pașă, iar ostașul în uniforma stăpînitorilor vremii.
(Biserica din Fofeldea)

ceasta cu 15 ani mai tîrziu în biserica din Țichindeal, unde costumul național al țăranului român (cu cămașă, itari și căciulă) este mult mai clar și mai evident, cum se vede și în clișeul alăturat.

Tot la Fofeldea, într-o scenă a judecății la Pilat, găsim pe acuzatorii lui Iisus pictați în costume de nobili, administratori, juzi, gornici, principi, domni de pămînt, funcționari ai imperiului străin de atunci, sugerînd prin aceștia pe toți stăpînitorii vremii, care asupreau în toate chipurile pe români, populația majoritară și băștinașă a acestor plaiuri. Nu trebuie să uităm că ne aflăm într-o perioadă critică, abia la 25 de ani după sfîrșitul dramatic al revoluției de la 1784 a lui Horia, Cloșca și Crișan ,cînd toți acești privilegiați, acești stăpîni susamintiți au mînă liberă să procedeze cu această populație de *„răzvrătiți"*, primind împuterniciri speciale de la scaunul imperial, peste capul guvernatorului Brukenthal care, în această situație, ia poziția lui Pilat din Pont spălîndu-se pe mîini.

În scena cu judecata de la Caiafa, acesta este pictat în costum de pașă turcesc, cu mustața în furculiță, amintind prin aceasta de un alt imperiu care și-a exercitat presiunile asupra Transilvaniei și asupra Țărilor Române în general.

La Țichindeal, pe lîngă scena amintită mai sus, deosebit de interesantă este pictura cu patimile Mîntuitorului, reproduse aici cu formele și metodele de supliciu folosite de autoritățile din Transilvania asupra căpeteniilor de răsculați ca spre exemplu: bice cu plumb, coroane de fier înroșite în foc, coarnele care urlau sinistru și batjocoritor în urechile osînditului, stîlpul infamiei și altele. Sînt de remarcat aici costumele mai evidente, mai clare, ale soldaților austrieci.

Surprinzătoare în această privință este apoi pictura bisericii din Mohu, cu scena ce reprezintă pe Iosif în Egipt aruncat în temniță de către faraoni, unde se află împreună cu el încă două personaje în costume de ciobani români transilvăneni, iar interiorul temniței, mai ales cele trei ferestre mari cu gratii, sînt copii fidele ale stampei de epocă a închisorii lui Horia, Cloșca și Crișan din Alba-Iulia.

Merită să amintim aici faptul că în stilul acesta frații Grecu au pictat în Transilvania nu numai biserici ortodoxe, ci și biserici foste greco-catolice, cum este cea din Arpașul de Jos, fapte care stau mărturie asupra unității de credință, de stil și de aspirații ale românilor transilvăneni, indiferent din ce „străină" făceau parte cîndva.

Acum, cînd sîntem în preajma a două importante aniversări pentru noi românii și anume împlinirea a 20 de ani de reîntregire bisericească și a 50 de ani de la unirea Transivaniei cu România, cu pietate și recunoștință ne aducem aminte de toți acești știuți și neștiuți truditori înaintași ai noștri, care, cu mijloacele pe care le-au avut, au afirmat aspirațiile de libertate și dreptate ale poporului nostru, legăturile strînse între toți frații de aceeași limbă și lege din cuprinsul plaiurilor strămoșești, așa cum am putut desprinde și din aceste cîteva scene picturale de care ne-am ocupat mai sus.

Pr. *Ioan Fulea*

La hram

La sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului (15 august 1968) s-a prăznuit hramul Sf. Mănăstiri „Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus.

La Altarul ridicat în aer liber, un sobor de preoți — în frunte cu Î.P.S. nostru mitropolit Nicolae al Ardealului — a săvîrșit Sf. Liturghie arhierească.

A urmat apoi desfășurarea părții de învățătură și îndemn.

Mînecînd de la textul „Bucură-te cea plină de dar", P. Cuv. părinte arhim. *Serafim Popescu* a vorbit despre Maica Domnului ca Născătoare de Dumnezeu și ocrotitoare a vieții tuturor celor ce cred în Fiul ei, în cele spre mîntuire.

Mamă în cel mai deplin înțeles al cuvîntului, prin ea s-a sfințit iubirea. Ea a cuprins în ființa ei dragostea lui Dumnezeu, cum n-a cuprins-o altă ființă omenească. Se cuvine ca prin viață de adevărați credincioși creștini, să cuprindem o lacrimă din iubirea ei preacurată și iubirea aceasta s-o răsfrîngem și asupra Patriei noastre.

C. Pr. *Ilie Moldovan*-Lisa face un substanțial elogiu teologic al Maicii Domnului, care a realizat icoana desăvîrșită a vieții creștine. Totodată, face apel la sprijinirea muncii poporului nostru pentru clădirea viitorului Patriei noastre scumpe.

În legătură cu Maica Domnului, P. C. Prot. *Moise Ionașcu*-Făgăraș, vorbește despre iubire ca expresie a adevăratei vieți creștine. Îndeamnă pe credincioși să dovedească prin dragoste că sînt adevărați creștini, precum și să arate dragoste față de popor, de conducătorii Patriei, care se străduiesc să zidească o viață tot mai bună.

(Continuare în pag. 4)

In slujba cuvîntului lui Dumnezeu

Pînă astăzi, Biblia sau Sfînta Scriptură — întreagă, sau părţi din ea — a fost tradusă în 1.326 limbi şi dialecte.

De traducerea, editarea şi difuzarea Bibliei se ocupă aşa-numitele „societăţi biblice". Cea mai cunoscută din ele, ne este Societatea Biblică Britanică, înfiinţată în anul 1804.

Nu demult, principalele societăţi biblice au fuzionat, formînd o „federaţie" (cunoscută sub denumirea de United Bible Societies).

Una din preocupările de seamă ale noii federaţii este traducerea Bibliei în condiţii ştiinţifice, exigente, care să excludă pe viitor greşelile făcute în această direcţie de elemente necalificate, improvizate în tălmăcitori ai Sfintei Scripturi, greşeli — tendenţioase cîteodată — care au pricinuit nedumeriri şi vrajbă între credincioşii diferitelor culte creştine prin scopurile prozelitistice pe care le urmăreau nemărturisit.

Astăzi, traducerea este o profesiune şi o artă. Circa o sută de mii de profesionişti ai traducerilor de tot felul activează în lumea întreagă. Dintre aceştia, peste trei mii se ocupă exclusiv de traducerea Bibliei.

Tehnica traducerii corecte a Bibliei, teoria şi practica acestei îndeletniciri dificile şi plină de răspundere au format obiectul preocupărilor unor sesiuni de lucru — numite, modest, seminarii de traducători — care s-au desfăşurat periodic în anii de după ultimul război.

Primul Seminar de Traducători ai Bibliei pe continentul nostru a avut loc între 7—21 august a.c., în localitatea Arnoldshain (lîngă Frankfurt pe Main) din R. F. a Germaniei. La lucrările lui au participat 71 de specialişti din 19 ţări europene, precum şi oaspeţi din S.U.A., Nigeria, Ghana şi Coreea de Sud, reprezentînd toate confesiunile creştine, de la ortodocşi şi romano-catolici pînă la cele mai mărunte asociaţii şi denominaţiuni active astăzi în diverse părţi ale lumii.

Biserica Ortodoxă Română — potrivit hotărîrii luate de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian — a trimis ca delegaţi oficiali la lucrările acestui seminar pe profesorii de Studiul Noului Testament de la Institutele Teologice de grad Universitar din Bucureşti (P. C. Diacon Dr. Nicolae I. Nicolaescu, rectorul acelui Institut) şi Sibiu (P. C. Preot Dr. Grigorie Marcu).

Delegaţii ortodocşi români au făcut cunoscută preocuparea de durată a Bisericii noastre de a pune la îndemîna clerului şi a credincioşilor ei traduceri ale Sfintei Scripturi făcute în graiul poporului, cu respectarea înţelesului geniun al textelor inspirate, ca şi contribuţia adusă de aceste traduceri la cimentarea unităţii noastre naţionale prin cultivarea unităţii graiului din străbuni. Faptul că Biserica noastră garantează corectitudinea traducerii cuvîntului dumnezeiesc şi transmiterea lui către cititor, este apreciat în mod pozitiv, deoarece ne fereşte de experienţe costisitoare pentru dreapta înţelegere a mesajului divin, pentru pacea şi bunăvoirea care trebuie să domnească în sînul Bisericii şi în relaţiile dintre cultele conlocuitoare.

Participanţii la primul seminar european de traducători ai Bibliei au fost bucuroşi să afle, din convorbirile prieteneşti purtate cu delegaţii ortodocşi români, realizările Bisericii noastre şi avîntul pe care-l cunoaşte viaţa obştească a poporului român în zilele noastre.

Red.

La hram

(Urmare din pag. 3)

Arătînd cu fapte concrete că rugăciunea este unul din mijloacele cele mai puternice de a ne apropia de Dumnezeu, P. C. Păr. Vicar arhiepiscopesc *Traian Belaşcu* subliniază în chip deosebit adevărul că rugăciunea este expresia vie a credinţei, care ne dă marea bucurie de a sta de vorbă cu Dumnezeu. Credinciosul creştin este chemat să se roage cu osîrdie şi cu inimă curată.

În continuare, îndeamnă pe credincioşi să condamne războiul şi să apere pacea, precum şi să dovedească prin fapte că sînt iubitori de Biserică şi de Patrie.

Tălmăcind pilda vieţii Maicii Domnului, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului a arătat că adevăratul sens al vieţii omeneşti este dăruirea totală pentru binele obştesc. Căci nu numai Biserica, ci şi Patria trăieşte, se dezvoltă şi se înalţă pe culmi de progres prin jertfa generoasă a fiilor ei. Atît în Biserică, cît şi în sînul Patriei, nu sîntem nişte inşi izolaţi, ci sîntem mădularele Trupului tainic al Domnului (Biserica) şi fiii Patriei.*

Această dăruire de noi înşine pentru binele obştesc este şi spre folosul nostru personal: prin ea, noi creştem duhovniceşte şi ne desăvîrşim.

Sintetizînd cele expuse, Înaltul Ierarh subliniază: „Iată, ce ne învaţă pilda vieţii Maicii Domnului: viaţa nu trebuie trăită numai pentru noi înşine, ci şi pentru semenii noştri, pentru Biserica şi pentru Patria noastră, pentru întreaga omenire.

Pilda vieţii Maicii Domnului ne cheamă la o slujire *a semenilor în duhul Domnului nostru Iisus Hristos, care a venit în lume şi s-a jertfit pentru mîntuirea şi fericirea tuturor oamenilor".*

În continuare, s-a săvîrşit Sf. Maslu de obşte şi sfinţirea apei, după care Înaltul Ierarh a „botezat" cu aghiasmă pe toţi credincioşii.

În cadrul agapei frăţeşti ce a urmat, vorbitorii au scos în lumină diferitele aspecte ale praznicului.

De încheiere, a luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, care a subliniat faptul că frumuseţea praznicului de azi constă în bucuria în comun.*

În continuare a arătat că sîntem purtătorii unui mesaj umanist, avem nădejdea că puterile neamului nostru vor fi în stare să realizeze idealul unei vieţi plenare, desăvîrşite şi fericite.

Ne bucurăm că trăim azi într-o ţară românească: una, liberă şi independentă, care se dezvoltă aşa de rapid şi ajunge să aibă un prestigiu deosebit între toate ţările lumii.

Sîntem mîndri că sîntem mădulare ale Bisericii strămoşeşti, care şi azi îşi împleteşte destinul cu acela al poporului nostru, iar în străinătate reprezintă cu demnitate nu numai legea, ci şi poporul român.

După ce mulţumeşte tuturor celor ce au contribuit la buna desfăşurare a praznicului, urează vieţuitorilor din sînul Sf. Mănăstiri „Brîncoveanu" să continue lucrarea pe care o desfăşoară aşa de frumos şi cu binecuvîntarea bunului Dumnezeu să aducă roade noi de educaţie duhovnicească şi de educaţie patriotică.

Încheie cu îndemnul: „Toţi să lucrăm împreună pentru binele Sfintei noastre Biserici şi pentru necontenita înflorire a Patriei noastre scumpe!"

Prin spiritul de care a fost însufleţit şi prin modul în care s-a desfăşurat, praznicul prilejuit de cinstirea hramului Sf. Mănăstiri „Brîncoveanu" de la Sîmbăta de Sus a fost un moment de manifestare ortodoxă şi românească.

Participant

Din învăţăturile Sfîntului Antonie cel Mare

(Urmare din pag. 2)

Urmărind dobîndirea virtuţilor, omul devine evlavios, bun, înţelept şi sfînt, iar prin aceasta ajunge să cunoască pe Dumnezeu.

„Cel într-adevăr om, — zice Sf. Antonie — se sileşte să fie evlavios. Iar evlavios este cel ce nu poftеşte cele străine şi este silitor spre virtute".

Cel virtuos, ca unul ce este raţional, evlavios şi bun, mai este şi înţelept, adică „bărbat care place lui Dumnezeu, care vorbeşte puţine şi pe cele de trebuinţă şi plăcute Lui" şi de folos oamenilor — căci aceasta însemnează, după Sf. Antonie, a fi om înţelept.

Urcuşul spre virtute, spre evalvie, spre bunătate şi spre sfinţenie este, în acelaşi timp, urcuş spre cunoştinţa lui Dumnezeu, deoarece „calea cunoştinţei de Dumnezeu este bunătatea". Cei ce înaintează în acest urcuş al bunătăţii îl văd pe Dumnezeu din făpturile create de El şi-l preamăresc pe măsura acestei cunoştinţe, fiind bine încredinţaţi că Dumnezeu se descoperă în făpturile Sale, aşa cum se descoperă sufletul în trupul omenesc. De aceea ei sînt buni şi plini de toată dorinţa cea bună.

Este bine să reţinem şi ceea ce spune Sf. Antonie cel Mare în legătură cu înaintarea în virtute, căci zice în această privinţă: „Este cu neputinţă să se facă cineva dintr-o dată bărbat bun şi înţelept. Trebuie gînd stăruitor, vieţuire, încercare, vreme, nevoinţă şi dorul după lucrul bun". Spunînd acestea, Sf. Antonie adaugă: „Nu se cuvine ca cei mai slăbuţi cu firea să deznădăjduiască şi să părăsească vieţuirea virtuoasă şi plăcută lui Dumnezeu şi s-o dispreţuiască ca una ce nu ar putea fi ajunsă, nici înţeleasă de ei. Căci chiar de nu vor putea ajunge la culmea virtuţii, prin sîrguinţă şi dorinţă, totuşi se fac mai buni sau în nici un caz mai răi. Iar acest folos al sufletului nu este mic".

Tot în această ordine de idei, pot fi aduse şi următoarele cuvinte ale aceluiaşi: „Precum roadele pămîntului nu se coc într-un ceas, şi după vreme şi ploi şi îngrijire, aşa şi roadele oamenilor se fac prin nevoinţă, prin luarea aminte, prin stăruinţă de vreme îndelungată, prin înfrînare şi prin răbdare. Iar dacă făcînd aceasta îţi vei părea vreodată evlavios, nu-ţi crede ţie cîtă vreme eşti în trup, ci socoteşte totdeauna că ai încă multe de făcut. Căci să ştii că nu-i e uşor omului să păzească păcătuirea pînă la sfîrşit".

Să luăm deci aminte la dreptele învăţături ale Sf. Antonie cel Mare, urmîndu-le întru totul şi străduindu-ne a fi oameni cu mintea întreagă, iubitori de Dumnezeu şi de semeni.

Ierod. *Teofil Părăianu*

Informaţii

Marţi, 6 august 1968, praznicul Schimbării la Faţă fiind, în Catedrala mitropolitană s-a săvîrşit, după Sf. Liturghie, un parastas în amintirea mitropolitului Nicolae Bălan († 6 august 1955), slujit de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi.

După parastas, în faţa credincioşilor prezenţi, Înaltul nostru Arhipăstor schiţează, într-un scurt cuvînt comemorativ, personalitatea primului mitropolit al Ardealului după unirea Transilvaniei cu patria-mamă, arătînd, printre altele, cum timpul este acela care verifică valoarea unui om şi a operei sale, ceea ce s-a dovedit şi în cazul mitropolitului Bălan. Astfel, el a luptat pentru consolidarea unităţii de stat cît şi pentru înlăturarea despărţirii noastre bisericeşti, avînd bucuria să trăiască şi în noua Românie — una, liberă şi independentă — văzînd împlinit şi visul unităţii religioase a românilor de pe plaiurile transilvănene. A militat pentru o pregătire superioară a preoţimii, trimiţînd la studii speciale o seamă de elemente capabile, tipărind, la Sibiu, o mulţime de cărţi valoroase etc.

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 14.206

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 septembrie 1968 Nr. 35—36

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Fapte grăitoare ale

Unităţii sufleteşti a credincioşilor români din Transilvania

O zicală din bătrîni spune că „unirea biruieşte pe cel mai tare vrăjmaş". Această zicală este izvorîtă desigur din experienţa de veacuri a poporului român, care a simţit de atîtea ori în cursul zbuciumatei sale istorii cum multe ameninţări, multe primejdii au trecut, s-au sfărîmat de piepturile unite ale înaintaşilor noştri, care au trăit şi murit pe aceste binecuvîntate plaiuri. Experienţa aceasta a făcut-o, ca mulţi oameni de-ai noştri de seamă de altfel, şi preotul poet bănăţean D. Ţichindeal, care arăta acum aproape două veacuri că „una trebuie să fie naţia românească", pentru că, după cum spunea ceva mai tîrziu mitropolitul Şaguna, „dezbinarea unui popor îl slăbeşte".

Unitatea poporului nostru, unitatea de simţire, de acţiune, unitatea în jurul Conducătorilor noştri — este o poruncă de prim ordin şi-n zilele noastre. Sarcinile măreţe pe care ni le propunem din an în an să le înfăptuim — de ridicare spre tot mai deplina îmbunătăţire a vieţii celor ce muncesc, de tot mai marea înflorire a Patriei, de apărare a ei — nu le putem realiza decît prin munca unită a întregului nostru popor.

Această unitate a poporului nostru în jurul Conducătorilor lui iubiţi s-a afirmat în ultimul timp într-un mod impresionant, necunoscut pînă acum la noi.

Un factor important al unităţii poporului nostru în eforturile sale de zidire a unei vieţi mai drepte şi mai bune îl constituie unitatea lui sufletească, unitatea lui bisericească. Din astfel de considerente a izvorît de bună seamă şi tema conferinţei de orientare a preoţilor noştri din luna septembrie 1968, întitulată: „Unitatea Bisericii Ortodoxe Române". Această temă a fost prilejuită desigur şi de împlinirea, în luna octombrie a. c., a 20 de ani de la Reîntregirea noastră bisericească din Transilvania.

Evenimentul revenirii preoţilor şi credincioşilor de aceeaşi limbă la acelaşi Altar străbun prezintă deci o deosebită importanţă. De aceea, întîmpinînd aniversarea lui, o seamă de fapte din trecutul mult zbuciumat al vrednicului nostru popor ne bat la poarta minţii, arătîndu-ne, demonstrîndu-ne că „reîntregirea" bisericească din 1948 este un act firesc, ce nu mai putea întîrzia, el reprezentînd împlinirea unor adînci năzuinţe, care s-au vădit mereu, dar mai ales în clipele mai grele ale istoriei noastre.

Privind în urmă peste cei aproape 250 de ani (1700—1948) de despărţire în două strane a românilor transilvăneni, avem parcă imaginea unui fluviu ce curge normal spre rosturile sale dar din care, la un moment dat, din cauză unui obstacol înfipt vrăjmaş ca un cuţit în cale, un braţ se desprinde din albia firească, din cursul masiv al fluviului, mergînd paralel cu acesta şi căutînd permanent să revină în apele din care s-a ramificat, de care era fiinţial legat, mereu atras şi fără de care nu putea vieţui de sine stătător. Gîndind la acest tablou, ştim cum masele de credincioşi români nu s-au considerat niciodată rupte de fraţii lor, iar fiii adevăraţi ai acestor plaiuri, cu dragoste curată şi fierbinte de poporul lor, n-au făcut niciodată caz de „Biserica" din care făceau parte, considerîndu-se cu toţii una în afirmarea şi apărarea intereselor majore ale neamului în sînul căruia s-au născut.

Iată-l, astfel, pe Avram Iancu şi pe cei peste 40.000 de români sosiţi de pe cărările Transilvaniei, jurînd pe Cîmpia Libertăţii că vor ţine şi apăra „legea şi limba noastră română". Nu este vorba de două legi, ci de una singură, de legea noastră românească în care ne-am născut ca popor şi sub a cărui boltă am crescut ca fraţi buni în aceeaşi casă, de Biserica strămoşească în care vieţuim cu toţii astăzi.

Iată-l pe Al. Papiu Ilarian, participant şi animator al aceloraşi evenimente revoluţionare din 1848, informîndu-ne cum mitropolitul Şaguna, care — conştient de faptul că „dezbinarea unui popor îl slăbeşte", după cum am văzut că spunea — înaintea primei şedinţe a Adunării, „a înălţat o rugăciune către Dumnezeu, cerîndu-i să îndrepte paşii poporului pe calea înţelegerii şi a iubirii frăţeşti, pînă va ajunge la scopul cel dorit".

Iată pe cel ce şi el cu inimă românească, impresionat de colaborarea frăţească a tuturor românilor în vîltoarea aceleiaşi revoluţii, trimitea braşovenilor primele impresii, primele informaţii despre Adunarea de la Blaj, în profetice cuvinte ca acestea: „Armonia şi prieteneasca înţelegere între ambele confesiuni (româneşti) aduse şi pe străini în

(Continuare în pag. 2)

La centenarul Statutului Organic

O mare contribuţie la ridicarea românilor transilvăneni a adus-o Statutul Organic — constituţia Mitropoliei ortodoxe ardelene, reînviate în 24 decembrie 1864 de mitropolitul Şaguna.

Iată un scurt istoric şi valoarea acestui Statut.

În 1848 se rup lanţurile iobăgiei feudale şi se decretează egalitatea popoarelor şi confesiunilor în Austro-Ungaria. Însă, izbucnind revoluţia, principiul acesta de justiţie socială n-a fost respectat şi situaţia umilitoare a continuat pînă în 1868.

În timpul acesta de grea asuprire, salvarea ortodocşilor ardeleni a venit de la Dumnezeu prin Statutul Organic, elaborat de luminatul mitropolit Şaguna, cu concursul preoţilor şi mirenilor adunaţi în congresele bisericeşti în anii 1864—1868.

Congresul Naţional al Mitropoliei noastre, ţinut între 28 sept. — 19 oct. 1868, a votat, la Sibiu, Statutul Organic, care a fost, apoi, aprobat de împărat la 28 mai 1869.

Vreme de o jumătate de veac, din 1868—1918, acest Statut a fost stînca de granit de care s-au spart toate încercările prozelitiste eterodoxe. Prin Statutul Organic, poziţia şi drepturile Bisericii ortodoxe române din Ardeal au rămas aceleaşi, deşi multe legi s-au schimbat în viaţa publică.

La temelia acestui Statut Organic stau trei mari principii: 1. Autonomia Bisericii; 2. Constituţionalismul — clădit pe sinodalitate şi 3. Participarea mirenilor la treburile Bisericii, în proporţie de 2/3.

Pe temeiul *autonomiei*, Biserica are dreptul suveran să se autoguverneze, să-şi conducă şi să-şi rezolve independent treburile sale bisericeşti, şcolare, fundaţionale şi economice. Acest principiu a fost de cea mai mare *valoare pentru ocrotirea credinţei* şi a fiinţei noastre naţionale, pentru că legea a XXVII din 1907 cerea învăţătorilor ca, în şcoala poporală, „pruncul de naţionalitate nemaghiară, după terminarea cursului (clasei) al patrulea să fie în stare să-şi exprime ideile cu graiul şi în scris, corect în limba maghiară" (Cf. Constituţia ... sau Statutul Organic, de I. A. Preda, Sibiu, 1914, p. 23).

Statutul Organic dădea Bisericii noastre dreptul să avem şcoli cu limba de predare românească. Un comentator contemporan, I. A. de Preda, avocat al Bisericii noastre în 1914, scria că datorită acestui Statut „limba de propunere şi dreptul şi disciplina în unele (şcoli) au rămas însă pînă acum nealterate" (Cf. Id. ibid., p. 28).

Prin autoritatea, structura şi conţinutul său, Statutul Organic ne-a ancorat credinţa şi limba în vremi de bejenie mare ca într-un port liniştit şi puternic apărat; el ne-a ocrotit fiinţa naţională.

Statutul Organic este clădit apoi pe o adîncă concepţie de reprezentare, izvorîtă din mintea şi inima caldă a marelui mitropolit Şaguna despre Biserică. Prin aceasta, Şaguna a reuşit să facă din Biserică un aşezămînt de mîntuire, un organism viu şi sănătos, la viaţa căruia să colaboreze toţi preoţii şi credincioşii, „de la vlădică pînă la opincă", pe temeiul adevărului că cei ce sîntem botezaţi în Hristos sîntem mădularele Trupului Său (II Cor. 12, 17). Numai prin această colaborare în credinţă, dragoste şi rugăciune reciprocă ne mîntuim.

Concepţia adînc democratică de la baza Statutului Organic a exercitat o profundă influenţă educativă asupra credincioşilor Bisericii noastre. Ea a ridicat demnitatea personală a fiecărui credincios în parte, pe care l-a trezit la conştiinţa valorii sale spiritual-morale şi social-naţionale. El a arătat drepturile şi datoriile tuturor în Biserică şi, astfel, a întărit şi a sporit izvoarele de viaţă ale credincioşilor noştri.

Prin alegerea lor în toate adunările bisericeşti, credincioşii au văzut în Biserică o mamă bună, care face totul şi se jertfeşte şi merge pînă la moarte pentru binele, mîntuirea şi fericirea tuturor. De aici a pornit, apoi, şi ataşamentul credincioşilor transilvăneni pentru Biserica strămoşească şi grija pentru viaţa ei. Odată mai mult destinul lor a

(Continuare în pag. 2)

Sfînta Euharistie

Sfînta Euharistie este taina rînduită şi aşezată de Dumnezeu, în care, sub chipul pîinii şi al vinului, de o parte pentru a se împărtăşi credincioşilor, iar pe de altă parte spre reprezentarea reală şi nesîngeroasă a jertfei Sale pe cruce. Astfel Sf. Euharistie este atît taină cît şi jertfă şi pentru acest dublu caracter o găsim cu diferite numiri în Sf. Scriptură şi Sf. Tradiţie, numiri care se referă la valoarea ei de taină sau de jertfă.

Ca taină, e numită după diferitele aspecte ale sale: „Euharistie sau Euloghie" adică (mulţumire sau binecuvîntare) apoi se mai numeşte Cină domnească. Din cauza reală a prezenţei corpului (trupului) şi sîngelui Domnului îi zicem şi „Comuniune" sau Cuminecătură.

După celălalt caracter este numită „Jertfă" sau „Aducere" adică aducere sfîntă a trupului şi sîngelui Domnului Iisus Hristos în chip tainic pentru mîntuirea noastră.

Sf. Euharistie este aşezată şi rînduită de Iisus Hristos şi reiese atît de clar şi precis din Sf. Scriptură a Noului Testament încît nimeni nici chiar protestanţii nu au încercat să o conteste, admiţînd-o ca taină. Rînduirea şi aşezarea ei o găsim astfel confirmată de toţi evangheliştii şi chiar de Sf. Apostol Pavel în epistolele sale. Este cea mai importantă dintre toate tainele. Pe cînd în celelalte taine ni se dă numai harul divin, în taina Sf. Euharistii ni se dă însuşi Trupul şi Sîngele Domnului Iisus Hristos.

Ea a fost rînduită şi aşezată de Mîntuitorul Iisus Hristos Joi seara înaintea patimilor Sale, la Cina cea de Taină. Aici a luat pîinea a binecuvîntat-o şi a zis: „Luaţi mîncaţi acesta este trupul meu... Beţi dintru acesta toţi; acesta este sîngele meu al legămîntului celui nou, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor" (Matei 26, 26—28). Apoi la urmă le-a poruncit: „Aceasta s-o faceţi întru pomenirea mea" (Luca 22, 19). Deci pîinea pămîntească este prefăcută în pîine cerească. Aici este taina cea mare a jertfirii Domnului pentru noi, taină nepătrunsă de mintea noastră pămînteasca.

Această masă apoi au continuat s-o săvîrşească şi Apostolii, după porunca Mîntuitorului. De cîte ori se adunau în mod solemn la rugăciune luau pîine dospită de grîu şi vin, făceau rugăciunea de mulţămită fiind adunaţi cît mai mulţi creştini, frîngeau pîinea, beau vinul, adică se împărtăşeau cu toţii. Se arăta prin aceasta comuniunea iubirii cu Hristos cel înviat care vine în chip tainic din dragoste să se jertfească pentru noi spre iertarea păcatelor. De atunci a început să se săvîrşească în mod regulat Sf. Liturghie care a continuat a se săvîrşi sub diferite forme pînă în zilele noastre.

Taina Sf. Euharistii se pregăteşte la Proscomidie şi se săvîrşeşte în mod regulat la Sf. Liturghie. La proscomidie, preotul ia din prescură agneţul şi alte părticele pe care le pune pe disc, toarnă vin în potir rostind unele rugăciuni prescrise. Mai tîrziu la Sf. Liturghie cînd strana cîntă „Pe tine te lăudăm", avînd pe altar Sf. daruri, preotul se roagă Mîntuitorului zicînd: „Trimite Duhul Tău cel sfînt peste noi şi peste aceste daruri ce sînt puse înainte şi fă adică pîinea aceasta în cinstit trupul Hristosului Tău, iar ce este în potirul acesta, cinstit sîngele Hristosului Tău, prefăcîndu-le cu Duhul Tău cel Sfînt". În clipa cînd se termină această rugăciune, partea de prescură numită agneţ se preface în trupul lui Hristos, iar vinul din potir în sîngele lui Hristos, prin puterea tainică a lui Dumnezeu. Însemnează că de aici înainte avem pe altar Sf. Euharistie. Avem prezent în mod real pe Iisus Hristos cu fiinţa Sa sub chipul pîinii şi al vinului. Zicem aşa deoarece numai pentru ochii noştrii trupeşti chipul vinului şi al pîinii rămîne aşa, în fond însă avem trupul şi sîngele Domnului Iisus Hristos.

Din faptul că această pîine şi vin devin trupul şi sîngele Domnului urmează pentru ele unele caracteristici speciale:

1. Sf. Euharistii trebuie adusă închinare şi evlavie ca şi trupului Domnului Iisus Hristos.

2. Sfărîmarea şi împărţirea Sf. Euharistii în mai multe părţi pentru cuminecare se face numai cu elementele materiale (pîine şi vin) trupul şi sîngele Domnului nu se sfarmă, rămîn întregi. Iisus Hristos rămîne întreg în fiecare părticică din sfînta pîine şi sfîntul vin euharistic, aşa că fiecare credincios se împărtăşeşte cu Hristos întreg. „Şi te miri că trupul se frînge în bucăţi, cînd se împarte Sf. agneţ, dar cum este Hristos întreg în toate bucăţile, miră-te şi de aceasta, cînd zdrobeşti oglinda în mici bucăţi iar chipul omului nu se zdrobeşte într-însa, ci în toate bucăţelele se vede întreg ca şi în oglindă" (Mitrop. Varlaam, Cazanie).

3. Sf. Euharistie deşi se săvîrşeşte în acelaşi timp în mai multe biserici, totuşi nu sînt mai multe trupuri ale Domnului Iisus Hristos ci unul şi acelaş trup şi sînge se află pretutindeni. „Aşa cum acelaşi soare este deodată în cer şi pe pămînt, la răsărit şi la apus, tot aşa şi Hristos este întreg, de faţă în cer şi pe pămînt şi în toate Bisericile". (Mitrop. Varlaam, Cazanie).

4. Pîinea şi vinul odată ce au fost sfinţite şi prefăcute în trupul şi sîngele Domnului, rămîn aşa atît timp cît durează chipul pîinii şi al vinului în ele. De aceea se obişnuieşte ca să se păstreze în vase sfinţite Sf. Cuminecătură care se foloseşte în cazuri de boală pentru cei bolnavi avînd-o la îndemînă.

(Continuare în pag. 4)

La centenarul Statutului Organic

început să se împletească reciproc. Cu ea s-a bucurat rareori şi cu ea a plîns totdeauna; cu ea a purtat crucea durerii în Vinerea patimilor şi cu ea s-a veselit în Duminica Învierii sale duhovniceşti şi naţionale.

Statutul Organic arată tuturor că mitropolitul Şaguna este o mare personalitate, un luminat ierarh al Bisericii noastre, un păstor ideal dătător de legi şi datini, un părinte adevărat, înţelept. Marea sa operă, Statutul Organic, rămîne o Magna Charta a Bisericii strămoşeşti, după cum au remarcat-o unii istorici şi învăţaţi, români şi străini, contemporani şi de mai tîrziu.

Spaţiul acestei evocări nu îngăduie să exemplificăm această afirmaţie. Amintim numai pe C. Stere, care scria în 1909 în Viaţa Românească: „Marele mitropolit Şaguna, prin Statutul Organic al Bisericii Ortodoxe române din Ungaria şi Transilvania, a reuşit să dea societăţii româneşti întregi o organizaţie largă şi adînc democratică"... (Cf. pe larg, Mitropolitul Andrei Şaguna, I. Lupaş, Sibiu, 1909, p. 356).

Dacă Şaguna a sădit rădăcinile Statutului Organic în durerea trecutului, a făcut-o cu conştiinţa trează că urmaşii săi vor secera în viitor roadele lui de bucurie. Şi marele arhipăstor nu s-a înşelat. Statutul Organic în special a contribuit la educaţia multilaterală a marei mase a românilor din Transilvania. Viziunea sa luminoasă şi viaţa democratică în care a trăit şi a crescut acest popor în Biserica strămoşească i-a pregătit elitele intelectuale pentru luptele social-politice şi naţionale, de la sfîrşitul secolului al XIX-lea şi începututl celui de al XX-lea, unirea cea mare şi sfîntă de la Alba-Iulia de acum 50 de ani.

Valoarea excepţională a Statutului şagunian o arată faptul că odată cu ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rangul de Patriarhie, în 1925, spiritul său s-a generalizat pe tot cuprinsul României.

Astfel Statutul Organic a ajuns un bun spiritual al tuturor ortodocşilor din Patria noastră, a intrat în patrimoniul culturii naţionale — după cum a dorit ctitorul său acum un secol.

Prot. Dr. *Simion Radu*

Fapte grăitoare...

(Urmare din pag. 1)

mirare, iar peste inima românului cultivat şi ridicat peste opinia poporului lasă o dulce nădejde că nu mult va trece şi păretele de vrajbă se va sfărîma şi înlătura pentru de-a pururi".

Iată-l pe Iacob Mureşeanu, unul dintre redactorii „Gazetei Transilvaniei", care - indignat de aripa catolicizantă, puţină la număr, a fostei Biserici greco-catolice (Biserică din care făcea şi el parte de altfel), ce încerca prin zîzanii să ridice ziduri artificiale între fraţi — îi aruncă la stîlpul infamiei în astfel de cuvinte: „Cei care stîrnesc ură confesională sînt duşmanii românismului şi-s orice dihanii, numai români adevăraţi nu".

Iată protocolul adunării din 1—4 ianuarie 1861, întrunită pe aceeaşi linie a dobîndirii de drepturi pentru români şi ţinută la Sibiu, la care au luat parte 40 clerici şi 118 mireni din ambele Biserici de atunci — consemnînd următoarele: „În prima şedinţă membrii adunării, însufleţiţi de cuvîntările ambilor arhiepiscopi (Şaguna şi Suluţiu), proclamaţi prezidenţi ai conferinţei şi care le recomandau ca toţi românii să fie strîns uniţi în apărarea drepturilor naţionale, cerură să se treacă în protocol declaraţiunea: „că afurisit va fi acel român care va mai încerca să strice această legătură frăţească", legătură care s-a desăvîrşit prin actul revenirii din 1948.

Iată-l, în 1891 (în poezia: Rugăciune), pe gazetarul Traian A. Pop pledînd pentru aceeaşi cale a armoniei dintre fraţi, în versuri de o puternică simţire şi vibraţie sufletească, de iubire faţă de poporul său, ca de pildă:

Stîrpeşte pe vecie şi patimă şi ură,
Şi poftelor de glorii deşarte fă sfîrşit.
În inimile noastre Părinte fă să bată
Iubirea de jertfire şi dragostea curată
De neamul ce atîtea dezastre-a suferit.

Iată-l pe un învăţător de inimă, care, conştient de ceea ce înseamnă dezbinarea între fraţi, scria într-o gazetă transilvăneană la începutul veacului nostru: „Unirea tuturor forţelor noastre ne dă putere, ne face posibil ori şi ce avînt spre înaintare... în calea propăşirii noastre naţionale".

Iată deci cum marele eveniment din 21 octombrie 1948 a fost pregătit încă cu mult înainte, împrejurări istorice nefavorabile însă neîngăduind realizazrea lui decît în aceşti ani, cînd poporul nostru a devenit deplin stăpîn pe soarta sa, eliberat de orice încătuşare dinafară. Abia acum au fost create condiţiile deplinei reîntregiri, căci reveniri de grupări mai mici sau mai mari de credincioşi la Biserica-mamă, cum au fost de pildă cele din parohiile Valea Lungă, Şoroştin şi Tăuni din părţile Mediaşului, Gălăuţaş de lîngă Topliţa ş.a., erau frecvente şi înainte de 1948.

Iată deci cum „dulcea nădejde", de care atît de cald grăia acum 120 de ani corespondentul braşovean la Adunarea de pe Cîmpia Libertăţii din Blaj, s-a realizat sub razele înnoitoare de mari împliniri ale anilor noştri, cum „păretele de vrajbă" s-a prăbuşit pentru totdeauna.

Judecînd prin prizma unor atît de grăitoare fapte, ca cele arătate mai sus, ne putem uşor da seama, aşadar, că Reîntregirea bisericească a românilor din Transilvania este împlinirea firească a unor aspiraţii intense şi îndelungate, că ea reprezintă o mare importanţă pentru viaţa poporului nostru, pentru drumul nou pe care el a păşit în urmă cu peste două decenii.

Să ne pătrundem deci de înţelesurile majore, înalte ale acestui important eveniment şi să ne străduim a-l consolida deplin, pentru ca înfrăţiţi în muncă şi în tot binele, noi toţi cei ce sîntem de aceeaşi lege şi de aceeaşi limbă să facem să crească numele bun al Bisericii străbune, ca Patria să se întărească şi să înflorească tot mai mult, ca urmaşii noştri să binecuvinteze şi să se bucure de faptele măreţe ale părinţilor lor.

Diacon *Gh. Papuc*

Pacea, poruncă creştină

Cît de întristător este cînd te gîndeşti la ororile, ca şi la urmările războiului! De aceea, dacă războiul împiedică mersul înainte al istoriei, în schimb, contrarul său, pacea, este tot ceea ce îl poate ridica mai mult. Căci nimic din ceea ce este mare, sublim, cu adevărat omenesc, nu se poate realiza fără pace. Pacea este condiţia fundamentală a oricărui progres, ca şi a dezvoltării normale a întregii vieţi de pe pămînt.

Într-adevăr, nu s-a exagerat cu nimic cînd s-a spus că din pricina omului, mai bine zis a păcatului său, pămîntul şi făpturile de pe el au căzut sub blestem (Fac. 4, 11—12; Rom. 8, 20—22). Ce blestem mai mare poate fi pentru toată firea, decît atunci cînd păcatul omenesc, prin uneltele crunte ale războiului distruge nu numai comorile de cultură şi civilizaţie create de om, ci şi iarba cîmpului, suflarea dobitoacelor, făcînd să sufere şi punînd în pericol viaţa, oriunde şi oricum s-ar manifesta ea pe pămînt. Astfel încît, cînd s-a milostivit Dumnezeu să mîntuiască lumea şi cînd cuvîntul Său „S-a făcut trup şi s-a sălăşluit printre noi, plin de har şi de adevăr" (Ioan 1, 17) el nu s-a arătat ca un Stăpîn răzbunător, ci ca un „Dumnezeu al păcii" (Rom. 15, 33), ca Acela care „lumină din lumină" fiind şi „Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat", a fost trimis de Tatăl ca să aducă „pe pămînt pace şi între oameni bună învoire" (Luca 2, 14). El s-a descoperit printre oameni ca un „Domn al păcii" (Ps. 9, 6), căruia proorocii i-au prezis că va întemeia o împărăţie care nu va mai avea sfîrşit. Această împărăţie veşnică, a lui Dumnezeu, întemeiată de Hristos, are o natură duhovnicească, şi este în adîncul fiinţei sale, „dreptate, pace şi bucurie întru Duhul Sfînt" (Rom. 14, 17). De aceea, salutul cel mai frumos şi mai caracteristic creştin pe care l-a adresat Mîntuitorul Ucenicilor Săi şi pe care şi Sf. noastră Biserică l-a păstrat în cadrul Sf. Liturghii, în binecuvîntarea pe care o transmite preotul credincioşilor din partea lui Hristos, stînd în mijlocul uşilor împărăteşti, este „Pace vouă" (Luca 24, 36), respectiv „Pace tuturor". Şi tot de aceea, noi toţi care odinioară eram despărţiţi, am fost iarăşi apropiaţi, prin sîngele lui Iisus Hristos, „pentru că El este pacea noastră, care din doi a făcut unul şi a surpat zidul din mijloc care-i despărţea" (Efes. 2, 14). Deci prin luare de trup omenesc şi mai ales prin răstignire şi înviere, nu numai că Fiul lui Dumnezeu a dăruit celor credincioşi „o slavă întocmai cu slava singurului născut din Tatăl" (Ioan 1, 14), ci, în acelaşi timp, El a împăcat Dumnezeirea cu omenirea, iar pe oameni cu ei înşişi şi cu semenii lor. Astfel încît oriunde întîlnim o viaţă curată, un duh de înţelegere şi bună rînduială în oameni şi între oameni, putem fi siguri că acelea sînt de fapt roduri ale păcii nu „cum o dă lumea" (Ioan 14, 27) şi că acolo se află măcar o fărîmă de duh, din duhul făcător de pace al lui Hristos.

Într-adevăr, pacea este legea fundamentală a vieţii creştine. Ea este în acelaşi timp una din poruncile de căpetenie căreia trebuia să i se supună toţi creştinii. În această privinţă, Sf. Ap. Pavel ne ordonă fără ocolişuri: „Pacea lui Hristos la care aţi fost chemaţi ca să alcătuiţi un singur trup, să stăpînească în inimile noastre" (Colos. 3, 15). „Urmăriţi pacea cu toţii şi sfinţirea — ne spune tot el în altă parte — căci fără de acestea nimeni nu va putea să vadă pe Domnul" (Evrei 12, 14). Acest sfat este urmat de altul, tot atît de categoric: „Îngăduiţi-vă unii pe alţii şi dacă unul are pricină să se plîngă de altul, iertaţi-vă unul pe altul. Cum v-a iertat Hristos pe voi, aşa iertaţi-vă şi voi unul pe altul" (Col. 3, 13). „Deci dacă îţi duci darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă-ţi darul acolo, înaintea altarului — ne îndeamnă însuşi Mîntuitorul — şi du-te şi te împacă mai întîi cu fratele tău, apoi vino şi adu-ţi darul" (Matei 5, 23—24).

Aşa precum la sfîrşitul potopului a început să bată un vînt căldicel (Fac. 8, 1), menit să ducă la scăderea apelor, tot aşa şi astăzi, de la un capăt la altul al lumii străbate un susur de pace şi de înfrăţire între popoare. Biserica nu stă şi nu poate sta nepăsătoare în faţa lui. Ea nu ţine deoparte, ci binecuvintează, încurajează şi hrăneşte cu înţelepciune şi har de sus acest dor de pace al omenirii, care nu este străin duhului ei, ci stăruie la rădăcina însăşi a fiinţei sale. De aceea, Biserica nu numai că apreciază, ci chiar o asociază cu entuziasm la eforturile sincere de clădire a păcii generale, aducîndu-şi un aport specific, duhovnicesc.

Convingerea, care angajează, tactica specifică a creştinismului, în ansamblul celorlalte tactici ale luptei pentru pace se află în cuvintele Mîntuitorului care spune: „Ce iese din gură vine din inimă şi aceea spurcă pe om. Căci din inimă ies gîndurile rele, uciderile, preacurviile, zavistiile, furtişagurile, mărturiile mincinoase, hulele" (Matei 15, 18—19). Deci Biserica, pe lîngă factorii economici, politic şi sociali ai păcii şi războiului, ţine seama şi de cei psihologici-morali, individuali.

Pacea şi războiul nu sînt numai afaceri ale economiştilor, diplomaţilor sau militarilor, ci ele depind şi de climatul de destindere sau de încordare ce domneşte în viaţa publică, climat pe care îl creează factorii vieţii spirituale ca: pedagogii, scriitorii, artiştii, preoţii etc. Pacea nu poate fi realizată numai prin mijloace materiale. Ea trebuie menţinută şi consolidată şi din latura spirituală, de acolo de unde izvorăsc intenţiile, rădăcinile psihologice ale răului. Această lucrare se poate face şi prin mijloace colective, cît şi prin acţiune de la om la om. Căci dacă oamenii, fiecare în parte, ca cetăţeni ai Statului, sau ca membri ai Bisericii, vor fi atraşi în climatul sănătos al păcii, devenind fii conştienţi ai ei, întreaga colectivitate şi întreaga Biserică vor deveni bastioane invincibile ale păcii.

În acest sens, nimeni nu-şi poate da seama ce mare importanţă are pentru cauza păcii generale modesta acţiune individuală pe care o săvîrşeşte chiar şi cel din urmă preot de la ţară. Mai ales scaunul mărturisirii, unde duhovnicul nu dă „dezlegare" celor care nu renunţă la atitudinile nesănătoase faţă de semenii lor, este unul din factorii cei mai de seamă de potoliri a urilor, de apropiere şi restabilire a înţelegerii dintre oameni, un adevărat laborator individual şi lăuntric, al păcii colective, din afară.

Printre ţările doritoare de pace se numără şi ţara noastră. Conducătorii noştri iubiţi, aplicînd cu consecvenţă principiile marxism-leninismului, care şi el se clădeşte pe pace, depune eforturi neobosite şi lăudabile pentru instaurarea păcii în lume, pentru consolidarea legăturii ţărilor lagărului socialist între ele şi cu toate ţările iubitoare de pace, indiferent de orînduirea lor politică. La acest efort Biserica Ortodoxă Română caută să-şi aducă şi ea contribuţia, pentru ca în orice chip şi din orice parte ar veni îndemnul şi fapta, pacea să se sălăşluiască pe pămînt, făcîndu-şi lucrarea, spre folosul tuturor fiilor Patriei şi Bisericii întregi, ca şi spre asigurarea bunei înţelegeri şi a fericirii întregii omeniri, care trăieşte şi va mai trăi şi pe mai departe pe acest pământ.

Preot *Ioan Opriş*

Revedere după 50 de ani

Înţelegînd rostul pe care îl are în lume, Legea noastră strămoşească a urmărit totdeauna interesele, nevoile multiple ale maselor ei de credincioşi. În această direcţie se încadrează şi activitatea şcolară, care, în veacurile trecute, s-a desfăşurat în bună parte sub streşinile mănăstirilor şi bisericilor noastre străbune.

La Sibiu de pildă, prin grija Bisericii şi sub oblăduirea ei, încă din 1786 se înfiinţează un curs pedagogic, pe care-l putem considera ca un înaintaş al şcolilor normale de mai tîrziu, în care erau pregătiţi viitori învăţători, curs pus sub conducerea lui Dimitrie Eustatievici, primul „director al şcoalelor naţionale neunite" din Transilvania. Acest curs va funcţiona şi după 1811, cînd se înfiinţează Institutul Teologic, şi anume în cadrul lui, iar din 1854, în urma unei hotărîri a lui Şaguna, el se organizează ca secţie complet separată, şcoala sibiană luînd numele de Institut teologic-pedagogic, formă sub care a fiinţat pînă în 1919.

Penultima serie de absolvenţi ai acestei Secţii pedagogice a Institutului din Sibiu, cei ce au studiat între 1914—1918, s-a reîntîlnit la acest început de septembrie, după 50 de ani de la absolvire.

Programul revederii, adevărată sărbătoare pentru aceşti „elevi" de odinioară ajunşi acum la vîrste venerabile, a început sîmbătă, 31 august 1968, printr-o întrunire în sala de curs a anului IV a actualului Institut Teologic Universitar din Sibiu. Era de faţă şi P.C. rector Dr. Sofron Vlad, precum şi singurul profesor în viaţă al acestei serii, Dr. Romul Cîndea.

După strigarea catalogului, întrunirea s-a desfăşurat sub preşedinţia Dlui prof. univ. Ioachim Crăciun, fostul şef de curs al celor ce se revedeau acum, care a evocat personalitatea foştilor lor profesori, subliniind contribuţia acestora la dezvoltarea culturii poporului român.

În continuare, în faţa foştilor săi elevi de acum 50 de ani, Dl prof. R. Cîndea a ţinut o prelegere despre modul în care s-au pregătit evenimentele din 1918, care au dus la Unirea Transilvaniei cu ţara-mamă.

A doua zi, Duminică 1 septembrie, cu toţii au participat la Sf. Liturghie arhierească din Catedrala mitropolitană, săvîrşită de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae. La sfîrşitul Sf. Liturghii a vorbit credincioşilor Înalt nostru Arhipăstor. Subliniind faptul pe care l-am încrestat mai sus, I.P.S. Mitropolit Nicolae a arătat, printre altele, cum Secţia pedagogică a Institutului teologic-pedagogic din Sibiu pregătea dascăli, care mergeau apoi la şcolile poporale, susţinute în acel timp de Biserică, unde învăţau şi ştiinţele vremii precum şi religia, fiind adevăraţi apostoli ai poporului.

Profesorii din acel timp ai Institutului nostru teologic-pedagogic erau oameni cu pregătire aleasă, reprezentanţi de seamă ai culturii româneşti, luptători pentru unitatea naţională, pentru limbă şi cultură naţională.

În continuare, I.P.S. Sa aminteşte cu numele pe toţi aceşti profesori, zăbovind cîte puţin asupra fiecăruia. Astfel:

Vasile Stan, *profesor de limba română, care, prin cursurile sale, căuta să ţină trează conştiinţa unităţii românilor de pretutindeni. A ajuns apoi episcop al Maramureşului.*

Roman Ciorogaru, *un bun condeier, colaborator la ziarul „Tribuna" din Sibiu, luptător pentru cauza naţională, ajuns apoi episcop al Oradiei.*

Eusebiu Roşca, *foarte mulţi ani director al Institutului şi autorul primei monografii a acestei şcoli.*

Romul Cîndea, *profesor de istorie, ajuns apoi rector şi profesor universitar (astăzi pensionar la Avrig, satul natal), erudit, înflăcărat patriot şi orator de seamă.*

Silviu Dragomir, *profesor şi fecund cercetător istoric, autorul lucrării „Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în sec. XVII", în care descrie lupta românilor pentru lege, precum şi al multor volume de documente privind istoria Transilvaniei. Ne este cunoscută de asemenea cartea mult răspîndită: „Avram Iancu", apărută în două ediţii în ultimii ani (1965, 1968).*

Pavel Roşca, *profesor de pedagogie, Dr. în teologie şi filozofie.*

(Continuare în pag. 4)

Sfînta Euharistie

(Urmare din pag. 2)

Necesitatea Sf. Euharistii pentru mîntuire: Ea a fost aşezată de Domnul Iisus Hristos ca hrană sufletească şi mijloc de unire cu El, pentru toţi cei ce vor să moştenească viaţa de veci. Mîntuitorul le-a spus în mod lămurit acest lucru: „De nu veţi mînca trupul Fiului Omului şi de nu veţi bea sîngele Lui, nu veţi avea viaţa întru voi. Cela ce mănîncă trupul Meu şi bea sîngele meu are viaţă veşnică şi eu îl voi învia pe acela în ziua cea de apoi“ (Ioan 6, 53—54). Deci însemnează că Sf. Euharistie este absolut necesară pentru mîntuire. Urmează deci că trebuie să ne împărtăşim cît mai des cu trupul şi sîngele Domnului Iisus Hristos, iar dacă din diferite motive nu putem cel puţin de patru ori pe an, odată este absolut necesar.

Despre pelican se spune că îşi hrăneşte puii cu sîngele său. El îşi împunge pieptul cu ciocul şi apoi picură sînge în ciocul puilor. După cum puii de pelican nu pot trăi fără această hrană, nici noi nu putem trăi o viaţă duhovnicească fără sîngele lui Hristos, pe care El ni-l oferă cu atîta bunăvoinţă din Sf. Său Potir.

Dar aceste binefaceri ale Domnului le primim numai atunci cînd ne împărtăşim cu vrednicie, adică aceia se pot uni cu Hristos, care se pregătesc cu post, rugăciune şi spovedanie şi care se apropie cu credinţă fierbinte de Sf. Potir. „Cei ce se apropie cu nevrednicie îşi iau asupra lor osînda dumnezeiască“ (I Cor. 11, 27—29). Astfel de creştini se pot asemăna cu Iuda, care cuminecîndu-se la Cina cea de Taină cu nevrednicie şi-a luat asupra sa o mare osîndă.

Am zis că Sf. Euharistie este şi jertfă nu numai taină. În ea se află trupul şi sîngele Domnului jertfit pe cruce pentru mîntuirea noastră. Mîntuitorul ca jertfitor şi ca jertfă în acelaş timp aduce Tatălui ceresc trupul şi sîngele Său sub chipul pîinii şi al vinului. Chiar despărţirea trupului de sînge, pe care mereu ne-o arată Mîntuitorul, arată caracterul de jertfă a Euharistiei. În Vechiul Testament jertfele se aduceau pe un altar anume construit. În Noul Testament pe altarul bisericii jertfa care se aduce este Domnul Iisus Hristos sub chipul pîinii şi al vinului şi pe care ne-a poruncit să o repetăm şi noi — ca simbol al celei de pe Golgota — pînă la sfîrşitul veacurilor (Luca 22, 19).

Jertfa care se aduce la Sf. Liturghie, prin pîinea euharistică şi vinul euharistic este o jertfă reală de împăcare a noastră cu Dumnezeu. La Cina cea de Taină Mîntuitorul a zis: „Acesta este trupul meu, care se dă pentru voi“ (Luca 22, 19) şi apoi luînd paharul a zis: „Acesta este sîngele meu al legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor“ (Matei 26, 28). Deci se spune lămurit că pîinea euharistică se dă pentru noi şi că vinul euharistic se varsă pentru noi spre iertarea păcatelor, însemnează deci că ele se aduc ca o jertfă de împăcare a noastră cu Dumnezeu.

Jertfa aceasta liturgică a Euharistiei este o jertfă de mulţumire a credincioşilor pentru binefacerile revărsate din destul de Dumnezeu asupra noastră. Mai avem aici şi o jertfă de cerere, prin care ne rugăm lui Dumnezeu să ne împlinească dorinţele noastre, însă nu după voia noastră ci după voia Lui cea sfîntă, pentru că noi de multe ori nu ştim ce cerem.

Această sfîntă taină şi jertfă liturgică noi o repetăm în fiecare Duminică şi sărbătoare în Biserica noastră strămoşească ortodoxă precum am primit-o de la Sf. Apostoli şi urmaşii lor.

Mîntuitorul Iisus Hristos ne binecuvîntează din an în an cîmpurile şi lanurile noastre cu destule boabe de grîu şi struguri pentru hrana noastră cea trupească. Aceste boabe de grîu şi de struguri adunate în pîine şi vin preînchipuiesc şi simbolizează numărul mare de creştini care se întrunesc spre sfinţire şi unire în trupul tainic al lui Iisus Hristos. Să nu uităm că precum trupurile noastre au nevoie de hrană, de pîine pămîntească, aşa şi sufletele au nevoie de hrană duhovnicească, de trupul şi sîngele Domnului Iisus Hristos, merinde pentru viaţa de veci.

Totdeauna să ne apropiem cu frică de Dumnezeu, cu credinţă şi cu dragoste, să gustăm din pîine şi din vin care sînt trupul şi sîngele Domnului, adică Sf. Euharistie sau Sf. Cuminecătură. Atunci Domnul Iisus Hristos ne va hrăni sufletele noastre din izvorul păcii, al iubirii, al bunei învoiri între oameni, merinde care ne hrăneşte şi ne duce pe drumul vieţii de veci.

Pr. *Ioan Mihu*

Revedere după 50 de ani

(Urmare din pag. 3)

Ioan Oţoiu, *care funcţionează pînă în 1919 ca profesor de economie, trecînd apoi la Institutul Agronomic din Cluj.*

Victor Stanciu, *profesor de ştiinţe, trecut şi el la Universitatea din Cluj.*

Ascaniu Crişan, *ajuns director la liceul „Moise Nicoară“ din Arad.*

Victor Păcală, *autorul cunoscutei monografii, model de lucrare în acest gen, a comunei Răşinari.*

Eugen Todoran, *ajuns director al Şcolii Normale din Sibiu.*

Aurel Popovici şi Timotei Popovici, *profesori de muzică, cu deosebită activitate în acest domeniu. Cu deosebire Timotei Popovici are o mulţime de lucrări tipărite printre care cunoscutele lui colinde, iar o bună parte dintre profesorii de muzică din Sibiu sînt elevi ai acestuia.*

Dintre aceşti profesori, doi au devenit episcopi, unul arhimandrit, cinci profesori universitari şi şapte profesori de diferite specialităţi, iar dintre cei 42 de elevi de acum 50 de ani ai Secţiei pedagogice, unul a devenit profesor universitar, doi profesori de liceu, şase preoţi, optsprezece învăţători, 7 ofiţeri superiori şi opt în diferite funcţii administrative, cu toţii îndeplinindu-şi cu cinste datoria faţă de popor.

Sărbătoarea de astăzi, aşadar, ne duce în urmă cu 50 de ani, cînd elevii Institutului nostru din Sibiu erau crescuţi în dragostea de legea strămoşească şi în dragostea de neam. De aceea, la acest popas sărbătoresc de împnirirea a 50 de ani de la absolvire, Biserica noastră le mulţumeşte pentru tot ce au făcut pentru Biserică şi poporul nostru şi le doreşte să aibă cu toţii bucuria celor care slujesc cu dragoste interesele obşteşti.

Această generaţie de profesori şi elevi de acum o jumătate de veac ne învaţă ca şi noi să ne punem toate puterile în slujba poporului nostru, pentru întărirea unităţii lui, pentru ridicarea pe noi culmi de înflorire a Patriei noastre dragi.

Poporul nostru — continuă Înaltul Ierarh — este un popor paşnic, dornic să muncească în linişte. Acest climat de creaţie paşnică, poporul nostru doreşte să-l păstreze şi de acum înainte. De aceea el întinde o mînă prietenească tuturor popoarelor.

Ca şi poporul nostru, Biserica noastră trăieşte în prietenie şi colaborare, atît în relaţiile cu celelalte culte din ţară, cît şi cu Biserici de peste hotare. Pe această linie se înscrie şi participarea mea — spune Î.P.S. Mitropolit Nicolae — ca reprezentant al Bisericii Ortodoxe Române, cu două Duminici în urmă, în 18 august 1968 la sărbătoarea Bisericii unitariene din ţara noastră, *care a împlinit 400 de ani de la înfiinţare, praznic la care au participat şi mulţi invitaţi străini. În faţa lor am arătat că Biserica Ortodoxă Română, cea mai mare şi cea mai veche din Patria noastră, a respectat şi respectă toate cultele. Ea promovează tot ce ne apropie de celelalte culte ale altor naţionalităţi şi anume: credinţa în Iisus Hristos, faptul că toţi sîntem fii ai aceleaşi patrii comune, înfrăţindu-ne la locurile noastre de muncă etc.*

Pe aceeaşi linie de colaborare se înscriu şi relaţiile externe ale Bisericii noastre, căci colaborarea şi înfrăţirea între Biserici ajută la apropierea şi înfrăţirea popoarelor respective.

Dumnezeu să ajute — spune în încheiere Î.P.S. Mitropolit Nicolae — ca fiecare popor să trăiască şi să muncească în pace şi libertate, să ne ajute ca prin muncă şi rugăciune să ne aducem şi noi partea de contribuţie la înflorirea Patriei şi întărirea Bisericii noastre.

A urmat apoi un parastas, slujit de Î.P.S. Mitropolit Nicolae înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconi, în amintirea profesorilor şi elevilor Secţiei pedagogice a Institutului teologic-pedagogic din Sibiu de acum 50 de ani, adormiţi întru Domnul, la care a participat, pe lîngă profesorul şi elevii rămaşi în viaţă, şi un mare număr de credincioşi.

O masă comună, la care cei prezenţi şi-au depănat amintiri comune şi din munca lor de o jumătate de secol, a încheiat această revedere, acest sărbătoresc popas după o viaţă de om pusă în slujba binelui, în slujba celor mulţi.

Noi, cei ce am participat la această bucurie, dorim celor 25 „elevi“, care s-au revăzut după 50 de ani în frunte cu dascălul lor în viaţă, încă multe zile frumoase de la Dumnezeu, cu pace şi sănătate deplină.

Rep.

Întîlnire colegială

Duminică, 15 septembrie 1968, a avut loc la Sibiu întîlnirea seriei acelora care — cu 60 de ani în urmă — au intrat pe porţile Institutului teologic-pedagogic, ca să devină preoţi în via Domnului. Între aceştia era şi cel ce avea să devină episcopul Grigorie Comşa al Aradului.

Cu acest prilej, s-a slujit în Catedrala mitropolitană Sf. Liturghie, în cadrul căreia a predicat P.C. prot. Mihail Neagu, arătînd — în legătură cu pericopa zilei (Marcu 8, 34—9, 1) — că seria P.C. Sale a înţeles chemarea preoţească ca *slujire* a lui Dumnezeu şi a poporului.

După Sf. Liturghie, s-a săvîrşit parastas pentru răposaţii din cadrul seriei.

La sfîrşit, a luat cuvîntul Î.P.S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, caracterizînd spiritul în care şi-au desfăşurat activitatea preoţească absolvenţii seriei care şi-a început pregătirea acum 60 de ani: „Biserica noastră îi cinsteşte, se bucură de roadele pe care le-au adus şi roagă pe bunul Dumnezeu să le ajute să poată sluji mai departe Bisericii noastre şi Patriei“.

În legătură cu desfăşurarea conferinţelor de orientare din această lună, Înaltul Ierarh a scos în evidenţă importanţa unităţii noastre în legea strămoşească pentru viaţa Patriei noastre.

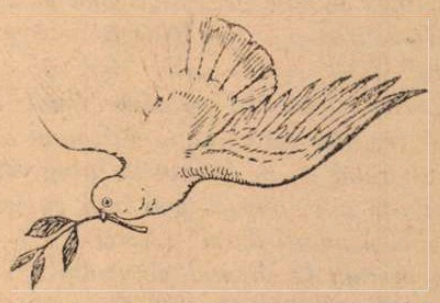

REDACŢIA: Secţia culturală a Consiliului Arhiepiscopesc — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu | 44.206 |

SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1—15 octombrie 1968 Nr. 37—40

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Douăzeci de ani de Reîntregire bisericească

Viaţă înfrăţită

Sărbătorim toţi, cu un gînd şi o inimă, împlinirea a 20 de ani de la înfrăţirea noastră în sînul Bisericii strămoşeşti. De fapt, noi, credincioşii români de pe toate plaiurile, totdeauna ne-am simţit fraţi întreolaltă, fraţi de lege şi de neam. De aceea totdeauna am putut spune: „Eu ţi-s frate, tu mi-eşti frate — în noi doi un suflet bate“ — sufletul credinţei străvechi, sufletul românesc. Chiar dacă împăraţii habsburgi ne-au împărţit în două Biserici româneşti, noi tot una am rămas, că în amîndouă Bisericile se săvîrşeau în aceeaşi limbă românească aceleaşi Sfinte Liturghii, aceleaşi Sfinte Taine, aceleaşi sfinte slujbe din aceleaşi cărţi (Evanghelier, Apostol, Liturghier, Molitvelnic, Octoih, Triod, Penticostar ş.a.), cu aceeaşi învăţătură de credinţă şi aceleaşi obiceiuri şi rînduieli. Şi — de aceea — preoţii slujeau împreună şi credincioşii se bucurau cînd îi vedeau împreună. Despărţirea era numai de formă, că sufletul şi credinţa erau aceleaşi. Sufletul şi credinţa s-au arătat mai tari decît forma, şi — cînd puterea împăraţilor şi a regilor s-a prăbuşit şi poporul a fost liber să-şi făurească o viaţă nouă — preoţii şi credincioşii din cele două Biserici româneşti s-au regăsit iarăşi în unitatea cea dintîi la sînul Bisericii Ortodoxe Române, Biserica mamă de veacuri a noastră a tuturor. Căci n-avea nici un rost ca românii, care au ajuns să trăiască în o singură ţară românească, înfloritoare, să aibă două Biserici şi ca aceia care aveau aceeaşi lege românească să fie despărţiţi. Era însă firesc ca unitatea poporului să se arate şi să se-ntărească prin unitatea bisericească şi ca preoţii şi credincioşii aceleiaşi legi să fie cuprinşi în aceeaşi Biserică, Biserica legii strămoşeşti. Un popor — o Biserică; o lege — o singură Biserică. Aceasta e calea cea dreaptă, pe care ne-a dat-o Mîntuitorul, poporul şi istoria şi pe care au păşit clerul şi credincioşii cu 20 de ani în urmă şi de atunci vieţuiesc împreună şi aduc roade îmbelşugate pentru Biserică şi popor.

Şi ce bine şi frumos e cînd fraţii sînt împreună! Bucuria aceasta am trăit-o şi o trăim mereu, căci sîntem împreună în bisericile noastre, unde ne rugăm împreună Tatălui ceresc, preamărim împreună pe Iisus Hristos, cîntăm împreună laude Maicii Domnului şi Sfinţilor, ne împărtăşim din acelaşi Sfînt Potir, ne închinăm în faţa aceluiaşi Sfînt Altar, şi aşa ne simţim una în Iisus Hristos şi în Biserica Lui cea Sfîntă. Vlădicii se adună la Sfîntul Sinod, în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian, slujesc în catedrale şi în biserici împreună, mărturisesc aceeaşi credinţă şi dau aceleaşi îndrumări. Preoţii slujesc împreună, nu mai fac nici o deosebire între ei şi nici între credincioşi, ci peste tot lucrează înfrăţiţi, căci e aceeaşi Biserică peste tot, cu aceleaşi slujbe şi rînduieli. Credincioşii iau parte în toate bisericile la sfintele slujbe, fără să facă deosebire între biserică şi biserică, între preot şi preot, ascultă împreună învăţăturile ce li se dau, se străduiesc să ducă o viaţă creştină frumoasă, să împodobească sfintele biserici cu pictură luminoasă, să repare sau să zidească biserici şi case parohiale. Aşa viaţa în parohii, în episcopii, în întreaga Biserică se desfăşoară în duhul înfrăţirii, care e duhul lui Hristos.

Unitatea aceasta în Biserica strămoşească ne face ca să şi muncim împreună cu poporul pentru ca ţara noastră să se întărească şi să se înalţe tot mai sus, ca patrie liberă, una şi nedespărţită, fericită. Unitatea ne face ca împreună să sprijinim lupta pentru pace şi înfrăţire între popoare. Căci noi — cei ce ştim bucuria şi binefacerile înfrăţirii în o singură Biserică şi unităţii întregului popor — vrem ca peste tot în lume să fie înfrăţire spre binele tuturor neamurilor pămîntului.

Binecuvîntat să fie Dumnezeu pentru darul ce ni l-a trimis — ca să fim una, aşa cum s-a rugat Mîntuitorul înainte de patima Sa, cinstiţi după cuviinţă să fie toţi cei ce au luptat în trecut pentru unitatea noastră bisericească şi ca popor — şi toţi cei ce în 1948 au înţeles chemarea Mîntuitorului, chemarea poporului, chemarea istoriei şi au păşit cu hotărîre pe calea unităţii. Iar noi — cei ce trăim în această unitate frăţească — să ne legăm în faţa lui Dumnezeu, a Bisericii şi a Patriei noastre că vom păstra cu scumpătate şi vom întări mereu unitatea noastră, viaţa înfrăţită în aceeaşi lege strămoşească şi în aceeaşi dragoste de Biserica-mamă a noastră a tuturora şi de poporul român. În felul acesta Dumnezeu va revărsa peste noi toţi darurile Sale cele bogate şi vom primi răsplata cea veşnică a bunilor ostenitori din via Domnului. Lui să-i fie mărirea şi cinstea pentru tot ceea ce ne-a dăruit nouă, Bisericii şi Patriei.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Praznicul bucuriei noastre sufleteşti

21 octombrie 1948—21 octombrie 1968

Ne găsim în preajma epocalei aniversări: „Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române“, eveniment de primă importanţă pentru unitatea sufletească a credincioşilor noştri de pe plaiurile strămoşeşti ale Transilvaniei.

Prin realizarea actului din octombrie 1948 s-a dărîmat pentru totdeauna peretele despărţitor dintre fraţii de acelaşi sînge şi aceeaşi limbă.

În Biserica noastră strămoşească se foloseşte astăzi, la sfintele slujbe, o singură limbă liturgică, limba dragostei lui Iisus Hristos-Domnul nostru şi a dragostei de frate, gustată şi cîntată de toţi cei care ne-am regăsit în sînul Bisericii Ortodoxe în Legea noastră românească. La altarul Bisericii străbune se împărtăşesc astăzi toţi slujitorii şi credincioşii ei din acelaşi Sf. Potir şi din acelaşi scump tezaur de credinţă şi tradiţii, moştenit din moşi-strămoşi.

Epoca nouă pe care o trăim a dat posibilitatea şi a creat climatul necesar, pentru ca clerul împreună cu credincioşii din fosta Biserică greco-catolică, în deplină libertate, cu mare entuziasm şi dragoste să se întoarcă şi să îmbrăţişeze Legea românească a moşilor şi strămoşilor noştri. De aceea, Reîntregirea noastră bisericească, unitatea sufletească, împlinită la 1, 3 şi 21 octombrie 1948, s-a înfăptuit fără cătanele împăratului de la Viena, care nu mai avea nici o putere asupra ţării noastre întregite, libere şi independente, fără tunurile lui Bucov. Unitatea sufletească realizată în 1948 o considerăm pe bună dreptate ca un act de mare importanţă.

De pe culmea celor două decenii de împreunătrăire în unitate sufletească, se cuvine, mai întîi, să dăm mulţumită lui Dumnezeu, care ne-a învrednicit să trăim acest mare eveniment, realizat sub ochii noştri.

Să fim apoi cu luare aminte şi cu multă preţuire faţă de toţi aceia care au contribuit prin chibzuinţa şi entuziasmul lor la acest eveniment, încredinţaţi fiind că se înfăptuieşte un mare bine pentru credincioşii Bisericii Ortodoxe Române: unitatea lor sufletească, atît de mult dorită în decursul celor 250 de ani de despărţire.

La împlinirea celor 20 de ani de la înfăptuirea epocalului act al Reîntregirii noastre, atît de important, atît pe plan bisericesc cît şi pe plan naţional — să ne aducem, în continuare, contribuţia de gînd şi faptă pentru deplina lui consolidare, căci de el se vor bucura toate generaţiile viitoare.

A lui Dumnezeu să fie mărirea, cinstea şi închinăciunea, iar celor care au luptat pentru înfăptuirea acestui act cinstire şi recunoştinţă veşnică.

Prot. *Tr. Belaşcu*
vicar arhiepiscopesc

Douăzeci de ani de Reîntregire bisericească

Două decenii

Ziua de 21 octombrie din anul acesta este o zi de mare praznic în istoria Bisericii şi poporului nostru din Transilvania. În această zi se împlinesc 20 de ani de la evenimentul istoric al Reîntregirii Bisericii strămoşeşti.

Dacă au fost multe năzuinţele şi doririle care au frămîntat sufletul neamului nostru din Transilvania în cursul lungii şi frămîntatei sale istorii, nici una n-a fost atît de puternică şi atît de fierbinte ca dorinţa unităţii sale politice şi a unităţii sale bisericeşti. Pentru realizarea şi păstrarea acestei unităţi au fost aduse cele mai mari jertfe şi au fost sacrificate cele mai curate energii.

De aceea ziua de 21 octombrie va rămîne ziua marelui praznic al înfrăţirii şi unităţii româneşti.

Străinii de neam, urmînd şi căutînd interesele lor, ca să ne poată mai uşor stăpîni, ne-au împărţit în două Biserici, cu gîndul ascuns de-a ne învrăjbi. Habsburgii catolici, cu promisiuni sau făgăduieli, reuşesc la 1700 să determine o parte dintre românii transilvăneni să se unească cu Biserica Romei. Această unire nu s-a făcut din convingere ci din nădejdea dobîndirii unor uşurări în viaţa lor socială şi politică. Încă din anul 1692, împăratul Leopold le făgăduia tuturor celor ce se vor uni cu Biserica romană că se vor bucura de scutirile şi privilegiile de care se bucură credincioşii catolici. Oferta aceasta era destul de ademenitoare.

De fapt, prin unirea de la 1700 românii n-au devenit catolici adevăraţi fiindcă ei numai aşa s-au unit cu Biserica Romei ca obiceiurile, legea, rînduielile, slujbele, posturile să rămînă cum au fost şi mai înainte. Iar dacă s-ar schimba ceva din toate acestea, semnăturile şi peceţile actului de unire să n-aibă nici o valoare. Cu aceste condiţii s-a făcut unirea cu Biserica Romei în anul 1700. Scutirile, dijmele, ridicarea socială a preoţimii şi poporului, dreptul de a învăţa carte, dreptul de a ocupa funcţii (la care românii nu aveau drept), anumite privilegii, au fost motivele care au determinat pe românii din Transilvania să accepte condiţiile unirii cu Biserica catolică. Deci nu nemulţumirea românilor faţă de vechea lor credinţă strămoşească ci dorinţa cîştigării drepturilor în viaţa politică şi de stat a fost adevăratul motiv al trecerii unei părţi a românilor transilvăneni la catolicism.

Este adevărat că mai tîrziu condiţiile unirii s-au transformat în adevărate revendicări ale românilor transilvăneni, ele concretizîndu-se într-un program cu care se identifica neobositul vlădică Inochentie Micu, victimă şi el a prozelitismului habsburgic.

Episcopul Inochentie Micu, de la a cărui moarte s-au împlinit la 23 septembrie din acest an 200 de ani, este acela care de la început duce o luptă hotărîtă pentru păstrarea legii strămoşeşti, a „legii româneşti" fiindcă era convins că orice atingere sau schimbare a conţinutului ortodox al Bisericii româneşti ar fi adus cu sine deznaţionalizarea neamului. El este acela care luptă pentru ridicarea şi înălţarea poporului prin şcoală, el este părintele spiritual al şcolilor din Blaj, şcoli care au avut un mare rol în istoria poporului român din Transilvania, el cere ca fiii de iobagi să înveţe carte şi insistă pentru înfiinţarea de şcoli la sate.

În scurgerea celor 250 de ani de despărţire adeseori energiile noastre s-au măcinat în aţîţarea dintre fraţi.

Majoritatea absolută însă a preoţilor fostei Biserici greco-catolice, cu reprezentanţi iluştri printre vlădici şi canonici, au mers pe linia tradiţionalistă, păstrînd în sufletele miilor şi miilor de credincioşi ardeleni uniţi, vechea credinţă strămoşească, credinţa ortodoxă, în învăţătură, cult şi în disciplină. Această realitate a făcut posibilă şi uşor de realizat reîntregirea de la 21 octombrie 1948.

După 23 August 1944 vechile orînduiri politice şi sociale din ţara noastră au luat sfîrşit. Principiul libertăţii şi egalităţii cultelor, ca şi Legea pentru regimul general al cultelor, au aprins în inimile tuturor credincioşilor ardeleni, din ambele Biserici, nădejdea pentru realizarea idealului de unire şi „unitate spirituală" a tuturor românilor.

Ziua de 21 octombrie 1948 ne-a adus împlinirea acestui ideal şi a năzuinţelor de veacuri ale credincioşilor şi clerului din Transilvania: Reîntregirea bisericească prin revenirea fraţilor care au aparţinut Bisericii greco-catolice la sînul Bisericii Mame Ortodoxe.

În „Catedrala Reîntregirii" din Alba-Iulia a fost pecetluită în mod solemn, prin reprezentanţii clerului şi credincioşilor din Transilvania, întoarcerea „acasă", revenirea la matca Ortodoxiei, la sînul Bisericii strămoşeşti, a tuturor fiilor care prin vitregia vremurilor au fost despărţiţi timp de 250 de ani.

E mare bucuria într-o familie cînd fiii despărţiţi ani în şir se întîlnesc şi se revăd şi-n bucuria caldă a revederii îşi dau sărutul cald al iubirii pe care au purtat-o în suflet. Această bucurie au simţit-o şi credincioşii români din cele două Biserici româneşti din Transilvania cînd s-au întîlnit şi s-au regăsit după o despărţire de 250 de ani.

Azi, toţi românii sîntem iarăşi împreună, înfrăţiţi într-o singură Biserică, Biserica Ortodoxă Română. Avem aceeaşi limbă, acelaşi port frumos, aceleaşi cîntece, aceeaşi istorie, am trăit împreună pe aceste plaiuri frumoase, ne cunosc munţii şi văile ca pe nişte fraţi, ne-am înfrăţit în vremuri de restrişte cu codrii, ne cunosc doinele şi cîntecele de jale pe care le-am cîntat împreună fără să cunoaştem deschiliniri.

Credincioşii n-au cunoscut niciodată deschiliniri, ei nu s-au despărţit, ci s-au înrudit şi s-au încuscrit, veselindu-se împreună la marile praznice.

Neamul întreg se bucură cu prilejul acestei prăznuiri şi tresaltă sufletele moşilor şi strămoşilor care au murit de dorul acestui „vis neîmplinit". Dorinţa neamului, nutrită cu nădejdea în Dumnezeu, s-a înfăptuit la 21 octombrie 1948. Actul pe care-l sărbătorim se încrestează pe răbojul vredniciilor tuturor acelora care au luptat pentru realizarea lui şi au adus o contribuţie de seamă la sporirea puterilor noastre naţionale.

În cele două decenii de împreună-vieţuire ne-am putut cunoaşte mai bine unii pe alţii, ne-am putut regăsi în slujirea la acelaşi Sfînt Altar, la aceleaşi sfinte slujbe, de unde am sorbit ca din izvoarele cele limpezi şi răcoroase puterea credinţei, a nădejdii şi a dragostei, reîmprospătîndu-ne forţele sufleteşti şi trupeşti spre a fi de folos şi Bisericii şi Patriei.

Români de viţă veche ne-am strîns rîndurile şi azi sîntem toţi fiii aceluiaşi neam împreună la rugăciune şi la muncă pentru înălţarea şi înflorirea Bisericii şi Patriei pe culmi tot mai pline de soare.

Pr. prof. *Al. Moisiu*

Unitatea Bisericii Ortodoxe Române

Aceasta a fost tema conferinţelor preoţeşti de orientare, care au avut loc pe întreg cuprinsul Patriarhiei Române în luna septembrie 1968. Tema aceasta, fixată din bună vreme de Sf. Sinod, a fost prilejuită de împlinirea a 20 de ani de la înfăptuirea marelui act al Reîntregirii noastre bisericeşti din 21 octombrie 1948.

În Arhiepiscopia Sibiului, conferinţele s-au desfăşurat între 5 şi 27 septembrie a.c., ele transformîndu-se, la toate cele 13 centre protopopeşti, în entuziaste afirmări a unităţii noastre bisericeşti, precum şi în potrivite prilejuri de exprimare, de către preoţimea noastră, a deplinului ei ataşament faţă de Patria noastră socialistă, faţă de Conducătorii ei dragi.

După cum rezultă din procesele verbale luate cu acest prilej, precum şi din rapoartele delegaţilor chiriarhali, tema a fost tratată de către toţi referenţii cu multă inimă şi cu toată priceperea, arătîndu-se unitatea dintru început a poporului român cît şi a Bisericii sale; împrejurările politice şi sociale care au dus la ruperea — prin presiuni, amăgiri şi falsificări de documente etc. — de la sînul Bisericii-mame a unor români transilvăneni de către stăpînitorii străini de legea şi neamul nostru; jertfele cu anevoie de exprimat, zidul impresionant ridicat de români în faţa acestor stăpînitori în apărarea credinţei lor străbune; sprijinul primit de la fraţii lor de dincolo de Carpaţi în această luptă; tendinţele permanente ale tuturor românilor din „Ţara Plaiurilor", cum atît de frumos se numea cîndva Transilvania, în a-şi reface unitatea bisericească, în a-şi revendica drepturile şi a-şi apăra fiinţa naţională. S-a subliniat de asemenea marele, importantul adevăr pentru fiinţa neamului nostru şi a Bisericii noastre că, deşi despărţiţi în două Biserici româneşti, credincioşii români transilvăneni au continuat să se simtă mereu una, ceea ce a dus la revenirea unor parohii întregi. Măreţul act al Reîntregirii noastre bisericeşti, însă, nu s-a putut înfăptui deplin, decît în octombrie 1948, cînd poporul a devenit stăpîn pe soarta sa şi clerul şi credincioşii au fost liberi să-şi împlinească voia de a fi una.

Preoţii care au luat cuvîntul, în număr foarte mare la fiecare protopopiat, au subliniat importanţa deosebită, bisericească şi naţională, a acestui eveniment, specificînd cu toţii că „unitatea noastră bisericească este un act binecuvîntat de Dumnezeu şi voit de poporul nostru" şi ea „este o problemă definitiv pecetluită de credincioşii români transilvăneni".

S-a evidenţiat de asemenea de către vorbitori, că „un popor unit este o cetate nebiruită", că acum putem spune deschis şi aplica întocmai cuvintele poetului: „Eu ţi-s frate, tu-mi eşti frate, în noi „toţi" un suflet bate", că actul revenirii „are un bogat conţinut patriotic", că rana deschisă la 1700, în 1948 „s-a închis pentru totdeauna" etc.

Se omagiază totodată cei care au contribuit la realizarea acestui important act: Prea Fericitul Patriarh Justinian, mitropolitul Nicolae Bălan, toţi ierarhii Bisericii noastre, clerul şi credincioşii din ambele strane. Menţionăm că o parte din conferinţe au fost prezidate de P. C. vicar Traian Belaşcu, care a fost în fruntea celor 38 de preoţi şi protopopi ce au făcut început, ca delegaţi a peste 400 de canonici, profesori şi preoţi, cu două decenii în urmă, istoricului act al Reîntregirii. Din cuvîntările P.C. Sale rostite cu acest prilej, reţinem îndemnuri ca acestea: „Dragostea în Hristos, dragostea pentru unitatea noastră naţională şi bisericească să fie pururea vie în sufletele noastre. Trebuie să stăm strîns uniţi în jurul conducerii Sfintei noastre Biserici, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, şi în jurul conducerii Patriei noastre socialiste". Preoţii din protopopiate au rostit cuvinte de preţuire pentru Părintele vicar Traian Belaşcu şi ceilalţi ostenitori pe calea unităţii bisericeşti.

Din plenul conferinţelor au fost expediate telegrame adresate Dlui Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, şi Dlui Secretar General al Departamentului Cultelor, prof. Dumitru Dogaru, în care s-a exprimat întreaga hotărîre, a preoţilor şi credincioşilor noştri, „de a sluji cu toată fiinţa unitatea bisericească şi naţională a poporului nostru, pentru propăşirea şi înălţarea Patriei noastre scumpe".

Trebuie să încrestăm şi faptul că Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a participat la 11 conferinţe protopopeşti. Astfel, în 5 IX la Sibiu, în 6 IX la Făgăraş, în 10 IX la Mediaş, în 11 IX la Sighişoara, în 17 IX la Tg. Mureş, în 18 IX la Sf. Gheorghe, în 19 IX la Topliţa, în 24 IX la Aiud, în 25 IX la Luduş, în 26 IX la Alba-Iulia şi în 27 IX 1968 la Cîmpeni.

La toate aceste centre protopopeşti, Înaltul nostru Ierarh a fost primit, ca şi altă dată, cu toată căldura de către preoţime. Luînd cuvîntul la sfîrşitul fiecărei conferinţe, Î. P. S. Sa a adus preţioase informaţii şi precizări pe marginea acestei importante teme, din care reţinem idei ca cestea:

— *Noi am fost una de la început, atît în unitatea de credinţă cît şi naţională. Chiar dacă împăraţii s-au silit să ne despartă trupeşte, sufleteşte noi nu am fost despărţiţi niciodată.*

(Continuare în pag. 4)

Douăzeci de ani de Reîntregire bisericească

Nicolae, Mitropolitul Ardealului:

Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile — Sibiu 1968

La 21 octombrie a.c. se prăznuieşte la Alba-Iulia împlinirea a 20 ani de la reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române, prin revenirea fraţilor uniţi cu Roma în sînul Bisericii strămoşeşti. Se cuvenea, ca din acest prilej să se înalţe un monument pe măsura importanţei evenimentului pe care-l aniversăm. Lucrul acesta l-a făcut I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, prin cartea proaspăt ieşită de sub tipar: „Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile", lucru pe care-l confirmă conţinutul ei de la început şi pînă la sfîrşit.

Acest monument, ridicat prin condeiul Arhipăstorului de astăzi al Mitropoliei Ardealului, este închinat „tuturor înaintaşilor, care au păstrat în grele împrejurări credinţa noastră neschimbată, făuritorilor marelui act al reîntregirii bisericeşti şi celor ce astăzi trăiesc înfrăţiţi în aceeaşi Biserică Ortodoxă Română, slujind astfel unitatea noastră în Hristos-Domnul şi unitatea şi propăşirea Patriei noastre scumpe".

Urmaşul vechilor mitropoliţi ai Bălgradului, a avut fericita inspiraţie de a face o chemare largă, dînd ocazie ca să vorbească, în legătură cu evenimentul pe care-l aniversăm, toţi aceia care l-au pregătit prin lupta lor pentru menţinerea neştirbită şi nealterată a „legii", a vechilor tradiţii, datini şi organizări a Bisericii strămoşeşti. Astfel a invitat să vorbească pe vajnicul luptător pentru drepturile românilor care a fost vlădica Inochentie Micu. A învitat să vorbească pe marii dascăli: Samuil Micu, Gheorghe Şincai şi Petru Maior, luptători împotriva înnoirilor străine şi pentru menţinerea neştirbită a „legii strămoşeşti" şi a vechii organizaţii a Bisericii româneşti. Chemat-a să vorbească din generaţia de la 1848, care a continuat lupta acestor învăţaţi, pe Simion Bărnuţiu şi Gheorghe Bariţ. I-a dat cuvîntul apoi lui I. Micu Moldovanu, fost preşedinte al Astrei şi membru activ al Academiei Române. Prin el a lăsat să grăiască atîţia canonici, profesori, protopopi şi, în sfîrşit, tot clerul Bisericii surori, a căror vrere o exprimau hotărîrile unor sinoade, mai ales cel de la 1868, din Blaj. A dat cuvîntul atîtor teologi laici distinşi ai Bisericii. S-ar putea pomeni încă atîţia preoţi şi credincioşi care au fost invitaţi să grăiască, unii prin mărturisirile lor, alţii prin atitudinile lor ferme pe care le-au avut pentru păstrarea neştirbită a „legii strămoşeşti" şi a aşezămintelor Bisericii româneşti.

Declaraţiile şi mărturisirile tuturor acestora sînt pline de învăţăminte în legătură cu refacerea unităţii Bisericii strămoşeşti, fiindcă sărbătorirea acestui eveniment este şi o sărbătoare a tuturor celor care l-au pregătit.

Lucrarea I. P. S. Mitropolit Nicolae numără 308 pagini. Ea se împarte în 6 capitole, precedate de un scurt „Cuvînt înainte" şi încheindu-se cu bibliografia bogată pe care a folosit-o. Este greu să înfăţişezi într-un rezumat scurt conţinutul ei atît de bogat şi variat.

Primul capitol este intitulat: „Toţi sîntem fiii aceleiaşi Biserici". *În acest capitol se tratează despre pătrunderea creştinismului în Dacia, influenţa răsăriteană în încreştinarea noastră, vechile organizaţii bisericeşti şi unitatea credinţei religioase la toţi românii împărţiţi prin graniţe nefireşti. Biserica Ortodoxă Română cuprindea sub bolta sa pe toţi românii din diferitele provincii. Vorbeşte apoi despre pătrunderea adîncă a credinţei ortodoxe în sufletul poporului, despre motivul pentru care este numită „lege românească" sau „lege strămoşească" şi arată în ce măsură unitatea de credinţă a constituit şi un factor de unire naţională. Circulaţia cărţii bisericeşti — scrisă în limba înţeleasă de popor — dintr-o provincie în alta, a întărit conştiinţa unităţii de neam.*

După căderea Constantinopolului „Ţările Române prin Biserica română au dus mai departe făclia culturii şi civilizaţiei bizantine, dezvoltînd aceste valori culturale în spirit românesc şi la nivel universal". Subliniază apoi sprijinul dat de poporul român pentru ortodocşii de sub stăpînirea turcească. Legăturile strînse cu Biserica din Ţările Române şi caracterul popular al Bisericii române din Transilvania, au format tăria acestei Biserici.

Cap. II este intitulat: „Deşi despărţiţi în două Biserici tot una am rămas". *În acest capitol arată cum prin unitatea credinţei au răzbit credincioşii ortodocşi din Transilvania prin toate vijeliile. Apărîndu-şi „legea strămoşească" ei şi-au apărat şi naţionalitatea. În continuare sînt indicate motivele care au determinat stăpînirea habsburgică să silească pe români la unire cu Biserica romană, apoi urzirea actului unirii, cu relevarea rezervei lui Atanasie, pierderea mitropoliei, diferitele suferinţe şi lupte pentru apărarea credinţei străbune, acţiunea călugărilor Visarion şi Sofronie şi a generalului Buccov. Rezultatul a fost ruperea unităţii administrative bisericeşti, dar nu şi a unităţii de credinţă, întrucît cei „uniţi" au rămas una cu fraţii lor ortodocşi prin menţinerea neschimbată a „legii" (credinţii), a cultului şi celorlalte rînduieli bisericeşti. Cîrmuitorii străini de neam socoteau că „unitatea religioasă (a românilor) nu e favorabilă stăpînirii... Mai de grabă uniţii sînt utili pentru ţinerea în frîu a neuniţilor". „Ceea ce a despărţit împăratul cu forţa, a împreunat dragostea de legea strămoşească şi dragostea de neam, care ardea în sufletele românilor de pretutindeni".*

Unirea însemna alinţă, iar nu supunere. Aşa o definea chiar mitropolitul Atanasie, cînd a spus: „În aceasta stă unirea: ca nimeni să nu hulească şi să zică că este rea legea împăratului; dar legea românească să se ţie neştirbită..." Aşa au înţeles unirea marii istorici S. Micu, Gh. Şincai şi Petru Maior, ca şi ceilalţi dascăli renumiţi ai Blajului, care au militat statornic pentru „o Biserică românească liberă, independentă, autonomă, care are legea ei, slujbele ei, rînduielile ei, datinile ei, la care n-a renunţat şi nu renunţă niciodată.." Stăpînirea habsburgică a înţeles să supună Biserica unită întru totul Bisericii romano-catolice. I. P. S. Sa autorul aminteşte aici despre tendinţa de înrobire demascată şi urgisită cu amărăciune de diferite personalităţi unite. „De aceea ei (românii uniţi) au luptat mereu împotriva celor ce voiau să facă din unire un mijloc de subjugare a Bisericii române şi deci de subjugare a poporului român, prin supunerea totală a acestei Biserici faţă de Biserica romano-catolică din Ungaria, sau faţă de Vatican. Căci cel mai scump lucru pe lume pentru un popor este libertatea şi cel mai scump lucru pentru Biserica românească era independenţa ei". Această luptă a ţinut pînă în 1918 şi a continuat apoi pînă în 1948.

Cap. III intitulat: „Una în legea strămoşească", *arată cum circulau cărţile bisericeşti din Ţările Române şi în Biserica unită. Conţinutul lor, „ca şi rînduielile bisericeşti erau aşa de împletite cu viaţa preoţilor şi credincioşilor — încît... ţineau la ele ca la o zestre de mare preţ, transmisă lor de înaintaşi". Aceste cărţi au contribuit la menţinerea unităţii de credinţă a celor două Biserici româneşti. Ele au făcut ca toţi românii să se simtă una, prin ele se pare că „toată ortodoxia românească s-a adunat la un loc ca să apere sufletul românesc de „legea împăratului" şi să-l păstreze una în „legea strămoşească" şi ca neam, aşa cum a fost de veacuri". Cărţile de la Blaj erau tipărite după cele de la Bucureşti, lucrînd la Blaj chiar tipografi din Ţările Române. Limbajul latinist a fost criticat chiar de teologi uniţi, iar după 1900 s-a revenit la vechea limbă liturgică. I. P. S. autor arată circulaţia cărţilor de cult tipărite şi aduse din Ţările Române în Arhiepiscopia Sibiului şi în Biserica unită, precum şi circulaţia cărţilor tipărite la Blaj în bisericile parohiale ortodoxe. I. P. S. Sa dă cuvîntul, apoi, luminaţilor dascăli Samuil Micu, Gh. Şincai, P. Maior care combat inovaţiile Bisericii romano-catolice precum şi înnoirile pe care influenţe catolicizante încercau să le introducă în Biserica unită. Este înfăţişată lupta lui S. Bărnuţiu pentru sinodalitate şi combaterea catolicizanţilor. Dă apoi cuvîntul lui Gh. Bariţ, bun cunoscător al istoriei românilor din Transilvania, care s-a rostit astfel împotriva catolicizanţilor: „Opiniile celor ce ar vrea să schimbe ceva în legea strămoşească se vor frînge şi se vor sfărîma în voia cea hotărîtă a credincioşilor". „Ba eu zic fără sfială că de s-ar pune clerul românesc întreg de a intreprinde el cu toată fierbinţeala vreo reformă, fie aceea în oricare privinţă, aţintitoare la trebile cele religioase... a românilor, ei (credincioşii) ar şti să dea pe cler pe strungă afară şi să rămînă în ceea ce au apucat". Tot el spune că „datinile vechi apucate, supte şi prefăcute în măduvă şi în sînge din vremuri şi veacuri au avut pururea mai adînci şi mai puternice rădăcini" decît la credincioşii altor confesiuni.*

Moldovănuţ se plîngea pe bună dreptate că tinerii uniţi crescuţi în şcoli străine cunosc istoria, dreptul şi aşezămintele altora, fără să aibă idee sau dacă au, au cunoştinţe prea defectuoase despre zestrea Bisericii lor strămoşeşti, pe care nu ştiu s-o preţuiască. Comparînd starea Bisericii unite de pe timpul episcopului Inochentie Micu — şi „lupta pentru a scăpa de puterea şi de pretenţiunea teologului, care pe tot locul se amesteca" — cu starea Bisericii unite din timpul său, spune că dacă ar reînvia Inochentie, „adevărat nu ar afla aici pe teologul cauza durerii sale, însă ar afla altele cari poate mai adînci suspine ar scoate din pieptu-i". Ni se înfăţişează apoi lupta clerului pentru sinodalitate, hotărîrile sinodului din 1868, asemănătoare cu dispoziţiile din Statutul Organic, ca şi poziţia lui I. Micu Moldovanu şi a întregului cler pentru păstrarea vechii organizaţii în Biserica unită. Deosebit de limpede este arătată apoi lupta înverşunată dusă împotriva înnoirilor catolicizante şi pentru păstrarea vechei organizaţii bisericeşti şi a sinodalităţii de care unii ierarhi nu voiau să audă, fiindcă ar fi răsturnat tot planul catolicizanţilor.

După cum scrie un teolog unit: „Biserica noastră prin actul unirii... n-a renunţat la aşezămintele Bisericii răsăritene. În istoria ei de două veacuri şi mai bine, aflăm cu sutele pagini, cari ne grăiesc despre lupte îndîrjite purtate pentru păstrarea neştirbită a acestora... Biserica noastră a canonizat oarecum aceste aşezăminte, în sensul că ar fi tot atît de imuabile ca şi dogmele descoperite". Toţi cei care luptau împotriva inovaţiilor şi pentru menţinerea vechilor tradiţii şi organizaţii, aveau conştiinţa că: „O Biserică nu poate progresa prin nimicirea propriilor tradiţii şi aşezăminte şi prin înlocuirea lor cu aşezăminte străine de spiritul ei, ci numai prin dezvoltarea ei pe linia tradiţiei proprii şi a nevoilor proprii".

Este expusă în continuare toată frămîntarea produsă de crearea episcopiei greco-catolice de Hajdudorog, cu limba maghiară, la care a fost încorporat un număr mare de parohii române-unite. În pagini palpitante ne este înfăţişată şi apriga luptă dusă de cler şi popor împotriva tendinţei de a încorpora Biserica unită prin autonomia Bisericii catolice maghiare în aceasta din urmă. Această frămîntare din sînul Bisericii unite a dus la apropierea tot mai evidentă a clerului şi credincioşilor acestei Biserici de clerul şi credincioşii Bisericii Ortodoxe şi la colaborarea lor din ce în ce mai intensă. Aceasta o recunosc şi teologii greco-catolici, spunînd că între ortodocşi şi uniţi diferenţele se reduc „la un minim care nu atinge concepţia de viaţă şi adevărurile fundamentale ale credinţei..." În această privinţă Alexandru Vaida scria: „Întrebaţi poporul, inteligenţa noastră laică de ambele confesiuni! Cel mult 1% are idee despre acele subtilităţi (cele patru puncte) de natură pur confesională dogmatică!" Pe linia trasată de dascălii Blajului, clerul şi credincioşii români uniţi au dus o luptă susţinută pentru păstrarea vechilor tradiţii şi organizaţie în Biserica unită în intervalul de timp de la 1918—1948. Acest capitol se încheie cu următoarea propoziţie care înfăţişează o realitate adîncă şi indiscutabilă: „Dacă despărţirea în două Biserici a fost opera împăraţilor străini, unitatea în legea strămoşească a fost opera poporului, care — la vreme potrivită — a desfiinţat opera împăratului şi a refăcut şi unitatea bisericească a românilor de pretutindeni".

Cap. IV intitulat: „Una în slujirea intereselor poporului român", *arată cum unitatea de credinţă a înlesnit acţiunea comună a celor două Biserici, sprijinind lupta poporului pentru libertate, dreptate socială şi unitate naţională. Se aminteşte aici de sprijinirea luptei dusă de episcopul Inochentie, de lupta comună a episcopilor Bob şi Adamovici, a episcopilor Moga şi Lemeni, de acţiunea comună din 1848, de împreună-lucrarea cu ocazia „Memorandumului", de apărarea şcolilor confesionale. Numai dependenţa de Vatican a ierarhiei unite, a împiedicat refacerea unităţii bisericeşti încă în 1918.*

Cap. V. poartă titlul: „Convieţuire frăţească şi încercări de unire". *El înfăţişează colaborarea strînsă dintre clerul şi credincioşii Bisericii unite cu clerul şi credincioşii Bisericii ortodoxe de pe timpul lui Petru Maior, care a rămas aceeaşi şi după 150 ani, cum dovedesc diferitele mărturisiri. Tratează apoi despre încercarea de unire dintre cele două Biserici de la 1798, apropierea din 1848 şi tot efor-*

(Continuare în pag. 4)

Douăzeci de ani de Reîntregire bisericească

Nedumerire

— Note pe marginea unei aniversări —

Lelea Oană se obişnuise, încă de pe vremea cînd era copilă, să bătătorească cu rîvnă calea bisericii. Îi era dragă ca lumina ochilor. Şi te miri ce întîmplare o putea sili să lipsească în zilele de praznic de la ascultarea Sfintei Liturghii. Ba chiar şi atunci cînd lipsea preotul şi nu se slujea liturghia, ea îşi ocupa în biserică locul obişnuit şi îşi rostea cu smerenie ocinaşele. În vremea cînd era tînără, femeile răutăcioase o porecliseră „mironosiţa", iar de cînd îmbătrînise, gurile satului îi schimbară porecla, spunîndu-i „cheia bisericii". Asta, pentru faptul că, fie vară, fie iarnă, lelea Oană era cea dintîi la intrare şi cea din urmă la plecarea de la biserică. Împlinise şaptezeci şi cîţiva de ani, dar calea bisericii o bătătorea mereu, cu rîvna din trecut, doar cu deosebirea că, în drumul spre biserică, o întovărăşea acum toiagul bătrîneţelor şi o nepoţică bucălaie. De-o vreme încoace însă, tare era necăjită.

Într-o zi se zvonise în sat că oamenii trebuie să-şi părăsească legea.

— Vai de mine ! — tresări lelea Oană. S-ar putea una ca asta? Şi, punînd la o parte furca cu caierul de lînă, o luă tiptil prin grădină spre casa unei vecine care, soacra primarului fiind, ştia tot ce se petrece în sat.

— Eu ştiu doar atît — îi spuse vecina — că primarul va merge din casă în casă cu o listă în care să-şi scrie numele aceia care vreau să treacă la legea ortodoxă.

— Ce-o fi aia, soro? Amu vezi tu, că oamenii au bolunzît, iscodind fel de fel de minunăţii.

— Eu nu ştiu. Ar fi bine să te duci la popa, să-l întrebi. Dumnealui trebuie să ştie mai multe decît noi.

— M-am gîndit şi eu la asta, oftă lelea Oană. Dar ştii tu cum e părintele — şi mai cu seamă doamna preoteasă. Nu le place să le facem tină în prag. De cînd l-a făcut Vlădica „potropop", nu mai stă de vorbă cu noi. Amu umblă să-şi cumpere nişte cai şi colindă tîrgurile.

După o noapte plină de visuri urîte, cu bălauri şi vîrcolaci, lelea Oană îşi luă inima în dinţi şi porni spre locuinţa preotului, rostindu-şi în mers „ocinaşele".

Părintele era în toane rele, ca de obicei.

— Ce-o fi cu noi, părinte? oftă din baierele inimii lelea Oană.

— Rău ! Mai rău nici că se poate ! se încruntă popa. Şi începu să-i povestească nişte lucruri din care lelea Oană n-a înţeles decît foarte puţin, că adică: popa nu va iscăli, odată cu capul, lista de trecere la legea ortodoxă şi îi îndeamnă pe săteni, în numele lui Hristos, să se lapede de satana.

Lelea Oană plecă de la părintele şi mai nedumerită. În drum spre casă, se lepădă şi ea de satana, închinîndu-se mereu şi scuipîndu-şi în sîn:

— Ptiu, drace !... Doamne iartă-mă !

Sărmana lele Oană. În sufletul ei curat clocotea o mare furtună. Capul îi vuia ca o morişcă. Pomelnicul înşirat de domnul „protopop" se învîrtea în mintea ei mărginită ca un titirez...

Cîţiva „potropopi" şi preoţi slăbănogi, au... n-oa Doamne, cum a spus popa? ... Ihîm ! au hotărît să rupă legăturile cu „vaticalul" ... Maică Sfîntă, cine o fi ăla? Popii ăia ticăloşi — vai de sufletul lor ! au dat cu piciorul în locul ăla... unde se curăţă sufletele. Iartă-i Doamne şi nu-i osîndi ! Apoi nu ştiu ce cu Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt. Dar ceea ce o zăpăcise mai mult pe lelea Oană era treaba aia cu „plăcinta" şi cuminecătura.

— Ştii, lele Oană — îi zise popa — pentru ca să înţelegi mai bine, îţi dau o pildă: D-ta, cînd faci pită, din făină de grîu, iei din aluatul nedospit, cît vrei, şi îl coci pe sobă. Faci adică plăcintă. Am mîncat şi eu de multe ori plăcintă de asta şi tare-i bună. Noi „uniaţii" avem dreptul să facem cuminecătură din plăcintă de asta. Noi îi spunem „azimă".

— Vai, părinte ! dar aşa ceva nu s-a pomenit la noi de cînd e lumea !

— Nu s-a pomenit, dar s-ar fi putut întîmpla.

Popa îi mai istorisi şi alte minunăţii. Că papa de la Roma e om sfînt şi că... Dar aici mintea lelei Oana se opri. Nu-şi mai amintea nimic din cîte îi înşirase popa. De altminteri, sătenii nu prea înţelegeau nici predicile, trei, mult patru la an, pe care le spunea domnul „potropop" în biserică.

Grăuntele semănat prin vorbele preotului, în sufletul bun şi curat al lelei Oana, a rodit numai lacrimi şi amărăciune.

Satul era în fierbere. O mare parte dintre săteni iscăliseră lista de trecere la legea ortodoxă, dar cîţiva gospodari „chiaburi", urmînd îndemnul preotului, rezistau cu încăpăţînare. Lelea Oană era necăjită mai ales din pricina că între primii gospodari care semnaseră lista era şi feciorul ei, în casa căruia îşi depăna zilele văduviei şi ale bătrîneţelor.

Într-o seară, nemaiputîndu-se stăpîni, îi spuse:

— Mă mir de tine, bărbat în toată firea, şi bun creştin cum erai, să faci amu spre bătrîneţe prostii.

— Ce prostii, mamă?

— Încă te faci a nu şti? Da nu-i prostie şi păcat de moarte să-ţi laşi legea în care te-ai botezat?

— Nu mi-am lăsat legea, d-ta mamă te iei după gura muierilor.

— Eu mă iau după vorbele popii, nu după gura muierilor.

— Lasă-mă-n pace cu popa dumitale ! O fi învăţat multă carte, nu zic, dar greşeşte şi dumnealui. Eu nu-s popă, dar ştiu că între legea unită şi cea ortodoxă nu este niei o deosebire. Ne-am despărţit de papa, dar nu de biserică. Mătuşa Lucreţia, sora dumitale, s-a măritat cu tetea Lazăr, care e ortodox vechi. Şi-apoi, el nu-i creştin? şi nu-şi face cruce cum ne facem şi noi?

(Continuare în pag. 5)

Unitatea Bisericii Ortodoxe Române

(Urmare din pag. 2)

— Astăzi nu mai sîntem noi şi voi, ci o apă şi un pămînt, un duh şi o inimă. Această înfrăţire este frumuseţea lăudată de psalmist (în cuvintele: „Ce bine şi frumos este cînd fraţii sînt împreună") şi pentru ea s-a rugat Mîntuitorul.

— Noi ne-am simţit una în trăirea religioasă din Biserică şi în sînul poporului nostru, cu dorinţa de a ne dărui toate puterile pentru propăşirea poporului, unitatea lui şi suveranitatea Patriei.

— Actul de la 1700 a fost formal, căci românii transilvăneni au continuat să trăiască tot pe linia „legii satului", a legii româneşti. Despărţirea din 1700 a avut un caracter administrativ, de aceea Reîntregirea din 1948 s-a desfăşurat firesc. Şi în trecut au fost încercări de reunificare, dar dezbinarea convenea stăpînirii.

— Biserica Ortodoxă Română întruchipează adevărul lui Iisus Hristos într-un mod specific românesc, fără să-l altereze.

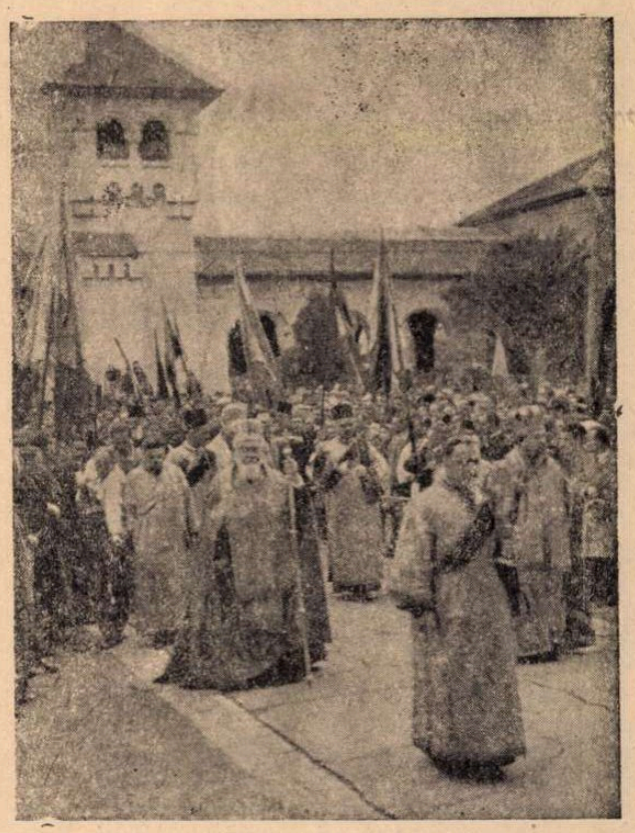

Alba-Iulia — Aspect de la praznicul marii bucurii din 21 octombrie 1948

— Biserica noastră fiind autocefală, Sf. Sinod avînd ierarhi ridicaţi din sînul poporului român, legaţi de acest popor, nu atîrnă de nici un centru din afara graniţelor ţării. Astfel, ea îşi aduce contribuţia la independenţa şi libertatea ţării.

— Realitatea fundamentală a istoriei este unitatea. Bucuria unităţii este copleşitoare. Ea ne face să ne simţim contopiţi cu fiinţa poporului, cu lupta lui ca între popoare să fie pace şi colaborare.

— Unitatea în credinţă şi acţiune constituie caracteristica Ortodoxiei româneşti, iar datoria noastră, a celor de azi, este să păstrăm şi să întărim această unitate spre folosul şi binele Bisericii şi Patriei noastre — sînt concluzii şi îndemnuri arhipăstoreşti la o temă atît de majoră a zilelor noastre, la care participanţii la conferinţe au luat cu toată grija aminte, căutînd a le împlini întocmai.

Gh. P.

Nicolae, Mitropolitul Ardealului: Biserica Ortodoxă Română, una şi aceeaşi în toate timpurile

(Urmare din pag. 3)

tul făcut de stăpînirea străină pentru a menţine dezbinarea. Dacă s-a pierdut ocazia de a se reface unitatea bisericească în 1918, s-a accentuat, în schimb, după aceea curentul de revenire la Biserica strămoşească.

Cap. VI şi ultimul, cu titlul: „Fii ai aceleiaşi Biserici române", *arată cum după schimbarea orînduirii sociale din ţara noastră, s-a ajuns la unitatea bisericească, descriindu-se modul firesc în care s-a săvîrşit reîntregirea bisericească din 1948. Procesul natural al revenirii fraţilor uniţi la Biserica strămoşească dovedeşte „şi de astă dată că istoria o făuresc popoarele, că nimic nu-i valabil, dacă n-are la bază voia poporului. Căci poporul s-a arătat mai tare ca stăpînirile nedrepte şi instrumentele lor..." Ne sînt reproduse apoi mărturii de ale preoţilor şi credincioşilor care exprimă bucuria că fraţii pot fi iarăşi împreună.*

Prin cartea pe care am prezentat-o, ca printr-un far puternic, se aruncă o lumină clară asupra zbuciumului şi frămîntărilor pentru menţinerea unităţii de credinţă a românilor din Transilvania. N-ar trebui să existe preot care să n-o citească, fiindcă ea îi va fi deosebit de utilă în munca pe care este chemat să o depună pentru consolidarea unităţii noastre bisericeşti. Comunicînd conţinutul ei şi credincioşilor, se contribuie la sporirea bucuriei lor de a putea fi iarăşi una în sînul aceleiaşi Biserici strămoşeşti, pentru apărarea căreia s-au cheltuit atîtea energii şi s-au adus atîtea jertfe.

Citind această carte, cei care ar mai avea unele rezerve din cauza necunoaşterii adevăratelor realităţi din trecut, ar fi ajutaţi să şi le înlăture. Cei în preocupările cărora n-au intrat niciodată probleme religioase şi bisericeşti, absorbiţi fiind de problemele lor de specialitate, prin citirea acestei cărţi pot dobîndi o cunoştinţă clară despre rolul avut de Biserica străbună în formarea unităţii noastre spirituale şi a conştiinţei unităţii noastre de neam. Lectura ei înlesneşte formarea unei judecăţi obiective cu privire la rostul Bisericii noastre româneşti în trecut, ca şi despre misiunea pe care o are ea în prezent.

Problema unităţii noastre ca neam este o problemă actuală de maximă însemnătate. Toţi sîntem chemaţi să lucrăm cu entuziasm la consolidarea acestei unităţi. Lectura cărţii pe care am prezentat-o — în paginile căreia materialul bogat este redat cu obiectivitate, îmbrăcat fiind într-o formă frumoasă şi plăcută — ne ajută pe toţi în această muncă, fiindcă ea este scrisă nu numai cu mintea ci şi cu inima.

Pr. Prof. Dr. *Sofron Vlad*
Rector

Douăzeci de ani de Reîntregire bisericească

Bucuria regăsirii

În timpul unei Sfinte Liturghii ce se săvîrşea în catedrala sfintei Episcopii Ortodoxe din Cluj, privind soborul ce era format din patru slujitori foşti greco-catolici şi doi vechi ortodocşi, vedeam cît de frumos ne stătea împreună. Nici o diferenţă, nici o nepotrivire nu se vedea între noi. Ca la sînul cald al unei mame bune şi sfinte, acum după două sute cincizeci de ani ne-am regăsit iarăşi împreună, slujind aceluiaşi Dumnezeu şi aceleiaşi Patrii, luminaţi fiind de dragostea aceluiaşi Hristos, hrănindu-ne din acelaşi Trup şi Sînge al Domnului, avînd la bază aceeaşi revelaţie, aceeaşi Scriptură, aceeaşi Tradiţie şi cinstind dimpreună Crucea, icoanele, sfinţii, strămoşii noştri. Avînd aceeaşi limbă, acelaşi neam, acelaşi pămînt şi avînd speranţele îndreptate spre acelaşi cer.

Cît de frumos ne stă împreună!

Cît de fericit lucru este că s-a nivelat dintre noi despărţirea, s-au înlăturat îngrădirile ce ne ţineau separaţi şi adesea învrăjbiţi, noi fraţii împreună, fiii aceluiaşi Dumnezeu şi vlăstarele aceluiaşi popor.

Acum în pragul celor douăzeci de ani de reîntregire prăznuim cu inima plină de mulţumire bucuria regăsirii unor fraţi buni. Biserica Ortodoxă nu se bucură că a dobîndit turma cuiva. În spiritul ei nu are loc duhul prozelitismului şi nici setea de acaparare, ci dorinţa fierbinte şi înaltă de regăsire pe calea adevărului, dorinţa de unire în duh şi adevăr, ca nimenea să nu piară ci toţi „să se mîntuiască şi la cunoştinţa adevărului să vie" (I Tim. 2, 4), „să fie una" (Ioan 17, 11) în Hristos, aşa cum a fost Biserica una, în primele veacuri creştine.

Biserica Ortodoxă Română doreşte ca fiii săi să trăiască uniţi în Legea românească, aşa cum am trăit de la zămislirea noastră ca neam, pînă la 1700, cînd nişte interese ale unor împăraţi de la Viena, străine cu totul de Evanghelia lui Hristos şi aspiraţiile poporului nostru, ne-au frînt sufletul neamului în două în Transilvania, sperînd ca în felul acesta să ne poată mai bine stăpîni şi pierde.

Ne-au dezbinat atunci străinii, dar ne-am adunat noi acum împreună, întregind iarăşi cununa neamului.

Marea cinste şi bucurie ca să refacem ruptura de atunci ne-a revenit nouă să o trăim, cei ce ne găsim azi din nou împreună în faţa aceluiaşi sfînt altar strămoşesc, în faţa căruia au stat şi s-au închinat toţi înaintaşii noştri luminaţi: Mircea cel Bătrîn şi Ştefan cel Mare, Mihai Viteazul şi voievodul mucenic Constantin Brîncoveanu, Varlaam şi Dosoftei, Tudor din Vladimir şi Iancu de la Tebea.

Clerul şi credincioşii fostei Biserici greco-catolice au înlăturat orice prejudecăţi şi dînd ascultare îndemnului lor intim şi aspiraţiilor înaintaşilor au refăcut unitatea credinţei noastre strămoşeşti, revenind la sînul Bisericii-mame.

Ne dăm poate mai puţin seama acum de frumuseţea şi importanţa, de valoarea acestui nepreţuit act pentru neamul nostru, dar urmaşii noştri vor binecuvînta veac după veac revenirea şi unirea din nou, ce s-a realizat acum douăzeci de ani, prin reîntoarcerea clerului şi credincioşilor greco-catolici, care două sute cincizeci de ani au trăit rupţi de tulpina neamului, aşa cum au voit neprietenii noştri, din secolele trecute. Fiii neamului nostru, toţi cei ce vin după noi, veacurile viitoare vor aduce laudă şi cinste deosebită tuturor celor ce au refăcut unitatea spirituală a neamului nostru, au realizat reîntregirea Sionului românesc din Transilvania dăruindu-ne bucuria păcii, întru unitatea duhului.

Ei îşi vor da seama mai bine de importanţa acestui mare act, vor privi şi preţui valoarea acestei reveniri, vor preamări reîntregirea ce s-a realizat, pacea ce s-a creat din nou în sînul poporului românesc din Transilvania.

Un strop din bucuria regăsirii am gustat-o şi eu, alături de întreg poporul ce se afla de faţă la Sfînta Liturghie despre care am amintit, văzînd acest sobor format din clerici ce pînă ieri stăteau despărţiţi în două tabere, în două străni separate, adunaţi acum cu drag în jurul aceluiaşi sfînt altar.

Limpede, cald şi mîngîietor privind acest lucru, privind acest sobor din Catedrala episcopiei Clujului, auzeam parcă glasul Psalmistului grăind: „Iată acum ce este bun sau ce este mai frumos fără numai a locui fraţii împreună".

Arhim. *Iustinian Chira*
stareţul Mănăstirii „Sf. Ana"-Rohia

Inochentie Micu, martir al legii strămoşeşti

La 23 septembrie anul acesta am cinstit după cuviinţă împlinirea a 200 de ani de la trecerea la cele veşnice a vlădicului martir Inochentie Micu, după un zbuciumat exil de 24 de ani la Roma. Acum, prăznuim cu duhovnicească bucurie împlinirea a 20 de ani de cînd s-a făcut iarăşi una Biserica strămoşească a românilor transilvăneni, din care a odrăslit şi Inochentie Micu.

Născut în Sadu lîngă Sibiu, în 1692, după ce a învăţat carte la Sibiu şi la Sîmbăta Mare (Tîrnavia), tînărul Ioan Micu a fost ales episcop al Bisericii unite din Transilvania, în 1728. Îndată după alegere s-a dus la Curtea împărătească din Viena pentru ca să ceară drepturi pe seama poporului său, cerînd, printre altele, recunoaşterea poporului român ca a patra naţiune din Transilvania. După instalarea în scaunul vlădicesc (1732), a plecat iarăşi la Viena, înaintînd noi memorii, prin care cerea drepturi pe seama românilor, care erau iobagi şi numai „toleraţi". Ca membru al Dietei Transilvaniei, a luptat ani de-a rîndul ca să smulgă de la stăpînitorii de atunci ai Transilvaniei drepturi pentru poporul său. El cerea printre altele: înlăturarea iobăgiei, dreptul la învăţătură, dreptul de a practica toate meşteşugurile, dreptul de a folosi liber pădurile, apele şi munţii, scutirea preoţilor de taxe şi acordarea de porţiuni de pămînt şi venite stolare şi mai presus de toate recunoaşterea românilor ca a patra naţiune în stat, cu aceleaşi drepturi pe care le aveau celelalte trei „naţiuni". Se înţelege că toate aceste cereri îndreptăţite ale episcopului român au rămas fără rezultat. De aceea în 1742 a plecat din nou la Viena, unde a stat mai bine de un an, dar nu s-a întors decît cu făgăduinţe.

Paralel cu aceste revendicări pe seama naţiunii române, vlădica Inochentie a dus o luptă susţinută şi în interesul Bisericii româneşti. Este un lucru cunoscut că el căuta ca prin unirea cu Roma să obţină anumite drepturi pe seama clerului său.

La 25 mai 1739 a prezidat un sinod la Blaj, în care s-au dezbătut felurite chestiuni privitoare la cler şi credincioşi. Sinodul a hotărît, printre altele, să nu se mai dea nimic din venitul domeniului episcopal teologului iezuit, care era pus în coasta vlădicilor uniţi, în aşa fel că teologul era de fapt vlădică şi vlădica nu avea nici o putere.

Episcopul Inochentie era în conflict cu teologul iezuit pentru că acesta voia să schimbe „legea strămoşească" a românilor, să o catolicizeze, pe cînd Inochentie — împreună cu preoţii şi credincioşii — voia să păstreze legea aceasta neschimbată.

Atitudinea sa faţă de unirea cu Roma reiese limpede din cuvintele adresate Primatului catolic al Ungariei că, dacă nu va sprijini cauza poporului său, „unirea se va prăbuşi, încît nici urmele nu i se vor cunoaşte".

La 6 iulie 1744 a convocat un sinod la Blaj, la care au participat toţi protopopii, mai mulţi preoţi, nobili şi ţărani, ba chiar şi ortodocşi, deci sinodul prin componenţa lui se înfăţişa ca un adevărat

(Continuare în pag. 6)

Nedumerire

(Urmare din pag. 4)

Lelea Oană înghiţi pe tăcute şi îşi văzu de tors, cu gîndul la sora ei, care trăia de-un lung şir de ani în al treilea sat, peste deal. Sărmana Lucreţie, n-a mai văzut-o de mult. E bătrînă şi ea. Şi-i ortodoxă. Hm! Atunci ce vorbeşte popa? Şi de ce îi căuşeşte de cap pe oameni?

Neştiind ce să creadă, rămase şi mai nedumerită.

După cîteva zile, popa plecă din sat. Oamenii spuneau că a plecat cu preoteasa la fata ce-o aveau măritată la oraş.

Cîteva săptămîni satul rămase fără preot. Lelea Oană mergea în toate zilele de praznic la biserică şi, aşezîndu-se smerită la locul obişnuit, îşi rostea ocinaşele. Dar tare era necăjită, că nu putea să asculte Sfînta Liturghie.

Oamenii erau îngrijoraţi. Temîndu-se că vor rămîne încă multă vreme fără preot, trimiseră o delegaţie la Vlădicie şi, după două săptămîni de aşteptare, se pomeniră în sat cu un popă tînăr şi voinic. În cîteva zile noul preot se mută în sat, cu preoteasa şi cu doi copii. În Duminica următoare întreg satul o luă spre biserică. Sfîntul lăcaş, deşi mare, de data asta se dovedi neîncăpător. Firesc, era şi lelea Oană de faţă. După slujbă, lumea plecă spre casă, pe deplin mulţumită. Şi, în aceeaşi zi, în adunarea generală convocată la primărie toţi sătenii semnară lista de trecere la legea ortodoxă. Era o zi de adevărată sărbătoare.

— Ei, ce zici mamă? o întrebă feciorul pe lelea Oană. Îţi place cum a mers slujba?

Tare mi-a plăcut! oftă lelea Oană. Aşa slujbă şi aşa „cazanie" n-am mai auzit de pe vremea cînd trăia părintele Gheorghe, fie iertat, că-i mort de mult.

— Apoi să ştii, mamă, — zîmbi feciorul pe sub mustăţi, că asta a fost slujbă ortodoxă.

— Vezi-ţi de treabă, omule! De geaba cauţi să mă prosteşti. Cunosc eu rînduiala slujbei. E-he! Am îmbătrînit în tinda bisericii şi nu mă poţi duce cu momeli. Slujba de astăzi a fost la fel cu celelalte.

— Poate d-ta n-ai auzit bine. Părintele ăsta nou spunea „Duh" în loc de „Spirit" şi „slavă" în loc de „mărire".

— Asta nu-i deschilinire. Eu am învăţat ocinaşele de la bunică-mea, fie iertată, că-i putredă, de . . ., hă! . . . nici nu mai ţiu minte. Tot aşa spunea şi bunica, „slavă" şi „duh".

— Crezi, nu crezi, e aşa cum spun. Asta a fost slujbă ortodoxă. Ai auzit să-l pomenească preotul pe papa?

— N-am auzit. Dar ce am eu cu papa!? — ridică lelea Oană din umere. Să fie sănătos, că nu-i doresc nici un rău.

Spre seară, lelea Oană aşeză într-o trăistuţă un pumn de nuci şi cîteva mere „şuvare" şi o luă domol spre locuinţa preotului, strîngînd subsuori traista ascunsă sub cojocul larg şi gîndindu-se la cei doi copii. Drăguţii de ei!

Părintele stătea de vorbă cu cîţiva săteni, iar preoteasa povestea cu vecinele.

Lelea Oană împărţi bunătăţile de mere şi nuci celor doi copii, apoi — ca toate femeile, — se amestecă şi ea în vorbe şi poveşti. Cînd socoti că ar fi vremea să plece spre casă, îşi luă îndrăzneala să întrebe:

— D-ta, părinte, eşti ortodox?

— Da, bunică, — surîse preotul, sînt ortodox.

— Şi . . . vei face slujba şi de-aici înainte tot aşa cum ai făcut-o astăzi?

— Tot aşa, bunică. Dar de ce întrebi? Poate nu-ţi place slujba noastră?

— Vai de mine! tresări lelea Oană. Am întrebat tocmai fiindcă tare mi-a plăcut slujba de astăzi şi aş vrea ca şi de-aci înainte să ne slujeşti tot aşa.

— Fii liniştită, bunică, aşa va merge şi de-aci înainte.

— Să te-audă Dumnezeu drăguţul!

Lelea Oană se simţea fericită. Gîndurile negre care o chinuiseră săptămîni de-a rîndul, se topiră ca bruma în lumina caldă a soarelui.

Şi adormi în noaptea aceea cu zîmbetul pe buze.

Prot. *Sabin Truţia*

Douăzeci de ani de Reîntregire bisericească

Mărturii

După cum s-a arătat în articolul „Unitatea Bisericii Ortodoxe Române", la conferinţele preoţeşti de orientare, ţinute în Arhiepiscopia Sibiului, între 5 şi 27 septembrie 1968, au luat cuvîntul majoritatea absolută a preoţilor, fiecare contribuind la atmosfera sărbătorească în care s-au desăşurat ele.

În cuvîntările lor, preoţii reveniţi la sînul Bisericii mame au ţinut, cu toţii, să sublinieze importanţa deosebită a evenimentului din 1—21 octombrie 1948, simţămintele care îi animă la aniversarea lui, din ale căror declaraţii reţinem mărturii sau ecouri ca acestea:

— *C. pr.* Vasile Vasu *(Arpaşul de Jos, prot. Sibiu): „În cei 46 ani de preoţie nu am avut o bucurie mai mare ca în ziua cînd, împreună cu credincioşii mei, m-am întors în casa părintească. În tot timpul am fost călăuzit de dorinţa fierbinte de a vedea cu ochii trupeşti Reîntregirea Bisericii române".*

— *C. pr.* Ioan Moldovan *(Veştem, prot. Sibiu): „Păstoresc o parohie revenită şi mărturisesc că n-am auzit un glas care să spună că nu merge slujba bine cu „Doamne miluieşte-ne". Tot poporul este mulţumit şi încadrat perfect în rînduiala Bisericii Ortodoxe Române".*

— *C. pr.* Ioan Gherghel *(Sibiu-Catedrală): „Nu este un lucru mai frumos ca atunci cînd fraţii se întîlnesc în casa părintească. De 20 de ani sîntem şi dorim să rămînem preoţi ortodocşi".*

— *C. pr.* Ilie Onofrei *(Noul, prot. Sibiu): „Dumnezeu ne-a ajutat ca să fim iarăşi împreună slujitori la acelaşi altar al Bisericii străbune. Revăzuţi în aceeaşi Biserică, sîntem siguri că nici o putere din lume nu ne mai poate despărţi".*

— *C. pr.* Iulian Gherghel *(Caşolţ, prot. Sibiu): „Unificarea bisericească s-a înfăptuit pentru mîngîierea noastră şi a credincioşilor noştri".*

— *C. pr.* Emil Crişan *(Hodac, prot. Reghin): „Mă simt în Biserica Ortodoxă ca acasă".*

— *C. pr.* Remus Păcurariu *(Petelea, prot. Reghin): „Mărturisesc regrete sincere că am aşteptat aşa de mult" (revenit în 1958).*

— *C. pr.* Ioan Mihai *(Bărcut, prot. Făgăraş): „În 21 octombrie 1948 sufletul meu a fost plin de fericire nespusă".*

— *C. pr.* Gheorghe Todoran *(Odorheiul Săcuiesc, prot. Topliţa): „Mă bucur că am făcut acest pas" (revenind la Biserica Ortodoxă).*

— *C. pr.* Gavril Dunca *(Tulgheş, prot. Topliţa): „Nu sînt în stare să-mi exprim mulţumirea mea sufletească pentru actul Reîntregirii bisericeşti".*

— *C. pr.* Gheorghe Stînea *(Bilbor, prot. Topliţa): „Astăzi în parohiile noastre este linişte şi pace. Credincioşii îşi manifestă ataşamentul atît pentru conducerea bisericească, cît şi pentru conducerea de stat, asigurîndu-le de devotamentul lor".*

— *C. pr.* Aurel Aldea *(Voivodeni, prot. Tg. Mureş): „M-am simţit mereu una cu Biserica Ortodoxă-mamă, slujind des (înainte de 1948) alături de preoţii ortodocşi".*

— *C. pr.* Victor Napeu *(Miheşi, prot. Luduş): „Am conştiinţa împăcată că am revenit printre primii preoţi în 1948".*

— *C. pr.* Tertulian Micu *(Sărmăşel, prot. Luduş): „Cu dragoste am revenit la matca adevărului".*

— *C. pr.* Ieronim Nobili *(Cucerdea, prot. Luduş): „Revenirea la Ortodoxie a fost un act natural, afirmarea (confirmarea) unei atitudini constante de o viaţă întreagă".*

— *C. pr.* Filip Crişan *(Sîncel, prot. Aiud): „Revenirea la Biserica-mamă Ortodoxă a greco-catolicilor s-a făcut uşor, pentru că nu existau deosebiri aproape întru nimic. Astăzi în parohia mea Reîntregirea este pe deplin sudată".*

— *C. pr.* Zaharia Borza *(Tătîrlaua, prot. Aiud): „Ca unul care am făcut parte din fosta Biserică greco-catolică am cunoscut năzuinţa credincioşilor de a fi una în credinţă. De aceea, cînd a venit timpul, am revenit împreună cu credincioşii la Biserica-mamă, Biserica Ortodoxă Română. Pe timpul cînd am fost preot greco-catolic am slujit împreună cu fratele preot ortodox".*

— *P. C. prot.* Martin Socaciu *(Aiud): „Preoţii foşti greco-catolici şi ortodocşi s-au considerat totdeauna fraţi în aceeaşi credinţă străbună".*

— *C. pr.* Ioan Sîrbu *(Poiana Aiudului, prot. Aiud): „Actul revenirii la Ortodoxie s-a făcut în folosul poporului român. Unitatea într-o credinţă a credincioşilor români a izvorît dintr-o necesitate sufletească a poporului şi de aceea va dăinui totdeauna".*

În privinţa stării sufleteşti a credincioşilor reveniţi sînt semnificative, spre pildă, relatările preoţilor D. Marinescu (Moişa, prot. Tg. Mureş) şi T. Dobrea (Mădăraş, prot. Tg. Mureş), care, veniţi de peste Carpaţi, din eparhii de peste Munţi, au păstorit parohii revenite, unde au găsit „credinţa strămoşească nealterată", ceea ce le-a adus „satisfacţii deosebite pe linia de slujire a Bisericii strămoşeşti şi a Patriei".

De fapt acum nu mai sînt reveniţi şi vechi ortodocşi, ci toţi sîntem una, ierarhi, preoţi şi credincioşi ai Bisericii strămoşeşti, slujind, în unitate deplină, lui Hristos-Domnul nostru şi Patriei noastre scumpe.

Red.

Comemorarea de la Sadu

(200 de ani de la moartea episcopului martir Inochentie Micu)

În ziua de Duminică, 22 septembrie 1968, s-a făcut în parohia Sadu, de lîngă Sibiu, pomenirea marelui episcop Inochentie Micu cu prilejul împlinirii a 200 de ani de la moartea lui, precum şi a celorlalţi bărbaţi de seamă ridicaţi din această comună.

Dimineaţa, la orele 9.30, soseşte în faţa bisericii celei mari Î. P. S. Sa Mitropolitul N i c o l a e al Ardealului, care este primit în sunetele clopotelor de către credincioşi în frunte cu un sobor de preoţi. Cuvîntul de „Bun sosit!" îl rosteşte P. C. prot. Nichifor Todor-Sibiu. Răspunzînd, Înaltul Ierarh îşi exprimă bucuria de a putea lua legătura cu credincioşii acestei parohii, care dovedesc dragoste faţă de Biserică şi faţă de Patrie.

În curtea bisericii se săvîrşeşte Sf. Liturghie arhierească de către Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, înconjurat de următorul sobor de preoţi: P.C. vicar arhiep. Traian Belaşcu, P.C. consilier arhiep. Ioan Vlad, P.C. pr. prof. Dr. Isidor Todoran, Dr. Milan Şesan şi Dr. Corneliu Sîrbu, P.C. prot. Dr. Vasile Coman-Braşov, Ioan Dragolea-Sighişoara, Pompiliu Dumbravă-Sf. Gheorghe şi Nichifor Todor-Sibiu, P.C. pr. duhovnic Dr. Simion Radu, C. pr. Dumitru Hămbăşan, Nicolae Criştiu şi Victor Bunea, precum şi C. arhid. Dr. Ioan Zăgreanu şi Iosif Bolog. Răspunsurile sînt date de corul Catedralei din Sibiu, condus de C. diacon Ioan Popescu.

În cadrul Sf. Liturghii este hirotonit diacon candidatul la preoţie Popovici Cercel.

(Continuare în pag. 7)

Inochentie Micu, martir al legii strămoşeşti

(Urmare din pag. 5)

sfat naţional românesc. Sinodul a luat în discuţie starea poporului român şi refuzurile cu care au fost întîmpinate toate cererile vlădicului. La urmă el a pus întrebarea: „Dacă toate cîte s-au făgăduit românilor nu s-ar putea dobîndi, mai voiesc ei să ţină unirea sau se leapădă de ea?" Întrebarea a produs multă frămîntare, încît mulţi au strigat că sînt gata să o părăsească. Tot atunci vlădica Inochentie a declarat celor prezenţi că dacă împărăteasa Maria Tereza nu-i va face nici acum dreptate, se va pune în fruntea clerului şi a poporului şi va trece munţii. Deci, după atîtea strădanii de a dobîndi drepturi pentru neamul şi Biserica sa, Inochentie Micu şi-a dat seama că unirea n-a adus nici un folos românilor. De aceea spunea pe bună dreptate: „Uniţii văd că le-a mers mai bine pînă au fost ortodocşi, decît le merge acuma, căci aflau totdeauna scut la voievozii români, cît şi la Moscova şi cu sprijinul acestora tot mai erau băgaţi în seamă atît la Curtea regească, cît şi în Principat, ori pe altă cale erau ajutaţi".

Chemat la Viena în 1744, din pricina multelor pîri îndreptate împotriva sa, a fost pus în faţa unei comisii de judecată, cerîndu-i-se să răspundă la 82 de învinuiri ce i se aduceau, între care şi aceea că răzvrăteşte poporul şi vrea să desfiinţeze unirea cu Roma. Refuzînd, a plecat pe ascuns la Roma, că în Transilvania nu se putea întoarce. Nădăjduia poate că Roma îl va ajuta. Papa însă a făcut voia curţii împărăteşti de la Viena şi a nobililor catolici din Transilvania. De aceea nu i-a mai îngăduit episcopului Inochentie să părăsească Roma, ci el a fost silit să renunţe la scaunul de episcop în 1751. A dus apoi o viaţă de mizerie, lipsuri, foamete şi suferinţe sufleteşti căci i s-au interzis orice legături cu cei din Transilvania, încît de nicăieri nu putea primi nici ajutoare materiale, nici scrisori, nici veşti. Cu dorul celor lăsaţi acasă în suflet, a închis ochii pentru totdeauna la Roma, în ziua de 23 septembrie 1768.

Mucenicia şi jertfa lui Inochentie Micu au arătat tuturor că nici Roma papală, nici Viena, nici iezuiţii, nici nobilii catolici n-au urmărit prin uniaţie binele românilor, ci numai propriile lor interese. De aceea, rîndurile celor ce îmbrăţişaseră uniaţia se făceau tot mai rare, marea majoritate a credincioşilor transilvăneni rămînînd statornici în credinţa strămoşească. Iar în 1948, cînd se împlineau 180 de ani de la moartea mucenicească a lui Inochentie Micu, în noile condiţii de viaţă şi libertate din Patria noastră, clerul şi credincioşii uniţi din Transilvania au rupt pentru totdeauna peceţile care-i legaseră de Roma papală şi de Viena habsburgică.

Astăzi toţi credincioşii români din Transilvania, regăsiţi în 1948 în aceeaşi Biserică strămoşească, muncesc împreună spre binele Bisericii şi înflorirea necontenită a Patriei. Visul pentru care a luptat episcopul martir Inochentie Micu este azi o realitate vie: poporul român este liber şi îşi făureşte o viaţă din ce în ce mai fericită, clerul şi credincioşii legii strămoşeşti sînt în Biserica moşilor şi strămoşilor, în Biserica tuturor credincioşilor români. De aceea ne plecăm cu pietate în faţa marelui episcop luptător pentru legea românească şi pentru drepturile poporului, căci lupta şi jertfa lui stau — alături de lupta şi jertfa altor ierarhi, preoţi şi credincioşi români — la temelia biruinţelor de azi, a unităţii noastre bisericeşti şi naţionale. Glorioasă să-i fie amintirea în veci!

Mircea Păcurariu

Vizita P. S. Episcop Victorin la Sibiu

În urmă cu doi ani, publicaţiile Centrului nostru Arhiepiscopesc au scris despre sfinţirea şi instalarea (în cursul lunii august 1966) P. S. Episcop Victorin Ursache *în scaunul Episcopiei Misionare Ortodoxe Române în America. La aceste festivităţi era de faţă ca delegat al Bisericii Ortodoxe Române şi P. C. Arhim. Prof. Dr. Nicolae Mladin, actualul nostru Arhipăstor.*

În 18 septembrie 1968, P. S. Victorin, Episcopul Episcopiei Misionare Ortodoxe Române în America, a sosit în ţara de baştină, ca oaspete al P. F. Patriarh Justinian şi al altor Ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române.

Venind din Moldova, la 1 octombrie a.c., P. S. Episcop Victorin a poposit la Centrul nostru Arhiepiscopesc din Sibiu ca oaspete al Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Condus de Înaltul nostru Ierarh, a doua zi, 2 octombrie a.c., P. S. Victorin a vizitat tipografia eparhială, o parte din birourile Centrului Arhiepiscopesc, Catedrala mitropolitană, precum şi Institutul nostru Teologic. În aula Institutului, Înalţii Ierarhi au fost salutaţi de P. C. rector Dr. S. Vlad, *care subliniază, printre altele, bucuria momentului precum şi legăturile strînse dintre Mitropolia Ardealului şi Biserica noastră în general cu Episcopia Misionară Ortodoxă Română în America.*

Răspunzînd, P. S. Victorin *felicită în primul rînd pe Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae pentru chemarea arhipăstorească de care a fost învrednicit, arătînd apoi, printre altele, cum „începuturile Ortodoxiei în S.U.A. le-au făcut emigranţii români din Transilvania".*

„În legătură cu misiunea noastră bisericească în America — mărturiseşte P. S. Sa — aş vrea să vă spun că românii nu şi-au părăsit credinţa din străbuni. Avem acolo biserici măreţe, care sînt pline de credincioşi. Corurile sînt aceleaşi ca şi aici, cîntăm aceleaşi cîntări bisericeşti şi româneşti, aprindem lumînări în faţa aceloraşi icoane ortodoxe răsăritene".

„Dar credincioşii noştri din America vin şi aici, în ţara de obîrşie, să vadă viaţa nouă pe care o duceţi, să se roage şi să plîngă la mormintele părinţilor şi străbunilor. Alipirea lor de Biserica strămoşească, aceeaşi aici şi acolo, îi menţine strîns legaţi de originea lor naţională românească. Ei sînt mîndri cînd află înălţimea la care se află Biserica Ortodoxă Română şi ţara românească astăzi".

Omenia românească se vădeşte şi peste mări, căci, după relatarea, cinstitoare pentru noi, a P. S. Victorin „din statisticile care se fac periodic rezultă că în America nu există condamnaţi pentru călcare de lege de origine română. Faptul acesta este apreciat în mod deosebit de celelalte comunităţi naţionale". În încheiere P. S. Sa doreşte studenţilor teologi „să poarte flacăra credinţei noastre cu vrednicia străbunilor".

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae, *care, printre altele, exprimă cîteva impresii din timpul celor două luni petrecute în vara anului 1966, în America, cu care prilej a constatat că „o părticică din sufletul românesc vibrează intens în sînul familiilor de origine română de acolo", unde „Biserica săvîrşeşte şi lucrarea de cultivare a limbii române, de menţinere şi practicare a obiceiurilor şi datinilor româneşti. De aceea, multe biserici au la subsol săli pentru festivităţi, la care se întîlnesc şi se manifestă ca acasă credincioşii români".*

În continuare, Î. P. S. Sa face o prezentare a vieţii P. S. Episcop Victorin, originar de pe plaiurile Bucovinei şi cunoscut ca o „personalitate proeminentă a întregii Ortodoxii şi a Mişcării ecumenice din America", precum şi o schiţare a activităţii Episcopiei Ortodoxe Române în America, care este în legătură cu Sf. Sinod al Bisericii noastre, avînd însă autonomia sa, în încheiere rugînd pe Dumnezeu „să ne ajute să se întărească legăturile dintre noi, iar pacea şi înfrăţirea să se aşeze temeinic între popoarele lumii".

Corul studenţilor teologi a executat apoi cîteva bucăţi corale, de cuprins religios şi patriotic.

În cursul aceleiaşi zile, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicoale a condus pe P. S. Episcop Victorin la Muzeul Bruckenthal, în unele cartiere ale Sibiului, precum şi în fruntaşa comună Răşinari.

Seara, Înalţii Ierarhi au luat parte la Vecernie, în Catedrala mitropolitană, iar după sf. slujbă au au vorbit credincioşilor prezenţi în număr destul de mare.

Astfel, Î. P. S. Mitropolit Nicolae *a dat expresie bucuriei prilejuite de vizita la Sibiu a P. S. Episcop Victorin; a arătat că legăturile românilor ortodocşi de pe îndepărtatele meleaguri ale Americii cu Biserica şi poporul nostru sînt vechi şi vii, prezentînd, totodată, personalitatea Ierarhului oaspete şi activitatea rodnică, ortodoxă şi românească, pe care o desfăşoară.*

P. S. Episcop Victorin, *impresionat de frumuseţea Catedralei, o aseamănă cu unele biserici văzute la Ierusalim şi pe alte meleaguri, arătînd că, de fapt, frumuseţea adevărată a unei biserici o dă prezenţa caldă şi activă a credincioşilor din ea.*

În continuare, P. S. Sa subliniază alipirea de Biserica strămoşească a românilor emigranţi în America, legăturile sufleteşti cu ţara, conştiinţa lor naţională etc., în încheiere mulţumind Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae pentru căldura cu care a fost primit la Sibiu şi pentru clipele de desfătare sufletească ce i s-au prilejuit.

În 3 octombrie a. c., Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a condus pe P. S. Episcop la Mănăstirea Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, unde, obştea monahilor, în frunte cu P. Cuv. stareţ Ioan Dinu, a făcut o caldă primire Înalţilor Ierarhi.

Reîntorcîndu-se la reşedinţa mitropolitană din Sibiu, în după masa aceleiaşi zile P. S. Episcop Victorin şi-a luat rămas bun de la Arhipăstorul nostru şi, însoţit de P. Cuv. Arhim. Justinian Dalea de la Catedrala Patriarhală din Bucureşti, s-a îndreptat spre Cluj şi alte centre episcopeşti cuprinse în itinerarul vizitei Prea Sfinţiei Sale.

Rep.

Comemorarea de la Sadu

(200 de ani de la moartea episcopului martir Inochentie Micu)

(Urmare din pag. 6)

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P.C. vicar *Traian Belaşcu* rosteşte predica zilei în legătură cu pericopa evanghelică de la Luca 5, 1—11, arătînd între altele că sădenii pot fi mîndri de vrednicii lor înaintaşi comemoraţi astăzi, dar în acelaşi timp au datoria morală de a le urma exemplul.

A vorbit apoi Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a rostit un cuvînt ocazional.

În partea introductivă, Înaltul Ierarh a arătat vechimea credinţei creştine pe pămîntul ţării noastre, precum şi împrejurările istorice grele prin care a trecut această credinţă.

Apoi a stăruit în chip deosebit asupra luptei pe care poporul român din Ardeal a dus-o împotriva împăratului de la Viena, în veacul al XVIII-lea, pentru apărarea „legii româneşti", precum şi pentru dobîndirea drepturilor cuvenite poporului român.

În această luptă s-a distins episcopul Inochentie Micu, fiu al comunei Sadu.

Ajungînd episcop, Inochentie s-a străduit ca prin memorii trimise împărătesei Maria Terezia la Viena să obţină, pe seama poporului român din Ardeal, drepturile făgăduite prin diploma leopoldină. Dar după 13 ani de luptă, Inochentie a văzut că toate strădaniile sale sînt zadarnice.

Atunci Inochentie a adunat, în 6 iulie 1744, un sinod la Blaj, căruia i-a pus întrebarea: „Dacă toate cîte s-au făgăduit românilor uniţi nu s-ar putea dobîndi, mai voiesc ei să ţină unirea ori se leapădă de ea?". Atunci mulţi au strigat că sînt hotărîţi să părăsească unirea ori se vor împlini cele făgăduite ori nu. Episcopul a răspuns: „Mă voi duce la crăiasa; de voi izbuti, bine, dacă nu . . . păşesc în fruntea voastră şi plec peste munţi".

De la Viena, unde i se aduc acuze grave, Inochentie fuge la Roma, unde nu găseşte sprijinul nădăjduit, ci este ţinut 24 de ani în exil şi mizerie. Chinuit şi bolnav, moare la 23 septembrie 1768.

Însemnătatea episcopului Inochentie constă în faptul că „a pus bazele luptei pentru lege şi pentru drepturile poporului român din Ardeal. Idealul pentru care a luptat el şi cei de după el, şi-a găsit înfăptuirea în 1918 şi s-a desăvîrşit în zilele noastre".

În continuare, Î. P. S. Sa scoate în relief personalitatea celorlalţi fii vrednici ai Sadului: Samuil Micu, nepotul episcopului Inochentie Micu; „popa Tunsu" şi Ioan Molnar Piuariu, fiul acestuia. Toţi aceştia sînt „fii buni ai neamului nostru, a căror jertfelnicie se va pomeni cu laudă din neam în neam".

În încheiere, Înaltul Ierarh dă credincioşilor următorul îndemn: „Să întărim unitatea în credinţa strămoşească, dar şi unitatea poporului nostru în jurul conducătorilor noştri, ca Patria noastră să progreseze necontenit şi multilateral".

În cuvîntul său, parohul locului, C. pr. *Dumitru Hămbăşan,* evocă în chip mişcător figurile celor comemoraţi. Apoi mulţumeşte lui Dumnezeu pentru că ne-a dăruit aceşti bărbaţi luminaţi. De asemenea, mulţumeşte Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului pentru înălţătoarea slujbă arhierească şi pentru „învăţăturile scumpe şi folositoare". De încheiere, subliniază semnificaţia praznicului: „Ceea ce ne îndeamnă azi vlădica Inochentie, ceea ce ne cere glasul cugetului şi al inimii şi ne porunceşte însuşi momentul istoric pe care-l trăim, este de a fi cît mai strîns înfrăţiţi întreolaltă, în cuget şi simţiri, toţi românii de pretutindeni, că numai în unirea noastră stă puterea noastră şi această putere este cea mai sigură chezăşie a existenţei noastre neclintite ca popor liber şi stăpîn pe aceste plaiuri strămoşeşti".

În continuare, s-a făcut un parastas pentru cei comemoraţi, după care a urmat o agapă frăţească.

Participant

Reîntregire

Ding, dang . . . Ding, dang . . .
Cînd în biserici clopote sunau,
izvorul de-a iubi, de-a fi iubit,
se împărţea în două — stînjenit
şi pravile străvechi se destrămau.

Ding, dang . . . Dang, dang . . .
spun clopotele mai puternic azi
Nedespărţite-altare lîngă noi
ne-adună sufletele-ntr-un şuvoi,
întreaga boltă-i aur şi amiazi ! . . .

Preot Nicolae Modoiu

Informaţii

— În 2 septembrie 1968, Centrul nostru Arhiepiscopesc a avut ca oaspeţi pe P. S. Episcop Jean de Saint-Denis, arhipr. Gilles Hardy, arid. Pierre Pahud şi d-na Yvonne Winnaret de la Biserica ortodoxă anglicană franceză din Paris. Însoţiţi de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, oaspeţii au vizitat Reşedinţa şi Catedrala mitropolitană, tipografia eparhială, biblioteca, aula şi capela Institutului Teologic Universitar, fiind impresionaţi de cele văzute.

Cu acest prilej, Î. P. S. Mitropolit Nicolae a dăruit, pentru Biserica menţionată, un rînd de veşminte preoţeşti, gest creştinesc pentru care s-a mulţumit în chip cu totul special.

*

— În 14—15 septembrie 1968, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a primit vizita d-nei Winifred Wagner din Bayreuth, vestit centru cultural german, însoţită de d-na V. O. Goga (Ciucea). Participînd la Sf. Liturghie din Catedrala mitropolitană, Duminică, 15 septembrie a.c., oaspeţii au rămas deosebit de impresionaţi de sf. slujbă cît şi de cele văzute la Centrul nostru Arhiepiscopesc.

Cuvînt creştinesc de învăţătură

Sfînta noastră Biserică a rînduit din vremuri străvechi cinstirea sfinţilor, acei „casnici şi prieteni ai lui Dumnezeu“ care, prin pilda vieţii lor, au devenit pentru toţi creştinii adevărate modele de virtute. De aceea, în decursul anului bisericesc, alături de sărbătorile sau praznicile împărăteşti — rînduite în cinstea şi preamărirea lui Dumnezeu cel întreit în feţe, ca şi în cinstea Sfintei Fecioare Maria, Împărăteasa maică — Sfînta Biserică a aşezat zile de sărbătoare spre pomenirea şi lauda unora dintre cei mai însemnaţi sfinţi. Între aceştia, la locul cel mai de cinste e aşezat Sf. Ioan Botezătorul, singurul sfînt care face legătura între Vechiul şi Noul Testament.

Dar în timp ce Sf. Biserică a stabilit în general ca zile de pomenire a sfinţilor ziua morţii acestora, pentru că moartea lor e strămutarea de la viaţa cea trecătoare la viaţa veşnică, de la înjosire la înălţare, de la sclavie la libertate, aşadar ziua morţii acestora e ziua naşterii lor spre o nouă viaţă, viaţa cea adevărată şi veşnică, la Sf. Ioan Botezătorul — asemenea Sfintei Fecioare Maria — i se prăznuieşte şi ziua naşterii (la 24 iunie), deoarece după însăşi mărturia Mîntuitorului: „Nu s-a ridicat între cei născuţi din femei nimenea mai mare decît Ioan Botezătorul...“ (Matei 11, 11). Şi e de înţeles cu atît mai mult ca acestui sfînt să i se serbeze şi ziua naşterii ca o zi de bucurie pentru creştini, cu cît naşterea acestuia a adus o mare bucurie lui Zaharia şi Elisabetei, părinţilor săi, ca şi rudeniilor şi cunoscuţilor, la vremea pe care o vestise îngerul Gavriil, cînd Zaharia preotul, tatăl pruncului, insuflat cu duh profetic, a rostit cuvintele: „Şi tu, fiule, proroc al celui Preaînalt te vei chema, căci vei merge înaintea feţei Domnului, ca să găteşti căile Lui şi ca să dai cunoştinţa mîntuirii poporului său, pentru iertarea păcatelor lui“ (Luca 1, 76—77).

Din cărţile sfinte ale Vechiului Testament cunoaştem că la poporul evreu cea mai mare binefacere cu care Dumnezeu învrednicea o familie, era un număr cît mai mare de copii cu care aceasta era binecuvîntată, iar cea mai mare ruşine şi ocară pentru o femeie, era ca ea să rămînă stearpă. De aceea Lia, una din soţiile lui Iacob, cînd i-a născut acestuia al şaselea copil, a zis: „Dar minunat mi-a dăruit Dumnezeu în timpul de acum! De aceea bărbatul meu va şedea la mine, căci i-am născut şase feciori“ (Gen. 30, 20). Asemenea, în timpul judecătorilor, îngerul Domnului s-a arătat femeii lui Manoe şi i-a zis: „Iată tu eşti stearpă şi nu naşti, dar vei zămisli şi vei naşte fiu. Păzeşte-te dară... pentru că pruncul acesta va fi chiar din pîntecele mamei sale nazireu al lui Dumnezeu, şi va începe să mîntuiască pe Israil din mîna filistenilor“ (Jud. 13, 3—5). Tot aşa se explică şi durerea Anei, soţia lui Elcana, din pricină că Domnul „închisese pîntecele ei“, de asemenea şi votul pe care această femeie l-a făcut înaintea cortului Domnului, la Şilo: „Atotputernice, Doamne, Dumnezeule Savaot, de vei căuta la întristarea roabei Tale şi-ţi vei aduce aminte de mine şi de nu vei uita pe roaba Ta, ci vei da roabei Tale un copil de parte bărbătească, îl voi da Ţie şi nu va bea nici vin nici sicheră, nici brici nu se va atinge de capul lui“ (I Sam. 1, 11).

Precum ne istoriseşte Sfîntul evanghelist Luca, la fel s-a întîmpliat şi cu preotul Zaharia şi cu soţia sa Elisabeta, cea zisă stearpă, rudenia Sfintei Fecioare Maria: „Aceştia amîndoi erau drepţi înaintea lui Dumnezeu, urmînd toate poruncile şi legile Domnului fără prihană, însă nu aveau copii, pentru că Elisabeta era stearpă şi amîndoi erau înaintaţi în vîrstă“ (Luca 1, 6—7). Şi în timp ce Zaharia slujea la templu, i s-a arătat îngerul Gavriil în dreapta altarului tămîierii, iar Zaharia văzîndu-l a fost cuprins de frică. Dar îngerul i s-a adresat lui Zaharia astfel: „Nu te teme, Zaharie, că s-a auzit rugăciunea ta şi Elisabeta femeia ta îţi va naşte un fiu şi-i vei pune numele lui Ioan. Acela îţi va fi bucurie şi veselie şi mulţi se vor bucura de naşterea lui, căci va fi mare înaintea Domnului...“ (Luca 1, 13—15). Iar Elisabeta, cînd s-a aflat grea, a rostit aceste cuvinte: „Astfel a făcut Domnul milă cu mine, cînd a voit să ridice ocara mea dintre oameni“ (Luca 1, 25).

Dar bucuria pe care o poate aduce naşterea unui copil în sînul unei familii, nu este mărginită nici de loc, nici de timp. Ea nu e o bucurie care să fi cuprins numai familiile amintite în Biblie, familii învrednicite de Dumnezeu în mod special cu harul Său, noii născuţi fiind aleşii Domnului în planul Său de mîntuire a neamului omenesc, de asemenea ea nu e o bucurie pe care să o fi trăit numai familiile din timpurile biblice, ci ea este o bucurie care are un caracter general, făcîndu-şi loc în familiile de pretutindeni şi de totdeauna, deoarece ea e legată de natura socială a omului. Tocmai de aceea şi în zilele noastre, mai puţine sînt familiile care să nu dorească să aibă copii, şi mai numeroase sînt acelea în care naşterea copiilor este un prilej de aleasă bucurie şi mulţumire sufletească, oricît de mari ar fi greutăţile împreunate cu creşterea copiilor şi oricîtă răspundere ar avea părinţii în educarea acestora.

Din nenorocire însă, există multe familii care nu cunosc şi nici nu vreau să cunoască bucuria pe care o aduce un nou născut, deoarece soţii punînd mai presus de orice comoditatea, timpul liber şi lipsa de răspundere, iar femeile îndeosebi punînd mai presus de orice frumuseţea lor fizică şi nesocotind cu totul frumuseţea morală, nu doresc să aibă copii şi fac tot ce le stă în putinţă, spre a nu avea copii! Şi ceea ce e mai dureros, este că această mentalitate a pătruns şi în familiile tinere, provenite din familii cu vechi tradiţii creştine! Nesocotind porunca dată de Dumnezeu primilor oameni: „Creşteţi şi vă înmulţiţi şi stăpîniţi pămîntul...“ (Gen. 1, 28), poruncă şi binecuvîntare în acelaşi timp, în loc să aducă în familie bucuria şi atmosfera sănătoasă a maternităţii, multe soţii îşi ruinează sănătatea, utilizînd mijloace anticoncepţionale sau medicamente şi practici avortive. Astfel, aceste femei, fie din inconştienţă şi ignoranţă, fie cu bună ştiinţă, săvîrşesc unul dintre cele mai mari păcate, pe care morala creştină îl numără la păcatele strigătoare la cer, deoarece e un păcat atît împotriva naturii sau a firii, cît şi împotriva poruncii exprese a lui Dumnezeu, pentru înmulţirea neamului omenesc. E păcat strigător la cer, deoarece nelegiuirea e atît de mare, încît cere de la Dumnezeu pedepsirea necondiţionată a celor ce îl comit. Iată de ce, Sfînta noastră Biserică a salutat cu o deosebită satisfacţie şi mulţumire, măsurile luate în ultima vreme de către conducerea noastră de stat, pentru întărirea familiei şi pentru ocrotirea mamei şi a copilului şi îndeosebi prevederile Decretului nr. 770 din 29 septembrie 1966, prin care se interzice sub cele mai aspre sancţiuni, întreruperea cursului sarcinii.

Dar pentru ca măsurile luate de către conducerea noastră de stat în vederea sporirii natalităţii să devină cît mai eficace, este necesar ca în familiile noastre, şi îndeosebi în cele tinere, să se instaureze o atmosferă mai sănătoasă şi mai favorabilă naşterii şi creşterii de copii, deoarece numai astfel căsătoria îşi poate îndeplini principalul ei scop moral: înmulţirea neamului omenesc. De aceea, soţiile cu adevărat creştine, ca şi tinerele ce doresc să devină soţii, au datoria să se pătrundă şi să se însufleţească de exemplul mamelor binecuvîntate: al mamei lui Samson, al Anei, mama lui Samuil, al Elisabetei, mama Sfîntului Ioan Botezătorul şi al altora care au dat naştere şi au crescut copii în frica lui Dumnezeu.

Înarmaţi cu astfel de gînduri şi pătrunşi de astfel de simţăminte, tinerii creştini trebuie să dorească a deveni părinţi, pentru a se împărtăşi de bucuria pe care numai copiii o pot aduce în familie. Prin aceasta familia creştină îşi va regăsi temeliile ei adevărate, după cuvîntul psalmistului: „Femeia ta va fi ca o viţă rodită înlăuntrul casei tale şi copiii tăi vor fi ca nişte mlădiţe tinere de măslin împrejurul mesei tale. Aşa se binecuvintează omul, care se teme de Domnul“ (Ps. 127, 3—4).

I. Zăgrean

Priviri în trecut

(Un veac de la votarea Statutului organic şagunian)

Duminică, 29 septembrie 1968, s-a prăznuit în Catedrala mitropolitană din Sibiu împlinirea a o sută de ani de la votarea Statutului Organic şagunian.

Cu acest prilej, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului — înconjurat de un sobor de preoţi — a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească, în cadrul căreia a fost hirotonit întru presbiter C. diacon Popovici Cercel pentru parohia Nocrich-Ţichindeal.

La priceasnă, a predicat P. C. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu în legătură cu pericopa zilei (Luca 6, 31—36), arătînd — între altele — că Biserica noastră a avut bărbaţi care au dovedit vrednicii deosebite. Între aceştia este şi marele mitropolit A. Şaguna, care a predominat cu personalitatea sa o bună parte din a doua jumătate a veacului al XIX-lea. De numele lui se leagă Statutul organic, legea bisericească votată acum o sută de ani, în baza căreia Congresul naţional bisericesc din Ardeal a devenit un adevărat parlament românesc, care dezbătea toate problemele legate de viaţa poporului român ardelean.

La sfîrşitul Sf. Liturghii, a vorbit Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, care a rostit un cuvînt ocazional.

Î. P .S. Sa a înfăţişat mai întîi lupta episcopului martir Inochentie Micu, care s-a străduit — prin nenumărate memorii trimise Curţii imperiale de la Viena — să obţină, pe seama poporului român din Ardeal, drepturile făgăduite prin diploma leopoldină în schimbul trecerii la „legea împăratului“.

În continuare, Înaltul Ierarh a arătat că între cei care au dus mai departe lupta lui Inochentie, un bărbat de seamă este A. Şaguna, însufleţit de aceeaşi dragoste de legea strămoşească şi de popor.

Prin lupta sa, Şaguna a reuşit să reînfiinţeze vechea mitropolie a Transilvaniei, pe care a înzestrat-o cu un statut de organizare, care a devenit baza vieţii românilor ardeleni.

Importanţa Statutului organic şagunian constă în faptul că consfinţeşte independenţa Mitropoliei ardelene faţă de orice altă Biserică, precum şi autonomia ei faţă de Stat; consfinţeşte caracterul naţional-românesc al Bisericii ardelene şi recunoaşte drepturile mirenilor, ale poporului în Biserica lui Iisus Hristos.

Faptul acesta a dat putere Bisericii, care a sprijinit astfel poporul român în dezvoltarea lui pe calea progresului pe plan cultural şi economic.

Pomenirea lui Inochentie şi Şaguna ne obligă să ne împlinim şi noi datoria faţă de Biserică şi faţă de Patrie, trăind cu toţii în unitate desăvîrşită.

O vizită prietenească

În zilele de 14 şi 15 septembrie 1968 ne-au vizitat, venind din Jugoslavia, 3 studenţi germani, dintre care doi fiind călugări şi studenţi în ultimii ani de teologie, iar al treilea fiind mirean.

Mănăstirea benedictină din Niederalterich (Bavaria), unde sînt închinoviaţi primii doi tineri, se cunoaşte de mult ca activînd pe linia apropierii ecumeniste dintre Biserici, reprezentînd o linie din cele mai moderate din întreaga Biserică Romano-Catolică şi din cele mai apropiate de Ortodoxie. Notăm că revista „Una Sancta“, pe care o editează de peste 20 de ani, este foarte pozitiv apreciată în lumea teologică de azi, fiind, alături de centrul asumţionist de la Chevetogne din Belgia (rev. „Irenikon“) şi de alte cîteva centre, unul din focarele cele mai cunoscute ale cercurilor bisericeşti şi teologice rom. catolice, care tind la apropierea dintre Biserici pe calea cunoaşterii directe, prin vizite reciproce, prin adoptarea slujbelor şi rînduielilor orientale şi prin combaterea din toată puterea a spiritului îngust confesional, ce mai domină încă în unele cercuri conservatoare ale catolicismului de după cel de al doilea conciliu din Vatican. De cîţiva ani, toate slujbele bisericeşti (vecernie, utrenie, liturghie, ceasuri liturgice etc), apoi costumul preoţesc şi hainele liturgice folosite la monahii din Niederalterich sînt cele ortodoxe. E drept că deocamdată e vorba doar de un început modest (abia vreo 7—8 monahi), dar noi ne bucurăm că spiritul şi organizaţia Bisericii noastre Ortodoxe au început şi în Apus a fi apreciate şi chiar admirate.

Tinerii studenţi şi călugări germani amintiţi au petrecut în Jugoslavia vreo 3 săptămîni, fiind oaspeţii facultăţii teologice din Belgrad, care i-a condus prin cîteva mănăstiri ortodoxe, spre a cunoaşte în mod palpabil viaţa monahismului oriental. La noi, fiind în drum spre patrie, au cercetat doar Mănăstirea Brîncoveanu, unde P. C. Arhim. Ioan Dinu şi Serafim Popescu i-au primit cu drag şi le-au prezentat viaţa din obştea de la Sîmbăta.

Duminică 15 sept., după Sf. Liturghie din Catedrală, oaspeţii au fost primiţi de Î.P.S. Mitropolit Nicolae Mladin, fapt pe care ei l-au interpretat ca pe o mare cinste. Expunîndu-şi impresiile şi ascultînd din partea I. P. S. Mitropolit o serie de consideraţii privind atitudinea ortodoxă faţă de problemele ecumeniste şi ale apropierii dintre Biserici ca şi ale luptei pentru pace, tinerii au plecat în după-masa aceleiaşi zile spre ţara lor, făgăduind să revină.

T. Bodogae

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 noiembrie 1968 Nr. 41—42

Telegraful Român

Biblioteca orășenească "Ștefan Gheorghe" Sibiu str. Bariţiu 5

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

La a 20-a aniversare a Reîntregirii bisericești

Douăzeci de ani de frățească viețuire*)

Să se bucure cerul şi să se veselească pământul, să tresalte cerurile cerurilor (cf. Isaia 44, 23; 49, 13) — căci iată prăznuim astăzi secerişul bogat al holdelor spirituale înfrăţite, rod al dragostei divine care ne-a adunat şi ne adună mereu la un loc în Biserica strămoşească, rod al sufletului neîmpărţit şi nedespărţit, care, prin unitatea lui în aceeaşi lege românească şi în aceeaşi dragoste de neam şi patrie, a făcut ca darul lui Dumnezeu să rodească însutit în ogorul Bisericii, pe plaiurile ţării.

Într-adevăr, privind peste cei douăzeci de ani de frăţească viețuire în casa părintească putem spune cu bucurie, ceea ce spunea Mîntuitorul ucenicilor Lui privind peste mulţimile însetate de cuvîntul lui Dumnezeu că „secerişul e mult" (Mt. 9, 37). Da: secerişul e îmbelşugat. E îmbelşugat, pentru că pămîntul inimii noastre n-a mai fost îmbucătăţit, ci ştergîndu-se haturile puse de stăpîniri străine — el este una, aşa cum pămîntul ţării noastre una este şi inima întregului popor una este. E îmbelşugat, pentru că zîzania s-a înlăturat şi semănătorii cuvîntului lui Dumnezeu au lucrat şi lucrează în deplină unitate. E îmbelşugat, pentru că peste tot s-a semănat aceeaşi lege strămoşească, curată, neamestecată, verificată de-a lungul secolelor prin grele încercări şi astăzi izvor de viaţă nouă în conformitate cu epoca noastră de mari înnoiri.

Parcă e mult de-atunci — din momentele acelea istorice, cînd clerul şi credincioşii s-au îmbrăţişat ca nişte fraţi în casa părintească, întrupînd în grai şi faptă dorul de douăsute cincizeci de ani al înaintaşilor de-a nu mai fi despărţiţi, de-a fi iarăşi una, şi vrerea celor de ieri, de azi şi de mîine de a sta neclintiţi în unitatea redobîndită sub bolta Bisericii străbune pe pămîntul unei Ţări libere, unui popor stăpîn pe soarta sa. E mult de-atunci — pentru că rădăcinile acestui act măreţ se pierd în adîncul veacurilor, dat fiind că noi, credincioşii români, dintru începuturile istoriei poporului nostru am fost mereu una în aceeaşi credinţă, în aceleaşi tradiţii şi ne-am simţit întotdeauna fraţi — fraţi de lege, fraţi de limbă şi neam. E mult de-atunci — pentru că vremea despărţirii dintre fraţi pare că aparţine unui trecut îndepărtat, care azi nu mai are nici un ecou, decît acela de a ne aduce aminte relele dezbinării şi a scoate mai puternic în lumină foloasele unităţii. E mult de-atunci, pentru că aşa ne-am obişnuit cu viaţa înfrăţită încît ni se pare că aşa a fost „de cînd lumea", că niciodată n-am fost despărţiţi. Şi sîntem fericiţi că aşa este.

ALBA IULIA, 21 OCTOMBRIE 1968
P. F. Patriarh Justinian şi Dl. prof. D. Dogaru, Secretarul general al Departamentului Cultelor — în catedrală

De fapt, ce ne-a despărţit şi ce ne-a unit? Ne-au despărţit numai piedicile din afară, puse de stăpînirile nedrepte care voiau să tragă foloase de pe urma dezbinării şi să menţină Biserica şi poporul în robie. Ne-a unit totul: credinţa moşilor şi strămoşilor noştri, istoria de lupte şi biruinţi, unitatea cu poporul şi cu marile lui realizări din vremea noastră. De aceea refacerea unităţii noastre bisericeşti a apărut ca un fapt firesc în epoca în care piedicile din afară au căzut şi poporul şi-a putut făuri o viaţă nouă în libertate, unitate şi dreptate şi clerul şi credincioşii au putut să-şi manifeste voinţa în mod deschis.

Şi iată au trecut două decenii de cînd sîntem împreună sub oblăduirea maicii noastre de veacuri, Biserica Ortodoxă Română — Biserica tuturor credincioşilor români de lege strămoşească. Ne-am dat mîna frăţeşte, privirile ni s-au luminat de-o negrăită bucurie, ne-am îmbrăţişat cu dragoste şi am pornit la „lucrul Evanghelistului" (II Tim. 4, 5) cu entuziasm. Aceasta a fost posibil pentru că de la început ne-am dat seama că totul ne uneşte, nimic nu ne desparte — că nu e nici o deschilinire, ci toate ne sînt comune: în toate bisericile sînt aceleaşi Sfinte Liturghii, aceleaşi Sfinte slujbe, aceleaşi obiceiuri, aceleaşi rînduieli, aceeaşi învăţătură a lui Iisus Hristos, aceleaşi suflete însetate după o viaţă religios-morală, izvorîtă din dragostea de Dumnezeu, dragostea de om, dragostea de popor. Şi astfel preoţii de la început au putut sluji împreună, au putut sluji în toate bisericile, căci credincioşii vedeau că nu-i nimic schimbat, ci e aceeaşi lege peste tot, legea străveche a acestui popor. În schimb, prin faptul că ne adunăm toţi — ierarhi, preoţi şi credincioşi — în faţa aceloraşi sfinte altare strămoşeşti, ne rugăm împreună Domnului şi primim darurile Lui cele bogate, că ne străduim să întărim — dragostea, pacea, bunătatea, evlavia, smerenia şi alte virtuţi creştineşti şi cetăţeneşti şi jertfim pentru casa Domnului, pentru înnoirea şi împodobirea sfintelor locaşuri de închinăciune — simţim mereu mai puternică bucuria de a fi împreună şi de a face ca viaţa noastră a fiecăruia şi a tuturor, a Bisericii întregi să fie tot mai plină, tot mai vie, tot mai roditoare. Aşa gustăm binefacerile unităţii frăţeşti şi avem convingerea că prin ea se revarsă peste viaţa noastră binecuvîntarea lui Iisus Hristos, Cel ce vrea să fim mereu una. Pacea lui Hristos s-a sălăşluit în inimile noastre, în casele noas-

* Cuvîntarea I. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, rostită în Catedrala din Alba-Iulia în 21 octombrie 1968.

Alba Iulia, 21 octombrie 1968. — Soborul Ierarhilor slujitori.

tre, în parohiile noastre, în întreaga Biserică. Şi noi toţi avem rîvna nestinsă de a ne dărui cît mai deplin pentru ca Biserica noastră să vieze după dreapta credinţă — şi sîntem mîndri de viaţa ei spirituală, de legăturile ei frăţeşti cu celelalte Biserici din ţară şi străinătate, de prestigiul ce-l are în lume ca luptătoare pentru pace şi înfrăţire între popoare.

Dar binefacerile unităţii religioase nu se limitează la viaţa internă a Bisericii, ele se revarsă şi în lucrarea noastră comună pentru propăşirea poporului, pentru înflorirea patriei. Aşa cum în trecut Biserica a fost alături de popor, de lupta lui pentru libertate şi unitate statală, pentru dreptate socială, şi în prezent ea sprijineşte munca poporului pentru ca patria noastră, liberă şi independentă, una şi neîmpărţită, să se înalţe pe culmi de cultură şi civilizaţie. S-a spus şi o simţim mereu că unirea face puterea. Cei ce sînt una — sînt mai tari decît cei ce sînt împărţiţi şi dezbinaţi. Unitatea noastră e putere nouă pentru legea noastră strămoşească, dar ea contribuie şi la întărirea unităţii poporului, unitate care e putere de creaţie nouă şi de noi biruinţi. Fii ai unui popor liber şi în plin progres, fii ai unei Biserici autocefale şi dreptmăritoare, ne bucurăm de unitatea şi libertatea noastră şi sorbim mereu din izvoarele harului lui Hristos şi ale energiilor de viaţă ale poporului nostru, ale sufletului ortodox şi românesc, noi îndemnuri de a trăi şi mai deplin în această unitate şi libertate şi de a dărui Bisericii, patriei, păcii din toată lumea, noi realizări spre viaţă cît mai înaltă, cît mai luminată.

Şi acum, ne plecăm cu smerenie genunchii în faţa acestui altar al Albei-Iulii, simbol al unităţii poporului român, al unităţii într-un singur stat naţional român şi al unităţii noastre bisericeşti, ca reşedinţă de altă dată a Mitropoliei cei una, înfrăţită cu Mitropoliile Ungro-Vlahiei şi Moldovei, şi rugăm pe Domnul şi Mîntuitorul nostru Iisus Hristos să aşeze cununa vredniciilor deosebite peste creştetul tuturor înaintaşilor noştri, care şi-au dăruit totul pentru poporul acesta, pentru Biserica strămoşească şi cu cinste să încununeze pe cei ce au săvîrşit marele act al Reîntregirii bisericeşti, pe cei ce s-au străduit ca unitatea noastră să se desăvîrşească — şi ne legăm şi ne juruim ca — prin darul lui Dumnezeu şi străduinţile noastre ale tuturor — veşnic una să fim — una în slujirea intereselor superioare ale poporului, una în Biserica moşilor şi strămoşilor noştri, una în preamărirea cu un glas şi o inimă a Dumnezeului celui închinat în trei feţe, Tatăl, Fiul şi Duhul Sfînt, de la care vine peste noi, peste Biserica noastră, peste ţara noastră tot darul şi toată darea cea bună — în veci AMIN.

A XX-a aniversare a Reîntregirii Bisericii Ortodoxe Române

Implinirea în octombrie a. c. a 20 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania a fost subliniată şi cinstită cu toată cuviinţa.

Astfel, Sfîntul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române hotărăşte ca aniversarea a 20 de ani de la înfăptuirea acestui act istoric să constituie subiectul Conferinţei de orientare a preoţilor din toate protopopiatele din luna septembrie 1968. Mulţumită acestei hotărîri, Conferinţa aceasta de orientare a constituit pentru preoţimea ortodoxă română un popas de adevărată sărbătoare, în care preoţii şi-au reîmprospătat împrejurările istorice în care s-a făcut dezbinarea în două la 1698—1700 şi urmările ei, precum şi zilele de însufleţire din octombrie 1948, cînd cei despărţiţi vreme de 250 de ani şi-au dat mîna frăţeşte şi s-au regăsit în sînul Bisericii mame.

Dar se cuvenea ca şi credincioşii din întreaga Patriarhie Ortodoxă Română să se împărtăşească din praznicul cel mare al aniversării a 20 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania. De aceea, Sfîntul Sinod hotărăşte ca în ziua de 20 octombrie 1968, în toate bisericile şi mînăstirile, preoţii să ţină o predică despre importanţa actului săvîrşit la 21 octombrie 1948 şi despre consolidarea unităţii noastre bisericeşti în cele două decenii de viaţă înfrăţită.

Pentru aceasta, Cancelaria Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a trimis preoţilor un material foarte potrivit sub titlul: „Îndrumar pentru predică la Duminica din 20 octombrie 1968. Despre unitatea noastră bisericească".

La Sibiu, aniversarea a 20 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania s-a făcut în cadrul Sf. Liturghii săvîrşite în Catedrala mitropolitană, în Duminica din 20 octombrie 1968.

La priceaznă a rostit o predică specială P. C. prot. vicar arhiepiscopesc Traian Belaşcu, preşedinte al Adunării de la Cluj din 1 octombrie 1948.

P. C. Sa menţionează mai întîi faptul că anul acesta (1968) este un an al aniversărilor pe plan naţional-românesc şi pe plan bisericesc. Între acestea, la locul prim stau împlinirea a 50 de ani de la unirea Transilvaniei cu România şi împlinirea a 20 de ani de la Reîntregirea Bisericii noastre din Transilvania.

În continuare, arată că noi, credincioşii şi preoţii, am fost totdeauna una în legea românească şi în slujirea intereselor superioare ale neamului. Uniaţia de la 1698—1700 a fost numai o despărţire formală *şi* administrativă. *De aceea, în condiţiile vieţii celei noi de după 23 August 1944, s-a putut face în octombrie 1948 restabilirea unităţii noastre bisericeşti.*

După ce evocă momentele principale ale măreţului eveniment istoric din 1, 3 şi 21 octombrie 1948, P. C. Sa scoate în relief roadele şi binefacerile unităţii bisericeşti şi încheie cu următorul îndemn: „La încheierea bilanţului celor 20 de ani, se cuvine să ne întoarcem privirile spre aceşti ani, căutînd să fim şi mai una, *mai înfrăţiţi în duhul lui Iisus Hristos, în duhul Bisericii strămoşeşti, pentru ca unitatea noastră să fie şi mai trainică, spre mai marea mărire a Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, pentru fericirea şi întărirea Patriei noastre scumpe şi pentru înflorirea Sfintei noastre Biserici dreptmăritoare".*

La sfîrşitul Sf. Liturghii vorbeşte I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului subliniind mai

Aspect din timpul Sf. Liturghii.

întîi marea însemnătate a actului de la 21 octombrie 1948, care constă în faptul că „a completat unitatea noastră națională săvîrșită la 1 Decembrie 1918".

Apoi Înaltul Ierarh aduce omagiu de recunoștință tuturor acelora care au luptat și s-au jertfit pentru păstrarea unității în „legea românească". În acest context evocă figurile și faptele celor mai de seamă bărbați care s-au distins pe acest tărîm, adăugînd: „Toate aceste fapte ne facă să le aducem azi omagiu de cinstire și să-l rugăm pe Domnul nostru Iisus Hristos să-i încununeze pe înaintașii noștri cu cununa fericirii celei veșnice ca pe unii ce ne-au arătat că prin unitate se răzbește la libertate și dreptate".

În continuare, Î. P. S. Sa pune în lumină contribuția celor mai de seamă bărbați care au participat activ la desfășurarea acțiunii de refacere a unității noastre bisericești, încheiată cu serbarea din 21 octombrie 1948 de la Alba-Iulia: Prea Fericitul Patriarh Justinian, Mitropolitul Nicolae Bălan, ierarhii Bisericii noastre, cei 36 consilieri și protopopi în frunte cu P. C. Traian Belașcu, preoți și credincioși. Tuturor acestora le aduce omagiul cuvenit. Totodată, înfățișează principalele momente sau etape ale desfășurării actului Reîntregirii bisericești.

După ce comunică credincioșilor că în ziua următoare se va desfășura la Alba-Iulia serbarea închinată aniversării a 20 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române, încheie în felul următor:

„Să ne bucurăm cu toții împreună pentru această aniversare așa de scumpă nouă tuturor și să-l rugăm pe bunul Dumnezeu să ne binecuvinteze strădaniile, pentru ca această unitate să se întărească și să rodească pentru Biserica strămoșească și pentru înflorirea Patriei noastre scumpe — spre preamărirea lui Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh. Amin!".

În ziua de 21 octombrie 1968, s-a desfășurat la Alba-Iulia serbarea consacrată împlinirii a 20 de ani de la Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române. Cu acest prilej, au participat membrii Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, P. S. Episcop Victorin al Episcopiei misionare ortodoxe române în America, vicari, consilieri, profesori de teologie, protopopi și preoți, precum și credincioși.

Din partea On. Departament al Cultelor au participat dl. Secretar general Prof. Dumitru Dogaru și dl. director Gheorghe Nenciu. Județul Alba a fost reprezentat prin d-nii Cornel Stanciu, secretar al județului, și Ioan Seușan, secretar al municipiului.

Programul serbării începe cu săvîrșirea Sf. Liturghii arhierești în Catedrala Reîntregirii de către Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop Partenie al Romanului, P. S. Episcop Teoctist al Aradului, P. S. Episcop Teofil al Clujului și P. S. Episcop Valerian al Oradiei, înconjurați de un sobor de preoți și diaconi. Răspunsurile sînt date de corul studenților de la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu, condus de P. C. pr. prof. Gheorghe Șoima.

La priceazna se citește viața mucenicilor cuv. Visarion, cuv. Sofronie și fericitul Oprea Miclăuș din Sălișteă.

Cei prezenți ascultă apoi cu profund interes cuvîntările deschise de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului (Cuvîntul Î. P. S. Sale se publică în p. 1).

P. S. vicar patriarhal Visarion Ploeșteanul *scoate în relief semnificația și importanța bisericească și națională a actului istoric de la 21 octombrie 1948, care este un adevăr al vieții noastre.*

Cele două decenii, care au trecut de la săvîrșirea lui, ne arată că Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Românе din Transilvania s-a înscris ca un act definitiv *în conștiința noastră, asupra căruia nu poate exista nici un fel de îndoială.*

Se cuvine să facem totul pentru îmbogățirea cu noi idei și fapte a mărețului act al unificării.

P. S. Sa încheie cu declarația: „Adevărata noastră Biserică nu poate fi decît Biserica Ortodoxă Română în frunte cu Prea Fericitul Patriarh Justinian".

La ieșirea din Catedrală, după Sf. Liturghie.

P. C. păr. vicar arhiepiscopesc Traian Belașcu *subliniază unitatea noastră religioasă din trecut și arată că „unirea" de la 1698—1700 a fost un* act străin *de poporul român din Ardeal. De aceea, în condițiile create după 23 August 1944, a fost posibilă reîntregirea bisericească.*

Actul de la 21 octombrie 1948, piatră de hotar în istoria Bisericii și a poporului nostru, a fost un act deplin conștient, *inspirat de două principii: al unității în Iisus Hristos și al identificării cu năzuințele poporului nostru. Pe cît de mare a fost durerea despărțirii în două, pe atît de mare este bucuria revenirii la sînul Bisericii strămoșești. P. C. Sa încheie în felul următor: „Fii binecuvîntată zi de 21 octombrie 1948!".*

În numele intelectualilor vorbește dl. Dr. Alexandru Bărbat, *arătînd că actul de la 21 octombrie 1948 a fost un* act firesc, *deoarece românii ardeleni n-au fost niciodată despărțiți în credință. Această unitate de credință i-a făcut să fie mereu împreună în năzuința de a-și împlini idealurile scumpe inimii lor. De aceea, actul de la 21 octombrie 1948 este un* act al voinței poporului, *care a încheiat o dată pentru totdeauna un capitol dureros din istoria lui. Încheie cu făgăduința: „Vom păstra și desăvîrși unitatea noastră religioasă".*

Șirul cuvîntărilor din Catedrală îl încheie Prea Fericitul Patriarh Justinian.

Relevînd binefacerile unității religioase restabilite la 21 octombrie 1948, Prea Fericirea Sa aduce laudă lui Dumnezeu pentru ajutorul ce ni l-a dat în cei 20 de ani ca să consolidăm unitatea și să sporim dragostea frățească dintre noi. Astfel, în cele două decenii care au trecut, am simțit adevărul cuvintelor psalmistului: „Cît de bine și de frumos este ca frații să fie împreună!".

Prin actul de la 21 octombrie 1948 și prin întărirea lui continuă de atunci încoace, poporul nostru a înlăturat ultimul mijloc prin care cei străini de interesele noastre au încercat să ne dezbine.

Cei ce s-au unit cu Roma la 1700 au făcut-o numai de formă, întrucît a rămas aceeași credință. Forța unității religioase a românilor ardeleni a fost atît de puternică, încît n-a putut fi frîntă de nimeni și de nimic. Astfel, „unirea" cu Roma a fost numai o despărțire administrativă și formală.

De aceea, cînd au fost date condițiile favorabile de după 23 August 1944, actul de la 21 octombrie 1948 s-a săvîrșit în mod spontan *ca o revenire firească a unui rîu la albia din care s-a desprins.*

Se cuvine laudă tuturor celor ce au luptat pentru refacerea unității noastre bisericești și tuturor celor ce au consolidat-o.

Unitatea noastră religioasă ne ajută să facem tot mai puternică unitatea noastră ca popor. Ea ne ajută să lucrăm împreună pentru independența și prestigiul Patriei noastre. De aceea, noi socotim Reîntregirea bisericească ca un act definitiv, *săvîrșit cu binecuvîntarea lui Dumnezeu și din voința clerului și credincioșilor, folositor pentru Biserica noastră, cît și pentru unitatea Patriei noastre.*

Să ne legăm că vom păstra cu sfințenie unitatea astfel dobîndită spre continua înălțare a Bisericii noastre și a scumpei noastre Patrii, Republica Socialistă România.

Din toate aceste cuvîntări se desprinde ca o constantă ideea că Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania de la 21 octombrie 1948 a fost un act spontan al voinței poporului nostru, act a cărui consolidare și desăvîrșire întărește unitatea și puterea Patriei noastre.

În cadrul agapei *ce a urmat, cel dintîi ia cuvîntul* Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, *ară-*

Alba-Iulia, 21 octombrie 1968. Membri ai Sf. Sinod după ieșirea din Catedrală.

tînd că la 21 octombrie 1948, cînd s-a dărîmat zidul despărţitor dintre fraţi, Biserica Ortodoxă Română din Ardeal a cunoscut o „plinire a vremii". După ce la 1918 s-a înfăptuit unitatea politică şi naţională, se cuvenea să fie înlăturată dezbinarea religioasă de la 1700.

Cînd serbăm Reîntregirea Bisericii noastre, se cuvine să aducem prinos de recunoştinţă tuturor celor ce au înţeles să facă voia Mîntuitorului: „Ca toţi să fie una". Ziua de azi este „ziua pe care a făcut-o Domnul să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa", pentru că ne-am regăsit împreună în Biserica moşilor şi strămoşilor noştri.

Se impune hotărîrea de a păstra ca lumina ochilor ceea ce am cîştigat.

P. S. Episcop Teofil al Clujului *accentuiază că după 1700 românii transilvăneni au fost separaţi numai formal, pentru că fondul lor sufletesc a rămas nealterat. Conştiinţa unităţii lor religioase a rămas nezdruncinată şi — în urma condiţiilor favorabile create după 23 August 1944 — s-a revărsat în actul Reîntregirii bisericeşti de la 21 octombrie 1948.*

Exprimă recunoştinţa *pentru tot sprijinul — material şi spiritual — primit, pentru viaţa de unitate şi frăţietate în sînul Bisericii strămoşeşti.*

P. C. păr. prot. Dr. Carol Pop-*Baia Mare, arată că Alba-Iulia este locul cel mai potrivit pentru pecetluirea refacerii unităţii bisericeşti din 21 octombrie 1948. Roadele acestui act ne fac să săltăm de bucurie, pentru că unitatea noastră bisericească se răsfrînge pozitiv şi asupra dezvoltării Patriei noastre.*

După ce arată că trăim azi bucuria visurilor împlinite, P. C. păr. prot. Victor-Negrea-*Alba-Iulia exprimă omagiul protopopiatului Alba la adresa Prea Fericitului Patriarh Justinian.*

P. S. Episcop Victorin *al Episcopiei misionare ortodoxe române în America arată că ceea ce s-a făcut acum 20 de ani, bine s-a făcut. Unitatea în legea strămoşească a românilor ardeleni a existat permanent, dar ea s-a afirmat solemn prin actul de la 21 octombrie 1948. Totodată, exprimă recunoştinţă tuturor ierarhilor — în frunte cu Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian — pentru primirea plină de dragoste de care s-a bucurat în tot timpul vizitei sale în patrie.*

În numele Sfîntului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Patriarh Justinian *mulţumeşte d-lui Secretar general al Departamentului Cultelor, Prof. Dumitru Dogaru, pentru participarea la această serbare şi-l roagă să se facă ecoul sentimentelor de preţuire şi de stimă faţă de înalta noastră ocîrmuire de Stat. De asemenea, mulţumeşte Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului şi colaboratorilor săi pentru organizarea serbării.*

Prea Fericirea Sa accentuiază ecumenismul creştin, în baza căruia Biserica noastră întreţine relaţii de colaborare cu celelalte Biserici pe temeiul respectării independenţei, egalităţii şi neamestecului în treburile interne. Arată apoi că unitatea bisericească contribuie la unitatea poporului. De aceea, ea trebuie desăvîrşită.

Urmează distribuirea de către Prea Fericitul Patriarh Justinian a efigiilor aniversare.

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului *mulţumeşte Prea Fericitului Patriarh Justinian pentru prezenţa la această sărbătoare şi pentru îndrumările date, roagă pe dl. Secretar general al Departamentului Cultelor, Prof. Dumitru Dogaru, să transmită întregul nostru devotament faţă de înalta ocîrmuire a Patriei noastre. De asemenea, mulţumeşte tuturor ierarhilor şi tuturor celor ce au participat la această serbare.*

La sfîrşit se adoptă textul unei telegrame trimise d-lui Preşedinte al Consiliului de Stat, Nicolae Ceauşescu, care se încheie cu legămîntul sacru de a apăra unitatea, libertatea şi independenţa Patriei noastre.

Privită în toată amploarea ei, sărbătorirea de la Alba-Iulia din 21 octombrie 1968 apare ca o emoţionantă manifestare a unităţii bisericeşti consolidate şi a bucuriei roadelor izvorîte din această unitate bisericească consolidată, precum şi ca un îndemn de a păstra mereu vie şi activă conştiinţa unităţii noastre bisericeşti şi patriotice.

T. R.

Deschiderea anului şcolar 1968—69 la Institutul Teologic Universitar din Sibiu

După examenele sesiunii de toamnă, după examenele de licenţă în Teologie şi după examenele de admitere şi alte activităţi premergătoare, Institutul nostru Teologic Universitar din Sibiu şi-a deschis porţile pentru un nou an academic: 1968—1969, marţi, 1 octombrie 1968. În dimineaţa acestei zile Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a săvîrşit la capela Institutului o Liturghie arhierească, cu care prilej a invocat ajutorul Părintelui ceresc asupra studenţilor şi profesorilor, pentru dobîndirea de roade bogate în activitatea şcolară pe care o începeau.

Deschiderea festivă propriu-zisă a acestui nou an şcolar a avut loc, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi a altor oaspeţi, sîmbătă, 5 octombrie 1968, în aula Institutului, după ce în capelă a fost săvîrşită Sf. Liturghie.

La începutul programului corul studenţilor a executat, cu multă simţire, bucata religioasă: „Mare este puterea Crucii Tale, Doamne". În continuare a vorbit P. C. rector dr. *S. Vlad*, cea mai mare parte a cuvîntării fiind consacrată istoricului Institutului, al cărui prim dascăl a fost Gheorghe Lazăr, care „nu şi-a socotit slujba de profesor ca o profesiune, ci ca o chemare, ca o misiune sfîntă". După el a urmat, generaţie de generaţie, alţi dascăli iluştri, unii dintre ei fiind „membri activi, iar alţi membri corespondenţi ai Academiei Române. Printre ei se numără atîţia harnici şi pasionaţi cercetători ai trecutului nostru . . ., pedagogi de seamă, oratori de talie" etc. „Pe baza condicilor de clasificare din trecut, cînd se nota şi sîrguinţa la studiu, se poate constata că s-a creat aici o tradiţie de muncă serioasă şi că elementele necorespunzătoare, mai ales la purtare, erau îndepărtate". P. C. rector continuă această incursiune în istoricul Institutului pentru a sublinia constatarea „pentru voi, iubiţi studenţi, că nu vă aflaţi într-o instituţie oarecare, ci într-una cu o veche tradiţie de muncă serioasă, un adevărat laborator în care voi nu trebuie să fiţi simpli asistenţi, ci muncitori harnici pentru formarea voastră intelectuală şi morală, cum au fost toate numeroasele serii care v-au precedat".

P. C. Sa aminteşte apoi de trecerea la pensie a harnicului prof. Dr. Dumitru Belu, de la catedra de Omiletică, Catehetică şi Pedagogie, a cărui viaţă şi prodigioasă activitate este prezentată studenţilor, căruia îi mulţumeşte pentru munca depusă şi îi doreşte, în numele colegilor, studenţilor şi multelor serii de absolvenţi, cărora le-a fost dascăl timp de 39 de ani, ca bunul Dumnezeu „să-l păstreze în viaţă spre a ne putea da încă lucrări valoroase pentru ştiinţa noastră teologică".

Mulţumind tuturor sprijinitorilor Institutului şi dorind spor la muncă profesorilor şi studenţilor, P. C. rector declară deschis anul academic 1968—1969.

A fost executat apoi cîntecul patriotic „Dragă-mi este ţara mea", după care a luat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, care zăboveşte cu deosebire asupra marilor evenimente aniversare, bisericeşti şi naţionale, din acest an, precum şi învăţămintele pe care ele ni le pun în faţă.*

Se aminteşte, astfel, de „împlinirea a 20 de ani de cînd Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a fost aşezat la cîrma Bisericii noastre", de „împlinirea a 200 de ani de la moartea episcopului martir Inochentie Micu şi împlinirea a 100 de ani de la votarea şi intrarea în vigoare a Statutului Organic al lui Şaguna". Au fost puse „laolaltă aceste două figuri proeminente, Şaguna şi I. Micu, deoarece amîndoi şi-au dăruit tot ce au avut mai de preţ pentru ca Legea strămoşească a poporului român să rămînă neschimbată şi astfel să servească şi pe mai departe ca izvor de viaţă mai bună, liberă şi prosperă".

Sînt amintite de asemenea împlinirea, la 21 octombrie, a „20 de ani de la înfăptuirea unităţii bisericeşti a românilor" transilvăneni şi a „50 de ani de la unirea Transilvaniei cu România, realizată pentru scurt timp de Mihai Viteazul în vremea sa, desăvîrşită în România socialistă a zilelor noastre".

„Idealurile care au animat în trecut pe fiii poporului nostru, care erau totodată şi fii ai Bisericii noastre — ne obligă pe noi, cei de azi, să le păşim pe urme şi aşa cum ei au dat tot ce au avut pentru neam şi pentru Biserică, şi noi să fim gata să aducem orice jertfe pentru propăşirea Bisericii şi a Patriei noastre scumpe".

„Noi nu privim spre trecut ca să rămînem acolo. Noi sîntem Biserică a tradiţiei şi preţuim eroii şi valorile creatoare ale poporului nostru, căci prin aceasta noi sorbim din trecut noi energii de viaţă".

Progresul realizat „în zilele noastre obligă pe toţi cetăţenii Patriei ca, în solidaritate nezdruncinată cu conducerea ţării, să facem tot ce e necesar pentru ca ritmul de construire a unei vieţi noi, liberă, indestulată şi fericită, să meargă înainte, realizînd o viaţă înfloritoare pe pămîntul moşilor şi strămoşilor noştri. Imperativul momentului istoric de azi este unitatea întregului popor pentru libertatea şi înălţarea Patriei noastre scumpe".

Adresîndu-se în chip special studenţilor teologi, Înaltul Ierarh le tălmăceşte sensurile muncii şi responsabilităţilor care-i aşteaptă, arătînd cum „teologia nu este numai studiu, înmagazinare de cunoştinţe, ci şi trăire în calea lui Dumnezeu. Dacă în propovăduirea voastră se vor revărsa şuvoaiele de energie duhovnicească şi de curăţie sufletească ale unei vieţi trăite în Iisus Hristos, atunci nu v-aţi pregătit îndeşert să slujiţi lui Dumnezeu şi poporului nostru".

„Să fiţi dar, iubiţi studenţi teologi, vrednici de epoca noastră strălucită, să fiţi vrednici de rolul pe care-l aveţi de împlinit în parohiile noastre, în slujba Bisericii noastre, în slujba ţării noastre", Î. P. S. Sa încheind cu urări şi îndemnuri de muncă osîrdnică pentru anul şcolar care stă în faţă.

Deschiderea festivă a anului şcolar academic 1968—1969 la Institutul nostru Teologic Universitar din Sibiu s-a încheiat astfel într-o atmosferă cu adevărat sărbătorească, de elan creştinesc şi patriotic.

Rep.

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 noiembrie 1968 Nr. 43—44

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35.

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Mănăstirile româneşti în secolul al XIV-lea

Primele ştiri despre o viaţă mănăstirească la noi le avem de-abia din a doua jumătate a secolului al XIV-lea, deci după întemeierea Ţării Româneşti. Fără îndoială însă, că pe teritoriul de azi al Patriei noastre au existat şi din timpuri mai îndepărtate, diferiţi „pustnici" sau „sihaştrii", care trăiau în diferite locuri retrase, prin peşteri, prin poienile ascunse ale codrilor, respectînd pravila vieţii călugăreşti. Ei erau de neam român şi erau îndemnaţi la această viaţă de un adînc sentiment religios. Viaţa mănăstirească de la noi va fi fost influenţată şi de monahismul din ţările ortodoxe înconjurătoare, îndeosebi de Muntele Athos, vatra de cultură şi trăire duhovnicească a monahismului din întreg Răsăritul creştin. O influenţă oarecare trebuie să fi venit şi de la bulgari, la care a trăit vestitul călugăr Ioan de Rila, în secolul X, şi a căror viaţă mănăstireacă organizată a început de prin secolul XIII, apoi de la sîrbi, începuturile monahismului la ei punîndu-se în a doua jumătate a secolului XII.

În a doua jumătate a secolului al XIV-lea, a venit în Ţara Românească un călugăr învăţat din sudul Dunării, cu numele Nicodim. Era originar din Prilep, în Serbia, tatăl său fiind grec, iar mama sîrboaică. Simţind de tînăr înclinări spre viaţa monahală, s-a îndreptat spre Muntele Athos, unde s-a călugărit şi se pare că a ajuns chiar egumen al unei mănăstiri. Venirea lui în Ţara Românească a avut loc în timp ce domnea Vladislav sau Vlaicu Vodă (1364—77). Cu cheltuiala acestuia, a ridicat, în părţile Severinului, mănăstirea Vodiţa, *lîngă rîuleţul cu acelaşi nume. În preajma anului 1369 mănăstirea era gata de sfinţire, căci atunci domnitorul ctitor i-a dat un hrisov, prin care arăta cum s-a clădit, cu ce sate, mile şi scutiri a înzestrat-o, ce odoare şi ce odăjdii i-a dăruit.*

Mănăstirea Vodiţa n-a avut parte de o existenţă prea îndelungată.

Prin anul 1375, călugărul Nicodim, fiind om înţelept şi învăţat, a fost trimis într-o solie la Constantinopol.

După reîntoarcerea din această misiune, Nicodim a ridicat o nouă mănăstire cu numele de Tismana, *în părţile Gorjului. Se pare că sub Vlaicu Vodă s-a ridicat aici numai o biserică de zid, în timpul domniei lui Radu I (1377—1384). Ca şi Vodiţa, Tismana era o şamovlastie, adică o obşte monahală de sine stătătoare. La înzestrarea celor două mănăstiri, n-au contribuit numai aceşti doi domni români, ci şi cneazul Lazăr al sîrbilor, care le-a dăruit zece sate în ţara sa, danie confirmată, mai tîrziu, şi de fiul său Ştefan.*

La început, cele două mănăstiri, Vodiţa şi Tismana, erau împreunate sub aceeaşi conducere a lui Nicodim, păstrîndu-şi însă fiecare soborul şi avutul propriu. Mai tîrziu, bunurile Vodiţei au început rînd pe rînd să treacă în stăpînirea Tismanei. La 10 iulie 1464, Vodiţa era amintită pentru ultima dată într-un hrisov, prin care domnitorul Radu cel Frumos întărea toate proprietăţile, milele, scutirile şi privilegiile celor două mănăstiri, pe seama Tismanei. Vodiţa a ajuns apoi în ruină, fiind reamintită în documente abia la începutul secolului XVIII.

Despre călugărul Nicodim ştim că a păstrat legături şi cu ţinuturile din sudul Dunării, unde tradiţia spune că ar fi ridicat două biserici: la Vratna şi la Mănăstiriţa. Tot tradiţia spune că el ar fi întemeiat şi mănăstirea Prislop, în Ţara Haţegului, unde ar fi scris şi un Evanghelier slavon, în anii 1404—5. De la el ni s-a păstrat şi o corespondenţă, pe care a purtat-o cu patriarhul Eftimie al Tîrnovei, în Bulgaria, în anumite probleme teologice.

Din toate acestea se vede că Nicodim a fost un bun cunoscător al meşteşugului zidăriei, al caligrafiei, dar şi un iscusit organizator al vieţii mănăstireşti, precum şi un bun gospodar al averii celor două aşezări de viaţă monahală. Nu înseamnă că el a fost întemeietorul monahismului la noi, căci acesta exista de mai înainte, ci doar un bun organizator al său. El a încetat din viaţă la mănăstirea Tismana, la 26 decembrie 1406, fiind trecut apoi în rîndul sfinţilor şi prăznuit în fiecare an, în ziua morţii sale.

Tot în a doua jumătate a secolului al XIV-lea, s-au întemeiat alte două mănăstiri muntene, Cozia *şi* Cotmeana, *ctitoriile lui Radu I (1377—84), care le-a făcut mai multe danii, dar n-a putut să le isprăvească. Fiul său Dan I (1385—86), le-a adăugat alte danii, dar din pricina scurtei sale domnii n-a apucat nici el să le isprăvească. Ele au fost terminate abia de al doilea fiu al lui Radu, Mircea cel Bătrîn (1386—1418), adevăratul lor ctitor. Chiar la începutul domniei sale, Mircea a ridicat un nou lăcaş la Cozia, probabil pentru că biserica ridicată de Radu era prea mică sau că nu era îndeajuns de trainică. În acest sens trebuie înţeles hrisovul dat de Mircea, la 20 mai 1388, în care se spunea: „Am vrut Domnia mea* de am ridicat din temelie *mănăstire întru numele Sfintei Troiţe, în locul ce se chiamă Călimăneşti, la Olt". Îi dăruia apoi o moară în hotarul Piteştilor, 300 de sălaşe de ţigani, două sate cu numele Orleşti, un sat la Cricov, apoi un „mertic" anual de hrană şi îmbrăcăminte „de la Curtea domniei mele". În aceeaşi zi, Mircea a mai dat mănăstirii Cozia un al doilea hrisov, prin care-i dăruia satele: Călimăneşti, Jiblea, Brădăţeni, Seaca şi Hinăteşti. În acest din urmă hrisov, Cozia apare sub numele ei iniţial, Nucet, dat probabil după pădurea de nuci care o înconjura.*

La 31 ianuarie 1418, cînd Mircea cel Bătrîn a închis ochii pentru vecie, trupul său a

(Continuare în pag. 4)

Gînduri despre post

În fiecare an, la 15 noiembrie începe sfîntul post al Crăciunului. Anul acesta începutul postului cade vinerea.

Postul este o datorie creştinească cuprinsă printre cele nouă porunci ale Bisericii. La el se referă nu numai porunca a doua (să ţinem toate posturile de peste an), sau porunca a patra (să ne spovedim şi să ne cuminecăm în toate cele patru posturi ale anului sau cel puţin în postul Paştilor) ci şi în porunca a şasea (să ţinem şi posturile rînduite de autoritatea bisericească locală în vreme de primejdii, năcazuri sau boli) şi a noua (să nu facem nunţi şi ospeţe sau petreceri în timpul posturilor).

Plecînd chiar şi numai de la faptul că din nouă porunci, patru se referă fie direct, fie indirect la post, ne putem da seama ce mare importanţă are postul în viaţa de fiecare zi a Bisericii şi credincioşilor.

Cu toate acestea însă, plecînd de la cuvintele Mîntuitorului că „nu ce intră în gură spurcă pe om, ci ce iese" (Matei 15, 11), care înţelegîndu-se greşit, se mai zice că postul nu şi-ar afla temei în adevărata învăţătură creştină, ci este doar o măsură omenească, impusă de conducătorii văzuţi ai Bisericii, care nu este obligatorie să se ţină. Se uită însă că chiar şi Domnul a postit, spre a se pregăti, ca om, pentru ispitirea ce urma să-i vină de la diavolul, în pustia Carantaniei (Matei 4, 2). Alţii, necuprinzînd cu mintea înţelesul mai înalt al postului iau din el doar partea lui „din afară", lăudîndu-se că postesc, neocolind răutatea şi neîmplinind şi diferitele datorii creştineşti ajutătoare la care îi obligă latura „dinăuntru" a postului. Pe unii ca aceştia îi vizează Mîntuitorul, cînd spune: „Voi cînd postiţi nu vă luaţi înfăţişare posomorîtă, ca făţarnicii, care îşi sluţesc feţele ca să se arate oamenilor că postesc. ... Ci tu cînd posteşti, unge-ţi capul şi spală-ţi faţa, ca să te arăţi că posteşti, nu oamenilor ci Tatălui Tău, şi Tatăl tău care vede în ascuns îţi va răsplăti ţie" (Matei 6, 16—18). Tot pe aceştia îi mustră şi proorocul Isaia zicînd: „Iată postiţi ca să vă ciorovăiţi şi să vă certaţi ca să bateţi răutăcios cu pumnul. Aceasta numeşti tu post şi zi plăcută Domnului? Iată postul plăcut mie: Dezleagă lanţurile răutăţii, deznoadă legăturile robiei, dă drumul celor asupriţi şi rupe orice fel de jug: împarte-ţi pîinea cu cel flămînd şi adu în casa ta pe nenorociţii fără adăpost; dacă vezi pe un om gol acopere-l şi nu întoarce spatele semenului tău... Atunci tu vei chema şi Domnul va răspunde, vei striga şi El va zice: Iată-mă!" (Isaia 58, 4—9).

Postul nu e chin, ci jertfă adusă lui Dumnezeu. Cel ce iubeşte cu adevărat priveşte orice slujire a celui iubit ca pe un mare prilej de bucurie. De aceea dacă nu-l iubim pe Tatăl cel ceresc, zadarnic ne chinuim să facem o lucrare la care nu ne îndeamnă inima.

(Continuare în pag. 4)

Binecuvîntarea bisericii din Secăşel

În Duminica din 6 octombrie 1968, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit binecuvîntarea bisericii din parohia Secăşel, jud. Alba.

În ajun, pe înserate, Înaltul Ierarh soseşte în faţa bisericii din parohia Ohaba, jud. Alba, fiind primt de credincioşi în frunte cu păstorul lor sufletesc, C. pr. Ioan Mihălţan, care rosteşte cuvîntul de „Bun venit!". Răspunzînd, Î. P. S. Sa dă expresie bucuriei că a putut să vină în această parohie.

Se săvîrşeşte apoi slujba vecerniei, răspunsurile fiind date de corul restrîns al studenţilor de la Institutul Teologic din Sibiu, sub conducerea P. C. pr. prof. Gheorghe Şoima. P. C. păr. vicar arhiep. Tr. Belaşcu rosteşte o predică ocazională, mînecînd de la citatul: „Precum m-a trimis pe mine Tatăl, şi eu vă trimit pe voi" şi arătînd că propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu o poate face numai cine este împuternicit spre aceasta de către Domnul nostru Iisus Hristos.

În continuare, vorbeşte Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, arătînd mai întîi vechimea credinţei noastre, a cărei prezenţă pe pămîntul românesc o dovedesc bisericile şi sfinţii ridicaţi din sînul poporului nostru. Biserica lui Iisus Hristos este mama noastră a tuturor, care îşi revarsă darurile sale asupra vieţii noastre. Ea ne-a înfrăţit şi ne-a ocrotit în împrejurări grele. De încheiere, îndeamnă pe credincioşi să păstreze unitatea noastră bisericească, prin care întărim unitatea şi puterea Patriei noastre.

Duminică dimineaţa la orele 9,30, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului soseşte în faţa bisericii din Secăşel, fiind primit de credincioşi în frunte cu un sobor de preoţi. Cuvîntul de „Bun sosit!" îl rosteşte P. C. păr. prot. Victor Negrea-Alba-Iulia. În răspunsul său, Î. P. S. Sa mărturiseşte bucuria de a se vedea în mijlocul credincioşilor din această parohie, care sînt fii buni ai Bisericii strămoşeşti şi cetăţeni devotaţi ai Patriei noastre.

După aceea, începe slujba de binecuvîntare a bisericii înnoite şi înfrumuseţate, pe care Înaltul Ierarh o săvîrşeşte înconjurat de un sobor de preoţi. Răspunsurile sînt date de corul restrîns al studenţilor de la Institutul Teologic din Sibiu, condus de P. C. păr. prof. Gheorghe Şoima.

Urmează Sf. Liturghie arhierească în sobor, în cadrul căreia este hirotonit întru diacon candidatul la preoţie Mircea Moldovan.

La priceaznă, predică P. C. păr. vicar arhiep. Traian Belaşcu în legătură cu învierea fiului văduvei din Nain, stăruind în chip cu totul deosebit asupra rolului mamei în sînul familiei şi al obştei.

După terminarea Sf. Liturghii, C. pr. Ioan Mihălţan — în calitate de administrator al parohiei Secăşel — face o scurtă prezentare a lucrărilor de reparare şi înfrumuseţare a bisericii, remarcînd jertfelnicia credincioşilor. Totodată, mulţumeşte Î. P. S. Sale pentru osteneala de a veni în mijlocul credincioşilor din Secăşel.

Printr-o stăruitoare chemare în versuri, C. pr. Dumitru Ţabra-Henig îl roagă pe Înaltul Ierarh să vină şi în parohia păstorită de el.

P. C. păr. vicar arhiep. Traian Belaşcu dă citire binecuvîntării arhiepiscopeşti în legătură cu străduniile şi vrednicia credincioşilor din Secăşel, iar Î. P. S. Sa îl cinsteşte cu un brîu roşu pe C. pr. Mihălţan Ioan.

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului rosteşte apoi un cuvînt de învăţătură şi de îndemn. Pornind de la ideea că Sf. Biserică este mama tuturor celor ce cred în Iisus Hristos, Î. P. S. Sa dezvoltă învăţătura despre elementele necesare Bisericii pentru a putea întruni cu adevărat această calitate. Aceste elemente sînt următoarele: învăţătura cea adevărată, ierarhia, Sf. Altar, Sf. Liturghie, Sf. Taine, credincioşii ca mădulare ale Bisericii şi un locaş de închinare.

„Această Biserică — subliniază Înaltul Ierarh — este Biserica Ortodoxă".

În continuare, Î. P. S. Sa arată că în viaţa unui popor şi a unei Biserici unitatea şi libertatea sînt două lucruri de mare preţ. De aceea, îi îndeamnă pe credincioşi să fie una cu întregul nostru popor, întărind în felul acesta unitatea Patriei.

După aceea, Înaltul Ierarh miruieşte pe toţi credincioşii.

În cadrul agapei frăţeşti ce a urmat, se rostesc cuvîntări în care se mărturiseşte bucuria produsă de prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, se scoate în relief vrednicia credincioşilor din Secăşel şi a C. pr. Ioan Mihălţan.

Înaltul Ierarh arată că praznicul de azi a fost o bucurie pentru toţi şi constată cu satisfacţie colaborarea generală ce se desfăşoară între C. pr. Ioan Mihălţan şi întreg satul Secăşel. Mulţumeşte credincioşilor pentru ataşamentul lor nezdruncinat faţă de Biserică şi-i îndeamnă la unitate strînsă cu întreg poporul nostru.

C. pr. Ioan Mihălţan exprimă profundă recunoştinţă faţă de Î. P. S. Sa şi mulţumeşte tuturor celor ce au contribuit la reuşita praznicului de azi.

Prezenţa Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului în parohiile Obaha şi Secăşel a prilejuit desfăşurarea a două frumoase momente de manifestare ortodoxă şi românească.

C. S.

Sfinţirea bisericii din Paloş

În Duminica din 27 octombrie 1968, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a săvîrşit tîrnosirea bisericii din parohia Paloş, jud. Braşov.

În ajun, după ce s-a înserat, Înaltul Ierarh soseşte în faţa bisericii din parohia Mateiaş, jud. Braşov, fiind primit de credincioşi în frunte cu păstorul lor sufletesc, C. pr. Arghir Oprea, care rosteşte cuvîntul de bun venit. Răspunzînd, Î. P. Sf. Sa îşi exprimă bucuria că a putut să vină în această parohie cu credincioşi vrednici.

Se săvîrşeşte apoi slujba vecerniei, răspunsurile fiind date de corul restrîns al studenţilor de la Institutul Teologic din Sibiu, condus de P. C. pr. prof. Gh. Şoima. P. C. păr. vicar arhiep. Tr. Belaşcu rosteşte o predică ocazională, în care arată că Biserica este corabia mîntuirii celor ce cred în Iisus Hristos. De aceea, trebuie s-o preţuim ca pe o comoară scumpă şi s-o iubim ca pe o mamă bună. Dar totodată trebuie să ne iubim Patria, căci Biserica noastră a fost totdeauna alături de popor.

În continuare, vorbeşte *Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae* despre rugăciune. Înfăţişînd puterile trupeşti şi sufleteşti ale omului, arată că — după învăţătura Bisericii noastre — nu este de ajuns puterea noastră pentru rodirea binelui, ci este nevoie şi de puterea lui Dumnezeu. Pe aceasta o primim prin rugăciune.

În continuare, Î. P. S. Sa arată cum trebuie să ne rugăm, stăruind în chip deosebit asupra conţinutului rugăciunii noastre. De încheiere, îndeamnă pe credincioşi să se roage mai ales pentru unitate şi pace.

Duminică dimineaţa la orele 9.30, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului soseşte în faţa bisericii din Paloş, fiind primit de credincioşi în frunte cu un sobor de preoţi şi diaconi. Cuvîntul de bun sosit îl rosteşte P. C. păr. prot. Dr. Vasile Coman-Braşov. În răspunsul său, Î. P. S. Sa îşi exprimă bucuria de a se vedea în mijlocul credincioşilor din această parohie, cunoscuţi ca fii buni ai Bisericii şi cetăţeni devotaţi ai scumpei noastre Patrii.

După aceea, începe slujba de sfinţire a bisericii înnoite şi înfrumseţate, pe care Înaltul Ierarh o săvîrşeşte înconjurat de un sobor de preoţi. Răspunsurile sînt date de corul restrîns al studenţilor Institutului Teologic din Sibiu, condus de P. C. pr. prof. Gh. Şoima.

Urmează Sf. Liturghie arhierească în sobor, în cadrul căreia C. diacon Iosif Bogdan este hirotonit întru presbiter pentru parohia Merghindeal, iar Gh. Popescu-Buceloiu este hirotonit întru diacon. De asemenea, sînt hirotesiţi întru protopresbiteri C. pr. Nicolae Frateş-Prejmer şi Victor Laurenţiu-Braşov Groaver.

La priceaznă predică *P. C. secretar arhiep. Dr. Dumitru Călugăr* despre întîlnirea cu Iisus Hristos, pe care o exemplifică din Biblie.

După Sf. Liturghie, *C. pr. Ioan Ciuchendea, parohul locului,* prezintă pe scurt lucrările de înnoire şi înfrumseţare a bisericii, reliefînd jertfelnicia credincioşilor săi şi mulţumind Î. P. S. Sale pentru că a binevoit să le sfinţească biserica.

În cuvîntul său, *P. C. păr. vicar arhiep. Tr. Belaşcu* arată că Biserica noastră s-a identificat totdeauna cu aspiraţiile poporului nostru. De aceea, credincioşii trebuie s-o cinstească cum se cuvine.

În continuare, vorbeşte *Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae,* care rosteşte un cuvînt de învăţătură şi îndemn. Arătînd că sfinţirea bisericii constă în aşezarea — de către arhiereu — a unor părticele din sf. moaşte ale mucenicilor în Masa Sf. Altar, Î. P. S. Sa subliniază faptul că la temelia vieţii creştine şi a vieţii omeneşti în general stă jertfa din dragoste pentru binele Bisericii, Patriei, omenirii. Adevărata viaţă omenească constă în dăruirea pentru binele şi fericirea semenilor, a obştei. De încheiere, îndeamnă credincioşii la unitate şi dăruire de sine pentru Biserică şi Patrie.

Pentru străduniile şi vrednicia sa, Înaltul Ierarh îl cinsteşte pe C. pr. Ioan Ciuchendea cu brîu roşu. P. C. păr. vicar arhiep. Tr. Belaşcu dă citire actului de tîrnosire a bisericii şi binecuvîntării arhiereşti în legătură cu vrednicia credincioşilor din Paloş.

După aceea, Î. P. S. Sa a miruit pe toţi credincioşii.

În cadrul *agapei frăţeşti* ce a urmat, P. C. păr. prot. Dr. Vasile Coman-Braşov toastează pentru Î. P. S. Sa, care deschide un capitol nou şi un drum dinamic de înfăptuiri în viaţa Bisericii ardelene.

C. pr. Victor Laurenţiu-Braşov Groaver mulţumeşte Î. P. S. Sale pentru cinstea de care l-a învrednicit.

Dl. prim-epitrop Ioan Stanciu mulţumeşte C. pr. Ioan Ciuchendea pentru toate ostenelile depuse, precum şi Înaltului Ierarh pentru că a binevoit să le sfinţească biserica.

C. pr. Ioan Ciuchendea, parohul locului, mulţumeşte pentru bunăvoinţă şi osteneală Înaltului Ierarh, căruia îi dăruieşte — ca amintire — un tablou reprezentînd biserica din Paloş.

În cuvîntul său de încheiere, *Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae* mulţumeşte tuturor celor ce au contribuit la bucuria praznicului de azi şi toastează pentru Prea Fericitul nostru Părinte Patriarh Justinian şi pentru înţelepţii conducători ai Patriei noastre în frunte cu dl. Preşedinte Nicolae Ceauşescu.

Praznicele de la Mateiaş şi Paloş au constituit două momente de manifestare ortodoxă şi românească.

PARTICIPANT

„Pace să aveţi între voi!"

Marcu 9, 50

In general, pace înseamnă în primul rînd viaţă, activitate constructivă, bucurie; bucurie pentru cei mici şi pentru cei mari, pentru tot ce este fiinţă în lumea asta. Mica vară, pe care luna octombrie ne-a oferit-o cu toată largheţea în această toamnă, ne-a prilejuit gustarea cîtorva din aceste activităţi şi bucurii ale păcii.

A început să intre în tradiţia ţării noastre sărbătorirea zilei recoltei în luna octombrie. Astfel, la 6 octombrie ne-a fost dat să vedem şi în acest an, în pieţele publice, standuri mari încărcate de roadele cu care Cerul ne-a binecuvîntat şi în această toamnă. Ferme de stat şi cooperative agricole şi-au expus produsele într-un chip cît se poate de atrăgător, roadele lor ajungînd pînă în capitala ţării, iar cumpărătorii le dădeau tîrcoale spre a-şi umple cămările — şi am zis că aceasta înseamnă pace.

Ziua de 6 octombrie a fost însă şi prilej de manifestare a artei populare, a portului şi obiceiurilor străbune, şi aceasta tot pace însemna.

Dar am văzut, în aceste zile însorite de octombrie, şi alte feţe ale păcii, pe care, privindu-le, inimile ne tresăltau de simţăminte pe care adesea graiul cu greu le poate tălmăci. Mergeam „pe ţara Făgăraşului" şi un peisaj măreţ se deschidea înaintea ochilor, constituit nu atît de munţii cu acelaşi nume, cu uriaşa lor căciulă albă înfiptă pînă-n umeri, ci mai ales din cîmpul întins de-o parte şi de alta a Oltului, neted ca masa şi presărat cu oameni asudînd în sfînta lor muncă de strîngere a roadelor pămîntului. Sacii de cartofi, care stăteau ca nişte străjeri neclintiţi pe întinsul cîmpului, erau tot atît de mulţi ca şi turmele de oi care se înfruptau zorite din belşugul verde al păşunilor şi sub ochii bucuroşi ai ciobanilor — şi iarăşi mi-am zis că tot ce se vedea tot pace însemna.

Am văzut apoi livezile argeşene, cu rîndurile lor nesfîrşite de meri încărcaţi cu fructe mari, roşii şi aurii asemenea celor din basme, iar printre ele grăbind la cules, nu duhuri de noapte, ci fete mîndre, cu coşuri pe umeri — şi mi-am şoptit din nou: O, pace, cît este de minunat chipul tău!

Am văzut de asemenea, cu ochii minţii de data aceasta, marile şantiere ale ţării, uzine şi fabrici, şcoli şi spitale, blocuri şi case mai mărunte şi am zis că şi ele sînt fiice bune ale păcii.

În chip divers, toată lumea a urmărit apoi, tot în aceste zile ale lui octombrie care s-a scurs, marea competiţie sportivă din îndepărtata ţară a Mexicului, rod şi ea al binefăcătoarelor raze ale păcii.

Astfel de fapte şi altele multe, asemenea lor, au făcut să se nască din adîncul anilor acea urare populară, acel salut străbun de „pace bună".

În astfel de clipe, ca cele arătate mai sus, am desluşit însă mai bine şi înţelesurile nenumăratelor noastre porunci creştineşti care ne îndeamnă la pace.

Încă pentru cei ce vieţuiau acum 3000 de ani, era un lucru vădit că pacea şi dreptatea sînt temeiurile prosperităţii, după cum spune proorocul David: „Pacea să domnească între zidurile tale, iar în casele tale propăşirea" (Ps. 121, 8), precum şi înţeleptul Solomon, cînd zice: „Buna înţelegere rodeşte har, iar calea celor vicleni este spre pieirea lor" (Pilde 13, 15).

Pacea deci a fost un deziderat permanent al milioanelor de fiinţe omeneşti, ea constituind şi una din sensurile majore ale întrupării Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, adevăr arătat de preotul Zaharia, tatăl Sf. Ioan, în profeticele-i cuvinte: „Şi tu pruncule, prooroc al Celui Prea Înalt te vei chema, căci vei merge înaintea feţii Domnului ca să găteşti căile lui, ca să dai poporului său cunoştinţa mîntuirii, prin milostivirea şi bunătatea Dumnezeului nostru, întru care ne-a cercetat pe noi răsăritul cel de sus, ca să lumineze celor ce şed întru întuneric şi în umbra morţii şi să îndrepteze picioarele noastre pe calea păcii" *(Luca 1, 76—79). De aceea Iisus-Mîntuitorul nu numai că zice de atîtea ori ucenicilor Săi şi nouă tuturor: „Pace vouă", nu numai că ne fericeşte atunci cînd lucrăm pacea, ci ne-o pune în faţă ca o poruncă permanentă, cînd zice:* „Pace să aveţi între voi" *(Marcu 9, 50).*

Urmînd Învăţătorului său care l-a cutremurat pe calea Damascului, aceeaşi poruncă o dă şi Sf. Apostol Pavel cînd scrie romanilor: „Dacă se poate din partea voastră, trăiţi în pace cu toţi oamenii" (Rom. 12, 19), sau tesalonicenilor: „Trăiţi în pace unii cu alţii" (Tes. 5, 13), pentru că „spre pace ne-a chemat pe noi Dumnezeu" (I Tes. 7, 13), dîndu-ne nouă „să slujim împăcării" (II Cor. 5, 18).

Prin însăşi firea sa, blîndă, domestică asemenea acestor amiezi însorite de toamnă, poporul nostru a iubit totdeauna pacea. Dar o iubeşte cu deosebire astăzi cînd, liber pe destinele sale, îşi zideşte din răsputeri o viaţă nouă, mai bună, mai dreaptă, mai îndestulată.

Exponentă a acestor fierbinţi aspiraţii a poporului român, conducerea Patriei noastre promovează cu consecvenţă o politică de pace şi colaborare între toate popoarele lumii, pe bază de egalitate, avantaje şi respect reciproc.

„Trebuie să facem în aşa fel — spunea Dl. Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat, cu prilejul Zilei recoltei — încît să fie scoasă în afara legii folosirea forţei în rezolvarea problemelor dintre state", precizînd totodată că „România va milita şi în continuare, cu toată energia, pentru dezvoltarea prieteniei între popoare, pentru crearea unui climat de pace, de securitate, de egalitate deplină în drepturi în viaţa internaţională".

Apărarea şi întărirea păcii este însă o datorie universală, este o poruncă de prim ordin adresată tuturor oamenilor, tuturor ţărilor. De aceea, următorul apel — reprodus din discursul D-lui ministru Corneliu Mănescu, rostit la deschiderea celei de-a XXIII-a sesiune a Adunării Generale O.N.U. din această toamnă — primeşte o deosebită semnificaţie: „Pentru statornicirea unui climat de încredere şi cooperare, care să elibereze lumea de primejdiile şi consecinţele dezastruoase ale războaielor, este astăzi mai necesar decît oricînd mobilizarea acţiunilor tuturor statelor, ale tuturor guvernelor".

Gh. Papuc

Unirea din 1 decembrie 1918

De cîte ori privim înapoi peste trecutul zbuciumat al Transilvaniei, de atîtea ori unirea din 1918 cu România ne apare în mod firesc ca o rezultantă logică a evoluţiei istorice şi ca o reparaţie a unui proces lung de nedreptăţi. După cum legile vieţii economice şi sociale dictau din toată vremea încadrarea „cetăţii de munţi" în cadrul armoniei geografice a patriei române, tot aşa şi răbufnirile dese de ordin istoric, cultural, bisericesc a aceluiaşi spirit unitar românesc duceau la aceleaşi idealuri de reîntregire. Din epoca străveche, cînd istoricul roman Florus vorbea despre „Dacii atîrnaţi de munţi" spre a reda ideea că Transilvania era nu numai capitala regatului lui Decebal, ci Coroana întregului pămînt românesc, adevărul acesta a trăit latent în conştiinţa întregului popor. Aşa cum limba română s-a format unitar şi pe o parte şi pe alta a crestelor Carpaţilor, tot aşa şi tradiţia şi legea strămoşească n-a fost decît una pentru toţi românii. De aceea avea dreptate marele nostru geograf Sim. Mehedinţi, cînd spunea că încă înainte de a vorbi de descălecatul dintîi al lui Decebal ori de al lui Negru Vodă şi Dragoş Vodă, unitatea culturală şi socială a românilor este un adevăr, pe care îl confirmă astăzi mulţimea descoperirilor şi săpăturilor de pe întreg teritoriul patriei. „Calea răutăţilor", cum zicea Cronicarul, sau vitregiile regimului feudal au întîrziat, e drept, împlinirea, într-o singură formaţie politică, a visului de unitate statală, sădirea în conştiinţa colectivităţii româneşti. Vorbind de originea romanică a limbii noastre, cronicarul Constantin Cantacuzino vorbea despre transilvăneni, care „încă mai romani şi mai neaoşi sînt decît noi". Minunea îndeplinită de cartea bisericească (atît din principatele de peste munţi, cît şi din Transilvania) de a fi cultivat aceeaşi limbă unitară, dădea dreptate mitropolitului Andrei Şaguna să scrie în prefaţa Bibliei din 1856—58: „Limba Bibliei pentru un popor numai odată se poate face... înaltă trebuie să fi fost cugetarea, adîncă mintea, fierbinte credinţa, adevărată iubirea către Dumnezeu şi către naţiune a celor ce-au tradus-o întîi (Simion Ştefan şi Teodosie Veştemeanul sec. 17) încît deşi risipiţi printre atîtea neamuri streine, Românii de pretutindenea s-o poată înţelege cu toţii, fiind scrisă în graiul poporului".

Cînd a venit apoi frămîntarea plină de patriotism a învăţaţilor şcolii ardelene şi s-a lăţit tot mai mult convingerea că „începutul românilor în Dacia" (aşa cum zicea P. Maior şi toţi contemporanii lui de peste munţi) a fost un adevăr pentru toţi românii de pretutindenea şi de totdeauna, a mai trebuit să vie şcoala în limba poporului aşa cum au propovăduit-o Gh. Lazăr şi Gh. Asachi precum şi conştiinţa drepturilor naţionale ale poporului — aşa cum ne-a învăţat un N. Bălcescu, S. Bărnuţ, M. Kogălniceanu pentru a realiza, curînd după 1848, în 1859 prima unire a românilor, cea dintre munteni şi moldoveni, piatra de temelie pentru unirea cea mare de la 1918.

Într-adevăr, întrebat fiind odată Alex. Ion Cuza dacă nu are de gînd să unească şi pe ardeleni, a răspuns că va sosi vremea. Înţelepciunea răspunsului o putem aprecia numai în vremile noastre, dar se ştie că încă la începutul veacului trecut conducătorii austro-ungari nu se temeau de nimic mai mult decît tocmai de „legătura de sînge, de limbă şi de credinţă", care ţine strîns laolaltă pe românii de pe ambele versante ale Carpaţilor, cum spunea încă în 1629 patriarhul Ciril Lukaris din Constantinopol.

S-apropia ceasul făgăduit de cunoscutul deputat român din Banat Al. Mocioni: Va veni o vreme cînd acest nod gordian al nedreptăţilor va trebui tăiat, căci nu mai poate fi desfăcut.

Dorul după libertate al oprimaţilor, al greviştilor şi al luptătorilor pe tărîm social au ajutat la împlinirea visului de veacuri: al unirii tuturor românilor. „Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor", asociaţie care lupta peste munţi din 1891 şi care a popularizat în toată Europa nedreptăţile din vremea „Memorandului" (1892—1894), susţinea şi ea — alături de multe alte organizaţii — lupta dreaptă a poporului român din Transilvania.

Biserica ardeleană a dus zile grele în timpul războiului prim mondial.

În preajma lui 1 decembrie 1918, profesorul Nic. Bălan, viitorul mitropolit ortodox al Ardealului, va duce la Iaşi dorinţa generală „a se uni cu ţara" a tuturor românilor.

Cei peste 100.000 de români de la Alba Iulia au declarat că împlinesc testamentul de pe Cîmpia libertăţii de la Blaj: unirea cu fraţii. Visul „neîmplinit" devenea realitate.

T. Bodogae

Deschiderea festivă a cursurilor seminarului special de la Curtea de Argeş

În şedinţa din 16 decembrie 1967, Sf. Sinod al Bisericii noastre Ortodoxe Române a aprobat deschiderea unor cursuri seminariale speciale, pe o durată de 3 ani, pentru completarea unor parohii din Eparhiile transilvănene, vacante de mai mulţi ani. Funcţionarea acestor cursuri a fost hotărîtă începînd cu anul şcolar 1968/1969 şi anume la Mănăstirea Curtea de Argeş pe baza Regulamentului aprobat de Sf. Sinod, în şedinţa din 8 august a. c.

La aceste cursuri s-a înscris un număr însemnat de candidaţi, care, atît prin ţinuta lor morală cît şi prin răspunsurile frumoase pe care le-au dat la examenul de admitere, promit să devină preoţi harnici, cu dragoste de Biserică şi de Patrie.

Deschiderea festivă a cursurilor seminariale speciale de la Curtea de Argeş a avut loc vineri, 1 noiembrie 1968, de faţă fiind Prea Fericitul Patriarh Justinian, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop Visarion vicar patriarhal, P. C. Prot. Tr. Belaşcu, vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, corpul profesoral şi elevii şcolii.

Mai erau de faţă dl. Gheorghe Nenciu, director în Departamentul Cultelor, dl. împuternicit al Jud. Argeş, precum şi autorităţile locale din Curtea de Argeş.

Programul a început la ora 11 prin întonarea imnului patriarhal de către corul elevilor, urmînd apoi o Doxologie, săvîrşită de trei preoţi din corpul didactic.

După cuvîntul P. C. pr. Craioveanu, directorul seminarului, programul a continuat prin executarea mai multor cîntece patriotice şi bisericeşti şi declamarea unor versuri, avînd ca autori elevi ai şcolii.

A vorbit apoi Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Ardealului, care, printre altele, şi-a exprimat bucuria înfiinţării, sub îndrumarea Prea Fericitului Patriarh Justinian, a acestor cursuri seminariale speciale, care se deschid acum într-un cadru atît de solemn şi cu un număr frumos de elevi. Avînd în vedere faptul că aceşti elevi au venit la această şcoală dintr-o chemare deosebită pentru lucrarea preoţească, Î. P. S. Sa consideră că ei ar putea fi asemănaţi, într-un fel, cu Apostolii Domnului, care, deşi erau oameni simpli, prin credinţa lor puternică, prin vocaţia lor şi ajutorul Duhului Sfînt au fost propovăduitori şi împlinitori fideli ai învăţăturii Mîntuitorului Iisus Hristos.*

În continuare, Î. P. S. Mitropolit Nicolae mulţumeşte Prea Fericitului Patriarh pentru grija deosebită pe care o are pentru Biserica noastră de pe plaiurile transilvănene, dovadă mult grăitoare în această privinţă fiind şi înfiinţarea acestor cursuri seminariale speciale de 3 ani, ai căror absolvenţi vor fi puşi la dispoziţia Mitropoliilor Ardealului şi Banatului.

Prin aceasta se adevereşte, încă odată, trăinicia legăturilor fireşti dintre Biserica Ortodoxă *din cele trei provincii româneşti. De altfle, în decursul veacurilor între Biserica Ortodoxă din Transilvania şi cea din ţara-mamă au fost legături neîntrerupte, care au ajutat la păstrarea unităţii în limbă, în cult, în simţirile româneşti etc.*

De încheiere, a vorbit Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, *care, printre altele, exprimă aceeaşi bucurie, relevată şi de Arhipăstorul de la Sibiu, pentru începutul bun al acestor cursuri seminariale. Mulţumeşte, în acest sens, Ierarhilor transilvăneni pentru interesul arătat în recrutarea candidaţilor la acest seminar special, cei mai mulţi dintre ei făcînd parte din Arhiepiscopia Sibiului.*

Arătînd că Seminarul special care-şi deschide acum porţile a fost întemeiat pentru parohiile vacante de mai mulţi ani din Transilvania, pentru a nu rămîne, credincioşii din aceste parohii, fără îndrumători sufleteşti — Prea Fericitul Patriarh subliniază faptul că, în cursul celor 3 ani de şcolarizare, cheltuielile împreunate cu cazarea şi hrana elevilor vor fi suportate de către Sf. Patriarhie, prin F. C. M.

Alături de alte opere de seamă săvîrşite în decursul celor 20 de ani de patriarhicească Arhipăstorire, ca: reorganizarea şi Reîntregirea Bisericii Ortodoxe Române, tipărirea de cărţi şi reviste, în frunte situîndu-se Sf. Scriptură într-o nouă ediţie, instituirea cursurilor de îndrumare a preoţilor etc., înfiinţarea Seminarului special de la Curtea de Argeş se înscrie tot ca o realizare de seamă a Prea Fericitului nostru Patriarh Justinian.

Într-o atmosferă de caldă însufleţire şi puternic elan creştinesc şi patriotic, serbarea prilejuită de deschiderea festivă a cursurilor seminariale speciale de la Mănăstirea Curtea de Argeş a luat sfîrşit.

Prot. *Tr. Belaşcu*

Mănăstiri româneşti în secolul al XIV-lea

(Urmare din pag. 1)

fost înmormîntat în pronaosul ctitoriei sale de la Cozia. În afară de mormîntul său, la Cozia se mai poate vedea şi azi chipul lui Mircea şi al fiului său Mihai, pictaţi în costume de cavaleri în naosul bisericii.

Mănăstirea Cotmeana se pare că a fost începută de Radu I, dar n-a apucat să o termine, lucru ce-l va face tot fiul său Mircea. S-ar putea ca ea să existe chiar din timpul lui Vlaicu Vodă, căci pomelnicul ei începe cu acest domnitor. Prin primul hrisov al lui Mircea din 20 mai 1388, Cotmeana era trecută, cu toată averea ei, în stăpînirea Coziei.

Nu-i exclus ca şi mănăstirea Snagov, *căreia Mircea îi dădea un hrisov după anul 1408, să fie dinaintea domniei sale. Din timpul său se pare că datează şi mănăstirile Dealu, Glavacioc, Strungacea, Vişina şi schitul Brădet.*

Ca şi în Ţara Românească, vor fi existat şi în Moldova schituri de lemn, ridicate în locuri retrase, în munţi sau în codrii, în care vieţuiau diferiţi pustnici sau sihaştrii. Abia din a doua jumătate a secolului al XIV-lea, avem ştiri documentare despre mănăstirile moldoveneşti. Potrivit tradiţiei, cea mai veche mănăstire din Moldova, Neamţul, *a fost întemeiată de trei pustnici, Sofronie, Pimen şi Silvan, veniţi aici, împreună cu ucenicii lor, din ţinuturile sud-dunărene cucerite de turci. Venirea lor a avut loc în timpul domniei lui Petru Muşat (1375—91), adevăratul ctitor al mănăstirii Neamţ, pe care a înzestrat-o cu sate, mori şi vii. Se pare că el a fost îngropat aici, căci Ştefan cel Mare nu i-a pus o piatră de mormînt în biserica de la Rădăuţi, aşa cum pusese celorlalţi înaintaşi şi strămoşi ai săi. El a construit aici o biserică de lemn, care a fost apoi înlocuită cu una de zid de către Alexandru cel Bun. Mănăstirea s-a înviorat de numeroase danii, îndeosebi din partea lui Alexandru cel Bun.*

Se pare că a existat şi la Moldoviţa o mănăstire veche din lemn. Despre existenţa ei ne vorbeşte un document din 31 octombrie 1402, prin care Alexandru cel Bun îi dăruia două mori în tîrgul Baia şi alte venituri. El a construit aici un nou locaş de închinare, din piatră, ale cărui urme se mai văd şi azi, încă din primii ani de domnie, căci într-un document din 1410 era arătată ca „nou zidită".

Tot de la sfîrşitul secolului al XIV-lea datează şi mănăstirea Sf. Nicolae din Poiana Siretului, numită mai tîrziu Pobrata sau Probota. La 31 iulie 1404 Alexandru cel Bun îi întărea două sate pe care le avea de la înaintaşul său Ştefan I Muşat, care probabil a ridicat aici o biserică din piatră. Aici a fost îngropată mama lui Ştefan cel Mare, Doamna Oltea, în 1465.

Mănăstirea Bistriţa a fost ctitorită de Alexandru cel Bun, căci la 7 ianuarie 1407, hotăra, împreună cu mitropolitul Iosif, ca mănăstirile Bistriţa şi Neamţ, să fie împreună sub ascultarea egumenului Dometian. Şi această mănăstire s-a bucurat de numeroase danii: sate, vama unor tîrguri, mori, prisăci etc. La Bistriţa a fost îngropat şi domnitorul ctitor, trecut la cele veşnice la 1 ianuarie 1432.

Documentele de la Alexandru cel Bun pomenesc şi de alte mănăstiri moldoveneşti, unele dispărute: Bogotin (Bohotin), Căpriana, Iţcani, Vărzăreşti, Horodnic, Humor şi altele.

*

Toate aceste mănăstiri au fost nu numai lăcaşuri de închinare, ci au îndeplinit şi un însemnat rol cultural. Pe lîngă mănăstiri s-au întemeiat primele şcoli, unde se pregăteau călugări şi preoţi sau dieci pentru cancelaria domnească. Tot în mănăstiri se învăţa meşteşugul zugrăviei, apoi arta miniaturii, adică a înfrumuseţării manuscriselor bisericeşti. Un astfel de manuscris este Evangheliarul scris şi împodobit cu iniţiale, chenare şi chipurile celor patru evanghelişti de către călugărul Gavriil fiul lui Uric, la mănăstirea Neamţ, în 1429. În mănăstiri se lucrau apoi sculpturi în lemn: catapetesme, uşi de biserici, icoane, cruci şi alte obiecte de cult, apoi broderii scumpe pentru veşmintele bisericeşti. O asemenea broderie este patrafirul zis al lui Alexandru cel Bun, pentru că în partea de jos e brodat chipul marelui domnitor şi al soţiei sale Marina. În sfîrşit, tot în mănăstiri s-au lucrat şi primele pomelnice ale domnilor celor două ţări. Un astfel de pomelnic este cel de la Bistriţa, scris în 1407, în care sînt trecuţi domnii Moldovei, începînd cu Bogdan I. Iar în mănăstirea Cozia, fostul logofăt al lui Mircea cel Bătrîn, Filos, călugărit sub numele de Filotei, scria, către anul 1400, o lucrare imnografică proprie: Pripeale la sărbătorile împărăteşti, ale Maicii Domnului şi ale sfinţilor, introduse în toate bisericile de limbă slavă.

Toate acestea ne arată că mănăstirile româneşti au fost nu numai însemnate centre de viaţă duhovnicească, ci şi adevărate focare de viaţă culturală şi artistică.

Mircea Păcurariu

Gînduri despre post

(Urmare din pag. 1)

Adevăratul postitor nu numai că nu se arată, dar la el nici măcar nu se vede că ar face ceva neplăcut, pentru că de fapt pentru omul credincios postul nu este neplăcere, ci plăcere, fiind un mod al omului de a-şi arăta ce simte el faţă de Ziditorul său... El nu se laudă cu postul căci ştie ce puţin înseamnă ofranda sa, în faţa bunătăţii nemărginite a lui Dumnezeu. Ceea ce cunoaşte însă lămurit este că, printr-un mic semn de dragoste şi printr-o mică jertfă, el îşi atrage asupră-i mila cea mare a Atotţiitorului.

Multe sînt bunătăţile pe care le revarsă postul nu numai asupra sufletului, ci şi asupra trupului, care împreună cu sufletul, prin post se odihneşte, se întăreşte, se face un instrument mai ascultător şi mai de folos pentru suflet şi pentru viaţa cea duhovnicească. De aceea, dacă vei posti cum se cuvine, şi trupeşte şi sufleteşte, „Domnul te va călăuzi neîncetat, îţi va sătura sufletul chiar în locuri fără apă şi va da din nou putere mădularelor tale, şi vei fi ca o grădină bine udată, ca un izvor ale cărui ape nu seacă" (Isaia 58, 11).

În orice caz nu putem participa cu adevărat sincer şi creştineşte la minunea Naşterii celei suprafireşti a lui Hristos decît pregătindu-ne şi prin post şi rugăciune, pentru ca la timpul cuvenit bucuria să ne fie cît mai deplină.

Preot *Ioan Opriş*

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale Sibiu | 44206 |

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 1 decembrie 1968 Nr. 45—46

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ŞI SIBIU

PREŢUL INSERŢIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserţiunile se adresează ADMINISTRAŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ŞI CORESPONDENŢA
se adresează REDACŢIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

Semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România

Unirea Transilvaniei cu România

La 1 decembrie 1918, pe Cîmpul lui Horea din Alba-Iulia, peste 100.000 de reprezentanţi ai satelor şi oraşelor din Transilvania au hotărît cu mare însufleţire unirea Transilvaniei cu România. Prin acest măreţ act istoric s-a împlinit visul de veacuri al poporului nostru de a nu mai fi despărţit în trei „ţări", ci de a se aduna într-o singură „ţară".

Unitatea acestui popor s-a arătat în tot timpul istoriei, prin faptul că — zămislit din daci şi romani pe teritoriul Daciei lui Decebal, numită apoi Dacia traiană — el a rămas neclintit pe acest pămînt al strămoşilor, pe care l-a rodit prin munca lui şi l-a apărat cu vitejia lui. Chiar dacă în Evul Mediu a fost împărţit în trei provincii — Ţara Românească, Moldova şi Transilvania — poporul român tot una a rămas, căci era acelaşi popor, cu aceeaşi limbă, cu aceeaşi cultură, cu aceleaşi datini.

Între cele trei „ţări" erau legături culturale şi economice strînse. Ele au luptat împreună pentru apărarea libertăţii, împotriva pericolului otoman.

Această unitate şi-a găsit întruparea — pentru scurt timp — sub Mihai Viteazul, care a devenit domn al Ungro-Vlahiei, Moldovei şi Transilvaniei (1600—1601). De atunci, fapta lui Mihai Viteazul a fost un îndemn necontenit de a se ajunge din nou la cuprinderea tuturor românilor într-un singur stat naţional, liber şi independent.

În lupta maselor populare împotriva iobăgiei şi a asupririi sociale şi naţionale, pentru dreptate şi libertate, s-au găsit cot la cot — alături de poporul român — şi naţionalităţile conlocuitoare. Aceasta a arătat că toţi cei ce muncesc sub acelaşi cer, pe acelaşi pămînt, sînt una.

Biserica noastră a fost mereu alături de popor. Ea a sprijinit lupta lui pentru unitate, libertate şi dreptate socială. Întîi, ea a sprijinit unitatea poporului, pentru că toţi românii de pretutindeni erau fiii aceleiaşi Biserici Ortodoxe Române, toţi aveau aceeaşi „lege strămoşească". Apoi, Biserica a răspîndit peste tot cărţile de slujbă, traduse în limba română şi tipărite la Braşov, Tîrgovişte, Rîmnicul Vîlcea, Bucureşti, Iaşi, Blaj, Sibiu etc. Aceleaşi slujbe, în aceeaşi limbă românească, se săvîrşeau în toate bisericile române. În prefaţa acestor cărţi se scria că ele sînt tipărite pentru toţi „fraţii români", pentru toată „seminţia românească", fără nici o deosebire că sînt ardeleni, bănăţeni, munteni sau moldoveni. În Transilvania şcolile româneşti din sec. XVIII—XIX erau ocrotite de Biserică şi formau dascăli şi instruiau elevi însufleţiţi de idealul unităţii şi libertăţii naţionale.

Biserica a mers împreună cu poporul şi în răscoale şi revoluţii. Aşa, la răscoala lui Horea, Cloşca şi Crişan iau parte şi mulţi preoţi. Adunarea de pe Cîmpia Libertăţii din 3/15 mai 1848 a fost prezidată de episcopii Andrei Şaguna şi Lemeny, de faţă fiind peste 40.000 de delegaţi şi preoţi din sate şi oraşe. Între tribunii şi prefecţii lui Avram Iancu se numără şi protopopi şi preoţi vrednici de sarcina ce li s-a încredinţat. Iar la 1 decembrie 1918 au luat parte — împreună cu poporul — episcopii români şi preoţi. Acelaşi lucru se poate spune şi despre acei episcopi şi preoţi din Ţara Românească şi Moldova, care au sprijinit revoluţia din 1848, Unirea Principatelor Române de la 1859, cucerirea independenţei la 1877, înfăptuirea unirii de la 1918 prin vitejia soldatului român şi voinţa poporului întreg. Cei de un neam, o limbă şi o lege au ajuns astfel într-un singur stat naţional, România.

Unirea de la 1918 a săvîrşit-o poporul. Biserica a fost alături de el.

Dar desăvîrşirea actului istoric de la 1918 o trăim abia în zilele noastre, cînd poporul întreg — fără deosebire de naţionalitate şi credinţe religioase — în unitate deplină îşi făureşte — sub conducerea conducătorilor iubiţi — o viaţă nouă, într-o patrie comună, una şi nedespărţită, liberă şi independentă, în necontenit progres şi cu un prestigiu tot mai luminos în lume. Toţi preoţii şi credincioşii români de lege strămoşească sînt acum într-o singură Biserică Ortodoxă Română şi — prin unitatea lor bisericească — întăresc unitatea poporului nostru; munca lui pentru desăvîrşirea vieţei cele noi, libere, îmbelşugate şi fericite, şi strădaniile lui pentru pace şi colaborare între popoare.

La acest popas sărbătoresc — împreună cu întreg poporul — cinstim şi noi pe făuritorii măreţului act istoric de la 1 de-

(Continuare în pag. 2)

O măreaţă aniversare

„În această hotărîre a noastră aşternem tot ce au dorit strămoşii noştri, tot ce ne încălzeşte pe noi, cei de faţă, şi tot ce va înălţa pururea pe fiii şi nepoţii noştri", declara, „din îndemn propriu", în preajma lui 1 decembrie 1918, „obştea poporului românesc din comuna Holdea" (comitatul Hunedoara).

Dar, întocmai ca dezlănţuirea unui vulcan care mocneşte veacuri de-a rîndul, „această hotărîre", atît de ferm şi frumos formulată în documentul de mai sus, era a tuturor românilor în acea toamnă de afirmare a naţionalităţilor din uriaşa închisoare din Europa centrală, care era Imperiul austro-ungar.

Să depănăm însă puţin firul evenimentelor.

Dezastrele militare, precum şi diversele mişcări revoluţionare şi de eliberare naţională au dus la înfrîngerea Puterilor centrale în primul război mondial.

În curentul general de eliberare naţională, declanşat în acel timp, un loc special însă îl ocupa lupta maselor populare din Transilvania pentru eliberare naţională şi unirea cu România. „Problema care frămînta profund clasele sociale, masele populare din România era făurirea statului naţional unitar — aspiraţie seculară a poporului român, necesitate logică a dezvoltării societăţii româneşti" — spunea, în urmă cu doi ani, Dl. Nicolae Ceauşescu, Preşedintele Consiliului de Stat.

Astfel, în ciuda măsurilor de represiune luate de guvernanţii timpului în cursul primului război mondial mai ales, avîntul mişcării populare pentru unire creştea ca apele de primăvară, luînd forme din cele mai diverse.

Aşa se face că la 1 octombrie 1917 apare ziarul „Adevărul", organ al Partidului social-democrat, iar la 26 octombrie 1918 reapare ziarul „Românul", organ al Partidului naţional român, care ca şi alte publicaţii româneşti întreţineau şi întăreau aceeaşi sfîntă flacără de libertate şi pentru poporul român şi de *unitate politică*.

La 28 octombrie 1918 Austro-Ungaria acceptă condiţiile de capitulare propuse de Wilson, preşedintele S.U.A.

La 31 octombrie 1918 ia fiinţă Consiliul Naţional Român Central, care cuprindea cîte şase reprezentanţi din partea fiecăruia dintre cele două partide amintite. La scurt timp apoi iau fiinţă consiliile naţionale române locale pe întreg cuprinsul Transilvaniei, care au avut un rol deosebit de important în pregătirea marelui eveniment care urma. În adunări populare, într-o atmosferă plină de înălţare şi într-o formă cît se poate de democratică (procesele verbale şi alte documente, ca cel specificat la începutul acestor rînduri, stau mărturie în acest sens), sînt aleşi delegaţi care trebuiau să participe la adunarea programată la Alba Iulia. Prin acţiunea maselor, în cursul lui noiembrie sînt înlăturate apoi, pe tot cuprinsul Transilvaniei, autorităţile austro-ungare şi înlocuite cu reprezentanţi ai consiliilor naţionale, care au dat dovadă de-o maturitate politică deosebită. Este de-a dreptul impresionant modul uman în care noile autorităţi româneşti s-au purtat cu întreaga populaţie civilă a Transilvaniei. Acum iau fiinţă şi gărzile naţionale române.

(Continuare în pag. 2)

Semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România

Unirea Transilvaniei cu România

(Urmare din pag. 1)

cembrie 1918, angajîndu-ne să aducem și în viitor roadele dragostei de patrie, de pace și progres, ca în unitate nezdruncinată poporul nostru să păşească pe noi trepte de cultură și civilizație.

Preamărind pe Dumnezeu, Cel ce ne-a ocrotit și ne-a călăuzit peste veacuri, învrednicindu-ne să ajungem aceste zile binecuvîntate, să împlinim voia Lui cea sfîntă, care ne cheamă la iubire frățească, la întărirea unității bisericești și unității patriotice populare, la pace și bunăvoire — ca astfel să ne dovedim buni fii ai patriei noastre scumpe și buni fii ai Tatălui nostru celui din ceruri și ai Bisericii Sale, care este mama noastră a tuturor. Pe calea aceasta a slujirii Bisericii și Patriei, să ne ajute Dumnezeu ca lucrarea noastră să rodească îmbelșugat.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

O măreață aniversare

(Urmare din pag. 1)

Știm apoi că încă înainte de aceste fapte, batalioane întregi de voluntari transilvăneni s-au alăturat trupelor române, în lupta lor eroică împotriva armatelor străine invadatoare, mulți jertfindu-și viața în neuitatele lupte de la Mărășești, precum și aceea că în diverse orașe ale Europei și chiar peste Atlantic s-au constituit Comitete de acțiune, Consilii, Legiuni române care să lupte, la nevoie, cu arma în mînă pentru „unirea cu patria lor mamă".

La 30 noiembrie 1918, în istorica cetate a Bălgradului, după dezbateri de-o neuitată noapte, s-a dat forma definitivă proiectului proclamației care urma să consfințească memorabilul act de-a doua zi. Această proclamație a unirii este nu numai un document care formulează un drept național, dreptul sfînt al unui popor de a-și făuri unitatea de stat, ci ea reprezintă în același timp și o adevărată chartă a drepturilor omului, majoritatea punctelor cuprinzînd revendicări democratice, ca: libertăți pentru toate naționalitățile conlocuitoare, libertatea de presă, libertatea confesională, vot universal, reforma agrară etc.

În sfîrșit, la 1 decembrie 1918, în „Casina Militară" din Alba Iulia, cei 1228 de delegați din cele 130 de cercuri electorale ale celor 26 județe locuite de români ca și sutele de invitați prezenți aprobă cu îndelungi aplauze proiectul proclamației.

În acest timp, pe Cîmpul lui Horea din această bătrînă cetate s-au adunat peste 100.000 de oameni, veniți cu diverse mijloace, dar cu o singură nădejde, din toate colțurile Transilvaniei. În fața acestei mulțimi fiecare punct din proclamație este citit și, prin ovații și urale, pecetluit pentru totdeauna. Într-un entuziasm de nedescris, din această imensă masă de oameni un singur gînd se desprinde, o singură voință, un singur glas se aude: *„Trăiască unirea, trăiască România"*.

În felul acesta deci, prin voința obștească, Transilvania se unea cu celelalte provincii românești, realizîndu-se astfel „visul neîmplinit" de care vorbește poetul, ceea ce a însemnat totodată și încheierea procesului de *desăvîrșire a unității noastre statale*.

*

Deși o parte din principiile proclamate la Alba Iulia s-au înfăptuit abia în anii noștri, totuși actul măreț de la 1 decembrie 1918 a avut o deosebită importanță pentru afirmarea de mai tîrziu a Patriei noastre. Acest lucru este confirmat și într-un document recent, elaborat de Conducerea Patriei noastre la începutul lui noiembrie a. c., în care se spune: „Unirea Transilvaniei cu România, piatră

Pentru unitatea românească

Unificarea tuturor românilor într-un singur stat, vizată de Mihai Viteazul încă în 1600, a fost realizată în 1918. Dar pregătirea acestei unificări se află la leagănul conștiinței românilor de pe ambele versante ale Carpaților despre aceeași origină și limbă. O împlineau întrunirile străbune de pe culmile dealurilor, la nedei și o învederează poemul național Miorița. De aceea oficializarea cirilicii românești prin mitropolitul Theoctist al Moldovei, pe la 1452, a contribuit la lărgirea scrisului cirilic românesc peste toate ținuturile și tipăriturile lui Filip Moldoveanul de la Sibiu și ale Diaconului Coresi din secolul al XVI-lea au realizat unificarea limbii românești scrise. Și astfel folclorul popular, colindele creștine și credința ortodoxă au constituit mănunchiul de datini culturale ale poporului român, chiar de la leagănul originii lui, stimulînd în conștiința locuitorilor băștinași dorința după unitate politică, precum exista unitatea de datini și credință. De aceea la Adunarea de pe Cîmpia Libertății de lîngă Blaj, din 15 mai 1848, participanții din cadrul poporului român au cerut cu un glas „vrem să ne unim cu țara", înțelegînd sub țară tocmai Țara Românească, legată strîns de Moldova.

Această dorință populară, susținută de clerul ortodox transilvănean cu stăruință și dîrzenie, a fost alimentată apoi de „Nașterea României moderne" prin unificarea Moldovei cu Țara Românească în 1859, apoi prin dobîndirea independenței în 1877 și în fine prin proclamarea Mitropoliei autocefale a României în 1885.

În consecință, la 1 decembrie 1918, Marea Adunare de la Alba Iulia a proclamat solemn „unificarea Transilvaniei cu Patria-Mamă și a

(Continuare în pag. 3-a)

de hotar în istoria poporului nostru, a creat cadrul statal al dezvoltării României moderne, a avut o înrîurire pozitivă asupra întregii evoluții economice, politice și sociale a țării noastre".

Împlinindu-se deci 50 de ani de la această „victorie istorică a poporului român", cum se spune în același document, evenimentul este subliniat după cuviință. Astfel, încă din 2 noiembrie 1968, s-a publicat o Hotărîre prin care Conducerea noastră de Stat arată modul în care se va sărbători în întreaga țară această măreață aniversare.

Importanța evenimentului a fost deci reliefată, cu puternice vibrații patriotice, prin presă, prin cărți și reviste, prin radio și televiziune, prin expoziții și culegeri de documente, prin întruniri științifice și diverse alte adunări și manifestări care au avut loc pe întreg cuprinsul țării.

Pe linia acestei sublinieri se înscrie și marea adunare populară, care a avut loc la Alba Iulia, pe același „Cîmp al lui Horea", vineri 29 noiembrie 1968. Cu acest prilej, mii de cetățeni români, maghiari și germani, fac o caldă primire Conducătorilor Patriei, sosiți spre a participa la această sărbătoare. În fața acestei mari mulțimi de oameni, Dl. *Nicolae Ceaușescu*, Președintele Consiliului de Stat, a rostit o însuflețită cuvîntare. Tot în această zi se inaugurează la Alba Iulia, în prezența Conducătorilor de Stat, Muzeul Unirii, care va crește într-un adevărat complex muzeistic, de importanță națională, precum și statuia lui Mihai Viteazul.

Sărbătoririi semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România a fost consacrată apoi și ședința jubiliară a Marii Adunări Naționale din 30 noiembrie 1968, cu care prilej Dl. Nicolae Ceaușescu, Președintele Consiliului de Stat, a făcut o amplă expunere, din care reținem și astfel de semnificative pasaje: „Nimeni, în afară de popor, nu poate pretinde că a înfăptuit unirea. Analiza desfășurării evenimentelor demonstrează elocvent că formarea statului național unitar român nu este rezultatul unei înțelegeri încheiate la masa tratativelor, ci rodul luptei întregului popor, însuflețit de năzuința secular a unității, de hotărîrea de a împlini visul pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații de înaintași...

La această aniversare, toți cetățenii, indiferent de naționalitate, trăiesc un sentiment de legitimă satisfacție și mîndrie patriotică pentru marile succese dobîndite în anii cei mai luminoși din istoria României — anii construcției socialiste. La semicentenarul existenței sale ca stat unitar, România se înfățișează ca o țară înfloritoare, liberă și independentă, ca o națiune socialistă dinamică, în plină afirmare a potențelor sale creatoare".

Menționăm faptul că atît la Alba Iulia cît și la București au fost de față, aducîndu-li-se omagiul cuvenit, venerabile chipuri, care au participat la Adunarea națională din 1 decembrie 1918, de la Alba Iulia.

Măreața aniversare a semicentenarului unirii Transilvaniei cu România a fost sărbătorită cu toată cinstea și pe plan bisericesc.

Astfel, după cum se va mai sublinia în coloanele gazetei noastre, potrivit hotărîrii Sf. Sinod în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, conferințele preoțești de orientare din luna noiembrie 1968 au evocat într-o atmosferă cu totul festivă amintirea marelui eveniment, contribuția Bisericii Ortodoxe Române la realizarea lui, cît și înfăptuirile poporului nostru în cei 50 de ani trecuți, cu deosebire în ultimii 25 de ani.

Tot Sf. Sinod al Bisericii noastre a hotărît ca Duminică, 1 decembrie 1968, în toate bisericile și mănăstirile noastre preoții să vorbească credincioșilor despre marele act al desăvîrșirii unității noastre politice.

La Centrul Arhiepiscopesc Sibiu, semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România a fost sărbătorit în cadrul unei reuniuni festive, care a avut loc vineri, 29 noiembrie 1968, în aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu, la care a participat Î. P. S. Mitropolit Nicolae, Consiliul Arhiepiscopesc, corpul didactic, funcționari și studenți etc.

Cu acest prilej, P. C. prof. Dr. I. Zăgreanu a rostit o documentată conferință privind procesul istoric al realizării *unității noastre* și semnificația actului de la 1 decembrie 1918. În continuare, corul studenților teologi, condus de P. C. prof. Gh. Șoima, a executat un frumos program coral, constînd din bucățile: „Trei culori", „Pe-al nostru steag" și „Frumoasă ești, Patria mea".

Semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România a fost sărbătorit și în Catedrala noastră mitropolitană din Sibiu, în cadrul Sf. Liturghii de Duminică, 1 decembrie 1968.

Astfel, la priceasnă a predicat P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. *Belașcu*, care, după ce tălmăcește Evanghelia zilei, zăbovește asupra măreței aniversări pe care întregul nostru popor o sărbătorește cu atîta elan în aceste zile, subliniind, cu deosebire, faptul că actul de la 1 decembrie 1918 reprezintă împlinirea dorințelor seculare ale poporului român pentru *unitate*.

La sfîrșitul Sf. Liturghii, cald și dens cuvînt, axat pe aceeași temă, a rostit apoi, în fața credincioșilor prezenți în număr mare, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, arătînd, printre altele, cum pe aceste plaiuri „ne-am format, am trăit, am rămas și vom rămîne pentru totdeauna, căci noi n-am venit de nicăiri... Noi am fost, sîntem și vom fi un popor unitar, care știe să-și apere unitatea și libertatea sa, zidindu-și o viață din ce în ce mai bună... Deși împărțiți veacuri de-a rîndul în mai multe provincii, noi am avut permanent conștiința că formăm un singur popor. Limba, legea, obiceiurile, tradițiile etc. sînt aceleași la toți românii. De aceea, românul se simte „ca acasă" pe tot cuprinsul Patriei sale".

După ce înfățișează, în continuare, luptele și jertfele date de poporul român pentru realizarea *unității sale politice*, culminînd cu cei peste 800.000 de eroi din primul război mondial, în încheiere Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* subliniază îndatoririle ce se desprind din semnificația actului istoric de la 1 decembrie 1918.

Împlinirea semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România a însemnat deci un popas festiv deosebit pentru poporul nostru, încă un prilej de manifestare a unității sale de gîndire și acțiune, de atașament în jurul înțelepților săi conducători, prilej de noi avînturi pentru ridicarea Patriei noastre dragi, România socialistă.

T. R.

Semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România

Pentru unitatea românească

(Urmare din pag. 2)

tuturor românilor într-un singur stat național liber." Faptul era un act pozitiv, just și progresist și corespundea în mod obiectiv dezvoltării societății de pe teritoriul locuit de populație românească. Valorificarea acestei unificări a făcut-o dl. N. Ceaușescu, președintele Consiliului de Stat, astfel: Unirea într-un singur stat, o aspirație seculară a românilor, cauză înălțătoare pentru care au luptat nenumărate generații de înaintași, devenise un obiectiv imediat, o necesitate stringentă impusă de însuși mersul înainte al societății românești. Cu toate că primul război mondial a avut un caracter imperialist, poporul român nu a participat la acest război călăuzit de intenții de cotropire și anexiune teritorială, ci se constată că unificarea poporului român a fost opera întregului popor român, căci masele populare din toate provinciile românești au consfințit voința de unitate a întregii națiuni.

Despre participarea credincioșilor români, a clerului și ierarhilor ortodocși români la realizarea acestui măreț act de unificare stau mărturie numeroasele voci contemporane. Ei au dat comunicate, ca românii să se pronunțe pentru liberă dispunere asupra soartei lor, care duce spre unitatea tuturor românilor. Aceiași au fost prezenți apoi la Adunarea de la Alba Iulia. Iar clerul ortodox român era alături de popor și de vlădici, spre a-și da contribuția patriotică, ca și altă dată cînd o cereau nevoile poporului.

În consecință, pentru a consolida unificarea politică a Patriei, era necesară și o unificare a organizației bisericești din toate provinciile românești unificate, în jurul Mitropolitului primat de la București, sub ascultarea Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Române Autocefale. Pentru acest scop s-au adunat teologi de frunte și canoniști, pentru a susține o lucrare temeinică. Printre aceștia s-au numărat prof. Nicolae Bălan, prof. Ioan Lupaș, Vasile Goldiș, prof. N. M. Popescu, Const. Nazarie și D. Boroianu de la București, prof. Șt. Saghin și Valerian Șesan, sub îndrumarea mitropolitului Pimen al Moldovei și Sucevei și a episcopului Miron Cristea. Teologii erau secondați de adunările preoțești din respectivele mitropolii provinciale.

Astfel s-a ajuns la Consfătuirea teologică de la Sinaia, din 12—25 iunie 1919, la care s-a precizat că unificarea organizației bisericești se face centralizat în Sf. Sinod comun de la București, unde își are sediul și conducerea României întregite, și ca bază de organizare să fie luat Statutul organic șagunian, care prezintă dispoziții democratice și colaborarea mirenilor la administrarea unor lucrări bisericești. Astfel, unificarea bisericească contribuia la consolidarea unificării politice, și constituționalismul bisericesc sprijinea în egală măsură și constituționalismul României întregite. Rolul acesta patriotic al Bisericii Ortodoxe l-au evidențiat apoi și marele istoric Nicolae Iorga, prof. Ștefan Meteș, prof. Gh. Chiuhandu și alții, și marele Congres al preoțimii de la București, din septembrie 1919, confirmînd că Biserica ortodoxă este una cu poporul, a precizat că preoțimea înțelege să activeze în concordanță cu interesele neamului, căci ce au făcut preoții pentru popor, o știe toată lumea. De aceea ea își spune cuvîntul său în chestiunile care privesc bunul mers al Bisericii și al vieții poporului.

În consecință factorii cu răspundere au mobilizat străduințele celor competenți ca să alcătuiască noul statut al Bisericii ortodoxe întregite române, sufletul activității fiind un mănunchi de aleși, precum mitropolitul Primat Miron Cristea, mitropolitul Nicolae Bălan al Sibiului, istoricul N. Iorga, ministrul cultelor Octavian Goga, canonistul V. Șesan. S-a întrunit apoi Constituanta bisericească pentru alcătuirea noului Statut unificat. La ședința ei, din septembrie 1920, delegații Al. Baltagă, J. Bejan și I. Andronic au precizat că unificarea policită a Statului Român va fi mai temeinic asigurată, dacă Biserica Ortodoxă Română ar deveni o Patriarhie unitară.

Sămînța aruncată avea să încolțească ceva mai tîrziu. Pînă atunci trebuia precizat în mod canonic faptul că autonomia bisericească contribuie la unitatea românească. În acest sens s-a alcătuit o Comisie de 15, care urma să realizeze proiectul Statutului; președinte era Mitropolitul primat, secretar prof. V. G. Ispir, și specialist referent canonistul V. Șesan. Era limpede pentru toți acești ostenitori, că unitatea Patriei și unitatea bisericească se împletesc reciproc. De aceea simfonia dintre Biserică și Stat, trebuia oglindită în proiectul de Statut.

În aceste împrejurări Constituția României din 1923 a dat baza istorică și politică pentru definitivarea organizației bisericești întregite, care a culminat apoi în proclamarea Patriarhiei Române, la 25 februarie 1925.

Mai trebuia încă un pas de făcut, pentru ca unitatea să fie deplină. El s-a realizat în 1948 prin marele act al Reîntregirii bisericești. „Prin această unitate bisericească", mărturisește Înaltul nostru Arhiereu, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, în Pastorala de Sf. Paști 1968, „am întărit și întărim și unitatea națională a poporului nostru și sprijinim cu mai mult spor munca lui pentru înălțarea Patriei".

Prof. Dr. *M. Șesan*

Cu privire la păstrarea și afirmarea unității poporului român

În luna noiembrie 1968 în întreaga noastră Patriarhie s-au desfășurat, după cum știm, conferințele preoțești de orientare, avînd următorul subiect: *„Contribuția Bisericii Ortodoxe Române la păstrarea și afirmarea unității poporului român"*. Tema a fost prilejuită de împlinirea a 50 de ani de la Unirea Transilvaniei cu România.

În Arhiepiscopia Sibiului aceste conferințe au avut loc între 4 și 28 noiembrie a. c., la cele mai multe dintre ele participînd și Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului, fiind însoțit de P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. *Belașcu*. Astfel, Î. P. S. Sa a participat la conferința ținută la Sibiu în 4 XI, la Făgăraș în 6 XI, la Brașov în 12 XI, la Sf. Gheorghe în 13 XI, la Sighișoara în 14 XI, la Aiud în 22 XI, la Luduș în 23 XI, la Tg. Mureș în 26 XI, la Reghin în 27 XI și la Toplița în 28 XI 1968.

Vorbind de contribuția Bisericii noastre strămoșești la păstrarea și afirmarea unității poporului nostru, credem că esența acestei teme este sugerată cît se poate de grăitor în cu totul mișcătoarea povestire a scriitorului turdean Pavel Dan: „Îl duc pe popa" — în care este descrisă truda preoților noștri de demult, una în toate cu obștea pe care o păstoreau, precum și începutul calvarului unuia dintre ei, în preajma Unirii de la 1 decembrie 1918 — povestire din care reținem următoarele semnificative pasaje: „Nu odată li s-a întîmplat acestor preoți să arunce odăjdiile, și sărind pe geamuri din biserica ce ardea, să pună mîna pe arme" și: „Oameni buni, începu el încet (preotul, luîndu-și rămas bun de la credincioșii săi, avînd în preajmă jandarmii care-l escortau spre temnițele austro-ungare n. n.), parcă i-ar fi fost frică să nu-l audă cei din casă. Înainte de a porni vă las o vorbă: să nu uitați legea și graiul; legea românească și graiul românesc, moștenit de la părinți. Pentru asta, oricît veți suferi, veți fi cu conștiința împăcată că v-ați făcut datoria și veți putea îndura suferințele oricît ar fi de grele" (Pavel Dan: Scrieri, București, 1965, p. 61 și 69).

Semnificația superioară a unor astfel de îndemnuri, date de un preot de-al nostru credincioșilor săi, credem că nu este cazul a o mai comenta.

În spiritul acestor încrestări, referenții și coreferenții au lucrat tema specificată cu toată grija și cu tot entuziasmul care-l cerea și prilejuia, subliniindu-se adevărul cum poporul român s-a afirmat de-a lungul veacurilor ca un tot unitar pe tot teritoriul geografic locuit de el, lupta lui pentru păstrarea, dezvoltarea și apărarea ființei sale naționale împotriva tuturor primejdiilor venite din afară, pentru independență și unitate politică. C. preoți care au susținut subiectul conferinței de pe noiembrie a. c. au zăbovit, desigur, cu deosebire asupra negrăitului aport pe care Biserica noastră românească l-a avut în păstrarea și afirmarea ființei și unității poporului nostru, din noianul de fapte existente în acest sens reliefîndu-se, de pildă, importanța introducerii limbii române în cult, tipărirea și circulația cărții bisericești în limba română, diverse alte legături bisericești care s-au practicat intens între frații de aceeași lege din toate provinciile românești, reînființarea Mitropoliei transilvănene la 1864 și încă multe alte fapte care au ajutat la pregătirea Unirii Principatelor în 1859 și apoi la Unirea cea mare de la 1 decembrie 1918. S-a arătat de asemenea că o bună parte din dezideratele democratice ale Unirii de acum 50 de ani au prins viață abia în anii noștri, cînd poporul și-a luat soarta în mîinile sale, cînd toți cetățenii țării, fără deosebire de naționalitate sau religie, se bucură de drepturi depline etc.

Completări prețioase și informații inedite au adus și preoții care au luat cuvîntul în număr mare la aceste conferințe, evocîndu-se de pildă chipuri de clerici care au luat parte activă la marele eveniment pe care-l aniversăm, care s-au jertfit pentru idealurile naționale.

Impresionante au fost mărturiile, în plenul conferințelor, unor preoți participanți la Adunarea Națională de la Alba Iulia, care a pecetluit Unirea în 1 decembrie 1918, dintre care reținem pe P. S. Arhiereu Emilian Antal, președinte, în acel timp, al societății studențești Petru Maior din Budapesta, Coman Vasile (prot. Mediaș), Sîrbu Vasile și Tomuș Traian (prot. Cîmpeni), Emilian Stoica și Călugăr Flaviu (prot. Sighișoara), Iulian Macavei, Matei Morușca și Ieronim Nobili (prot. Luduș) ș. a.

Importante completări au adus și delegații chiriarhali, precum și P. C. vicar Tr. Belașcu, care a luat cuvîntul la fiecare conferință.

La sfîrșitul lucrărilor conferințelor de la cele 10 protopopiate la care a participat, ample cuvîntări (ca de pildă la prot. Reghin) a rostit — pe marginea temei, cu informații bogate, interpretări edificatoare, povețe și îndemnuri — Î. P. S. Mitropolit Nicolae, din care reținem idei ca acestea:

— *Amintirea faptelor mari din istoria poporului ne luminează și ne însuflețește. Istoria o crează poporul. El este baza realizărilor din orice domeniu. Poporul are o mulțime de înfățișări: limbă, port, obiceiuri, artă, viață morală, vitalitate, luptă pentru mai bine etc.*

— *Cu prilejul aniversării semicentenarului Unirii din 1 dec. 1918, aducem recunoscători omagiul nostru poporului, făuritorul visului secular al neamului nostru.*

— *Masa de credincioși a fost forța care ne-a ajutat să realizăm și unitatea bisericească.*

— *Dacă noi, transilvănenii, am proclamat cu atîta însuflețire Unirea Transilvaniei cu România, era firesc să proclamăm și unitatea Bisericii noastre, Biserica Ortodoxă Română.*

— *Noi prețuim pe toți cei ce au luptat pentru unitatea poporului nostru, preoți și credincioși din cele două strane, iar astăzi, uniți în aceeași Biserică, sub conducerea P. Fer. Patriarh Justinian, să contribuim la înflorirea Patriei și prosperitatea poporului nostru.*

— *Amintirea lui 1 decembrie 1918 își găsește desăvîrșirea abia în zilele noastre. Atunci s-a realizat unitatea statală, dar principiile de dreptate socială, enunțate atunci, s-au împlinit numai în anii noștri.*

— *Iobagii maghiari și sași au luptat alături de români pentru dobîndirea libertății și înlăturarea jugului greu al exploatării.*

(Continuare în pag. 4)

Semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România

Unirea Transilvaniei cu România, oglindită în Telegraful Român*)

Actul istoric de la 1 decembrie 1918, act care a consfinţit pentru totdeauna unirea Transilvaniei cu România şi pentru a cărui înfăptuire au visat, au luptat şi s-au jertfit nenumăraţi fii din generaţiile trecutului nostru, a trezit un răsunet nemaiîntîlnit în sufletul tuturor celor care au avut fericirea să-l vadă înfăptuindu-se sub ochii lor, ca şi în paginile publicaţiilor din anul respectiv. Cei peste o sută de mii de participanţi la marea adunare de la Alba Iulia au manifestat întreg elanul curat al unui popor care îşi vedea realizat cel mai însemnat ideal al său — unitatea sa într-un stat naţional propriu —, iar condeierii vremii au încrestat acest eveniment, de însemnătate epocală pentru întreg poporul român, cu toată priceperea, puterea şi simţirea de care ei au putut fi în stare.

Ziarul „Telegraful Român", ctitorie a neuitatului mitropolit Andrei Şaguna, destinat să ducă luptă dîrză şi neîntreruptă pentru înfăptuirea celor mai legitime aspiraţii ale poporului român din Transilvania şi din alte părţi ale pămîntului românesc, a fost prezent de la începutul apariţiei sale cu materiale privind interesele superioare ale tuturor românilor, dar a participat mai ales la iureşul de însufleţire naţională românească, trezit de realizarea marelui act de la 1 decembrie 1918, unirea Transilvaniei cu România.

Ca un cronicar obiectiv şi neobosit, acest ziar a încrestat în paginile sale toate faptele mai însemnate şi chiar unele amănunte care indicau sosirea evenimentului în perspectivă. În numărul 1 din 1918 el notează: „Intrăm în anul nou cu nădejdi mai mari despre pace, decît în anii premergători... Fiecare naţie aşteaptă, ca lepădarea armelor din mînă să se potrivească, cel puţin în parte, cu jertfele peste măsură de mari ce le-a adus"... Dar „pacea statornică nu se clădeşte decît pe dreptul de liberă dezvoltare culturală şi economică, asigurată pe seama tuturor neamurilor ce alcătuiesc o ţară". Mai notează cu fidelitate şi pas de pas mersul primului război mondial ca şi frămîntările inerente şi premergătoare încheierii păcii, ca să sublinieze în Nr. 111, că „vom ieşi biruitori în limanul libertăţii, bucurîndu-ne de toate dreptu-

Apelul către popoarele lumii publicat în „Telegraful Român", nr. 124 din 10/23 noiembrie 1918.

rile hărăzite nouă de Dumnezeu prin legile firii, bucurîndu-ne de ziua Învierii".

În „Prima orientare" în legătură cu desfăşurarea evenimentelor, se specifică limpede că „naţiunea română, conştie de drepturile şi datorinţele sale, se simte îndreptăţită a grăi ea, prin ea însăşi, fără de nici o mijlocire, către naţiunile libere ale lumii".

Şi aşa s-a făcut, pînă la alcătuirea *„Sfatului naţional român"*, cînd „Telegraful Român" avea să însereze, cu caractere mari şi la locul cel mai de frunte, între altele: „Opintit din băierile inimii să înlăturăm minciunia, minciuna politică, care ne înăbuşa răsuflarea. Ne-am opintit veacuri de-a rîndul şi ni se sfîşia sufletul de durere văzînd că nu sîntem în stare să o desfiinţăm. A trebuit să vină viforniţa sîngelui; să se deslănţuie uraganul, pentru ca nimicind o lume cu toate nedreptăţile ei, să ne putem descurca din lanţurile morţii, din mrejile minciunii. Astăzi întocmirile minciunii şi ale nedreptăţii s-au prăbuşit. Soarele dreptăţii a răsărit şi pentru noi" (Nr. 113).

Dar ziarul nu uită să sublinieze, în acelaşi loc şi cu aceleaşi caractere, proverbiala bunătate şi bunăcuviinţa poporului român, adăugînd: „Noi, care atîta vreme am ostenit, am luptat pentru dreptate şi libertate avem sfînta datorie astăzi să ne ferim a ştirbi dreptul şi avutul altuia, să ne ferim de a păcătui în felul în care s-a păcătuit faţă de noi. Să ne arătăm vrednici de soarele dreptăţii şi libertăţii, să înăbuşim orice îndemn de răutate, de ură şi viclenie" (Nr. 113).

Cu cît se apropia data de 1 decembrie 1918, cu atît ziarul „Telegraful Român" îi vestea mai cu putere, mai cu entuziasm însemnătatea, cu o vervă de tunet, scriind: „Copil al suferinţei: visul mare şi sfînt, de dorul căruia ni s-au pogorît în taina mormîntului şi moşii şi părinţii" e în pragul înfăptuirii. „Neamul românesc de pe toate olaturile se pregăteşte pentru praznicul cel luminat al *Duhului* ce ne însufleţeşte şi ne înviorează" (Nr. 114).

„Încinşi cu răbdare de mucenic am aşteptat ziua pe care a făcut-o Domnul ca să ne bucurăm şi să ne veselim într-însa. *Ziua unirii.* Ziua regăsirii fraţilor! Ziua cea mult dorită! Ziua în care va înceta plîngerea românului... Ziua în care Mureşul şi tustrele Crişurile nu vor mai duce jale, ci lacrămile de fericire, şi stîncile Carpaţilor vor răsuna de chiotele bucuriei neferecate. Ziua învierii obştei românesti e aproape" (Nr. 114).

Cu tot entuziasmul pe care îl mărturiseşte în fiecare pagină şi cu toată nerăbdarea cu care aşteaptă sosirea *zilei celei mari,* ostenitorii de la ziar îndeamnă la „rînduială şi linişte" (Nr. 115), pentru ca năzuinţele de veacuri ale poporului român să nu întîmpine vreo poticnire neaşteptată şi, fără îndoială, nedorită.

În sfîrşit, cu însufleţire de neînchipuit, ziarul anunţă că „mult aşteptata adunare naţională se va ţinea la 30 noiembrie st. n. — s-a ţinut la 1 decembrie st. n. — în falnica cetate a viteazului mucenic al unităţii noastre naţionale, în capitala de veşnică glorie românească a lui Mihai Viteazul. Aici se va hotărî în definitiv asupra sorţii noastre ca naţiune. Hotărîrea nu poate fi decît *una:*... Unirea tuturor românilor într-un singur stat liber" (Nr. 122).

Însemnătate deosebită, mai ales pe plan extern şi internaţional, prezintă apelul *Către popoarele lumii,* pe care ziarul îl publică în Nr. 124, în limbile română şi franceză, cum se desprinde şi din clişeul alăturat. Apelul, după cum se ştie, arată documentat temeiurile care impuneau eliberarea poporului român din Transilvania de sub „robia trupească şi sufletească" în care era ţinut de veacuri. Concluzia din apel invocă pe seama naţiunii române din Transilvania „sprijinul lumii civilizate şi geniul libertăţii omeneşti, declarînd sărbătoreşte, că din ceasul acesta, oricum ar decide puterile lumii, este hotărîtă a pieri mai bine, decît a suferi mai departe sclavia şi atîrnarea".

*

„Ne cheamă Bălgradul", scrie ziarul „Telegraful Român" în preajma lui 1 decembrie 1918. Ne cheamă acolo „spada însîngerată încă" a voievodului Mihai Viteazul. Voievodul ne „îndeamnă la drum, la drumul de veşnică biruinţă, spre Bălgradul atît de drag, la înfăptuirea visului mare şi sfînt, căruia, dîndu-i măreaţă înfăţişare, s-a jertfit".

Ne cheamă „buciumul craiului vestit al munţilor, al lui Avram Iancu"; ne cheamă „sîngele lui Horia, Cloşca şi Crişan, rupţi în faţa Bălgradului pe înfiorătoare roată a morţii de păgînească chinuire". Căci „Bălgradul e cetatea visurilor noastre de durere şi de biruitoare mîngîiere". De aceea acolo ne cheamă şi „duhul dreptilor vlădici" (Nr. 128).

Deci: „Să mergem, fraţilor!", încheie chemarea. Şi au mers. Cu mult peste 100.000 (gazeta vorbeşte de aproape 200.000) de români de pe toate meleagurile pămîntului străbun s-au strîns, la 1 decembrie 1918, în *„Sionul sufletului românesc"*, în freamătul unei „însufleţiri întrecînd marginile închipuirii" (Nr. 130).

Însăşi prăznuirea de la 1 decembrie 1918 este înfăţişată pe larg şi cu multă căldură în paginile ziarului „Telegraful Român" (Nr. 131 şi 132), subliniind că acum, în Alba Iulia, „a intrat *sufletul neamului*". Şi acesta-i faptul ce ne chezăşuieşte că biruinţa noastră e veşnică... A intrat sfînta unitate naţională, *conştiinţa limpede şi puternică,* izvorîtă din genuna vremii, sfinţită de sînge curat, întărită cu zidurile suferinţei şi răbdării lui Iisus" (Nr. 141). Împreună cu cei peste 100.000 de participanţi, în cetatea lui Mihai a intrat marea voinţă a tuturor românilor, „de a fi uniţi fraţii sub o singură stăpînire naţională" (Nr. 131).

Încă la 30 noiembrie, mulţimile curg potop, potop, ca şi cînd ar fi chemate de duhul voievodului întregitor de neam şi ţară. Oraşul „împodobit cu mii de steaguri româneşti", răsună de cîntec. Toţi cîntă „Deşteaptă-te Române". Fruntaşii adunării „se frămîntă să toarne în formă veşnică proiectul de rezoluţiune ce se va aduce mîine *în ceasul de împlinire a vremii*".

După terminarea slujbei dumnezeieşti, cete, cete de români, purtînd haine de sărbătoare, urcă spre cetăţuie, unde avea să se desfăşoare şedinţa istorică. Şi acolo, în zvîcnirea duhului martiric al neuitaţilor Horia, Cloşca şi Crişan, mulţimile au primit cu emoţie de necuprins şi au aprobat în urale nesfîrşite unirea pe vecie a Transilvaniei cu România.

Cu emoţie au ascultat şi glasul de vlădică rostit la încheierea istoricului act: „Înalţă-Te peste ceruri, Doamne, Dumnezeul părinţilor noştri, şi binecuvîntat să fie numele Tău în veci, că ne-ai învrednicit să ajungem această mare sărbătoare" (Nr. 132).

*

În duhul acesta a încrestat ziarul „Telegraful Român" desfăşurarea actului epocal de la 1 decembrie 1918 şi l-a interpretat ca împlinire a visului de veacuri al poporului nostru: *desăvîrşirea statului unitar român.* Şi s-a bucurat, împreună cu toţi condeierii lui, că previziunea marelui Bălcescu — de la mijlocul veacului trecut — a luat trup: „că s-a înfăptuit idealul pentru care au luptat generaţiile trecute", idealul în care marele vizionar „a crezut cu toată convingerea şi pasiunea". Căci spunea: „Cred că va veni ziua fericită, ziua iz-

(Continuare în pag. 5)

* Toate citatele sînt luate din colecţia ziarului „Telegraful Român" pe anul 1918.

Cu privire la păstrarea şi afirmarea unităţii poporului român

(Urmare din pag. 3)

— *În Patria noastră, astăzi, toţi cetăţenii, indiferent de naţionalitate sau de religie, se bucură de aceleaşi drepturi, toţi fiind chemaţi să contribuie la înălţarea Patriei. De aceea puterile de creaţie ale poporului nostru au luat un avînt nemaiîntîlnit.*

— *Astăzi, cînd privim spre Adunarea Naţională de la Alba Iulia şi spre actul realizării unităţii statale, privim cu sentimentul plenitudinii, căci astăzi noi cu adevărat avem un Stat naţional român, liber, independent şi suveran.*

— *Biserica noastră, reprezentată de Ierarhii şi slujitorii ei, prin întreaga ei activitate stă alături de conducătorii Patriei pe linia slujirii intereselor poporului nostru şi a statornicirii păcii în lume.*

*

Din plenul conferinţelor se trimit telegrame omagiale D-lui Secretar General al Departamentului Cultelor, prof. Dumitru Dogaru.

Din aceste puţine relatări, ne dăm seama cum conferinţele preoţeşti de orientare din luna noiembrie 1968 s-au înscris, ca şi cele din luna septembrie 1968, pe linia afirmării unităţii poporului nostru, cum ele au constituit încă un prilej de mărturisire, de către preoţii şi credincioşii noştri, a ataşamentului lor deplin faţă de Conducerea Patriei noastre socialiste în strădania ei de prosperare a tuturor celor ce muncesc şi pacea lumii întregi.

P.

Semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România

Cartea bisericească, factor al unității statale

Între factorii care au contribuit la formarea conștiinței unității de neam, limbă și credință a tuturor românilor, un rol însemnat au avut și cărțile bisericești, fie în manuscris, fie tipărite. Prin prefețele acestora, dar mai ales prin răspîndirea lor în toate cele trei provincii locuite de români, fără să țină seama de hotarele nefirești dintre ei, cărțile noastre de cult și de învățătură creștinească au întărit conștiința românilor privind originea lor comună și dezvoltarea lor unitară de o parte și de alta a Carpaților.

Încă din prima jumătate a secolului al XVI-lea, cărturarul Filip Moldoveanul tipărea la Sibiu cărți în slavonește și românește pentru toți românii, una din cărți avînd imprimată pe ea stema Moldovei. Cîțiva ani mai tîrziu, diaconul Coresi începea la Brașov un alt șir de tipărituri slave și românești, cele românești avînd la bază textul unor manuscrise anterioare, adunate din Transilvania de sud, Maramureș, Țara Românească și Moldova. Coresi a fost primul care a încercat în cărțile sale să stabilească o limbă literară unică, pe baza graiului muntean și sud ardelean.

Inseși prefețele acestor cărți puneau deschis problema originii și a limbii comune a tuturor românilor. Începutul l-a făcut Evanghelierul *românesc al lui Coresi, destinat „să fie popilor românești să înțeleagă, să învețe rumânii cine-s creștini". Într-o formă și mai precisă se conturează această unitate în cuvintele lui Vasile Lupu la Cazania lui Varlaam din 1643, adresată „la toată semințiа românească". Iar predoslovia lui Varlaam la* Răspunsul *la* Catehismul calvinesc *era adresată celor „cu noi de un neam rumâni, pretutindirea tuturor ce să află în părțile Ardealului". Contemporanul său din Transilvania, mitropolitul Simion Ștefan, în prefața* Noului Testament *de la Bălgrad din 1648, mărturisea că s-a străduit să tălmăcească în așa fel încît să fie înțeles de toți românii, iar dacă nu vor înțelege, vina o poartă cei „ce-au răsfirat rumânii printr-alte țări, de ș-au mestecat cuvintele cu alte limbi". Aceleași cuvinte limpezi privind unitatea de neam și de limbă a românilor apar și în prefețele altor cărturari de seamă din trecutul nostru (mitropoliții Dosoftei și Teodosie, Radu Greceanu și alții) pînă la Chesarie al Rîmnicului, care sublinia originea latină a limbii și poporului român în prefața Mineiului pe ianuarie din 1779. Mai mult chiar: unele cărți erau tipărite de diaconul Coresi la Brașov, la cererea domnilor și mitropoliților din Țara Românească* (Octoihul slavon din *1574,* Psaltirea slavonă *din 1577,* Evanghelia cu învățătură *din 1581). Mai tîrziu,* Pravila de la Govora, *numită și* Pravila cea mică, *din 1640, s-a tipărit în două ediții, una pentru Țara Românească, alta pentru Transilvania, la cererea mitropolitului Ghenadie al Bălgradului. Mult mai tîrziu, în 1804—5, au apărut la Buda în Ungaria,* cele 12 Minee, *prin străduințile episcopului Iosif al Argeșului, tipărirea supraveghind-o cunoscutul cărturar transilvănean, doctorul Ioan Piuariu Molnar. Prin străduințile aceluiași vrednic vlădică al Argeșului și ale cunoscutului negustor și bun român Hagi Constantin Pop din Sibiu, au apărut în acest oraș și alte cărți de slujbă, destinate tuturor românilor.*

Cărțile bisericești tipărite în Țara Românească și Moldova au jucat un rol important împotriva propagandei altor confesiuni printre românii transilvăneni. (Răspunsul la Catehismul calvinesc *al lui Varlaam,* Carte sau lumină, *tipărite de Antim Ivireanul la Snagov în 1799 și altele), deci au contribuit la păstrarea credinței strămoșești a tuturor românilor, în ciuda vitregiilor vremurilor.*

Vechile noastre cărți bisericești nu erau destinate numai „țării" în care au apărut, ci ele au avut o circulație largă în toate ținuturile locuite de români. Manuscrisele și cărțile tipărite erau transportate de o parte și de alta a Carpaților în care cu pește, în lăzi, în desagi, fie de dascăli și copiști, fie de preoți și călugări, fie de negustori și ciobani, toți avînd conștiința că merg în aceeași țară, țara tuturor românilor. Bisericile transilvănene sînt pline pînă azi de cărți tipărite dincolo de Carpați, la Rîmnic, București, Tîrgoviște, Buzău, Iași, Rădăuți, Neamț etc. Ele erau fie cumpărate de transilvănenii trecuți dincolo, fie dăruite de domnii și vlădicii de acolo unor biserici de la noi.

Așa se face că un exemplar din Liturghierul lui Macarie din 1508 a fost găsit tocmai în biserica din Alun, lîngă Hunedoara, iar un Apostol tipărit de Dimitrie Liubavici la Tîrgoviște în 1547, în Sibiel, lîngă Sibiu.

Din cărțile lui Coresi s-au găsit exemplare la mănăstirile Bistrița din Oltenia, în Vălenii de Munte, în bibliotecile lui Petru Șchiopul și hatmanului Gavriil, fratele lui Vasile Lupu, în biserica din Ieud în Maramureș. Peste un veac, un exemplar din Viețile sfinților a lui Dosoftei a ajuns în biserica din Drăguș în Țara Făgărașului, iar un alt exemplar din aceeași carte era dăruit schitului din Petrid, lîngă Turda, de însuși Dosoftei.

După Psaltirea sa în versuri s-au făcut copii în Transilvania iar unii dintre psalmi au intrat în literatura populară a românilor de aici.

Cea mai largă răspîndire în Transilvania a cunoscut însă Cazania lui Varlaam, *păstrată și azi în zeci de biserici de aici. Pentru a o avea, adesea s-au purtat procese între credincioși și s-au dat sume însemnate de bani. De pildă, credincioșii din Muntele Someșului cald, la îndemnul preotului lor Ursan, au dat zece oi și opt miei ca să aibă în strana bisericii lor cartea mitropolitului Moldovean, din care să asculte cuvînt de învățătură în Duminici și sărbători.*

Uneori cărțile tipărite făceau cîte un drum lung prin toate ținuturile în care se auzea vorbă românească. Astfel, un exemplar din Îndreptarea Legii de la Tîrgoviște (1652) era prin 1687 în părțile Neamțului, ca în anul următor să ajungă din nou în Țara Românească, de unde, peste cîțiva ani a ajuns în posesia a doi preoți, tot de acolo. În 1718 era în Munții Apuseni, de unde a ajuns în urma a trei preoți din acele părți, ca să-și încheie drumul într-o biserică de pe Tîrnave.

Răspîndirea cărților de peste munți în Transilvania într-un număr așa de mare, a determinat autoritățile austriece de aici să ia în mai multe rînduri măsuri pentru interzicerea lor.

Ele n-au dus însă la nici un rezultat, încît un tipograf și editor sas din Sibiu tipărind o Psaltire, în 1791, era silit să o recomande credincioșilor ortodocși români prin cuvintele: „Primiți-o cu drag, căci după izvodul cel de la Rîmnic s-a făcut".

Dar nu numai cărțile, ci și aceia care le tipăreau, iscusiții tipografi și zugravi de altădată cutreerau întreg pămîntul nostru străbun, lucrînd pentru luminarea tuturor românilor. Filip Moldoveanul — deci originar din Moldova — și diaconul Coresi din Tîrgoviște au lucrat o viață întreagă, unul la Sibiu, altul la Brașov. Preotul Chiriac Moldoveanul, ipodiaconul Mihail Ștvanovici și popa Dobre amîndoi din Muntenia, au lucrat în tipografia Mitropoliei din Alba Iulia, iar Petru Papavici Rîmniceanul, Ioan Rîmniceanul și Sandu din Iași în tipografia din Blaj. În schimb, un Grigorie, Stan Brașoveanul, Ioan Simeonovici și Mihai Brașoveanul, lucrau în tipografia Mitropoliei din Iași, în a doua jumătate a secolului al XVII-lea.

Același lucru s-a petrecut și cu numeroșii copiști de manuscrise. De pildă, cunoscutul copist Vasile Sturze Moldoveanul a copiat o viață întreagă felurite manuscrise în părțile Hunedoarei, Banatului, Aradului, dar mai ales în Bihor unde a pus bazele unei adevărate școli de copiști. Alături de ei, pot fi pomeniți alți copiști moldoveni care au lucrat în Transilvania (Ilie Popovici, ieromonahul Agaton, ieromonahul Varlaam, preotul Vasile, dascălul Ștefan), precum și dascălul Ioan Magistrator din Țara Românească. În schimb, transilvănenii au dat moldovenilor, pe dascălii Toader din Feldru, Ioan din Cerghid, Andrei din Pian, Ioanichie din Rodna și arhimandritul Eustatie Popovici din Abrud.

Deci, cartea bisericească a stat cu cinste, în cursul veacurilor, în slujba ideii de unitate statală, pregătind sufletele, alături de cărturarii care s-au străduit să le scoată la lumină, pentru marea izbîndă a unirii într-o singură țară a tuturor acelora care aveau o singură limbă și o origină comună.

Mircea Păcurariu

Unirea Transilvaniei cu România, oglindită în Telegraful Român

(Urmare din pag. 4)

bîndirii, cînd omenirea întreagă se va scula... atunci nu va mai fi nici rob, nici nație roabă, nici un stăpîn pe altul, ci domnia Dreptății și Frăției... atunci toți românii vor fi una și liberi și frați". Atunci se va institui „domnirea democrației, domnirea poporului prin popor".

„Atunci", — e „Astăzi", cînd poporul român pășește sigur și hotărît, în deplină libertate, pe drumul demnității naționale, al împlinirilor sociale, al dreptății și al umanismului socialist. Pentru aceea, ca și în 1918, ziarul „Telegraful Român" își consacră misiunea atît în a sluji Legii strămoșești, cît și năzuințele înalte, constructive ale poporului român.

D. CĂLUGĂR

„Valea Fratelui"

În predoslovia unei vechi cărți bisericești se arată, într-o sugestivă imagine, că românii toți „dintr-o fîntînă cură". Precum apele sau albia unui rîu deci ne conduc la vîna aceluiași izvor, la fel și fluviul cel mare al poporului nostru are o singură sursă, aceeași origine.

Unitatea poporului român, așadar, se confundă cu însăși nașterea sa, este tot atît de veche ca și el. Dar mai mărețe, mai meritorii rămîn darurile acestui popor, resursele sale de putere pentru a lupta, prin învolburatele vremi ale trecutului, în a-și apăra ființa, în a-și întări unitatea; rămîn căile multiple prin care și-a afirmat obîrșia și aspirațiile sale comune.

Așa se face că istorici de talia lui N. Iorga consideră, pe drept cuvînt, ca o adevărată minune faptul cum acest popor nu numai că nu s-a stins sub vitregiile istorice deosebite prin care a trecut, ci și-a păstrat și cultivat o limbă înțeleasă de toți fiii lui, aceeași lege, aceleași obiceiuri, aceleași comori spirituale, aceeași artă etc.

Din „vremurile uitate ale vechimii", cum spunea marele Bălcescu, românii de pe ambele versante ale Carpaților s-au considerat frați buni unii cu alții și s-au comportat, în general, ca frații întreolaltă. Despre acestea ne grăiesc nu numai relațiile economice, culturale și bisericești, consemnate în ctitorii, în hrisoave, în cărți și-n atîtea alte urme care sînt scoase tot mai mult la lumină, ci chiar și istorici de alt neam dau mărturie asupra marelui adevăr al unității poporului nostru.

Așa de pildă într-o hartă veche de multe veacuri, întîlnită în biblioteca Bathianeum din Alba Iulia, Transilvania este numită „Valachia interior" (România dinăuntru), ceea ce înseamnă că autorii ei, străini de neamul nostru, considerau „Țara Plaiurilor" (Transilvania) ca pămînt al nostru, ca parte integrantă a teritoriului locuit de români. Același lucru îl arată învățatul iezuit Bisselius, contemporan cu Mihai Viteazul, care, întrebîndu-se dacă îi este cineva mai apropiat „transilvăneanului decît vecinul său din Țara Românească", găsea că traiul și înfățișarea lor sînt aceleași, că ei sînt „de aceeași seminție, de aceeași rădăcină, de același nume, de același sînge: căci daci sînt aceștia toți și nimic altceva". De asemenea, Gh. Banffy, guvernatorul Transilvaniei, după ce ia cunoștință de izbucnirea răscoalei lui Tudor Vladimirescu, ordonă, printr-o circulară, luarea de măsuri severe, militare și de altă natură, motivînd că „întrucît acest mare principat (Transilvania) se află în strînsă legătură economico-comercială, și atît religioasă cît și națională cu Țara Românească vecină, cu drept cuvînt ne putem aștepta ca aceste tulburări asemănătoare așa-zisului tumult al lui Horea, și aceste principii primejdioase să se răspîndească și în țara noastră printre poporul de rînd". Măsurile ordonate însă n-au putut opri, după cum știm, ecourile pe care revoluția lui Tudor le-a avut între românii transilvăneni.

(Continuare în pag 6)

Semicentenarul Unirii Transilvaniei cu România

„Valea Fratelui"

(Urmare din pag. 5)

Există însă o serie întreagă de alte elemente, cu adînci semnificaţii pentru unitatea poporului nostru. Unele din ele sînt legate, de pildă, de Carpaţii româneşti. Astfel, contrar tuturor aparenţelor, Carpaţii n-au fost niciodată un „hotar", un zid despărţitor între fraţi, ci, dimpotrivă, ei au constituit inima uriaşă din care au ţîşnit nu numai izvoarele din care se adapă apele ţării, ci şi viaţă, încredere pentru acest popor care i-a cîntat atît de frumos darurile. Carpaţii, această coloană vertebrală, această „osie a neamului românesc", cum îi numeşte istoricul I. Lupaş, a ocrotit, sub mantia sa uriaşă, poporul nostru în clipele sale de furtună; ei au fost martorul, ei sînt singurii care cunosc pe miile şi miile de „Badea Cîrţan", care treceau cu desagii plini de cărţi şi nădejdi de mai bine pe cărările sale tainice. Cîţi dintre noi n-am trăit acest fenomen în anii lui 40—44, cînd zmulgerea unei părţi din Transilvania a însemnat tăierea unei inimi în două, din care pricină o parte fără alta nu putea funcţiona. De aceea, dacă ar putea grăi, Carpaţii ne-ar povesti, credem, cea mai măreaţă istorie a poporului nostru.

De Carpaţi este legată balada „Mioriţa", mult grăitoare despre unitatea poporului nostru, căci în ea se întîlnesc ciobani de pe ambele versante.

De Carpaţi mai sînt legate apoi „nedeile" noastre străbune, la care se adunau — cu multiple scopuri, la zile sorocite, ca la o chemare tainică, fierbinte — tineri şi bătrîni de pe cursul Someşului cu cei de pe al Bistriţei, de pe cel al Trotuşului şi Ialomiţei cu cei care urcau din ţara Bîrsei, români din ţara Haţegului cu cei de pe plaiurile oltene etc. Nedeile au fost şi ele prilejuri de încălzire şi afirmare a unităţii noastre şi despre ele ne grăiesc poienile de munte care le păstrează amintirea, ca şi practicarea lor încă şi astăzi, nu numai pe muntele „Găina", ci şi prin părţile Breţcului, Poiana Sărată, Covasna şi desigur şi în alte laturi ale Carpaţilor româneşti.

Poienile Carpaţilor, însă, vor fi ţinut loc adesea şi de biserici, de catedrale, în care se vor fi săvîrşit nu puţine Liturghii şi în care fraţii de aceeaşi lege se rugau pentru ani mai buni şi vremi de pace. Toaca de lemn de la bisericile noastre ne stă mărturie în această privinţă, căci ea n-a fost altceva decît clopotul de chemare la slujbă a românului în zilele sale de bejenie.

Factor de unitate au fost apoi mănăstirile noastre, înşirate şi ele, ca nişte salbe scumpe, de-o parte şi de alta a Carpaţilor, în care monahi cu rîvnă de pe toate plaiurile româneşti lucrau, pentru mîntuirea sufletului lor, printr-o totală dăruire spre binele neamului lor şi al omenirii, prin manuscrisele, broderiile, sculpturile, picturile şi alte obiecte de artă religioasă care uimesc astăzi lumea. Este bine de reţinut şi aceea că la hramul mănăstirilor moldovene mai ales, aceste ctitorii voievodale erau cercetate de valuri nesfîrşite de români transilvăneni, care veneau adesea chiar în şiruri întregi de care.

Dar despre unitatea noastră ne grăiesc şi elemente ale naturii, căci iată, coborînd pe Olt în jos, la aproximativ 20 km după ce el pătrunde în cetatea de piatră a Turnului Roşu, pe malul stîng un rîu de munte îşi rostogoleşte apele sale cristaline. Localnicii îi zic „Valea Fratelui". Cînd ne gîndim că pe cursul lui a fost nefirescul hotar dintre Transilvania şi Ţara Românească, pînă în 1918, ne dăm seama ce profundă semnificaţie naţională primeşte numirea acestui rîu, care n-a constitut de fapt o graniţă, un hotar despărţitor aşa cum ar fi dorit stăpînitorii vremii, ci un loc de întîlnire a fratelui cu frate, un vad de trecere — ca oricînd poporul evreu prin Marea Roşie — dintr-o parte în alta, dintr-un sens în altul, a unui popor pentru care Carpaţii au însemnat un uriaş vas comunicant.

Este momentul potrivit deci să arătăm acum, la această entuziastă aniversare a semicentenarului Unirii Transilvaniei cu România, că „tot ce mişcă-n ţara asta, rîul, ramul" — cum spunea poetul — nu numai că ne este prieten, ci grăieşte deopotrivă despre viaţa acestui popor, despre unitatea lui, despre aspiraţiile lui.

De aceea, astăzi, cînd visele de veacuri ale poporului nostru s-au împlinit, cînd trăim într-o singură ţară, liberă şi independentă, cu un program sănătos de propăşire internă şi externă, să facem totul în a ne apăra aceste cuceriri, pentru care au sîngerat atît de mult părinţii, moşii şi strămoşii noştri, să facem totul ca Patria întregită, România socialistă, să ne înflorească tot mai mult, spre binele fiilor ei şi al păcii în lume.

Gh. Papuc

Sus, la Bălgrad

— La 50 de ani, de la „Unirea cea mare" —

I

Sus la Bălgrad, pe cetate,
Vulturul din aripi bate;
Da, nu-i vultur zburător,
Ci e steag biruitor!
Lin se flutură în vînt
Treiculorul nostru sfînt.
Treiculorul ce ne-a dus
Vestea pînă în „Apus",
Din „Apus" la „Răsărit"
Că românii-s neam vestit!
Leagănă-te steagule
Să te vadă — dragule —
Satele, oraşele,
Munţii falnici — văile —
Ţara mea, cu oameni buni
Ca vitejii lor străbuni!
Leagănă-ţi culorile,
Mîndre cum sînt florile,
Ca văzîndu-le să ştie:
Că-n frumoasa Românie
Azi e zi de bucurie,
Ziua ce ne-a adunat
Pe toţi fraţii într-un stat,
Cum a vrut bravul Mihai
Omorît pe-al Turzii plai!

II

E tîrziu... Noapte cu lună...
Pe cetate se adună,
Coborînd din cer, uşor,
Ca la un preasfînt sobor,
Toţi acei ce se luptară
Pentru scumpa noastră ţară,
Pentru marea ei unire,
Pentru pace şi-nfrăţire.
Horea *spune cu mult dor:*
— Visul meu şi-al tuturor
E de-acum nu vis, ci faptă,
In zadar m-au tras pe roată!...
Iancu *cîntă din caval,*
Bucuros că în Ardeal
Suferinţa s-a sfîrşit
Şi tot omu-i fericit!...
Bărnuţ, *omu-adevărat,*
E cu sufletu-mpăcat,
Ţara lui cea obidită
Are pe măsuţă pită,
In hambar porumb curat
Cu maşina semănat!...
Mureşanu — *scriitoru —*
Tare-i mîndru cu tractoru,
Fabricat şi plănuit
In Braşovul lui iubit!...
Cuza Vodă *şi* Bălcescu,
Tudoraş Vladimirescu,
Generalul Ieremia,
Goga, Slavici *din Siria*
Şi-alţi ortaci neînfricaţi,
Schingiuiţi şi-ntemniţaţi,
Blînd zîmbesc... Sînt fericiţi
Că ne văd mereu uniţi!...

III

Fost-au oameni şi-or mai fi
Ce cu drag îşi vor jertfi
Sîngele, viaţa-ntreagă —
Pentru ţara lor cea dragă!
Fost-au oameni şi mai sînt,
Care pentru-acest pămînt
Au muncit şi s-au luptat
Ca să-l vadă eliberat!
Care ţară, care oare,
Pe pămînt, aici sub soare,
A mai dat atîţi eroi
Cum am dat la vreme noi?
Din trecutu-ndepărtat
Omul nostru a luptat
Pentru ţară şi dreptate,
Pentru sfînta libertate!...

Oameni buni! E sărbătoare,
Prindeţi hora cît mai mare
Şi jucaţi-o cu mult foc
Pentru pace şi noroc!
Lumea să se veselească,
România să trăiască
Şi la fel conducerea
Căci avem nădejde-n ea!
Peste toate: — Dumnezeu,
Să ne dea tot harul Său
Şi-a Lui pace să domnească
Peste Ţara Românească!

NICOLAE ISAC
— cîntăreţ bisericesc —

Sibiul în sărbătoare

Începînd de la sfîrşitul lunii octombrie şi pînă la 10 noiembrie a. c., străvechea cetate a Sibiului a trăit momente de înaltă elevaţie spirituală. Astfel din 28 X şi pînă în 3 XI s-a sărbătorit în această cetate de vechi tradiţii culturale, aniversarea a 275 ani de existenţă a liceului „Gheorghe Lazăr", iar din 3 XI pînă în 10 XI a avut loc prima ediţie a festivalului „Cibinium", respectiv „săptămîna artei şi culturii sibiene", care reaminteşte de vechile şi preţuitele serbări ale Astrei culturale transilvănene.

„Leagăn al atîtor memorabile evenimente din istoria neamului, puternic centru economic şi cultural al ţării — a accentuat dl. Nicolae Ceauşescu, preşedintele Consiliului de Stat, în mesajul adresat cu acest prilej liceului „Gh. Lazăr" din localitate — Sibiul se mîndreşte cu o asemenea şcoală, pe băncile căreia au învăţat Gheorghe Lazăr, August Treboniu Laurian, Axente Sever, Şt. O. Iosif, Aurel Vlaicu şi alte figuri proeminente", ca de pildă Ilie Măcelar, Octavian Smigelschi, Octavian Goga, Ioan Lupaş, academicienii Aurel Moga, Andrei Oţetea ş. a.

Înfiinţat în anul 1692 ca gimnaziu cu limba de predare latină, a fost transformat în 1850 în liceu cu 8 clase şi examen de maturitate. De notat că elevii români ai acestei şcoli au fost totdeauna primii la învăţătură deşi erau în majoritate fii de ţărani şi se purtau pînă-n clasele VI—VII îmbrăcaţi româneşti. De aceea mitropolitul Andrei Şaguna, care participa la examenele de sfîrşit de an, se preocupa să-l transforme în şcoală românească. Acest lucru s-a putut înfăptui însă numai după Unirea cea mare de la Alba-Iulia — 1 decembrie 1918, cînd liceul a luat numele marelui dascăl Gheorghe Lazăr. Tot de numele lui Gh. Lazăr este legată şi înfiinţarea primelor cursuri de învăţămînt tehnic în limba română, în Bucureşti, eveniment care de asemenea a fost serbat după cu-

(Continuare în pag. 8)

Vizita unei delegaţii bisericeşti din Etiopia

O delegaţie bisericească din Etiopia, compusă din Î. P. S. Sa Abuna Theofilos *Comma, Arhiepiscop de Harăr şi Locţiitor de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Orientale a Etiopiei, conducătorul delegaţiei, P. S. Sa Episcopul Abună* Abraham *şi P. Cuv. Arhim.* Ioanidis, *a vizitat Patriarhia Română.*

Delegaţia a fost condusă de Î. P. S. Mitropolit Nicolae *al Banatului şi de P. S. Vicar patriarhal* Visarion *Ploieşteanul.*

Potrivit programului stabilit de Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian, această delegaţie a vizitat şi Arhiepiscopia Sibiului.

Astfel, sîmbătă, 9 noiembrie 1968, delegaţia bisericească etiopiană a păşit pe teritoriul Arhiepiscopiei noastre prin pasul şi oraşul Predeal, oprindu-se la Braşov, unde a vizitat Biserica Sf. Nicolae-Schei şi Muzeul bisericesc din preajma ei, precum şi Biserica Neagră.

Pe la amiazi, delegaţia bisericească etiopiană a ajuns la Sf. Mănăstire Brîncoveanu de la Sîmbăta de Sus, fiind întîmpinată de reprezentantul Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului, P. C. vicar arhiepiscopesc* Traian Belaşcu, *care le-a urat bun venit. Oaspeţii s-au închinat la altarul bisericii mănăstireşti, s-au rugat pentru odihna sufletului mitropolitului Nicolae Bălan (mort în 1955) şi au vizitat clădirile aşezămîntului.*

În seara aceleiaşi zile, delegaţia bisericească etiopiană a sosit la Reşedinţa mitropolitană din Sibiu, fiind întîmpinată de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului cu deosebită dragoste şi bucurie.*

Salutînd pe oaspeţi în cadrul mesei de cină, dată în cinstea lor, Arhipăstorul nostru a subliniat solidaritatea dintre poporul etiopian şi poporul român, precum şi legăturile dintre Biserica Etiopiei şi Biserica ortodoxă română din Transilvania.

Răspunzînd, P. S. Episcop Abună Abraham *dă expresie bucuriei de a avea posibilitatea de a constata direct prietenia pe care poporul român o nutreşte faţă de poporul etiopian, precum şi nădejdii că legăturile dintre cele două Biserici se vor adînci.*

Duminică, 10 noiembrie 1968, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae şi-a condus oaspeţii în comuna Deal (jud. Alba), unde au asistat la tîrnosirea bisericii din această parohie. (A se vedea reportajul separat din acest număr).

Luni, 11 noiembrie 1968, dimineaţa, Arhipăstorul nostru i-a condus pe oaspeţi să viziteze aşezămintele de la centrul Mitropoliei Ardealului. Au fost vizitate: Paraclisul Institutului Teologic Universitar, Biblioteca mitropolitană, Catedrala mitropolitană, Librăria şi Tipografia Eparhială şi Căminul preoţesc. De asemenea, au făcut o scurtă vizită în locuinţa P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, binecuvîntînd casa şi pe cei ce vieţuiesc în ea.

În aceeaşi zi, pe la orele 11, a avut loc la Institutul Teologic Universitar primirea solemnă a oaspeţilor, care au fost întîmpinaţi cu Imnul arhieresc executat de corul studenţilor teologi, condus de P. C. Prof. Gheorghe Şoima.

Salutînd cu căldură pe aleşii oaspeţi şi pe însoţitorii lor, P. C. rector Dr. Sofron Vlad *a reliefat cîteva aspecte ale relaţiilor româno-etiopiene. În continuare, P. C. Sa a evocat cîteva momente caracteristice din istoria Institutului, încheind cu mulţumiri pentru această vizită.*

În cinstea oaspeţilor, Corul studenţilor teologi, dirijat de P. C. Prof. Gheorghe Şoima, a prezentat un program artistic cuprinzînd următoarele cîntări bisericeşti şi cîntece patriotice: „Taina Creştinătăţii" (pe textul din 1 Tim. 3, 16); „Mare este puterea Crucii Tale . . ." (podobie psaltică); „Cer de stele . . ." (de Beethoven); „Frumoasă eşti, Patria mea" şi „Dragă-mi este ţara mea" (ambele de Gheorghe Şoima) şi „Mîndru-i codrul şi -nverzit" (de Cornel Arion).

Vădit impresionat, Î. P. S. Arhiepiscop Theofilos *îşi exprimă bucuria de care este stăpînit, arătînd apoi că trebuie să fim încredinţaţi că sîntem aleşi din voia lui Dumnezeu şi conduşi de El, precum şi că Dumnezeu păzeşte Biserica Sa. Referindu-se la activitatea ecumenistă intensă de azi, îi îndeamnă pe studenţii teologi să se pregătească spre a deveni lucrători harnici şi vrednici pentru unitatea şi pacea lumii.*

Mulţumind oaspeţilor pentru vizitarea Institutului, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului arată că relaţiile dintre Biserica Etiopiei şi Biserica Ortodoxă Română trebuie să se extindă şi asupra şcolilor teologice ale celor două Biserici. Vizita la Institutul nostru constituie o contribuţie de seamă la adîncirea şi întărirea legăturilor dintre cele două Biserici. De încheiere, aduce mulţumiri însoţitorilor delegaţiei şi Prea Fericitului nostru Părinte Patriarh Justinian, care a binevoit să includă şi Arhiepiscopia Sibiului în programul vizitei delegaţiei bisericeşti etiopiene în ţara noastră.*

După aceea, Î. P. S. Sa a prezentat delegaţiei bisericeşti etiopiene pe membrii Corpului profesoral al Institutului.

După masă, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae a condus pe oaspeţi la Răşinari, unde au vizitat cele două biserici, mormintele mitropoliţilor A. Şaguna, N. Colan şi mormîntul episcopului Vasile Stan al Maramureşului.

Seara, în cadrele Vecerniei săvîrşite în Catedrala Mitropolitană începînd de la orele 18, oaspeţii au fost prezentaţi clerului şi credincioşilor.

Cu acest prilej, au fost de faţă şi studenţi teologi ai Secţiei evanghelice-luterane Sibiu a Institutului Teologic Universitar Protestant Unic din Cluj.

La sfîrşitul Vecerniei, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului şi Î. P. S. Arhiepiscop Theofilos au rostit cuvîntări.

Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *al Ardealului a arătat care sînt elementele ce constituie baza legăturilor dintre Biserica noastră şi Biserica Etiopiei.*

(Continuare în pag 8)

SFINŢIREA BISERICII DIN DEAL

În Duminica din 10 noiembrie 1968, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului a tîrnosit biserica din Deal, jud. Alba.

Un fapt deosebit — care face ca această tîrnosire de biserică parohială să iasă din comun — este prezenţa în cadrul ei a unei delegaţii a Bisericii Ortodoxe Orientale din Etiopia, compusă din Î. P. S. Arhiepiscop Theofilos Comma, locţiitor de Patriarh, P. S. Episcop Abraham şi P. Cuv. Arhim. Ioanidis, avînd ca însoţitori pe Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului şi pe P. S. Episcop Visarion Ploieşteanul, vicar patriarhal.

Dimineaţa la orele 9,30, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae — împreună cu delegaţia numită şi cu însoţitorii ei — soseşte în faţa bisericii, fiind primit de credincioşi în frunte cu un sobor de preoţi. Cuvîntul de bun venit îl rosteşte P. C. prot. Victor Negrea-Alba-Iulia. În răspunsul său, Î. P. S. Sa îşi exprimă bucuria de a fi în mijlocul acestei parohii şi prezintă delegaţia etiopiană şi pe însoţitorii ei.

După aceea, începe slujba de sfinţire a bisericii înnoite şi înfrumuseţate, pe care Înaltul Ierarh o săvîrşeşte înconjurat de un sobor de preoţi şi diaconii I. Bolog şi Gh. Papuc. Răspunsurile sînt date de corul restrîns al studenţilor Institutului Teologic din Sibiu, condus de P. C. prof. Şoima.

Urmează Sf. Liturghie arhierească în sobor, în cadrul căreia C. diacon Gh. Popescu-Buceloiu este hirotonit întru presbiter pentru parohia Căpuşul de Cîmpie, iar candidatul de preoţie Augustin Florea este hirotonit întru diacon.

În parohia Deal. Începe sfinţirea bisericii

Delegaţia bisericească din Etiopia şi însoţitorii, pe podiul pe care s-a săvîrşit o parte din Sf. Liturghie arhierească prilejuită de sfinţirea bisericii din Deal. De la stînga la dreapta: P. S. Episcop *Abraham*, Î. P. S. Arhiepiscop *Theofilos*, Î. P. S. Mitropolit *Nicolae* al Banatului, P. S. Episcop *Visarion*, vicar patriarhal şi P. Cuv. arhim. *Ioanidis*.

La pricează predică P. C. vicar arhiep. *Tr. Belaşcu* despre faptele îndurării trupeşti şi sufleteşti, îndemnînd pe credincioşi să-şi iubească Biserica şi Patria.

După Sf. Liturghie vorbeşte C. păr. *Nicolae Ghişoiu*, parohul locului, care face un istoric al bisericii şi al lucrărilor de înnoire şi înfrumseţare a ei, aducînd apoi mulţumiri lui Dumnezeu, Î. P. S. Sale şi păstoriţilor săi.

P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu dă citire binecuvîntării arhiereşti în legătură cu strădaniile şi jertfelnicia credincioşilor din Deal, precum şi actului de tîrnosire a bisericii.

(Continuare în pag. 8)

Vizita unei delegaţii bisericeşti din Etiopia

(Urmare din pag. 7)

Î. P. S. Arhiepiscop Theofilos *a vorbit despre puterea credinţei, subliniind că atitudinea noastră faţă de Dumnezeu trebuie să izvorască din toată inima.*

Marţi, 12 noiembrie 1968, dimineaţa pe la orele 8, Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *a făcut daruri membrilor delegaţiei bisericeşti etiopiene (cărţi de rugăciuni, lucrări personale, albume, tipărituri ale editurii Arhiepiscopiei, pliante), iar Î. P. S. Arhiepiscop* Theofilos *a înmînat Arhipăstorului nostru o distincţie din partea Majestăţii Sale Haile Selassie I, Împăratul Etiopiei.*

A urmat micul dejun, care s-a transformat în masă de despărţire. Adresîndu-se oaspeţilor Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae *a arătat că cele două zile de vizită au mijlocit ridicarea pe planul unei permanente comuniuni cu Iisus Hristos şi adîncirea legăturilor spirituale dintre cele două Biserici. Totodată, a mulţumit atît delegaţiei bisericeşti etiopiene, cît şi însoţitorilor ei.*

Mulţumind în numele delegaţiei bisericeşti etiopiene pentru primirea plină de dragoste de care s-au învrednicit cu prilejul vizitei în Arhiepiscopia Sibiului, P. S. Episcop Abraham *a făcut aprecieri elogioase asupra roadelor duhovniceşti ale Bisericii noastre Ortodoxe Române şi a încheiat rugînd pe bunul şi atotputernicul Dumnezeu să întărească tot mai mult legăturile spirituale dintre cele două Biserici şi popoare.*

După orele 9, oaspeţii au plecat spre sf. Mănăstire Cozia şi de acolo mai departe.

Vizita delegaţiei bisericeşti etiopiene în Arhiepiscopia noastră a contribuit la adîncirea şi întărirea relaţiilor pe care Biserica Ortodoxă Orientală a Etiopiei le cultivă cu Biserica şi poporul nostru — spre înfrăţirea tuturor popoarelor şi spre pacea lumii întregi.

CRONICAR

Sfinţirea bisericii din Deal

(Urmare din pag. 7)

Ca fiu al comunei Deal, vorbeşte P. C. prot. *Dr. Vasile Coman*-Braşov, subliniind rolul Bisericii strămoşeşti în viaţa delurenilor şi îndemnîndu-şi consătenii să se strîngă unitari în jurul bisericii.

Luînd cuvîntul, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae* al Ardealului rosteşte un cuvînt de învăţătură şi îndemn în care arată mai întîi că noi, ortodocşii, sîntem o Biserică a tradiţiei creştine autentice. În continuare, Î. P. S. Sa pune în plin relief însemnătatea tradiţiei pe plan bisericesc şi pe plan naţional.

În continuare, vorbeşte Î. P. S. Arhiepiscop *Theofilos,* remarcînd asemănările dintre tradiţia Bisericii noastre şi aceea a Bisericii etiopiene şi îndemnînd pe credincioşi să urmeze chemarea lui Dumnezeu.

Cu acelaşi profund interes este ascultat cuvîntul Î. P. S. Mitropolit *Nicolae al Banatului,* care îndeamnă pe credincioşi la afirmarea pretutindeni şi necontenit a unităţii de gîndire, simţire şi acţiune, pentru ca cu toţii împreună să slujim Biserica şi Patria.

Urmează apoi cuvîntul de mulţumire al Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae al Ardealului,* adresat Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, delegaţiei Bisericii etiopiene şi însoţitorilor acestei delegaţii.

Pentru strădaniile sale, C. pr. Nicolae Ghişoiu, parohul locului, este distins de Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae cu brîu roşu.

Se face apoi botezarea şi miruirea tuturor credincioşilor.

În cadrul agapei frăţeşti ce s-a organizat cu acest prilej, P. C. vicar arhiep. *Tr. Belaşcu* reliefează munca C. pr. Nicolae Ghişoiu şi a păstoriţilor C. Sale.

Mulţumind lui Dumnezeu pentru toate, C. pr. Nicolae Ghişoiu, parohul locului, oferă Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului, membrilor delegaţiei etiopiene şi însoţitorilor lor diferite daruri, constînd îndeosebi din obiecte lucrate de credincioşii din Deal.

P. S. Episcop Visarion Ploieşteanul, vicar patriarhal, transmite arhiereasca binecuvîntare a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian credincioşilor din Deal, pe care-i felicită pentru buna organizare, ordinea şi disciplina dovedite cu acest prilej.

P. C. prot. *Dr. Vasile Coman*-Braşov, completează profilul moral al credincioşilor din Deal, evocînd cîteva crîmpeie ale vieţii lor grele din trecut.

P. C. prot. *Victor Negrea*-Alba-Iulia, remarcă munca şi strădaniile credincioşilor din Deal.

C. pr. *Lazăr Voişan*-Pianul de Sus, evidenţiază sufletul curat şi credinţa activă a delurenilor.

Încheind cuvîntările din cadrul agapei, Î. P. S. nostru Mitropolit *Nicolae al Ardealului* arată că praznicul de azi este ziua unităţii şi semnul biruinţei acolo unde este unitate.

Praznicul sfinţirii bisericii din Deal este o îndreptăţită încununare luminoasă a dăruirii credincioşilor — de ieri şi de azi — a acestei parohii pentru credinţa strămoşească, pentru Biserică, pentru Patrie.

C. S.

Prăznuirea Sf. Nicolae

De viaţa Sf. Nicolae sînt legate o seamă de fapte creştineşti mult grăitoare, din care motiv amintirea acestui mare ierarh este prăznuită cu simţămintele cuvenite în Biserica noastră Ortodoxă.

La Centrul Arhiepiscopesc din Sibiu, această prăznuire primeşte semnificaţii deosebite prin aceea că Sf. Nicolae este patronul şi al Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Astfel, evenimentul a fost subliniat încă din ajun, cînd — la rugăciunea de seară (din 5 decembrie 1968) de la capela Institutului Teologic, la care era de faţă şi Î. P. S. Mitropolit Nicolae însoţit de P. S. Arhiereu Emilian Antal — corul studenţilor teologi, dirijat de P. C. prof. Gh. Şoima, a executat două compoziţii religioase legate de praznicul de-a doua zi.

După urările P. C. rector Dr. Sofron Vlad, *prilejuite de această sărbătorire, Î. P. S. Mitropolit* Nicolae, *răspunzînd, arată, printre altele, că Sf. Nicolae îi rămîne pildă vie de străduinţă pentru călăuzirea cu dragoste a turmei credincioase pe cărările cele bune.*

A doua zi — vineri, 6 decembrie 1968 — în Catedrala noastră mitropolitană, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae şi a numeroşi credincioşi, s-a săvîrşit Sf. Liturghie arhierească de către P. S. Arhiereu Emilian, *înconjurat fiind de un sobor de preoţi şi diaconi, cu care prilej au fost săvîrşite şi două hirotoniri, una întru preot iar alta întru diacon.*

La momentul cuvenit s-a rostit o ectenie de pomenire pentru adormiţii mitropoliţi Nicolae Bălan şi Nicolae Colan.

La priceasnă a predicat P. C. prof. Dr. Milan Şesan, *despre frumuseţea vieţii Sf. Nicolae, despre dragostea sa de oameni, revărsată atît de îmbelşugat în acte de binefacere, în încheiere făcînd Arhipăstorului nostru urări de viaţă lungă şi mult spor în munca plină de răspundere pe care o desfăşoară.*

La sfîrşitul Sf. Liturghii, P. C. vicar Tr. Belaşcu *a rostit o rugăciune de mulţumire către Părintele ceresc pentru darurile pe care le-a revărsat asupra noastră şi asupra Î. P. S. Mitropolit Nicolae, după care au urmat îndătinatele polihroane.*

În Reşedinţa mitropolitană a avut loc apoi o recepţie, la care, în numele angajaţilor Centrului Arhiepiscopesc, P. C. vicar arhiep. Tr. Belaşcu, *adresîndu-se Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, tălmăceşte „gîndurile frumoase şi înalte" ale colaboratorilor Î. P. S. Sale cu acest prilej festiv, sublinînd, printre altele, activitatea rodnică a Arhipăstorului nostru. Vorbitorul se opreşte mai ales asupra multelor descinderi în parohii, unde „aţi dat mărturie prezenţei Evangheliei în lume, aţi fost mărturie prezenţei vii a lui Iisus Hristos cel veşnic viu în mijlocul credincioşilor".*

Răspunzînd, Î. P. S. Mitropolit Nicolae *a rostit un cald şi înaripat cuvînt de zidire duhovnicească, în care, după ce a mulţumit pentru bunele doriri ce i s-au făcut, a arătat, printre altele, că „această zi este în primul rînd zi de prăznuire a Sf. Nicolae", din a cărui viaţă Arhipăstorul nostru valorifică principiul „dragostei a tot cuprinzătoare" adus în lume de Iisus Hristos şi care „împinge toate spre desăvîrşire". „Or noi tocmai această misiune o avem în lume ca să fim nu numai propovăduitori, ci să trăim această dragoste, s-o facem ca ea să rodească ...".*

„Această dragoste creştină, care nu face nici o deosebire între oameni şi care merge direct la inima omului, am căutat s-o răspîndesc în jur şi am avut mulţumirea să constat că dragostea generează dragoste".

În încheiere, Î. P. S. Sa recomandă să ne pătrundem de această „dragoste de om — cea mai scurtă definiţie a umanismului", căci făcînd astfel ne asemănăm Sf. Nicolae.

După aceasta, Înaltul Ierarh a dat mîna cu oaspeţii prezenţi, întreţinîndu-se, binevoitor, cu fiecare.

Rep.

Sibiul în sărbătoare

(Urmare din pag. 6)

viinţă, cu prilejul aniversării, tot în aceste zile, a 150 de ani de la instituirea lor.

Festivalul cultural „Cibinium '68" a fost organizat de Comitetul judeţean de cultură şi artă şi Comitetul de cultură şi artă municipal.

La această frumoasă şi bogată manifestaţie culturală au participat o seamă de distinşi scriitori din ţară, în frunte cu acad. Victor Eftimiu, Alexandru Dima, artişti în frunte cu George Calboreanu, artişti plastici, critici de artă, compozitori, folclorişti, în afară de cei din localitate.

Deschiderea festivalului s-a făcut în sala teatrului de către dl. Cornel Irimie — preşedintele Comitetului Municipal de cultură şi artă. A urmat un bogat program artistic, format din concert dat de Filarmonica de stat, recital de lieduri, Cîntec pe versuri de George Topîrceanu, Sus, pe versuri de Lucian Blaga; apoi vernisajul expoziţiei „Creaţii de artă populară sibiană" în sala festivă a Liceului nr. 3, reprezentarea expoziţiei retrospective „20 de ani de activitate a Teatrului din Sibiu", în holul teatrului, iar seara un spectacol de gală cu drama populară „Stana" de D. St. Petruţiu şi N. Pîrvu, a cărui muzică este creaţia compozitorului sibian Gheorghe Şoima.

Din programul celorlalte zile reţinem vizitarea casei memoriale „O. Goga" din Răşinari, ca şi Muzeul sătesc din această comună, „evocările literare" ale maestrului Victor Eftimiu, în cadrul cărora s-au scos în lumină momente din „ucenicia" făcută la Sibiu alături de O. Goga; concertul simfonic dat de Filarmonica de Stat şi corul „Gh. Dima", reînfiinţat la Sibiu, debutînd într-un mod cît se poate de promiţător, cu bucăţi corale din care reţinem „Mama lui Ştefan cel Mare" de Gh. Dima şi „Lumini şi vreri de pace" de P. C. prof. Gh. Şoima de la Institutul nostru Teologic; concert simfonic dat de aceeaşi filarmonică şi corul Bach ca şi alte manifestări în limba germană; vizitarea cetăţii de la Cisnădioara, Avrigului şi Cîrţişoara, unde s-a inaugurat un muzeu al satului; întîlniri şi conferinţe ca aceea a d-lui prof. univ. Al. Dima; spectacole folclorice şi încă alte multe asemenea manifestări, care au creat în oraşul nostru, în aceste zile, o atmosferă cu adevărat de sărbătoare şi care au scos în lumină creaţiile şi activităţile artistice şi culturale ale unei părţi din minunata noastră ţară.

Ca învitat de onoare, menţionăm că la unele puncte din acest bogat program a participat şi Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae.

În felul acesta s-a încheiat prima ediţie a festivalului „Cibinium '68", care — după cum s-a spus — se va repeta în fiecare an.

N. D. Găvozdea

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu (Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

ANUL 116 Sibiu, 15 decembrie 1968 Nr. 47—48

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DE ALBA IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRAȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA
se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază. — Scrisorile nefrancate se refuză.

ABONAMENTUL:
Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Pe 3 luni: 6 lei

„Fii ai păcii și unității"

An de an, străvechile noastre praznice creștinești, cu deosebire cele de căpătîi dintre ele, ne fac să trăim clipe de înălțare, ne introduc în aureola lor de seninătate duhovnicească, de pace, unitate și bucurie sufletească.

Acest lucru mai ales îl scoate în lumină Pastorala *pe care Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului o trimite și în acest an preoților și credincioșilor din Arhiepiscopia de Alba Iulia și Sibiu, cu prilejul Nașterii Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos.*

Avînd ca text de plecare cuvintele Sf. Apostol Ioan: „Și Cuvîntul trup s-a făcut și s-a sălășluit între noi și am văzut mărirea lui, mărire ca a unuia născut din Tatăl" (Ioan I, 14), în partea introductivă Pastorala descrie cadrul fizic în care s-a născut „din Fecioara Maria — Mesia cel vestit de prooroci", după care Arhipăstorul nostru spune: „Multe ne învață Nașterea lui Iisus Hristos în Betleemul Iudeii. Dintre acestea ne oprim acum la o singură învățătură: aceea a unității sub diferitele ei înfățișări.

Într-adevăr, la Nașterea lui Hristos se vădește unitatea lui Dumnezeu: Treimea cea de o ființă și nedespărțită. Dumnezeu-Tatăl este Cel ce trimite pe Fiul Său în lume. De aceea Iisus . . . „se va chema Fiul Celui Prea Inalt" . . . și va mărturisi despre Tatăl Lui și Tatăl nostru cel din ceruri. Dumnezeu-Fiul este Cel ce primește să se facă om pentru mîntuirea noastră. Iar Dumnezeu-Duhul Sfînt este Cel ce se coboară peste Fecioara curată, încît pruncul Iisus „ce s-a zămislit întrînsa din Duhul Sfînt este" (Matei 1,20; Luca 1, 35). Iată unitatea deplină a Sfintei Treimi: Tatăl trimite pe Fiul, Duhul Sfînt adumbrește pe Născătoarea de Dumnezeu și Fiul se întrupează".

Dar, continuă Pastorala, „Nașterea Domnului ne arată nu numai unitatea dumnezeirii, ci și unitatea dintre Dumnezeu și întreaga făptură", Hristos-Domnul identificîndu-se cu fiecare dintre noi. „Devenind prin întrupare om „asemenea nouă, afară de păcat" (Evrei 4, 15), El a luat asupra Sa soarta fiecărui om, a popoarelor, a omenirii, ca să ne scoată din robia păcatului, a urii, a dezbinărilor și să ne ridice la o viață spirituală liberă și totuși în unitate deplină pentru că la temelia ei a pus iubirea de Dumnezeu și om, iubirea care îmbrățișează toate cele cerești și cele pămîntești".

Afară de acestea, înalta semnificație a întrupării Fiului lui Dumnezeu se arată și prin aceea că, „prin venirea Domnului Hristos în lume, harul lui Dumnezeu se revarsă în om, în fire, pătrunde și înnoiește totul, ca pe toate să le călăuzească spre starea finală a desăvîrșirii".

Dar, după cum potrivit se subliniază în continuare, la dragostea cea nemărginită a Tatălui ceresc trebuie să răspundem și noi cu dragostea noastră, cu strădaniile noastre spre cele bune, căci, după cum ne învață Înaltul nostru Arhipăstor, „darul lui Dumnezeu obligă. El ne cheamă să lucrăm din toate puterile pentru păstrarea și întărirea unității, dată în Iisus Hristos nouă tuturor".

De altfel, noi, credincioșii români, trebuie să ne pătrundem de bucuria că „unitatea Sfintei Treimi" se răsfrînge cu adevărat în viața noastră, căci „noi toți ne închinăm lui Dumnezeu: Tatăl, Fiul și Duhul Sfînt . . . Noi toți ne închinăm în sfintele biserici și luăm parte la aceleași Sfinte Liturghii săvîrșite în limba noastră românească. Noi toți ne simțim una în legea strămoșească, fii ai aceleiași Biserici românești. Noi toți sărbătorim Crăciunul, nu numai prin slujbele bisericești, ci și prin aceleași colinde și obiceiuri din moși-strămoși".

Bucurîndu-ne de unitatea noastră, în același timp însă „noi întindem brațele iubirii frățești tuturor celorlalte Biserici, celorlalte culte, ca împreună să ne străduim pentru înflorirea Patriei comune, pentru pacea a toată lumea".

Concluzia firească a unor astfel de temeiuri este aceea de a ne strădui „să fim și noi fii ai păcii *și unității, în familiile noastre, în satele noastre, în Biserica noastră, în țara noastră, în toată lumea."*

După un imn de laudă adus, asemenea colindelor noastre străbune, Mîntuitorului Hristos la luminatul praznic al Nașterii Sale, Pastorala se încheie cu îndemnuri de a ne ruga Domnului, „să trimită darurile Sale bogate, să ne lumineze cărările vieții și să ne întărească pașii pe calea slujirii Bisericii Sale Sfinte, slujirii poporului nostru, slujirii omenirii întregi".

Pastorala la Nașterea Domunlui a Î. P. S. nostru Mitropolit Nicolae este, precum vedem, încărcată de bogate învățături și părintești îndemnuri către noi — fiii duhovnicești ai Î. P. S. Sale, preoți și credincioși deopotrivă — de a fi cu toată grija asupra tuturor pașilor noștri, de a ne strădui permanent spre a fi creștini adevărați, fii buni ai Patriei noastre dragi.

R.

In preajma Crăciunului

Ne despart doar cîteva zile de marele praznic al Nașterii Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos. Ne găsim deci în pragul aceluia dintre praznicile Sfintei noastre Biserici dreptmăritoare în care ni se arată împlinirea tuturor proorociilor legate de venirea în lumea noastră a Fiului lui Dumnezeu; ne apropiem de momentul de negrăită însemnătate, cînd Fiul lui Dumnezeu fiu al Fecioarei se face; ca prin El, prin harul Său pururea izbăvitor, prin viața, învățătura și făptuirile Sale, fii ai lui Dumnezeu să ajungem noi înșine.

Trăim de pe acum în lumina praznicului în care Dumnezeu coboară la noi, ca să ne ridice și să ne înalțe, prin Fiul Său, la El, să ne împace cu El prin dragostea Sa nemărginită către cea mai aleasă dintre lucrările mîinilor Sale; în bucuria praznicului cînd cerul pe pămînt coboară, iar pămîntul la cer se urcă. Și toate acestea numai și numai cu rostul mîntuirii omului, în scopul ridicării lui de sub povara păcatului, cu ținta mîntuirii fiecăruia din noi.

Și iată, cu prilejul măritei prăznuiri spre care ne îndreptăm, chipurile bătrînilor prooroci se luminează și strălucesc în bucuria împlinirii celei mai sfinte dintre vestiri; acum, „cînd taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută" se arată și oamenilor mîntuirea le-o vestește, încărunțiții patriarhi ai Legii Vechi își îndreaptă statura lor spre primirea cuvioasă a Celui ce vine întru numele Domnului (Marcu 11, 9). Înmănunchindu-și graiul cu poporul Legii noi, ei aduc pioase osanale în întîmpinarea Celui ce coboară întru ale Sale. Totul se îmbracă în cea mai aleasă și mai curată bucurie, în simțămîntul care întrămează și înalță tot sufletul către Dumnezeu. Acum, neînțeleasa simplitate și desăvîrșita smerenie iau chip în fața noastră, între noi toți, ca să ne arate drumul adevărat către înălțare sufletească, să susțină ridicarea noastră pînă la pragul și chiar peste pragul cel mai de sus al curatelor simțiri.

„Hristos se naște, măriți-l!"

Da, cu deosebire smerenia se întrupează și cu ea bunătatea spală toate răutățile, iar dragostea lui Dumnezeu copleșește toată mintea. Ni se înfățisează desăvîrșita smerenie chiar numai amintindu-ne că Sfînta Fecioară, la primirea celei mai alese și mai bune vestiri ce s-a împărtășit cîndva lumii noastre, nu s-a semețit, ci a grăit către îngerul vestitor: „Iată roaba Domnului. Fie mie după cuvîntul tău"! (Luca 1, 38). Simțim bunătatea lui Dumnezeu, că răi fiind noi, El ne încălzește cu a Lui bunătate; ne copleșește dragostea Tatălui, că pe unicul Său Fiu îl trimite în lume, ca lumea să se mîntuiască prin El. Dar o dată cu toate acestea ne cucerește și smerenia Vifleemului. Căci acolo, la Vifleem, în marginea lui, mai bine zis:

În coliba păstorească
Vrut-a Domnul să se nască
Fiul Său cel sfînt
Nouă, pe pămînt,
Să ne mîntuiască.

Nu în strălucirea unui palat s-a născut Hristos, ci și-a găsit întîiul sălaș într-o colibă păstorească. Nici în leagăn aurit n-a fost culcat, ci într-o iesle, pe fîn uscat. Necuvîntătoarele l-au încălzit mai întîi cu suflul lor nevinovat; apoi păstorii i s-au închinat și, doar la urmă, magii au venit și ei și l-au cădelnițat, dărundu-i aur, smirnă și tămîie. Privim și ne minunăm cînd vedem pe tîmplar, ieslea, pruncul, scutecele, nașterea Fecioarei lipsită de cele trebuitoare, toate îmbrăcate în lipsă, pline de sărăcie. Vedem bogăție în mare sărăcie. Că Iisus, bogat fiind, a sărăcit pentru noi; că El n-a avut nici pat, nici saltea; că a fost aruncat într-o iesle. Vedem sărăcie, izvor al bogăției nemăsurate, care poartă pompa sărăciei. Pruncul Iisus stă culcat în iesle și zguduie o lume întreagă. El este înfășat în scutece, dar rupe legăturile păcatului; nu scoate nici un cuvînt articulat și totuși îi învață pe magi, pe înțelepți, scrie neîntrecutul Hrisostom.[1] Și tot el slăvește acest cadru de sfîntă modestie, de neajunsă smerenie, amintindu-ne că și azi parcă auzim cum cîntecele păstorilor răsună de jur împrejurul urechilor noastre; cum cîntare cerească, cu fluierul, ei cîntă; cum și îngerii cîntă, Arhanghelii melodiază,

(Continuare în pag. 3)

1 Cf. Sf. Ioan Hrisostom, Cuvîntări la praznice împărătești. Trad. pr. D. Fecioru, Tip. Cărților bisericești, București, 1942, pag. 38.

De Crăciun

„Fii vesel iubit creştine
Naşterea lui Hristos vine".

Prin cuvintele acestea, cu care se începe o veche colindă din Transilvania, transmit prin veacuri şi peste veacuri, an de an, în preajma sărbătorilor Crăciunului „Vestea cea bună" *pe care îngerul Domnului a adus-o păstorilor din jurul Betleemului, grăind în liniştea nopţii luminate: „Iată vă vestesc bucurie mare, care va fi pentru tot poporul, că vi s-a născut astăzi Mîntuitor, care este Hristos Domnul, în cetatea lui David" (Luca 2, 10—11). Precum a vestit îngerul păstorilor bucuria întrupării şi venirii lui Dumnezeu în lume, ca să vieţuiască între oameni, aşa vestesc şi azi în ajunul Crăciunului şi vor vesti în veci glasurile îngereşti ale colindătorilor că „pe Fiul în al Său nume, Tatăl l-a trimis în lume, să se nască şi să crească să ne mîntuiască".*

Şi într-adevăr, nu este credincios român, care să nu tresalte de bucurie în această noapte sfîntă şi să nu-şi reverse bucuria în colindele strămoşeşti şi în imnele noastre bisericeşti de la acest praznic luminos. Bucuria aceasta ne leagă cu înaintaşii noştrii, cu fraţii noştri de credinţă de pe toate plaiurile româneşti şi cu toţi credincioşii care preamăresc pe Cel ce a venit: „Să ne scoată din peire, să ne ducă-n fericire".

Din trăirea intensă şi din răspîndirea acestei bucurii nemărginite a crescut şi s-a dezvoltat o ramură frumoasă a poeziei noastre populare, colinda. Nu există sat românesc, la munte sau la şes, în căsuţe tupilate sub streaşină de codru des, ascunse în văi sau cocoţate pe vîrfuri însorite, unde să nu se cînte, să nu răsune versul măiestrit al geniului popular, care a îmbrăcat în veşmînt de frumuseţe nepieritoare bucuria cea mare a mîntuirii sufleteşti dorită, căutată şi aşteptată de tot sufletul creştinesc.

Una dintre aceste colinde învăţate şi cîntate în frageda-mi copilărie în satul natal îndeamnă toată suflarea creştinească la bucuria cea mare a neamului omenesc în forma simplă, dar cuceritoare a poeziei populare, aşa cum urmează:

Fii vesel iubit creştine
Naşterea lui Hristos vine,
Mielul cel nevinovat
Hristos marele împărat.

Pe noi să ne mîntuiască
Din greşala strămoşească,
Să ne-nveţe cu al Său grai
Care-i calea către rai.

Astăzi pe Cel nevăzut
O Fecioară l-a născut
În oraşul Vifleim
Aproape de Rusalim.

Azi Adam se veseleşte
Iar iadul se tînguieşte.
Azi toate se desfătează,
Numai Irod se-ntristează.

Îngerii frumos cîntau
Păstorii se bucurau
Filozofii se-nchinau
Daruri scumpe aduceau.

Veniţi dar iubiţi creştini
Astăzi să ne veselim.
Veniţi să cîntăm frumos
De naşterea lui Hristos.

Spaţiul nu ne permite să stăruim îndeajuns şi să scoatem în evidenţă, să prezentăm în plina sa strălucire comoara de valori spirituale nepieritoare înseilate pe firul de tort al poetului anonim care-şi tălmăceşte bucuria praznicului luminos cu ajutorul cunoştinţelor primite de la unicul dascăl din negura veacurilor întunecoase, de la Sfînta noastră Biserică. De la acest dascăl dumnezeiesc a învăţat poporul obidit, „cel ce zăcea în întunericul şi-n umbra morţii" ... că acel Împărat atotputernic, care a venit „să ne scoată din peire, să ne ducă-n fericire" ... nu este un ostaş înfricăşător, cum trăieşte în fantezia antichităţii zeul Marte, înarmat pînă-n dinţi, ci „Hristos marele împărat" este „Mielul cel nevinovat", simbol al păcii, al blîndeţei. El este Cel numit de prooroci „Domn al păcii" (Isaia 9, 5), care „ne-a învăţat cu al Său grai, care-i calea către rai", adică drumul păcii, pentru că „cel ce socate sabia, de sabie va pieri".

El este Mîntuitorul, pentru că prin El vine mîntuirea din robia păcatului şi începe o viaţă nouă în Dumnezeu. El nu este numai fiu al lui Adam, ci este mai ales Adam cel nou, Omul cel nou, *care pune început unei omeniri noi, de iubire, de pace, dreptate şi bucurie. Căci Fiul omului este şi Fiul lui Dumnezeu şi în El ni se împărtăşeşte harul dumnezeiesc, puterea divină care ne înnoieşte mereu (Mitropolitul Nicolae: Pastorală la Naşterea Domnului 1967). De aceea zice colinda noastră: „Azi Adam se veseleşte, iar iadul se tînguieşte", azi Adam cel nou, cel mîntuit de robia păcatului, de robia patimilor înrobitoare, „se veseleşte", iar iadul lumii vechi, al patimilor, „se tînguieşte".*

Iar acest eveniment al bucuriei dumnezeieşti nu aparţine trecutului, el este veşnic actual, *el se petrece şi azi în inima adevăratului creştin, în care se naşte şi trăieşte Hristos, de cîte ori acesta reuşeşte să biruiască o patimă, de cîte ori reuşeşte să învingă, să suprime un păcat. Căci învingerea păcatului, suprimarea patimei este ridicarea omului deasupra firii căzute, este înălţarea omului şi apropierea lui de Dumnezeu. Cel mai presus de fire, este spiritualizarea, perfecţionarea omului, scopul suprem al existenţei sale. Procesul acesta de spiritualizare, de perfecţionare este pururea actual.*

De aceea, acum cînd prăznuim Naşterea Domnului, Crăciunul nostru strămoşesc, minunatele noastre colinde ne îndeamnă ca totdeauna:

„Veniţi dar iubiţi creştini
Astăzi să ne veselim.
Veniţi să cîntăm frumos
De naşterea lui Hristos" ...

N. TERCHILA

Datini de Crăciun

COLINDELE

An de an sărbătoarea Naşterii după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, sau Crăciunul, ne învăluie în atmosfera de căldură şi înălţare sufletească a unirii cu Dumnezeu, care vine la noi „să se nască şi să crească, să ne mîntuiască".

În această sărbătoare ne ducem cu gîndul la peştera din Vifleiem, unde s-a născut Pruncul cel sfînt, în iesle sărăcăcioasă, întîmpinat de păstori, de magi şi de îngeri. Acum aflăm adevărul că *„aşa de mult a iubit Dumnezeu lumea încît pe Unul născut Fiul Său l-a trimis în lume, ca tot cel ce crede în El, să aibă viaţă veşnică".*

În ajunul Crăciunului, cînd încep să cadă fulgi de zăpadă, în noaptea cea sfîntă şi plină de taină, pornesc pe la casele credincioşilor colindătorii: copii, tineri şi mai în vîrstă. Ei duc din casă în casă şi de la inimă la inimă Vestea cea bună a venirii Fiului lui Dumnezeu în lume.

Atunci, se naşte în inima credincioşilor o lume nouă: lumea lui „Lerui-ler", lumea „florilor dalbe", lumea colindelor în care sufletul credincioşilor se ridică spre „cele înalte" şi este pregătit să primească darurile aduse de Hristos, prin naşterea Sa.

Credincioşii primesc buna vestire a colindătorilor cu inima cu care au primit păstorii din laturile Vifleemului vestea adusă de înger, cu inima curată a copilăriei, cu dragostea cu care au primit-o părinţii, moşii şi strămoşii.

Puţine popoare din lume au însoţit minunea venirii Fiului lui Dumnezeu cu o atît de caldă îmbrăţişare şi au exprimat-o atît de bogat în forme artistice frumoase, cum sînt colindele noastre.

Împreună cu cîntecele de vitejie, cu doinele şi baladele populare, colindele noastre religioase fac parte din bogatul tezaur spiritual al poporului nostru. Ele sînt ca nişte coarde măestre prin care s-au exprimat de-a lungul veacurilor încrederea şi optimismul poporului, dragostea lui de om şi de viaţă, umanitarismul său, dorul de libertate, jarul şi focul inimii în vremuri de bejenie şi asuprire, credinţa în Dumnezeu şi nebiruita nădejde în sosirea unor vremuri de lumină şi bucurie. Prin toate aceste creaţii populare s-a legănat sufletul moşilor şi strămoşilor noştri, trecînd pe rînd, de la cîntec la doină, de la doină la colind şi iarăşi la cîntec.

Fie că au răsunat la Suceava sau la Caransebeş, la Arad sau Dorohoi, la Sibiu sau Braşov, în comunele din Carpaţi sau în cele de pe cîmpie, colindele au vestit totdeauna şi în acelaşi grai bucuria venirii unui Mîntuitor, apropierea unor zări luminoase, temeluirea unei vieţi de pace şi bunăvoire între oameni.

Credincioşii de azi primesc bunăvestirea colindelor cu dragostea cu care au primit-o părinţii, moşii şi strămoşii lor. Sentimentul solidarităţii cu cei de un neam şi o lege, oriunde sînt şi oricînd au trăit, este dus de firul colindelor noastre din generaţie în generaţie.

Iată, de pildă, cum îl exprimă o frumoasă colindă:

„Din an în an sosesc mereu
La geam cu Moş Ajun
E ger cumplit, e drumul greu,
Da-i obicei străbun.
Azi cu strămoşii cînt în cor,
Colindul sfînt şi bun.
Tot moş era şi-n vremea lor
Bătrînul Moş Crăciun ...
Şi-acum, te las, fii sănătos
Şi vesel de Crăciun,
Dar, nu uita, cînd eşti voios
Române, să fii bun".

Colindele sînt florile alese ale simţămintelor creştineşti, care înfăţişează taina venirii Fiului lui Dumnezeu în lume, aşa cum s-a oglindit în sufletul poporului.

În ele e strîns nectarul învăţăturii creştine de către autori anonimi, care s-au inspirat din Sf. Evanghelii şi din cîntările bisericeşti de la strană.

Colindul este „sfînt", pentru că aduce un mesaj ceresc, o veste de la Dumnezeu. Dar el este şi „bun", fiindcă această veste prieşte vieţii, aduce un spor de bucurie. Colindul este sfînt şi bun pentru că aduce pe Dumnezeu în suflet, pentru că el este o zestre spirituală, moştenită de la moşi-strămoşi.

El a fost şi rămîne oglinda dimensiunii religioase a sufletului românesc.

Colindele exprimă, înainte de toate, bucuria şi recunoştinţa credincioşilor pentru Vestea cea bună a venirii lui Mesia şi mulţimea darurilor spirituale aduse de El.

„Nouă azi ne-a răsărit,
Mesia, cel mult dorit.
. . . . . .
Cum e robul s-a smerit
Şi pe noi ne-a mîntuit".

Scopul maximei apropieri a lui Dumnezeu faţă de om este arătat în colinda următoare, care ne arată că Iisus a venit în lume:

„Pe noi să ne mîntuiască
Din greşeala strămoşească.
Să ne-nveţe cu al Său grai
Care-i calea către rai".

Domnul Iisus a venit ca să frîngă puterea păcatului, să aline durerea, să schimbe ura în iubire, răul în bine şi durerea în bucurie, aşa precum glăsuieşte colinda:

„Pogoară, Doamne, pogoară,
Că păcatul ne omoară,
Căci alăturea de Tine
Orice rău se face bine".

Pe lîngă acestea, colindele poartă ca într-un fagur însăşi viaţa credincioşilor de toate vîrstele, de toate stările, cu aspiraţiile şi însuşirile lor.

Din vechi vremuri ele au format o şcoală de virtuţi morale, de simţăminte alese umanitare, de frăţietate şi unire cu toţi oamenii.

Vestind pe Iisus, „Domnul păcii", ele duc peste veacuri solia păcii în lume, îndeamnă şi mobilizează pe credincioşi să fie cu adevărat împlinitorii păcii, cum spune şi următoarea colindă:

„Astăzi seară de cu seară
A pornit veste prin ţară
Că Iisus se naşte iară.
Colindaşi cu traista plină
Aleargă fără hodină
Ca să ducă-n jos şi sus
Vestea Pruncului Iisus.
Să vestească-n sus şi-n lat
Vine Pruncul împărat
Să ne scape de păcat
Să ne-aducă Duhul Sfînt
Pace bună pe pămînt".

În noaptea sfîntă şi plină de taină a Crăciunului, pe care se „întemeiază toată creştinătatea", în faţa acestor minunate colinde care ne aduc mesajul măririi lui Dumnezeu şi al păcii şi înfrăţirii între oameni, se cuvine să lăsăm larg porţile inimii deschise, să primim bunele vestiri ale colindătorilor şi pe Hristos, care vine cu solia lor „să se nască şi să crească, să ne mîntuiască".

Prot. *Vasile Coman*

POPAS ANIVERSAR

Sărbătorim un moment din cele mai de seamă din istoria contemporană a țării noastre: proclamarea Republicii.

Un popas scurt, dar necesar, pentru a ne îndrepta privirile spre drumul străbătut pînă acum, a trage învățăminte și a aprecia ceea ce avem de făcut de aici înainte.

Acum douăzeci și unu de ani, la 30 decembrie 1947, monarhia a fost înlăturată și a luat ființă o nouă organizare de stat. Actul acesta a fost o încununare firească a evenimentelor declanșate de hotărîtoarea cotitură istorică de la 23 August 1944. Ca atare, el a marcat începutul unei etape noi în dezvoltarea țării noastre: trecerea la înfăptuirea vastei opere de construire a socialismului.

Orînduirea socialistă a deschis drum larg afirmării tuturor forțelor creatoare ale poporului nostru, înfloririi Patriei noastre și ridicării ei pe trepte tot mai înalte de civilizație și progres. Astfel, în cei douăzeci și unu de ani de la proclamarea Republicii, am străbătut un drum de continuă consolidare și ascensiune.

În anii socialismului, am asistat la desfășurarea unui proces complex de transformare a economiei și a vieții sociale, de construire a unei economii și a unei culturi noi, de zidire a unei opere de mari dimensiuni.

Datorită acestui proces, peisajul material și spiritual al țării noastre s-a schimbat cu totul. El îmbracă haina unui cadru nou, *de profunde transformări politice, economice și sociale, toate rod al unui avînt nemaiîntîlnit în muncă creatoare.*

România a progresat în această perioadă, istorește scurtă, ca într-o întreagă epocă. Din tabloul însuflețitor al realizărilor obținute de poporul nostru în acești douăzeci și unu de ani, se desprinde reliefat linia dezvoltării ascendente a economiei naționale.

În această perioadă, economia națională — prin schimbări adînci și de structură — s-a dezvoltat ca un complex echilibrat, unitar și armonios, datorită unei creșteri proporționale și îmbinării armonioase a tuturor ramurilor de producție materială. De la România de odinioară, a cărei structură economică predominant agrară era considerată ca o fatalitate implacabilă, s-a ajuns la Republica Socialistă România de azi, care dispune de o industrie în continuă dezvoltare, cu ramuri noi și moderne, care a devenit „motorul" întregii economii naționale.

Ca o consecință firească a acestui fapt, în prezent circa jumătate din venitul național al țării noastre este creat de industrie, care a preluat rolul pe care l-a avut în trecut agricultura. În felul acesta, s-a creat o nouă proporție între industrie și agricultură, o proporție fundamentală a economiei noastre naționale, corespunzătoare progresului necontenit al țării. Ea exprimă o schimbare calitativă esențială a structurii producției sociale. În același timp, agricultura — cu structura ei arhaică, cu nivelul ei scăzut de dezvoltare, cu producții la hectar foarte coborîte — a trecut și ea printr-un proces de profunde transformări înnoitoare. Acestea au fost determinate înainte de toate de dezvoltarea forțelor de producție și de reorganizarea agriculturii pe baze socialiste.

Cooperativizarea agriculturii, extinderea mecanizării și chimizării ei, pe baza importantelor investiții ale statului, au dus la sporirea continuă a producției agricole vegetale și animale. Este de ajuns să menționăm faptul că în ultimii ani producția de cereale a ajuns nivelul cel mai mare din istoria țării.

Transformări importante și creșteri susținute au avut loc și în celelalte ramuri ale economiei naționale: construcțiile, transporturile, comerțul interior și exterior.

În anii construcției socialiste, a fost înfăptuit și un vast program de acțiuni social-culturale. Nu numai că a fost înlăturat analfabetismul, dar masele populare au acces nelimitat la învățătură și cultură. Statul nostru socialist este profund interesat ca cetățenii săi să fie oameni culți și instruiți, bine știind că cu cît sînt mai ridicați și mai temeinic pregătiți, cu atît vor fi mai capabili să depună o muncă de mai înaltă calificare în folosul colectivității. De aceea, el acordă o mare grijă dezvoltării școlii, în care vede „temelia unui înalt nivel cultural de masă, principalul izvor de cadre necesare construcției socialiste". Niciodată în istoria țării noastre n-au învățat în școlile de toate gradele un număr atît de mare de tineri ca astăzi.

În acest avînt spre cucerirea luminilor culturii, cartea se tipărește în tiraje mari și se răspîndește în masele largi ale poporului. Numai Academia Republicii Socialiste România publică 75 de reviste, menite să fie faruri de lumină atît în țară cît și în afară de hotarele țării.

Dar grija de luminarea și ridicarea poporului prin învățămînt și cultură merge mînă în mînă cu grija pentru ocrotirea sănătății lui. De pildă, în ceea ce privește rețeaua sanitară și densitatea personalului medical de specialitate și auxiliar, am întrecut de mult cele mai bogate țări capitaliste.

Ca urmare firească a victoriei socialismului în țara noastră, România a devenit în anul 1965 Republică Socialistă, *prin proclamarea căreia democrația s-a realizat la o treaptă superioară. Ca supremă expresie a acesteia, în Republica Socialistă România puterea aparține poporului, care o exercită suveran. Chemate la o viață nouă, masele participă înțelept și creator la elaborarea politicii atît pe plan intern cît și extern, la stabilirea și realizarea obiectivelor menite să asigure înflorirea țării, întărirea puterii sale economice și spirituale.*

România socialistă întruchipează unitatea de nezdruncinat a întregului popor, frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare, egalitatea în drepturi a tuturor celor ce muncesc, eliberați de exploatare. Acesta este cadrul dezvoltării și înfloririi continue a națiunii socialiste.

În zilele noastre — sub conducerea înțeleaptă a Înaltei noastre Ocîrmuiri de stat — unitatea patriotică a națiunii noastre socialiste se întărește prin crearea Frontului Unității Socialiste. În cadru acestuia — ca într-o familie unită și închegată — unitatea și frăția dintre poporul român și naționalitățile conlocuitoare se cimentează trainic în procesul continuei adînciri a democrației socialiste, a unității moral-politice a poporului nostru.

Menționăm că din Consiliul Național al Frontului Unității Socialiste fac parte și 9 personalități religioase de diferite naționalități din țara noastră. Din partea Bisericii Ort. Române fac parte: Î. P. S. Mitropolit Justin al Moldovei și Sucevei, Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, precum și P. C. prot. Carol Pop (Baia Mare).

Cu prilejul acestui popas aniversar, trebuie să ne dăm cu toții seama că ceea ce am cucerit sîntem datori să păstrăm și să apărăm cu sfințenie, precum și să sporim și desăvîrșim cu toată dăruirea noastră. Căci mai avem multe de făcut pentru a ajunge la un înalt nivel de dezvoltare materială și spirituală, pentru asigurarea satisfacerii tuturor necesităților poporului.

Tuturor Patria ne cere pasiune în muncă și spirit de dăruire în vasta operă de edificare socialistă a țării.

Drept aceea, pe soclul de granit al marilor înfăptuiri de pînă acum, să ne străduim a clădi desăvîrșirea vieții celei noi din țara noastră, pentru a asigura un trai îmbelșugat și fericit tuturor locuitorilor României.

Să avem mereu în față perspectiva limpede a obiectivelor și sarcinilor pe care le avem de realizat. De asemenea, să nu uităm că forța creatoare a tuturor înfăptuirilor noastre este iubirea noastră de Patrie, patriotismul nostru.

Printr-un fierbinte legămînt, să ne angajăm tot mai activ și mai generos — alături de întregul nostru popor — în marea operă de propășire a României socialiste. Toți împreună — într-un singur gînd, într-o singură simțire și într-o singură năzuință de dăruire creatoare — să construim o țară înfloritoare, liberă și demnă!

C. Sîrbu

In preajma Crăciunului

(Urmare din pag. 1)

Heruvimii înalță imne, Serafimii doxologesc, văzînd pe Dumnezeu pe pămînt și pe om în ceruri, pe Cel de sus jos din pricina tainei întrupării și pe cel de jos sus din pricina iubirii de oameni.[2]

*

Cadrul natural în care Hristos s-a născut este plin de simplitate și de smerenie. Dar același cadru zugrăvește și micimea sufletului omenesc. Doar cîți din cei ce s-or fi născut în aceeași noapte în care s-a născut Mîntuitorul, chiar în Vitfleem, nu vor fi fost primiți într-o casă caldă, într-un leagăn măiestrit, într-o ambianță umană. Vitfleemul nu i-a oferit lui Hristos, la nașterea Sa, sălaș din destul uman. Hristos s-a putut naște doar la marginea Vitfleemului. Erau prea numeroși cei care veniseră la înscriere, ca să se mai afle loc și pentru Iosif și Maria, deci și pentru Cel care avea să se nască din Sfînta Fecioară. Erau prea mulți și poate chiar nevrednici de o găzduire prea aleasă. Totuși, ei au primit sălaș omenesc. Dar Hristos nu s-a învrednicit de un asemenea sălaș.

Acum însă Vitfleemul sîntem noi înșine, noi creștinii. Și Hristos vine să se nască în sufletele noastre, să se înscrie în inimile noastre; la noi cere El sălaș. Dacă sufletul nostru nu va fi pregătit, Hristos nici nu se va naște în ieslea lui. Poate la marginea lui, la marginea vieții noastre creștinești, așa cum „la plinirea vremii" s-a născut într-un staul din marginea Vitfleemului biblic. S-ar putea ca și în sufletul nostru să găzduiască oaspeți nedoriți, păcate de tot felul, și să nu mai fie loc în el tocmai pentru Hristos Iisus. Și aceasta chiar acum în pragul Nașterii Domnului. Să izgonim deci păcatele din noi, să măturăm sălașul sufletesc, să încălzim vatra sufletului nostru creștinesc, să ne pregătim de sfîntă ospitalitate, ca așa să așteptăm Nașterea Domnului. Căci Hristos este dragostea noastră și vrea să afle sălaș în ființa noastră. El vrea ca în această ființă

„Să se nască și să crească,
Să ne mîntuiască".

Duhul în care Hristos așteaptă să fie găzduit este cel vestit de corul îngerilor: duhul păcii și al bunei voiri, al păcii în sufletele noastre, al păcii cu toată lumea, al preamăririi lui Dumnezeu și al slujirii aproapelui. De altfel chiar și graiul colindelor va putea naște ecou întremător în sufletele noastre numai dacă vom sîrgui să renaștem în acest duh de viață dătător. În acest caz, cînd colindătorii vor psalmodia cu „O, ce veste minunată", cînd ne vor cînta „Florile dalbe, flori de măr", vom simți cu adevărat că Hristos, Fiul lui Dumnezeu s-a născut, sau se naște, că este prezent în luminișul sufletelor noastre. Atunci vom putea rosti din adîncul inimii:

„Hristos se naște, măriți-L!
Hristos din ceruri, întîmpinați-L!
Hristos pe pămînt
Înălțați-vă!" [3]

D. Călugăr

2. Cf. Idem, ibid, pag. 25.
3. Din Catavasiile Nașterii.

Informaţii

— *Din viaţa Episcopiei misionare ortodoxe române în America:* În zilele de 6 şi 7 iulie 1968 a avut loc, în oraşul Hamilton din Canada, Congresul anual al Episcopiei misionare ortodoxe române în America. Raportul General a fost susţinut de P. S. Episcop *Victorin,* el oglindind bogata activitate desfăşurată de această Episcopie de la ultimul Congres, ca de pildă 67 vizitaţii canonice şi alte deplasări ale Arhipăstorului ei în diferite puncte ale Statelor Unite şi Canadei, în afară de lucrările curente de la Centrul Eparhial; îmbunătăţirea organizării parohiilor; sporirea numărului preoţilor; acceptarea sub jurisdicţie a unor noi unităţi parohiale; construcţiile şi renovările de biserici; învăţământul religios; promovarea culturii şi a sentimentului naţional cu deosebire prin revista şi calendarul „Credinţa" etc.

Tot cu acest prilej, Dl. ing. Boris Puşcaşiu a făcut o expunere asupra festivităţilor de la Bucureşti, prilejuite de aniversarea a 20 de ani de patriarhicească arhipăstorire a P. F. Părinte Patriarh *Justinian.* În biserica parohială din localitatea menţionată, P. S. Episcop Victorin, înconjurat de un mare sobor de preoţi, a săvîrşit o Sf. Liturghie arhierească, iar la clubul cultural al parohiei a fost organizată „o seară ca la Bucureşti".

— Parohia „Sf. Cruce" din Hollwood — Florida, aparţinînd Episcopiei mai sus menţionate, a împlinit, la 21 iulie 1968, opt ani de existenţă, cu care prilej a fost organizată o masă aniversară cu participarea tuturor parohienilor şi a numeroşi oaspeţi, praznicul desfăşurîndu-se într-o însufleţită atmosferă românească.

— Parohiile ortodoxe de diferite naţionalităţi din Detroit (S. U. A.) organizează în fiecare vară un concurs de costume, cîntece, jocuri, mîncăruri şi alte obiceiuri naţionale. Cupa a fost cîştigată, în această vară, de echipa românească a parohiei „Sf. Treime". (După rev. „Credinţa", nr. 7—8/1968)

— Joi, 28 noiembrie 1968, în Capela Institutului nostru Teologic Universitar din Sibiu, s-a săvîrşit un parastas în amintirea mitropolitului Nicolae Colan († 15 aprilie 1967). Oferit de familia adormitului ierarh, parastasul a fost slujit de un sobor de preoţi şi diaconi în frunte cu P. C. prof. Dr. N. Neaga, de faţă fiind, pe lîngă familie, P. C. consilieri arhiepescopeşti, P. C. rector şi corpul profesoral, studenţii teologi, angajaţi etc.

La sfîrşitul slujbei, într-un dens şi inspirat cuvînt P. C. prof. Dr. Gr. Marcu a evocat amintirea luminoasă a veşnicului de pomenire mitropolit Nicolae Colan.

— Sîmbătă, 30 noiembrie 1968, ziua Sf. Apostol Andrei fiind, la Institutul nostru Teologic din Sibiu, în prezenţa Î. P. S. Mitropolit Nicolae, s-a făcut pomenirea mitropolitului Andrei Şaguna, pomenire care a coincis în acest an cu împlinirea a 160 de ani de la naşterea acestui mare ctitor de viaţă bisericească transilvăneană.

Programul comemorării a constat din săvîrşirea unui parastas în capela Institutului, slujit de un sobor de preoţi şi diaconi, avînd în frunte pe P. C. vicar arhiepiscopesc Tr. Belaşcu, răspunsurile fiind date de corul studenţilor teologi.

În aula Institutului, P. C. rector Dr. S. Vlad a făcut apoi o documentată expunere în legătură cu personalitatea şi opera marelui mitropolit Andrei Şaguna, subliniind cu deosebire uriaşa muncă depusă de acest ierarh în ridicarea Bisericii de pe plaiurile transilvănene, mintea sa ageră, pregătirea serioasă şi extraordinara sa putere de muncă.

La sfîrşit, corul studenţilor a executat: „La mormîntul marelui Andrei", bucată corală pe versuri de Z. Boiu, iar muzica de D. Cunţan.

La acest program comemorativ au participat pe lîngă Înaltul nostru Ierarh şi consiliul arhiepiscopesc, corpul didactic şi studenţii teologi, funcţionari etc.

Sf. Ierarh Nicolae

„Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor ca văzînd ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri" (Matei 5, 16).

Stîlpii Ortodoxiei în istorie sînt şi rămîn Părinţii Bisericii. Cine sînt ei?

„Sf. Părinţi sînt bărbaţii luminaţi ai Bisericii care au apărat şi întărit Ortodoxia cu viaţa lor. Trăind ca îngeri în trup, ei nu s-au abătut de la credinţa cea adevărată nici cu graiul, nici cu scrisul. Prin personalitatea lor, ei sînt faruri de lumină cerească aşezate în praznicele religioase, în porturile spirituale ca să arate credincioşilor drumul către împărăţia cerurilor. Alături de toţi Sfinţii, Părinţii Bisericii sînt mîinile nevăzute ale lui Dumnezeu întinse către noi oamenii ca să ne ridice la cer, să ne ajute să ne mîntuim prin rugăciune şi virtute".

Unii dintre Sf. Părinţi au fost mari ierarhi şi păstori ai Bisericii, după modelul Păstorului celui bun, al Mîntuitorului Hristos. În fruntea lor, stă ca o stîncă a Ortodoxiei, Sf. Nicolae, marele Ierarh al Mirelor Lichiei, făcătorul de minuni pe care îl prăznuim în 6 decembrie. El străluceşte, la începutul epocii de aur a Bisericii, la începutul sec. IV-lea, ca un luceafăr al dimineţii în cununa de slavă cerească a lui Dumnezeu. Dascăl şi păstor ideal, Sf. Nicolae este unul dintre cei mai populari Sfinţi care împodobesc calendarul creştinesc la toate confesiunile şi neamurile. De unde vine această popularitate? Desigur popularitatea sa vine din personalitatea sa excepţională, pentru că şi-a pus sufletul pentru credincioşi ca să-i izbăvească din moartea spirituală şi fizică.

Însuşirea fundamentală a personalităţii şi vieţii Sf. Nicolae şi forţa dinamică a vieţii şi operei este *dragostea de Dumnezeu, de om şi de popor* care nu cade niciodată (I Cor. 13, 8), care ne uneşte cu Dumnezeu şi unii cu alţii. Dragostea îl face modelul Ierarhilor Ortodoxiei şi-l umple de bunătate şi blîndeţe, de înţelepciune şi milă faţă de toţi, dar mai ales faţă de cei mici şi asupriţi, de cei încercaţi şi nenorociţi. Dragostea lucrătoare l-a împodobit cu toate virtuţile religios-morale, sociale şi umanitare. Prin ea lumina lui Hristos a strălucit înaintea oamenilor aşa de frumos, încît aceştia văzîndu-l, au preamărit pe Tatăl nostru cel ceresc (Matei 5, 16).

Mişcaţi de dragostea sa, credincioşii din toate categoriile sociale alergau la Sf. Nicolae după alinare şi mîngîiere în durerile şi necazurile lor. Nici unul nu pleca de la el nemulţumit. Dragoste şi binefacere a revărsat peste turma sa în timpul păstoririi sale zbuciumate, dragoste şi ascultare a primit de la tot poporul care l-a iubit mult ca pe părintele său. Din dragoste s-a identificat cu Hristos şi prin El s-a solidarizat cu păstoriţii săi, pe care i-a slujit. Cu smerenia a cîştigat cele înalte şi cu sărăcia cele bogate. Bunătatea, blîndeţea şi mila sa l-au îmbrăcat în haina sfinţeniei, a îndumnezeirii şi a nemuririi.

Din mulţimea de fapte bune ale marelui Ierarh Nicolae amintim cîteva. Odată aflînd despre un părinte nenorocit că voia să-şi vîndă cele trei fete unui bogat hain şi să le predea păcatului, el le-a înzestrat în ascuns, aruncînd trei nopţi în şir pungi cu bani şi astfel le-a scăpat de la pierzare. De atunci a rămas frumosul obicei creştinesc ca de „Moş Nicolae" să ne facem daruri unii altora. Altădată a scăpat din mîna călăului pe 3 tineri condamnaţi la moarte pe nedrept. Iar cu ocazia unei foamete mari în oraşul Mira şi jur, Sf. Nicolae a deschis hambarele sale de grîu, le-a împărţit tuturor şi a scăpat cetatea de moarte. În toate şi peste toate el a fost tatăl orfanilor, văduvelor şi săracilor, mîngîietorul celor întristaţi şi izbăvitorul celor în primejdii.

Dar Sf. Ierarh Nicolae a arătat aceeaşi dragoste mare şi faţă de Hristos-Dumnezeu şi de Evanghelia Sa. Astfel, cînd duşmanii Ortodoxiei — în frunte cu ereticul Arie — au început să tulbure învăţătura ortodoxă şi au tăgăduit eterna dumnezeire a Domnului Hristos, a mers degrab la primul Sinod ecumenic la Niceea, la anul 325, unde — în faţa a 318 Sf. Părinţi — a apărat cu cea mai mare energie dreapta învăţătură şi a stîrpit eresul nenorocit care ameninţa Biserica. Cu acest prilej, Sfîntul Părinte a mărturisit adevărul de temelie al Bisericii creştine prin care ne mîntuim, că Hristos Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut din Tatăl mai înainte de veci, iar nu făcut, cum zicea Arie. Pentru această mărturisire de credinţă ortodoxă, Sf. Părinte este un dascăl luminat, iar Biserica îl numeşte „îndreptător de credinţă".

Aceasta este pe scurt personalitatea Sf. Ierarh Nicolae, care a slujit cu dragoste pe Dumnezeu şi pe oameni şi s-a făcut tuturor toate.

După o păstorire model, în vîrstă de aproape 80 de ani, apărătorul şi ierarhul Ortodoxiei a adormit în Domnul la 6 dec. 350. Dar sufletul său este în mijlocul nostru prin rugăciunile pe care le înalţă pentru noi toţi în faţa Tronului ceresc că să ne izbăvim de păcate şi nevoi şi prin viaţa sa pilduitoare.

În faţa noastră icoana sufletului său, plin de fapte măreţe, este mereu viu şi actuală, pentru adevărul pe care l-a mărturisit, pentru dragostea şi spiritul de jertfă cu care a slujit lui Dumnezeu şi poporului dreptcredincios — care sînt şi problemele mari ale vremii noastre.

De aceea, să rugăm pe Sf. Ierarh Nicolae ca Hristos-Dumnezeu să ne dea dragoste pentru Evanghelie şi rîvnă pentru a urma pilda vieţii sale virtuoase. Să cerem harul divin, ca să trăim în pace şi armonie, în bunătate, blîndeţe şi milă unul faţă de altul, sporind neîncetat în credinţa ortodoxă care este legea noastră strămoşească, prin care să devenim tot mai buni şi de folos Bisericii şi Patriei.

Pr. *S. Radu*

† Preoteasa Elena Circov n. Tămaş

La 19 octombrie 1968 a fost prohodită în capela cimitirului din Sibiu, de mare sobor de preoţi, cea care în viaţă a fost Elena Circov n. Tămaş, soţia protopopului onorar Ioan Circov, atît de bine cunoscut în Arhiepiscopia de Alba-Iulia şi Sibiu, ca arhidiacon, ca revizor eparhial şi-n ultimii doi ani ca paroh la parohia Tălmaci.

Elena Circov şi-a dat obştescul sfîrşit în etate de 65 de ani, după un şir de suferinţe pe care le-a suportat mucenicește.

S-a născut la 19 ianuarie 1903, în com. Veza din vecinătatea Blajului, din părinţii Emil şi Iulia Tămaş. A făcut şcoala comercială în Sibiu şi Debreţin. De fată era binecunoscută în Sibiu ca angajată la Casa de Asigurări Sociale, unde s-a remarcat prin destoinicie, pricepere şi promptitudine.

În anul 1926, a făcut marele pas din viaţa ei, căsătorindu-se cu Ioan Circov, licenţiat în Teologie, angajat la Centrul eparhial, timp de 42 de ani fiindu-i tovarăşă de viaţă, soţie exemplară, gospodină excepţională şi mamă iubitoare a fiicei lor, Tatiana.

Prohodirea şi punerea în mormînt a fost deosebit de mişcătoare. Mulţime mare de cunoscuţi şi prieteni au venit să-i dea ultima cinstire. Mari cununi de garoafe şi mulţime de buchete de crizanteme i-au împodobit catafalcul şi apoi mormîntul.

Din rîndul protopopilor şi preoţilor slujitori în capelă, a vorbit P. C. prot. Gh. Secaş, care a evidenţiat alesele calităţi şi virtuţi ale adormitei în Domnul.

În faţa mormîntului deschis, a rostit cuvînt de preţuire, mişcător, ca coleg al soţului îndoliat, P. C. prot. S. Vlad, rectorul Institutului Teologic Universitar din Sibiu. A subliniat cum Elena Circov a ştiut, prin dragostea şi generozitateta ei, prin curajul şi hotărîrea ei, să dăruiască soţului ei Ioan Circov, venit în Sibiu de pe alte meleaguri, rudenii şi prieteni, o familie iubitoare, un cămin cald şi puternic sprijin pentru viaţă.

A luat parte la înmormîntare epitropia parohiei Tălmaci, precum şi credincioşii din parohie.

Dintre preoţii slujitori remarcăm pe P. C. prot. I. Nicoară, consilier arhiepiscopesc, P. C. prot. T. Bodogae, C. pr. I. Albu, S. Macarie, I. Roman din Tălmăcel.

Figura vrednică a protopopesei Elena Circov va stărui multă vreme în amintirea celor care au cunoscut-o. Ea lasă unanime regrete în inimi. Veşnica ei pomenire!

PARTICIPANT

REDACŢIA: Secţia culturală a Cons. Arhiep. — Sibiu Taxa poştală plătită în numerar) Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu 44.206